

ჩ.ჩ. 1997 - I

საქართველოს მწიგნობრობის ეკლესია

ძველი ქართული ენა

თბილისი
1997

1106
1997

სულხან-საბა ორბელიანის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო პედაგოგიური უნივერსიტეტის თბილისის
ქართული ენის კათედრის შრომები

I

ზურაბ სარჯველაძე

ძველი ქართული ენა

(ტექსტებითა და ლექსიკონითურთ)

თუ ვაგახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ფილოლოგიის ფაკულტეტის სამეცნიერო სამსახურის მიერ
რეკომენდებულია დახმარე სახელმძღვანელოდ

თბილისი
1997

წიგნი სამი ნაწილისაგან შედგება: I – ძველი ქართული
ენის მამობილეთა; II – საკითხავი მასალა; III – ლექსიკონი.
განკუთხილია სტრუქტურათვის, სპეციალისტათვის, ძველი
ქართული ენის საკითხვით დაინტერესებულ პირათვის.

რედაქტორი პროფ. კ. დანელია

რეცენზენტები პროფ. ა. ღლონტი
დოც. ქ. თევზაძე

© იბლისის სახელმწიფო პედაგოგიური უნივერსიტეტის გამომცემლობა

81 – 2 ოპ
ს – 8094531

სამაგიეროა ამ ფაქტის აღნიშვნა, რომ ძველი ქართული წიგნების
 შეკრულია ჩვეუთ დროთა დღე ამხვეს ჩვეთვე ხვენი, ძვე სახელმწიფოთა და
 ამხვეთ, ამ დღეებორის უკო სწავლებლობის ხელის შეწყობა თბოლის სახელმ
 წიგნ უწყებობებებს ძველი ქართული წიგნ კაღვლის ქრონოლოგიით მოაქროთ მოკრება
 ცხადია, სწავლის უკროს დონეს დაეხება უპირველესად კვლახლობის სასწავლო
 წიგნებს - სახელმწიფოებრივებს, დამხმარე სახელმწიფოებრივებს, საკომუნო წიგნებს
 ქრესტიანობის და ლექსობების - შედგენის და გამოცემის ვერ ვთვითო, რომ ამ
 უბნის დღესვე ცოცხ იყოს გაკეთებული, თუმცა იმაც უნდა ითქვას, რომ სრული
 კავადონარსაზან ძველი ქართული წიგნა უკრავ ამ შექმნილია სხელი ქართული წიგნ
 კაღვრის მუხრობის ამ კუთხის შექმნას და ძველ დასრულებულ დღევანდის ამხვის
 არც თუ დღე სხის წიგნ გამოცემული სასწავლო დანიშნულების შრომებს, რომლებიც
 უკროსად არის შეკრებული და მყოფად შედგენილი ამ შეძლებების კვლახლობის
 მხით არა იმხვენა პროც ა უფროს მერ 1918 წ. პეტერბურგში გამოცემულ „ძველი
 ქართული წიგნ ქრესტიანობის“ ძველქართული-რუსული ლექსობით, ამ შრომა ა ში
 ნობის მერ 1935 წელს გამოცემულ „ძველი ქართული წიგნ ქრესტიანობის“, არამედ
 უპირველესად ა შინის მერვე შედგენილ „ძველი ქართული წიგნ“, რომელიც წიგნის
 გამოცემობის (1934 წლიდან) უკროსად მუ-მ თუ მუ-მ კლასის (1963 წლიდან) სა
 ხელმწიფოებრივს „ძველი ქართული წიგნ და ლექსობები“, ძველ მხლავ სახელმწიფო
 სკოლის „ძველი ქართული წიგნ ვრამბურგის“ (1976 წ.) რომელიც წარმოადგენს მოკლე
 კონსპექტურ თეორიულ კურსს და მუკავს მნიშვნელოვან ინფორმაციას ძველი ქარ
 თული წიგნ კვლე შედეგების ნაწილის მადარ თეორიულ-მეთოდურსა და მისი სა
 ხელმწიფო-პრაქტიკული სკოლა შინის, აქ შინის ეს ვრამბურგ გამოცემა კრძანებულ
 უნდა პროც კანც ფერისის იარგანით (1982 წ.) ძველ სომხურ ენაზე 1. მარკარი
 ანას და 2. სინანოს იარგანით (1983 წ.) ძველ აფხაზურად ა შინის „ძველი
 ქართული წიგნ“ უკრესტანოლი წიგნის მუ-2 ნაწილი „ქრესტიანობის“ (1989 წ.) შრომა
 ა იმამბურგის „ძველი ქართული წიგნ ძველქართული ქრესტიანობის“ I ტომისათა და
 ლექსობით (გამოცემა ირეკურ, 1949, 1953 წლებს; I ტომი (1953), შემდგომ
 „ქრესტიანობის“ ხუთი ტომები I ტომი არ ნაწილად I ტომს I ნაწილში (1970)
 შრომა შილოდ ტომები და ლექსობით ხელი I ნაწილში კ (1976) ძველი ქარ
 თული წიგნ მნიშვნელოვან და ტომები ამ უკანსკელ ნაწილში სკოლა სასწავლოთა
 წარმოადგენილი ფონდურის მოცემები, ძველ სახელმწიფოებრივებს და შინათა უკ
 რესის სახელმწიფოებრივ თეორიულ ნაწილს, რაცესა და მწიგნებს მონაცემა წიგნის
 შინათა სინანოს (სინანოზური) ფონდები, დამატების სხითა უკროს იმთა სხელი-ფონდური
 შინათა („შინის ბიბლია და ბიბლია კლასი და მატემა“, „სინანოზური ვარდუელი წიგნის
 მუ-3 სერიაში“) ამხვისთა ა იმამბურგის საკომუნო წიგნი ძველ ქართული წიგნ I
 (1963), II (1966), ახვე სხის საკომუნო წიგნი გამოცემული აქვს შრომა 3. სარეკურ
 ლექსიც (1965) ახვეებს კანონში შედგენილია ცალკეულ მონოგრაფიებზე რომ
 ლექსიც საუკუნე-ინანოდა გამოცემული ძველი ქართული წიგნ ვრამბურგის კონკრეტული
 საკომუნო

19512

მეცხედველ შრომებს ძველი ხანძრულის, შრომ. ზ. სახეჯვლის წინა
 „ქველი ქართული ქა“ ტექსტებით, სავარჯიშოებითა და ლექსიტონებით უფროა სწორ
 რომ იმართეს ესეც სწორი, ვაგრძელე ძველი ქართული ქნის ფონეტიკური და
 კრამტიკული სტრუქტურაში ეს შრომა არ არის მთლიანად, ასე ვთქვათ, ქრისტე
 მართლაც კონკრეტულად იყენებოდა ის ვარჯიშულ საბუნებისეუ შუიკის შეცნობრული თვალ
 საზრდათაჲ ეს უმარჯველად იქნის შრომის პირველ ნაწილზე, რომელზეც საკმაოდ
 ვრცელად გამოიყენებოდა ძველი ქართული ქნის სტრუქტურული კითხვა ჩვენ
 ვფიქრობთ, რომ არ იყო იუკონდებელი ინტერესული სასწავლო წიგნში სადღეო
 საკითხებს თუ ვფიქრობთა შეგნა, მაგალითად, ადგილი თვალს რომ 1 ქართული
 ძრომობრული ანბანი შექმნილი უნდა იყოს ჩვ. წ-ის მე-2-მე-3 საუკუნეებში 2
 წრეჯვლითი ძველ ქართულში გამოიყენებულ შრომებს არ წარმოადგენს 3 აქნის
 სიღმეობისი ევლი პირის ფონის აქნის 4 ძველ ქართულში ნაწილად არ არის 5 თუ
 და -მ თვებს ნაშის უმბოჭი კარანტან ფონებში საგრეკობ ელფრეტად -ივ უნდა
 გამოიყოს 6 პრეფიკსან ენებისებს შუიკ სწორის შერევის ფონებში სიღმეობის
 შრეჯვლითობის გამოხატეჯვლი უნან სუფიქსი 7. მესამე სწორში ნახან პირ
 იმბრეტს გამოხატეს -ან, დანახტებში კ ნ და ა 2

ამ და ზოგ სხვა საკითხის თუ ვფიქრობთაზე სხვაჯვარი არანა ვარა, მაგრამ
 ადგილის ვრცელ წარმოებეს ევლებს მქონდეს სხვათაჲს გამოხატეჯვლი შეჯვრულ
 ზნის კონკრეტულ საკითხებზე

საუკრადეჯვლია შრომის შუიკ ნაწილი, რომელიც სიღმეობს საქრეტრომითი
 მსაღის შუიკის რომელზეც შუიკი ტექსტები უფლებს წარჩერათ, ასევე ნაწილები
 როგორც ქართული ინტერნაციონალიზაციის ნაწილებსა, ამის წარმოება, სისხის
 ვრცელ ხანძრულის, თუიკ და ევობის ცხოვრებათა, ასევე მბღიურ წიგნისა და
 ქრონოსისა და მრავალითა უფლებსი რედაქციის შემჯვლი იყოი ძველი სიღმეობ
 ვრცელად ამბობელი ნაწილებსა, როგორცა: სანბეტი, მეშვეტი ფრანკტები სი
 უნი მრავალითა (1854), ადობის რთობითი (1897), იქის პიზლი (1978), ლეჯვლის და
 სხუნი ლექსიტონები მე-11, მეტრების კრებული და სხვა აქვე ვ წ ვარაფო
 ლუნი სკოლის წარმომადეჯვლითა სუფიქს შუიკის, თანე მეტრისის თარგმანებო ვა
 საკრებულ ევრადეჯვლს ამბობრებს ანდერძების და მინარკების ტექსტები იყოი
 ცნობილი შრეჯვლითებისა, როგორცაჲს მაგარი ლეჯვლითი, თუიკ-ზონისა, თანე შერა
 თუიკის სარა, თანე მბღიურელის დანწელი დავითი და სხვ

საკმაოდ ვრცელი ლექსიტონი, რომელიც შრომის ვრცელს გამოიხატეჯვლი ენობრი
 ტების მაქამადეჯვლი დარბობითი და მისი სიჯვრობის სასწავლო დანიშნულებს
 წიგნში უფროა ვრცელად შრომ. ზ. სახეჯვლის შრომის შეჯვლი კარგი სა
 საბოლოო ვაქნის არა მარტო ძველი ქართული ქნის შემსწავლელი, არამევე სიგნის
 სხვათაჲსებესა.

შრომ. კორინელი დანელია

საქართველოს უმაღლეს სასწავლებლებში ძველი ქართული წიგნი ერთ-ერთ უმაღლეს დიდი ტრადიციებს მქონე საგანია. იგი აკონსტიტუციათა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში მისი დაარსების დღიდანვე

შექმნიდა ძველი ქართული წიგნის სახელმძღვანელო (ა.შინძე), დამხმარე სახელმძღვანელოები (ი. იმნაძის, ქ. ქავთაძის) (ა. შინძე ა. იმნაძის) ძველი ქართული წიგნის ლექსიკონები (ი. აბულაძე, ზ. სარჯველიძე) გამოცემულია ძველი ქართული წიგნის მრავალი ძველი (ნ. შანი, ა. ყოფიძე, ი. ჯავახიშვილი, ა. შინძე, ი. აბულაძე, ა. იმნაძე, ც. ქუციანიძე, კ. დანელია ...). ხშირად ამ გამოცემებს ძლიერ საკმაოდ სრული ენობრივი მიმოხილვა და ლექსიკონი.

ამასთან უნდა ითქვას ისიც, რომ ვერცერთი არ არსებობს წიგნი, რომელშიაც მოცემული იქნებოდა ძველი ქართული წიგნის შედარებით ვრცელი მიმოხილვა, ტექსტები და ლექსიკონი ვიქტორია აბუჯარა წიგნის საქართველოს არსებობა.

ენობრივი მიმოხილვა, რომელიც აქ არის წარმოდგენილი, ზოგჯერ მკვეთრად სხვაობს სხვა სახეობისგან (მათ შორის ამ წიგნის რედაქტორის) თვალსაზრისისაგან. ნაშრომი ისე აგებულია, რომ ავტორს მიზნითაა გადმოცემული საბირთვიო მოსაზრებებთან უფლებდარი პოლემიკის გარეშე რა თქმა უნდა ჩვენ უფროსებს შევინდოთ საკუთარი თვალსაზრისის დაცვა და სხვისი შეხედულებების აღიარება, თუ დაერწმუნდებით მის სისწორეში.

შედეგად, რაც შეიძლება მერჯულ მოვეყვარებოთ პრინციპსა და უღელის პარადიგმას, რაც შეიძლება ამ საკმაოდ ძველი წიგნის სათანადოდ აღქმის გაუადვილებს.

წიგნის მკითხველს ნაწილობაში შეტანილია, როგორც ადრე გამოცემული ისე ვერ გამოუმსაწილებელი მასალა ვარა იტორიზმის პრინციპისა აქ ვინაობისთვისაა ამისთვის, რომ ტექსტები სასტიკურად უფროსები როგორც მანამოსობლივად, ისე ცოცხალი საბრუნველი წიგნის მასის თვალსაზრისითაც.

ლექსიკონში ძაბულია ამ წიგნში გამოქვეყნებული ძველ სხვა ძველი ქართული ძეგლების ლექსიკონი ერთობლივად.

ესაობა, წიგნი ვერ იქნება დაზვერული ცოცხალი სარჩევებისაგან უფრო შენიშვნას ავტორი მაგლობით მიიღებს.

ტენიკურად ეს ძველი წიგნი დიდი გულსყურობით აწყო ამბოღის და მოუკიდებელი უნივერსიტეტის თანამშრომელმა, კალმატონმა ნანა ჩაღლე-შვილმა. მას ფაქტობრივად ორჯერ მოუხდა ტექსტის აწეობა (მარჯვლი ანაწეობი ამბოღის და მოუკიდებელი უნივერსიტეტის ოფისში მომხდარი ხან-ძარს ემსგერება). წიგნს საბოლოო სახე მისცა ზატონმა ვია შერვაშიძემ.

კორექტურის კოხებისა შემუშავებოდა სოფო სარჯველაძე

ველია ზემოთ ჩამოთვლილი ავრთვე წიგნის რედაქტორს, სელნაწერის ინსტიტუტის, ავანე ჯავახიშვილის სახელობის ამბოღის სახელმწიფო უნივერ-სიტეტისა და სელსან-სამა ორბელიანის სახელობის ამბოღის პედაგოგიური უნივერსიტეტის ზურ თანამშრომელს გულითად მადლობას მოვხსენებ.

ზურაბ სარჯველაძე

1 უძველესი ქართული წერილობითი ძეგლები IV-V საუკუნეებით თარიღდება ჩვენამდე მოღწეულია მრავალი ხელნაწერი, წარწერა, სარტორიო და თურბიული სისათის დოკუმენტი, რომლებიც შეიცავენ უცხოურებს მსაღვლის ჩვენი ქვეყნისა და მისი კულტურის ისტორიისთვის საფუძვრულია, რომ ქართული სამწერლობო ენა ვაცოლებით ადრე გამოყენდებოდა, მაგრამ ენისა სიყვარს გამო ადრინდელმა ძეგლებმა ჩვენამდე ვერ მოაღწიეს.

ქართული სალიტერატურო ენის ისტორიაში სამი საფეხური გამოიყოფა: ა) IV-XI საუკუნეთა წერილობითი ძეგლებს ენა, რომლებიც ძველ ქართულს უწოდებენ; ბ) XI-XVII საუკუნეთა წერილობითი ძეგლებს ენა, სამწერლო ქართული; გ) ძველი (სანაშენარო) ქართული, რომელიც XIX საუკუნემდე ვიცით.

ეს დოკუმე უდავი არ არის, მაგრამ საყვებით გამოსაყვია საყრდენად ქართული ენის ისტორიის ყველესს.

2 უძველესი ქართული წერილობითი ძეგლებიდან ჩამოვნიძეს დავისა-ხელები: ბოლისის სონის წარწერები (IV-VI სს), ურბნისის წარწერა (IV ს.), უკანკორის წარწერები (V-VI სს), მესკოს წარწერები (VI-VII სს), პალესტი-ნის (პეილესის) წარწერები (VI ს.), წყის წარწერა (816-819 წწ.), ბოლისის ხანმეტი დრავმენტები (VI-VII სს), ხანმეტი ლექციონარი (VII ს.), იკონის წინარესასარების ხანმეტი ტექსტი (VII ს.) და სხვ.

3 ძველი ქართული ენის ძეგლებს სამ ვჯგუფად ყოფენ: ხანმეტი, ქე-მეტი და სანარო. ხანმეტია ისეთი ძველი, სადაც შორე სემიტიური და შესამე იბეტიური პრების პრეფიქსად < ხმარება (მოყვ ხერ, ... ხუყვარს, ხმნაყ ...). ქემეტია ძველი, სადაც ამავე შემსბეყვებს პრეფიქსად < დს-ტორღებს (მოყ, მერ ... ხუყვარს, ხმნაყ ...). სანაროეია ძველი, სადაც შორე სემიტიური და შესამე იბეტიური პრების მორღებს ერთ-ერთ აღმორეყა < მერ, სეყ, სტორ... ხმნაყ, სობეს, მსბეყს ...

ხანმეტი ძეგლები თარიღდება IV-VIII საუკუნეებით, ქემეტი - VII-VIII საუკუნეებით, სანაროეი ტექსტები IX საუკუნემდე ვიცით.

4 ხანმეტი და ქემეტი ტექსტების ურთეყობამორღებს შესბებ ჩვენს მეყნეყვებამა ძინთიდად ირი თყალსაზრისი უბრისმორღება ერთმანეთს, ერობს თანხმად, ქართულ ენაში თყადამორღედად შორე სემიტიური და შესამე იბეტიური პრების პრეფიქსი < იყო, რომელიც შემღღობში <თი შეყვალა

იგი უკავშირდები, ან. ანაბის მეთრე მოსაზრების თანახმად, ხანძერი და ქვე-
მეტი ტაძრების შექმნილია ორ სხვადასხვა არეალში და, ამდენად, ისინი წარ-
მოადგენს დიალექტურად დაბინძურებულ ოფციონებს ს. შინძის ქრონოლოგი-
კურად რთული და საბოლოოდ ვადამჭერი არ არის.

ამართა, რომ ეწ. სახარვეტი ტაძრების ს- პრეფიქსი მომდინარეობს 1-
საგან წინაქრონოლოგი თანხმობათა წინა პოზიციამ.

5. ქართველოლოგიის ერთ-ერთი ურთულესი პრობლემა ქართული
დამწერლობის შექმნის დროის და მისი წარმომადგომის ვარკვევა დღევან-
დის არსებობს მდიდარი ლიტერატურა, გამოქმნილია მრავალი, ურთიერთგა-
მომხრეცადი პოპოზიხა.

საკუთარისტია ერთი ნაწილი ქართულ დამწერლობის უდავოდ წინაპრ-
ქრისტიანული ეპოქისად მიიჩნევენ და მაქრამც მ. ჯანაშვილი, ნ. ძინი, იგი
უკავშირდები, 1. ინგოროფა, ვ. წერეთელი, რ. პეტარიძე ... არაერთი სკულე-
ვარი თვლის, რომ ქართული დამწერლობა (კრძობა, ამომთავრული საქართ-
ველოში ქრისტიანული რელიგიის ოფიციალურად მიღების შემდეგ შეიქმნა (ე-
მდროს, 2. შინძის ო. გამყრელიძე ...)

ქართული დამწერლობის პროტოტიპად სემიტური (ყინიკოფი,
არამული) ანაბი მიიჩნევი იგი უკავშირდები, ვ. წერეთელი, რ. პეტარიძე და
სხვნი ბერძნული - და მაქრამც, და კრიტიკოსნი, ე. კვცილიძე, ა. შინძის, ვ.
პოლდერს და სხვა მეცნიერებს უკანასკნელ ხანებში ო. გამყრელიძემ დამაჯერე-
ბლად აქვია, რომ ქართული ანაბი შექმნილია ბერძნულის მოდელის მიხედ-
ვით.

საგარედებელია, რომ ქართული ამომთავრული ანაბი შეიქმნა იგი წ-
ის II-III საუკუნეებში ქრისტიანული თემების წიაღში და საქართველოში ქრის-
ტიანობის ოფიციალურ რელიგიად გამოცხადების შემდეგ (IV ს. I ნახევარი)
იგი ფართოდ ვარკველდა უნდა ეფიქროთ, რომ უფრო ადრე არსებობდა
ქართული დამწერლობის სხვა სახე, რომლის ნიმუშებს, საწიქსაროდ, ჩვენამდე
არ მოუღწევიათ.

6. ჩვენთვის ცნობილია ქართული დამწერლობის სამი სახეობა: ამომ-
თავრული (სხე მკველიანის, ნესხური და შეჯდრული უფველესი ქართული
ტიკლები შეკრულბულია ამომთავრული ნესხური დამწერლობის უფველესი
ნიმუშა ატენის ერთ-ერთი წარწერა 835 წლისა შეჯდრული დამწერლობა X
საუკუნიდან იქნეს თავი სუვეე XIII-XIV სს-ში ჩნდება ტერმინი სუვეერი, რომ-
ელიც აღნიშნავს ამომთავრულსა და ნესხურს, შეჯდრულის საბინძო-
როდს.

7. კვეთი ტაბოლეტი ანბანი

ასომთავრული	ნუსხური	წარმოთქმა	რიცხვების პნაშენელობა
Ⴀ	ⴁ	[ა]	1
Ⴁ	ⴂ	[ბ]	2
Ⴂ	ⴃ	[გ]	3
Ⴃ	ⴄ	[დ]	4
Ⴄ	ⴅ	[ე]	5
Ⴅ	ⴆ	[ვ]	6
Ⴆ	ⴇ	[ზ]	7
Ⴇ	ⴈ	[თ], [ყ]	8
Ⴈ	ⴉ	[ო]	9
Ⴉ	ⴊ	[ი]	10
Ⴊ	ⴋ	[ქ]	20
Ⴋ	ⴌ	[ლ]	30
Ⴌ	ⴍ	[მ]	40
Ⴍ	ⴎ	[ნ]	50
Ⴎ	ⴏ	[ა], [ი]	60
Ⴏ	ⴐ	[ო]	70
Ⴐ	ⴑ	[პ]	80
Ⴑ	ⴒ	[ჟ]	90

ك	ك	[k]	100
ل	ل	[l]	200
ع	ع	[ʕ]	300
ف	ف	[f], [v]	400
ق	ق	[q]	500
ت	ت	[t]	600
ث	ث	[ð]	700
ج	ج	[dʒ]	800
ح	ح	[ħ]	900
خ	خ	[χ]	1000
د	د	[d]	2000
ذ	ذ	[ð]	3000
ر	ر	[r]	4000
ز	ز	[z]	5000
س	س	[s]	6000
ش	ش	[ʃ]	7000
ص	ص	[sˤ]	8000
ض	ض	[zˤ]	9000
ط	ط	[tˤ], [ʈ]	10000

ძველ ქართულ ანბანში 37 ასოა. თითოეული ასოს რაღაც და შესა-
ბამისად, რიგებით მიწმენლობა შეკრავდა ამის განსაზღვრული ს - ქართული
11ს; მ - 41ს; ნს - 51ს; ზგბ - 322-ს და ა.შ.

ძველი ქართული დაწერლობა ფონეტიკურ პრინციბს ეყრდნობა, ზოგ
შემთხვევაში ეს პრინციბი დარღვეულია ამის გამო, რომ ანდრე ქანაფე ქარ-
თული ასოების თანმიმდევრობა თითქმის უკანონოდებოდ ბერძნულ გრაფიკ-
მთაა რაგს მსდგეს დანს შემდეგ კი განლაგებულია იმ ფრენებათა ამსახველი
ნომრები, რომელთა შესატყვისი თანმიმდებნი ბერძნულ ანბანს არ მოეპოვება.

8. ძველ ქართულ სალიტერატურო ენას საფუძვლად მკვთოს - იბე-
როს 'დედაქალაქის - მტრეველებს' დავით სავაწუნთა მანძილზე სხვადასხვა
ქართული ტომების წარმომადგენელთა ურთიერთობის შედეგად მკვთოში ჩა-
მოყვანილია 'სელიალებური მტრეველება (სამკვთოური კონცე)'. ბუნებრივია,
ვერსადღეო ამ მტრეველების დიდი სიხლრე ქართულ დიალექტობს.

ქართული ენის ისტორიისათვის უდრესი მნიშვნელობისა იყო ის
ფაქტი, რომ VIII სავაწუნად ქვეყნის პოლიტიკური და კულტურული ცენტრი
ხდება სამხრეთ-დასავლეთი საქართველო, კერძოდ, ამ არეალის უდიდესი
ქალაქები არტანუჯი და ქუთაისი IX-XI სავაწუნთა მრავალ ძველში გამოფ-
ლნდება სამხრეთ-დასავლეთი საქართველოს მტრეველებისათვის დამახასიათე-
ბელი მოვლენები.

9. ქრისტიანული რელიგიისათვის აუცილებელ ინსტრუმენტთა თარგმნის,
ორიენტალური ძველებს შესწავის შედეგად შეიქმნა მდიდარი და მრავალ-
ფეროვანი ძველი ქართული მწერლობა. V-XI სავაწუნთა ქართული ლიტერა-
ტურა ძირითადად სახლიერო ხასიათისაა. ამ ეპოქის ძველებში გამოვლნობლია
სალიტერატურო ენის ნორმების დარღვევები. ზოგჯერ თავს იჩენს მკვეთრად
გამოსატული დიალექტიზმებიც.

10. ხასკასში უნდა აღინიშნოს ერთი კარგობება ძველი ქართული ენა,
რა თქმა უნდა, ნორმირებულია, ამავე დროს ძველ ქართველ მწერალთა და
მთარგმნელთა უდიდესი ნაწილი სავსებით შეგნებულად ცდილობდა
სალიტერატურო ენა მტრებმეტად არ გამოერბოდა ცოცხალ მტრეველებს
ისინი იყო აღსწინებდნენ ენის კანკათარების ტრეფიცეებს. სწორედ ამის
შედეგია ის, რომ ძველი ქართული სალიტერატურო ენა ინახუნებდა ნორ-
მატულ ხასიათს, მაგრამ ამავე დროს ძახხვდა ენაში (ცოცხალ მტრეველებში)
მომხდარ, თუ მომდინარე მოვლენებსაც.

იაკობ ხუცესის, იოანე სამანის ძის, გიორგი ბერძნულის, „მოკვცევა
ქართლისა“-ს ანონიბი ავტორისა და სხვათა ინსტრუმენტი გამოორწევიან
სტილის სხვადაგიო, ცოცხალ მტრეველებსთან სიხლოვით. ეს ტრეფიცეა გან-
საკუთრებით იჩენს თავს ვეფოიძე მაინაძლის, გიორგი მაინაძლის, გიორგი
მკორის, თეოდულე ხუცეს-მონახუნის და სხვათა ინსტრუმენტში მათ მომდინეს

ქართული სალიტერატურო ენის რეფორმა, იგი შეიძრივ დაუბლოცეს ცოცხალ მეტყველებას, რითაც შეამზადეს საფუძველი საშუალო ქართულის ჩამოყალიბებისათვის. სწორედ ამიტომ მაშინათ XI საუკუნის ქართული სალიტერატურო ენა გარდამავალ საფეხურად ძველიდან საშუალოდს ეწინააღმდეგება და აღინიშნის ის ფაქტი, რომ ეს რეფორმა მოხდა ფაქტობრივად ისე, რომ ძველი ქართულის ნორმათა ბოლიანობა საფუძვლიანად არ შელახულა.

II აბსოლუტურად უნდა ითქვას ისიც, რომ XI საუკუნეში თავი იჩინა საბირს-ბირი ტენდენციამაც სალიტერატურო ენისა და ცოცხალი მეტყველების უკიდურესმა დაპირისპირებამ ეს მოვლენა აბსოლუტურად ეწინააღმდეგება უკიდურესი სკოლის წარმომადგენლებს: ეფრემ მკორეს, იონე ბეტრიჩის, არსენი ივლი-თელის და სხვებს. ბერძნული ენის გრამატიკული ენსტრუქციების სიტყვა-წარმოების ფრაზეოლოგიის კატეგორიულად შეტყობვად დაამბომა მათ, გან-საკუთრებით იონე ბეტრიჩის, არსენი ივლითელის და ზივი სვე მწერლის თხზულებათა ენა ამავე დროს უნდა იხილვებოდეს, რომ ამ სკოლის წარმო-მადგენლებს დიდი დამახებურება მოუძღვია ქართული მეცნიერების ტერმი-ნოლოგიის შექმნაში.

უკიდურესი სკოლის ენობრივი პოზიცია ფაქტობრივად უკუაგდია საშუალო ქართულის ჩამოყალიბებამ. საშუალო ქართული დაუბლოცა ეფთვიანე მაიწმოდის, ვაოჩვი მაიწმოდისა და მათ მიმდევართა ენობრივ მემ-კიდრეობას, მათ პრინციპებს და არა უკიდურესი ენობრივი და პრაქტიკულ ნამოღვიწვეს.

ფონეტიკის უნიტის საკითხი

12. ძველ ქართულში ხუთი ხმოვანი და ოცდაათი თანხმოვანი იყო.

ხმოვნები სწორმოძვნი ორჯანის აგვილის მიხედვით ასე ვგავსებოდა: წინანუნსმოვნი - ი ე უკანანუნსმოვნი - ო ჯ შუანუნსმოვნი - ა.

ღამილაური ხმოვნებია ო და უ, არღამილაურნი ა ო უ ჰალატა-ღურ (სარბილხელ) ხმოვანია ვგუფში შუისი ო ე, არამილატელურებია: ა ო უ.

ფირი ღიობის (წინს მაღალი აწვეულობის) ხმოვნებია ო უ, ფირიო ღიობის (წინს დაბალი აწვეულობის) ხმოვანია ა, სამუღლო ღიობის (სამუღლო აწვეულობის) - ე და ო.

13. ძველი ქართული თანხმოვნები წარმოებს რვეგარობის მიხედვით იყოფა შიდათ ვადაფხელ ხმულეები (ბ ვ ჰ ლ მ ტ ვ ძ ქ ჯ კ ყ) აფრიკატები (ძ ც წ ჯ ჩ ჭ) სმარანტები (ნამრალლოვნები) (წ ჭ ზ ს, ძ შ, ლ ხ, ქ) წარმოების აგვლსმრინით რაული ბგერებია: შ ნ ლ რ.

ბგერა თანხმოვნებია: ბ ლ გ ძ ქ ჭ ჭ ზ ს ჯ ლ მ ნ რ; კრებია: ც ძ თ ტ ქ კ ქ მ ი წ რ ჭ ს ზ ს ჯ კ რე ხმული და აფრიკატი თანხმოვნები წარმოედგენენ დაბრისმბრებს ფშინეფერობა - მკეფორობის მიხედვით: ფშინეფერებია ფ თ ქ კ ც რ, მკეფორებია: ბ ტ წ ჭ ძ კ.

14. წარმოების აგვილის მიხედვით ძველი ქართული წინს თანხმოვნები ასე ვგავსებოდა:

	ხმულეები			ნამრალლოვნები	
	ბგერა	კრე		ბგერა	კრე
		ფშინე	მკეფორა		
წინანუნსმოვნი	ბ	ვ	ჰ	ქ	
კბილსმოვნი	ღ	თ	ტ		
კბილბგვსმოვნი				კ	
უკანანუნსმოვნი	ა	ი	ა	ე	ბ
ხმისმოვნი		ი	ა		
ხორხისმოვნი					ჰ

	აფრიკატები			ნამრალლოვნები	
	ბგერა	კრე		ბგერა	კრე
		ფშინე	მკეფორა		
წინანუნსმოვნი	ძ	ც	წ	ხ	ს
უკანანუნსმოვნი	ჯ	ჩ	ჭ	ღ	შ

15. 161 შუა წარმოების მართალი თანხმობენია, 161 - გვერდითი შუა წარმოებისა. 181-ს წარმოთქმასს მონაწილეობენ პაველი და ცხელი, 161-ს წარმოთქმასს - ქალები და ცხელი ამიტომ 181-სა და 161-ს ცხელითმერ (ნახალურ) თანხმობენსაც უწოდებენ.

საქართველოს
საგარეო ურთიერთობების
სამსახური

ზოგი ოკათობასაფიულ-ფინანსური მოხელეა

16. 1 ქართულ ანბანში შემოღებულია ბერძნული სუბიექტით.

ბერძნულში H ძვ. წელადრიცხვის VI - ის წელადრიცხვის III საუკუნეებში მონაცვლეობდა OI-სთან. ის რომ უძველეს ქართულ წერილობით ძეგლებში 1 ნიშანი 1/ვ1 დიფორნეს გადმოსცემს, ბერძნული გველქითაა შემართებული ძმ სესი დღმ სდევი და სხვ.

1 უძველეს ქართულ წერილობით ძეგლებში როგორც წესი შემდეგ შემთხვევებში იხმარება ა) ე-ზე დაბოლოებულ სახელთა სართობინითა გამოცდებით) სახელობითა კლდმ კლდე-ის, ტემ სტე-ის, მუმს მუდე-ის - ბ) ე-ზე დაბოლოებულ ანთობინითა ნათესაობითა პეტრის (პეტრე-ის), ელენს (ელენე-ის) ... გ) ზედსართავ სახელთა უფროობითა ხარისხის ფორმებში ხუმჯობმ-ი ხუმჯობმე-ის-ი უდიდმს-ი (უდიდე-ის-ი) ... დ) ზოგი ზნისხედის ფორმამი ქარსთ (ქარე-თს), ვრსთ (ვერე-თს).

1 გვხვდება აგრეთვე ზოგი სიტყვის შემადგენლობაში ისრასლი, ირესელმში, ამრს ... რომლებიც შესაბამისი ბერძნული ფორმების ტრანსლიტერაციას წარმოადგენენ, ხომხურადან ნასესხებ შშ- (შშ-ი „დასახლებული ადგილი“); შშ-ებ-ა) ძირში ამ შემთხვევებში 1 1/ვ1 ხშივანს გადმოსცემს.

ამასთან, უფრო ხანძვესა და პემეტ ტემბებში მუნიშვნა 1-ს ნაცვლად 7 ა) ხმარების შემთხვევები სხვ კაცსაა, მ. 26,45 (ვენ); ძემან სტეფანესმან და გუდამან, წე, რაც იმის მიმანიშნებელია, რომ ენაში იძლევა 1/ვ1 დიფორნტი და მის აფილას 1/ვ1 გავიქს.

IX-XI საუკუნეთა წერილობით ძეგლებში გამოვლინდება 1-ს ხმარების კლასიკური ნორმების შემდეგი დარღვევები: ა) 1-ს ნაცვლად გავიქს 7 (სადაც მოცუქვლანსა; ქრისტესი უხეშთავსი უბეტესი ...); ბ) 1 იწერება იქ სადაც 7 უნდა იყოს (ორ ძმ); მექმსა; მორქმსთა; მონაქმნი; მმტრესთა ...); გ) გვხვდება კონტამინირებული ემ დაწერილობა (ვერქმთ; მონადემ; ძემ; მონქმში; მექმმთხო; ელქმთოსსა; სნქმულთა ...); დ) X საუკუნიდან თავს იჩენს უმ დაწერილობა უ-ს ნაცვლად (ვარლუმე; მარჯუმენე ძემელი; უაშ. ნუაშ ...).

ზოგჯერ მ ზედმეტად არის დაწერილი უ-ს შემდეგ მუშრებშიც
[მუშრებთან] ვარქუე [ვარქუეს] უმრცხენო [ურცხენო] და სხვა
შეჯერულ ამხანაგ, რომლის პირველი ნიმუშები X საუკუნიდან, ვინაშა
მ ნიშანი აღარ არის სიქვე შეიძლება აღინიშნოს, რომ XI საუკუნისათვის შედგენილი
ნაწერები მ კრავებს თითქმის აღარ იხმარება.

მ. კ. მ კრავებს ძველ ქართულ ამხანაგ ბერძნულს ზედადენით
შემოიღეს ქართულ კრავებსათა მიმდევრობა ანიდან ქანამდე ორი გამოსა-
ლის ვარდა ბერძნულს ივერტურთა ნ-ს შემდეგ ბერძნულში არის მ
კრავებს ქართული ამხანაგ შემქმნელთა სწორედ ამ ადგილს ჩსნა მ, რთაც
თავიდან თიქვთა ქართული ამხანაგ რთვის შეკრმთა ამის შედეგად მივიღეთ,
რამ მ/მ ფონებს ოთვე აღოფინი მ/მ და მ/მ ორი გამსხვავებული კრავებს-
თა გადმოცემული.

მ/მ აღოფინი ძველ ქართულში კვებებს ზოგჯერ ამოღუტურ
ბოლოსი ხმოვნთა შემდეგ, აგრეთვე ხმოვნთა და თანხმოვნთა შორის
სრუტორც წესთ, რთცა თანხმოვანი ნათქათათი ან მოქმედებითი პრუნებს
ნიშნის ნაწილთა ფაქტობრივად, მ/მ-ს გამოულენა ძველ ქართულში შორ
ფონოლოგიურად არის შეპრობებული იგი კვებებს:

- ა) ა, ო, უ (ნიქათად ე) ხმოვნებზე დაბლოებულ სხელთა
(ანირობონიშებს ვარდა) სხელთათი მ/მ-ა; წყარო-ა; რუ-ა; ძუ-ა ... მ)
ფარქავეთელ სხელთა ნათქათათისა და მოქმედებითის ფორმებში სნა-ის
წყარო-თსა, ძო-თს, რუ-თს, იქუ-თს, წყარო-თთა, რუ-თთა ... მ) გ) ზოგი ზუ-
ართავ სხელთა უფროსითი ხარისხის ფორმები (მუფროსის/უფროს ... მ) დ)
ზოგი ხნიშუდის წინათ, ზუდათ, ქუბოთ, ზუბოთ ... მ) შესაფერქლ-მაში
ზოგჯერ მ/მ კვებეს ოთვე ფონოლოგიურად შეპრობებულ პოსეციაში სდაცვე
სადღებულ ... მ)

ხანძესსა და ჰებებ ტექტებში მ-ს ხმარების წესები შედარებით ზუს-
ტად არის დაცული მისი კლებს შემოხვევები ძალზე იმეთათი მუფროს;
ძუბან სტეინსქმან და ვუდსმან ... მ) ბერქამ მ ნიმუშები მივენიშებენ
დამთვალ დიფონთთა მოშლის პროცესზე.

IX საუკუნიდან მ-ს ხმარების წესთა დარღვები პრავლად კვებებსა ა)
მ ავლთ იქ სადაც იგი ნორმათა მიხედვით უნდა გვიხრებეს სიტყუთა დართო-
სა; გამოხრდა შინი ხმარული დედისთა კალღუთთა ვნათებან; უნქვლითთა
თითი დრამქანი; წყარო იგი ცხოველი; ცეხლისთა მისგან უნიქვთისთა; ვუბარი
იქროსთა; უდამოთი ჩრდილოთი, იქუსთი მოვიდა იქუსთა; ძუქუსმტეც;
ძუქუსწყაროთა ... მ) მ) მ ზედმეტად დაწერილი სიტყვის ბოლოს არა
სრას იყვითა; ვქმთა; თანავეუდეთა; შუა, იქმთა; ამოლთა; ნეტარმან ჰამთა
... სიტყვის შიგნით არათუ სრათუ ქანამდღათივან; ენათს კალღუთისთა;

მართას უთარე ქმა; სწაღლას მენავე; არასდა ქრასდა; არასდა
ვაღება; სურათობიძეუარმა; სპოას მოუწოდა მოეკარმა; გამოძახე
სუას ექონო; ვეგრებოდა იხუას ... ე) 3 ქნაცლება 0 გრადემა; სუას
სუას მსარებდ სხარებდ; აყო სუას; კათალიკონს კათალიკონს; სუას
სუას ...

2) შეჯერულ ანბანში აღარ გვაქვს.

მ. 4. 4 ნიშანი ძველ ქართულ ანბანში შემოღებულია ბერძნულს სუ-
გაველნით იგი გრადეკულადე მოძღვრარობს სათნადო ბერძნული ნიშნის-
გან ის მისი არსებობა ძველ ქართულ დაწერლობაში უწინაღმდეგემა ან-
ბანის შედგენის როგორც ფონოლოგიურ ასე ფონეტიკურ პრინციპს რადგა-
ნაც ერთი ნიშანი იმსარება /ქი/ კომპლექსის ვადმოსაცებად ეს ფუნქციაც
ბერძნულს სუგაველნითაა შემორობებული სი გამკრულიძე.

3 ნიშანი ძველ ქართულში ძირითადად გვხვდება ისეთ ფორმებში,
სადაც /ქი/ კომპლექსის მოსალოდნელი სატყუათი ძირებში მშვედი მშვედი-ის
ქრიავე სქრიავეს ძვრო [ქქრო-] - სახელურსა და ხმურ ფორმებში,
სადაც ფუნქციულ შიხ უმუალოდ მოხდეს სუფიქსიული ა ნაძვ ნაძვ-ის
თავს თავს-ის ზღვსა [ზღვს-ის-ს] თავთა [თავ-თა-ს] თქვს [თქვ-ის-ს] ...

გვაღება ბერძნული 5 გრადემის ტრანსლიტერაციის შემთხვევები ა)
/ჟ/ ნიშანი გამოხატავს შიხ პეღე ბ) 3 ნიშანი ვადმოსცემს /ქი/ კომპლექსს
გვსება ვოვმა ...

ცოდე უნდა გამოვეთი უჯელს ტაქტებში გამოველნოი
შემთხვევები როცა უთი /ქ/ არის ვადმოცებული თავანის-სცეს თავ-
ანისმცებელი სოვენ, სე კაცს - სკლავ; ხმარავ; ვეც. ეს მოველნა მასხვს
სოც ძველ ქართულ დიალექტში საშხყო-ადმოსველურ ქართულში /ჟ/-ს და
/ქ/-ს მვეთი გამოვენის არასებობას.

3 შედის უს შემადგენლობაში.

19. CA. უს დაწერლობის წესი (CA) ძველ ქართულში ბერძნულიდან
მოდის ამ რაული დაწერლობის გამო იგი არ შედის გრადემათა რიგში და
არ მოეპოვება რაცხეთი მნიშვნელობა.

CA-ს ძველ ქართულში ირი ფუნქცია ექვს იგი ვადმოსცემს როგორც
მარცვლოვან, ასე უმარცვლო /ჟ/-ს ცული გუამის ძველ ქართულში
შესაძლოა /ჟ/ ხმოვანი თანხმოვნად იქცეს სქქ, შქქ; იქქ; სუ შქქ; სქქ
და სხვ.) და პირველ (სქქ-ის შქქ; სუქუთარის).

სწორედ უს რაული დაწერლობა ვახდა იმის მიხეზი, რომ IX საუ-
კრიდან წერლობით ძველებში ხმოთა, ერთი შირავ, 0 და 2 და მორავ
შირავ, 2 და 3 (ხოვეერ 0 და 3) გრადემათა ურთიერთმენაცლება ცოლი

ცულის ცოლი სულის თქვა სიქუა ... ური სირის დაწერეს დაწეროს
წუმა წუმა; მშუდობა მშუდობა; აუცა სუაფი აუ სოუ და სეუ.

ამგვარი უჩიორთმონაცელებს ზოგერთ ძველს განსაკუთრებით, მასში
აქვს ამ მოვლენას არაერთი ფონეტიკური საფუძველი არ გაანია.

საზოგადოდ, Qd-ს რთული დაწერლობა წარმოადგენს ქართული ან-
ბანის შედგენის პრინციპის დარღვევას, ასევე ამ პრინციპიდან გადასახვევად
ქნდა წაიკეთებინა ამ ერთ ძალით ირი ფონებს გამოხატვა.

მა უმარცვლო /ჭ/ და /ყ/. როგორც სუმი ადენიშვი. Qd
კრავებს გამოხატვად უმარცვლო /ჭ/-საც. უმარცვლო /ჭ/ ძველ ქართულ
წერლობით ძველებში კვებებს შემდეგ პიზიციებში თანხმოვანსა და ხმოვანს
შირის სოუა-ი, კუაღ-ი, ზღუა-ი, სეუა-ი, კერახ-ი, მშუა-ი (მშუიად-ი) ...
თანხმოვნებს შირის (ცუშერა, თქუმა, სულა-სლუა; ათურამეტილითარემეტ-ი...);
სიტყვის ბოლოკიდურს პიზიციებში თანხმოვნის შემდეგ სოაგუ წაიუ ძუბუ
დაიუ, იწაიუ ...

ძველ ქართულ ენაში არსებობდა /ყ/. რომელიც შემდეგ პიზიციებში
რეალიზდებოდა სიტყვის დასაწყისში ხმოვის (ველი, ვირი ...) ან თანხმოვნის
წინ ცნება, ცნება ... ხმოვნებს შირის სოაგუ, კლოაგა ... ხმოვანსა და თან-
მოვანს შირის სოეზი, შოვინ ... სიტყვის ბოლოს ხმოვნის შემდეგ ცხატაგ
ქლოაგა კლოაგ ...

კუმშვის შედეგად /ჭ/ შეიძლება გამოვლინდეს თანხმოვანსა და ხმოვანს
შირის (ესაეს : ესეფი იკოსხეს : იკოსხენ, კოსხე, მკოსხელი ...) ამ პიზიცი-
ებში თავდაპირველი /ჭ/ სანუ /ჭ/. რომლის კუმშვის გზით წარმოიშვა დან-
სუიებელი არაა შედარებით იშვიათი რვა, რვალი პირველი ფერცალი,
ანგარი, დედა ქართული ქა ქალი, საზღვარი, ცალუბა წალუბა
წალი, ურქველი ზედა

როგორც ჩანს, ზოგ დიალექტში არ არსებობდა ფონეტიკური დასარს-
პირება (ეს-სა და /ჭ/-ს შირის ამას მასხავს უფროეს წერლობით ძველებში
გამოვლენალი ფაქტები თავანის-ზეც სოაგუანის-ზეც) თავანისმცემლები
სოაგუანისმცემლების სკლავ სკლაქს, მშუა, შული (შუილი) და სეუ.)

IX საუკუნიდან ვებუბებს როგორც შის ე-თი, ისე ე-ბ ში-თი შინაც
ლებს ფაქტები (ლუა, მაროვ აქენი - საზღვარი, შეუკალემა, ხუალისა
გან ...)

განსაკუთრებით ხშირია შის ე-თი შინაცლება ზოგ ძველში კრძობ
დატარის დამკობარისა და იღლის იდეგარში ამ უჩიორთმონაცელებობას,
ჩანს, ცოცხალ მდგომარეობაში მომდარი პროცესი /ჭ/ს/ჭ/ იპიზიციის მოშლა
უფრო საფუძვლად.

21587

საქართველოს
პარლამენტი
განმარტების
სამსახური

21. ძველი ქართული ანბანის ბოლო ასოა ძ (მისი სახელია ოძი). იგი შემოღებულია ბერძნულის ზეგავლენით. ძალზე იშვიათად იხმარება და წარმოადგენს ბერძნული სა-ბ ტრანსლიტერაციის (მასანა [ოსანა], კლემანა [კლემანა]) ... იგი ვადმოსცემს შორისდებულს: შ, იყოთება; ოპ

დიფთონგები

დამავალი დიფთონგები.

22. ძველ ქართულში დამავალი დიფთონგები იქნებოდა *ia*, *io*, *iu*, *ie*, *iu* ხმოვნებისა და *ia*-ს შერთებით. *ie* დიფთონგი უპირატესად ო ვრდებით გამოიყენებოდა იშვიათად ეს ასოთა მომდევნოთ.

მაგი უძველეს წერილობით ძეგლებში გამოვლინდება დამავალ დიფთონგთა მოძღვის ამასველი ფაქტები საეტიკრებელია. რომ ეს პროცესი დაიწყო *ie* დიფთონგის გამარტივებით (დისიმილაცია) და შემდეგ თანდათან გაერყედა სამი შესახებ *ia*, *iu*.

დამავალ დიფთონგთა მოძღვა ზოგ დიალექტში სან ცოცხალი მეტყველების გარკვეულ ნაწილში რომელიც ასანს სალიტერატურო ენის ძეგლებში სხუ ეხითაც წარმართა *ia* იქცა სრულ ხმოვნად და ამდენად, დამავალ დიფთონგთა ადვილად ჩამოყალიბდა ხმოვნთა კომბლექტები *ia*, *io*, *iu*, *ie*, *iu*; პურია, სტაურია, უდამნია, ეპოი, ძუბუი, ვრუი, სარწმუნოსისა, იწროისაგან, სიკრეთისა, ხუფროის, ქუეით, ზეიოვან, ანაზდაით...

აღმავალი დიფთონგები.

23. აღმავალი დიფთონგების პირველი კომბინენტია *iu*, რომელსაც დავითის *ia*, *ie*, *io* ხმოვნები და ვრდები *iu*, *iu*, *iu* დიფთონგება ზღუდა თარე შედის შიჭილი...

IX-X საუკუნეებთან ცოცხალ მეტყველებაში (რომელსაც სალიტერატურო ენა ვერძნობოდა) *iu* *iu*-ში გადადის, რას შედეგადაც აღმავალი დიფთონგები იშლება ზღუდაზღუდა, მართლუფამართლუფ განილვება [განილვობა] განილვისა და სხუ.

განსაკუთრებით ხშირად გამოვლინდება ამ მოვლენის ამასველი ფაქტები ზოგ ხელნაწერში (ლატალის დავსკონარე იელის იადვარი ...)

ძირითადი ფონეტიკური პროცესები

ძველ ქართულ წერილობით ძეგლებში ასახება ის ფონეტიკური პროცესები, რაც ცოცხალ მეტყველებაში ხდებოდა. ცხადია, სალიტერატურო ენის ნორმატიზებლობა ამ მოვლენათა სრულად გამოყენებას ხელს უშლის, მაგრამ ისინი ვადაწერია შევდიობებს სახით მინც აღწევდნენ სამწერლო ენაში.

ასიმილაცია

24. სიმუნთა ასიმილაციის ამსახველი უდავო ფაქტები ძველ წერილობით ძეგლებში გამოვლენილი არაა.

საწარმოთქმო ორგანოს ადგილის მიხედვით თანხმოვნთა რვერსული კონტაქტური ასიმილაციის ნიმუშებია: სუაზუ (შუა, დაშუა, დაშული, შუელი ... დაშვრდებს, დაშუდებს, გამოშნდი, შუშამქ, შუარნ ... სდსანიშნაჲ, რომ სუა, სუელი, დაშუდებს, გამოსნდი, შუშამქ და მისთ ფორმები ძველ ქართულში შეტანებულ იმყოფის. სთა-სთასთ (კანსთქდაგანსთქდაგანსთქდა).

რვერსული კონტაქტური ასიმილაციური გამწერების ნიმუშები X საუკუნიდან გვხვდება: თგაფგ (კოფიფგან, ენაფგან, თაფიფგან, რაფგან...), სგაზგ (შეგყეს).

უფრო ხშირია რვერსული კონტაქტური ასიმილაციური დარღვების შემთხვევები: ვგაძე (მიქია, მიქია ...), შსაფს (წუფსით, ქუაფსა), დთათთ (მრძეთთა), დსათს (მრძეთსა), დსათს (სხსარენა).

IX საუკუნიდან წერილობით ძეგლებში გვხვდება ხისქე ძარია შრქ /ჩ/ დაკარგვის შედეგად უნდა მოველოო /ჩქ/, მაგრამ ეს კომპლექსი ქართული ენის თანხმოვანთშეგუების წესების მიხედვით დაუნებებელია ამის გამო /ჩქ/ მოვლეთ.

IV და Iთ თანხმოვნთა წინ /ღვ/ კომპლექსი /თქ/-ღ იქსთა (უთქა-უდგ-ღ) შეგათქა-შეგ-ი-ღ-თ ...

შეგრაწარმოების რვევარობის მიხედვით რვერსული ასიმილაციის შედეგია გამწერება: დუბც (ღაღ-ბ-ჟ, ღაღ-ბ-ჟები, ზგაპკ (დაბკოლესა-დაბკოლესა-დაბკოლესა), გაფშრთერება: ტფათფ (თფილისი, თფილეთის) ესაქ სმქ, შეესეულად.

აღსანიშნაჲ, რომ ჩვენი დედაქალაქის უძველესი სახელწოდება - ტფილისი - საწარმოება ტფ-ტფ-ზმური ძარისაგან. ტფილ-ი ენებით გვარის მიხედვითა. -ის ნათესაობითის დამოღობა (შვრა ქუთათისი, მარგლისი, რუისი, ერზნისი და სხვ.) ტფათფ ამ სიტყვაში X-XI საუკუნეებში დაბტურდება პირველი ძველი, სადაც თფილისი გვხვდება, ამგანად სინის

თუ სიტყვაში იქნა /წ/ ანუ, პირველი /ლ/-ს მოგვცემს (მოდლოზის/მოდლო-
ზის)

მზრია დისპილაციური გამწვანების შემთხვევა (სპისტოლე) ანუ
ტყვინი ჭისკამოსი, ვრკალი ნაგრტენი ზადიკი ვერტი --.

პროგრესული კონტაქტური დისპილაციური გამწვანების ნიშნებია:
ამილიის (დაფილასი), შვედამ (ანეცტომა), სედფენი (ქსატოფენი), დასორ-
გენე (დასდრეგენე), აღმსი (აღმსი), სდუღება (ანთუღება) და მისი.

პროგრესული დისტანციური დისპილაციის ნიშნია რ-რარ-ღ
(ჭარქელი ირეულ)

მეტაფიზისი

27. მარტივი მეტაფიზისის ნიშნებია: ფგრაღრგ (დადრგომა, დადრ-
გომილა, დაფაფრგოთ ...), კრმარემ (რქმალის, დრმარდმ წირდმქ), ვგაფუ
(თავფანბოცება, თავუანბმცეპელი...) თრე-თურ (სათურამეტა, მათურაღის,
ვღაღე დაბოღება, დაბოღებუღის, მარცვუაბებარც (ვანძუარცა,
მჭუარცეღის) ფღაბაღეთ (ვანღეფა), ღმრთამღრთ (ვანმღრთამიღლა,
სამღრთა) და მისი.

საერთოთი მეტაფიზისის შემთხვევა: შურამრე (ქმრეუბოღის),
წურღ-წარღღ (წრღღ-ღ) ღ-რარ-ღ (დაკარეღება, ცარეღა წარმო-
ცარეღება ... ძრეღა, ურღღ... მარეღი ...), რ-ღაღ-ღ (მწღაღრა,
ქღაღრა, უღაღარატი, მ-წაწ-წ (წამეღის), მ-რარ-მ (წურემა, ვანგურეშიღი
--)

მეტრადაკარგვა

28. შედგენილი რიცხითი სხელების თავიდან პოზიციაში იყარვის
/ს/ სურამეტა, თრამეტა, ცამეტა, თრამეტა, ზომეტა, თექსმეტა, რეამეტა,
თრამეტა, ცხრამეტა ეს შიგნით IX სავსეოდან ვეხეღება /ს/ იყარვის
სიტყვის პოლოკიდურა პოზიციაშიც (რასაც, ზემო, ზეღ, არ, თან) იშვითად
/ს/ ამოვრღება სიტყვის შიგნით პოზიციოდან (ფეფუღიღი, საღმე ართქ).

/ვ/ კომპლექტი /ვ/-ს დაკარგეთ მარტივება (ქსოღენი, ვროღენი,
ორმოცი, სამოცი, ოთხმოცი ...)

/ო/-ს დაკარგვის ნიშნებია: ქაღენი, ვგღენი /ო/-ს ვაქინარების
მიზეზი უმბეღლობა წასი.

ამჟიათი /ვ/-ს დაკარგვა (სოჭაფურ-იოჭაფაქ)

ანბნოენბა დაკარგვის ერთ-ერთ მიზეზი დისპილაციის
დეფიციენციადეფიცილი, დღაღაღაღაღაღა: სამარაღმღღა-სამარამე, აფიღღ-
აფიღღაღაღღა-აფიღღ: თრე-თრე ვანბიღა-ვანბიღა, თრე-თრე-
ქწარბიღა-ქწარბიღა, მოსწარაფესამოსწარაფეს, სწეურღისპსეურღის

დაკლავს. ღრმადმ სიღმე, ყრმაყმ (ყმა) ... [რ] ამ პოზიციამ დასტურ-
ტურ დარებულებს მოკლებულია ამ მოსაზრების სასარგებლოდ დიკ შეტუ-
ვლას რომ ამავე ავტორების პრამს არ ენაცვლება ბმ. რადგანაც ამ
შემთხვევაში [რ] ფონეტიკური დარებულებს მქონეა [რამა: ბმა].

ბგერათა განვითარება

29. ამბოლაციური გაჩენის ნიმუშებია ეშანი, აღამასტრი, ამბოლონი, სამკრობოლე წმინდა, გაწმინდა, სწმინდე წარწყმენდა, წარწყმენდელი, წარწყმენდელი, სმინდო, საფენძელი, წყაროები წყაროვი — და სხვ.

აქციური კომპლექსია გასაომად ვითარდება [რ] მღრღელი, ყრმული, მერცხე, სურმალი, [წ] მვეშეული, სეშმალი.

დასტურტურ უნარს მოკლებული თანხმოვანი ვითარდება (მზუგი, მათული, მებუდარი, მებოვი, მხელი, მფროვანი, მეუერი, მყარტი, მზუარი, მსალი, მვეი, ბრქე).

30. კომპლექსის დაბლერს ერთერთი გზა [რ]-ს განვითარება ჩრთული, ამ პოზიციამ [რ]-ს მარცვლოვნობას ასახავს ჩურჩული [ჩურჩული] ფორმა, ამავე მოკლების საიდესტრაციოდ გამოდგება დურტენა (დარტენა) და ბურ-გუნული (ბარგუნული).

ლატალის ლექციონარს ასხიათეს [ნ]-ს ამბოლაციური ბოლოში წარ-
მოდგენა ისეთ ფორმებში, როგორცაა: გარეშენ, ვიომენ, რომლისმეშენ,
დასავალამეშენ, აქამომეშენ, ზღუამეშენ, ვრეშენ ოხხიაში დასტურდება მენ
(მეშე) არა გამოირცხელი, რომ ნ წინ ნაცვალსახელის ანალოგიით იყოს გან-
ვითარებული.

ვიწრო ძველ ძველებში არ ვხვდებით XI საუკუნიდან ვხვდებით სიფი-
რე, დაავიწრებ და მხოთანა ფორმები, სადაც ვ განვითარებულია.

ეს გაჩენის ნიმუშია დატენის, იგი XI საუკუნემდე არ დასტურდება.

XI საუკუნიდან გამოუღინდება ვერცხლი, ცალსახად თქმა იმისა, რომ
ვეცხლი აღინდელია, ხოლო ვერცხლი მეორეული შეუძლებელია, რადგანაც
მეორელი და ლაზური ენებს ვარჩილი, რომელიც ქართული ვერცხლ-ის
კანონზომიერა ფონეტიკური შესატყვისია, სწორედ [რ]-ს შეცავს, საფიქრებელია,
ქართულ ენაში ოდითგანვე არსებობდა მონაცელი ფორმები: ვერ-
ცხლი/ვეცხლი.

ბგერათა მონაცელია

31. ვხვდებით ხმოვანთა შენაცვლების ამასველი ნიმუშები: ე/ა
მარეგუნე/მარეგუნა, მარცხენე/მარცხენა, ნაკურცხალი/ნაკურცხალი;
თანხმოვანთა შენაცვლება უფრო ხშირია: ე/მ (ვარსკვლავი/მარსკვლავი) მ/მ
(მარეგული/მარეგული/მარეგული), მ/მ (ქობა/ქობა), ლ/რ (საფელა/საფელა).

თავრები წავლტუ/წავრტუ; მწ (მოწილ/წოწი); სწ (დაწესა/დაწესა); წწ (რტო/წტო); წწ (დაწესა/დაწესა) და მხო.

ბგერათა შერწყმა

31. /თუ/ კომბლექსი იძლევა /ო/-ს დედოფალი-დედაფული X სუ-
ენიდან /უა/ მიმდევრობა /ო/-დ გარდაიქმნება ხაჭუაახტო; ტუაქო. ეს
მოვლენა საშუალო ქართულში უცვლელა.
/ას/ კომბლექსი /ც/-ს გვადლენს ათხანტუ-ცამტე ერთხანტუ-ერთხანტუ.
/ას/ - /ს/-ს ხუთხანტუ-ხანტუ, ათხანტუ-ათხანტუ.

პირფორმობა

სახელის პრენიხა

პრენიხები და მათი ნიშნები

32 ძველ ქართულში შუადი პრენიხა: სახელობითი, მოძირობითი, მოცუბითი, ნათქაობითი, მოქმედებითი, ვითარებითი და წოდებითი პრენიხაა ნიშნები ასე ნაწილდება:

თანსმოვანფუძიანებთან	სმოვანფუძიანებთან
სახ. -ა /0	-ა/0
მოძი. -მან	-მან
მოც. -სრა	-სრა
ნათ. -ის-ის-ა	-ის-ის-ა; -ის-ის-ა
მოქმ. -ით-ით-ა	-ით-ით-ა; -ით-ით-ა
ვით. -ად	-ად
წოდ. -ა/0	-ა/0

შენიშვნა 1: სამეცნიერო ლიტერატურაში გამოყოფენ წრფელობით პრენიხასაც კაც, ზღუდა ვლდე-- ძველი ქართული დონეზე წრფელობითა და სახელობითის ფორმები ერთმანეთს თავსუფლად ეცუვლებთან ისე რომ არ ირღვევა წინადადების წება და არც აზრი იცვლება ამტომ წრფელობითი და სახელობითი ძველი ქართულისათვის ერთი პრენიხის ვარიანტებად უნდა მივიჩნიოთ. ამ პრენიხის ჩვენ სახელობის ვეწოდებთ კაც, ზღუდა და მისთანა ფორმები უნიშრო სახელობითა, ხოლო კაც-ი, ზღუდა-ა და მისთანანი - ნიშნანი.

შენიშვნა 2: ძველ ქართულში გვაქვს შორეული პრენიხებიც, ნაწარმოები ნათქაობითის ფორმისაგან დანიშნულებითი, რომლის ნიშნია ის-ა-/-ის-ად (კაც-ის-ა/კაც-ის-ად „ადამიანისთვის“), და მოძირობებითი, რომლის ნიშნია -ის-ა (მივიდა ... მეფ-ის-ა, იმ-ის-ა, დავით-ის-ა ...) მოძირობებითი პრენიხის ფორმა მოცუბება შოლოდ ადამიანის (საგრაუვე დმურთის ანგელოზის) აღნიშნულ სიტყვაში.

შენიშვნა 3: ზოგი სახელი (ხუცესი, ებისკოპოსი, მოძღუარ, მეფე ...) წოდებითი პრენიხის ნიშნის ვარეშეც დასტურდება.

მეარცობი სმოვანი

33. მოცუბითი, ნათქაობითა და მოქმედებითი პრენიხებში პრენიხის ნიშანი დარტოვის -ა მეარცობი სმოვანი (კაცის-ა, კაც-ის-ა, კაც-ით-ა) ძველ ქართულში უმარტატებად ა სმოვანიანი ფორმები იმარება უმარცობი ფორმები

გვხვდება კომპოზიციის (რთულ სიტყვით) პირველ ნაწილად (დაესაღწე, გულსმოდევინდე, კედლის-აღსკრობა, კელითწერილი და მისი.) არის ზოგი სხვა განსხვავება: მოცემითის -ს დამოლოებისნი ფორმა მიუთითებს, მოქმედებს, მიმართულებას (წარვიდა იგი ქალაქს), ხოლო -ს-ა დამოლოებისნი (წაქაშა) მოქმედების ადვილს (იყო იგი ქალაქსა). მოქმედებითის უმარცხობო ფორმა გამოსვლითობის გამოხატავს (გამოვიდა იგი სახლით) და მისი.

როგორც წესი, -ა მარცხობი არ იმარება ადამიანის საკუთარ სხეულსთან.

მრავლობითი რიცხვის წარმოება

34. ძველი ქართული განარჩევს მრავლობითი და მრავლობითი რიცხვის ფორმებს. მრავლობის რამე სხვადასხვა ნიშანი არ მოეპოვება, მრავლობითი რიცხვი იწარმოება -ნი-თ და -ებ სუფიქტებით. უმარცხესად გვხვდება -ნი და -თ-თა მწარმოებლები (-ნი სახელობისა და წოდებითი; -თ-თა მოთხოვნითი, მოცემითისა და ნათესაობითი). -ებ სუფიქტი ევლა პრუნგამი წარმოადგენილი.

შენიშვნა 1. უნიში სახელობითის ფორმები მრავლობით რიცხვში მხოლოდ -ებ სუფიქტით იწარმოება (კაც-ებ, ძე-ებ...), არ დასტურდება კაც-ნი და მისი ფორმები.

შენიშვნა 2. -თ-თა ერთსა და იმავე დროს რიცხვსაც გამოხატავს და სახელის პრუნგასაც.

იმის გამარჯვებად, რომელი პრუნგაა, უნდა ჩვენსაცვლით -ებ სუფიქტისანი ფორმა (თქუეს კაცთა (კაცებანი) - მოთხოვნითი; პრუნგა მან კაცთა (კაცებსა) - მოცემითი; ირთა უფალთა (უფლებსა) მონება - ნათესაობითი).

შენიშვნა 3. X საუკუნიდან გამოვლინდება ირმაგი მრავლობითის ფორმები (სოფლ-ებ-ნი-ა, სოფლ-ებ-თა-ა და მისი).

არსებითი სახელის პრუნგა

35. პრუნგა ძველ ქართულში ერთია, ილინდ არსებობს გარკვეული სხვაობა თანხმოვანფუძიან და ხმოვანფუძიან სახელთა პრუნგებს შორის.

თანხმოვანფუძიან სახელთა პრუნგა

36. თანხმოვანფუძიანი სახელები ორ გვარად იყოფიან: ფუძიანი კომპლექტები და ფუძიანი ფუძიანი ფუძიანი ფუძიანი სახელი რომლის ფუძე პრუნგებს პროცესში უკვლავია, ხოლო ფუძიანი სახელი რომლის ფუძეს მყენითი ხმოვანი პრუნგებისს ამოვარდება.

ფუძველმდებელ სახელთა პრუნება

37. ამ ტიპის სახელთა პრუნება უაღრესად მარტივია
შ. რ. შ. რ.

სახ.	ქალაქ	ქალაქ-ი	ქალაქებ
		ქალაქი	ქალაქები
მოთხ.	ქალაქ-მან	ქალაქ-თა	ქალაქებ-მან
მაც.	ქალაქ-ს	ქალაქ-თა-ი	ქალაქებ-ს
	ქალაქ-სა		ქალაქებ-სა
ნათ.	ქალაქ-ის	ქალაქ-თა-ი	ქალაქებ-ის
	ქალაქისა		ქალაქებისა
მოქმ.	ქალაქით		ქალაქებით
	ქალაქითა		ქალაქებითა
ერთ.	ქალაქ-ად		ქალაქებ-ად
წოდ.	ქალაქი	ქალაქ-ნი	ქალაქები

ასევე იპრუნება კაცთ, ქალი, ასული, შვილი, თაგი, ქარი, ველი, მღვდელი, თითი, თუალი (მხედველობის ორგანო), მტერი, პირა, შუბლი, ვეზლი, ცეხლი, შწერი, გული და სხვ.

ფუძველმდებელ სახელთა პრუნება.

38. კუშმა ხდება შიშობითი რიცხვის ნათესაობით, მოქმედებითა და ერთარებით პრუნებაში, აგრეთვე მიუღს -ებ-ის მრავლობაში, კუშმებს იწვევს სმოუნით დაწვებული პრუნეს, ან რიცხვის მარტივობაში უბრატესად იწვებ-შება ნ რ ლ მ თანმოუნებით დამოლოებულა ფუძეებო. ფუძედან ამოყარდებს ა, ე და ი სმოუნებო, კუშმებს უფრო სწრაფ განიკვდიან ირი და მეტ მარცხ-ლოგანი ფუძეებო ერთმარცვლიანი ფუძე მამინ შიშობლება შიყვეშის, როცა ანლაეტში თანმოუნათა კომპლექტია.

ფუძედან ამოყარდებს ა

	შ. რ.	შ. რ.	
სახ.	სხელ	სხელ-ნი	სხელებ
	სხელი		სხელებ-ი
მოთხ.	სხელ-მან	სხელ-თა	სხელ-ებ-მან
მაც.	სხელ-ს	სხელ-თა-ი	სხელ-ებ-ს
	სხელ-სა		სხელ-ებ-სა
ნათ.	სხელ-ის	სხელ-თა-ი	სხელ-ებ-ის
	სხელ-ისა		სხელ-ებ-ისა
მოქმ.	სხელ-ით		სხელ-ებ-ით
	სხელ-ითა		სხელ-ებ-ითა
ერთ.	სხელ-ად		სხელ-ებ-ად
წოდ.	სხელი	სხელ-ნი	სხელები

ა ამოვარდებს ზამთარ, ზეწარ, ისარ, ღამმარ, მაცხროვარ,
 მოძღუარ, მსტოვარ, მვარ, მყუარ, დედალ, მამალ, დულწამ, მტკვან და
 სხვა ფუნქციონირან.

თარგმანი
 303 200 000 000

ფუნქციონირან ამოვარდებს ე

	მ. რ.	მ. რ.	მ. რ.
სახ.	არემ		არემ-ებ
	არემ-ი	არემ-ნი-ი	არემ-ებ-ი
მოსახ.	არემ-მან	არემ-თ-ი	არემ-ებ-მან
მაც.	არემ-ს		არემ-ებს-ს
	არემ-ს-ი	არემ-თ-ი	არემ-ებს-ს-ი
დათ.	არემ-ის		არემ-ების
	არემ-ის-ი	არემ-თ-ი	არემ-ების-ი
მთქმ.	არემ-ით		არემ-ებით
	არემ-ით-ი		არემ-ებ-ით-ი
ერთ.	არემ-ად		არემ-ებ-ად
წოდ.	არემ-ი	არემ-ნი-ი	არემ-ებ-ი

ფუნქციონირან ამოვარდებს კედალ, ჭედალ, მუცდალ, სანთელ, სარე-
 ცდალ, სოცდალ, ყურძენ, ძღუენ, იყერ, ურემ, ზედალ, შყერდ, დმერო,
 ხეცებ და სხვა ფუნქციონირან.

თ ფუნქციონირან ამოვარდებს, თუ ერთმანეთის მიმყოფ მარჯვენაში მუორ-
 დებს ი ცოდოლ, ფთოლ, კოკობ ცოდოლ, კოწოლ ... სხვა შემთხვევებში ი
 უმარჯველი უ-დ იქვეა მონახონ, ნიგობ ...

ნიმუშები:

თ მთლიანად ამოვარდებს

	მ. რ.	მ. რ.	მ. რ.
სახ.	პორილ		პორილ-ებ
	პორილი	პორილ-ნი-ი	პორილ-ებ-ი
მოსახ.	პორილ-მან	პორილ-თ-ი	პორილ-ებ-მან
მაც.	პორილ-ს	პორილ-თ-ი	პორილ-ებს-ს
	პორილ-ს-ი		პორილ-ებს-ს-ი
დათ.	პორილის	პორილ-თ-ი	პორილ-ების
	პორილ-ის-ი		პორილ-ების-ი
მთქმ.	პორილით		პორილ-ებით
	პორილ-ით-ი		პორილ-ებ-ით-ი
ერთ.	პორილ-ად		პორილ-ებ-ად
წოდ.	პორილი	პორილ-ნი-ი	პორილ-ებ-ი

	მ. რ.	მ. რ.	მ. რ.
სახ.	მონაზონ მონაზონ-ი	მონაზონ-ნი	მონაზონ-ებ მონაზონ-ებ-ი
მოსხ.	მონაზონ-მან	მონაზონ-თ-ი	მონაზონ-ებ-მან
მრც.	მონაზონ-ს მონაზონ-სა	მონაზონ-თ-ი	მონაზონ-ებს მონაზონ-ებს-სა
ნათ.	მონაზონ-ის მონაზონ-ის-ი	მონაზონ-თ-ი	მონაზონ-ებს-ის მონაზონ-ებს-ის-ი
მრც.	მონაზონ-ით მონაზონ-ით-ი		მონაზონ-ებ-ით მონაზონ-ებ-ით-ი
ერთ.	მონაზონ-ად		მონაზონ-ებს-ად
წოდ.	მონაზონ-ი	მონაზონ-ნი-ი	მონაზონ-ები

შენიშვნა 1: ძველ ქართულ ტექსტებში შესაძლოა დავადასტუროთ ერთი და იმავე ფუნქსიის შეკრებილი და შეუკრებილი ვარიანტები (მკვლელობა/მკვლელობა ...)

შენიშვნა 2: არს შემთხვევები, როცა ცალკე აღებული ერთმარცვლიანი ფუნქსიის უკრებილი, მაგრამ თუ იგი კომპოზიტის (რთული სიტყვის) მორე ნაწილია, შეკრებილია (საფ-ი, თაფ-ის-ი, შერ, ერთთაფ-ი, ერთთაფ-ი ...)

შენიშვნა 3: როგორც წესი, არ იყენებენ ულ-მწარმოებელი დამბოლო-ბული ფუნქციები (საფ-ი - საფ-ის-ი, საფ-ებ-ი - საფ-ებ-ის-ი ...)

სმოენიფუნქციის სახელით ბრუნება

39. სმოენიფუნქციის სახელები იყოფა ორ უკუფაქტურ იმს მიხედვით. იცნობა თუ არა ბრუნებისას ფუნქცია სახელის ფუნქცია უკუფაქტურია, თუ ქართული სახელი გვიქვს ფუნქციისათვის ოსა და უ-ზე დამბოლოებული სახელები. თუ ბრუნებისას სახელის ფუნქცია ბოლოკიდურა სმოენი ამოგარდება, სახელი კვდება იცნობა ოსა და უ-ზე დამბოლოებული ფუნქციები კვდება მხოლოდითი რიცხვის ნათესაობისა და მრც. შემთხვევითი, ა სმოენი დამბოლოებული ფუნქციები უ-ზე ბრუნებისათვის იცნობა

ფუნქციის სახელით ბრუნება

40. ო სმოენი დამბოლოებულ ფუნქციის ოდენობა ძველ ქართულში დღე არაა

	შ. რ.	პრ. რ.	
სახ.	ხერი	ხერი-ნაი	ხერი-ებ
	ხერი-ა		ხერი-ები
ძირით.	ხერი-მან	ხერი-თ-ა	ხერი-ებ-მან
	მც.	ხერი-თ-ა	
ნათ.	ხერი-ს-ა		ხერი-ებს-ს-ა
	ხერი-ებს	ხერი-თ-ა	ხერი-ების
მრეკმ.	ხერი-ებსა		ხერი-ებისა
	ხერი-ებსა		ხერი-ებისა
ვით.	ხერი-ით		ხერი-ებით
	ხერი-ითა		ხერი-ებითა
წოდ.	ხერი-დ		ხერი-ებ-ად
	ხერი-ი	ხერი-ნი-ი	ხერი-ები-ი

ასევე იბრუნებს: აბანო, პაბილო, გეშო, ვრჭო, დრო, ეშო, ერბო, ერდო, თეშო, კინაშო, კერო, მდელო, ოქრო, რკო, რტო, წყარო და სხვა ფაქტები.

შენიშვნა: მთლიანად რიცხვის წოდებით ბრუნვისა და ებ-ანი მრავლობითის ფორმებში შეიძლება გაჩნდეს ე წყარო, წყაროებ, წყაროებს და მისი.

უ-ზე დაბლაობული სახელები მეტად იშვიათია: მუ, ეუ, ძუ, ძეძუ, რიყვარეუ --

	შ. რ.	პრ. რ.	
სახ.	ეუ	ეუ-ნი	ეუ-ებ
	ეუ-ა		ეუ-ები
ძირით.	ეუ-მან	ეუ-თ-ა	ეუ-ებ-მან
	მც.	ეუ-თ-ა	
ნათ.	ეუ-ს-ა		ეუ-ებს-ს-ა
	ეუ-ებს	ეუ-თ-ა	ეუ-ების
მრეკმ.	ეუ-ებსა		ეუ-ებისა
	ეუ-ებსა		ეუ-ებისა
ვით.	ეუ-ით		ეუ-ებით
	ეუ-ითა		ეუ-ებითა
წოდ.	ეუ-დ		ეუ-ებ-ად
	ეუ-ი	ეუ-ნი-ი	ეუ-ები-ი

შენიშვნა: ერთმარცვლიან სახელითა შ. რიცხვის სახელობითისა და წოდებით ბრუნვებში, აგრეთვე ებ-ანი მრავლობითის ფორმებში შესაძლოა გაჩნდეს ე ეუო ეუო, ეუებ, ეუები, ეუებმან და მისი.

ფურცელებად სახელთა პრუნება

41 ამოყარებს ბოლოეღური ა ხმოანი

	შ. რ.	პ. რ.	
სახ.	ძმა	ძმა-ნი	ძმ-ებ
	ძმა-თ		ძმ-ებ-ი
პირთ.	ძმა-მან	ძმა-თ-ა	ძმ-ებ-მან
მც.	ძმა-ს	ძმა-თ-ა	ძმ-ებ-ს
	ძმა-ს-ა		ძმ-ებ-ს-ა
ნათ.	ძმ-ის	ძმა-თ-ა	ძმ-ებ-ის
	ძმ-ისა		ძმ-ებ-ისა
მრქმ.	ძმ-ით		ძმ-ებ-ით
	ძმ-ით-ა		ძმ-ებ-ით-ა
ყოთ.	ძმა-დ		ძმ-ებ-ად
წოდ.	ძმა-ი	ძმა-ნი-ი	ძმ-ებ-ი

ასევე იმართვის არსება, აფრა, ამოუება, ამოხება, ბუნება, ვაგა, ღამა, ფედა, ფაღება, ფიკა, ფილა, ფრამა, ელევა, ვნა, ზეცა, თივა, თმა, თხა, იწროება, კონა, ლეკმა, მამა, რქა, ხარა, სტავრა, ტბა, ფმა, ჭეა, ჭეყანა, ღლია, ყანა, ყრმა, ყუა, ძამა, წერთა, შიკა, ემა და სხვა სახე-ღური.

ამოყარებს ე ხმოანი

	შ. რ.	პ. რ.	
სახ.	ფლე	ფლე-ნი	ფლე-ებ
	ფლე-ს [ფლე-ა]		ფლე-ებ-ი
პირთ.	ფლე-მან	ფლე-თ-ა	ფლე-ებ-მან
მც.	ფლე-ს	ფლე-თ-ა	ფლე-ებ-ს
	ფლე-ს-ა		ფლე-ებ-ს-ა
ნათ.	ფლე-ის	ფლე-თ-ა	ფლე-ებ-ის
	ფლე-ისა		ფლე-ებ-ისა
მრქმ.	ფლე-ით		ფლე-ებ-ით
	ფლე-ით-ა		ფლე-ებ-ით-ა
ყოთ.	ფლე-დ		ფლე-ებ-ად
წოდ.	ფლე-ი	ფლე-ნი-ი	ფლე-ებ-ი

ასევე იმართვის არე, არეე, მაგე, მაღე, ბეღე, ჰეე, ფურე, ვაკე, ზღაღე, თორნე, გორე, კობე, კლდე, მარცხენე, მარჯვენე, მუღე, მზე, სახე, სეფე, სიძე, სიე, ტყე, ფროე, ფუბე, ღამე, ღობე, ღონე, ვარე, ცობე, ძე და სხვა სახეღური.

ადამიანის საკუთარ სახელთა ბრუნება

43. ადამიანის საკუთარ სახელთა ბრუნებას რამდენიმე თავისებურება ახასიათებს:

- ა) ისინი სახელობითი, მოთხრობითი და წოდებითი, როგორც წესი, არ ფართოვან ბრუნვის ნიშანს;
- ბ) არ მოუღიათ მავრცობი ხმოვანი;
- გ) როგორც წესი, არ ეწარმოებათ მოქმედებითი და ვითარებითი ბრუნვები;
- დ) მათი ფუძე არც იკუმშება და არც იკვეთება;
- ე) არ გააზნით მრავლობითი რიცხვის ფორმები.

ნაბეჭედი:

სახ.	იაკობ	ვეა	ვაჩე	გიორგი	ნინო	იესუ
მოთხ.	იაკობ	ვეა	ვაჩე	გიორგი	ნინო	იესუ
მაც.	იაკობ-ს	ვეა-ს	ვაჩე-ს	გიორგის	ნინო-ს	იესუ-ს
ნათ.	იაკობ-ის	ვეა-ის	ვაჩე-ის	გიორგის	ნინო-ის	იესუ-ის

მოქმ.

წოდ.	იაკობ	ვეა	ვაჩე	გიორგი	ნინო	იესუ
------	-------	-----	------	--------	------	------

შენიშვნა 1. ადამიანის საკუთარი სახელი სახელობითის ნიშნად გვხვდება VII საუკუნიდან, მოთხრობითის ნიშნად IX საუკუნიდან, წოდებითის ნიშნად – X საუკუნიდან. ასეთი ფორმები ასახევენ ცოცხალ პერსონალებს.

შენიშვნა 2. ა მავრცობი ხმოვანი ადამიანის საკუთარ სახელთან დასტურდება IX საუკუნიდან. ეს მოვლენაც ცოცხალი პერსონალების ამსახველია.

შენიშვნა 3. XI საუკუნიდან იშვიათად გვხვდება ადამიანის საკუთარი სახელის მრავლობითი რიცხვის ფორმები (მარია-მ-ნ-ი, მარია-მ-თა და მისი). ისინი სლავურულია, იღვწივნურია, ამიტომაც ვერ გავრცელდნენ.

შენიშვნა 4. -ით/-ით ბრუნვისნიშნის მოქმედებითი ადამიანის საკუთარ სახელებთან შილილ -ურთ, -ვან, თანდებულების დართვისას იქნეს თავს (მარია-მ-ით-ურთ, ადამ-ით-ვან, მართა-ით-ურთ, მართა-ით-ვან...).

შეტად იშვიათია -ად/-დ ნიშნის ვითარებითი.

შენიშვნა 5. ადამიანის საკუთარ სახელებთან მოქმედების ენაცვლება ნათესაობითსაგან ნაწარმოები -ის-ით დაბოლოებინი ფორმა, ხოლო ვითარებითის ასევე ნათესაობითსაგან ნაწარმოები -ის-ად დაბოლოებინი ფორმა

სოციალური ნათესავი ამრავალხარისხიანი ვიდეო დავითისადმივე ნათესავი ათობა მეტ. 2. 117).

შენიშვნა 6: სახელობითი მოთხოვნის და წოდებითი სტრუქტურის საკუთარი სახელი ერთნაირი ფორმითაა წარმოდგენილი წოდებითი ფორმის გამოჩენა ადვილია (იგი მიმართვის წარმოდგენის). უფრო ძნელია სახელობის და მოთხოვნის ფორმის გამოყენა სტრუქტურის გამოყოფითი ჩანაცვლების ხერხს აღივს იაკობ (აღივს იაკობ) - სახელობითი შრეზე დაშენა იაკობ (აღივს იაკობ) - მოთხოვნითი შრეზე.

როცა საკუთარ სახელს მასზედელი ახლავს იგი გვეხმარება შრეების დაჯერებას: მოვიდა წმინდა გრიგოლი (საბ. პ.ა. იქვე წმინდა ვარსკვლავის შრეზე).

ამის შემთხვევაში, როცა ფრაზაში შრეების ნიშნის ვარჯიშით წარმოდგენილი სუბიექტი (ქვემოთაქვე) და პრედაპირი ობიექტი (აღმატება) სუბიექტი პრედაპირ ობიექტს უსწრებს ამრავალ შუა ოსავე (ამრავალ სუბიექტია, იგი მოთხოვნითი, ოსავე პრედაპირი ობიექტია, სახელობითი).

უნდა გავთავალსწროთ კონტექსტს: შესაძლოა, ობიექტი უსწრებს სუბიექტს მოყვანი იქვე პილატე ი. მ.ა. აქ იქვე სახელობითი, პილატე მოთხოვნითი).

შენიშვნა 7: ი სოციალური დამოკიდებულები სახელია მიცემითი და ნათესავითი ერთნაირი. გასარჩევად უყენებო ჩანაცვლების ხერხს (შრეზე მან გიორგის (ცეცხლ) - მიცემითი, უწყით გიორგის (ცეცხლ) სქმე - ნათესავითი).

შენიშვნა 8: ე-ზე დამოკიდებულ სახელია ნათესავითი უნდა გვეხმარება მ (მეცხლ, პეცხლ...) იგი გამოხატავს /ცა/ დავითის, როგორც იქნება ფეხის პოლოციფერი /ც/ სოციალური და ნათესავითის ნიშნისთვის [მ]-ს შეხვედრისას ძალიან ხშირად მ-ს ქანაცვლება ნათესავითის და მიცემითის ფორმები ერთმანეთს ეხმარება. გასარჩევად აქვე ჩანაცვლების ხერხს შეგხმარება.

გეოგრაფიულ სახელია შრეების

44. გეოგრაფიული სახელები ძირითადად სასოფლო-სამეურნეო სახელია შეგავსებ ამრავალ (ქვანია, მთი მრავლობითი რიცხვი არ ქვანობათ). მიცემითი დამოკიდებულების დამოკიდებულება სახელი გამოხატავს მიმართულების (წარმოადგენს) მცხეთის, ტფილისის, ოპიზის ... ამგვარად სადავოსის სოფ. მცხეთის, ტფილისის, ოპიზის ... სადავოსის გამოხატავს აგრეთვე ი მარცხობითი ფორმა სოფ. მცხეთისა, ტფილისისა ... -ისა დამოკიდებულება დავითის მასზედელს გეოგრაფიულ სახელს (საბიოქვე) ხმამაღლი მთი სოციალური

ქართლს), ან თანდებულნიან გეოგრაფიულ სახელს (იორდანესა შინა, რმ-ანსა ზედა და მისი.)

ნათესაობითი უხრატესად -ის-ა/-ის-ა დამოლოება გვაქვს, ეს იქნა შეზღობებული, რომ ნათესაობითი დამოლოება გეოგრაფიული სახელია ზედალესრე. მაზღერელად გამოიყენება შექმეთისა წყლი, ქართლისა ქვეყანა და სხვ.)

-ით დამოლოებისნი მოქმედებითი, როგორც წესა, გამოხელის გამოხატეს მქსეთით მქსეთიდან ...). არის ასეთი შემთხვევებიც, როცა -ით დამოლოებისნი ფორმა მიმართულების ფუნქციით იხმარება (სონა - წარვიდა თარშით, იონა სმ ლავურს ლექსიონარს).

ვითარებითი დამოლოება გეოგრაფიული სახელი მიმართულების გამოხატავს წარუშარია ხანძიად, მქსეთად ...). მიმართულების გადმოსაცხად ტექსტებში მონაცვლელბენ მიცემითისა და ვითარებითის ფორმები წარვიდა გალიღეს/გალიღელად ...)

გეოგრაფიული სახელები წოდებებითი ბრუნვის ნიშნითაც გვხვდება და უნიშნოდაც (ცხაროდენ, ბეოღემო/შეთღემ...)

ნიმუშები:

სახ.	შატბერდ	მცხეთა	სამცხე
	შატბერდ-ი	მცხეთა-ი	სამცხე-ი [სამცხე-ი]
მთბ.	შატბერდ-მან	მცხეთა-მან	სამცხე-მან
მიც.	შატბერდ-ს	მცხეთა-ს	სამცხე-ს
	შატბერდ-სა	მცხეთა-სა	სამცხე-სა
ნათ.	შატბერდ-ის	მცხეთა-ის	სამცხე-ის
	შატბერდ-ისა	მცხეთა-ისა	სამცხე-ისა
მოქმ.	შატბერდ-ით	მცხეთა-ით	სამცხე-ით
	შატბერდ-ითა	მცხეთა-ითა	სამცხე-ითა
ვით.	შატბერდ-ად	მცხეთა-ად	სამცხე-ად
წოდ.	შატბერდ	მცხეთა	სამცხე
	შატბერდ-ი	მცხეთა-ი	სამცხე-ი

თუ გეოგრაფიული სახელის ფუნქციონირება ლ მ ნ რ თანხმოვნებით, მიმართულების გამოხატავად ვითარებითი -დ სუფიქსი გვაქვს (ქართლ-დ, ირუხალსმ-დ, ბეოღემ-დ, სონა-დ, ჩორა-დ...) დასტურდება -ად დამოლოებისნი ფორმებიც (ქართლ-ად, ირუხალსმ-ად...), რაც გვიანდელი მოვლენაა.

როცა ლ მ ნ რ თანხმოვნებით დამოლოებული გეოგრაფიული სახელი უხრადო დამატებს აღნიშნავს, ვითარებითი, როგორც წესი, -ად დამოლოება გვაქვს (ქართლად ფრადი ქვეყანა აღიარებების).

თუ გეოგრაფიული სახელი ვთხამდევრობით პოლონურება, მიმართული
 შიას -ა სუფიქსი აწარმოებს (კახვი-ა, თიშვი-ა, სამხრანეთ-ა, ჯოჯოხეთი-ა
 -ა დაბოლოებს გვაქვს ფერეფე -ით სუფიქსით წარმოებთ გეოგრაფიული
 ხელთან (სომხეთ-ა) იგი -ად სუფიქსისაგან მიმდინარეობს.

თავისებურად ბრუნებადი სახელები

45. ა) შერდულ-ი ესაა ერთადერთი სიტყვა, რომლის ბრუნებისას
 ფუნქციური უ ამოყარდება წდება კუმშვას

	მ. რ.	ბ. რ.
სახ.	შერდულ	შერდულ-ებ
	შერდული	შერდულ-ები
მოსხ.	შერდულ-მან	შერდულ-თა
მძვ.	შერდულ-ს	შერდულ-ებს
	შერდულ-სა	შერდულ-ებსა
ნათ.	შერდულ-ის	შერდულ-თა
	შერდულ-ისა	შერდულ-თა
მოქმ.	შერდულ-ით	შერდულ-ებით
	შერდულ-ითა	შერდულ-ებითა
ვით.	შერდულ-ად	შერდულ-ებად
წოდ.	შერდული	შერდულ-ნი

ბ) კუმშვად-გვეყადი სახელები ძველ ქართულში არის ირთი არსებ
 ბითი სახელი, რომელთა ბრუნებისას ერთადროულად ირთი სომეხი ამოყარდება
 ერთი - ფუძის შიგნითა, მეორე - ფუძის პოლოციდურა ეს სახელებია
 მოწიფე, პატარა და მანქანა (სახ. მოწიფე/მოწიფელ/ მოწიფე-ს), ნათ. მოწიფ-
 ის/მოწიფ-ისა, მოქმ. მოწიფ-ით/მოწიფ-ითა, ვით. მოწიფ-ად, სახ. პატარა-ა, ნათ.
 პატარა-ის, სახ. მანქანა/მანქანა-ა, ნათ. მანქან-ის/მანქან-ისა, მოქმ. მანქან-
 ით/მანქან-ითა).

გ) დღნი ერთადერთი ი-ზე დაბოლოებულ სახელიაგან, რომელიც
 იყვება (ღვნი-ისა, ღვნი-ითა).

დ) უმარცვლო უ-ით დაბოლოებულ სახელია ბრუნება ძველ
 ქართულში არის სახელია გვეფთ რომელთა ფრთე უმარცვლო უ-ით
 პოლონურება ბრანგუ, თავუ, მოგუ, ნათუ, ნებუ, დათუ, დგუა, ფირუ
 ბორცუ, კაცუ, ვაფბუ, ჭებუ, ჯებუ და მისი ამგვარ სახელია ბრუნება
 არაერთი სხვაობს თანამოყენდებთან უკუმშველ სახელია ბრუნებისაგან
 სალოტკრატური ქნს ძველებში თავს ბქნს ერთი ირთოგრაფიული პოლონურა

ფუნქსიონალური უსა და პრენების ნიშნისეული ი-ს შეხვედრისას /ს- ხლოპიში, ნათესაობისა და მოქმედებითი იქმნება /ჭი/ დიფონგა, მ- მელიც უ ნიშნით ვადმოიკება.

ნიშნისეული:

	შ. რ.	პ. რ.	
სახ.	პორეუ		პორეუებ
	პორეუც [პორეუ-ი]	პორეუ-ანი	პორეუ-ებ-ი
პიობ.	პორეუ-მან	პორეუ-თა	პორეუ-ებ-მან
მიც.	პორეუ-ს		პორეუ-ებ-ს
	პორეუ-სა	პორეუ-თა	პორეუ-ებ-სა
ნათ.	პორეუს [პორეუ-ის]	პორეუ-თა	პორეუ-ებ-ის
	პორეუსა [პორეუ-ისა]		პორეუ-ებ-ისა
მოქმ.	პორეუთ [პორეუ-ით]		პორეუ-ებ-ით
	პორეუთა [პორეუ-ითა]		პორეუ-ებ-ითა
ვით.	პორეუ-ად		პორეუ-ებ-ად
წოდ.	პორეუ-ო	პორეუ-ანი	პორეუ-ებ-ო

ე) უა და უე მარცხელთ დამოლოებულ სახელთა პრენება ძელ ქართულში უა მიმდევრობით პოლოდებთა ზღუა, ლაჟა („კა“) სე ტაჟა, სიტაჟა, ეჟა, ნეჟა („ენა“) ... სახელეი, უე მარცხელზე თთვე მართლე ტაჟე შენესტეი –

მათი პრენება არ განსხეედებთ ეველ სახელთა პრენებსაგან, ოლონდ მხოლოპითი რეცეის ნათესაობისა და მოქმედებითი ფუნქსიონალი უ-სა და პრენისნიშნისეული ი-ს შეხვედრისას იქმნება /ჭი/ დიფონგა, რომელიც სალოტერატური ქნის ძეველებში უ კრადეპით ვამოიხატება.

ნიშნისეული:

	შ. რ.	პ. რ.	
სახ.	სიტეუა		სიტეუ-ებ
	სიტეუ-თა	სიტეუ-ანი	სიტეუ-ებ-ი
პიობ.	სიტეუ-მან	სიტეუ-თა	სიტეუ-ებ-მან
მიც.	სიტეუ-ს		სიტეუ-ებ-ს
	სიტეუ-სა	სიტეუ-თა	სიტეუ-ებ-სა
ნათ.	სიტეუს [სიტეუ-ის]	სიტეუ-თა	სიტეუ-ებ-ის
	სიტეუსა [სიტეუ-ისა]		სიტეუ-ებ-ისა
მოქმ.	სიტეუთ [სიტეუ-ით]		სიტეუ-ებ-ით
	სიტეუთა [სიტეუ-ითა]		სიტეუ-ებ-ითა
ვით.	სიტეუ-ად		სიტეუ-ებ-ად
წოდ.	სიტეუ-ო	სიტეუ-ანი	სიტეუ-ებ-ო

	მ. რ.	მ. რ.	მ. რ.
სახ.	მართვე		მართვე-ებ
	მართვემ [მართვე-მ]	მართვე-ნი	მართვე-ები
მოხს.	მართვე-მან	მართვე-თა	მართვე-ებ-მან
მოც.	მართვე-ს		მართვე-ებ-ს
	მართვე-სა	მართვე-თა	მართვე-ებ-სა
ნათ.	მართვის [მართვის]	მართვე-თა	მართვე-ებ-ის
	მართვისა [მართვისა]		მართვე-ებ-ისა
მოქმ.	მართვი [მართვი-ი]		მართვე-ებ-ით
	მართვისა [მართვი-ისა]		მართვე-ებ-ითა
ვით.	მართვე-დ		მართვი-ებ-ად
წოდ.	მართვე-ი	მართვე-ნი	მართვე-ებ-ი

ვ) ქრისტე ძველ ქართულში ქრისტე თავისებურად იბრუნვის. მისი ბრუნვა ნაწილობრივ მიყვება საზოგადო სახელთა ბრუნვას, ნაწილობრივ კი – საკუთარი სახელუბნისა კრძოდ, სახელობისა და მოთხრობითი დაერთვის ბრუნვის ნაშინ; მოცემოში აქვს -ისა-ა დამოღობა; ეწარმოება მოქმედებითსა და ვითარებითს ფორმებო; ამავე დროს ნათესაობისა და მოქმედებითი არ მოუდის მატერკობი; წოდებოში ფუძის სახითაა წარმოადგენილი: ფაქტუავე-ცელია

	მ. რ.	მ. რ.
სახ.	ქრისტე	
	ქრისტემ [ქრისტე-მ]	[ქრისტე-ის]
მოხს.	ქრისტე-მან	
მოც.	ქრისტე-ს	
	ქრისტე-სა	
ნათ.	ქრისტის [ქრისტე-ის]	[ქრისტე-ის]
მოქმ.	ქრისტით [ქრისტე-ით]	[ქრისტე-ით]
ვით.	ქრისტედ	
წოდ.	ქრისტე	

ზ) ხუცესი. ხუცეს ფაქტ ბრუნვისს იკუმშება, რის შედეგადღაც მოლე-ბული ეს კომპლექტი მარტივდება ს-ს დისიმილაციური დაკარგვით:

	მ. რ.	მ. რ.	მ. რ.
სახ.	ხუცეს		ხუცე-ებ
	ხუცეს-ი	ხუცე-ნი	ხუცე-ები
მოხს.	ხუცეს-მან	ხუცე-თა	ხუცე-ებ-მან
მოც.	ხუცეს-ს		ხუცე-ებ-ს
	ხუცეს-სა	ხუცე-თა	ხუცე-ებ-სა
ნათ.	ხუცეს-ის	ხუცეს-თა	ხუცე-ების

ბუც-ისა
 მოქმ. ბუც-ით
 ბუც-ითა
 ეთ. ბუც-ად
 წოდ. ბუცებ-ო
 ბუცებ

ბუცებ-ნ-ო

ბუც-ებ-ისა
 ბუც-ებ-ით
 ბუც-ებ-ითა
 ბუც-ებ-ად
 ბუც-ებ-ო

მ) ფარათ. იბრუნეს აღამინის საკუთარ სახელთა შვებულად

სახ. ფარათ
 მოთხ. ფარათ
 მოც. ფარათ-ს
 ნათ. ფარათ-ის
 მოქმ.
 ეთ.
 წოდ. ფარათ

თ) -ილ მიმდევრობით დამოღობულ სახელთა ბრუნება. აღ-ით დამოღობული ზოგი სახელი წარმოშობით საწესი, ან მიმდევრის ეთარე-ობით დართავს -ღ-ს, რის შედეგადაც ფუნქს პოლოცდურა ლ ამოარდებს ხოლმე (ტარი-ღ, სკაელი-ღ, ეფი-ღ, აფი-ღ...)

ი) სახლ- ფუნქს ეთარეობით წარმოება. ძველ ქართულში დსტორულსა სახლ სიტყვის ეთარეობის შემდეგი ვარიანტები სახლ-ად, სახე-ღ, სახი-ღ, სახლ-ღ, სახლად, როგორც წესი იხმარება უბრალო დამატების გადმოსაცემად (ყვეს აფილი სახლად სარკებულად, IV ბუც 10,27). ხოლო სახლღ, სახეღ, სახიღ ფორმები მიმართულების ფუნქციით წარვიდა სახლღ/სახეღ/სახიღ). როგორც ჩანს, ლ ისტორიულად მარცვლოანი იყო მისი რეალუცებუა ე/ი (სახეღ/სახიღ).

ია) ა-თი დამოღობული ზოგი სახელის უკავშირობა ძველ ქართულში არის ა-თი დამოღობული რამდენიმე ნაქებებში სიტყვა რომღუ მოც არ იკვეცებთან აღრინულ ძველებში (აფსიდა, ზაია, ველესია, მანანა, ანტლია („წყლის ამოსაღები“), ანტოქია, ასია, აღეჭანდრია (აფსიდა-ა, აფსიდა-ასა, ზაია-ა, ზაია-ასა; ველესია-ა, ველესია-ასა...)

ამ სახელთა დღი უბრაულუნობა მოციანო ბერიოდის ძველებში იკვეცება გამონაკლებად დაჩჩენი: ზაია ღა მანანა.

იბ) ე-თი დამოღობულ სახელთა უკავშირობის შემთხვევები. შენიშუნლა ე-თი დამოღობული იროდუ სახელის უკავშირობის შემთხვევები (ანტე, იჭედნე, არე, ვერე). ამათგან პირველი ირო ამჟრად ბერძნულადან მიმდინარუნობს.

ძველ ძეგლებში ეს სახელები უპირატესად იკვებება იმეითად წარმოღვნილი არის ფუნქსი შეკავშირად

ნათესაობითი დასმული სახელი მსაზღვრელად

ნათესაობითი დასმული სახელი ძველ ქართულში ხშირად ძარულეს მსაზღვრელის ფუნქციას ნათესაობითი დასმული მსაზღვრელი უპირატესად მოსდევს საზღვრულს, შედარებით იმეითად უსწრებს

1) მსაზღვრელი მოსდევს საზღვრულს გამოიყოფა ოთხი შემთხვევა:

- ა) მსაზღვრელი და საზღვრული მთლიანობა; ბ) საზღვრული მრავლობითობა, მსაზღვრელი - მთლიანობა; ვ) საზღვრული მთლიანობა, მსაზღვრელი - მრავლობითობა; დ) მსაზღვრელი და საზღვრული მრავლობითობა

	ა)	ბ)
სახ.	ხეტ კაცისა ხეტ-ი კაცისა-ი	ხეტ-ნი კაცისა-ნი
მოთ.	ხეტ-მან კაცისა-მან	ხეტ-თა კაცისა-თა
მეც.	ხეტ-სა კაცისა-სა	ხეტ-თა კაცისა-თა
ნათ.	ხეტ-ისა კაცისა-ისა/კაცისა	ხეტ-თა კაცისა-თა
მოქმ.	ხეტ-თთა კაცისა-თთა	
ვით.	ხეტ-ად კაცისა-ად)	
წოდ.	ხეტ-ო კაცისა-ო	ხეტ-ნი-ო კაცისა-ნი-ო

	ვ)	დ)
სახ.	ხეტ კაცთა ხეტ-ი კაცთა-ი	ხეტ-ნი კაცთა-ნი
მოთ.	ხეტ-მან კაცთა-მან	ხეტ-თა კაცთა-მან
მეც.	ხეტ-სა კაცთა-სა	ხეტ-თა კაცთა-სა
ნათ.	ხეტ-ისა კაცთა-ისა	ხეტ-თა კაცთა-ისა
მოქმ.	ხეტ-თთა კაცთა-თთა	ხეტ-თა კაცთა-თთა
ვით.	ხეტ-ად კაცთა	
წოდ.	ხეტ-ო კაცთა-ო	ხეტ-ნი-ო კაცთა-ნი-ო

შენიშვნა: დ შემთხვევებს არსებობს არ მოიღებს მსაზღვრელი -თათა დამოღობებს მეტად იმეითად დისტურდება ოდენ -თა (არქვეს პოლიტეს მდღელობა-იღუბათა მათ ჰერიათა, ი. მ. 210).

მსაზღვრელი თუ გოგრაფიული სახელი, ა და ბ შემთხვევები გვეყენებს:

	ა)	ბ)
სახ.	ქრ ქართლისა ქრ-ი ქართლისა-ი	ქრ-ნი ქართლისა-ნი
მოთ.	ქრ-მან ქართლისა-მან	ქრ-თა ქართლისა-თა

მეც. ერისა ქართლისა-სა
 ნათ. ერისა ქართლი-ისა/
 ერისა ქართლისა
 მოქმ. ერ-ითა ქართლისა-ითა
 ვით. ერ-ად ქართლისა-ად
 წოდ. ერ-ით ქართლისა-ით

ერ-ითა ქართლისა-ითა
 ერ-ითა ქართლისა-ითა

 საქართველოს
 ეროვნული
 განვითარების
 ცენტრი

ერ-ითა ქართლისა-ითა

შასღერული თუ ადამიანის სიკეთარი სახელია, მაშინაც ა და ბ შეესაბამება:

	ა)	ბ)
სახ.	ძე დავითის ძე [ძე-ს] დავითის-ი	ძე-ნი დავითის-ნი
მოთხ.	ძე-მან დავითის-მან	ძე-თა დავითის-თა
მეც.	ძე-სა დავითის-სა	ძე-თა დავითის-თა
ნათ.	ძ-ისა დავითის-ა	ძე-თა დავითის-თა
მოქმ.	ძ-ითა დავითის-ითა	
ვით.	ძე-ად დავითის-ად	
წოდ.	ძე-ით დავითის-ით	ძე-ნი დავითის-ნი

2) შასღერული უსწრებს საზღერულს. ნათქაობითიშ დამბული შასღერული რთორც წქსა უჯდელა. ბრუნვის ნიშნებს დართავს შოდოდ საზღერული

შასღერული საზოგადო სახელია:

	ა)	ბ)
სახ.	კაცისა ხატ კაცისა ხატ-ი	კაცისა ხატ-ნი
მოთხ.	კაცისა ხატ-მან	კაცისა ხატ-თა
მეც.	კაცისა ხატ-ს კაცისა ხატ-სა	კაცისა ხატ-თა
ნათ.	კაცისა ხატ-ის კაცისა ხატ-ისა	კაცისა ხატ-თა
მოქმ.	კაცისა ხატ-ით კაცისა ხატ-ითა	
ვით.	კაცისა ხატ-ად	
წოდ.	კაცისა ხატ-ით	კაცისა ხატ-ნი
	გ)	დ)
სახ.	კაცთა ხატ კაცთა ხატ-ი	კაცთა ხატ-ნი

მოთხ.	კაცთა ხატ-მან	კაცთა ხატ-თა
მიც.	კაცთა ხატ-სა	კაცთა ხატ-თა
	კაცთა ხატ-სა	
ნათ.	კაცთა ხატ-ისა	კაცთა ხატ-თა
	კაცთა ხატ-ისა	
მოქმ.	კაცთა ხატ-ითა	
	კაცთა ხატ-ითა	
ვით.	კაცთა ხატ-ად	
წოდ.	კაცთა ხატ-ო	კაცთა ხატ-ნო

შენიშვნა: ვ შეშოსხვევის პარალელურად შესაძლოა გვეხინდეს კაცთა ხატებ/ხატ-ებ-ი კაცთა ხატ-ებ-მან და ა.შ. ვ შეშოსხვევის გვერდით: კაცების ხატ/ხატ-ი: კაცების ხატ-მან და ა.შ. ვ შეშოსხვევის პარალელურად: კაცების ხატ-ებ/ხატ-ებ-ი: კაცების ხატ-ებ-მან და ა.შ.

არს შეშოსხვევები, როცა პრეზონიკურ მასზედრელსაც დავრთვის პრეზონის ნიშანი

	ა)	ბ)
სახ.	კაცთა ხატ კაცთა-ი ხატ-ი	კაცთა-ნი ხატ-ნი
მოთხ.	კაცთა-მან ხატ-მან	კაცთა-თა ხატ-თა
მიც.	კაცთა-სა ხატ-სა	კაცთა-თა ხატ-თა
ნათ.	კაცთა-ისა ხატ-ისა	კაცთა-თა ხატ-თა
მოქმ.	კაცთა-ითა ხატ-ითა	
ვით.	კაცთა-დ ხატ-ად	
წოდ.	კაცთა-ო ხატ-ო	კაცთა-ნო ხატ-ნო

	გ)	დ)
სახ.	კაცთა ხატ კაცთა-ი ხატ-ი	კაცთა-ნი ხატ-ნი
მოთხ.	კაცთა-მან ხატ-მან	კაცთა ხატ-თა
მიც.	კაცთა-სა ხატ-სა	კაცთა ხატ-თა
ნათ.	კაცთა-ისა ხატ-ისა	კაცთა ხატ-თა
მოქმ.	კაცთა-ისა ხატ-ისა	
ვით.	კაცთა-დ ხატ-ად	
წოდ.	კაცთა-ო ხატ-ო	კაცთა-ნო ხატ-ნო

ამგვარი ფორმები უბეტესად მაშინ გვაქვს, როცა მასზედრელ-საზედრული ვათიშულა (ღმრთისა იგი ხატეუად, ღმრთისამან მან სიტყუამან და ა.შ.).

მასწავრელად გეოგრაფიული სახელია:

	ა)
სახ.	ქართლისა ერ ქართლისა ერ-ი
მოძბ.	ქართლისა ერ-მან
მრც.	ქართლისა ერ-სა
ნათ.	ქართლისა ერ-ისა
მოქმ.	ქართლისა ერ-ითა
ერთ.	ქართლისა ერ-ად
წოდ.	ქართლისა ერ-ო

ბ)

ქართლისა ერ-ნა	ქართლისა ერ-თა
ქართლისა ერ-თა	ქართლისა ერ-თა
ქართლისა ერ-თა	
ქართლისა ერ-თა	
ქართლისა ერ-თა	

მასწავრელად ადამიანის საკუთარი სახელია:

	ა)
სახ.	იაკობის ძე იაკობის ძე [ძე-ი]
მოძბ.	იაკობის ძე-მან
მრც.	იაკობის ძე-ს იაკობის ძე-სა
ნათ.	იაკობის ძ-ის იაკობის ძ-ისა
მოქმ.	იაკობის ძ-ით იაკობის ძ-ითა
ერთ.	იაკობის ძე-დ
წოდ.	იაკობის ძე-ო

ბ)

იაკობის ძე-ნი//იაკობის ძე-ებ	იაკობის ძე-ებო
იაკობის ძე-ებო	იაკობის ძე-თა//იაკობის ძე-ებ-მან
იაკობის ძე-თა//იაკობის ძე-ებ-ს	იაკობის ძე-ებ-სა
იაკობის ძე-ებ-სა	იაკობის ძე-თა//იაკობის ძე-ებ-ის
იაკობის ძე-ებ-ისა	იაკობის ძე-ებ-ით
იაკობის ძე-ებ-ითა	იაკობის ძე-ებ-ად
იაკობის ძე-ებ-ად	იაკობის ძე-ნი//იაკობის ძე-ებო

ნათესაობითში დასმული რამდენიმე მასწავრელი საზღვრულთან

47. არის შემთხვევები, როცა საზღვრულს ნათესაობითში დასმული რამდენიმე მასწავრელი ახლავს შესაძლოა: ა) ყველა მასწავრელი დაერთავდეს ბრუნვის ნიშანს; ბ) ბრუნვის ნიშანი მხოლოდ პოლი მასწავრულს მიუდგოდეს.

მ. რ.

	ა)
სახ.	ათეულ პიტნაკსა და ტყეანისა და შღლისა ათეულ-ო პიტნაკსა-ი და ტყეანისა-ი და შღლისა-ი
მოძბ.	ათეულ-მან პიტნაკსა-მან და ტყეანისა-მან და შღლისა-მან
მრც.	ათეულ-სა პიტნაკსა-სა და ტყეანისა-სა და შღლისა-სა
ნათ.	ათეულ-ისა პიტნაკსა-ისა და ტყეანისა-ისა და შღლისა-ისა
მოქმ.	ათეულ-ითა პიტნაკსა-ითა და ტყეანისა-ითა და შღლისა-ითა
ერთ.	ათეულ-ად პიტნაკსა-დ) და ტყეანისა-დ) და შღლისა-დ)
წოდ.	ათეულ-ო პიტნაკსა-ო და ტყეანისა-ო და შღლისა-ო

მ. რ.

სახ.	ათუელ-ნი პეტნაყოს-ნი და ტყეანოს-ნი და შლოის-ნი
მოახ.	ათუელ-თი პეტნაყოს-თი და ტყეანოს-თი და შლოის-თი
მაც.	ათუელ-თი პეტნაყოს-თი და ტყეანოს-თი და შლოის-თი
ნათ.	ათუელ-თი პეტნაყოს-თი და ტყეანოს-თი და შლოის-თი
მოქმ.	
ყოი.	
წოდ.	ათუელ-ნი პეტნაყოს-ნი და ტყეანოს-ნი და შლოის-ნი

	მ. რ.
სახ.	მოწყალეზა გლახკოთა და იბოლთა და ქურეთა
მოახ.	მოწყალეზა-თი გლახკოთა და იბოლთა და ქურეთა-თი
მაც.	მოწყალეზა-სა გლახკოთა და იბოლთა და ქურეთა-სა
ნათ.	მოწყალეზა-თი გლახკოთა და იბოლთა და ქურეთა-თი
მოქმ.	მოწყალეზა-თი გლახკოთა და იბოლთა და ქურეთა-თი
ყოი.	მოწყალეზა-დ გლახკოთა და იბოლთა და ქურეთა-დ
წოდ.	მოწყალეზათ გლახკოთა და იბოლთა და ქურეთათ

მ. რ.

სახ.	მოწყალეზა-ნი გლახკოთა და იბოლთა და ქურეთა-ნი
მოახ.	მოწყალეზა-თი გლახკოთა და იბოლთა და ქურეთა-თი
მაც.	მოწყალეზა-თი გლახკოთა და იბოლთა და ქურეთა-სა
ნათ.	მოწყალეზა-თი გლახკოთა და იბოლთა და ქურეთა-თსა
მოქმ.	მოწყალეზა-თი გლახკოთა და იბოლთა და ქურეთა-თი
ყოი.	მოწყალეზა-თი გლახკოთა და იბოლთა და ქურეთა-დ
წოდ.	მოწყალეზა-ნი გლახკოთა და იბოლთა და ქურეთა-ნი

ბუნდოვანი სიტყვების გამოყენების შემთხვევაში, როცა ნათქვამიში დასმული საზღვრებს თავად ახლავს ნათქვამიში დასმული საზღვრული (ყველა სახლის მეფისა) აქ გამოიყენა ორი სიტყვა: ყველა სახლისა, სადაც სახლისა საზღვრული, და სახლის მეფისა, სადაც მეფისა არის საზღვრული ანგარი ფრანს პრველი წერი უფელთის საზღვრული, შესაძლოა წერი უფელთის საზღვრული მორე უ საზღვრული პრველიან მიმართებით, მაგრამ შესაძლოა მიმართებით საზღვრულს წარმოადგენს.

პრველი წერი უფელთის დართავს პრუნესა და რიცხვის ნიშნებს, მორე წერი პრუნეს ნიშნს არ დართავს სიღონდ შეძლებს იყვეს შლოი-ბიში ან შრავლი-ბიშიში, შესაძლოა უფელთის დართავს პრუნესა და რიცხვის ნიშნებს, ამასთან იგი ანგარიშს უწევს სიტყვებს პრველ და მორე წერებსაც ამ ტიპის სიტყვებთან პრუნეს რვა შემთხვევა გამოიყენა.

ა) სინტაგმის წყვეტა წყვეტი მარჯვნივშია:

სახ.	ბე მთავრისა ქუეყანისაჲსა
	ბმ [ბე-ა] მთავრისა ქუეყანისა-აჲსა
მოთხ.	ბე-მან მთავრისა ქუეყანისაჲსა-მან
მიკ.	ბე-სა მთავრისა ქუეყანისაჲსა-სა
ნათ.	ბ-ისა მთავრისა ქუეყანისაჲსა-ისა
მოქმ.	ბ-ისა მთავრისა ქუეყანისაჲსა-ისა
ერთ.	ბე-დ მთავრისა ქუეყანისაჲსა(-დ)
წოდ.	ბე-ი მთავრისა ქუეყანისაჲსა-ი

ბ) სინტაგმის ბოში:

სახ.	ბე-ი მთავრისა ქუეყანისაჲსა-ი
მოთხ.	ბე-ისა მთავრისა ქუეყანისაჲსა-ისა
მიკ.	ბე-ისა მთავრისა ქუეყანისაჲსა-ისა
ნათ.	ბე-ისა მთავრისა ქუეყანისაჲსა-ისა
მოქმ.	
ერთ.	
წოდ.	ბე-ი მთავრისა ქუეყანისაჲსა-ი

გ) სინტაგმის ბოში:

სახ.	ბე მთავართა ქუეყანისათა
	ბმ [ბე-ა] მთავართა ქუეყანისათა-ა
მოთხ.	ბე-მან მთავართა ქუეყანისათა-მან
მიკ.	ბე-სა მთავართა ქუეყანისათა-სა
ნათ.	ბ-ისა მთავართა ქუეყანისათა-ისა
მოქმ.	ბ-ისა მთავართა ქუეყანისათა-ისა
ერთ.	ბე-დ მთავართა ქუეყანისათა(-დ)
წოდ.	ბე-ი მთავართა ქუეყანისათა-ი

დ) სინტაგმის ბოში:

სახ.	ბე-ი მთავართა ქუეყანისათა-ი
მოთხ.	ბე-ისა მთავართა ქუეყანისათა-მან/ქუეყანისათა
მიკ.	ბე-ისა მთავართა ქუეყანისათა-სა/ქუეყანისათა
ნათ.	ბე-ისა მთავართა ქუეყანისათა-ისა/ქუეყანისათა
მოქმ.	
ერთ.	
წოდ.	ბე-ი მთავართა ქუეყანისათა-ი

ე) სინტაგმის პირველი და მეორე წევრები მთავლობითია, მესამე - მრავლობითი

- სახ. ძე მთავრისა ქუეყანათასა
- ძმ [ძე-ა] მთავრისა ქუეყანათასა-ი
- მოთხ. ძე-მან მთავრისა ქუეყანათასა-მან
- მრც. ძესა მთავრისა ქუეყანათასა-სა
- ნათ. ძ-ისა მთავრისა ქუეყანათასა-ისა/ქუეყანათასა
- მოქმ. ძ-ითა მთავრისა ქუეყანათასა-ითა
- კით. ძე-დ მთავრისა ქუეყანათასა(-დ)
- წოდ. ძე-ო მთავრისა ქუეყანათასა-ო

ვ) სინტაგმის პირველი და მესამე წევრები მრავლობითია, მეორე - მთავლობითი

- სახ. ძე-ნიო მთავრისა ქუეყანათასა-ნიო
- მოთხ. ძე-თა მთავრისა ქუეყანათასა-თა
- მრც. ძე-თა მთავრისა ქუეყანათასა-თა
- ნათ. ძე-თა მთავრისა ქუეყანათასა-თა
- მოქმ.
- კით.
- წოდ. ძე-ნიო მთავრისა ქუეყანათასა-ნიო

ზ) სინტაგმის პირველი წევრი მთავლობითია, მეორე და მესამე - მრავლობითი

- სახ. ძე მთავართა ქუეყანათასა
- ძმ [ძე-ა] მთავართა ქუეყანათასა-თა
- მოთხ. ძე-მან მთავართა ქუეყანათასა-მან
- მრც. ძესა მთავართა ქუეყანათასა-სა
- ნათ. ძ-ისა მთავართა ქუეყანათასა(-ისა)
- მოქმ. ძ-ითა მთავართა ქუეყანათასა-ითა
- კით. ძე-დ მთავართა ქუეყანათასა(-დ)
- წოდ. ძე-ო მთავართა ქუეყანათასა-ო

თ) სინტაგმის ყველა წევრი მრავლობითია

- სახ. ძე-ნიო მთავართა ქუეყანათასა-ნიო
- მოთხ. ძე-თა მთავართა ქუეყანათასა-თა
- მრც. ძე-თა მთავართა ქუეყანათასა-თა
- ნათ. ძე-თა მთავართა ქუეყანათასა-თა
- მოქმ.
- კით.
- წოდ. ძე-ნიო მთავართა ქუეყანათასა-ნიო

ადამიანის საკუთარ სახელთან დაკავშირებული მსაზღვრელი

48. ადამიანის საკუთარ სახელს უკავშირდება თანამდებობის, ხელის, წოდების ... პირის რაიმე ფერის გამომხატველი მსაზღვრელები: ანუ მსაზღვრელი შესაძლოა საკუთარ სახელს უსწრებდეს, ან მოსტყვევს ძველ ქართულში როგორც წესი, საკუთარ სახელს უსწრებს: მამაი, ამაი, დედაი ... მოსდევს მოციქული, წინაწარმეტყველი, მახარებელი, ერისთავი, კურაპალატი – წარმომავლობის სახელები, ჩვეულებრივ, საზღვრულს მოსდევს (ესტათი მცხეთელი, ილარიონ ქართველი ...).

პრუნების ნიმუშები:

ა) ადამიანის საკუთარ სახელს მსაზღვრელი უსწრებს

სახ.	მამა გრიგოლ	დედა ფებრონია
	მამა-ა გრიგოლ	დედა-ა ფებრონია
მოთხ.	მამა-მან გრიგოლ	დედა-მან ფებრონია
მოც.	მამა-სა გრიგოლ-სა	დედა-სა ფებრონია-სა
ნათ.	მამ-ისა გრიგოლ-ის	დედ-ისა ფებრონია-სა
მოქმ.		
ყოთ.		
წოდ.	მამა-ი გრიგოლ	დედა-ი ფებრონია

ბ) ადამიანის საკუთარ სახელს მსაზღვრელი მოსდევს

სახ.	პავლე მოციქულ	ამო ტფილელ
	პავლე მოციქულ-ი	ამო ტფილელ-ი
მოთხ.	პავლე მოციქულ-მან	ამო ტფილელ-მან
მოც.	პავლე მოციქულ-სა	ამო ტფილელ-სა
ნათ.	პავლე მოციქულ-ისა	ამო ტფილელ-ისა
მოქმ.		
ყოთ.		
წოდ.	პავლე მოციქულ-ი	ამო ტფილელ-ი

შენიშვნა: უძველეს წერილობით ძეგლებში დასტურდება ადამიანის საკუთარ სახელს ნიშნანი ფორმები მოციქოლსა და ნათესაობით: პავლე-ს მოციქულ-სა, პავლ-მს (პავლე-მს) მოციქულ-ისა და მისი.

ადამიანის საკუთარ სახელთან დაკავშირებული ეპითეტები (წმიდაა, ნეტარი, სანატრელი, უშუალოა ...) უპირატესად პრეპოზიციურად იმბარეობენ.

სახ.	წმიდა შუშნიკი	სანატრელ მარიამ
	წმიდა-ა შუშნიკი	სანატრელ-ი მარიამ
მოთხ.	წმიდა-მან შუშნიკი	სანატრელ-მან მარიამ

მივ. წმინდა-ის შემანი-ის
 ნათ. წმინდა-ის შემანი-ის
 მოქმ.
 ვით.
 წოდ. წმინდა-ი შემანი-

სანატრელ-ის მარია-ის
 სანატრელ-ის მარია-ის
 სანატრელ-ი მარია-ი

გეოგრაფიულ სახელოან დაცემშირებული მასზღერელი

49. გეოგრაფიული სახელის მასზღერელი, როგორც წესი, საზღერელს უსწრებს V-XI საუკუნეთა ორიგინალურ ძეგლებში უცვლილად პრეპოზიციური მასზღერელებია სოფელი, ქუეფანია – ქალაქი, დამა შეიძლება უსწრებდეს საზღერელს, ან მოსდევდეს პიფრონიმთა მასზღერელად იმსარება მდინარე. ამა უმეტესად საზღერელს უსწრებს.

ბრუნების ნიმუშები

ა) მასზღერელი უსწრებს საზღერელს

სახ.	ქალაქი მცხეთა-ი	დამა-ი ბუფ-ი
მოთხ.	ქალაქ-მან მცხეთა-მან	დამა-მან ბუფ-მან
მივ.	ქალაქ-ს მცხეთა-ს	დამა-ს ბუფ-ს
	ქალაქ-სა მცხეთა-სა	დამა-სა ბუფ-სა
ნათ.	ქალაქ-ისა მცხეთა-ისა	დამ-ისა ბუფ-ისა
მოქმ.	ქალაქ-ით მცხეთა-ით	დამ-ით ბუფ-ით
	ქალაქ-ითა მცხეთა-ითა	დამ-ითა ბუფ-ითა
ვით.	ქალაქ-ად მცხეთა-ად	დამა-ად ბუფ-ად
წოდ.	ქალაქი მცხეთა-ი	დამა-ი ბუფ-ი

ბ) მასზღერელი მოსდევს საზღერელს

სახ.	მცხეთა-ი ქალაქი	ბუფ-ი დამა-ი
მოთხ.	მცხეთა-მან ქალაქ-მან	ბუფ-მან დამა-მან
მივ.	მცხეთა-ს ქალაქ-ს	ბუფ-ს დამა-ს
	მცხეთა-სა ქალაქ-სა	ბუფ-სა დამა-სა
ნათ.	მცხეთა-ისა ქალაქ-ისა	ბუფ-ისა დამ-ისა
მოქმ.	მცხეთა-ით ქალაქ-ით	ბუფ-ით დამ-ით
	მცხეთა-ითა ქალაქ-ითა	ბუფ-ითა დამ-ითა
ვით.	მცხეთა-ად ქალაქ-ად	ბუფ-ად დამა-ად
წოდ.	მცხეთა-ი ქალაქი	ბუფ-ი დამა-ი

თანდებულისანი ბრუნებები

50. თანდებული დართვის სახელობის, მიეცემის, ნათქაობის, მოქუეფების, ვითარების, აგრეთვე ნათქაობისისაგან ნაწარმოებ შეორეულ

პრენეს მიმართულებისა და დანიშნულების ზოგი თანდებული (ზედა, თანა, შორის, წინაშე ...) ორ პრენეს დაერთვის, ზოგი - ერთს (ერთ, ერთი ...)

საქართველო

თანდებული უპირატესად პრენის ფორმას მოხდევს (ერამარტულიან თითქმის უგამონაკლისოდ). შედარებით იშვიათად იგი სახელის წინ დაიშვს სტერილური თავისი თქვენისა და ზედა ნაშობის თქვენისა, ე. 23,28 ს; აღმადღად დღადღება მათი წინაშე უფლისა, შესაქმე 19,13 და სხვ.)

თანდებულის პრესზოციურად ხმარება პერინულის ზეგაუღენს უნდა შეაწერათ. ქართულბათვის შენებრივი უკუდებული ჩანს.

წინდებული უპირატესად მამინ გვაქვს, როცა გათიშული მახვეურელ-სახვეურელისა (ყოველთა ზედა სავსებართა; ყოველთა შინა მკენებათა და შინა)

სახელობითი უნიშნო ფორმას ებრებრივ თანდებული - დაერთვის (კაცებრ წარმართებრ, ერებრ - კაცებრივ, წარმართებრივ, ერებრივ ...) იგი შეგაქებებს გამოხატავს.

მიკვით პრენესთან იხმარება ზედა, თანა, წინაშე, შინა, შორის, ქვეშე გარე

სახლსა ზედა/თანა/წინაშე/შინა/შორის/ქვეშე/გარე

ერთსა ზედა/თანა/წინაშე/შინა/შორის/შორის/ქვეშე/გარე

შენიშვნა მიკვითის ფორმისთან დასტურდება მო წინდებული (მოადგურს).

ნათესაობითი ფორმას დაერთვის ზედა, თანა, თუხ, წინაშე, მიერ, შორის, ქვეშე, თუნიერ, ებრ, გან, გამო, ვით

კაცისა ზედა/თანა/მიერ/გამო

კაცისათუხ, კაცისებრ, კაცისგან, კაცისგით

წინაშე/შორის/ქვეშე/თუნიერ კაცისა

შენიშვნა 1 საზოგადო და გეოგრაფიული სახელების მიკვითი და ნათესაობითი პრენის ფორმები ყოველთვის -> მარცხობინია.

შენიშვნა 2: თუხ თანდებული გამოხატავს დანიშნულებას (კაცისათუხ „კაცისთვის“), მიხეზს მარჯლისათუხ „დანაშულის გამო“), ცნობას, საგნის ან მოვლენის შესახებ (ლომისათუხ „ლომის შესახებ“).

შენიშვნა 3: თუხ თანდებულს გვერდით გვხვდება დიალექტური თუხ ვარიანტიც.

მიმართულებითიან იხმარება მომართ, მიმართ, -მდე/მდის და და თანდებულები

იკობისა მომართ, კაცისა მომართ ...

იაკობის მიმართ, კაცის მიმართ ...
იაკობისმღევ/იაკობისმდის, კაცისმღევ/კაცისმდის ...
ჩუქდა, ჩუქდა, ჩუქდა, თქუქდა.

მოქმედებით ბრუნვას დაერთვის გამო, კერძო, გან, ურთ თანდუ
ბუღებს ისინი დაერთვის მოქმედებითი ბრუნვის უმარცხობა ფორმას:

სახლით გამო, ქუეყანით გამო ...
სახლით კერძო, ქუეყანით კერძო ...
სახლითგან, ქუეყანითგან ...
სახლითურთ, ქუეყანითურთ ...

შენიშვნა 1: კერძო თანდებული შეიძლება გამოხატავდეს გამოსვლი-
თობას სუო ქარი იგი პართ კერძო, მო. 14,24) ან მიმართულებითობას
წარმოდა იესუ წიად ზღუდას მის კალიღუდით კერძო, ა. 6,1).

შენიშვნა 2: X საუკუნოდან გვხვდება რეგულური ძიმიღუკურთი გამ-
ღერების შედეგად მიღებული სახლიღგან, ქუეყანიღგან და მისი ფორმები.

ერთარების დაერთვის მიმართ, კერძო, მღევ/მდის, მო და მი თანდუ
ბუღებს:

ცად მიმართ, ქალაქად მიმართ ...
ცად კერძო, ქალაქად კერძო ...
ცადმღევ/ცადმდის, ქალაქადმღევ/ქალაქადმდის ...
ცადში, ქალაქადში ...

არის შემთხვევები, როცა ერთდროულად არის წარმოდგენილი წინდუ-
ბუღეცა და უარდებულაც:

მი-ღღუღ-მღევ/მი-ღღუღ-მდის ... მი-ღღუღ-მღევ/მი-ღღუღ-მდის ...

მი წინდებული დამოუკიდებლადაც გვხვდება: მოსკუღად, მოღღერდუ-
ღად, მოსკურთხეუღად და მისი.

შენიშვნა 1: მღევ/მდის თანდებულისეული და-ს ზეგადებით იყარგვის
ბრუნვის ნიშნისეული და ქალაქამღევ/ქალაქამდის ...1 აშგვარი ფორმები VII
საუკუნოდან იყენს თავს.

შენიშვნა 2: X საუკუნოდან გვხვდება დიალექტური ვარიანტები:
მდინ/მდენ, აგრეთვე მდია.

შენიშვნა 3: მეტად გავრცელებულია მღევ/მდის თანდებულანი სახე-
ლის წინ ეიდრებს წარმოდგენა (ეიდრე ქალაქადმღევ/ქალაქადმდის ...1
ქსადია, ეიდრე აქ ქარხია. მისი ხმარება პერსიულის ზეგადებითაა შეხ-
რობებული.

ზედსარათიანი სახელი

52. ზედსართავ სახელებს ორ ვარიანტად კოფენ ვითარებითად და მიმართებითად ვითარებისას უწოდებენ თავდასარგველ, ხოლო მიმართების წინ მოქმედ (მაწარმოებს) ზედსართავ სახელებს.

ვითარებითად მოქმედი სახელების ერთი ნაწილი მართლაც არის ეს ველის ზედსართავები (დიდი, მეტი, ძველი, თეთრი, უხვ ...). მრავალი წარმოქმნილია სახელური ან ზმნური ფუძეებრიდან (სახლი, ნათელი, იწრაო, მარცხი, მაღალი, ძლიერი, კეთილი, ტკბილი ...) ზოგიც ნაცხებში (მეტეკი, შავი, ზოროტა, სსტეკი ...).

მიმართებით ზედსართავ სახელება: მეცოვანი, მახვლობანი, ქოვანი, საქორწინე-ა, ველური, ხეყურია და მისი.

ზედსართავი სახელის ხარისხის ფორმები

53. ზედსართავ სახელს მოვსოვება ხარისხის სამი ფორმა: ა) დადებითი, ანუ ნეიტრალური (თეთრი, კეთილი, ძლიერი ...) ბ) ოდნაობითი, რომელიც მოყოლიებს, რომ ეს ან თვისება საკანს მეორე ოდნობითი (ოდნავ) ახსიათებს (მოთეთრე, მოწაბლე ...) გ) უფროობითი, რომელიც აღნიშნავს, რომ ეს ან თვისება საკანს უფრო მეტად ახსიათებს (უთეთრესი, უძლიერესი ...).

ამგნავ, თეორ ნეიტრალური ფორმა, მისთან მიმართებით ოდნობითის მოთეთრე, ხოლო უთეთრესი - უფროობითი.

დადებითი (ნეიტრალური) ფორმას რაიმე სპეციალური მაწარმოებელი არ ვაანა.

ოდნაობის აწარმოებს მო- იე კონფიქსი (მო-თეთრე, მო-მარცხე, მო-შავე).

უფროობითი ხარისხი განსხვავებულად გამოიხატება ხანძერ, პეპუტსა და სანარე ტექტებში.

ხანძერ ტექტებში უფროობითი ხარისხს აწარმოებს ხე- -მის-ეს კონფიქსი (ხე-დიდ-მის-ი/ხე-დიდ-ეს-ი ...).

გვიქვს ხე-ფრ-მის/ხე-ფრ-ის ფორმები, წარმოქმნილი ხე- -მის-ის კონფიქსით.

მენიშენა 1 ითვლება, რომ ხედიფემს ნაწარმოებია ზმნური ხ-ე-დიდ-ე ფორმისკან (სამსზე უფრო დიდი) ვარაუდობენ, რომ არსებობდა მ-ი-დიდ-ე (სემზე დიდი) და გ-ი-დიდ-ე (გემზე დიდი) ფორმები.

მენიშენა 2 ხევესი ძველ ქართულში აღნიშნავს მუდგელს ან სსლეღური პარს (მუდგელი ვსსკობის) სსზოვადოდ წარმოშობით იგი უფროობითი ხარისხის ფორმაა, როგორც ხანა ვერ კიდევ წარმართობის ეპოქაში.

ზედესი აღნიშნავდა კულტის მახურს, ხოლო შემდეგმ ეს სიტყვა ქრისტეა-
ნული რელიგიის მახურის აღსანიშნავად გამოიყენეს.

სემურ ტექსტში უფროებით ხარისხს აწარმოებს უ- -ის/-ის კონ-
ფიქსი (უ-დიდ-ის-ი/უ-დიდ-ეს-ი ...) სავარაუდოა, რომ არსებობდა უ-ფრ-
ოას/უ-ფრო-ის ფორმაც.

სანაარე ტექსტში უფროებით ხარისხს აწარმოებს უ- -ის/-ის და
უ- -ოას/-ის კონფიქსები (უ-დიდ-ის-ი/უ-დიდ-ეს-ი ... უ-ფრ-ოას-ი/უ-ფრ-
ოს-ი ...) IX-XI საუკუნეთა ძეგლებში შედარებით იშვიათად გვხვდება უ- უ
და უ- -ო კონფიქსებით წარმოები ფორმები (უ-თეთრ-ე, უ-დიდ-ე ... უ-
ფრ-ო, უ-მცრო-ო ...) შედგენილი შემსმენლის სახელური ნაწილის
(შემსმენლის) გადმოსაცემად (უმჯობე არსი ... უმცრო არსი და
მისი).

ზედსართავი სახელის წვობა არსებითთან მიმართებით

54. ზედსართავი სახელი არსებითს მასშტერულია ძველ ქართულ
ორიგინალურ ძეგლებში ზედსართავი სახელი უმარტყლად არსებითს უსწრებს.
სეთივე ვითარება ნათარგმნ ძეგლთა ერთ ნაწილშიც ძველი და ახალი
აღიქმს წიგნების ქართულ თარგმანში ზედსართავი სახელი უმეტესად არსე-
ბით სახელს შემდეგ ფავს ეს არის სემიტურის (ერობდ ებრაულის) ზვეე-
ლენა ბერძნულზე და ბერძნულისა ქართულზე ბიბლიის წიგნთა ზვეეღვით
პოსტბიბლიკური ზედსართავი მომრადლებულია ქართული ორიგინალური, თე
ნათარგმნი ძეგლებს ქნამ სავარაუდოა, რომ ცოცხალ მეტყველებამში ბა-
ტონობდა ზედსართავი სახელის პრებოზიცია ამას მოწმობს წარწერათა ან-
ღერძობინაწერათა, სასტორიო და თვრადულ დოკუმენტთა მონაცემბი.

ზედსართავი სახელის ბრუნება არსებითთან

55. ზედსართავი სახელი არსებითთან ბრუნებისას უველითეს სრული
დაბლოებითაა წარმოდგენილი.

ბრუნების ნიმუშები:

I ზედსართავი სახელი უსწრებს არსებითს

	ა) თანმშოვინთუქანი ზედსართავი სახელის ბრუნება არსებითთან	
	მ. რ.	მ. რ.
სახ.	სახურ მოძღუარ	სახურ-ნი მოძღუარ-ნი
	სახური მოძღუარ-ი	
მით.	სახურ-მან მოძღუარ-მან	სახურ-თა მოძღუარ-თა
მე.	სახურ-ისა მოძღუარ-ისა	სახურ-თა მოძღუარ-თა

II ზედსართავი სახელი მოხდევს არსებითს

ა) თანხმობენ/არა		პრ. რ.	პრ. რ.
სახ.	მოძღვარ სახეურ	პრ. რ.	პრ. რ.
	პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.
პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.
პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.
პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.
პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.
პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.
პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.
პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.

პრ. რ.

სახ.	პრ. რ.	პრ. რ.
პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.
პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.
პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.
პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.
პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.
პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.
პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.
პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.
პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.

ბ) თანხმობენ/არა

ბ) თანხმობენ/არა		პრ. რ.	პრ. რ.
სახ.	პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.
	პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.
პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.
პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.
პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.
პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.
პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.
პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.
პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.

პრ. რ.

სახ.	პრ. რ.	პრ. რ.
პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.
პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.
პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.
პრ. რ.	პრ. რ.	პრ. რ.

მოქმ. მოწამულთან წმინდულთან
ერთ. მოწამულთან წმინდულთან
წოდ. მოწამულთან წმინდულთან

მოწამულთან წმინდულთან
მოწამულთან წმინდულთან
მოწამულთან წმინდულთან
საგარეო ურთიერთობების
სამსახური

ზედსართავი სახელი არსებობის ფუნქციით

56. საგარეო ხმარად ზედსართავი სახელი არსებითი სახელის ფუნქციით გამოიყენება სეკუნდის ივანი სიმონთან მცირითგან ვიდრე დიდადმდე შესაქმე მს.მ. რაა მორატი უქმნის მაცას, მ. 27,23 და სხვ.

ამო შემოხვევებში ზედსართავი სახელი ვარსებობს: იგი საგანს გამოხატავს და არა მის თვისებას. ამგვარი ზედსართავი ძველ იმრუნეს, რა ვარც არსებითი სახელი.

რისებითი სახელი

57. გამოიყენება რიცხვითი სახელის სამი ვეგეფა: რაოდენობითი, რიცხვითი და წილობითი.

რაოდენობითი რიცხვითი სახელი

58. რაოდენობითი რიცხვითი სახელი აღნიშნავს საგნის რაოდენობას ფუძის აგებულების მიხედვით რაოდენობითი რიცხვითი სახელი ორგვარიან: მარტივად და რთული მარტივად. ამო სახელი, რომელიც ერთი ფუძისაგან შედგება: ერთი, ორ, მესამე, ოთხ, ხუთ, ექვსი, შვიდი, ოთხი, რვა, ათი ... რთული სახელი, რომელიც შეიცავს ორ ან მეტ ფუძეს აქ უნდა გამოვყოთ: ა) სახელები, რომლებიც არ არიან და კავშირით შეერთებული (საფრთხი, სახეობა, სახეობა, სახეობა, სახეობა ...) და ბ) სახელები, რომლებიც და კავშირს შეიცავენ (ორდარბით, ორდარბით, ორდარბით ...).

ძველ ქართულში გვაქვს განუხარჯებლობითი რაოდენობის გამოხატული სახელები მრავალი, მცირე ...

შენიშვნა 1: შეერი აღნიშნავს ათი ათის.

შენიშვნა 2: ვრცელად ორმოცდაათი გამოხატავს ვრცელ ფუძის წარმოშობას უცნობი, თუმცა, ცხადია, რომ სამოცდაათი ნიშნავს.

შენიშვნა 3: X საუკუნიდან ტექსტებში დასტურდება გამარტივებული ფორმები: თერთმეტი, თორთმეტი, ცამეტი, თათმეტი ...

შენიშვნა 4: ორმოც, სამოც (სამოცოც), ოთხმოც ფორმები შეიცავენ მე ვლუბრეს, რომლის მნიშვნელობა „ვერ“ უნდა იყოს ორმოც, სამოც ... ფორმები X საუკუნიდან გვხვდება.

რეგობითი რიცხვითი სახელი

59. რეგობითი რიცხვითი სახელი საენის რიცხს აღნიშნავს. იგი იწარმოება რაოდენობითი რიცხვითი სახელისაგან მე- -ე კონფიქსით, მაგრამ მე-ოც-ე, მე-ას-ე ...

და კავშირის შემცველი რაული რაოდენობითი რიცხვითი სახელისაგან რეგობითის წარმოებისას მე- -ე კონფიქსი ბოლო და-ს მომდევნო სახელს მოუდის ოცდამეერთე, ასდამეორე ... ზოგჯერ შესაძლოა გვხვდეს მეოცდაათე, მეოცდარე და მისი ფორმები.

შენიშვნა 1: ერთისაგან ნაწარმოები მე-ერთ-ე შიშოდ რაულ რეგობით რიცხვით სახელებში ვეხვდება (ოცდამეერთე, ასდამეერთე ...) ს. ზოგადოდ კი პირველი იმარება.

შენიშვნა 2: მეორე ფორმის პარალელურად შესაძლოა ვეხვდებოდეს მერმე (მერმე კაცმა, მერმეხა კაცსა ...)

წილობითი რიცხვითი სახელი

60. წილობითი რიცხვითი სახელი მიუთითებს, რა ნაწილია მოცლის საენი იგი იწარმოებს რაოდენობითისაგან -ეულ სუფიქსის დროით (საფულ-ი „მეათედი“, ხუთ-ეულ-ი „მეხუთედი“ და ა.შ.) წილობითი იწარმოება რაოდენობითისაგან მე- -ე კონფიქსით მე-ათ-ე „მეათედი“, მე-ას-ე „მეასედი“ და სხვ. ფორმალურად ამგვარი წილობითი რეგობითის ვსახვევა ვარჩევს ხდება კონტრექტის მიხედვით. შედარებით იშვიათია რეგობითი რიცხვითი სახელის ფუძისაგან -დ სუფიქსით წარმოქმნილი წილობითი (მესამე-დ-ი, მეექვსე-დ-ი და მისი) მეტად იშვიათად ნა- -ად კონფიქსი რაოდენობითი რიცხვითისაგან წილობითის იწარმოებს (ნა-სამ-ად-ი „მესამედი“ ...)

შენიშვნა 1: ერთ- ფუძისაგან წილობითი არ იწარმოება.

შენიშვნა 2: რა- ფუძისაგან ნაწარმოები წილობითი რიცხვითი სახელი ძველ ქართულში არ არსებობდა. ნახევრის მნიშვნელობით იმარება ზოგ-ი, აგრეთვე ზოგ- ძირისაგან ნა- -ად კონფიქსით წარმოქმნილი ნა-ზოგად-ი.

რიცხვითი სახელი არსებითის მასშტერებად

61. რაოდენობითი რიცხვითი სახელი რაგორც წესი არსებითს ესწრება, პოსტპოზიციის შემთხვევაში მეტად იშვიათია. 28333 ითქმის რეგობითი რიცხვითი სახელის შესახებ კანონმდებლობითი რიცხვითი სახელი მრავალი აგრეთვე უმრავლესად პრეპოზიციური მასშტერულია.

62. თანამოგანდუდიანი რაოდენობით რიცხვითი სხელის პრუნება
არსებითან ერთად

ა) რიცხვითი სხელი არსებითს უსწრებს

	მ. რ.	პ. რ.
სახ.	სამ ძმა სამ-ი ძმა-ა	სამ-ნი ძმა-ნი
მოთხ.	სამ-მან ძმა-მან	სამ-თა ძმა-თა
მრც.	სამ-სა ძმა-სა	სამ-თა ძმა-თა
ნათ.	სამ-რსა ძმ-რსა	სამ-თა ძმა-თა
მოქმ.	სამ-ითა ძმ-ითა	
ერთ.	სამ-ედ ძმა-ედ	
წოდ.	სამ-ო ძმა-ო	სამ-ნი ძმა-ნი

შენიშვნა: მოცუბითში, ნათესაობითსა, მოქმედებითსა და ერთარებითში საკმაოდ ხშირად რიცხვითი სხელი ფუძის სხითთა წარმოუდგენელია

	მ. რ.	პ. რ.
სახ.	სამ ძმა სამ-ი ძმა-ა	სამ-ნი ძმა-ნი
მოთხ.	სამ-მან ძმა-მან	სამ-თა ძმა-თა
მრც.	სამ ძმა-სა	სამ ძმა-თა
ნათ.	სამ ძმ-რსა	სამ ძმა-თა
მოქმ.	სამ ძმ-ითა	
ერთ.	სამ ძმა-ედ	
წოდ.	სამ-ო ძმა-ო	სამ-ნი ძმა-ნი

ბ) რიცხვითი სხელი არსებითს მოსდევს

	მ. რ.	პ. რ.
სახ.	ქალაქ ხუთ ქალაქ-ი ხუთ-ი	ქალაქ-ნი ხუთ-ნი
მოთხ.	ქალაქ-მან ხუთ-მან	ქალაქ-თა ხუთ-თა
მრც.	ქალაქ-სა ხუთ-სა	ქალაქ-თა ხუთ-თა
ნათ.	ქალაქ-რსა ხუთ-რსა	ქალაქ-თა ხუთ-თა
მოქმ.	ქალაქ-ით ხუთ-ით ქალაქ-ითა ხუთ-ითა	
ერთ.	ქალაქ-ედ ხუთ-ედ	
წოდ.	ქალაქ-ო ხუთ-ო	ქალაქ-ნი ხუთ-ნი

63. სმოჯანდუქიანი რაოდენობითი რიცხვითი სახელის ბრუნვა
 არსებითთან ერთად

ა) რიცხვითი სახელი არსებითს უხსრავს

	შ. რ.	პ. რ.
სახ.	ცხრა წიგნი ცხრა-ი წიგნი-ი	ცხრა-ნი წიგნი-ნი
მოსხ.	ცხრა-მან წიგნი-მან	ცხრა წიგნი-თა
მრც.	ცხრა-სა წიგნი-სა	ცხრა წიგნი-თა
ნათ.	ცხრა-ისა წიგნი-ისა	ცხრა წიგნი-თა
მოქმ.	ცხრა-ითა წიგნი-ითა	
კით.	ცხრა-დ წიგნი-დ	
წოდ.	ცხრა-ო წიგნი-ო	ცხრა-ნი წიგნი-ნი

შენიშვნა: არსებობს ასეთი პარადოქსი:

	შ. რ.	პ. რ.
სახ.	ცხრა წიგნი ცხრა-ი წიგნი-ი	ცხრა-ნი წიგნი-ნი
მოსხ.	ცხრა-მან წიგნი-მან	ცხრა-თა წიგნი-თა
მრც.	ცხრა წიგნი-სა	ცხრა-თა წიგნი-თა
ნათ.	ცხრა წიგნი-ისა	ცხრა-თა წიგნი-თა
მოქმ.	ცხრა წიგნი-ითა	
კით.	ცხრა-დ წიგნი-დ	
წოდ.	ცხრა-ო წიგნი-ო	ცხრა-ნი წიგნი-ნი

ბ) რიცხვითი სახელი არსებითს მოსდევს

	შ. რ.	პ. რ.
სახ.	წიგნი ცხრა წიგნი ცხრა-ი	წიგნი-ნი ცხრა-ნი
მოსხ.	წიგნი-მან ცხრა-მან	წიგნი-თა ცხრა-თა
მრც.	წიგნი-სა ცხრა-სა	წიგნი-თა ცხრა-თა
ნათ.	წიგნი-ისა ცხრა-ისა	წიგნი-თა ცხრა-თა
მოქმ.	წიგნი-ითა ცხრა-ითა	
კით.	წიგნი-დ ცხრა-დ	
წოდ.	წიგნი-ო ცხრა-ო	წიგნი-ნი ცხრა-ნი

რეგობითი რეცხვითი სახელის პრუნება არსებითად ერთად

64. რეგობითი რეცხვითი სახელი ქართულში ხმოვანდუქიანია დადებითი გამონაკლისია პირველი.

ა) პირველი უსწრებს არსებით სახელს

	შპ. რ.	შპ. რ.
სახ.	პირველ გამ პირველი გამ-ი	პირველ-ნი გამ-ნი
მოთხ.	პირველ-მან გამ-მან	პირველ-თა გამ-თა
მოც.	პირველ-სა გამ-სა	პირველ-თა გამ-თა
ნათ.	პირველ-ისა გამ-ისა	პირველ-თა გამ-თა
მოქმ.	პირველ-ით გამ-ით პირველ-ითა გამ-ითა	
ფით.	პირველ-ად გამ-ად	
წოდ.	პირველთი გამ-თი	პირველ-ნათი გამ-ნათი

ბ) პირველი მოსდევს არსებით სახელს

	შპ. რ.	შპ. რ.
სახ.	გამ პირველ გამთი პირველთი	გამ-ნი პირველ-ნი
მოთხ.	გამ-მან პირველ-მან	გამ-თა პირველ-თა
მოც.	გამ-სა პირველ-სა	გამ-თა პირველ-თა
ნათ.	გამ-ისა პირველ-ისა	გამ-თა პირველ-თა
მოქმ.	გამ-ით პირველ-ით გამ-ითა პირველ-ითა	
ფით.	გამ-ად პირველ-ად	
წოდ.	გამთი პირველთი	გამ-ნთი პირველ-ნთი

გ) ხმოვანდუქიანი რეგობითი სახელი უსწრებს არსებითს

	შპ. რ.
სახ.	მეამტყე დღე მეამტყე ^თ [მეამტყე-თ] დღე ^თ [დღე-თ]
მოთხ.	მეამტყე-მან დღე-მან
მოც.	მეამტყე-სა დღე-სა
ნათ.	მეამტყე-ისა დღე-ისა
მოქმ.	მეამტყე-ით დღე-ით მეამტყე-ითა დღე-ითა
ფით.	მეამტყე-ად დღე-ად
წოდ.	მეამტყეთი დღეთი

ა) რიცხობითი რიცხვითი სახელი მოსდევს არსებითს

	მ. რ.
სახ.	დღე შეეძება დღე სიღრე-ი შეეძება (შეეძება-ი)
მოსხ.	დღე-მან შეეძება-მან
მრც.	დღე-სა შეეძება-სა
ნათ.	დღე-ისა შეეძება-ისა
მოქმ.	დღე-ით შეეძება-ით დღე-ითა შეეძება-ითა
ვით.	დღე-ად შეეძება-ად
წოდ.	დღე-ო შეეძება-ო

ბ5. განუსაზღვრელობითი რიცხვითი სახელის პრუნება არსებითთან ერთად

ა) რიცხვითი სახელი უსწრებს საზღვრულს

	მ. რ.	მ. რ.
სახ.	მრავალ ძე მრავალი ძე (ძე-ი)	მრავალ-ნი ძე-ნი
მოსხ.	მრავალ-მან ძე-მან	მრავალ-თა ძე-თა
მრც.	მრავალ-სა ძე-სა	მრავალ-თა ძე-თა
ნათ.	მრავალ-ისა ძ-ისა	მრავალ-თა ძე-თა
მოქმ.	მრავალ-ითა ძ-ითა	
ვით.	მრავალ-ად ძე-ად	
წოდ.		მრავალ-ნი ძე-ნი

ბ) რიცხვითი სახელი მოსდევს საზღვრულს

	მ. რ.	მ. რ.
სახ.	ძე მრავალ ძე (ძე-ი) მრავალი	ძე-ნი მრავალ-ნი
მოსხ.	ძე-მან მრავალ-მან	ძე-თა მრავალ-თა
მრც.	ძე-სა მრავალ-სა	ძე-თა მრავალ-თა
ნათ.	ძ-ისა მრავალ-ისა	ძე-თა მრავალ-თა
მოქმ.	ძ-ითა მრავალ-ითა	
ვით.	ძე-ად მრავალ-ად	
წოდ.		ძე-ნი მრავალ-ნი

წილობითი რიცხვითი სახელის შერუნება არსებითიდან ერთად.

66. თუ წილობითი რიცხვითი სახელი წარმოქმნილია მე- ე კონფიქსით, იგი არსებითიდან ზუსტად ისევე შერუნვის, როგორც რიცობითი რიცხვითი სახელი (მკბუთე ნაწილ, მკბუთეს! ნაწილ-ი, მკბუთე-მან ნაწილ-მან და ა.შ.)

— ეულ სუფიქსით, ნა- -ლ კონფიქსით, -ლ სუფიქსით წარმოქმნილი წილობითი რიცხვითი სახელი საზღვრულად გამოიყენება, მისი მასწავრელი ნათესაობითი დასმული არსებითი სახელი შერუნება ისე ხდება ათეულ იტქლისა, ათეულ-ი იტქლისა-ა, ათეულ-მან იტქლისა-მან, ათეულ-სა იტქლისა-სა ...

რიცხვითი სახელი არსებითის ფუნქციით

67. საკმაოდ ხშირად რიცხვითი სახელი არსებითის ფუნქციით გამოიყენება მაგალითად: სადაცა იყვნენ ორნი, ვინა სამნი შერებულ სახელისა წესისათჳს, მი. 18,20, პირველმან შერათი ცოლი მრკ. 12,20, მრავალი მუწო მე ზეუნებით დღეს მაგისათჳს, მი. 27,19 და მისთ.

ესაგია, ვარსებობებელი რიცხვითი სახელი არსებითი სახელის შერუნებად შერუნებას.

ნაცვალსახელი

68. პინარის მხედვით ნაცვალსახელი ჩამდგენი მე ვეუფისა პირისა, ჩეუნებით, ეოფინლებით, კობებით, კობეთ-ეოფინლებით, მამარობით, ვანსაზღვრებით, ვანსაზღვრებლობით, უთაოფობით, უთაოფობით.

პირის ნაცვალსახელები

69. პირის ნაცვალსახელები: მე შერ, ესე, ვეა, ივო, ჩეუნ, თქუერ, ქენი, ეგენი, იგინი; თაგი.

I და II პირის ნაცვალსახელები უბრუნებელბო პირველი პირის ნაცვალსახელს შა რიცხვის ნათესაობითი შერუნვის ფუნქციით ჩანსაცვლება ჩემ- ეოფინლებით ნაცვალსახელის ფუნქციით.

I და II პირის ნაცვალსახელი შეროდება მარულებდეს სახელობითის, მოხრობითის, მოცულობის ან ნათესაობითის ფუნქციის რაც ჩანსაცვლების ხერხით დგინდება:

მოვედ მე (კვე-ი) — სას შერუნებას

სოქე შერ (კვე-მან) — მოხს შერუნებას

გვეუარს ჩეუნ (კვე-ეს-სა) — მოც შერუნებას და მისთ.

I და II პირის ნაცვალსახელები მხოლოდითა და მრავლობითი ფორმით მიხედვით არის გარჩეული (მე - ჩუენ, შენ - თქვენ).

70. III პირის ნაცვალსახელები ბრუნებისას რამდენიმე დეტალს უკავშირდება: ა) მხოლოდითი რიცხვის სახელობითი არ დაირთვეს ბრუნის ნიშნს; ბ) მოთხრობითისა და სხვა ბრუნებში მათ სხვა ფურცე ენაცვლებათ; გ) მოთხრობითი ბრუნის ნიშნად -ნ გამოიყოფა; დ) არ დაერთვით საერთო; ე) არ ეწარმოებათ წოდებითი ბრუნვა; ე) არ მოეპოვებათ -ებ-ისი მრავლობითის ფორმები.

მ. რ.

სახ.	ქვე	ვგვ	იგი	[ისი]
მოთხ.	ამა-ნ	მაგა-ნ	მა-ნ	იმა-ნ
მოც.	ამა-ს	მაგა-ს	მა-ს	იმა-ს
ნათ.	ამა-ის	მაგ-ის	მა-ის	იმა-ის
მოქმ.	ამ-ით	მაგ-ით	მა-ით	იმა-ით
უთ.	ამა-დ	მაგა-დ	-	იმა-დ
წოდ.	-	-	-	-

მ. რ.

სახ.	ქვე-ი	ვგვ-ი	იგი-ი	[ისი-ი]
მოთხ.	ამა-თ	მაგა-თ	მა-თ	იმა-თ
მოც.	ამა-თ	მაგა-თ	მა-თ	იმა-თ
ნათ.	ამა-თ	მაგა-თ	მა-თ	იმა-თ
მოქმ.	-	-	-	-
უთ.	-	-	-	-
წოდ.	-	-	-	-

71. თავი ძველ ქართულში გვხვდება უაღვეუოთი ნაცვალსახელის ფუნქციითაც: ქვენე თავი შენი მღვდელი, მ. მ. 4, იტვდა თავსა თქსა ქრისტედ ღ. 23,2; ყრძალენით თავთა თქვენთა ცობისა მისგან ფარისევლთასა, ღ. 12,1 და სხვ.

შენიშვნა: ძველ ქართულში არ არის დადასტურებული ისი და ისინი სახელობითის ფორმით, იღონდ გვხვდება მათი სხვა ბრუნების ფორმები: საგარაუდოა, ცოცხალ მტყველებში სახელობითის ფორმებიც არსებულებენ.

ჩვენებითი ნაცვალსახელები

72. ჩვენებითი ნაცვალსახელება: ქვე, ვგვ, იგი, ესრითი, ვგრითი, ქეოდენი, ვგეოდენი, ქევითარი, ვგევითარი, ქემბლევანი, ვგემბლევანი.

ქვე ვეგ იგი მოძღვრება იყოს ჩვენებითი ან პირის ნაცვალსახელით. თუ ქვე ვეგ იგი არსებითი სახელს (საწესის, ან მოძღვრის) ახლავს, ჩვენებითი, თუ ხმის პირთან ფორმას – პირის ნაცვალსახელზე უნდა ჩეთვალალოს. ქვე კაც/კაცი ქვე მოვიდა (ჩვენებითი) ესე მოვიდა (პირისა) ...

ჩვენებითი ნაცვალსახელი არსებობს უპირატესად მოხდეს, შედარებით იშვიათად უსწრებს. როცა ზედსართავი სახელი ან სხვა მხაზღვრული არსებობს უსწრებს, ჩვენებითი ნაცვალსახელიც უფლადივის არსებობის წინ ფისმის ცუდილი ქვე მოძღვარი, თინი იგი მოწადენის.

73. ჩვენებითი ნაცვალსახელის ჰრუნება არსებითთან

ა) ჩვენებითი ნაცვალსახელი არსებობს მოხდევს

შ. რ.

სახ.	ძმა-ა ქვე	ძმა-ა ვეგ	ძმა-ა იგი	ძმა-ა ისი
მოთხ.	ძმა-შან ამა-ნ	ძმა-შან შავა-ნ	ძმა-შან შა-ნ	ძმა-შან იმა-ნ
მოც.	ძმა-სა ამა-ს	ძმა-სა შავა-ს	ძმა-სა შა-ს	ძმა-სა იმა-ს
ნათ.	ძმ-ისა ამ-ის	ძმ-ისა შავ-ის	ძმ-ისა შ-ის	ძმ-ისა იმ-ის
მოქმ.	ძმ-ითა ამ-ით	ძმ-ითა შავ-ით	ძმ-ითა შ-ით	ძმ-ითა იმ-ით
უთ.	ძმა-ღ ამა-ღ	ძმა-ღ შავა-ღ		ძმა-ღ იმა-ღ
წოდ.				

შ. რ.

სახ.	ძმა-ნი ქვე	ძმა-ნი ვეგ	ძმა-ნი იგი	ძმა-ნი ისი
მოთხ.	ძმა-თა ამა-თ	ძმა-თა შავა-თ	ძმა-თა შა-თ	ძმა-თა იმა-თ
მოც.	ძმა-თა ამა-თ	ძმა-თა შავა-თ	ძმა-თა შა-თ	ძმა-თა იმა-თ
ნათ.	ძმა-თა ამა-თ	ძმა-თა შავა-თ	ძმა-თა შა-თ	ძმა-თა იმა-თ
მოქმ.				
უთ.				
წოდ.				

ბ) ჩვენებითი ნაცვალსახელი არსებობს უსწრებს

შ. რ.

სახ.	ქვე ძმა-ა	ვეგ ძმა-ა	იგი ძმა-ა	ისი ძმა-ა
მოთხ.	ამა-ნ ძმა-შან	შავა-ნ ძმა-შან	შა-ნ ძმა-შან	იმა-ნ ძმა-შან
მოც.	ამა-ს ძმა-სა	შავა-ს ძმა-სა	შა-ს ძმა-სა	იმა-ს ძმა-სა
ნათ.	ამ-ის ძმ-ისა	შავ-ის ძმ-ისა	შ-ის ძმ-ისა	იმ-ის ძმ-ისა
მოქმ.	ამ-ით ძმ-ითა	შავ-ით ძმ-ითა	შ-ით ძმ-ითა	იმ-ით ძმ-ითა
უთ.	ამა-ღ ძმა-ღ	შავა-ღ ძმა-ღ		იმა-ღ ძმა-ღ
წოდ.				

სახ.	ესე ძმა-ნი	ვეე ძმა-ნი	იგი ძმა-ნი	ისი ძმა-ნი
მოთხ.	ამა-თ ძმა-თა	მაგათ ძმა-თა	მა-თ ძმა-თა	იმა-თ ძმა-თა
მოც.	ამა-თ ძმა-თა	მაგათ ძმა-თა	მა-თ ძმა-თა	იმა-თ ძმა-თა
ნათ.	ამა-თ ძმა-თა	მაგათ ძმა-თა	მა-თ ძმა-თა	იმა-თ ძმა-თა
მოქმ.				
უთ.				
წოდ.				

ესრმთი, ვგრმთი, ესეოდენი, ვგეოდენი, ესეეთთარი, ვგვეთთარი, ესეშდეანი ჩვენებითი ნაცვალსახელები, როგორც წესი, საზღვრულს უსწრებენ ამ შემთხვევაში ჰრუნება ისეთივეა, როგორც თამსმოუნაფუქიანი მახზერელისა საზღვრულთან ერთად.

- შენიშვნა 1: ძველ ქართულში ნაწვეარი არ არის.
- შენიშვნა 2: ისი ნაცვალსახელი X საუკუნიდან იღებს თავს.
- შენიშვნა 3: ესრმთ-ი ფორმის ვერადიო გვხვდება ესრეთ-ი, ესეთ-ი, ვგრმთ-ის პარალელურად - ვგრეთ-ი.

ესეოდენ-ი ფრენტიკური ცვლილებების შედეგად იძლევა ესოდენ-ი, ესდენ-ი, ესთენ-ი, ხოლო ვგეოდენი - ვგოდენ-ი, ვგდენ-ი ვარინტებს.

კუთვნილებითი ნაცვალსახელები

74. კუთვნილებითი ნაცვალსახელებია: ჩემ-ი, შენ-ი, ამის-ი, მაგის-ი, მის-ი, თვის-ი, ჩვენ-ი, თქვენ-ი, ამათ-ი, მაგათ-ი, მათ-ი.

ძველ ქართულში კუთვნილებითი ნაცვალსახელი არსებით სხვებს უპირატესად მოსდევს (სმა-ი ჩემ-ი, სახლი ჩვენ-ი ...). იშვიათად უსწრებს (შენ-ი სახლი, ჩემი ძმისცილი ...).

III პირის კუთვნილებითი ნაცვალსახელები იწარმოება სათანადო პირის ნაცვალსახელთა ნათესაობითი ჰრუნვის ფორმისაგან: ამ-ის-ი (შდრ ამ-ის), მაგ-ის-ი (შდრ მაგ-ის) და მისთ. თვისთი ნაწარმოებია თავ-ნაცვალსახელისაგან.

კუთვნილებითი ნაცვალსახელები უპირატესად საზღვრულს მოსდევს.

75. კუთვნილებითი ნაცვალსახელის ჰრუნება არსებითთან

ა) კუთვნილებითი ნაცვალსახელი არსებითს მოსდევს

		მ. რ.	
სახ.	ძმა-ა ჩემ-ი	და-ა შენ-ი	საქმე-ა მის-ი
მოთხ.	ძმა-მან ჩემ-მან	და-მან შენ-მან	საქმე-მან მის-მან
მოც.	ძმა-სა ჩემ-სა	და-სა შენ-სა	საქმე-სა მის-სა
ნათ.	ძმ-ისა ჩემ-ისა	დ-ისა შენ-ისა	საქმ-ისა მის-ისა

მოქმ. ძმ-თან ჩემ-თან
 ვით. ძმა-დ ჩემ-დ
 წოდ. ძმა-თ ჩემ-თ

დ-თან შენ-თან
 დ-დ შენ-დ

საქმ-თან მის-თან
 საქმედ- მის-იდ

სახ. წიგნ-ი თეს-ი
 შობს. წიგნ-მან თეს-მან
 მოც. წიგნ-სა თეს-სა
 ნათ. წიგნ-ისა თეს-ისა
 მოქმ. წიგნ-ითა თეს-ითა
 ვით. წიგნ-იდ თეს-იდ
 წოდ.

შ. 4.

სახ. ძმა-ნი ჩემ-ნი
 შობს. ძმა-თა ჩემ-თა
 მოც. ძმა-თა ჩემ-თა
 ნათ. ძმა-თა ჩემ-თა
 მოქმ.
 ვით.
 წოდ. ძმა-ნი ჩემ-ნი

და-ნი შენ-ნი
 და-თა შენ-თა
 და-თა შენ-თა
 და-თა შენ-თა

სახ. საქმე-ნი შენ-ნი
 შობს. საქმე-თა შენ-თა
 მოც. საქმე-თა შენ-თა
 ნათ. საქმე-თა შენ-თა
 მოქმ.
 ვით.
 წოდ.

წიგნ-ნი თეს-ნი
 წიგნ-თა თეს-თა
 წიგნ-თა თეს-თა
 წიგნ-თა თეს-თა

2) კუთვნილებითი ნაცვალსახელი არსებობს მოსდევს

შ. 5.

სახ. ჩემი ძმა-ი
 შობს. ჩემ-მან ძმა-მან
 მოც. ჩემ-სა ძმა-სა
 ნათ. ჩემ-ისა ძმა-ისა
 მოქმ. ჩემ-ითა ძმა-ითა
 ვით. ჩემ-იდ ძმა-იდ
 წოდ. ჩემო ძმა-ო

შენი და-ი
 შენ-მან და-მან
 შენ-სა და-სა
 შენ-ისა და-ისა
 შენ-ითა და-ითა
 შენ-იდ და-იდ

მისი საქმე-ი
 მის-მან საქმე-მან
 მის-სა საქმე-სა
 მის-ისა საქმე-ისა
 მის-ითა საქმე-ითა
 მის-იდ საქმე-იდ

სს. თვნი წიგნი
 მოხ. თვნი-მან წიგნი-მან
 მოც. თვნი-სა წიგნი-სა
 ნათ. თვნი-ისა წიგნი-ისა
 მოქმ. თვნი-ითა წიგნი-ითა
 ვით. თვნი-ად წიგნი-ად
 წოდ.

მრ. რ.

სს.	ჩემ-ნი ძმა-ნი	შენ-ნი და-ნი	მის-ნი საქმე-ნი
მოხ.	ჩემ-თა ძმა-თა	შენ-თა და-თა	მის-თა საქმე-თა
მოც.	ჩემ-თა ძმა-თა	შენ-თა და-თა	მის-თა საქმე-თა
ნათ.	ჩემ-თა ძმა-თა	შენ-თა და-თა	მის-თა საქმე-თა
მოქმ.			
ვით.			
წოდ.	ჩემ-ნი ძმა-ნი		

სს. თვნი-ნი წიგნი-ნი
 მოხ. თვნი-თა წიგნი-თა
 მოც. თვნი-თა წიგნი-თა
 ნათ. თვნი-თა წიგნი-თა
 მოქმ.
 ვით.
 წოდ.

კითხვითი ნაცვალსახელები

76. კითხვით ნაცვალსახელება ვინ? რა? (რას?) რომელი? რაღვნი? (რაღვნი?) ვითარი?

კითხვითი ნაცვალსახელების პრენესა

77. ვინ კითხვით ნაცვალსახელი პრენესისა შიღობითი შიღოდ არ ფრამს წარმოვედგენს: ვინ და ვის ვინ საზიარო სახელობისა და მოთხორობისათვის, ვის მიუცხობისა და ნათქაობისათვის არ გვაქვს მუჩოციბი ხმოვანი.

სს. ვ-ბ
 მოხ. ვ-ბ
 მოც. ვ-ბ
 ნათ. ვ-ბ
 მოქმ.
 ვით.
 წოდ.

მრავლობითი რიცხვში სწავლობითი ფორმა მრავლობითის ემსხვერპნება მოახრბობითის, მიყენობის და ნათქვამობის ფორმები ამჟთათა.

- სახ. ვ-ნ
- მოახ. ვ-ვთ/ვ-ნ
- მიყ. ვ-ვთ/ვ-ნ
- ნათ. ვ-ვთ/ვ-ნ
- მიქმ.
- ვთ.
- წოდ.

შენიშვნა 1: აბრთ სხედსხვობთა იბს შესახვ, ვინ ფორმისეული ნ ფუძისეული, თუ მოახ. ბრუნვის უბედული ფორმისტი ძველი ქართული ღონეზე ვინ და ვის ფორმითა დამბრისბრუნს ნ-ს და ს-ს გამოგვაყოფინებს.

შენიშვნა 2: ვისა ფორმისში (ვისა მივიდეთ?) გამოყოფთ -თ-თ, სდდუ იბ ნათქვამობითის მბარბოვბული, ა მბმარბოვბობითის მბყენბული.

მეტად შეზღუდული რთა ნაცვალსახვლის ბრუნბთ:

- სახ. რთ
- რთ-თ
- მოახ. რთ-მბნ
- მიყ. რთ-ს/რთ-ს
- ნათ. რთ-თს
- მიქმ. რთ-თთ
- წოდ.

მოახრბობითის ფორმა ამჟთათ ცხებებთა არ მიუბოვბთ ვითრბობით, წოდებთ ბრუნბებს, აგრბოუ მრავლობითი რიცხვის ფორმები.

რთა ნაცვალსახვი ცხებებთა არბობთ სხვობთნ ვითადუ სახ. რთ-თ ბრბლი, მოახ. რთ-მბნ ბრბლ-მბნ, მიყ. რთ-ს ბრბლ-ს, ნათ. რთ-თს ბრბლ-თს, მიქმ. რთ-თთ ბრბლ-თთ.

რბმული ნაცვალსახვი სუ იბრუნბთ:

	მბ რ	მბ რ
სახ.	რბმული	რბმულ-ნ-თ
მოახ.	რბმულ-მბნ	რბმულ-თს
მიყ.	რბმულ-ს	რბმულ-თს
ნათ.	რბმულ-თს	რბმულ-თს
მიქმ.	რბმულ-თთ	
ვთ.	რბმულ-თ	
წოდ.	-	

რომელი არსებით სხვლიანაც გვხვდება (სახ. რომელი-ი კაც-ი მოქმ. რომელ-მან კაც-მან, მიუ. რომელ-ისა კაც-ისა, ნათ. რომელ-ისა კაც-ისა, მოქმ. რომელ-ითა კაც-ითა, ვით. რომელ-ად კაც-ად; შრ. რაცხვი სახ. რომელ-ნათ. კაც-ნო, მოთხ. მიუ., ნათ. რომელ-თა კაც-თა).

ძველ იბრუენის ჩაოდენ-იჩრადენი, ვითარო კითხვითი ნაცვალსახელებო

კითხვით-კუთვნილებითი ნაცვალსახელები

78. კითხვით-კუთვნილებითი ნაცვალსახელები ვისი? იგი, როგორც წესი, საზღვრულთან ერთად იხმარება:

	შ. რ.	შ. რ.
სახ.	ვის-ი ძმ[ძე]-ი	ვის-ნი ძე-ნი
მოთხ.	ვის-მან ძე-მან	ვის-თა ძე-თა
მიუ.	ვის-სა ძე-სა	ვის-თა ძე-თა
ნათ.	ვის-ისა ძ-ისა	ვის-თა ძე-თა
მოქმ.	ვის-თა ძ-ითა	
ვით.	ვის-ად ძე-დ	
შრ.		

მომართებითი ნაცვალსახელები

79. მომართებითი ნაცვალსახელი იწარმოება კითხვითი ან კითხვით-კუთვნილებითი ნაცვალსახელის ფუძისაგან. ძველ ქართულში გაიქცა მხოლოდ შემთხვევები:

ა) მომართებითი ნაცვალსახელი ფორმის მხოლოდ კითხვით ემთხვევა (გარჩევა ხდება კონტექსტის მიხედვით):

იქის მამამან თქუენმან ზუკათამან, რაა ვიქს თქუენ. მ. ნ.მ. იგი სწავლას იგი მისი მათა მომართ, ვითარცა-იგი ვის აქუნ კვლმწიფება, მ. 7,29 და სხვ.:

ბ) მომართებითი ნაცვალსახელი იწარმოება კითხვითი ან კითხვით-კუთვნილებითი ნაცვალსახელის ფორმისაგან -ცა ნაწილადის დართვით (ვინ-ცა, რაა-ცა, რომელი-ცა, ვისი-ცა ...)

გ) მომართებითი ნაცვალსახელი კითხვითისაგან ნაწარმოება -ქსე, -ვეა -იგი ნაწილადის (წარმოშობითი ნაცვალსახელით) დართვით (ვინ-ქსე, რაა-ქსე, რომელი-ქსე - ვინ-ვეა რაა-ვეა რომელი-ვეა - ვინ-იგი, რაა-იგი, რომელი-იგი ...)

დ) ვიქცა მწილობი -ცა-ქსე -ცა-ვეა -ცა-იგი ნაწილადისა ფორმის (რომელი-ცა-ქსე, რომელი-ცა-ვეა, რომელი-ცა-იგი ...)

ე) ჩაბ ნაწილათ (ნაცვალსახელსაგან მომდინარე) ვრდეს რაშულ და
 ჩაოდენსჩადენენ კობეთით ნაცვალსახელსების ფუქს და აწარმოებს მიმარტე
 შის (რაშულ-ჩაბ, რაშულეც", რაოდენ-ჩაბ, რაშულენიც")

თქვენი
 მისთვის

მიმარტებითი ნაცვალსახელის პრუნება

	შ. რ.					
სახ.	ვინ	ვინ-ცა	ვინ-ქე	ვინ-შე	ვინ-იგი	ვინ-ცა-იგი
შობს.	ვინ	ვინ-ცა	ვინ-ქე	ვინ-შე	ვინ-იგი	ვინ-ცა-იგი
შიც.	ვის	ვის-ცა	ვის-ქე	ვის-შე	ვის-იგი	ვის-ცა-იგი
ნათ.	ვის	ვის-ცა	ვის-ქე	ვის-შე	ვის-იგი	ვის-ცა-იგი
მოქმ.						
ვით.						
წოდ.						

	შ. რ.					
სახ.	ვინ	ვინ-ცა	ვინ-ქე	ვინ-შე	ვინ-იგი	ვინ-ცა-იგი
შობს.	ვინ-ვინ	ვინ-ვინ-ცა	ვინ-ვინ-ქე	ვინ-ვინ-შე	ვინ-ვინ-იგი	ვინ-ვინ-ცა-იგი
შიც.	ვინ-ვინ	ვინ-ვინ-ცა	ვინ-ვინ-ქე	ვინ-ვინ-შე	ვინ-ვინ-იგი	ვინ-ვინ-ცა-იგი
ნათ.	ვინ-ვინ	ვინ-ვინ-ცა	ვინ-ვინ-ქე	ვინ-ვინ-შე	ვინ-ვინ-იგი	ვინ-ვინ-ცა-იგი
მოქმ.						
ვით.						
წოდ.						

ძვეე იბრუნეს სხვა მიმარტებითი ნაცვალსახელსებოც.

განსაზღვრებითი ნაცვალსახელები

80. განსაზღვრებითი ნაცვალსახელსებოთ თაგადი (სოთონი"), თვით,
 თათოფუღი/თვითოფუღი, ყოფელი, სხუთი, კაცად-კაცადი (სოთოფუღი"),
 თათოსახში (ნარტყვანი").

განსაზღვრებითი ნაცვალსახელი იბმარება დამოუკიდებლად, ან
 საზღვრულთან ერთად რაოდენ წესი იგი საზღვრულს უსწრებს.

თვით უსწრეწველია თაგადი დასტურდება სახელობითში, მოთხრობითისა
 და მოქმებითში, იშუათად ნათესაობითში, თვითოფუღი მეტად იშუათად იბ-
 მარება.

პრავლობითი რაგები წარმოებს შობლოდ ვოფელ და სხუთ გან-
 საზღვრებითი ნაცვალსახელსებო.

პრეზენტის ნიმუშები:

ა) განსაზღვრებითი ნაცვალსახელი დამოუკიდებლად:

		პრ. რ.	თავად
სახ.	ყოველ	სხუა	
	ყოველი	სხუა-ა	
მოთხ.	ყოველ-მან	სხუა-მან	თავად-მან
მოც.	ყოველ-სა	სხუა-სა	თავად-სა
ნათ.	ყოველ-ისა	სხუასა [სხუ-ისა]	თავად-ისა
მოქმ.	ყოველ-ითა	სხუათა [სხუ-ითა]	
ყოთ.	ყოველ-ად	სხუა-დ	
წოდ.			

		პრ. რ.	
სახ.	ყოველ-ნი	სხუა-ნი	სხუებ
			სხუებ-ი
მოთხ.	ყოველ-თა	სხუა-თა	სხუებ-მან
მოც.	ყოველ-თა	სხუა-თა	სხუებ-სა
ნათ.	ყოველ-თა	სხუა-თა	სხუებ-ისა
მოქმ.			სხუებ-ითა
ყოთ.			სხუებ-ად
წოდ.			

ბ) განსაზღვრებითი ნაცვალსახელი მსაზღვრელია:

		პრ. რ.	
სახ.	ყოველი-ი ყრმა-ა	ყრმა-ა	ყოველი-ი
მოთხ.	ყოველ-მან ყრმა-მან	ყრმა-მან	ყოველ-მან
მოც.	ყოველ-სა ყრმა-სა	ყრმა-სა	ყოველ-სა
ნათ.	ყოველ-ისა ყრმ-ისა	ყრმ-ისა	ყოველ-ისა
მოქმ.	ყოველ-ითა ყრმ-ითა	ყრმ-ითა	ყოველ-ითა
ყოთ.	ყოველ-ად ყრმა-დ	ყრმა-დ	ყოველ-ად
წოდ.			

		პრ. რ.	
სახ.	ყოველ-ნი ყრმა-ნი	ყრმა-ნი	ყოველ-ნი
მოთხ.	ყოველ-თა ყრმა-თა	ყრმა-თა	ყოველ-თა
მოც.	ყოველ-თა ყრმა-თა	ყრმა-თა	ყოველ-თა
ნათ.	ყოველ-თა ყრმა-თა	ყრმა-თა	ყოველ-თა
მოქმ.			
ყოთ.			
წოდ.	ყოველ-ნი ყრმა-ნი	ყრმა-ნი	ყოველ-ნი

შენიშვნა: ყოველი ძველ ქართულში მოვლსაც ნიშნავს (ყოველი ქალაქი „მოველი ქალაქი“) ...

განუსაზღვრელობითი ნაცვალსახელი

მს განუსაზღვრელობითი ნაცვალსახელებია: ვინ, ჩაი, რომელი, ჩაოდენი, ვინმე, ჩაამე, რომელიმე, ჩაოდენიმე, ზოგი, ერთი.

ზოგი განუსაზღვრელობითი ნაცვალსახელი ფორმის მსხვერვი კობე-ოსიდან არ განსხვავდება გარეე კონტექსტის მსხვერვი ხდება მავალითად ნულარბაც ვინ ჭამს უკნისამდე შინგან ნაყოფსა, მრკ. 113; არცა და-ფარული ჩაი არს, რომელი არა გამოჩნდეს, მრკ. 422 C; რომელი წინაუბლიდა და რომელი უკუნა შეუდგეს მ. 219 და სხვ.

განუსაზღვრელობითი ნაცვალსახელი იწარმოება კობეოსიდან -მე ნაწილადს დართეთ ცინმე, ჩაამე, რომელიმე, ჩაოდენიმე/ჩავედენიმე.

საზღვრულს უმეტესად მოსდევს ერთი, ზოლი ვინმე, ჩაამე, რომელიმე, ჩაოდენიმე/ჩავედენიმე შესაძლოა, უპირებდნენ, არ მოხვედნენ საზღვრულს.

შინგანის ნიმუშები

		მ. რ.			
სახ.	ვინ-მე	ჩა-ი-მე	რომელ-ი-მე	ჩაოდენ-ი-მე	
მოახ.	ვინ-მე	ჩა-მან-მე	რომელ-მან-მე	ჩაოდენ-მან-მე	
მრკ.	ვი-ს-მე	ჩა-ს-მე	რომელ-ს-მე	ჩაოდენ-ს-მე	
		ჩა-ს-მე			
ნათ.	ვი-ს-მე	ჩა-და-მე	რომელ-და-მე	ჩაოდენ-და-მე	
		ჩა-და-მე	რომელ-და-მე	ჩაოდენ-და-მე	
მოქმ.					
ვით.			რომელ-ად-მე		
წოდ.					

		მ. რ.	
სახ.	ვინ-მე	რომელ-ნი-მე	ჩაოდენ-ნი-მე
მოახ.	ვი-ვ-მე	რომელ-თა-მე	ჩაოდენ-თა-მე
მრკ.	ვი-ვ-მე	რომელ-თა-მე	ჩაოდენ-თა-მე
ნათ.	ვი-ვ-მე	რომელ-თა-მე	ჩაოდენ-თა-მე
მოქმ.			
ვით.			
წოდ.			

გვექვს ვივინიმე („ზოგი, ზოგიერთს“) ნაცვალსახელიც, რომელიც ძვე იბრუნებს სახ. ვი-ვი-ნი-მე, მოახ. მრკ., ნათ. ვი-ვი-თა-მე.

82. განუსაზღვრელობითი ნაცვალსახელის ბრუნება არსებობთან

ა) ნაცვალსახელი უსწრებს საზღვრულს
შ. რ.

სახ.	ვინ-ზე	მთავართაცან-ი	რომელ-ი-ზე	სიტყვა-ა
მოთხ.	ვინ-ზე	მთავართაცან-მან	რომელ-მან-ზე	სიტყვა-მან
მრც.	ვის-ზე	მთავართაცან-სა	რომელ-სა-ზე	სიტყვა-სა
ნათ.	ვის-ზე	მთავართაცან-ისა	რომელ-ისა-ზე	სიტყვას [სიტყუ-ისა]
მოქმ.			რომელ-ითა-ზე	სიტყვათ [სიტყუ-ითა]
ვით			რომელ-ად-ზე	სიტყვა-ად
წოდ.				

შ. რ.

სახ.	ვი-ვინ-ი-ზე	მთავართაცან-ნი	რომელ-ნი-ზე	სიტყვა-ნი
მოთხ.	ვი-ვითა-ზე	მთავართაცან-თა	რომელ-თა-ზე	სიტყვა-თა
მრც.	ვი-ვითა-ზე	მთავართაცან-თა	რომელ-თა-ზე	სიტყვა-თა
ნათ.	ვი-ვითა-ზე	მთავართაცან-თა	რომელ-თა-ზე	სიტყვა-თა
მოქმ.				
ვით				
წოდ.				

ბ) ნაცვალსახელი საზღვრულს მოსდევს
შ. რ.

სახ.	კაც-ი ვინ-ზე	სიტყვა-ა რომელ-ი-ზე
მოთხ.	კაც-მან ვინ-ზე	სიტყვა-მან რომელ-მან-ზე
მრც.	კაც-ისა ვის-ზე	სიტყვა-სა რომელ-სა-ზე
ნათ.	კაც-ისა ვისა-ზე	სიტყვას [სიტყუ-ისა] რომელ-ისა-ზე
მოქმ.		სიტყვათ [სიტყუ-ითა] რომელ-ითა-ზე
ვით		სიტყვა-ად რომელ-ად-ზე
წოდ.		

შ. რ.

სახ.	კაც-ნი ვი-ვინ-ი-ზე	სიტყვა-ნი რომელ-ნი-ზე
მოთხ.	კაც-თა ვი-ვითა-ზე	სიტყვა-თა რომელ-თა-ზე
მრც.	კაც-თა ვი-ვითა-ზე	სიტყვა-თა რომელ-თა-ზე
ნათ.	კაც-თა ვი-ვითა-ზე	სიტყვა-თა რომელ-თა-ზე
მოქმ.		
ვით		
წოდ.		

ურთიერთობითი ნაცვალსახელები

83. ურთიერთობითი ნაცვალსახელებია: ერთიერთი და ურთიერთის („ქამანის“). ერთიერთი თითქმის ყოველთვის მიცემიანს და ნათესაობითი ფორმებით (ერთიერთ-სა, ერთიერთ-ისა) დასტურდება, ურთიერთას შიშობა მიცემიანს ფორმით.

X საუკუნიდან ანუ იქნის ერთმანერთი ნაცვალსახელიც.

შენიშვნა: ვეხვდება ურთიერთასს ფორმაც, ეს არის ფსევდოლექსიკონის (ურთიერთას - არს) შედეგი.

უარყოფითი ნაცვალსახელები

84. უარყოფითი ნაცვალსახელები იწარმოება არა, ვერ/ვერა, ნუ უკუთქმით ნაწილაკებზე ვინ, რა კახეთი ნაცვალსახელების დარღვეთ: არავინ, ვერვინ, ნუვინ, არღარავინ, ვერღარავინ; არაარა, ვერარა, ნურარა, არღარარა, ნურარარა.

უარყოფითი ნაცვალსახელები იბრუნებს ვინ და რა კახეთი ნაცვალსახელების შეგახად.

ზმნა

უღლები აბრეშვიანი

85. ძველ ქართულ ზმნას მოუბოვება შემდეგი უღლების კატეგორიები: პირი, რიცხვი, დრო, კლო, ასპექტი, აქტი, ვერობა, თანამიმდევრობა, მწყობრი.

უღლების კატეგორიები ახალი ლექსიკური მნიშვნელობის ფორმებს არ აწარმოებენ.

პირი და რიცხვი

86. ზმნა განარჩევს სამ პირს: პირველი (მოუბარი), მეორე (მნიშვნელი), მესამე (საუბრის ობიექტი).

ქვერ (მე) - პირველი პირი

წვერ (შენ) - მეორე პირი

წვეს (სენ) - მესამე პირი

პირი შეიძლება იყოს სუბიექტური, ან ობიექტური.

სუბიექტურია პირი, რომელიც ზმნით გამოხატულ მოქმედებას ასრულებს და სუბიექტური პირის ნიშნითაა გადმოცემული.

ობიექტურია პირი, რომელსაც მიემართება ზნით გამოხატული მოქმედება და ობიექტური პირის ნიშნითაა გადმოცემული ობიექტური პირი ორგანიზაცია პირდაპირი და არაა.

თუ ზნა ერთპირიანია, იგი მხოლოდ სუბიექტურ პირს შეიცავს ანგარ ზნებს ამსოღებური აცხადების ზნებს უწოდებენ.

ორ და სამპირიანი ზნები შეიცავენ სუბიექტსა და ობიექტს (ობიექტებს) ანგარ ზნებს რედატორი აცხადების ზნებს უწოდებენ.

არპირიან ზნას უკავშირდება სუბიექტი და ობიექტი, რომელიც შესაძლოა პირდაპირი იყოს, ან არაა.

სამპირიან ზნას შეეწეობა სუბიექტი და ორი ობიექტი, რომელთაგან ერთი პირდაპირია, მეორე - არაა.

პირდაპირი ობიექტი პრუნგაციულებდაა იგი შეიძლება იღვეს მივე მოითი, ან სახელობითი არაბი ობიექტი ყველთვის მივეებითა. თუ ობიექტი სახელობითი პრუნგის ფორმით არის ზნასთან დაკავშირებული, იგი პირ დაპირია თუ ობიექტი ვერ დადგება სახელობითი, იგი არაა.

სუბიექტური პირის ნიშნები

87. სუბიექტური პირის გამოხატვა განსხვავებულია ხანძერ, პეშერ და სანარავე ტაქტებში.

ხანძერ ტაქტებში პირველი სუბიექტური პირის ნიშნის ვარიანტებია ვ- ცოცა ვ-არ, ვ-ობილე ...); ჭ- სთუ სუბიექტური პირველი პირის პრეფიქს უძღებს შესამე ობიექტური პირის ხ- პრეფიქსი - აღ-ხ-ფ-მართე „აღებართე“; ხ-უქანე „იხედი მიქს“; ხეცოლე [ხ-ჭ-ობილე] ...); ხჭ- სვეო [ხჭ-იოს ხეპოეო [ხე-ობიეო] ...); ნული სთუ ზნა იწვება ფ-თი, რომელიც ა) ფუტისეულია (უწიოტ ხ) სასხეოთ ქვეყის ნიშნითი [მ-ხ-ვეე მე მას სიტყუა; ხეპრძანე მე მას იგი ...).

შენიშვნა პირველი სუბიექტური პირის ნიშნი არ არის წარ მოდგენილი - ვაღა-ვედ ზნურ ძარვთან (წარ-ვაღა, წარ-ვედ).

სუბიექტური პირველი პირის ნიშნის არარსებობა მოიფილოციური აკრძალვის შედეგია მაშინ, თუ ობიექტად მეორე პირი იგულისხმებს (მე ვიო შენ, მე ვარქე შენ ...).

სუბიექტური მეორე პირის ნიშად ხანძერ ტაქტებში ხ- პრეფიქსი [ხ-არ, ხ-არტებ „ავენი“, ხ-იყე, ხ-პოვე ...).

მეორე პირის ნიშნი ნულია, თუ ა) ზნა პრძანებითია (ქაღვეე იო მინე იმანე ...); ბ) ობიექტი პირველი პირია (ვარდაშე მიპრძანე ...) ვ) თუ ზნაში წარმოადგენილია შესამე ობიექტური პირის ნიშნი [ხეცადე ხარქე ხეცეარ ...).

სუბიექტური მესამე პირის ნიშნებად ძველ ქართულში გვხვდა: ა, -ბ, -ა, -ო. ისინი შერჩევებს მისდევით ნაწილდების: -ბ იხმარება აწმუში (წერ-ბ), უწავტლის ხოლმეობითი (წერად-ბ), პირველ კავშირებითი (წერდებს) II ხოლმეობითი (დაწერო-ბ), III კავშირებითი (დაწერო-ბ), I თურმეობითი (დამწერეს), III ხოლმეობითი (დამწერა-ს) III კავშირებითი (დამწერო-ს).
 -ბ გამოხატავს სუბიექტურ მესამე პირს აწმუის ხოლმეობითი (წერ-ბ), I ბრძანებითი (წერად-ბ), II ბრძანებითი (დაწერე-ბ) -ა სუბიექტური მესამე პირის ნიშანია: უწავტლაში (წერა-ა), წვეტლაში (დაწერა-ა), II თურმეობითი (დამწერა-ა) -ო წავტლაში (აღა-ო განაღ-ო ...)

შენიშვნა: -ო წვეტლაში იხმარება მხოლოდ ისეთ ზნებათს, რომელთა ძირში ერთ თანხმოურს, ან რველტკოს მუდგად მიღებულ თანხმოურსა კომპლექსს შეესაყენ (აქო, განაქო ...)

მრავლობითი რიცხვის წარმოება

I და II სუბიექტური პირის მრავლობითი რიცხვი -თ სუფიქსით იწარმოება მხოლოდითის ფორმის დაერთვის -თ და მრავლობის უღებთ (ვარ - ვართ; ხარ - ხართ).

მესამე სუბიექტური პირის მრავლობითობა აღინიშნება -ენ, -ან, -ბ, -ეს, -ედ სუფიქსებით ეს მწარმოებლები ერთდროულად გამოხატავენ მესამე პირსაც და მრავლობით რიცხვსაც. მათი განაწილება ხდება შერჩევითა მისდევითა: -ენ იხმარება აწმუში (წერ-ენ, ხატე-ენ ...) -ან - აწმუში (ყო-ან, ივტო-ან ...) უწავტლის ხოლმეობითი (წერად-ან), I კავშირებითი (ვებლა-ან), II ხოლმეობითი (დაწერო-ან), -ბ - I კავშირებითი (წერდეს), II კავშირებითი (დაწერო-ბ), -ეს - უწავტლაში (წერა-ეს), წავტლაში (დაწერა-ეს), -ედ - აწმუის ხოლმეობითი (წერედ), I ბრძანებითი (წერა-ედ), II ბრძანებითი (მოკლ-ედ, თქე-ედ).

შენიშვნა I: თუ შერჩევს ნიშანია -ე, ბრძანებითი მესამე სუბიექტური პირის ნიშნად -ად ვარიანტი იქნება (დაწერად, აღამუნად, იხილედ ...)

შენიშვნა 2: აწმუში ორი სუფიქსი იხმარება -ენ და -ან, -ან დაერთვის ისეთ ზნებს, რომელთაც შერჩევს ნიშნად მოედის -თ (სართან, იცო-ან, იძალეო-ან ...), აგრეთვე სამუდამი ვეარის ზოგ ზნებს (ტო-ან, ელ-ან, დეან-ან ...)

სუბიექტური პირისა და რიცხვის ნიშანთა ტაბულა

	მ. რ.	მ. რ.	
1	ვ-ტ-ხტ-0	ვ-ტ-ხტ-0	-თ
2	ბ-0	ბ-0	-თ
3	-ბ -ა -ო -ბ	-ენ -ან -ბ -ეს -ედ	

88. პეპერ ტექსტებში პირველ სუბიექტურ პირს გამოხატავენ ვ-, უ-, ქ- და ნული მეორე სუბიექტურ პირს - ქ- და ო. ვაჟებს აგრეთვე ხ- მ- არს შესამე სუბიექტური პირის ნიშნები -ს, -ა, -ო, -ფ სუფიქსების დაქვემდებარებით სუბიექტური პირების მრავლობითობა -თ სუფიქსით აღინიშნება. მრავლობის რიცხვში შესამე სუბიექტური პირი გამოხატება -ენ, -ან, -ნ, -ეს, -ედ სუფიქსებით (პირის ნიშნით განაწილება ისეთივეა, როგორც ხანმოკლე ძველ ენა).

ტაბულა

	მ. რ.	მ. რ.
1	ვ- უ- ქ- 0	ვ- უ- ქ- 0 -თ
2	ქ- 0 ხ-	ქ- 0 ხ- -თ
3	ხ- ა- ო- ფ-	-ენ -ან -ნ -ეს -ედ

89. სან-ნარვე ტექსტებში პირველი სუბიექტური პირის გამოხატულება ვ- და ნული, რომელიც ვაჟებს -ვად და -ვად ნიშნებით, უ-თი და ო-თი დაწესებულ ხმურ ფრაქციას (უწეს აღორძინდა აღუშენე ...) აგრეთვე მათს, როცა იმეტიად მეორე პირი იგულისხმება (ვაცო მე შენ, ვარქო მე შენოქიქი) ...

მეორე სუბიექტური პირის ნიშნის ვარიანტებია: ქ-, როცა ხმის ფრაქციებს მ ფ ქ კ კ ქ ვ ვ ზ ს, შ, ვ ხ ლ მ ნ რ თანხმოვნებით; ს-, თუ ხმის ფრაქციებს დ თ ტ დ ც წ თანხმოვნებით; შ-, თუ ხმის ფრაქციებს ჯ რ ჭ თანხმოვნებით იქნება; მეორე სუბიექტური პირის ნიშნად ხ- გამოვლინდება სამ ხმანო ხარ, ხვად, ხვად მეორე სუბიექტური პირის ნიშანი არაა წარმოდგენილი ხმოვნებით დაწესებულ ფრაქციას, აგრეთვე მრძნებისა და ისეთ ფორმებში, სადაც იმეტიად იგულისხმება I ან III იმეტიური პირები (მოცო მიბილე ქეითხე მისდე ...) .

შენიშვნა 1 როგორც ჩანს, სუბიექტური მეორე პირის გამოხატვამ ცოცხალ მატერიალებში ადრევე განიცადა არსებითი ხასიათის ცვლილებები მოიხდა ქ-, ს-, შ- პრეფიქსები და სუბიექტური მეორე პირის აღნიშვნადად დარჩა ხ- და ნული.

შენიშვნა 2: სან-ნარვე ტექსტებში გამოვლინდა ქ- ისტორიულად პეპერი მატერიალებში მომდინარეობს, ხელი ხ- მით ფონეტიკური ვარიანტია (ქ- დ თ ტ დ ც წ ჯ რ ჭ წინაწინამორთა წინ ს-დ იქვას ჯ ნ ჭ თანხმოვნებთან ს- შ-დ ვარდამქნა ხმოვნებს წინ ქ- დაიკარგა.

შენიშვნა 3: IX-XI საუკუნეთა ძველებში გვხვდება ხ- და ქ- პრეფიქსები მეორე სუბიექტური პირის ფორმებში (ხეცადეო ხმოთი პარქეამთი ქწუხდეო ...) ითვლება, რომ ასეთი ძველები გადმოჩენილია ხანმოკლე და ქვე მუტი ფერებში.

სეპეტი დედნიდან მომდინარეობს მონუმოს აგრეთვე მ- და მ-
 „პრობლი პრეფესები“ (ვადაძწერი გამოთქამდა /ს/ და /მ/ თანხმოვნებს
 დედანში ქერა მ- ვადაძწერს კონტამინირებული ფორმები დაწერა, რადგან
 ერთი მხრე, მასვე დედნის ვითარებას, მეორე მხრე ვადაძწერის საკუთარ
 წარმოთქმას).

სუბიექტური პირველი და მეორე პირების მრავლობითობა
 -თ სუფიქსით გამოიხატება.

90. სუბიექტური შესაძე პირის ნიშნებად მხოლოდობითი იხმარება -ბ, -ა,
 -ო, -ნ, მრავლობითი -ენ, -ან, -ნ, -ეს, -ედ სუფიქსები (მათი განაწილება
 ძველი, რეგორიკი ხანაგება და ჰეპეტ ტექსტებში).

ტაბულა

	მ. რ.	პ. რ.
1	ვ- 0	ვ- 0
2	ბ- ხ- მ- ხ- 0	ბ- ხ- მ- ხ- 0
3	ბ- ა- -ო -ნ	-ენ -ან -ნ -ეს -ედ

ობიექტური პირის ნიშნები

91. პირდაპირ-ობიექტური პირის გამოხატვა ძველ ქართულში
 პირველი პირდაპირ-ობიექტური პირის ნიშნია მ (მ-ხატავს, მ-პოევს ...).
 მეორე პირდაპირ-ობიექტური პირის ნიშნია გ (გ-ხატავს, გ-პოევს ...).

1 სურის მწეროებში შესაძლოა ნიშნით იყოს გამოხატული შესაძე
 პირის პირდაპირი ობიექტიც. ზნნები იყოფა ორ უკუთვად: ა) შესაძე პირდაპირ-
 ობიექტური პირის ნიშნი წარმოადგენილია (მ-ყოფს იგი მას, და-ხ-წერს იგი
 მას ... ბ) შესაძე პირდაპირ-ობიექტური პირის ნიშნი ზნნას არ ვაჩნია
 (ქადაგებს იგი მას; მოიღებს იგი მას ...).

ხანაგებ ტექსტებში ეწ. ხყოფს ტობის ზნნებს შესაძე პირდაპირ-
 ობიექტური პირის ნიშნად ხ- აქტი, ქადაგებს ტობისას - ნული.

ჰეპეტ ტექსტებში შესაძე პირდაპირ-ობიექტური პირის ნიშნი ჰყოფს
 ტობის ზნნებთან არის ბ, ქადაგებს ტობის ზნნებთან - ნული.

ხანაგება და ჰეპეტ ტექსტებში შესაძე ობიექტური პირის ნიშნი
 პირველი სუბიექტური პირის ნიშნს უხრებს (მ-ყოფს მ-ყოფს -აქყოფს)
 -ბ.

ხანაგებ ტექსტებში შესაძე ობიექტური პირის პირის ნიშნის ვარიანტე-
 ბად ჰყოფს ტობის ზნნებთან ვვაქვს ბ, თუ ზნნის ფუძე იწყება მ ფ ბ გ ქ
 ბ კ ვ ვ ხ ხ მ დ ხ ლ მ ნ რ თანხმოვნებით (ვან-ბ-მანს, და-ბ-ფარავს
 ...). ხ, თუ ზნნის ფუძე იწყება დ თ ტ დ ც წ თანხმოვნებით (და-ხ-ფეგას).

შენიშვნა 2: ძველ ქართულში შუნიშნება მესამე პარადიგმის ობიექტური პირის ნიშნის ხმარების წესის დარღვევები, რაც ცოცხალ მხარე უკლებს მომხდარი ცვლილებების ამსახველია.

თარგმანი
საქართველო

ირიბ-ობიექტური პირის გამოხატვა

93. პირველი ირიბ-ობიექტური პირის ნიშნია მ პრეფიქსი (მ-აქუს, მ-კობაცეს, ად-მომწერებს ...) შორეუ ირიბ-ობიექტური პირის ნიშნია გ- (გ-აქუს, გ-კობაცეს, ად-გ-მომწერებს ...) მესამე ირიბ-ობიექტური პირის ნიშნად ხანძირ ტიპობში ვაქუს ხ- (ხ-აქუს, ხ-კობაცეს, ად-ხ-მომწერებს ...) პირველ ტიპობში ქ, რომელიც ხმოვნების წინ ზოგჯერ დიკარგულია (მ-აქუს/ს/აქუს, ად-მ-მომწერებს/ს/ად-მ-მომწერებს ...) სანაირე ტიპობში მესამე ირიბ-ობიექტური პირის ნიშნებია ქ, თუ ხმის ფუძე იწყება მ ფ ა გ ქ კ ჯ გ ზ ს მ ღ ხ ლ მ ნ რ თანხმოვნებით (მ-ქ-მად-ს, ქ-გაცეს, ქ-ყაცეს, მუ-ქ-ხედას ...) ხ, თუ ხმის ფუძე მ თ ტ ძ ც ვ თანხმოვნებით იწყება (მი-ს-დეეს, ხ-ძინაეს, ხ-ცოდეს ...) შ ვაქუს ჯ რ ჭ თანხმოვნებით დაწყებულ ხმარ ფუძეებთან (შ-ჯობ-ს, შ-ჭირ-ს ...) თუ ხმის ფუძე ხმოვით იწყება მესამე ირიბ-ობიექტურ პირს ნული გამოხატავს (აქუს, უუარს, ვაქუს ...)

94. პირველი ირიბ-ობიექტური პირის მრავლობითობა გამოხატულია მ-/გუ- პრეფიქსებით (მ-აქუს/გუ-აქუს ხუფ იგი მ-კრის/გუ-კრის ხუფ იგი ...) შორეუ და მესამე ირიბ-ობიექტური პირებს მრავლობითის ფორმა შოკლობითიდან არ სხვაობს ვარკვე კონტექსტის მიხედვით ხუფს.

ტიპობები

ა) ხანძირი ტიპობები		
	მ. რ.	მ. რ.
1	მ.	მ-/გუ-
2	გ-	გ-
3	ხ.	ხ.
ბ) პირველი ტიპობები		
	მ. რ.	მ. რ.
1	მ.	მ-/გუ-
2	გ-	გ-
3	ქ 0	ქ 0
გ) სანაირე ტიპობები		
	მ. რ.	მ. რ.
1	მ.	მ-/გუ-
2	გ-	გ-
3	ქ ხ- მ- 0	ქ ხ. მ. 0

ველი ხმის შეერთებით (ყოფად არს „მოხელეს“, მოხად არს „დაიძვრეს“
...)

98. ძველ ქართულში არის ისეთი ფორმები, რომლებიც არ გამოხატავენ კონკრეტულ დროს (რომელი პირველითაც არს და აცხიონებს ყოველსა სოფელსა, სინამრავლია. IV, 9-10; არა თუ რომელი შეჯიღის პართი. შეჯიღინებს იგი კაცსა, არამედ რომელი გამოიჯიღის პარისკავარ, იგი შეჯიღინებს კაცსა, მ. IV, 11 C და სხვა ამგვარი ფორმებს უფრო შეიძლება ქროლოს.

კლი

99. კლიო სამია ახრობითი, კემორებითი და ბრძანებითი ახრობითი კლიო გამოხატავს მოქმედებას, რომელიც ხდება ან მოხდა (წერს, დაწერს; ცნობს, ცნო ...)

კემორებითი კლიო გამოხატავს მოქმედებას, რომელიც სსოფრველია მოხდება ან მოხდება, ძველ ქართულში კემორებითი კლიო მოხდავლი დროის გამოხატვის ძირითადი საშუალებაა (წერდეს; წეროს „დაწერს“ ...)

ბრძანებითი კლიო გამოხატავს მოქმედებას, რომელიც, მოქმედის სურვილით, უნდა შესრულდეს. ბრძანებითი კლიოს ორი ფორმა მოეპოვება წათქმითი და უკუქმითი წათქმითი ბრძანებითი გვარგუნებს, რომ ხშირი გამოხატული მოქმედება უნდა შესრულდეს წათქმითი ბრძანებითი გამოხატავად ძველ ქართულს ორი მწკრივი მოეპოვებოდა პირველი ბრძანებითი და მეორე ბრძანებითი.

უკუქმითი ბრძანებითი გვარგუნებს, რომ ხშირი გამოხატული მოქმედება არ უნდა შესრულდეს უკუქმითი ბრძანებითი ვადობსაცხად ხშირი ფორმის დაწერის ნუ და არა ნაწილაკები ნუ ნაწილაკი ძლიერ ქლანდელი დროის ფორმის (ნუ იყოფინ), არა კემორებითებს (არა წერდეს, არა დაწეროს).

ასაქტი

100. ასაქტი არის კლდეობია, რომელიც გვარგუნებს, რომ ხშირი გამოხატული მოქმედება დაბრუნებულია, დაბრუნდება ან კლდე იმის, რომ მოქმედება დაბრუნებულია ამის მიხედვით ვეცხებს ორი სხვა ასაქტებს: სრული (მოქმედება დაბრუნებულია/დაბრუნდება) და ქრული (მოქმედება არა დაბრუნებულია/არა ნაწი, რომ დაბრუნდება).

ძველ ქართულში სრული და ქრული ფორმებს ვარგუნებს ვეცხებს: სრული და ქრული დაბრუნების პირველი სერის მწკრივები ქრულ ასაქტს გამოხატავს, მეორე სერისა - სრულს.

აქტი

101. აქტი არის ეტევიზია, რომელიც გვჩვენებს, რომ ზნით მოცულ მოქმედებს მოუხარა უშუალოდ შექმნით, თუ არა აქტი ეტევიზია (სახელი მოუხარა შექმნით მოქმედებს) და ქანაუი (მოუხარა ქანაუი მოქმედებს) სახელი აქტის ნამუშეაო წყაი, დაწერა, დაწერის - ქანაუი აქტის მაკალითონა დაწერაი, დაწერა, დაწერის - ქანაუი აქტის ფარმის კამოიკებს მქანაუ სქარის შქარევიო.

ქანაუი აქტის კამონტეი ძველ ქაროულში შედარებით იშვიათია.

ზნისობა

102. ვზნისობა არის ეტევიზია, რომელიც გვჩვენებს ზნით კამონტელი მოქმედების უკრობს იგი შეიძლება იყოს ქაროზნი ან მკაუილეზნი. ქაროზნი მოქმედებს, თუ იგი არ შეიძლება მკაუილეზნი მოქმედებს, თუ იგი შეიძლება ან შეიძლება იდებია ან ხევიბოდა რამდენჯერმე სიტყვა-ტყარად.

103. ძველ ქაროულში ქაროზნი მკაუილად კანონიყოდა მკაუილეზნი-სადე.

<u>ქაროზნი</u>	<u>მკაუილეზნი</u>
წყაი	წყაი
წყაი	წყაიის
დაწერა	დაწერის
დაწერა	დაწერის

104. ძველ ქაროულ ზნის მკაუილეზნი კამონსიტევიად რამდენიმე მქარევი მოკოევიბოდა სწამის ხოლმეობითი, ქანაუი ხოლმეობითი, || ხოლმეობითი, || ხოლმეობითი.

თანამბდევირობა

105. თანამბდევირობა არის ზნის მქანაუილეობა კამონტეოს მოქმედებათა მბდევირობა დროში მოქმედების შეიძლება თანადროული მანქარობოლი იყენი (რამდენი შექმამენ სხელს ქარევიბისა და მბზეთი მორად ილოკევი, 20,47) და თანადროული რამდენიკენ ქარო ქარებს მუარის სტეებს.

ქანაუი ქანაუი-შემდევიობის კარევი არის კანონიელი წარხელი დროის ფარმებში ქანაუი მოქმედებს || თუნიბოობითი კამოიკებს სეა ვითარევი შევიდა პოეი რამეოე ცოლსა მისსა წარხელი ყოველი მბნავეები თქარა და

დღიოდ აღიარებულ იქნა, რომ მისი მწიგნობარი, მუდმივად იქნება დაფარული მისი სახლის მიხედვით, კაპიტალი 1 327,15).

საქართველოს
საქართველოს
საქართველოს

საქართველოს და საქართველოს

106. მუდმივ ქართულ ხმას 14 მწიგნობარი აქვს მისი სამ სერვის ქსელის.

პირველ სერვისში 6 მწიგნობარი შედის ანგარიშით, ანგარიშის ხელშეწყობით.

უწყებები, პირველი პირდაპირი, უწყებების ხელშეწყობით და პირველი კავშირებით.

მეორე სერვისში ოთხი მწიგნობარი წევრებია, მეორე პირდაპირი, მეორე ხელშეწყობით და მეორე კავშირებით. მესამე სერვისი ოთხი მწიგნობარი აქვს პირდაპირი, მეორე ხელშეწყობით, მეორე ხელშეწყობით, მესამე ხელშეწყობით, მესამე კავშირებით.

პირველი სერვისის მწიგნობარები

107. ანგარიშის გამომსახურების ძირითადი დროის, ძირითადი დროის ერთ სერვის მოქმედებას წერს, კერძოდ ... ანგარიშის მწიგნობარი ხელშეწყობს ვადების დროის მოქმედებას, ხელს შეუწყობს მისი მოქმედების, რომელიც ყველაზე ხარისხი და ყველაზე დაბალია მისი მოქმედების მიხედვით, რომელიც ხარისხი მისი მოქმედების მიხედვით შედის და თანდათან-ცდება ან და მარადის და უკუნიშნით უკუნიშნით ...

ანგარიშის მწიგნობარის ხმას - (ერთი კვირის ხმას) და ხელი ამდებს, აღნიშნების, განმარტების ... აღნიშნების, კერძოდ, იგი ...

108. ანგარიშის ხელშეწყობით გამომსახურების ძირითადი დროის, ძირითადი დროის მრავალხმის მოქმედებას წერს, კერძოდ, წესი-ს, დეპ-ს ... ანგარიშის ხელშეწყობით ვადების დროის მრავალხმის მოქმედებას მარადის დრო და დღე სადღეობს და მათი ვარიანტი იქნება და დადასტურ და ქრონიკა იქნება თავის თავს, მრავალხმის.

კერძოდ, რომ ანგარიშის ხელშეწყობის მოდელი მესამე პირის ფორმის მოქმედებას წერს ვერტიკალი, რომ ამ მწიგნობარს სამივე პირის ფორმის ქონდა ანგარიშს და ანგარიშის ხელშეწყობის პირველი და მეორე პირის ფორმის კომპონენტს ვიზუალიზაცია. მათი გამოყენების კონტრაქტი უნდა მოვიდეთ დროის მრავალხმის, ამიტომ ანგარიშის ხელშეწყობით ვადების ამ ფორმის.

რამეთუ მისი ცხოვრების და სიყვარულის კვლევის ვაჭარს და მათივე ვაჭარს მისი ვაჭარებისა და დამოუკიდებელი სარჩელის ხელშეწყობით 13, 13 0, უნდა იქნება სხვა ცოლი იქნება, რამეთუ ყველაზე რამაც იქნება და დაამარტებით, მიღობ და მიღობ ცოლი იქნება, იქნება 4,22 და მისი.

აქმის ხელშეწყობით მწკრივს ნიშნის -ი ენებით ვერის ზნისა
ნიშნის, იყოფს, იქვეყნ -) და ნული (მატყე-ნ, წერ-ნ, იქმ-ნ ...
შენიშვნა: ძველი ქართული ენის ბოლო პერიოდში აქმის ხელშეწყობით
ბოლო იშლება.

109. უწყვეტელი გამოხატავს წარსული დროის, თხრობითი კლასის
ქართული ასაკტების, ერთ ხს მოქმედებას (წერდა, აღაშენებდა ...)
უწყვეტლის საწყობია -დ და -ოდ. -ოდ საწყობიანებს მწკრივის
ნიშნად -ე მოუდის -დ საწყობიანებს - ნული ვიშლე-ოდ-ე, ე-წერ-დ-ე
შენიშვნა: -დ საწყობიან ზნათა მრავლობითი რიცხვის პირველი და
მეორე პირების ფორმებში თავს იჩენს -ი, რომელიც თანხმოვანთგამართის
(წერ-დ-ი-ი, წერ-დ-ი-ი) ძველი ქართულის ბოლო პერიოდში ი მბოლობის
თის ფორმებშიც გვხვდება მრავლობითის ზეგადებითი წერ-დ-ი, წერ-დ-ი
ცხადია, ი, ძველი ქართულის დონეზე მწკრივის ნიშნად ვერ მოიხვევა.

110. I პირისებრ გამოხატავს მომავალი დროის, პირისებრთი კლასის,
ქართული ასაკტების მოქმედებას პირველი პირისებრთი უწყვეტლის ფორმით
უწყრება. მის მოპოვებას მეორე და მესამე სუბიექტური პირების ფორმები.
მეორე სუბიექტური პირის ფორმა ნაწარმოვსა უწყვეტლისაგან სუბი-
ექტური პირის ნიშნის ჩამოცლებით. მესამე სუბიექტური პირის ნიშნის -ნ
მბოლობით რიცხვში და -ედ/-დ მრავლობითი რიცხვში.
მწკრივის საწყობია -დ, ან -ოდ -დ საწყობიან ზნისებრთი მწკრივის
ნიშნის ნული -ოდ საწყობიანებთან -ე (მრავლობითი რიცხვის მესამე სუბ-
პირის ნიშნად -დ საწყობიანებთან -ედ ვაქტს -ოდ საწყობიანებთან - დ).

111. უწყვეტლის ხელშეწყობით გამოხატავს წარსული დროის, თხრო-
ბითი კლასის, ქართული ასაკტების, მრავალხს მოქმედებას, საწყობია -დ, ან
-ოდ მწკრივის ნიშნის - ი (წერ-დ-ი-ის, იტყოდ-ი-ის ...)

112. პირველი კავშირებითი გამოხატავს მომავალი დროის, კავშირე-
ბითი კლასის, ქართული ასაკტების მოქმედებას.
საწყობია -დ, ან -ოდ -დ საწყობიანებს მწკრივის ნიშნად -ე
მოუდის -ოდ საწყობიანებს - ი (წერ-დ-ის, იტყოდ-ი-ის)
შენიშვნა: -ოდ საწყობიან ზნათა უწყვეტლისა და პირველი
კავშირების ფორმები ერთმანეთს ემთხვევა გარკვეულ ზეგნის ზნის კლასის ან
კონტაქტის მიხედვით.

მეორე სერისი მწკრივები

113. წვეტილი გამოხატავს წარსული დროის, თბრობით სრული ასპექტის, ერთ ხის მოქმედებას.

მწკრივის ნიშნებია -ე -ი და ნული -ე მწკრივის ნიშნად მოედის მოქმედებით გვარის ზნნათა დიდ უმრავლესობას, -ი - -დ სუფიქსთან ქნებით გვარის ზნნებს, ნული - მოქმედებითი გვარის ზნნათა ნაწილს (-ებ და -ამ თემისნიშნისთვის თითქმის უკლებლივ), ქნებით და საშუალო გვარის ზნნათა უმრავლესობას.

114. მეორე ბრძანებითი გამოხატავს მომავალი დროის ბრძანებითი კლასის, სრული ასპექტის მოქმედებას. მეორე ბრძანებითი წვეტილის ფუნქს ეკარება და იგივე მწკრივის ნიშნები აქვს რაც წვეტილს ამ მწკრივის მოუბდება მეორე და შესაძენ სუბიექტური პირების ფორმებს.

მეორე პირის ფორმა იწარმოება წვეტილის მეორე პირის ფორმისაგან სუბიექტური პირის ნიშნის ჩამოშორებით:

ს-თქუ	(წვე)	-	თქუ	(II პირ)
აღ-ს-ფან	(წვე)		აღ-ფან	(II პირ)
მო-ქ-კად	(წვე)		მო-კად	(II პირ) ...

შესაძენ სუბიექტური პირის ნიშნია ან, მრავლობით რიცხვებ -დ (თუ მწკრივის ნიშნია -ე ან -ი) და -ებ (თუ მწკრივის ნიშნია ნული).

115. მეორე ხელშეობითი გამოხატავს წარსული დროის, თბრობითი კლასის, სრული ასპექტის მრავალხის მოქმედებას. მწკრივის ნიშნია -ი (დაწერის, მოედის, დებს ...).

მეორე ხელშეობითი საჭიოდ ზნრად გამოხატავს უფრო ფორმებს. მრამა ბრძანა თუ წინაუბდენ, შესცოთან და ობრთვე მოხრებლსა შთაცვთან, მ. 15.14; მკრივან ცომან უჯვლივ მტურული აღაფენის, გილატული 5.9 და მისთ.

116. II კავშირებითი გამოხატავს მომავალი დროის, კავშირებითი კლასის, სრული ასპექტის მოქმედებას. მწკრივის ნიშნებია -ო, -ა, -ე, თუ ზნნა წვეტილში მწკრივის ნიშნად -ე აქვს. II კავშირებითში -ო მოედის (დაწერე წვე) - დაწერო (II კავშირ ვაბე წვე) - ვაბო (II კავშირ თუ წვეტილში ნიშნი ნულია. II კავშირებითში -ა იწუნს მოქმედებითი გვარის ზნნებით (- მოუანწვე) - მოუან (II კავშირ ვან წვე) - ვანა (II კავშირ) ... -ე მოედის ქნებით გვარის ზნნათა ამ ნაწილს, რომელთაც წვეტილის მწკრივის ნიშნად აქვთ -ი (განებართლდი წვე) - განებართლდე (II კავშირ აღუბაღლდი წვე) - აღუბაღლდე (II კავშირ და სხვ.) აგრთვე -იხთ ზნნებსაც რომელთაც წე

მესამე სერის მწერლები

117. პირველი თურმეობითი გამოხატვის წარსული დროს, ძირითადი კლასი სრული ძაბვების მოქმედებას რომლის შედეგი ძლიანდელ დროში წარმოადგენდა

გარდამავალ ხმას (სერკოვ სტატუსი ენებითი) / თურმეობითი მწერის ნიშნა იგ. -ე და -ამ თვისნიშნის ხმებს პირველ თურმეობით ნიშნა არ მოვლენა

ქართლის ხმას პირველი თურმეობითი იწარმოებს ძალიანუნად - მიღების და აქმის ფორმა წარმოადგენდა არს მუშელი ხმის მერითი ში. თმისის ვარდამავალ ხმას პირველი თურმეობითი იწარმოებს ირგანულად და მწერის ნიშნად -იგ გვევლინება

ქმსაი აქტი პირველი თურმეობითი მწერის მწარადე ძლიანთეს

118. მორე თურმეობითი გამოხატვის ძირითადი კლასი წარსული დროს სრული ძაბვების უმსაი აქტის ქოვბის უწინარეს მოქმედებას (სა ხვალისებ შედეგს ეწინაა, ხოლო კანდილის მოვლადი ში. მე- მოქმედის აქტი-ტობ ში და სერკოვსი მუდამანი ში. სქ მოქმედ 0,24)

ქართლის ხმას მორე თურმეობითი ნაწარმოებს მიღების და მუშელი ხმის წავტლის (იგი) მერითი ირისის ვარდამავალ ხმას მორე თურმეობითი ირგანულად იწარმოებს მწერის ნიშნა -ე სერკოვით -ოდ სერკოვით-ე.

119. მესამე ხელმეობითი წარსული დროს ძირითადი კლასი სრული ძაბვების მრავლებს მოქმედებს ვარდამავალ

ქ მწერით უმარტულად ვარდამავალ ხმებს მოვლენა ში. ნიშნა -ი ძველებს დატოვებს X სერკოვით.

120. მესამე კავშირებითი გამოხატვის მიმდევალი დროს კავშირებითი კლასი სრული ძაბვების მოქმედებს (სერკოვ არა ევინის ქამა, სანკის უწინაყო მე. მ. 26,75)

ესი ძველ ქართულში მესამე კავშირებითი ძლიხე ხმისად გამოიყენებს თურმეობითებს ფრქვითი სრულ-რამადე დამკვლის მუხანდელი სხ. 34 120 ; რომელი-რამადე დაძველი მუხანდელი იქვე 208 და სხე.

-9

ამ ნიშნით განაწილება ემთხვევა მეორე კავშირებითი მანქარაგაზაგაზი განაწილებს.

ყრისობთან გარდაეველ ზმნათა მესამე კავშირებითი აწარმოება მიმღეობისა და მეშველი ზმნის მეორე კავშირებითი ფორმის (სუის) მწკრივით ორპირთან გარდაეველ ზმნათა მესამე კავშირებითი ორგანულად აწარმოება. მწკრივის ნიშნია -ი, სავრცობი - ოდ (ესეკონებს-ოდ-ი).

წარმოების მარტარაგაზი

ზმნისწინები

121. ზმნის შეძლება თაგში მოუდოდაც მოარეგებს, რომელსაც **ზმნისწინს** უწოდებენ. **ზმნისწინია** უწარებს ეველი მანქარაგაზიგაზის, მათ შორის სუ-პიექტური პარველი და ობიექტური პარველი პარველს პრეფიქსებსაც.

122. ძველ ქართულში გავსეს შემდეგი ზმნისწინები

მარტყო	რთული
მი	მიში
მი	მიშიდა
ოდ	ადში
და	დაში
გან	გამში
მე	მეში
წარ	წარში
გარდა	გარდაში
შთა	შთაში
უაწარმარ	უაწარში
წიად	წიადში

123. ზმნისწინთა ფუნქციებში ზმნისწინი ძველ ქართულში გამოხატავს გეს, ორიენტაციას, მიმართულებას, აწარმოებს ძალე უაწარმარ წიადებს.

124. ზმნისწინთი ფორმა გამოხატავს ზმნით გადმოცემული მოქმედების მიმართებას რომელზე პუნქტოსაც, უზმნისწინი ფორმას ამ მიმართებას აღნიშვნა არ ძალუეს ამის მიხედული გავსეს მიმართული გეში და მიმართული გეში.

მიმართული გეზი
შივალს
წარსტა
მოუწერა

მუშაობა გეზი
ვალს
სტა
წერა

15. ორიგენტიკა შეიძლება იყოს საიქთო (მიმართული იმ პუნქტისაკენ, სადაც პირველი პირი იმყოფება) და საიქთო (მიმართული იმ პუნქტისაკენ, სადაც პირველი პირი არ იმყოფება). საიქთო ორიგენტიკას გამოხატავენ მო და ველა რთული ზმნისწინი; საიქთოს – მარტვი ზმნისწინები:

<u>საიქთო ორიგენტიკა</u>	<u>საიქთო ორიგენტიკა</u>
<u>შივალს</u>	<u>შივალს</u>
<u>აღმოვალს</u>	<u>აღვალს</u>
<u>გამოვალს ...</u>	<u>გინვალს ...</u>

16. მიმართულების გამოხატვა ზმნისწინის ძირითადი ფუნქციაა.
- მო- გამოხატავს მიმართულებას იქიდან აქით (შივალს, მოსვებს)
 - მი- გამოხატავს მიმართულებას აქიდან იქით (შივალს, მოსვებს)
 - აქ- გამოხატავს მიმართულებას ქვედან ზევით, სადაც | პირი არ არის (აღვალს, აღმოსვებს)
 - და- გამოხატავს მიმართულებას ზევიდან ქვეით, სადაც | პირი არ არის (დავალს, დამოსვებს)
 - ვან- გამოხატავს მიმართულებას შენიდან ვარცხ, სადაც | პირი არ არის (ვანვალს, ვანმოსვებს)
 - შე- გამოხატავს მიმართულებას ვარცხიდან შენით, სადაც | პირი არ არის (შევალს, შემოსვებს)
 - წარ- გამოხატავს მიმართულებას აქიდან იქით, სადაც | პირი არ არის (წარვალს, წარმოსვებს)
 - ვარდა- გამოხატავს მიმართულებას აქიდან იქით, რაიმე დამრცხლების კადრისთვის (ვარდავალს, ვარდამოსვებს)
 - შთა- გამოხატავს მიმართულებას ზევიდან ქვეით და თანდროულად ვარცხიდან შენით, სადაც | პირი არ იმყოფება (შთავალს, შთამოსვებს)
 - შაპ/შაპან- გამოხატავს უკომართულებას, იქიდან აქით, სადაც | პირი არ არის (შაპაქვთა, შაპანვალს)
 - წილ- გამოხატავს მიმართულებას აქიდან იქით დამრცხლების კადრისთვის (წილავალს, წილამოსვებს ...)
 - აღმო- გამოხატავს მიმართულებას ქვევიდან ზევით, სადაც | პირი (აღმოვალს, აღმოსვებს)

საქართველოს
საქართველოს
საქართველოს

დამო- გამოხატავს მიმართულებას ზევიდან ქვემო სადაც | პირი
იყოლება (დამოყოფის, დამოხატვის)

გამო- გამოხატავს მიმართულებას შენიდან ვარცხ სადაც | პირი არის
(გამოყოფის, გამოხატვის)

შემო- გამოხატავს მიმართულებას ვარცხიდან სადაც | პირი
იყოლება (შემოყოფის, შემოხატვის)

წარმო- გამოხატავს მიმართულებას იქედან აქეთ სადაც | პირი არის
(წარმოყოფის, წარმოხატვის)

გარდა- გამოხატავს მიმართულებას რამდენ დამრკველების
კადრების, იქედან აქეთ სადაც | პირი არის (გარდაყოფის, გარდა-
ხატვის)

შთან- გამოხატავს მიმართულებას ზევიდან ქვემო და ვარცხიდან
სადაც | პირი არის (შთანყოფის, შთახატვის)

ვაწო- გამოხატავს უკან მიმართულებას, იქედან აქეთ სადაც |
პირი იყოლება (ვაწოყოფის, ვაწოხატვის)

წიად- გამოხატავს მიმართულებას წილის დამრკველების
კადრების, იქედან აქეთ სადაც პირველი პირი არის (წიადყოფის, წიად-
ხატვის)

მიმო- გამოხატავს წრიულ მიმართულებას (მიმოყოფის, მიმოხატვის)

მიმოდა- გამოხატავს წრიულ მიმართულებას (მიმოდაყოფის, მი-
მოდახატვის)

უკან იქვე ქართულ წერილობით ძეგლებში შეინიშნება შემოი დასა-
კლებული ზოგი ხნისწინათ ფონეტიკურად სახეცვლილი ვარიანტები ა (VII);
ამო (864 წ.); ვა (VIII-IX სს.) წა (864 წ.); წამო (864 წ.) ჩა (906 წ.);
ჩამო (IX-X სს.) გადა (906 წ.) გარდმო (X სს.) გადამო (X სს.) უქმო (X
სს.)

127. ძველ ქართულში არის შემთხვევები როცა ხნისწინათ მიმარ-
თულებას აღარ გამოხატავს საფურცელს დაწერა დასაბუთა მოკლეა მოკლე ...

128. ხნისწინათ წარმოქმნის ახალ სიტყვას (მოსლვა-მოსლვა-დასლვა-
განსლვა - აღწერა-მიწერა-მოწერა-დაწერა-გარდაწერა და სხვ.)

129. უკან იქვე ქართულშივე გვხვებ მრავალი მავალით ხნისწინათ
მრავალი დროის გამოხატვას ეს პროცესი უარ კიდევ ხანმოკლე ტექსტებში
იქნის თავს და საკმაოდ გავრცელებული ძველი და საშუალო ქართულის მი-
ჯნაზე

130. ტმები, ძველ ქართულში საგმოდ ხშირია ისეთი ტმები, როგორც ხნისწინა და ხნის დანარჩენ ნაწილს შორის მოთავსებული სახელი კავშირი, ნაწილად, (მაგალითად მო-ვინმე-ვიდა, შე-ხილი-ხა-ჩხი, მტა-ყვი; აღ-ნუ ვინ-ახისი, და-ხამე-ვეგრე და მისი). ანბნობის

ვარდამავლობა

131. ხნა შეიძლება იყოს ვარდამავალი სოუ მას შეეწეობა პრადპირი იმიტები, ან ვარდამავალი სოუ მას არ შეეწეობა პრადპირი იმიტები მაგალითად ვარდამავალი დაწერა, რადგანაც ხნას შეეწეობა პრადპირი იმიტები (წყვილი), მაგრამ ვარდამავალი ემაღლის, რადგანაც მას პრადპირი იმიტები არ შეეწეობა.

გვარი

132. ვარდამავალი ხნა მოქმედებით გვარისა, ვარდამავალი ხნები - ქვებით, ან საშუალოს ფორმალურად ქვებით და საშუალო გვარის ხნები იმათი განმარტვან ქომბანკისაგან, რომ აწმყოს შქარევის შოღობით რეცხვის მქამე პრადპირი ქვებით გვარის ხნები ბოლოვდებათ - ებ-ი-ს, -ყე-ი-ს, -ი-ი-ს, -მ-ი-ს, -ობ-ი-ს, -იფ-ი-ს, -ემ-ი-ს, -იე-ს მამვერისებით.

133. ქვებით გვარის ხნები არ უკუფიდი იოფი დანამტერი და სტატეკური სტატეკური ქვებითი ძროთად აწმყოს შოღობით რეცხვის მქამე პრადპირი იფს დამბოვებას გამბავტენ (სეცი, მკინიცი, უპრეი-მბოცი ...)

134. დანამტერი ხნები წარბოვის თვალსაზრისით არ ქვედასაქქნობს ნიშნობი და უნიშობი ნიშნობი ქვებით, თავის შირე იოფი არე ფექინებულ (თავსართინებულ) და სუფექინებულ (ბოღობართინებულ) არე ფექს მწარბოვებულ გვეღრება ი- და -ე ი- არეფიტი გვექს ქომბობის ხნებთან, ე- რბობინებთან სრის რამდენიმე ხნა, რამდენაც ე- მწარბოვებელი მოვბოვებით, მაგრამ ძველი ქართული დანებუ ქომბობინებთა დიუზადა, დიუთუბა, დიუფლა, დიუმარბა, აღბოვეტა, წარტებრთა, აღს-რულა, დიუქმა და მისთ ამტერი ხნებს დიუარტული იფი რბ-იმიტები პირი აღსანიშნავა ძირე, რომ ძველი ქართული ქან ბოღი სეროდში (X-XI სს) ამ ხნათა ნაწილი ი- არეფიქს იღებს (დამბადა, დიუთუბა ...)

135. სუფექი მწარბოვებუბა -ფ და -ენ-ს სუფექური წარბოვის ძროთად ნასხელარ ხნებს ძამბოვებს -ფ სუფექი ძიუ ფექებთან გვექს რამდენიც ღ 5 6 თანბოვებით ბოლოვება (ნამბოვბა და ვან-

ცოცხლად, დაშენდა, განათარდა ... - ღ ზოგ ზნეურ ფუტკობი ...
თავს ცანტავს, განსიქდა ... სხვა სამსომოქნით გამოლოცმულ ფუტკობს
ენს-ს სუფთი გამოლოცვის წინაშე, განჯისაქ, დალოცონ - განსიქდა
განსიქდა, დალოცა ...

136. არის ერთი ჯგუფი ქებით ვერის ზნების, რომელიც ვერის
რამე მარამოცხელი არ მოკოვით სიფლავა დაწინა დაწინა განჯათ
განსიქე ... ამ ვერის ზნებს ქებით უწოდებენ.

137. ქებით ვერის ზნათა სიწილს აქოვით მოქმედების გამოხატვა
შეუღლია სიქარწინების, იმართლებიდან, შეიძლიან, იქონებოდიან,
შეიქმებოდიან ... ამ ტობს ზნებს ვერის ქებით უწოდებენ.

138. სამული ვერის ზნესი არ ჯგუფად იყოფა სამული
მოქმედებით და სამულ-ქებით სამულ-მოქმედებით ვერის ზნების II და
III სიწილს ფორმებს მოქმედებით ვერის ზნათაგან სესხებენ, ან აწარ-
მოებენ მოქმედებით ვერის ზნათა მოვლის მიხედვით მათ სიწილეთ
სიწილადგანდა სიწილად იფიქრებენ და ღოჯა მან უღოჯა მან

სამულ-ქებით განჯოვებენ ზნებს, რომელიც შიკრე და მქამე
სიწილს ფორმებს ქებით ვერის ზნათაგან სესხებენ, ან თავვე ფორ-
მებს აწარმოებენ ქებით ვერის ზნათა მოვლის მიხედვით ამ ტობს ზნათა
სიწილეთი ყოველივეს სესხებოდიან დას წიქს იფიქრებენ და წიქს იფიქრებენ არის
იქს

სამული ვერისა ავ თქონებოდიან სიწილეთი ზნების (სიწილად
სიწილად, სიწილად, სიწილად, სიწილად, სიწილად, სიწილად, სიწილად, სიწილად,
სიწილად, სიწილად) ...

სამული ვერის ზნებს დაწილს არ, -ავ, -უბ, -ომ თქონს ნიშნები
განჯოვებოდიან დაწინაშე, რომ -ავ თქონს ნიშნი შიკრად სამული
ვერის ზნებს მოკოვს შიკრად, სიწილად ... არის სამული ვერის
ერთი სიწილი, რომელიც თქონს ნიშნი არ დაწილს წიქს, იფიქრებენ, ტობს ...
სამული ვერის ზნის ვერის რამე მარამოცხელი არ მოკოვს.

ქაჯა

139. ძველ ქაჯულ ზნის მოკოვებს ქაჯის სიწილს სიწილს სიწილს
სიწილადგანდა სიწილადგანდა (სიწილადგანდა) და სიწილადგანდა სიწილადგანდა
ქაჯა ვერის ზნებს რომ პირდაპირი იმისეტი არ ეკოვინს არც სიწილადგანდა და
არც იმისეტი სიწილადგანდა ქაჯა ვერის ზნებს რომ პირდაპირი იმისეტი სიწილადგანდა

განკუთვნება სახელოს ქვეყა მოუთითებს, რომ პირდაპირი ობიექტი დაუფალ ზნებას სუბიექტი არამ ობიექტს კუთვნის.

140. ქვეყა ექვს ორ და სამპირან ზნებს სათავისო ქვეყა უმარტყვს მხოლოდ ორპირან გარდამავალ ზნებს საარვისო ქვეყა ექვს ორ და სამპირან ზნებს, სახელოს - ორპირან გარდაუფალ და სამპირან გარდამავალ ზნებს.

141. საარვისო ქვეყის ნიშნია ა, ან ნულთა დამზრებს, განამზადებს ... წარმართებს, დსწერს, მკობხავს - არის შეხობხვეუბი, როცა ხდება ა პრეფიქსისა და ნულთ მონაცვლომა სექუს/სქინდა; შუბუქუს/შუბუქუსი ...

142. სათავისო ქვეყის მარტამოებულთა ი- პრეფიქსიდამინა, დოფენა, მოქუა, შუბურა ...

143. სახელოს ქვეყის მარტამოებულთა ი- უ- ი- ვექვს პრეფლს და შორე ობიექტურ პრებს, უ- მესამე პირთ მ-ი-ობრა, ვ-ი-ობრა, უ-ობრა, მ-ი-ბძანებს, ვ-ი-ბძანებს, უ-ბძანებს ... მ-ი-ცოცხლებს, ვ-ი-ცოცხლებს, უ-ცოცხლებს, მ-ი-ტყებს, ვ-ი-ტყებს, უ-ტყებს ...

შენიშვნა: თუ ზნდა არ უმარტყუბ საპირისპირო ფორმებს სირი მარტყს იგი ქვეყის ვაცებს არ შუკაცხა მავალითად, იცის ზნდა თავადურა ი- წარმოშობით სათავისო ქვეყის ნიშნითა, მავრამ საპირისპირო ფორმითა (საარვისო, სახელოს) არასეშობის გამო ვამბობთ, რომ ეს ზნდა უქვეყრა წარმოშობით სახელოს ქვეყის პრეფიქსთა უ- ზნდათ ვანტრეფებს, მავრამ იბის გამო, რომ ამ ზნდას არ მოებოფებს სათავისო და საარვისო ქვეყათა სნ ურ-წარის მარტყ) ფორმებთ ვოფლით, რომ იგი ქვეყის ვაცებს არ შუკაცხ-მყოფე ზნებს: ექვს, სიხნავს, უფარბს, ურდა, უწერს და მისთ.

144. მესამე სერის ფორმებს ქვეყის ვაცებს არ ვამბო.

145. რედაციის უ- არის სამუდელი ვერის ზნებთ, რომელთა ვ- პრე ფიქსი არამ ობიექტთან რედაციის (მომართებს) გამოხატუბა მყოი ზნებს: ებრეუბობს, ეხობს, ურავებს, ვრებს, ებურბს, ეხვლობს, ეხვობს, ეხვობს, ეხვობს, ეხვობს, ეხვობს, ეხვობს, ეხვობს, ეხვობს ...

კუზატოფი

146. კუზატოფი არის ზნურთ კატეგორია, რომლის მყობებითად გარდაუფალი ზნდასებ ვარტამოებთ გარდამავალს მავალითად, იტყვს ვარ

დედელი ზნა, მისკან ა პრეფიქსის საშუალებით ეძღვნება **აქანა** (საღამარაგებს ის მის) ვარდამავალ ზნას. ამ ზნის წყობა **აქანა** ადარება (საღამარაგა მის იგი). ამრიგად, კოესტრის ერთ-ერთი მოვლეა ა.

კოესტრის აწარმოებს აგრეთვე ა-ენ (ა-ინ) კონფიქსი ედს - ადუნს, წარუდს - წარაუნს, ადონებს - წარადონს; დებს - ადებს, დაადვინებს - დაადვინს, წებს - აწებს და მისი.

კონტაქტი

147. კონტაქტი არს კატეგორია, რომელიც გვჩვენებს სუბიექტი უშუალოდ ძარულეს ზნით გამოსატულ მოქმედებას უშუალო კონტაქტი თუ ძარულესზნეს არს იბოძებს შუალობითი კონტაქტი.

კონტაქტი მოვლევს ვარდამავალ ზნას იმპრობინა ზნა შეიძლება გამოსატავდეს უშუალო კონტაქტს, შუალობითი კონტაქტის ფორმა ყოველთვის სამპრობინა:

<u>უშუალო კონტაქტი</u>	<u>შუალობითი კონტაქტი</u>
დაწრა	დაწრათა დაწრაღ-სცა
მაღი	მაღებთა; მაღებდ-სცა
თქუ	თქუბთა -

შუალობითი კონტაქტს აწარმოებს ა- ი კონფიქსი საყუნის-ა-ცებ-ი-ი, და-აწრათა ...), ან ა- ეცა- ი (ა-თქუბ-ეცა/ა-თქუბ-ი-ი, ა-წ-ეცა/ ა-წ-ეცა ...).

ეცებებს შუალობითი კონტაქტის აღწერითი წარმოება მოდებდ-სცა (მოატანის), დაწრაღ-სცა (დაწრანის), წარკითხვად-სცა (წარკითხვის) და მისი.

თება

148. არს ზნები, რომელიც ეძღვნებას თება არ ეცლებით (მანა, წერა, გუება, ხუთა, ჭამა, წოვა, რევა, რაცხა ...). ამგვარ ზნებს ერთ-თებანებს უწოდებენ.

ერთ-თებანებია ზნები, რომელია | სწოთს თება რამე ნიშით შორე სწოთს უპრობინოდება შესაძლოა, განსხვავებას ქნოდეს სმოვინობინაც-ლუბა || სწოთს წარმოდებოდ ეს || სწოთს ი ენაცლებს, ან თებას ნი-შით, რომელი | სწოთს ფორმებში არს წარმოდებოდ, || სწოთსაში კ - არა.

149. სმოვინობინაცვალე ზნები, ზნათა ერთი ნაწილი ძარბეული სნ ფუბსეული) სმოვინობინაცვალის გამოაღებს (განტყუად განტყუოდ

50. თვის ნიშნები ძველ ქართულში ვეძებ -ა, -აჲ, -ამ, -ემ, -ემ,
 -ემ, -ომ, -ოჲ, -ოჲ თვის ნიშნები

51. ი თვის ნიშნი მოუდის ვარადავარა ხნებს, იგი ხმოვად იქნეს
 ძარის კუშების (აღ-ვ-ზად-ი, და-ვ-შ-ქ-ი, ვან-ვ-ქ-ი ...) ო სწორად
 ხმოვანი შემონახულია (აღ-ვ-ზად-ე და-ვ-ქ-ი, ვან-ვ-ქ-ი ...)

52. აჲ თვის ნიშნი მოუდის როგორც ვარადავარა, ისე ვარადავარა
 ხნებს (მაღ-აჲ-ს, ბრწყინ-აჲ-ს ...) -აჲ თვის ნიშნის ვარადავარა -ჲ (ვ-
 მაღ-ჲ-ფ-ი, ვ-ბრწყინ-ჲ-ფ-ი ...) და -ჲ (ვ-მაღ-ვ-ი-ფ-ი, ვ-ბრწყინ-ვ-ი-ფ-ი ... ო
 მაღ-ვ-ის, ი-მაღ-ვ-ი-ფ-ი ...)
 თვის ნიშნი ზოგჯერ იქნეს ძარის კუშების ე-ჲ-აჲ, შერა მო-
 ე-ჲ ე-ჲ-აჲ შერა და-ჲ-ჲ და მისი.

53. -ამ თვის ნიშნი ვეძებ როგორც ვარადავარა, ისე ვარადავარა
 ხნებთან (ვან-ვი-არან-ამ, ვი-ე-ე-ამ ...) -ამ თვის ნიშნის ვარადავარა -ემ
 (ვან-ვი-არან-ემ-ფ, ვი-ე-ე-ემ-ფ, აღ-უ-თქ-ემ-ფ ...) და -მ (ვან-ვი-არან-მ-
 ფ-ი, ვი-ე-ე-მ-ფ-ი-ფ, აღ-უ-თქ-მ-ფ-ი-ფ ... ო-თქ-ემ-ის, ვან-ი-მ-მ-ემ-თან ...)
 თვის ნიშნს ძალზეს ძარის შერადავარა (შერა-არ-ემ-ამ, შერა შერა-
 რ-ემ-ემ ვან-ვი-არან-ამ, შერა ვან-ვი-არან-ამ ვეძებ ვან-ვი-არან-ამ ო ფრმად)

54. -ემ თვის ნიშნი ვეძებ როგორც ვარადავარა, ისე ვარადავარა
 ხნებთან (აღ-ვ-ა-ემ, ვან-ვ-ამ-არ-ემ, აღ-ი-ღ-ემ-ის, მო-ე-ღ-ემ-ის და
 ში-ემ-ის ...)
 -ემ თვის ნიშნი მერად ვარადავარა ძველი ქართული წეს
 პოლი პერიოდში -ემ დარღობს წესთა კვარის სხვა თვისნიშნის ფრ-
 მების სიძლიერის, შერა იძლიერს იყოფის, შერა იყოფს აღარსების,
 შერა აღარსების და მისი.

55. -ჲ თვის ნიშნი ძალზე იშვიათია, იგი ორ ხნებთან ვეძებ
 ვარადავარა (ვარადავარა) და ვარადავარა (ვარადავარა)
 იძლიერს ხნა (წ. ეჲ) ხმოვანნი-არადავარა რაგში ღვას სიძლიერის
 ძლიერს.

156. -უმ თუმს ნიშნი ერთადერთ ხმნურ ძირთან ძმარება (მო-გ-ბ-ც)
უმ კ-ს-ც-ჭ. მი-უ-ც-ქ-ის ... შერა მი-უ-უ-ც. ვ-უ-ც. მი-უ-ც-ა ...

157. -ომ თუმს ნიშნი ვეჭეს ვარდამავალ და ვარდოვალ წყნობაში
მოუხორ-ომ, შერა: მიუხორ, შუესერ-ომ, შერა შუესერა ვეჭობო, შერა
ვეჭე და სხვ.

-ომ თუმს ნიშნი ძველ ქართულში დიდად პროდუქტულია

158. -ოვ თუმს ნიშნი საშუალო ვერის ხმნობთან დასტურდება
ბეტოვის, თვლოვის, დიდროვის, თქლოვის, კოდტოვის, ღაღოვის, შად-
ლოვის, შიდდროვის, მრემლოვის, შქვეროვის, შწიფოვის, ბეროვის, რუ-
ლოვის, სსტოვის, სულოვის, ფცხოვის, ფრცლოვის, დედეოვის, დედე-
ფოვის, შუოთოის, ცისკროვის, ცრემლოვის, სხედოის, წიოდოვის,
წყაროვის, ხისტოის, ჯეჯლოვის და მისი.

159. -ოფ თუმს ნიშნი ერთადერთ ვაე/ვაე/ვ ხმნურ ძირს უკავშირდება
ცანე-ოფ, შერა: ვანეე, ვანე-ოფ-ის, შერა ვანეოს.

მოქმედებითი გეარის ზმნათა უღლება

150. მოქმედებითი გეარის ზმნებს 14 შტრიხი ეწარმოება. 1 სერიაში ოთხი სურცომანი შტრიხია: უწავებელი, პირველი ბრძანებითი, უწავებლის ბოლოებითი და პირველი კავშირებითი. სურცომია -დ, იმეათად - -ოდ.

თუ სურცომად -დ გაქვს უწავებლის და პირველ ბრძანებით შტრიხის ნიშნა ნული, უწავებლის ბოლოებითი - -ა, პირველ კავშირებითი - -ე.

თუ სურცომია -ოდ, უწავებლის და პირველ ბრძანებით შტრიხის ნიშნა -ე უწავებლის ბოლოებითისა და პირველ კავშირებითი - -ა.

-ე და -ამ თემისნიშნითა უღლება სვებას მოქმედებითი გეარის სხვა ზმნათა უღლებსაგან (ს. 159-170).

შესამე სერის ფორმებში გარდამავალ ზმნებს იხვეწია მოხდის სუბიექტი გამოხატვის ობიექტის ნიშნით, ობიექტი - სუბიექტის ნიშნით.

ქვევს ვაგებს შესამე სერის ფორმებს არა აქვს მორე თურმობითი. შესამე ბოლოებითისა და შესამე კავშირებითი გამოვლინდეს ე პირველი, რომელიც უფუქცია.

მტორიულად გარდამავალ ზმნათა პირველი თურმობითი ნაწარმოება სტატეკურ ზმნათა აქმოს, მორე თურმობითი - სტატეკურ ზმნათა წავებლის, შესამე კავშირებითი - სტატეკურ ზმნათა მორე კავშირებითის მოხდის მიხედვით.

სამორინი ზმნა შესამე სერიაში უმოთქვამდ რამორინადა ქვევლი (რინი ობიექტი გარდაქმნებს უბრალი დამატებად).

უღლების ნიმუშები

151. ერთთემიან ზმნათა უღლების ნიმუშები

1 სერია
აქმე

	მ. რ.	მ. რ.
1.	აქმე	აქმე-ბ
2.	საქმე	საქმე-ბ
3.	წმე-ბ	წმე-ბ

აქმის ხელშეწყობით

	მ. რ.	მ. რ.
1	ე-წერა	ე-წერით
2	ს-წერა	ს-წერით
3	წერა-ნ	წერად

შედეგად

	მ. რ.	მ. რ.
1	ე-წერად	ე-წერად-ით
2	ს-წერად	ს-წერად-ით
3	წერად-ა	წერად-ეს

I პრინციპით

	მ. რ.	მ. რ.
2	წერად	წერად-ით
3	წერად-იან	წერად-ედ

შედეგად ხელშეწყობით

	მ. რ.	მ. რ.
1	ე-წერად-ი	ე-წერად-ით
2	ს-წერად-ი	ს-წერად-ით
3	წერად-ის	წერად-იან

I კეშორეებით

	მ. რ.	მ. რ.
1	ე-წერად-ე	ე-წერად-ეთ
2	ს-წერად-ე	ს-წერად-ეთ
3	წერად-ებს	წერად-ებ

II სარიცხი

წესდრად

	მ. რ.	მ. რ.
1	ე-წერად	ე-წერად-ით
2	ს-წერად	ს-წერად-ით
3	წერად	წერად-ეს

II პრინციპით

	მ. რ.	მ. რ.
1	წერად	წერად-ით
2	წერად-იან	წერად-ედ

II ხელმეობითი

	მხ. რ.	მხ. რ.
1	გ-წვერით	გ-წვერით
2	ს-წვერით	ს-წვერით
3	წვერთან	წვერთან

III კავშირებითი

	მხ. რ.	მხ. რ.
1	გ-წვერით	გ-წვერით
2	ს-წვერით	ს-წვერით
3	წვერთან	წვერთან

III სარიცხი

I თურმეობითი

	მხ. რ.	მხ. რ.
1	მთ-წვერთვებს	მთ-წვერთვებს გვ-წვერთვებს (გვთ-წვერთვებს)
2	გ-წვერთვებს	გ-წვერთვებს
3	უ-წვერთვებს	უ-წვერთვებს

II თურმეობითი

	მხ. რ.	მხ. რ.
1	მე-წვერთა	მე-წვერთა გვ-მე-წვერთა
2	გ-მე-წვერთა	გ-მე-წვერთა
3	ე-წვერთა	ე-წვერთა

III ხელმეობითი

	მხ. რ.	მხ. რ.
1	მე-წვერთთან	მე-წვერთთან გვ-მე-წვერთთან
2	გ-მე-წვერთთან	გ-მე-წვერთთან
3	ე-წვერთთან	ე-წვერთთან

III კავშირებითი

	მხ. რ.	მხ. რ.
1	მე-წვერთთან	მე-წვერთთან გვ-მე-წვერთთან
2	გ-მე-წვერთთან	გ-მე-წვერთთან
3	ე-წვერთთან	ე-წვერთთან

შენიშვნა 1: უწყვეტლის მშობლივი რიცხვის ფორმებში ნართული 0 IX საუკუნიდან გამოვლინდება.

შენიშვნა 2: I თურქულიში -ია დამოლოება VIII საუკუნის დასაწყისიდან იყენეს თავს.

№2 -ებ თემისნიშნისა წმინტის უღლების ნიმუში

		I სანიხა აწმუ	
	შ. რ.		შ. რ.
1	გან-ვა-გ-უბ		გან-ვა-გ-უბ-თ
2	გან-ა-გ-უბ		გან-ა-გ-უბ-თ
3	გან-ა-გ-უბ-ს		გან-ა-გ-უბ-ს-თ
აწმუის ხელშეობით			
	შ. რ.		შ. რ.
1	გან-ვა-გ-უბ		გან-ვა-გ-უბ-თ
2	გან-ა-გ-უბ		გან-ა-გ-უბ-თ
3	გან-ა-გ-უბ-ს		გან-ა-გ-უბ-ს-თ
ქვემოთა			
	შ. რ.		შ. რ.
1	გან-ვა-გ-უბ-ღ		გან-ვა-გ-უბ-ღ-თ
2	გან-ა-გ-უბ-ღ		გან-ა-გ-უბ-ღ-თ
3	გან-ა-გ-უბ-ღ-ს		გან-ა-გ-უბ-ღ-ს-თ
I პიძინებით			
	შ. რ.		შ. რ.
2	გან-ა-გ-უბ-ღ		გან-ა-გ-უბ-ღ-თ
3	გან-ა-გ-უბ-ღ-ს		გან-ა-გ-უბ-ღ-ს-თ
უწყვეტლის ხელშეობით			
	შ. რ.		შ. რ.
1	გან-ვა-გ-უბ-ღ-თ		გან-ვა-გ-უბ-ღ-თ-თ
2	გან-ა-გ-უბ-ღ-თ		გან-ა-გ-უბ-ღ-თ-თ
3	გან-ა-გ-უბ-ღ-თ-ს		გან-ა-გ-უბ-ღ-თ-ს-თ

I კავშირებით

	მ. რ.	მ. რ.
1.	გან-უ-ა-გ-უ-ბ-ე	გან-უ-ა-გ-უ-ბ-ე-ფ
2.	გან-ა-გ-უ-ბ-ე-ფ	გან-ა-გ-უ-ბ-ე-ფ-ი
3.	გან-ა-გ-უ-ბ-ე-ფ-ი	გან-ა-გ-უ-ბ-ე-ფ-ი-ს

II სარიცხი

წაბერილი

	მ. რ.	მ. რ.
1.	გან-უ-ა-გ-უ	გან-უ-ა-გ-უ-თ
2.	გან-ა-გ-უ	გან-ა-გ-უ-თ
3.	გან-ა-გ-ო	გან-ა-გ-უ-ს

III პრძანებით

	მ. რ.	მ. რ.
2.	გან-ა-გ-უ	გან-ა-გ-უ-თ
3.	გან-ა-გ-უნ	გან-ა-გ-უ-დ

IV ხელმეფებით

	მ. რ.	მ. რ.
1.	გან-უ-ა-გ-ო	გან-უ-ა-გ-ო-თ
2.	გან-ა-გ-ო	გან-ა-გ-ო-თ
3.	გან-ა-გ-ოს	გან-ა-გ-ო-ან

V კავშირებით

	მ. რ.	მ. რ.
1.	გან-უ-ა-გ-ო	გან-უ-ა-გ-ო-თ
2.	გან-ა-გ-ო	გან-ა-გ-ო-თ
3.	გან-ა-გ-ოს	გან-ა-გ-ო-ან

VI სარიცხი

I თურმეებით

	მ. რ.	მ. რ.
1.	გან-მ-ო-გ-უ-ბ-ი-ყ-ს	გან-მ-ო-გ-უ-ბ-ი-ყ-ს
		გან-გ-უ-გ-უ-ბ-ი-ყ-ს (გან-გ-უ-ი-გ-უ-ბ-ი-ყ-ს)
2.	გან-გ-ო-გ-უ-ბ-ი-ყ-ს	გან-გ-ო-გ-უ-ბ-ი-ყ-ს
3.	გან-უ-გ-უ-ბ-ი-ყ-ს	გან-უ-გ-უ-ბ-ი-ყ-ს

II თურქულენოვანი

	შპს რ.	შპს რ.
1	ვან-შეუგ-ო	ვან-შეუგ-ო ვან-გუგ-ო
2	ვან-გუგ-ო	ვან-გუგ-ო
3	ვან-უგ-ო	ვან-უგ-ო

III ხოლმეობითი

	შპს რ.	შპს რ.
1	ვან-შეუგ-ო-ს	ვან-შეუგ-ო-ს ვან-გუგ-ო-ს
2	ვან-გუგ-ო-ს	ვან-გუგ-ო-ს
3	ვან-უგ-ო-ს	ვან-უგ-ო-ს

IV კავშირებითი

	შპს რ.	შპს რ.
1	ვან-შეუგ-ო-ს	ვან-შეუგ-ო-ს ვან-გუგ-ო-ს
2	ვან-გუგ-ო-ს	ვან-გუგ-ო-ს
3	ვან-უგ-ო-ს	ვან-უგ-ო-ს

153. -ობ თერმინოზინან ზმნათა უღუღუბს ნიმუშ

I სპარს

აწმუ

	შპს რ.	შპს რ.
1	ვან-უა-ტფ-ობ	ვან-უა-ტფ-ობ-თ
2	ვან-ა-ტფ-ობ	ვან-ა-ტფ-ობ-თ
3	ვან-ა-ტფ-ობ-ს	ვან-ა-ტფ-ობ-ქ

აწმუ-ს ხოლმეობითი

	შპს რ.	შპს რ.
1	ვან-უა-ტფ-ობ	ვან-უა-ტფ-ობ-თ
2	ვან-ა-ტფ-ობ	ვან-ა-ტფ-ობ-თ
3	ვან-ა-ტფ-ობ-ს	ვან-ა-ტფ-ობ-ქ

აწმუ-თ

	შპს რ.	შპს რ.
1	ვან-უა-ტფ-ობ-ქ	ვან-უა-ტფ-ობ-ქ-თ

2.	გან-ატფობ-დ	გან-ატფობ-დ-ი-თ
3.	გან-ატფობ-დ-ა	გან-ატფობ-დ-ეს

I ბრძანებითი

	შ. რ.	შ. რ.
2.	გან-ატფობ-დ	გან-ატფობ-დ-ი-თ
3.	გან-ატფობ-დ-ი-ნ	გან-ატფობ-დ-უ-დ

II წყობის ხელშეშებით

	შ. რ.	შ. რ.
1.	გან-უ-ატფობ-დ-ი	გან-უ-ატფობ-დ-ი-თ
2.	გან-ატფობ-დ-ი	გან-ატფობ-დ-ი-თ
3.	გან-ატფობ-დ-ის	გან-ატფობ-დ-ი-ან

I კავშირებითი

	შ. რ.	შ. რ.
1.	გან-უ-ატფობ-დ-ე	გან-უ-ატფობ-დ-ე-თ
2.	გან-ატფობ-დ-ე	გან-ატფობ-დ-ე-თ
3.	გან-ატფობ-დ-ეს	გან-ატფობ-დ-ენ

II სიტყვა
წყობა

	შ. რ.	შ. რ.
1.	გან-უ-ატფ-ე	გან-უ-ატფ-ე-თ
2.	გან-ატფ-ე	გან-ატფ-ე-თ
3.	გან-ატფ-ო	გან-ატფ-ეს

II ბრძანებითი

	შ. რ.	შ. რ.
2.	გან-ატფ-ე	გან-ატფ-ე-თ
3.	გან-ატფ-ენ	გან-ატფ-ე-დ

II ხელშეშებითი

	შ. რ.	შ. რ.
1.	გან-უ-ატფ-ი	გან-უ-ატფ-ი-თ
2.	გან-ატფ-ი	გან-ატფ-ი-თ
3.	გან-ატფ-ის	გან-ატფ-ი-ან

II კვანძები

	მე. რ.	მე. რ.
1	კან-ვა-ტფო	კან-ვა-ტფო-თ
2	კან-ატფო	კან-ატფო-თ
3	კან-ატფო-ის	კან-ატფო-იწ

III სვანი

I თურქული

	მე. რ.	მე. რ.
1	კან-ში-ტფ-ობ-იყ-ის	კან-ში-ტფ-ობ-იყ-ის კან-გვ-ტფ-ობ-იყ-ის (კან-გუ-ი-ტფ-ობ-იყ-ის)
2	კან-გ-ი-ტფ-ობ-იყ-ის	კან-გ-ი-ტფ-ობ-იყ-ის
3	კან-უ-ტფ-ობ-იყ-ის	კან-უ-ტფ-ობ-იყ-ის

II თურქული

	მე. რ.	მე. რ.
1	კან-ში-უ-ტფო	კან-ში-უ-ტფო კან-გუ-უ-ტფო
2	კან-გ-უ-ტფო	კან-გ-უ-ტფო
3	კან-უ-ტფო	კან-უ-ტფო

III ხელშეწყობა

	მე. რ.	მე. რ.
1	კან-ში-უ-ტფო-ის	კან-ში-უ-ტფო-ის კან-გუ-უ-ტფო-ის
2	კან-გ-უ-ტფო-ის	კან-გ-უ-ტფო-ის
3	კან-უ-ტფო-ის	კან-უ-ტფო-ის

III კვანძები

	მე. რ.	მე. რ.
1	კან-ში-უ-ტფო-ის	კან-ში-უ-ტფო-ის კან-გუ-უ-ტფო-ის
2	კან-გ-უ-ტფო-ის	კან-გ-უ-ტფო-ის
3	კან-უ-ტფო-ის	კან-უ-ტფო-ის

№4. -ვე თემისნიშნის ზმნათა უღლებს ნიშეშ

| სარის
აწმყო

	შ. რ.	შ. რ.
1	ვა-კურახ-ვე	ვა-კურახ-ვე-თ
2	ა-კურახ-ვე	ა-კურახ-ვე-თ
3	ა-კურახ-ვე-ს	ა-კურახ-ვე-ენ

აწმყო-ს ხოლმეობით

	შ. რ.	შ. რ.
1	ვა-კურახ-ვე	ვა-კურახ-ვე-თ
2	ა-კურახ-ვე	ა-კურახ-ვე-თ
3	ა-კურახ-ვე-ნ	ა-კურახ-ვე-ენ

აწმყო-ს

	შ. რ.	შ. რ.
1	ვა-კურახ-ვე-დ	ვა-კურახ-ვე-დ-ით
2	ა-კურახ-ვე-დ	ა-კურახ-ვე-დ-ით
3	ა-კურახ-ვე-დ-ა	ა-კურახ-ვე-დ-ენ

| შრინებით

	შ. რ.	შ. რ.
2	ა-კურახ-ვე-დ	ა-კურახ-ვე-დ-ით
3	ა-კურახ-ვე-დ-ინ	ა-კურახ-ვე-დ-ენ

| ხოლმეობით

	შ. რ.	შ. რ.
1	ვა-კურახ-ვე-დ-ით	ვა-კურახ-ვე-დ-ით-თ
2	ა-კურახ-ვე-დ-ით	ა-კურახ-ვე-დ-ით-თ
3	ა-კურახ-ვე-დ-ის	ა-კურახ-ვე-დ-ის-ნ

| კეშობებით

	შ. რ.	შ. რ.
1	ვა-კურახ-ვე-დ-ე	ვა-კურახ-ვე-დ-ე-თ
2	ა-კურახ-ვე-დ-ე	ა-კურახ-ვე-დ-ე-თ
3	ა-კურახ-ვე-დ-ენ	ა-კურახ-ვე-დ-ენ

II სკალია
წვედრული

	შპ. რ.	შპ. რ.
1	ვ-ა-კურანბ-ვ	ვ-ა-კურანბ-ვ-თ
2	ა-კურანბ-ვ	ა-კურანბ-ვ-თ
3	ა-კურანბ-ა	ა-კურანბ-ვ-ბ

II მრძანებლით

	შპ. რ.	შპ. რ.
2	ა-კურანბ-ვ	ა-კურანბ-ვ-თ
3	ა-კურანბ-ვ-ბ	ა-კურანბ-ვ-ბ

II ხრდუმუბლით

	შპ. რ.	შპ. რ.
1	ვ-ა-კურანბ-თ	ვ-ა-კურანბ-თ-თ
2	ა-კურანბ-თ	ა-კურანბ-თ-თ
3	ა-კურანბ-თ-ბ	ა-კურანბ-თ-ბ

II კვებრებლით

	შპ. რ.	შპ. რ.
1	ვ-ა-კურანბ-თ	ვ-ა-კურანბ-თ-თ
2	ა-კურანბ-თ	ა-კურანბ-თ-თ
3	ა-კურანბ-თ-ბ	ა-კურანბ-თ-ბ

III სკალია

I თებრებლით

	შპ. რ.	შპ. რ.
1	მ-ა-კურანბ-ვ-ვ-ი-ვ-ს	მ-ა-კურანბ-ვ-ვ-ი-ვ-ს მ-ა-კურანბ-ვ-ვ-ი-ვ-ს [ვ-ა-კურანბ-ვ-ვ-ი-ვ-ს]
2	ვ-ა-კურანბ-ვ-ვ-ი-ვ-ს	ვ-ა-კურანბ-ვ-ვ-ი-ვ-ს
3	ა-კურანბ-ვ-ვ-ი-ვ-ს	ა-კურანბ-ვ-ვ-ი-ვ-ს

II თებრებლით

	შპ. რ.	შპ. რ.
1	მ-ა-კურანბ-ა	მ-ა-კურანბ-ა მ-ა-კურანბ-ა
2	ვ-ა-კურანბ-ა	მ-ა-კურანბ-ა
3	ა-კურანბ-ა	ა-კურანბ-ა

III ხელმოწერით

მ. რ.	მ. რ.
1	მ. რ.
2	მ. რ.
3	მ. რ.

III ვაგონებით

მ. რ.	მ. რ.
1	მ. რ.
2	მ. რ.
3	მ. რ.

165. -ში თეზისნიშნითი ხმის უღლება

I სკანი
აქცია

მ. რ.	მ. რ.
1	მ. რ.
2	მ. რ.
3	მ. რ.

აქციის ხელმოწერით

მ. რ.	მ. რ.
1	მ. რ.
2	მ. რ.
3	მ. რ.

წარმოად

მ. რ.	მ. რ.
1	მ. რ.
2	მ. რ.
3	მ. რ.

I პრინციპით

მ. რ.	მ. რ.
2	მ. რ.

3.	წარსიცემ-დ-ინ	წარსიცემ-დ-ედ
უწყვეტლის ხელშეშობით		
	შპ. რ.	შპ. რ.
1.	წარსიცემ-დ-ი	წარსიცემ-დ-იით
2.	წარსიცემ-დ-ი	წარსიცემ-დ-იით
3.	წარსიცემ-დ-ის	წარსიცემ-დ-იონ

I კავშირებით		
	შპ. რ.	შპ. რ.
1.	წარსიცემ-დ-ე	წარსიცემ-დ-ეით
2.	წარსიცემ-დ-ე	წარსიცემ-დ-ეით
3.	წარსიცემ-დ-ეს	წარსიცემ-დ-ენ

II სპარს წყობილი		
	შპ. რ.	შპ. რ.
1.	წარსიცე	წარსიცეცხით
2.	წარსიცე	წარსიცეცხით
3.	წარსიცეა	წარსიცეცხ

II შიშნებით		
	შპ. რ.	შპ. რ.
2.	წარსიცე	წარსიცეცხით
3.	წარსიცეონ	წარსიცეცხ

II ხელშეშობით		
	შპ. რ.	შპ. რ.
1.	წარსიცეი	წარსიცეიით
2.	წარსიცეი	წარსიცეიით
3.	წარსიცეის	წარსიცეიონ

II კავშირებით		
	შპ. რ.	შპ. რ.
1.	წარსიცეე	წარსიცეეით
2.	წარსიცეე	წარსიცეეით
3.	წარსიცეეს	წარსიცეენ

III სკანონი
I თურმუზობით

	შ. რ.	შ. რ.
1.	წარმოცემიებს	წარმოცემიებს წარგვცემიებს (წარგვითიცემიებს)
2.	წარგვითიცემიებს	წარგვითიცემიებს
3.	წარგვცემიებს	წარგვცემიებს

II თურმუზობით

	შ. რ.	შ. რ.
1.	წარმოცეცა	წარმოცეცა წარგვუცეცა
2.	წარგვუცეცა	წარგვუცეცა
3.	წარგუცეცა	წარგუცეცა

III ხელმუზობით

	შ. რ.	შ. რ.
1.	წარმოცეცობს	წარმოცეცობს წარგვუცეცობს
2.	წარგვუცეცობს	წარგვუცეცობს
3.	წარგუცეცობს	წარგუცეცობს

III კავშირებით

	შ. რ.	შ. რ.
1.	წარმოცეცებს	წარმოცეცებს წარგვუცეცებს
2.	წარგვუცეცებს	წარგვუცეცებს
3.	წარგუცეცებს	წარგუცეცებს

166. -ოვ თურმუზობით ხელს უდრებს

I სკანონი
იქმნება

	შ. რ.	შ. რ.
1.	უქყოფავს	უქყოფავს
2.	უქყოფავს	უქყოფავს
3.	უქყოფავს	უქყოფავს

მწერის ხელმოწერა

	მ. რ.	მ. რ.
1	ე-ქუთაი	ე-ქუთაი
2	ქ-თაი	ქ-თაი
3	ქ-თაი-ბ	ქ-თაი-ბ

წიგნობა

	მ. რ.	მ. რ.
1	ე-ქუთაი-ბ	ე-ქუთაი-ბ
2	ქ-თაი-ბ	ქ-თაი-ბ
3	ქ-თაი-ბ-ა	ქ-თაი-ბ-ა

I მკითხველი

	მ. რ.	მ. რ.
2	ქ-თაი-ბ	ქ-თაი-ბ-ა
3	ქ-თაი-ბ-ა	ქ-თაი-ბ-ბ

მწიგნობლის ხელმოწერა

	მ. რ.	მ. რ.
1	ე-ქუთაი-ბ-ა	ე-ქუთაი-ბ-ა
2	ქ-თაი-ბ-ა	ქ-თაი-ბ-ა
3	ქ-თაი-ბ-ბ	ქ-თაი-ბ-ბ

I კომპიუტერი

	მ. რ.	მ. რ.
1	ე-ქუთაი-ბ-ა	ე-ქუთაი-ბ-ა
2	ქ-თაი-ბ-ა	ქ-თაი-ბ-ა
3	ქ-თაი-ბ-ბ	ქ-თაი-ბ-ბ

II საბავშვო

წიგნობა

	მ. რ.	მ. რ.
1	ე-თბ	ე-თბ
2	ქ-თბ	ქ-თბ
3	ე-თ	ე-თ

II მკითხველი

	მ. რ.	მ. რ.
2	ე-თ	ე-თ
3	ე-თ-ბ	ე-თ-ბ

157. -ი თემის/ნაწილის წევრების უფლებების ნიმუში

1. 10470
აქტიუა

	მ. რ.	მ. რ.
1	კ-ა-დ-უ-რ-ი-ი	კ-ა-დ-უ-რ-ი-ი-თ
2	ა-დ-უ-რ-ი-ი	ა-დ-უ-რ-ი-ი-თ
3	ა-დ-უ-რ-ი-ის	ა-დ-უ-რ-ი-ის-ნ

აქტიუის ხელშეკრებით

	მ. რ.	მ. რ.
1	კ-ა-დ-უ-რ-ი-ი	კ-ა-დ-უ-რ-ი-ი-თ
2	ა-დ-უ-რ-ი-ი	ა-დ-უ-რ-ი-ი-თ
3	ა-დ-უ-რ-ი-ის-ნ	ა-დ-უ-რ-ი-ი-თ-დ

აქტიუის ხელშეკრებით

	მ. რ.	მ. რ.
1	კ-ა-დ-უ-რ-ი-ი-დ	კ-ა-დ-უ-რ-ი-ი-დ-ი-თ
2	ა-დ-უ-რ-ი-ი-დ	ა-დ-უ-რ-ი-ი-დ-ი-თ
3	ა-დ-უ-რ-ი-ი-დ-ის	ა-დ-უ-რ-ი-ი-დ-ის-ნ

1. 10470

	მ. რ.	მ. რ.
2	ა-დ-უ-რ-ი-ი-დ	ა-დ-უ-რ-ი-ი-დ-ი-თ
3	ა-დ-უ-რ-ი-ი-დ-ის-ნ	ა-დ-უ-რ-ი-ი-დ-ის-ნ

1. 10470

	მ. რ.	მ. რ.
1	კ-ა-დ-უ-რ-ი-ი-დ-დ	კ-ა-დ-უ-რ-ი-ი-დ-დ-ი-თ
2	ა-დ-უ-რ-ი-ი-დ-დ	ა-დ-უ-რ-ი-ი-დ-დ-ი-თ
3	ა-დ-უ-რ-ი-ი-დ-დ-ის	ა-დ-უ-რ-ი-ი-დ-დ-ის-ნ

1. 10470

აქტიუის ხელშეკრებით

	მ. რ.	მ. რ.
1	კ-ა-დ-უ-რ-ი-ი-დ	კ-ა-დ-უ-რ-ი-ი-დ-ი-თ
2	ა-დ-უ-რ-ი-ი-დ	ა-დ-უ-რ-ი-ი-დ-ი-თ
3	ა-დ-უ-რ-ი-ი-ის	ა-დ-უ-რ-ი-ი-ის-ნ

II მკვლევარები

	შ. რ.	შ. რ.
2	ო-ღუაწი-ე	ო-ღუაწი-ე-თ
3	ო-ღუაწი-ბ	ო-ღუაწი-ბ-ე

II ხელმძღვანელები

	შ. რ.	შ. რ.
1	ე-ო-ღუაწი-ი	ე-ო-ღუაწი-ი-თ
2	ო-ღუაწი-ი	ო-ღუაწი-ი-თ
3	ო-ღუაწი-ი-ბ	ო-ღუაწი-ი-ბ-ე

II კვებარეები

	შ. რ.	შ. რ.
1	ე-ო-ღუაწი-ი	ე-ო-ღუაწი-ი-თ
2	ო-ღუაწი-ი	ო-ღუაწი-ი-თ
3	ო-ღუაწი-ი-ბ	ო-ღუაწი-ი-ბ-ე

III ცენტრი

I თურქმენები

	შ. რ.	შ. რ.
1	ბ-ო-ღუაწი-ე-ბ	ბ-ო-ღუაწი-ე-ბ გ-ო-ღუაწი-ე-ბ (გ-ო-ღუაწი-ე-ბ)
2	გ-ო-ღუაწი-ე-ბ	გ-ო-ღუაწი-ე-ბ
3	უ-ღუაწი-ე-ბ	უ-ღუაწი-ე-ბ

II თურქმენები

	შ. რ.	შ. რ.
1	ბ-ე-ო-ღუაწი-ი	ბ-ე-ო-ღუაწი-ი გ-ო-ღუაწი-ი
2	გ-ო-ღუაწი-ი	გ-ო-ღუაწი-ი
3	უ-ღუაწი-ი	უ-ღუაწი-ი

III ხელმძღვანელები

	შ. რ.	შ. რ.
1	ბ-ე-ო-ღუაწი-ი-ბ	ბ-ე-ო-ღუაწი-ი-ბ გ-ო-ღუაწი-ი-ბ
2	გ-ო-ღუაწი-ი-ბ	გ-ო-ღუაწი-ი-ბ
3	უ-ღუაწი-ი-ბ	უ-ღუაწი-ი-ბ

II კატეგორიაში

	მ. რ.	მ. რ.
1	მუღდუაჩი-ოს	მუღდუაჩი-ოს
2	გუღდუაჩი-ოს	გუღდუაჩი-ოს
3	უღდუაჩი-ოს	უღდუაჩი-ოს

-აგ და -ამ თემისნიშნის ზნაათა უღდუების თავისებურებანი

168. -აგ და -ამ თემისნიშნის ზნაატა უღდუების შემდეგი თავისებურებანი ასსიათქმეს: ა) აწმუის მრავლობითი რიცხვის მქანაჲ პარში თემისნიშნისუღდი ხმოვანი ამოყარდება; ბ) უწვეუტლის პარველსა და მუორე პარებში პარველი პრძანებულის მუორე პარში, ამავე მწკრეოს შილობითი რიცხვის მქანაჲ პარში თემის ნიშის -ჲ ხმოვანი ვარანტი (-ჲჲ, -ჲშ) იქეს თავს ბოლი საერკობის მწკრეოს სხვა ფორმებში თემის ნიშანი უქმნოვნია (-ჲ, -შ) ე) თუ თემის ნიშანი ხმოვანია (-ჲჲ, -ჲშ) საერკობად -ჲ გამოვლინდება; თუ თემის ნიშანი ფხმოვნი ვარანტითაა წარმოდგენილი (-ჲ, -შ), საერკობად -იჲ გუგუდონება; ე) პარველ თურმეობითი -აგ და -ამ თემისნიშნის ზნაატა მწკრეოს ნიშანი არ ბოუდეს.

169. -აგ თემისნიშნის ზნაათა უღდუების ნიშეუ

**I სარკი
აწმუ**

	მ. რ.	მ. რ.
1	და-ქ-მ-ღ-ა-ე	და-ქ-მ-ღ-ა-ე-თ
2	და-ქ-მ-ღ-ა-ე	და-ქ-მ-ღ-ა-ე-თ
3	და-ქ-მ-ღ-ა-ე-ბ	და-ქ-მ-ღ-ა-ე-ბ

აწმუის ბ-ღ-მ-ეობით

	მ. რ.	მ. რ.
1	და-ქ-მ-ღ-ა-ე	და-ქ-მ-ღ-ა-ე-თ
2	და-ქ-მ-ღ-ა-ე	და-ქ-მ-ღ-ა-ე-თ
3	და-ქ-მ-ღ-ა-ე-ბ	და-ქ-მ-ღ-ა-ე-ბ

უწვეუტლი

	მ. რ.	მ. რ.
1	და-ქ-მ-ღ-ჲ-ე	და-ქ-მ-ღ-ჲ-ე-თ
2	და-ქ-მ-ღ-ჲ-ე	და-ქ-მ-ღ-ჲ-ე-თ
3	და-ქ-მ-ღ-ჲ-ე-ბ	და-ქ-მ-ღ-ჲ-ე-ბ

I შრიტები

	შ. რ.	შ. რ.
2	დასმულ-ეფ	დასმულ-ეფ-ით
3	დასმულ-ეფ-ინ	დასმულ-ეფ-ედ

II ფაქტორის ხელშეწყობით

	შ. რ.	შ. რ.
1	დასმულ-ეფ-ით	დასმულ-ეფ-ით-ით
2	დასმულ-ეფ-ით	დასმულ-ეფ-ით-ით
3	დასმულ-ეფ-ით-ის	დასმულ-ეფ-ით-ის

I კუმრები

	შ. რ.	შ. რ.
1	დასმულ-ეფ-ე	დასმულ-ეფ-ე-ით
2	დასმულ-ეფ-ე	დასმულ-ეფ-ე-ით
3	დასმულ-ეფ-ეს	დასმულ-ეფ-ეს

II სარი

ფაქტორი

	შ. რ.	შ. რ.
1	დასმულე	დასმულე-ით
2	დასმულე	დასმულე-ით
3	დასმულ-ის	დასმულ-ეს

II შრიტები

	შ. რ.	შ. რ.
2	დასმულე	დასმულე-ით
3	დასმულე-ინ	დასმულე-ედ

II ხელშეწყობით

	შ. რ.	შ. რ.
1	დასმული	დასმული-ით
2	დასმული	დასმული-ით
3	დასმული-ის	დასმული-ის

II კუმრები

	შ. რ.	შ. რ.
1	დასმული	დასმული-ით
2	დასმული	დასმული-ით
3	დასმული-ის	დასმული-ის

III სპარსული
I თურქული

	შპ. რ.	შპ. რ.
1	და-ბ-ო-მ-ღ-ა-ე-ს	და-ბ-ო-მ-ღ-ა-ე-ს
2	და-გ-ო-მ-ღ-ა-ე-ს	და-გ-ე-მ-ღ-ა-ე-ს (და-გ-ე-ო-მ-ღ-ა-ე-ს)
3	და-ე-მ-ღ-ა-ე-ს	და-ე-ო-მ-ღ-ა-ე-ს

II თურქული

	შპ. რ.	შპ. რ.
1	და-ბ-ე-მ-ღ-ა-ი	და-ბ-ე-მ-ღ-ა-ი
2	და-გ-ე-მ-ღ-ა-ი	და-გ-ე-ე-მ-ღ-ა-ი
3	და-ე-მ-ღ-ა-ი	და-ე-მ-ღ-ა-ი

III ხელმოკლე

	შპ. რ.	შპ. რ.
1	და-ბ-ე-მ-ღ-ა-ი-ს	და-ბ-ე-მ-ღ-ა-ი-ს
2	და-გ-ე-მ-ღ-ა-ი-ს	და-გ-ე-ე-მ-ღ-ა-ი-ს
3	და-ე-მ-ღ-ა-ი-ს	და-ე-მ-ღ-ა-ი-ს

III კავშირებითი

	შპ. რ.	შპ. რ.
1	და-ბ-ე-მ-ღ-ა-ი-ს	და-ბ-ე-მ-ღ-ა-ი-ს
2	და-გ-ე-მ-ღ-ა-ი-ს	და-გ-ე-ე-მ-ღ-ა-ი-ს
3	და-ე-მ-ღ-ა-ი-ს	და-ე-მ-ღ-ა-ი-ს

170. - ამ თემის სწავლის მიზანს უკლებს ნიშნუ

IV სპარსული
ქართული

	შპ. რ.	შპ. რ.
1	გ-ნ-ო-რ-ა-ბ-ს-მ	გ-ნ-ო-რ-ა-ბ-ს-მ-ი
2	გ-ნ-ო-რ-ა-ბ-ს-მ	გ-ნ-ო-რ-ა-ბ-ს-მ-ი
3	გ-ნ-ო-რ-ა-ბ-ს-მ-ს	გ-ნ-ო-რ-ა-ბ-ს-მ-ი-ს

II ხელშეკრულებით

	შპს რ.	შპს რ.
1.	ვან-უიარახებ-ი	ვან-უიარახებ-ი-თ
2.	ვან-იარახებ-ი	ვან-იარახებ-ი-თ
3.	ვან-იარახებ-ის	ვან-იარახებ-ი-ან

III კავშირებით

	შპს რ.	შპს რ.
1.	ვან-უიარახებ-ი	ვან-უიარახებ-ი-თ
2.	ვან-იარახებ-ი	ვან-იარახებ-ი-თ
3.	ვან-იარახებ-ის	ვან-იარახებ-ი-ან

IV სპარტი

I თურქულენოვანი

	შპს რ.	შპს რ.
1.	ვან-შეიარახებ-ის	ვან-შეიარახებ-ის ვან-გუიარახებ-ის (ვან-გუიარახებ-ის)
2.	ვან-გუიარახებ-ის	ვან-გუიარახებ-ის
3.	ვან-უიარახებ-ის	ვან-უიარახებ-ის

II თურქულენოვანი

	შპს რ.	შპს რ.
1.	ვან-შეიარახებ-ი	ვან-შეიარახებ-ი ვან-გუიარახებ-ი
2.	ვან-გუიარახებ-ი	ვან-გუიარახებ-ი
3.	ვან-უიარახებ-ი	ვან-უიარახებ-ი

III ხელშეკრულებით

	შპს რ.	შპს რ.
1.	ვან-შეიარახებ-ის	ვან-შეიარახებ-ის ვან-გუიარახებ-ის
2.	ვან-გუიარახებ-ის	ვან-გუიარახებ-ის
3.	ვან-უიარახებ-ის	ვან-უიარახებ-ის

III კავშირებით

	შპს რ.	შპს რ.
1.	ვან-შეიარახებ-ის	ვან-შეიარახებ-ის ვან-გუიარახებ-ის
2.	ვან-გუიარახებ-ის	ვან-გუიარახებ-ის
3.	ვან-უიარახებ-ის	ვან-უიარახებ-ის

1 სარის
აწმყო

	მ. რ.	მ. რ.
1	მო-უ-ს-ღ-რ-ე-უ	მო-უ-ს-ღ-რ-ე-უ-თ
2	მო-ს-ღ-რ-ე-უ	მო-ს-ღ-რ-ე-უ-თ
3	მო-ს-ღ-რ-ე-ს	მო-ს-ღ-რ-ე-უ-ნ

აწმყოს ხელმეობით

	მ. რ.	მ. რ.
1	მო-უ-ს-ღ-რ-ე-უ	მო-უ-ს-ღ-რ-ე-უ-თ
2	მო-ს-ღ-რ-ე-უ	მო-ს-ღ-რ-ე-უ-თ
3	მო-ს-ღ-რ-ე-ნ	მო-ს-ღ-რ-ე-უ-ნ

უწმყო

	მ. რ.	მ. რ.
1	მო-უ-ს-ღ-რ-ე-უ-ღ	მო-უ-ს-ღ-რ-ე-უ-ღ-თ
2	მო-ს-ღ-რ-ე-უ-ღ	მო-ს-ღ-რ-ე-უ-ღ-თ
3	მო-ს-ღ-რ-ე-უ-ღ-ს	მო-ს-ღ-რ-ე-უ-ღ-ნ

1 ბრძანებით

	მ. რ.	მ. რ.
2	მო-ს-ღ-რ-ე-უ-ღ	მო-ს-ღ-რ-ე-უ-ღ-თ
3	მო-ს-ღ-რ-ე-უ-ღ-ნ	მო-ს-ღ-რ-ე-უ-ღ-ნ

უწმყო-ს ხელმეობით

	მ. რ.	მ. რ.
1	მო-უ-ს-ღ-რ-ე-უ-ღ-თ	მო-უ-ს-ღ-რ-ე-უ-ღ-თ
2	მო-ს-ღ-რ-ე-უ-ღ-თ	მო-ს-ღ-რ-ე-უ-ღ-თ
3	მო-ს-ღ-რ-ე-უ-ღ-თ-ს	მო-ს-ღ-რ-ე-უ-ღ-თ-ნ

1 კუთვრებით

	მ. რ.	მ. რ.
1	მო-უ-ს-ღ-რ-ე-უ-ღ-უ	მო-უ-ს-ღ-რ-ე-უ-ღ-უ-თ
2	მო-ს-ღ-რ-ე-უ-ღ-უ	მო-ს-ღ-რ-ე-უ-ღ-უ-თ
3	მო-ს-ღ-რ-ე-უ-ღ-უ-ს	მო-ს-ღ-რ-ე-უ-ღ-უ-ნ

II ԱՃՈՏ
Բացում

	Ձև A	Ձև A
1	Մուգ-ձերյուց	Մուգ-ձերյուց
2	Մուս-ձերյուց	Մուս-ձերյուց
3	Մուձերյուց	Մուձերյուց

II ՆՈՒՆԵՆՈՒ

	Ձև A	Ձև A
2	Մուձերյուց	Մուձերյուց
3	Մուձերյուց	Մուձերյուց

II ԵՐԼՈՒՄՆԵՐ

	Ձև A	Ձև A
1	Մուգ-ձերյուց	Մուգ-ձերյուց
2	Մուս-ձերյուց	Մուս-ձերյուց
3	Մուձերյուց	Մուձերյուց

II ԿԵՄԻՔՆԵՐ

	Ձև A	Ձև A
1	Մուգ-ձերյուց	Մուգ-ձերյուց
2	Մուս-ձերյուց	Մուս-ձերյուց
3	Մուձերյուց	Մուձերյուց

III ԱՃՈՏ

I ԵՐԼՈՒՄՆԵՐ

	Ձև A	Ձև A
1	Մուս-ձերյուց	Մուս-ձերյուց Մուգ-ձերյուց (Մուգ-ձերյուց)
2	Մուգ-ձերյուց	Մուգ-ձերյուց
3	Մուձերյուց	Մուձերյուց

II ԵՐԼՈՒՄՆԵՐ

	Ձև A	Ձև A
1	Մուս-ձերյուց	Մուս-ձերյուց Մուգ-ձերյուց
2	Մուգ-ձերյուց	Մուգ-ձերյուց
3	Մուձերյուց	Մուձերյուց

II ხელშეკრულება

	შ. რ.	შ. რ.
1	მო-მ-ე-დ-რ-ი-კ-ი-ს	მო-მ-ე-დ-რ-ი-კ-ი-ს მო-გ-ე-დ-რ-ი-კ-ი-ს
2	მო-გ-ე-დ-რ-ი-კ-ი-ს	მო-გ-ე-დ-რ-ი-კ-ი-ს
3	მო-ე-დ-რ-ი-კ-ი-ს	მო-ე-დ-რ-ი-კ-ი-ს

III ეკვივალენტობა

	შ. რ.	შ. რ.
1	მო-მ-ე-დ-რ-ი-კ-ი-ს	მო-მ-ე-დ-რ-ი-კ-ი-ს მო-გ-ე-დ-რ-ი-კ-ი-ს
2	მო-გ-ე-დ-რ-ი-კ-ი-ს	მო-გ-ე-დ-რ-ი-კ-ი-ს
3	მო-ე-დ-რ-ი-კ-ი-ს	მო-ე-დ-რ-ი-კ-ი-ს

პირდაპირი ობიექტის მრავლობითის ასახვა ზნწაში

172 ძველ ქართულ წიგნში ასახება სახელობით პრინციპში დასმული პირდაპირი ობიექტის მრავლობითობა, იღონებ ობიექტის აღნიშნული სახელი უნდა იყოს -6 სუფიქსის მრავლობით რიცხვში. II სერიაში მვეჯარ ზნწაში ობიექტის მრავლობითობას -ენ/-6 სუფიქსი ვადმოსცემს. უნ ვუბჭეს წუ ვუტრღას I და II პარებში, მეორე პრინციპის მეორე პარაში. II პრინციპის მრავლობით რიცხვის შესაძლებლობა -6 მეორე სერის სხვა ფორმებში. III სერიაში ასეთი ვითარება პირველ თურმეობითი პირდაპირი ობიექტის მრავლობითობის გამოხატავს -ან სუფიქსი, დანამატ მწკრივით ფორმებში -6.

პირველი და მეორე პარების მრავლობითობა ზნწათა II და III სერიების ფორმებში ვუვლავთ გამოხატავს (გუ-პო-ენ მენ ჩუენ; გუ-პო-ნა მან ჩუენ; გუ-პო-ნ-უთ თქვენ ჩუენ, გუ-პო-ნ-ეს მან ჩუენ; გ-პო-ენ მე თქვენ, გ-პო-ნ-ა მან თქვენ და მისთ).

შესაძლებელია სუფიქსით გამოხატავს ობიექტის მრავლობითობა პირველი და მეორე პარების შეხვედრისას (მამოვიეთ მე ჩუენ) თქვენ ვამოვიეთ მე (თქვენ) ჩუენ ...)

III სარეზი

	შ. რ.	შ. რ.
1	ი-ბ-ლ-ე-ფ	ი-ბ-ლ-ე-ფ-ს-თ
2	ი-ბ-ლ-ე-ფ	ი-ბ-ლ-ე-ფ-ს-თ
3	ი-ბ-ლ-ე-ნ-ა	ი-ბ-ლ-ე-ნ-ა

II პრინციპით

	შ. რ.	შ. რ.
2	იხილეთ	იხილეთ-სიხ
3	იხილეთ-ან	იხილ-ნეც

III ხელშეშებით

	შ. რ.	შ. რ.
1	ყოხილ-ნი	ყოხილ-ნი-თ
2	იხილ-ნი	იხილ-ნი-თ
3	იხილ-ნი-ს	იხილ-ნი-ან

IV სპივი

I თერგებით

	შ. რ.	შ. რ.
1	შ-იხილ-ე-ან	შ-იხილ-ე-ან
2	გ-იხილ-ე-ან	გ-ეხილ-ე-ან (გ-ე-იხილ-ე-ან)
3	უხილ-ე-ან	უხილ-ე-ან

II თერგებით

	შ. რ.	შ. რ.
1	შ-ეხილ-ნ-ეს	შ-ეხილ-ნ-ეს
		გ-ე-ეხილ-ნ-ეს
2	გ-ეხილ-ნ-ეს	გ-ეხილ-ნ-ეს
3	ეხილ-ნ-ეს	ეხილ-ნ-ეს

III ხელშეშებით

	შ. რ.	შ. რ.
1	შ-ეხილ-ნ-ი-ან	შ-ეხილ-ნ-ი-ან
		გ-ე-ეხილ-ნ-ი-ან
2	გ-ე-ეხილ-ნ-ი-ან	გ-ე-ეხილ-ნ-ი-ან
3	ე-ხილ-ნ-ი-ან	ე-ხილ-ნ-ი-ან

IV თერგებით

	შ. რ.	შ. რ.
1	შ-ე-ეხილ-ნ-ე-ან	შ-ე-ეხილ-ნ-ე-ან
		გ-ე-ე-ეხილ-ნ-ე-ან
2	გ-ე-ე-ეხილ-ნ-ე-ან	გ-ე-ე-ეხილ-ნ-ე-ან
3	ე-ე-ეხილ-ნ-ე-ან	ე-ე-ეხილ-ნ-ე-ან

ვნებითი გვარის ზნაათა უღლება

173. დანამოციანი ვნებითი გვარის ზნეები -ოდ სავრცობს დამოციანი უწავთლის და პირველ პრძანებითი შქრეთის ნიშნითა -**უწავთლის ხელი** მუიბითისა და პირველ კავშირებითი -**სამეცნიერო**

პრეფიქსითი ვნებითი გვარის ზნაათა მუორე სერიაში გამოვლინდეს სუბიექტის მრავლობითობის ამასხველი -**ენა-5** სუფიქტი -**ენ** გავქს წავთლის პირველსა და მუორე პირებში, მუორე პრძანებითის მუორე პირში, -**5** მუორე სერის დანამჩენ ფორმებში.

შენიშვნა: ამ წესიდან გამონაკლისებია მოიქცეს, დამოციანი ზნეები -**ენა-5** სუფიქტის განაწილება ასეთია: -**ენ** თავს იქენს წავთლის პირველსა და მუორე პირებში, მუორე პრძანებითის მუორე პირში, ასევე შქრეთის მთლობითი რიცხვის მესამე პირში პირველი და მუორე სერების დანამჩენ ფორმებში -**5** სუფიქტი გავქს.

174. უნიში ვნებითა თავისებურება ისა, რომ მათ უღდეს ნაწილს წავთლის პირველსა და მუორე პირებში, მუორე პრძანებითის მუორე პირში, ასევე შქრეთის მთლობითი რიცხვის მესამე პირში ძირი სრული სხით აქვს წარმოადგენალი, ხელი პირველი და მუორე სერების დანამჩენ ფორმებში -**შეკრული** სხით (**დგა-/დგ-**, **ტავ-/ტვ-**, **შეკრა-/შეკრ-** და მისთ.)

175. ქობორითი ვნებითი გვარის მესამე სერის ფორმები აქარმოვს ძალიზურად ობობრისებისა - ორკახული.

176. სტატოციური ვნებითი გვარის ზნეები შქრეთსაკლია მათ მთლიად აქმოსა და აქმოს ხელმეობითის ფორმები მოუბოვენათ, მუორე და მესამე სერების ფორმებს დანამოციანი ვნებითისაგან სესხულობენ.

177. ა- პრეფიქსითი ვნებითი გვარის ზნაათა უღლებს ნიშები

		1 სკანო	
		აქმო	
	შ. რ.		შ. რ.
1	კ-კო-კოი		კ-კო-კოი
2	ო-ო-ოი		ო-ო-ოი
3	ო-ო-ო-ის		ო-ო-ო-ის
		აქმოს ხელმეობითი	
	შ. რ.		შ. რ.
1	კ-კო-კოი		კ-კო-კოი

2	იყოფი	იყოფით
3	იყოფიან	იყოფითად

უწევბი

	შ. რ.	შ. რ.
1	უიყოფიდე	უიყოფიდეთ
2	იყოფიდე	იყოფიდეთ
3	იყოფიდა	იყოფიდებ

I ბმბბბბბ

	შ. რ.	შ. რ.
2	იყოფიდე	იყოფიდეთ
3	იყოფიდეან	იყოფიდეად

უწევბბბბბბბბბბბბბბბბ და I კუბბბბბბბ

	შ. რ.	შ. რ.
1	უიყოფიდი	უიყოფიდით
2	იყოფიდი	იყოფიდით
3	იყოფიდას	იყოფიდასან

II სკბ
წევბ

	შ. რ.	შ. რ.
1	იყუბ	იყუბ(ბ)თ
2	იყუბ	იყუბ(ბ)თ
3	იყუბ	იყუბებ

II ბმბბბბბ

	შ. რ.	შ. რ.
2	იყუბ	იყუბ(ბ)თ
3	იყუბან	იყუბად

II ბბბბბბბ

	შ. რ.	შ. რ.
1	იყუბი	იყუბით
2	იყუბი	იყუბით
3	იყუბის	იყუბისან

II კატეგორიებით

	შ. რ.	შ. რ.
1	ვიცი	ვიცი-ერთ
2	იყო	იცი-ერთ
3	იყოთ	იცი-ერთ

III სკანონი

I თურმეებით

	შ. რ.	შ. რ.
1	ყოფილ ვარ	ყოფილ ვართ
2	ყოფილ ხარ	ყოფილ ხართ
3	ყოფილ არს	ყოფილ არსებ

II თურმეებით

	შ. რ.	შ. რ.
1	ყოფილ ვფიც	ყოფილ ვიფიცნის
2	ყოფილ იფიც	ყოფილ იფიცნის
3	ყოფილ იფ	ყოფილ იფიცნს

III კატეგორიებით

	შ. რ.	შ. რ.
1	ყოფილ ვფ	ყოფილ ვიფიწ
2	ყოფილ იფ	ყოფილ იფიწ
3	ყოფილ იფს	ყოფილ იფიწს

178. -ე პრეფიქსიანი ტიპით გვარის ხმანათ უღრუბის ნიშები

I სკანონი

აქტი

	შ. რ.	შ. რ.
1	დაუქმდე-ყო	დაუქმდე-ყოთ
2	დაუქმდე-ყო	დაუქმდე-ყოთ
3	დაუქმდე-ყობ	დაუქმდე-ყობ

აქტივს ხელმეობით

	შ. რ.	შ. რ.
1	დაუქმდე-ყო	დაუქმდე-ყოთ
2	დაუქმდე-ყო	დაუქმდე-ყოთ
3	დაუქმდე-ყობ	დაუქმდე-ყოთ

წიგნები

	შ. რ.	წიგნი	შ. რ.	წიგნი
1		დავით აღმაშენებელი		დავით აღმაშენებელი
2		დავით აღმაშენებელი		დავით აღმაშენებელი
3		დავით აღმაშენებელი		დავით აღმაშენებელი

I მხარეები

	შ. რ.	წიგნი	შ. რ.	წიგნი
2		დავით აღმაშენებელი		დავით აღმაშენებელი
3		დავით აღმაშენებელი		დავით აღმაშენებელი

წიგნების ხელშეწყობა და I კატეგორია

	შ. რ.	წიგნი	შ. რ.	წიგნი
1		დავით აღმაშენებელი		დავით აღმაშენებელი
2		დავით აღმაშენებელი		დავით აღმაშენებელი
3		დავით აღმაშენებელი		დავით აღმაშენებელი

№ 10400

წიგნები

	შ. რ.	წიგნი	შ. რ.	წიგნი
1		დავით აღმაშენებელი		დავით აღმაშენებელი
2		დავით აღმაშენებელი		დავით აღმაშენებელი
3		დავით აღმაშენებელი		დავით აღმაშენებელი

II მხარეები

	შ. რ.	წიგნი	შ. რ.	წიგნი
2		დავით აღმაშენებელი		დავით აღმაშენებელი
3		დავით აღმაშენებელი		დავით აღმაშენებელი

III ხელშეწყობა

	შ. რ.	წიგნი	შ. რ.	წიგნი
1		დავით აღმაშენებელი		დავით აღმაშენებელი
2		დავით აღმაშენებელი		დავით აღმაშენებელი
3		დავით აღმაშენებელი		დავით აღმაშენებელი

IV კატეგორია

	შ. რ.	წიგნი	შ. რ.	წიგნი
1		დავით აღმაშენებელი		დავით აღმაშენებელი

2	და-ე-მ-ღ-ი	და-ე-მ-ღ-ნ-ე-თ
3	და-ე-მ-ღ-ი-ს	და-ე-მ-ღ-ნ-ე-ს

ქართული
ენების ცენტრი

III სპარსი
I თურქობით

	შ. რ.	შ. რ.
1	და-ე-ს-მ-ღ-ე-ო-ე	და-ე-ს-მ-ღ-ე-ო-ე-თ
2	და-ს-მ-ღ-ე-ო-ე	და-ს-მ-ღ-ე-ო-ე-თ
3	და-ს-მ-ღ-ე-ო-ე-ს	და-ს-მ-ღ-ე-ო-ე-ს-თ

II თურქობით

	შ. რ.	შ. რ.
1	და-ე-ს-მ-ღ-ე-ო-დ-ე	და-ე-ს-მ-ღ-ე-ო-დ-ე-თ
2	და-ს-მ-ღ-ე-ო-დ-ე	და-ს-მ-ღ-ე-ო-დ-ე-თ
3	და-ს-მ-ღ-ე-ო-დ-ე-ს	და-ს-მ-ღ-ე-ო-დ-ე-ს-თ

III კუმურებით

	შ. რ.	შ. რ.
1	და-ე-მ-ღ-ე-ო-დ-ი	და-ე-ს-მ-ღ-ე-ო-დ-ი-თ
2	და-ს-მ-ღ-ე-ო-დ-ი	და-ს-მ-ღ-ე-ო-დ-ი-თ
3	და-ს-მ-ღ-ე-ო-დ-ი-ს	და-ს-მ-ღ-ე-ო-დ-ი-ს-თ

179. ენა--ს სუფიქსითი ქებითი ვერის ხმანთა უღლებს ნიშნუ

I სპარსი

აქმუ

	შ. რ.	შ. რ.
1	ენ-ე-ჭ-მ-ე-კ-ენ-ე-თ	ენ-ე-ჭ-მ-ე-კ-ენ-ე-თ-თ
2	ენ-ე-ჭ-მ-ე-კ-ენ-ე-თ	ენ-ე-ჭ-მ-ე-კ-ენ-ე-თ-თ
3	ენ-ე-ჭ-მ-ე-კ-ენ-ე-თ-ს	ენ-ე-ჭ-მ-ე-კ-ენ-ე-თ-ს-თ

აქმუის ხელეობით

	შ. რ.	შ. რ.
1	ენ-ე-ჭ-მ-ე-კ-ენ-ე-თ	ენ-ე-ჭ-მ-ე-კ-ენ-ე-თ-თ
2	ენ-ე-ჭ-მ-ე-კ-ენ-ე-თ	ენ-ე-ჭ-მ-ე-კ-ენ-ე-თ-თ
3	ენ-ე-ჭ-მ-ე-კ-ენ-ე-თ-ს	ენ-ე-ჭ-მ-ე-კ-ენ-ე-თ-ს-თ

ქართული

	შ. რ.	შ. რ.
1	ენ-ე-ჭ-მ-ე-კ-ენ-ე-თ-დ-ე	ენ-ე-ჭ-მ-ე-კ-ენ-ე-თ-დ-ე-თ

2.	გან-შეჭმბუკან-უბოდე-ე	გან-შეჭმბუკან-უბოდე-ეთ
3.	გან-ჭმბუკან-უბოდე-ა	გან-ჭმბუკან-უბოდე-ეს

|| შრიქანებოთი

	შე. რ.	შე. რ.
2.	გან-ჭმბუკან-უბოდე-ე	გან-ჭმბუკან-უბოდე-ეთ
3.	გან-ჭმბუკან-უბოდე-ენ	გან-ჭმბუკან-უბოდე-ენთ

უწვებოლის ხელმეობოთი და | კეშობრებოთი

	შე. რ.	შე. რ.
1.	გან-უჭმბუკან-უბოდე-ი	გან-უჭმბუკან-უბოდე-ით
2.	გან-შეჭმბუკან-უბოდე-ი	გან-შეჭმბუკან-უბოდე-ით
3.	გან-ჭმბუკან-უბოდე-ის	გან-ჭმბუკან-უბოდე-ისან

|| სარის
წვებოლი

	შე. რ.	შე. რ.
1.	გან-უჭმბუკან	გან-უჭმბუკან-ის-ით
2.	გან-შეჭმბუკან	გან-შეჭმბუკან-ის-ით
3.	გან-ჭმბუკან-ა	გან-ჭმბუკან-ეს

|| შრიქანებოთი

	შე. რ.	შე. რ.
2.	გან-ჭმბუკან	გან-ჭმბუკან-ის-ით
3.	გან-ჭმბუკან-ის	გან-ჭმბუკან-ეს

|| ხელმეობოთი

	შე. რ.	შე. რ.
1.	გან-უჭმბუკან-ი	გან-უჭმბუკან-ით
2.	გან-შეჭმბუკან-ი	გან-შეჭმბუკან-ით
3.	გან-ჭმბუკან-ის	გან-ჭმბუკან-ისან

|| კეშობრებოთი

	შე. რ.	შე. რ.
1.	გან-უჭმბუკან-ე	გან-უჭმბუკან-ეთ
2.	გან-შეჭმბუკან-ე	გან-შეჭმბუკან-ეთ
3.	გან-ჭმბუკან-ეს	გან-ჭმბუკან-ენ

III სპარსი

I თურქული

	შ. რ.	შ. რ.
1	განკლებული ვარ	განკლებული ვარ
2	განკლებული ხარ	განკლებული ხარ
3	განკლებული არს	განკლებული არის

II თურქული

	შ. რ.	შ. რ.
1	განკლებული ვაფ	განკლებული ვაფერისი
2	განკლებული იფ	განკლებული იფერისი
3	განკლებული იფა	განკლებული იფერტი

III კერძო

	შ. რ.	შ. რ.
1	განკლებული ვაფა	განკლებული ვაფერა
2	განკლებული იფა	განკლებული იფერა
3	განკლებული იფას	განკლებული იფერტი

180. -დ სუფიქსიანი ფრებით გვარის ხმნათა უღლების ნიმუში

I სპარსი

აწმე

	შ. რ.	შ. რ.
1	გან-ვ-მართლ-ფრები	გან-ვ-მართლ-ფრები
2	გან-პ-მართლ-ფრები	გან-პ-მართლ-ფრები
3	გან-მართლ-ფრები-ს	გან-მართლ-ფრები-ს

აწმეის ხელმეობით

	შ. რ.	შ. რ.
1	გან-ვ-მართლ-ფრები	გან-ვ-მართლ-ფრები-თ
2	გან-პ-მართლ-ფრები	გან-პ-მართლ-ფრები-თ
3	გან-მართლ-ფრები-ს	გან-მართლ-ფრები-თ

აწმეობა

	შ. რ.	შ. რ.
1	გან-ვ-მართლ-ფრები-ფრ	გან-ვ-მართლ-ფრები-ფრ
2	გან-პ-მართლ-ფრები-ფრ	გან-პ-მართლ-ფრები-ფრ
3	გან-მართლ-ფრები-ფრ	გან-მართლ-ფრები-ფრ

I პრინციპით

	შ. რ.	შ. რ.
2.	გან-მართლ-ღ-ე-ბ-ო-დ-ე	გან-მართლ-ღ-ე-ბ-ო-დ-ე-თ
3.	გან-მართლ-ღ-ე-ბ-ო-დ-ე-ნ	გან-მართლ-ღ-ე-ბ-ო-დ-ე-დ

უწვევების ხელშეშებით და I კუთარებით

	შ. რ.	შ. რ.
1.	გან-უ-მართლ-ღ-ე-ბ-ო-დ-ი	გან-უ-მართლ-ღ-ე-ბ-ო-დ-ით
2.	გან-პ-მართლ-ღ-ე-ბ-ო-დ-ი	გან-პ-მართლ-ღ-ე-ბ-ო-დ-ით
3.	გან-მართლ-ღ-ე-ბ-ო-დ-ის	გან-მართლ-ღ-ე-ბ-ო-დ-თან

II სარის

წვევები

	შ. რ.	შ. რ.
1.	გან-უ-მართლ-ღ-ი	გან-უ-მართლ-ღ-ით
2.	გან-პ-მართლ-ღ-ი	გან-პ-მართლ-ღ-ით
3.	გან-მართლ-ღ-ა	გან-მართლ-ღ-ეს

III პრინციპით

	შ. რ.	შ. რ.
2.	გან-მართლ-ღ-ი	გან-მართლ-ღ-ით
3.	გან-მართლ-ღ-ინ	გან-მართლ-ღ-ედ

II ხელშეშებით

	შ. რ.	შ. რ.
1.	გან-უ-მართლ-ღ-ი	გან-უ-მართლ-ღ-ით
2.	გან-პ-მართლ-ღ-ი	გან-პ-მართლ-ღ-ით
3.	გან-მართლ-ღ-ის	გან-მართლ-ღ-თან

III კუთარებით

	შ. რ.	შ. რ.
1.	გან-უ-მართლ-ღ-ე	გან-უ-მართლ-ღ-ეთი
2.	გან-პ-მართლ-ღ-ე	გან-პ-მართლ-ღ-ეთი
3.	გან-მართლ-ღ-ეს	გან-მართლ-ღ-ეს

III სარის

I თურმეებით

	შ. რ.	შ. რ.
1.	განმართლებულ ვარ	განმართლებულ ვართ
2.	განმართლებულ ხარ	განმართლებულ ხართ
3.	განმართლებულ არს	განმართლებულ არსან

II თერმობილი

მ. რ.	მ. რ.	მ. რ.	მ. რ.
1	განმართლებულ ვაფე	განმართლებულ ვაფე	განმართლებულ ვაფე
2	განმართლებულ ივაე	განმართლებულ ივაე	განმართლებულ ივაე
3	განმართლებულ ივა	განმართლებულ ივა	განმართლებულ ივა

III კვებარებილი

მ. რ.	მ. რ.	მ. რ.	მ. რ.
1	განმართლებულ ვაფი	განმართლებულ ვაფე	განმართლებულ ვაფე
2	განმართლებულ ივა	განმართლებულ ივა	განმართლებულ ივა
3	განმართლებულ ივის	განმართლებულ ივის	განმართლებულ ივის

181 ფინში ტრებილი გვარის ზმანთა უღლების ნიმუში

I სარის
აქმე

მ. რ.	მ. რ.	მ. რ.	მ. რ.
1	გან-უ-ტრ-ე-ბი	გან-უ-ტრ-ე-ბი-ი	გან-უ-ტრ-ე-ბი-ი
2	გან-ს-ტრ-ე-ბი	გან-ს-ტრ-ე-ბი-ი	გან-ს-ტრ-ე-ბი-ი
3	გან-ტრ-ე-ბი-ს	გან-ტრ-ე-ბი-ს	გან-ტრ-ე-ბი-ს

აქმის ხელმეობლი

მ. რ.	მ. რ.	მ. რ.	მ. რ.
1	გან-უ-ტრ-ე-ბი	გან-უ-ტრ-ე-ბი-ი	გან-უ-ტრ-ე-ბი-ი
2	გან-ს-ტრ-ე-ბი	გან-ს-ტრ-ე-ბი-ი	გან-ს-ტრ-ე-ბი-ი
3	გან-ტრ-ე-ბი-ს	გან-ტრ-ე-ბი-ს	გან-ტრ-ე-ბი-ს

უაქმე

მ. რ.	მ. რ.	მ. რ.	მ. რ.
1	გან-უ-ტრ-ე-ბი-ი-ე-უ	გან-უ-ტრ-ე-ბი-ი-ე-უ	გან-უ-ტრ-ე-ბი-ი-ე-უ
2	გან-ს-ტრ-ე-ბი-ი-ე-უ	გან-ს-ტრ-ე-ბი-ი-ე-უ	გან-ს-ტრ-ე-ბი-ი-ე-უ
3	გან-ტრ-ე-ბი-ი-ე-ა	გან-ტრ-ე-ბი-ი-ე-ა	გან-ტრ-ე-ბი-ი-ე-ა

I ზმანებილი

მ. რ.	მ. რ.	მ. რ.	მ. რ.
2	გან-ტრ-ე-ბი-ი-ე-უ	გან-ტრ-ე-ბი-ი-ე-უ	გან-ტრ-ე-ბი-ი-ე-უ
3	გან-ტრ-ე-ბი-ი-ე-ს	გან-ტრ-ე-ბი-ი-ე-ს	გან-ტრ-ე-ბი-ი-ე-ს

უწყებულ ხელშეკრულებათა და | კავშირებით
შე. რ. შე. რ.

1	გან-უ-ტყ-უ-ბ-ო-ფ-ი-თ	გან-უ-ტყ-უ-ბ-ო-ფ-ი-თ
2	გან-ს-ტყ-უ-ბ-ო-ფ-ი-თ	გან-ს-ტყ-უ-ბ-ო-ფ-ი-თ
3	გან-ტყ-უ-ბ-ო-ფ-ი-ს	გან-ტყ-უ-ბ-ო-ფ-ი-ან

II სვან
წყობილი

	შე. რ.	შე. რ.
1	გან-უ-ტყ	გან-უ-ტყ-ი-თ
2	გან-ს-ტყ	გან-ს-ტყ-ი-თ
3	გან-ტყ-ს	გან-ტყ-უ-ს

II ბრძანებით

	შე. რ.	შე. რ.
2	გან-ტყ	გან-ტყ-ი-თ
3	გან-ტყ-ი-ან	გან-ტყ-უ-ან

II ხელშეკრუებით

	შე. რ.	შე. რ.
1	გან-უ-ტყ-ი	გან-უ-ტყ-ი-თ
2	გან-ს-ტყ-ი	გან-ს-ტყ-ი-თ
3	გან-ტყ-ი-ს	გან-ტყ-ი-ან

II კავშირებით

	შე. რ.	შე. რ.
1	გან-უ-ტყ-უ	გან-უ-ტყ-უ-თ
2	გან-ს-ტყ-უ	გან-ს-ტყ-უ-თ
3	გან-ტყ-უ-ს	გან-ტყ-უ-ან

III სვან
I თურქულით

	შე. რ.	შე. რ.
1	განმტყყარ ვარ	განმტყყარ ვართ
2	განმტყყარ ხარ	განმტყყარ ხართ
3	განმტყყარ არს	განმტყყარ არიან

II თქმუბითი

	შ. რ.	შ. რ.
1	განმტყარ ვრუგ	განმტყარ ვრუგნი
2	განმტყარ იუგ	განმტყარ იუგნი
3	განმტყარ იუ	განმტყარ იუნი

III კავშირებითი

	შ. რ.	შ. რ.
1	განმტყარ ვრუ	განმტყარ ვრუნი
2	განმტყარ იუ	განმტყარ იუნი
3	განმტყარ იუს	განმტყარ იუნი

182. სტრუქტური ქებითი გვარის წმენბის უღაღბის ნიმუშები

I სარის
აქმე

	შ. რ.	შ. რ.
1	ქ-გ-ოე	ქ-გ-ოეთ
2	ქ-გ-ოე	ქ-გ-ოეთ
3	ქ-გ-ოეს	ქ-გ-ოენ

აქმეს ხელმეობითი

	შ. რ.	შ. რ.
1	ქ-გ-ოე	ქ-გ-ოეთ
2	ქ-გ-ოე	ქ-გ-ოეთ
3	ქ-გ-ოენ	ქ-გ-ოედ

II სარის
წყაბრე

	შ. რ.	შ. რ.
1	ქ-გ-ე	ქ-გ-ენ-ის-ე
2	ქ-გ-ე	ქ-გ-ენ-ის-ე
3	ქ-გ-ე	ქ-გ-ენ-ე

III წმენბებითი

	შ. რ.	შ. რ.
2	ქ-გ-ე	ქ-გ-ენ-ის-ე
3	ქ-გ-ენ	ქ-გ-ენ-ე

II երկնային

	Ձ. Ռ.	Ձ. Ռ.
1	Գրք-1	Գրք-1-10
2	Գրք-2	Գրք-1-10
3	Գրք-3	Գրք-1-10

II ցեղերային

	Ձ. Ռ.	Ձ. Ռ.
1	Գրք-1	Գրք-1-10
2	Գրք-2	Գրք-1-10
3	Գրք-3	Գրք-1-10

III ԱՌՈՆ

I արհեստային

	Ձ. Ռ.	Ձ. Ռ.
1	Յժ. 1	Յժ. 1
2	Յժ. 2	Յժ. 2
3	Յժ. 3	Յժ. 3

II արհեստային

	Ձ. Ռ.	Ձ. Ռ.
1	Յժ. 1	Յժ. 1
2	Յժ. 2	Յժ. 2
3	Յժ. 3	Յժ. 3

III ցեղերային

	Ձ. Ռ.	Ձ. Ռ.
1	Յժ. 1	Յժ. 1
2	Յժ. 2	Յժ. 2
3	Յժ. 3	Յժ. 3

III ԱՌՈՆ

ԿՐԹ

	Ձ. Ռ.	Ձ. Ռ.
1	Կրթ-1	Կրթ-1-10
2	Կրթ-2	Կրթ-1-10
3	Կրթ-3	Կրթ-1-10

ქვეყნის ხელშეწყობით

ქართული
ნაციონალური
ბიბლიოთეკა

	შ. რ.	შ. რ.
1	ქ-ქვეყნ-იე	ქ-ქვეყნ-იეთ
2	ქ-ვეყნ-იე	ქ-ვეყნ-იეთ
3	ქ-ვეყნ-იენ	ქ-ვეყნ-იედ

■ სპარს
წყდობი

	შ. რ.	შ. რ.
1	ე-ევეყნ-ე	ე-ევეყნ-ენ-ის-ი
2	ე-ვეყნ-ე	ე-ვეყნ-ენ-ის-ი
3	ე-ვეყნ-ეა	ე-ვეყნ-ენ-ეს

■ ბრძანებით

	შ. რ.	შ. რ.
2	ე-ვეყნ-ე	ე-ვეყნ-ენ-ის-ი
3	ე-ვეყნ-ენ	ე-ვეყნ-ენ-ედ

■ ხელშეწყობით

	შ. რ.	შ. რ.
1	ე-ევეყნ-ი	ე-ევეყნ-ენ-ი
2	ე-ვეყნ-ი	ე-ვეყნ-ენ-ი
3	ე-ვეყნ-ის	ე-ვეყნ-ენ-ის

■ კავშირებით

	შ. რ.	შ. რ.
1	ე-ევეყნ-ი	ე-ევეყნ-ენ-ეთ
2	ე-ვეყნ-ი	ე-ვეყნ-ენ-ეთ
3	ე-ვეყნ-ის	ე-ვეყნ-ენ-ენ

■ სპარს
| თურქულად

	შ. რ.	შ. რ.
1	ქ-ქვეყნ-ებ-იე	ქ-ქვეყნ-ებ-იეთ
2	ქ-ვეყნ-ებ-იე	ქ-ვეყნ-ებ-იეთ
3	ქ-ვეყნ-ებ-იენ	ქ-ვეყნ-ებ-იედ

II აერმეობითი

	შ. რ.	შ. რ.
1	ვაკონ-ვაზი	ვაკონ-ვაზი
2	ვაკონ-ვაზი	ვაკონ-ვაზი
3	ვაკონ-ვაზი	ვაკონ-ვაზი

III კავშირებითი

	შ. რ.	შ. რ.
1	ვაკონ-ვაზი	ვაკონ-ვაზი
2	ვაკონ-ვაზი	ვაკონ-ვაზი
3	ვაკონ-ვაზი	ვაკონ-ვაზი

I სარდა აქმეო

	შ. რ.	შ. რ.
1	ვაკონ-ვაზი	ვაკონ-ვაზი
2	ვაკონ-ვაზი	ვაკონ-ვაზი
3	ვაკონ-ვაზი	ვაკონ-ვაზი

აქმეს ხელშეობითი

	შ. რ.	შ. რ.
1	ვაკონ-ვაზი	ვაკონ-ვაზი
2	ვაკონ-ვაზი	ვაკონ-ვაზი
3	ვაკონ-ვაზი	ვაკონ-ვაზი

II სარდა ვაკონ-ვაზი

	შ. რ.	შ. რ.
1	ვაკონ-ვაზი	ვაკონ-ვაზი
2	ვაკონ-ვაზი	ვაკონ-ვაზი
3	ვაკონ-ვაზი	ვაკონ-ვაზი

III სარდა

	შ. რ.	შ. რ.
1	ვაკონ-ვაზი	ვაკონ-ვაზი

ქართული
ნაციონალური
ბიბლიოთეკა

2.	გუგონუნ	გუგონუნ
3.	ეგონუნ	ეგონუნ

II ხელშეუბნით

	შ. რ.	შ. რ.
1.	მუგონ-ის	მუგონ-ის გუგუნ-ის
2.	გუგონ-ის	გუგონ-ის
3.	ეგონ-ის	ეგონ-ის

III კავშირებით

	შ. რ.	შ. რ.
1.	მუგონ-ის	მუგონ-ის გუგუნ-ის
2.	გუგონ-ის	გუგონ-ის
3.	ეგონ-ის	ეგონ-ის

III სპონს

I თურქულად

	შ. რ.	შ. რ.
1.	მგონ-ებოეს	მგონ-ებოეს გუგონ-ებოეს
2.	გგონ-ებოეს	გგონ-ებოეს
3.	ეგონ-ებოეს	ეგონ-ებოეს

II თურქულად

	შ. რ.	შ. რ.
1.	მგონ-ებოდა	მგონ-ებოდა გუგონ-ებოდა
2.	გგონ-ებოდა	გგონ-ებოდა
3.	ეგონ-ებოდა	ეგონ-ებოდა

III კავშირებით

	შ. რ.	შ. რ.
1.	მგონ-ებოდა-ის	მგონ-ებოდა-ის გუგონ-ებოდა-ის
2.	გგონ-ებოდა-ის	გგონ-ებოდა-ის
3.	ეგონ-ებოდა-ის	ეგონ-ებოდა-ის

I კვანძები

	შ. რ.	შ. რ.
1	ვინაშე	ვინაშე
2	რადგან	რადგან
3	რადგან	რადგან

II სარიცხობრივი

	შ. რ.	შ. რ.
1	ვინაშე	ვინაშე
2	რადგან	რადგან
3	რადგან	რადგან

III პირობები

	შ. რ.	შ. რ.
2	რადგან	რადგან
3	რადგან	რადგან

IV სივრცითი

	შ. რ.	შ. რ.
1	ვინაშე	ვინაშე
2	რადგან	რადგან
3	რადგან	რადგან

V კვანძები

	შ. რ.	შ. რ.
1	ვინაშე	ვინაშე
2	რადგან	რადგან
3	რადგან	რადგან

VI სარიცხობრივი

	შ. რ.	შ. რ.
1	ვინაშე	ვინაშე (ვინაშე)
2	რადგან	რადგან
3	რადგან	რადგან

II თერმობილი

	მ. რ.	მ. რ.
1	მუღოცა	მუღოცა გუღოცა
2	გუღოცა	გუღოცა
3	უღოცა	უღოცა

III კემბრებილი

	მ. რ.	მ. რ.
1	მუღოცოს	მუღოცა გუღოცოს
2	გუღოცოს	გუღოცოს
3	უღოცოს	უღოცოს

ჩაული ზმნები

185. ჩაული ქროფხა ძვი ზმნებს, რომლებიც ერთზე მეტი ფუძისა-გან შედგებიან. ჩაული ფუძის ზოლი კომპონენტი უთუოდ არის უღლებსადი ნაწილი, რომელსაც შეიძლება უწერებდეს სხელი, იშვიათად - ზმნა, ან ზმნიზედა (რომლებიც გაარსებოებული არიან).

ჩაული ზმნის ზოლი (საუღლებელი) ფუძედ, რეგარც წესი, გამოიყუ-ნება ყოფა, ქმნა, ცემა, დება, გება, ღება, ღებმა, თქემა, კლვა, ცემა, ზენა, წიფება და სხე

ნამუში: აღუღ-ყოფა, ამშორის-ყოფა, აღძრვის-ყოფა, ვანწმე-ღაღ-ყოფა ... ფასაწყის-ქმნა, იავარ-ქმნა, კაც-ქმნა - ფასასრულ-ცემა, ფროას-ცემა, ზრბოლის-ცემა - ნათლის-ღება, თუაღო-ღება - სიტყვის-გება, სსხჯელის-გება, შურის-გება ... თავს-ღება, ფასამამის-ღება, კელთ-ღება ... ინაეის-ღება, თუაღო-ღებმა ... სუღო-თქემა, ვუღის-თქემა ... კაცის-კლვა - უუარს-ცემა; აღუღ-ზენა, საჭირო-ზენა, სირცხულ-ზინება ... ძაღ-შიც კელ-შეწიფების ...

ფუძემონაცედე ზმნები

186. კაქეს რიცხვის, შწკრავის, ჭევეის მბედეფი ფუძემონაცედე ზმნები.

187. რიცხეში ფუძემონაცედე ზმნები, მონაცედეფი ხდება სუბიე-ქტის, ან იმპეტის რიცხვის მბედეფი. სუბიექტის რიცხეში მონაცედეფი ვარდიუად ზმნებს ქებს, იმპეტისა - ვარდიამეღებს.

ქართული
ენების ინსტიტუტი

188. ვი- გვაქვს მხოლოდითში, სხ- მრავლობითში:
1.	ვი-ვის (შენ იგი)	ვი-სს-ენ/ვი-სს-ენ-ან (შენ იგინი)
2.	ვა-ვის (შენ იგი)	ვა-სს-ენ/ვა-სს-ენ-ან (შენ იგინი)
3.	უ-ვის (მას იგი)	უ-სს-ენ/უ-სს-ენ-ან (მას იგინი)

189. მხოლოდითში არის ზი-, მრავლობითში - სხედ-

1.	ვი-ზი	ვი-სხედ-თ
2.	ქ-ზი	ქ-სხედ-თ
3.	ზი-ს	სხედ-ან (-სხედ-ან)

190. მხოლოდითში გვხვდება ვედ-, მრავლობითში - სხედ-

- ფშვი
1.	და-ვ-ედ-ები	და-ვისხედ-ები-თ
2.	და-შ-ედ-ები	და-ქ-სხედ-ები-თ
3.	და-ედ-ების	და-სხედ-ები-ან

- წაბერი
1.	და-ე-ვ-ედ	და-ვისხედ-ით
2.	და-შ-ვ-ედ	და-ქ-სხედ-ით
3.	და-ვ-ედ-	და-სხედ-ს

191. ვარდ- არის მხოლოდითში, მრავლობითში - ცხვ-

1.	და-ე-ვარდ-ები	და-ე-ცხვ-ნები-თ
2.	და-ქ-ვარდ-ები	და-ს-ცხვ-ნები-თ
3.	და-ვარდ-ების	და-ცხვ-ნები-ან

192. მხოლოდითში დ- გვაქვს, მრავლობითში - ხუ-

1.	და-ე-დ-ები	და-ე-ხუ-ში-თ
2.	და-ი-დ-ები	და-ი-ხუ-ში-თ
3.	და-ი-დ-ების	და-ი-ხუ-ში-ან

193. მხოლოდითში ვდ- გვხვდება, მრავლობითში - სხ-

1.	ვან-ე-ი-ვდ-ები	ვან-ე-ი-სხ-ში-თ
2.	ვან-ი-ვდ-ები	ვან-ი-სხ-ში-თ
3.	ვან-ი-ვდ-ების	ვან-ი-სხ-ში-ან

194. სუ- („ყოლა“) ძირს, რომელიც მხოლოდითშია, მრავლობითში სხ- ენაცვლება:
1	მუსუა	მ-უს-ს-ნ-ეს
2	გუსუა	გ-უს-ს-ნ-ეს
3	ესუა	ეს-ს-ნ-ეს ...
195. დეე-დეე-დეე ძირს მრავლობითში სხ- ენაცვლება:
1	დეე-დეე-დეე-ი	დეე-დეე-ს-მ-ე-ბ-ი-თ
2	დეე-დეე-ი	დეე-ს-მ-ე-ბ-ი-თ
3	დეე-დეე-ბ-ის	დეე-ს-მ-ე-ბ-ი-თ
196. ძ- ძირს ენაცვლება სხ-:
1	გან-უ-ი-ძ-ებ-ი	გან-უ-ი-ს-მ-ე-ბ-ი-თ
2	გან-ი-ძ-ებ-ი	გან-ი-ს-მ-ე-ბ-ი-თ
3	გან-ი-ძ-ებ-ის	გან-ი-ს-მ-ე-ბ-ი-თ
197. ძე ძირსაცან არის მიღებული ც- (ც-ს-ა-ძ-ს-ა-ძ-ეს), რომელსაც მრავლობითში ენაცვლება სხ-:
1	მ-ო-ც	მ-ო-ს-ს-ე-ნ-ი/მ-ო-ს-ს-ე-ნ-ი-თ
2	გ-ო-ც	გ-ო-ს-ს-ე-ნ-ი/გ-ო-ს-ს-ე-ნ-ი-თ
3	უ-ო-ც	უ-ო-ს-ს-ე-ნ-ი/უ-ო-ს-ს-ე-ნ-ი-თ
198. ვე- ძირს მრავლობითში ვარ-ვერ- შეენაცვლება:
1	გან-უ-ი-ვ-ე-ებ-ი	გან-უ-ი-ვ-ერ-ებ-ი-თ
2	გან-ი-ვ-ე-ებ-ი	გან-ი-ვ-ერ-ებ-ი-თ
3	გან-ი-ვ-ე-ებ-ის	გან-ი-ვ-ერ-ებ-ი-თ

მონაცვლება პირდაპირი ობიექტის რიცხვის მიხედვით

199. დ- ძირს მრავლობითში ხუ- ენაცვლება:
აქმუა	1	დე-უ-ი-დ-უ-ბ	დე-უ-ი-ბ-უ-ბ-ი
	2	დე-ი-დ-უ-ბ	დე-ი-ბ-უ-ბ-ი
	3	დე-ი-დ-უ-ბ-ის	დე-ი-ბ-უ-ბ-ის
წაბრლა	1	დე-უ-ი-დ-უ-ბ	დე-უ-ი-ბ-უ-ბ-ი
	2	დე-ი-დ-უ-ბ	დე-ი-ბ-უ-ბ-ი
	3	დე-ი-დ-უ-ბ-ის	დე-ი-ბ-უ-ბ-ის

II კატეგორიაში:	აღვი-ღო	ღვი-ბუნე
	2 ბო-ღო	ბო-ბუნე
	3 ბო-ღოს	ბო-ბუნეს ...

200. გვ- ძირს მრავლობითში შენაცვლება სს-

აწმყო	1	გან-ვა-გდ-ებ	გან-ვა-სს-ამ
	2	გან-ა-გდ-ებ	გან-ა-სს-ამ
	3	გან-ა-გდ-ებს	გან-ა-სს-ამ-ს

წავტოლო	1	გან-ვა-გდ-ე	გან-ვა-სს-ენ
	2	გან-ა-გდ-ე	გან-ა-სს-ენ
	3	გან-ა-გდ-ო	გან-ა-სს-ენ-ა

201. სუ- ძირთან მონაცვლებს სს-

აწმყო	1	და-ვა-სს-ამ	და-ვა-სს-ამ
	2	და-პ-სს-ამ	და-პ-სს-ამ
	3	და-პ-სს-ამ-ს	და-პ-სს-ამ-ს

წავტოლო	1	და-ვა-სს-ე	და-ვა-სს-ენ
	2	და-პ-სს-ე	და-პ-სს-ენ
	3	და-სს-ა	და-სს-ენ-ა

202. ღვე-/ღვ-/ღ- ძირს ენაცვლება სს-

აწმყო	1	ღა-ვა-სს-ებ	ღა-ვა-სს-ამ
	2	ღა-სს-ებ	ღა-სს-ამ
	3	ღა-სს-ებს	ღა-სს-ამ-ს

წავტოლო	1	ღა-ვა-სს-ე	ღა-ვა-სს-ენ
	2	ღა-სს-ე	ღა-სს-ენ
	3	ღა-სს-ა	ღა-სს-ენ-ა

203. ძ- ძირს შენაცვლება სს-

აწმყო	1	გან-ვა-ძ-ებ	გან-ვა-სს-ამ
	2	გან-ა-ძ-ებ	გან-ა-სს-ამ
	3	გან-ა-ძ-ებს	გან-ა-სს-ამ-ს

წაბრლე	1	გან-უ-ა-ძე	გან-უ-ა-სხ-უნ
	2	გან-ა-ძე	გან-ა-სხ-უნ
	3	გან-ა-ძო	გან-ა-სხ-ნა

204 გლ-ძირს ენაწევლება სს-:

აქმუ	1	გან-უ-ა-გლ-უბ	გან-უ-ა-სხ-ამ
	2	გან-ა-გლ-უბ	გან-ა-სხ-ამ
	3	გან-ა-გლ-უბს	გან-ა-სხ-ამს

წაბრლე	1	გან-უ-ა-გლ-ე	გან-უ-ა-სხ-უნ
	2	გან-ა-გლ-ე	გან-ა-სხ-უნ
	3	გან-ა-გლ-ო	გან-ა-სხ-ნა

მონაცვლეობა მწკრივებს მიხედვით

205. -არ/ყავ-/ფ-/ე-

I სკოლა
აქმუ

	მ. რ.		მ. რ.
1	ე-არ // ვ-არო		ე-არო // ვ-აროთ
2	ხ-არ // ხ-არო		ხ-არო // ხ-აროთ
3	არ-ს // არ-ის		არ-ის

აქმუს ხელშეუბლით

	მ. რ.		მ. რ.
1	ე-არ // ვ-არო		ე-არო // ვ-აროთ
2	ხ-არ // ხ-არო		ხ-არო // ხ-აროთ
3	არ-ს		არ-ის

II სკოლა

წაბრლე

	მ. რ.		მ. რ.
1	ე-ყავ		ე-ფენ-ის-თ
2	ე-ყავ		ე-ფენ-ის-თ
3	ე-ყო		ე-ფენ-ეს

III მისწინებით

	მ. რ.		მ. რ.
2	ე-ყავ		ე-ფენ-ის-თ
3	ე-ყავ-ს		ე-ფენ-ეს

II ხელმოებით

	შ. რ.	შ. რ.
1	ვ-ი-ვე-ი	ვ-ი-ვე-ნ-ი-თ
2	ი-ვე-ი	ი-ვე-ნ-ი-თ
3	ი-ვე-ი-ს	ი-ვე-ნ-ი-ან

II კავშირებით

	შ. რ.	შ. რ.
1	ვ-ი-ე-ი	ვ-ი-ვე-ნ-ე-თ
2	ი-ე-ი	ი-ვე-ნ-ე-თ
3	ი-ე-ი-ს	ი-ვე-ნ-ე-ან

III სარის

I თერმებით

	შ. რ.	შ. რ.
1	ვ-თ-ვ-ლ ვ-რ	ვ-თ-ვ-ლ ვ-რ-თ
2	ვ-თ-ვ-ლ ხ-რ	ვ-თ-ვ-ლ ხ-რ-თ
3	ვ-თ-ვ-ლ ა-რ-ს	ვ-თ-ვ-ლ ა-რ-თ-ან

II თერმებით

	შ. რ.	შ. რ.
1	ვ-თ-ვ-ლ ვ-რ-ვ-ს	ვ-თ-ვ-ლ ვ-რ-ვ-ს-ი-თ
2	ვ-თ-ვ-ლ ი-რ-ვ-ს	ვ-თ-ვ-ლ ი-რ-ვ-ს-ი-თ
3	ვ-თ-ვ-ლ ი-რ-ს	ვ-თ-ვ-ლ ი-რ-ს-ი-თ

III კავშირებით

	შ. რ.	შ. რ.
1	ვ-თ-ვ-ლ ვ-რ-ს	ვ-თ-ვ-ლ ვ-რ-ს-ი-თ
2	ვ-თ-ვ-ლ ი-რ-ს	ვ-თ-ვ-ლ ი-რ-ს-ი-თ
3	ვ-თ-ვ-ლ ი-რ-ს-ი-ს	ვ-თ-ვ-ლ ი-რ-ს-ი-თ-ან

206. ზი-/ხვედ-ჩხვედ-

I სარის

აქტივი

	შ. რ.	შ. რ.
1	ვ-ზი	ვ-ხვედ-ი
2	ჰ-ზი	ჰ-ხვედ-ი
3	ზი-ს	ხვედ-ან

Վիճարկ եղանակներ

	Ձև N	Ձև N
1	Գ-ՆՈ	Գ-ՆՆԵԳ-Ո
2	Յ-ՆՈ	Յ-ՆՆԵԳ-Ո
3	ՆՈ-Ե	ՆՆԵԳ-Ե

II ԱՊՐՈՑ
ԲԱՅԱԾՈՒՄ

	Ձև N	Ձև N
1	Գ-ՂՂԲ	Գ-ՆՆԵԳ-Ո-Ո
2	Յ-ՂՂԲ	Յ-ՆՆԵԳ-Ո-Ո
3	ՂՂԲ-Ո	ՆՆԵԳ-Ն

II ԻՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ

	Ձև N	Ձև N
2	ՂՂԲ	ՆՆԵԳ-Ո-Ո
3	[ՂՂԲ-Ե]	ՆՆԵԳ-Ե

II ԵՂԱԾՈՒՄ

	Ձև N	Ձև N
1	Գ-ՂՂԲ-Ո	Գ-ՆՆԵԳ-Ո-Ո
2	Յ-ՂՂԲ-Ո	ՆՆԵԳ-Ո-Ո
3	ՂՂԲ-Ո-Ե	ՆՆԵԳ-Ո-Ե

II ԵՂՄԱՐԿՆԵՐՈՒ

	Ձև N	Ձև N
1	Գ-ՂՂԲ-Ն	Գ-ՆՆԵԳ-Ն
2	Յ-ՂՂԲ-Ն	Յ-ՆՆԵԳ-Ն
3	ՂՂԲ-Ն	ՆՆԵԳ-Ն

III ԱՊՐՈՑ
I ԵՂՄԱՐԿՆԵՐՈՒ

	Ձև N	Ձև N
1	ՅՂՂԲԻ ԳՐԻ	ՅՆՆԵԳԻ ԳՐԻ
2	ՅՂՂԲԻ ՆԱԻ	ՅՆՆԵԳԻ ՆԱԻ
3	ՅՂՂԲԻ ՎԻՆ	ՅՆՆԵԳԻ ՎԻՆ

II ԵՂՄԱՐԿՆԵՐՈՒ

	Ձև N	Ձև N
1	ՅՂՂԲԻ ԵՂՄԱՐԿ	ՅՆՆԵԳԻ ԵՂՄԱՐԿԻՆԻՍ

- 2 მუღდარ იუგ
- 3 მუღდარ იუი

მსხდარ იუგენისი
მსხდარ იუგენს

III კავშირებითი

	მ. რ.	მ. რ.
1	მუღდარ ეუი	მსხდარ ეუგენი
2	მუღდარ იუი	მსხდარ იუგენი
3	მუღდარ იუს	მსხდარ იუგენ

207. კი- / სუ-

I სკანის
აქმე

	მ. რ.	მ. რ.
1	კი-იუს	კი-იუს
კუ-იუს (კუ-ი-იუს)
2	კი-იუს	კი-იუს
3	უ-იუს	უ-იუს

აქმის ხელმეობით

	მ. რ.	მ. რ.
1	კი-იუნ	კი-იუნ
კუ-იუნ (კუ-ი-იუნ)
2	კი-იუნ	კი-იუნ
3	უ-იუნ	უ-იუნ

II სკანის
ჩაქმე

	მ. რ.	მ. რ.
1	კი-იუსი	კი-იუსი
კუ-იუსი
2	კი-იუსი	კი-იუსი
3	უ-იუსი	უ-იუსი

III პრინციპით

	მ. რ.	მ. რ.
1	კი-იუნ	კი-იუნ
კუ-იუნ
2	კი-იუნ	კი-იუნ
3	უ-იუნ	უ-იუნ

II სილამუზით

	შ. რ.	პ. რ.
1	მ-ეს-ეს (მ-ეს-ეს-ის)	მ-ეს-ეს (მ-ეს-ეს-ის) გ-ე-ეს-ეს (გ-ე-ეს-ეს-ის)
2	გ-ე-ეს-ეს (გ-ე-ეს-ეს-ის)	გ-ე-ეს-ეს (გ-ე-ეს-ეს-ის)
3	ეს-ეს (ეს-ეს-ის)	ეს-ეს (ეს-ეს-ის)

III კავშირებით

	შ. რ.	პ. რ.
1	მ-ეს-ეს-ეს	მ-ეს-ეს-ეს გ-ე-ეს-ეს-ეს
2	გ-ე-ეს-ეს-ეს	გ-ე-ეს-ეს-ეს
3	ეს-ეს-ეს	ეს-ეს-ეს

208. ვაღ-//ვეღ-//ვად-

I სკანონი აქმუი

	შ. რ.	პ. რ.
1	წარ-ვად	წარ-ვად-ი
2	წარ-ხ-ვად	წარ-ხ-ვად-ი
3	წარ-ვად-ს	წარ-ვად-ს/წარ-ვად-ს-ი

აქმუის სილამუზით

	შ. რ.	პ. რ.
1	წარ-ვად	წარ-ვად-ი
2	წარ-ხ-ვად	წარ-ხ-ვად-ი
3	წარ-ვად-ს	წარ-ვად-ს/წარ-ვად-ს-ი

წილობითი

	შ. რ.	პ. რ.
1	წარ-ვად-ოდ-ე	წარ-ვად-ოდ-ე-ი
2	წარ-ხ-ვად-ოდ-ე	წარ-ხ-ვად-ოდ-ე-ი
	წარ-ხ-ვად-ოდ-ე-ს	წარ-ხ-ვად-ოდ-ე-ს-ი
3	წარ-ვად-ოდ-ე	წარ-ვად-ოდ-ე-ს

I ბრძანებით

	შ. რ.	პ. რ.
2	წარ-ვად-ოდ-ე	წარ-ვად-ოდ-ე-ი
3	წარ-ვად-ოდ-ე-ს	წარ-ვად-ოდ-ე-ს

უწვევების ხელშეწყობის და I კატეგორიის
შ. რ.

საქართველოს
სამართლებრივი
რეფორმების აგენტობა

1	წარუდგინი	წარუდგინი
2	წარბ-უდგინი
(წარბ-უდგინი)	წარბ-უდგინი
(წარბ-უდგინი)
3	წარუდგინის	წარუდგინის

II სპონსორი

	შ. რ.	შ. რ.
1	წარ-უდგ	წარ-უდგინი
2	წარბ-უდგ	წარბ-უდგინი
3	წარ-უდგის	წარ-უდგის

III ბრძანებები

	შ. რ.	შ. რ.
2	წარ-უდგ	წარ-უდგინი
3	წარ-უდგის	წარ-უდგის

IV ხელშეწყობის

	შ. რ.	შ. რ.
1	წარ-უდგის	წარ-უდგინი
2	წარბ-უდგის (წარბ-უდგის)	წარბ-უდგინი (წარბ-უდგინი)
3	წარ-უდგის	წარ-უდგის

V კატეგორიის

	შ. რ.	შ. რ.
1	წარ-უდგის	წარ-უდგინი
2	წარბ-უდგის (წარბ-უდგის)	წარბ-უდგინი (წარბ-უდგინი)
3	წარ-უდგის	წარ-უდგის

VI სპონსორი
I კატეგორიის

	შ. რ.	შ. რ.
1	წარბ-უდგის შ. რ.	წარბ-უდგინი შ. რ.
2	წარბ-უდგის შ. რ.	წარბ-უდგინი შ. რ.
3	წარბ-უდგის შ. რ.	წარბ-უდგინი შ. რ.

II გუნდები

	პ. რ.	პ. რ.
1	წარსულ ვაგ	წარსულ ვაგნინი
2	წარსულ ივ	წარსულ ივანინი
3	წარსულ ივ	წარსულ ივანე

III გუნდები

	პ. რ.	პ. რ.
1	წარსულ ვა	წარსულ ვაგნი
2	წარსულ ივ	წარსულ ივანი
3	წარსულ ივ	წარსულ ივანე

209. ტყე-ჩიტი

I სკანდინავიური

	პ. რ.	პ. რ.
1	ტ-ტყე (ტ-ტყე-ი)	ტ-ტყე-თ (ტ-ტყე-თ-თ)
2	ი-ტყე (ი-ტყე-ი)	ი-ტყე-თ (ი-ტყე-თ-თ)
3	ი-ტყე-ს (ი-ტყე-ს-ს)	ი-ტყე-თ (ი-ტყე-თ-თ)

აფხაზული სკანდინავიური

	პ. რ.	პ. რ.
1	ტ-ტყე (ტ-ტყე-ი)	ტ-ტყე-თ (ტ-ტყე-თ-თ)
2	ი-ტყე (ი-ტყე-ი)	ი-ტყე-თ (ი-ტყე-თ-თ)
3	ი-ტყე-ს (ი-ტყე-ს-ს)	ი-ტყე-თ (ი-ტყე-თ-თ)

რუსული

	პ. რ.	პ. რ.
1	ტ-ტყე-რ	ტ-ტყე-რ-რ
2	ი-ტყე-რ	ი-ტყე-რ-რ
3	ი-ტყე-რ	ი-ტყე-რ-რ

I მარცხენი

	პ. რ.	პ. რ.
2	ი-ტყე-რ	ი-ტყე-რ-რ
3	ი-ტყე-რ-რ	ი-ტყე-რ-რ

უწავებლის ხელმეობით და 1. კავშირებით
შ. რ. შ. რ.

1	უ-ტყ-ოდ-ი	უ-ტყ-ოდ-ით
2	ო-ტყ-ოდ-ი	ო-ტყ-ოდ-ით
3	ო-ტყ-ოდ-ის	ო-ტყ-ოდ-იან

II სიტყვა
წავებლა

	შ. რ.	შ. რ.
1	უ-თქუ	უ-თქუ-თ
2	ს-თქუ	ს-თქუ-თ
3	თქუ-ა	თქუ-ან

II პრინციპით

	შ. რ.	შ. რ.
2	თქუ	თქუ-თ
3	თქუ-ნ	თქუ-ან

II ხელმეობით

	შ. რ.	შ. რ.
1	უ-თქუ (უ-თქუ-ი)	უ-თქუ-თ (უ-თქუ-ით)
2	ს-თქუ (ს-თქუ-ი)	ს-თქუ-თ (ს-თქუ-ით)
3	თქუ-ს (თქუ-ის)	თქუ-ან (თქუ-იან)

II კავშირებით

	შ. რ.	შ. რ.
1	უ-თქუ-ა	უ-თქუ-ათ
2	ს-თქუ-ა	ს-თქუ-ათ
3	თქუ-ან	თქუ-ან

III სიტყვა
I თვრემლობით

	შ. რ.	შ. რ.
1	მ-ო-თქუ-ამ-ს	მ-ო-თქუ-ამ-ს
2	უ-ო-თქუ-ამ-ს	უ-ო-თქუ-ამ-ს (უ-ო-თქუ-ამ-ს)
3	უ-ო-თქუ-ამ-ს	უ-ო-თქუ-ამ-ს

II व्याकरण

	अ. क्र.	अ. क्र.
1	विभक्ति	विभक्ति
		संज्ञा-विभक्ति
2	संज्ञा-विभक्ति	संज्ञा-विभक्ति
3	संज्ञा-विभक्ति	संज्ञा-विभक्ति

III वाक्यशास्त्र

	अ. क्र.	अ. क्र.
1	संज्ञा-वाक्य (संज्ञा-वाक्य-में)	संज्ञा-वाक्य (संज्ञा-वाक्य-में)
		संज्ञा-वाक्य (संज्ञा-वाक्य-में)
2	संज्ञा-वाक्य (संज्ञा-वाक्य-में)	संज्ञा-वाक्य (संज्ञा-वाक्य-में)
3	संज्ञा-वाक्य (संज्ञा-वाक्य-में)	संज्ञा-वाक्य (संज्ञा-वाक्य-में)

IV वाक्यशास्त्र

	अ. क्र.	अ. क्र.
1	संज्ञा-वाक्य	संज्ञा-वाक्य
		संज्ञा-वाक्य
2	संज्ञा-वाक्य	संज्ञा-वाक्य
3	संज्ञा-वाक्य	संज्ञा-वाक्य

210. वाक्य-रचना

1 वाक्य
2 वाक्य

	अ. क्र.	अ. क्र.
1	वाक्य-रचना	वाक्य-रचना
2	वाक्य-रचना	वाक्य-रचना
3	वाक्य-रचना	वाक्य-रचना

3 वाक्य वाक्यशास्त्र

	अ. क्र.	अ. क्र.
1	वाक्य-रचना	वाक्य-रचना
2	वाक्य-रचना	वाक्य-रचना
3	वाक्य-रचना	वाक्य-रचना

वाक्यशास्त्र

	अ. क्र.	अ. क्र.
1	वाक्यशास्त्र	वाक्यशास्त्र

2	ერთობა	ერთობა
3	ერთობა	ერთობა
I პრინციპით		
	მ. რ.	მ. რ.
2	ერთობა	ერთობა
3	ერთობა	ერთობა
უწყობის ხელშეწყობით და I კუბურებით		
	მ. რ.	მ. რ.
1	ერთობა	ერთობა
2	ერთობა	ერთობა
3	ერთობა	ერთობა
II სპირა		
	მ. რ.	მ. რ.
1	ერთობა	ერთობა
2	ერთობა	ერთობა
3	ერთობა	ერთობა
III პრინციპით		
	მ. რ.	მ. რ.
2	ერთობა	ერთობა
3	ერთობა	ერთობა
IV ხელშეწყობით		
	მ. რ.	მ. რ.
1	ერთობა (ერთობა)	ერთობა (ერთობა)
2	ერთობა (ერთობა)	ერთობა (ერთობა)
3	ერთობა (ერთობა)	ერთობა (ერთობა)
V კუბურებით		
	მ. რ.	მ. რ.
1	ერთობა	ერთობა
2	ერთობა	ერთობა
3	ერთობა	ერთობა

211 ძე-დგე-
I სკოლა
აქტიუ

	მ. რ.	მ. რ.
1	მ-ი-ც	მ-ი-ც
2	მ-ი-ც	მ-ი-ც (გუ-ი-ც)
3	რ-ც	რ-ც

აქტიუის ხელშეწყობით

	მ. რ.	მ. რ.
1	მ-ი-ც	მ-ი-ც-ს
2	მ-ი-ც	მ-ი-ც-ს (გუ-ი-ც-ს)
3	რ-ც-ს	რ-ც-ს

წიგნობა

	მ. რ.	მ. რ.
1	მ-ი-ც-ა	მ-ი-ც-ა
2	მ-ი-ც-ა	მ-ი-ც-ა
3	რ-ც-ა	რ-ც-ა

II ხელშეწყობით

	მ. რ.	მ. რ.
1	მ-ი-ც-ა-ს	მ-ი-ც-ა-ს
2	მ-ი-ც-ა-ს	მ-ი-ც-ა-ს
3	რ-ც-ა-ს	რ-ც-ა-ს

III კომპიუტერით

	მ. რ.	მ. რ.
1	მ-ი-ც-ა-ს	მ-ი-ც-ა-ს
2	მ-ი-ც-ა-ს	მ-ი-ც-ა-ს
3	რ-ც-ა-ს	რ-ც-ა-ს

საფუძვლიანი: თანა-მაც, ძალ-მაც, წარ-მაც და მისი.

212. მონაცვლეობა ქვეყნის მხედველი

არის ხმების რომლებიც პირველს და მეორე სეროებში სხვადასხვა
ქვეყნის მხედველი იღვლება ვიქმ სათავისო ქვეყნა) - ვიქმ სათავისო ქვეყნა)
ვზრახვ (საარვისო ქვეყნა) - ვიზრახვ (სათავისო) ვზრუნვ (საარვისო) -
ვიზრუნვ (სათავისო) ...

სახელწინა

საწყისი

213. საწყისი ძველ ქართულში ძირითადად სახელის ფუნქციით გამო
ვჩნება

214. საწყისს აჩარბოებს -> სუფიქსი (წერ-ა, ხატე-ა, კახე-ა, მშა და
სხვ) -> სუფიქსს შეიძლება უბოლოდეს -ომ (სყ-ომ-ა, უდ-ომ-ა, დავყრ-ომ-ა,
დახტ-ომ-ა და მხმ.), ან -ოდ (წ-ოდ-ა, სრ-ოდ-ა, პრ-ოდ-ა ...)

ომ-ა, როგორც წესი ქნებით გვარის ხმათა საწყისს აჩარბოებს
შეიძლება ვფიქროთ, რომ -ომ არქველი იქნება ნიშნა

ოდ-ა საშუალო გვარის ხმათა საწყისებს აჩარბოებს ღმთა,
საფიქრებელია, რომ -ოდ ძველად იყო იქნება ნიშნა

საწყისს აჩარბოებს -ოდ სუფიქსი (ტარ-ოდ-ი, დემ-ოდ-ი ვერ-ოდ-ი
...) -ოდ სუფიქსი ძირითადად საშუალო გვარის ხმათა საწყისის მიჩარბოებუ
რა

საწყისს აჩარბოებს ხ -> (საღვ-ა/საღვა, ხაზ-ა, ხუდა ...), ხა ->
ხაზარ-ა, ხაბარ-ა, ად-ხა-არ-ა, ხა-ქარ-ა, ხა-ღმ-ობ-ა ...), ხა ->
ხა-ღვ-ოდ-ა, ხა-კახ-ე-ა, ხა-მტ-არ-ა, ხა-მხ-ა, ხა-ტყ-ე-ა, ხა-ღვ-ა, ხა-
ტყ-ა ...), ხა -ოდ (ხა-ვე-ოდ-ი, ხა-ემ-ოდ-ი, ხა-ომ-ოდ-ი, ხა-ებ-ოდ-ი,
ხა-უნ-ოდ-ი, ხა-მარ-ოდ-ი ...) ხა -ოდ (ხა-არ-ოდ-ი, ხა-მარ-ოდ-ი,
ხა-ერ-ოდ-ი, ხა-ქა-ოდ-ი ...) კახე-ქე-ა ვე-ა-დეს -ოდ სუფიქსით
(ქრმ-ოდ-ი, წრ-ოდ-ი/წრ-ოდ-ი ...) საწყისი

215. საწყისს მიუბოვებს ვებს, ირწვტყვის მიმართულებს, კბ-
ცატებს კაცვარების წარსლად მიმართული ვებს, საწყისი ირწვტყვის
მიმართულებს აქვან იქნა

დაწერა უბელი კრტატის ფარმა დაწერება - მუდობით
კრტატისა

იქნათად არს გამოხატული ვარობრე დაბრძობრენა

მიქმ	მ
წათა	წათა
დავარენა	დავარენა

განზიარება
განვრცობა
ჩვენება
განხილვა

განრომა
განვრცობა
ჩვენება
განხილვა

მეცხეობა

216. მიმღობის ძველ ქართულში უმთავრესად ზედასართვი სახელის ფუნქციით გამოიყენება, საცხად გვაქვს გაარსებული მიმღობების:

მოქმედებითი გვარის მიმღობა

217. მოქმედებითი გვარის მიმღობის ოდნობასართული წარმოება შედარებით იშვიათია. მ. თესართი აწარმოებს მიმღობებს მ-მარაგ-ი, მო-მ-ზრამ-ი, მ-ცემ-ი და მისი. მა. თესართი გამოიყოფა ისეთ მიმღობებში, როგორცაა მა-ქე-ი (სოფელ-მა-ქე-ი), მარღე (მარღე-ი)

ძველ ქართულში გაქცეულა თესართი-ბოდოსართვიანი წარმოება, ოღონდ ზოგი კონფიქსი მუტად პროდუქტულია, ზოგი ნაკლებად, ზოგი მუტისმუტად იშვიათია.

მოქმედებითი გვარის მიმღობის ძირითადად მ. -ულ კონფიქსი აწარმოებს (მა-მ-ცემ-ელ-ი მ-სწავლ-ელ-ი მ-საესტ-ელ-ი მ-მ-წე-ელ-ი მ-მ-წოდ-ელ-ი ...)

ძველ პროდუქტულია მა. -ულ კონფიქსი (მა-გვებ-ელ-ი მა-მისხვებ-ელ-ი მა-მშველებ-ელ-ი და-მა-ცულებ-ელ-ი ...)

საცხად ხშირია მ. -არ (მა-ტე-არ-ი, მ-გემბ-არ-ი, მ-წენბ-არ-ი, მ-წეტ-არ-ი ...). თუ ძირში რ თანხმობენ გვაქვს მიმღობის მწარმოებლად მ. -ულ აღობორფი ვეფლანებს (მ-წერ-ად-ი, მ-მარგ-ად-ი მ-სერ-ად-ი, მ-სახრ-ად-ი ...)

გვხვდებიან მა. -არ კონფიქსი (მა-ტეგბ-არ-ი, მა-ეე-არ-ი, მა-ესტე-არ-ი ...)

სხვა მწარმოებლები ნაკლებ პროდუქტულია

მ. -ე კონფიქსი გამოიყოფა მო-მ-ბუ-ე მო-მ-ღ-ე მარ-ე მ-წ-ე ...

მიმღობებში

მ. -ულ კონფიქსი აწარმოებს მსაგ-ულ მ-ზარღ-ულ მიმღობებს

მა. -ურ კონფიქსს შეიცავს მა-ც-ი-ურ-ი

მე. -ულ გვაქვს მე-ცესტ-ულ მიმღობებში არს მე-ცესტ-არ-ი, რო

მელი მე. -არ მწარმოებლებს გამოიადებს

მე. -ულ (სმე. -ურ) კონფიქსი გამოიყოფა მე-არწე-ულ მიმღობებში

მო. -არ გვაქვს მო-ცესტ-არ-ში, მო. -ულ მო-ქს-ულ ფუნქსი

არც მკვებარე ... მპრწინაღუ მკურნაღუ ...) მო-ე (მო-ე-ე)
 მორწინე მოსურნე მოსწრადე მოურნე მოურარე მოურე-ე
 მოსე-ე მოწამე მოწადე მოჭარნ-ე) მო-ურ/მო-ურ-ე
 უღი მოღე-ური მოწინუღი მოსე-უღი მოხარუღი - კან-
 ფუქები წამოქმედა

იშუათა მ-ე (მოჭრე მნატრე მძლე მწიფე) მ-ან (მსუქ-
 ანო მტყე-ანო მწიფ-ანო მჭეუ-ანო) მ-ან-ე (მსუქ-ან-ე) მე-ე (მე-
 ე-ე მე-მეოთ-ე მე-წესე) მე-არ/მე-ად (მე-ფე-არი მე-ღო-ფ-არი
 მე-ტრ-ად-ი) მ-ი (მ-ფე-ო მ-სმ-ო) მ-ურ (მ-ფე-ური) მო-უღ
 (მო-რ-მ-უღი, მო-რ-მ-ე-უღი) თესართ-ბოლოსართებ

223. მძღუბს მოეოვება გეზს ორწრეციის მიმართულებს კონ-
 ტაქტს კატეორიებზე მე, წარმედინებელი გამოხატავს მიმართულ გეზს
 საყო ორწრეციის მიმართულებს აქედან იქით

კონტაქტს მიხედვით დაბრისბრება არის გადმოცეული ძეო
 წყლებში რეორიკა მქმნელი (უშუალო) მქმნეული (შუალობით)
 დამწერი (უშუალო) დამწერებელი (შუალობით) და სხ.

საწინააღმდეგო

224. ადგილის წინაზედებია: იქა, იქი, მუნ, მანდა, ზე, ქეა
 ქეზე წინა, უკანა, შუე, მოერის, ვარე, ვარეკან, ვარეზე მიმდე
 მინეკან, ათერ, მავერ, აქათ, ზემოთ, ქუემოთ, წინათ, უკა-
 ნათ, მარჯულ, მარცხ, მკუარდ და სხ.

მარჯულ მიღებულია მ-მარჯულ, ხლი მარცხ - მ-მარცხ-
 ღარმბსაგან, სადაც მ-ლ მარმბებელია, მერ მკუარდ

225. დროის წინაზედებია: ოდეს, აწ, გუშინ, ხვალე, ხვეა ძე-
 ღუნ, მუნქეზე/მუნთქეზე წინათ, ადრე, მიმდე მიმდემ, მეცა
 (მინა), მეს, მეცეუდად, მარადის, ხვალისაგან, მერმე, დღეუღ, მა-
 შინ

ზოგჯერ დროის წინაზედს სხელს მრუნეს გაქვევებული ღარმ
 უღეს საფუძელად: დღეს, ეამ, წეს, წეს-წეს/წეს-წეს ... ზამ-
 თრის, ზაფხულის - მათუად, შემდგომად - დღის -

226. ეთარების წინაზედებია: ქარე, ვარე, ქარმი/ქარე,
 ვარმი/ვარე, ადუღ, ადუმა, პრსპირ, მართლ, მკეუარ,
 ზედასზედა, კადალ/კადა/კადა -

ერთიანი ზნისზედა ხშირად შეიძლება იგი ნაწილობადაა დასრულებული
პრინციპულად ზოგად, ცხადად, ფრად, ტუბიად, ნიად, ძნად, შირი
თლიად, ან კიდევ სხეულში და ზნის ფუნქციონირება: **შეჩვენება**
მართ-ღ-მ-მართ-ღ, მ-კუთ-რ, ი-ღუშ-ად ... **შეჩვენება**

227. ერთიანი ზნისზედებია: საღა, ვინაა, ვიდრე, ოდეს, ვითარ,
რასათვის, რაგან, რად.

228. მიმართებითი ზნისზედის ფუნქციონირების ემბლემა საღა,
ვინაა, ვიდრე, ოდეს, ვითარ, რასათვის, რაგან, რად. გარეუვა კონტე-
ქტის საშუალებით ხდება.

მიმართებითი ზნისზედა იქნება ერთიანიდან -ცა საღაცა,
ოდესცა, რაგანცა, ვითარცა, ვინაიცა, ვიდრეცა ... -იგი საღა-იგი, ოდეს-
იგი, რაგან-იგი ... -ვეა საღა-ვეა ოდეს-ვეა რაგან-ვეა ... -ესე რაგან-
ესე ოდეს-ვეა ვინა-ესე, -ცა-იგი, -ცა-ვეა -ცა-ესე საღაცა-იგი, საღა-
ცა-ვეა საღაცა-ესე ... ნაწილებით.

229. მიზეზის ზნისზედებია: ამისათვის, მაგისათვის, ამისგანად,
შით მიზეზის ზნისზედებზე გამოიყენება ამის სახისათვის, ამის პირისათვის

230. მიზნის ზნისზედებია: ამისათვის, მაგისათვის, ამისგანად,
შით.

მიზნის ზნისზედებზე გამოიყენება ამის სახისათვის, ამის პირისათვის,
მიზეზისა და მიზნის ზნისზედათა გარეუვა კონტექტის მიხედვით
ხდება.

231. უარყოფითი ზნისზედებია: არაოდეს, არასაღა, არასაღადათ,
არაგანა.

შედეგები

232. თანდებულის შესახებ ზემოთ ყვარებული (SU) დაცვით, რომ
თანდებულის ფუნქციონირება გამოიყენება ზოგი ზნისზედაც (ქვემოთ გარეუვა
არაა) ...

233. კემრი ოსკარია: მერთებელი და მქეშებარებული მართე-
ბელი კემრები გამოიყენება შერწყმულსა და რაულ თანწყობულ წინადადება-
ში, მქეშებარებული - რაულ ქეწობულ წინადადებაში. მეცნიერებათა

მერთებელი კემრები

234. მერთებელი კემრები რამდენიმე ჯგუფს ქმნიან: მაჯგოფე-
ბელი კემრია და

მაქეშებარებული კემრებია: ანუ, ანუ თუ, გინა, გინა თუ, გარნა.
შარსმარებული კემრებია: ხოლო, არამედ, გარნა.

მქეშებარებული კემრები

235. მქეშებარებული კემრებია: რამეთუ, რომელ, რაა, რაათა,
უკეთუ, დათუ, ვითარმედ, და.

მქეშებარებულ კემრიათ უწყვეთი გამოიყენება მიმართებით
საცდისებულს და მიმართებით ხშირზეებს.

და ძველ ქართულში მქეშებარებულ კემრადაც გამოიყენება: სდა
ქნესას და განვიხადოთ შნ, შკ, ლ, ლ, მიმართული მე დრამანი, და
ეხლო, შკ, ლ, ნ და სე

ნაწილაკი

236. ნაწილაკები რამდენიმე ჯგუფად იყოფა: კთხებით, დადასტურე-
ბით, უარყოფითი მიმართებით, განუსაზღვრელობით, სხვათა სტყვისა.

237. კთხებით ნაწილაკებია: ა, მე, შეა, ნუ, ნუჟაჟა

ა დავითეს ხნის პირან ფრმას ნაწარებით შესაძლებელ არსა
ყოლის რაამუ ვოფად? ა 146; არს სტორი ადგიოქუა შნ? ბ 20, 13 C
და მისი, ზოგჯერ სახელსაც სრა მიეი შეა? ა 14, მ ვოჯარ შეა? ა 21, 5
...

მე ნაწილაკი ხნის პირან ფრმას დავითეს ნაწარებით ვეცხისმე
რას ცოლი ვოფად? ა 146 C), უფრო ხშირად კი კემრს, ნაწილაკს სა-
ხელს (ვითარმე ენ უფლის? ბ 12, 29 C), არამედ ღირდა შენდაცა შეწყალებად
მოყვინთა მის შნის? ბ 18, 33 C), ჩუენანი ვინმე უდიდეს იოს? შკ 9, 34,
რაამუ იოს ემია ქე? ლ 1, 66 და მისი).

ზოგჯერ წინადადებაში უარყოფილად წარმოადგენილი ა და მე
ნაწილაკები სხვადასხვა სტყვისთან (არამუ თქვენ უფროს უმცობეს ხართა

მერჩველია? მ. 6,26; არამე უპერასა და აღმოიქვას იგი? მ. 12, 11 და მისი.)

არის შემთხვევები, როცა ქრისა და იმეუ ფორმასთან -მეა მერჩველი ნაწილაკი გვიქვს (არამეა არსივე ურდმელსა შიაცვერ, ლ. 6, 39 C).

238. დადასტურებითი ნაწილაკია ქე იგი ზოგჯერ იბრუნვის კიდევ მხოლოდ იფარ თქვენი 10 ქე და არას - არას.

239. უარყოფითი ნაწილაკებია არა, ვერ, ნუ არა ნაწილაკი ნაბრუნება ზოგჯერ (სხ. 238).

240. მიმართებითი ნაწილაკებია ცა, ქა, ვა, იგი, ცა-ქა, ცა-ვა-ვა-იგი (სხ. 78).

241. განუსაზღვრელობითი ნაწილაკია ზე

242. სხვათა სიტყვის ნაწილაკებია -ო, -მოქი, -თქვა.

243. მეა ნაწილაკი თხრობითი კლას ფორმას კუმარებითად აქვევს (სხა უერას შენა, ვითარმეა ვესუა შენ იგი ცოლად, მ. 14,4; არასა აქუს, რამეა მოვაცეს შენ, ლ. 14,14 და სხვ.) მეა ნაწილაკის ერთ-ერთი ძირითადი ფუნქციას პარობითობის გამოხატვა (ტეროსს თუმეა და სიღონს იქმნეს ძალი, რომელი იქმნეს თქვენ შორს, მამრეუ სამეგეა ძაბთა ნაცარსა ზედა მსბდობარეა შერანეს, მ. 11, 21; უკვეოუმეა ზე მოკლეო, მამაიგამეა მენი იყოლეო, ა. 8, 19 და სხვ.)

თხრობითი კლას ფორმას მეა ნაწილაკი პრძინებითად აქვევს ესეგეა იყოთ, მ. 24,43 DE, შერა უყოლეო C, ნუშეა იყოფინ, მ. 18,22 C (სმეცარი შემთხვევები იშვიათა).

მეა ნაწილაკი ხნის ფორმას II თურქობითობის შინაარსს ანიჭებს არა უნდა, ვითარმეა ქერისტანს იქვეოდა, ა. 7,1 C; სუკეწითეან არასდა ვის ქსა ვითარმეა აღ-ვირმე-უბილნა თუღნი შობითეან პრძინანი, ა. 9,32 DE.

იშვიათად მეა იმარტეს „ოთქის“ ნაწილაკის ფუნქციით ნუ ქეონებთ, ვითარმეა ზე ძერსმეტეველ რამე ვეა თქვეწითეს წინამე დბროსა, ა. 5,45 C; ფარაი ძილა ზეწება ვერა, ვითარმეა ვეა იგი მდინარესა ზედა და ასა ქერა, ვითარმეა მდინარისეან გამოუდოლეს შუენი ზრობანი, შესაქე 41,1-2 O; ვიბოლველ მერმე ზეწებასა და ვითარმეა შუენი თაენი ევეოლისანი აღმოუდოლეს ავეღლსა ქრისა, იქვე 41,22 O.

244. ძველ ქართულში და ზოგჯერ ნაწილად ფუნქციით გამოიყენება (რომელია აღიარებულია კინიდა და შეუძლებელ არს, ავ. ძველ. III 82, 24-25) მარტოთა ვიქიმე შუნი და კვამია შაუოქა და შეიარეულადა (ანთა მისა) შუხო კინი ჩამე, იერ-3 36 ო, წარმავლ ვართ ვოველი, ვითარცადა მა მანი ჩუენი, ავ. ძველ. III 89, 21 ხოლო საზრდელი შუნი იოს, ვინადა ჩუენცა ვიზარდებით, იქვე 146, 22-23 და მისა).

245. ვე ნაწილად ინტენსიობას გამოხატავს უკვე ნიშნავს „მამ მამსადამე, მართლაც, იქნებ“, ნუუავე - „იქნებ, განა ხომ“, ბარე - „ბარე მამსადამე“, და - „ყოფე უერ კოფე“, მებარ - „მარულია“, სამე - „მართლაც“, კინი/კინიდა - „თითქმის“, თესაგან - „ცალკე“, თუ არა „თორემ“, ჰედამე - „იქნებ“ ...

246. ძველ ქართულში ცა ნაწილად ზმნის ბირთვ ფორმასაც დავითის (განუკრდებოდაცა მათ და იტოვებს, მ. 13, 54; დასორცენვოქცა, ლ. 12, 1 იტოვცა მ. 12, 22; მუდვიდაცა, მ. 12, 22 ...

247. ბირთვ ფორმასთან ვებედება ნაწილად ფუნქციით გამოიყენებულ და მარადის დბრისა ხედვითა უკრცოთა მიუმსგავსებოდა, ვადრელი წარმავტებოდადა მიღუაწებოთა ვოველთა შოფთა მის ადვილსათა, ავ. ძველ. II 11, 14-17; მენვე იხილე რომელი იყოხდა შეძლებელ ვარგე ჰად ჩუენდა, ავ. ძველ. III 158, 16-17 და სხვ.

შრიისებუანი

248. ძველ ქართულში შორისდებული მებად იშუათა დასტორდება # [ო], ვაა, ვამა.

შემსმენელი

249. შემსმენელი ორგერია მარცხი და შედგენილი. მარცხი შემსმენელი პირთი ხშირად გადმოიცხება (ოქუა, აღაგო, წარვიდა და მისთ). მარცხე შემსმენელს უთანაბრებს რთული ხვნა (ნათელ-ყო, უარ-ყო, ვერ-იონა და სხე).

შედგენილი შემსმენელი შედგება სახელადი ნაწილის (შემსმენლისთა) და შეშული ხნისაგან. შემსმენლისად გვხვდება სახელი, სახელ-ხვნა, იშვიათად მუცელუბის სხე ნაწილზეც. შემსმენლისად გამოიყენებული სახელი და სა-ხელ-ხვნა ძირითადად წარმოიფქვრიდა უნიშო სახელობითი (წრფელობითი) ფორმით. შეშულ ხვნად გამოიყენება არს, იყო, ქნა.

ქებებარე

250. ვარდამავალი ხვნა-შემსმენლის ქებებარე პრინციპულუბადია: I სერის ფორმებთან იგი სახელობითი ფეცა, II სერის ფორმებთან – მოხლობითი, III სერის ფორმებთან – მიცხობითი (ყაცი აღმენს სახლსა, ყაცმან აღმენს სახლი, ყაცეს აღმუნებებს სახლი. ძვეე პრინციპულუბადია საშუალ-მოქმედებითი ვერის ხვნა-შემსმენლისთ დაკავშირებული ქებებარე (ყაცი იყრის, ყაცმან ვარყინა, ყაცეს ვანუყინეს).

გნებითი ვერის ხვნა-შემსმენლის ქებებარე უოველითის სახელო-ბითი ფეცა (ყაცი აღმეს, ყაცი დამლა, ყაცი დამლულ არს) სახელო-ბითთა საშუალ-გნებითი ვერის შემსმენლის ქებებარეც (ყაცი პორვის, ყაცი აღმორენა, ყაცი აღმორეცხულ არს).

შემსმენლისა და ქებებარის რიცხვში ურთიერთობა

251. პირის ნაცვალსახელებითი გადმოცხებული ქებებარე უოველითის ოთხმბებს შემსმენელს რიცხვში (მუნ აღმუნებთ, თქვენ აღმუნებთ, ქენი/ვეენი/იგანი აღმუნებთ; ხუნ ვსაყო, თქვენ ვსაყო, ქენი/ვეენი/იგანი ქვენ; ხუნ ვოქუთ, თქვენ სოქუთ, ამთ/მაცათ/მთა/იმთ თქვენ ...).

თე ქებებარის მრავლობითობა -ნ-თა სუფიქსებითა გამოხატული, ხვნა-შემსმენელი, როგორც წესი მრავლობითი ფეცა (ყენი აქებუნ, ყენი დაღუნებან, ყეთა აქებ, ყენი დაღუნეს და მისთ).

თუ ქუბუღასარის მრავლობითობას -ებ სუფიქსი აღნიშნავს, ხანა შემსმენელი, როგორც წესი, მრავლობითი ფეას (კაცები წერსმენელს) კაცებთან დაწერას/დახატა ...
247035329

თუ ქუბუღასარე კრებითი სახელითაა გადმოცემული, შემსმენელი შეიძლება იფიქროს მრავლობითი, ან მრავლობითი სრია იგი, რომელი წინაე-ვიდოდა და რომელი უკუნა შეუდგა, დაღაფებდეს და იტყვოდეს, მ. 21 9, შერა შეერა მისა ურა მრავალი, მ. 13,21.

პირდაპირი დამატება

252. პირდაპირი დამატება შეეწონა მხოლოდ გარდამავალ ხანა-შემსმენელს პირდაპირი დამატების ბრუნვითა, მიცემითი და სახელობითი.

მიცემითი ფეას I სრიაში დასმულ ხანა-შემსმენელთან შეეწობილი პირდაპირი დამატება (კაცი აშენებს სახლსა), სახელობითი - II და III სრე-ში მდგარი ხანა-შემსმენლის პირდაპირი დამატება (კაცებან აღაშენა სახლი, კაცსა აღუშენებეს სახლი).

პირდაპირი დამატებისა და შემსმენლის ურთიერთობა რიცხვში

253 ხანაში არსებეს 6- სუფიქსიან მრავლობითი დასმული პირ-დაპირი დამატების მრავლობითობა -ენა/-ანა/-ან მრავლიტებით (სხ. 172). II და III სრეებში მდგარ ხანაში გამოხატულია აგრეთვე ჩვენ და თქვენ ნაცვალსა-ხელთი გადმოცემული პირდაპირი დამატების რიცხვი.

-ებთან მრავლობითი დასმული პირდაპირი ობიექტის რიცხვი რო-ვორც წესი, ხანაში არ გამოხატება.

თუ პირდაპირი დამატება ერთზე მეტია, ხანა-შემსმენელში დამატების მრავლობითობა შეიძლება არსებოს, ან არა. მარჯვლად წარვე შეყნეს მის ფეას და ურლი და შეიღნი სურს მრავალი 414, 31 აკურთხენა ოსვე და ქაღველი იგი სინ მრავალი 96, 27; შერა იხილა სიმონ და ანდროს, მისა მისი, შერა 18 CD და მისი).

ორიბი დამატება

254. ორიბი დამატება ყოველთვის მიცემითი ფეას (კაცი აღუშენეს შეიღეს სახლსა, კაცებან აღაშენა შეიღეს სახლი, კაცსა აღუშენებეს შეიღეს სახლი) სამპირიანი ხანა-შემსმენლის ორიბი დამატება შესაძე სრიაში ხშირად უბრალო დამატებად იქვეა ხოლმე (კაცსა აღუშენებეს სახლი შეიღესა/შეიღესათეს).

არბი დამატებისა და ზნა-შემსამტეხლის ურთიერთობა რაცხეში

255. არბი დამატების შიღობითი და მრავლობითი რაცხეს II და III პარების ფორმები გარკვეულად შედგება

უკუარს	კაცისკაცია
კიფარს	შენსიქუნ

გარჩეა ხეებს სახელის ფორმის ან კონტექსტის მიხედვით.
პარველი პარის შიღობითისა და მრავლობითის ფორმები ნაწილობრივ გარჩეულია გუ- შიღობით მრავლობითში გვხვდება, მ- შეიძლება იყოს შიღობითი და მრავლობითი.

სახელისა და ზნის წყობა

256. საზოგადოებრივ ქართულში სახელი ზნის უსწრებს. არსებობს ვარდამავალი ზნის შემკველი წინადადების ძირითადი წყობა ორიენტირებული ძველების მიხედვით შემდეგია ქვემოთაჲ - ზნა-შემსამტეხლი - პარდაპირი დამატება.
გარდაუვლი ზნის შემკველი წინადადების ძირითადი წყობა ორიენტირებული ძველების მიხედვით ასეთია ქვემოთაჲ - ზნა-შემსამტეხლი - არბი დამატება.

ამებთანად ასეთი ვითარება თარგმნულ ძველებშიც.
ძველ ქართულ ძველებში მტკად იშვიათდა წარმოდგენილი სამპირან ზნა-შემსამტეხლიან შემკობილი შესაბამისი სახელები ამის გამო რაიმე კანონზომიერების დადგენა ძეღდება.

ქართული ჯნის ძეღობისათვის დამსახურებულია ზნის წინადადების ბოლო პოსიციამი დამის ტრანზიტოა ძველი ქართული ჯნის უკანასკნელი პერიოდისათვის წამყვანი ხდება შემდეგი ვარიანტები ქვემოთაჲ - პარდაპირი დამატება - ზნა-შემსამტეხლი ორპირიანი ვარდამავალი ზნის შემკველი წინადადებისათვის, არბი დამატება - ქვემოთაჲ - ზნა-შემსამტეხლი ორპირიანი ვარდამავალი ზნის შემკველი წინადადებისათვის.

უბრალო დამატება

257. უბრალო დამატება დვას მიცხობი, ნაოქანობი, მოქმედებოი, დანიშნულებისა და ვითარებოი პრეტებოი.

მიცხობი პრეტებოი მგვიბი უბრალო დამატება, როგორც წესი თანდევ ბუღიანია შეინაკეთა თანა შერეეს წინაშე თაჲ იჲ, სინ. მრავალი 210, 25, არა მოეწაოი თქვენ ზედა სხვა სიმძიმე იჲ გამოცხ 224.

გუქეს უბრალებული მიცხობითი ვარდამავალი უბრალო დამატებაჲ არაჲნ დადგეს სადგებელი ძალი უბრალებული სამოსხლას ძველსა, მ. 9, 16 DE. პერ. სამოსხლას ზედა C.

საოქსაბოში დასმული უბრალო დამატება შეიძლება იყოს უბრალო ბულო, ან თანდებულისა; ვერ-აზს მისა ვაკის ფრად ქნება და მწიგნობართა უფია მოხუცებულთაგან და მღვდელთმოდღუართა და მწიგნობართაგან 9,22, ვითარ ანუ დასამად უწოდეს იქნა მესერ ქალწულისა მის? სნ. მრავალი 29, 22, კაც იქნა თნიერ მუნებისა, სნ. მრავალი 35, 19; მოუღერ დღერი რაგამ წარედეს მათგან სიქ მ. 9, 15 G; მართა უყოლო იყო მსახურებისაგან ფრადისა, ფხვედობაქარი 189, 31 და მისა.

მოქმედებითი მფგარი უბრალო დამატება უთანდებულა, ან თანდებულისა:

იერი იტოდან პირითა მათთა, ფსალმ 58, 14; და იყო მუწერ ქმნულობითა და ვიოდ პირითა ფრად, მესაქმე 39, 6; მათ მიოცა არა კლი მუთხ წინაწარმეტყუელსა მის სნ. მრავალი 107, 8.

ვითარებით უთანდებულა ფრამ გამბატეს უბრალო დამატებას რამდამს გარდაქცია ზღუა ქბულად, ფსალმ. 65, 6; უყოლო ქბს ტემს მს ფდაკესა მარტოსა მერწყულსა მადალი იყო სარწმუნოება წინადუეა კბეფ, სნ. მრავალი 77, 4; ბუედ ჯოჯობისად ჭინი ამს სოფლისა იქნა, იქვე 223, 8.

ცალკე უნა გამოყოთ ის შეხბევეა, როცა უბრალო დამატება არის წარმოდგენილი ზედსართავი სხელის უფრობითი ხარისხის ფორმისთან უბრალო დამატება ძველ ქართულში ძველი კონსტრუქციით უბრატესად საოქსაბოში, იმუათად - მიყებითი:

ვიქნი - სანქნი მენი უკუნასტელნი უმრავლესე პირველისა, იოვ გამოცხ 2, 19; არადა არს უბოროტეს გრანებისა, მამ სწავლ 150, 12-13; რადერ უმჯობეს არს კაცი სიებოერისა, მ. 12, 12 D; სიებოერისა GE.

სადიქრებელია, რომ თანდამორველად უბრალო დამატება ზედსართავი სხელის უფრობითი ხარისხის ფორმისთან მიყებითი დასმულა.

განსაზღვრება

258. განსაზღვრების ფუნქციით იქველ ქართულში გამოიყენება ზედსართავი სხელი, მიძლეობა რიტებით სხელი, ნაცუელსხელი, ასებითი სხელი

განსაზღვრება ორგერია შეთანხმებული ზედსართავი სხელი მიძლეობა რიტებით სხელი ნაცუელსხელი და მართული (საოქსაბოში დასმული ასებითი სხელი).

იქველ ქართულ ორგერადერ ძველებში ზედსართავი სხელი და მიძლეობა უბრატესად სხვებრებს უწერესა ძველი სათარგმნ ძველთა უბრეტობაშიც ამ მხრე გამოხატვისა მიძლეური წიგნები, იეროფე პიროგრაფიული ხასობის ძველები.

რეცხვითი სახედი, როგორც წესი, საზღვრულს უქნარებს როგორც ორივემხალურ, ისე ნათარგმ ძველებში.

ესე ვხვდებით წყნებით ნაცვალსახელები აგრეთვე ეთონიკურებზე და განუსაზღვრელობით ნაცვალსახელები უბრატესად საზღვრულს მოსდევს.

ესეოდენი, ვაგოდენი, ქარშითა, ვარშითა, ესეზღვეანი, ვაგოდენი წყნებითი ნაცვალსახელები აგრეთვე განსაზღვრებითი ნაცვალსახელები უბრატესად საზღვრულს უქნარებენ.

მართალი საზღვრული ძველ ქართულში უბრატესად საზღვრულს შემდეგ დგას.

ადგილის გარემოება

259. ადგილის გარემოება გადმოიცემა ადგილის წმინდებით (აქა, იქი, მუნ, ზემოთა, ქვემოთა, წინათა, უკუანათ ...) მიცემით, ნათესაობით, მიქმედებით, ყოთარებისა და მიმართულებებითი დამხული არსებითი სახელით.

ადგილის გარემოება გადმოიცემულია ადგილის წმინდებითი სული კაცოსა უჩვენისათვის შიარს განვცა დმრთისაგან, ფსევდომაკარი 223, 15; მივეო მან შინაგან, ნოველები | 63, 25; მუნ მუნ ბარ ფსალმ 138, 8; რამეთუ აქ გარემოდსა სფა კარის, სწ. მრავალი 84, 3; არა თუ სამოსელი მრწინვალში ვამს აქა მისად, იქვე 84, 15.

უანდებელი მიცემითი ფორმა მერცხოზი ხმოების გარეშე, ან მერცხოზი ხმოებით მიმართულებას გამოხატავს და ყოთარცა მიუხატეს იერესხალში, 2, 211; მთი წარადრეს კაცი შინასტერისა მას, ნოველები | 18, 17-18.

მიცემითი უანდებელი ფორმა მერცხოზი აფეკლობითის გამოხატავად იხმარება ქენი არან კლდოენისა მას დათესული, მრკ. 4, 16 DE; რამდენსა აფეკლსა მხვდევ ანუ თუ სოფელსა იქვეოდი ანუ თუ დამსა, ანუ თუ უდამსოსა, სწ. მრავალი 224, 16-17.

თანდებულის მიცემითი აფეკლობითის გადმოიცემა: უაფეო იფენქ მართალი ქლდოენსა მას შინა კრესოსი, შესაქმე 18, 24; ქენი არან კლდოენისა ზედა დათესული, მრკ. 4, 16 C.

-გან თანდებულისა ნათესაობითი გამოხატობის გადმოიცემა მას დღესა შინა გამოიდა იქუ სახლისა მისგან, 2, 13, 1 შინაგან გულისაგან ზრახენი კაცობი უკუოქნი გამოდენ, მრკ. 7, 21 C; ოდეს ვანოდეს სული ჩემს გუამოსა ჩემისაგან, ნოველები | 23, 45.

უანდებელი ან თანდებულის მიქმედებითი გამოხატობის გადმოიცემა რამდენამ გამოდევ ეთული იგი ადგილობისა შეადრებით, სწ. მრავალი 204, 20; არა თუ ვარსკლდენი ზეოთი ქვეანად ვარდამოვდეს იქვე 217, 6; რამელი მარსეს ქლდოენთ თი მილონ, ნოველები | 18, 1, 2.

მიმართულებით ბრუნვა მრავალნი ქუჩათაგანნი მოსულნი არიან მართლსა და მარამისა, ი. 11,13; რასათს სხვსა მიუღწეო შეწყნარს თხოვად, მამ სწავლ. 146,28; მიუღია მამისა სამაისა, მამ ცხოვრებანი 260,13. ვითარებითი დასმული სახელი მიმართულების გამოქვეყნებად, იხილეთ ვსდვ ცად, ფსლმ. 138,8; არა თუ ვარსკვლავნი ზევით ქვეყანად ვარდამოედს სწ. მრავალი 217,6; უცხოვ სოფლად თუ ვინმე მივყევანოს შერ, იქვე 221,10; ოდესმე წარვიდოდა იგი ციხედ, ნოველები, 1, 23, 18-19.

ჴელ ტექსტებში შენაშენს მიცემობისა და ვითარებისა ფორმისა მონაცვლურსა: ვითარცა მივხლნეს იერუსალმს, მ. 211 DE; შერ იერუსალმად C; და წარადრინსა მონანი თქნი მიწოდებად ნივრებულა მათ ქორწილსა მს, მ. 22, 3 DE; შერ: ქორწილ C.

დროის გარეშობა

260. დროის გარეშობა ვადმოიკცმა დროის ზმნიზღებითი (აწ, ადრე, მაშინ, გუშინ, ოდეს, სვალე, ძუღუან, შერამე ...), სახელობითი, მიცემობითი, ნათესაობითი, მოქმედებითი და ვითარებითი ბრუნვის ფორმებით.

დროის გარეშობა ვადმოიკცმულია დროის ზმნიზღებითი მამინ მიუედს იესუს მიწადენი თქნი, მ. 18,1 DE; რაცემს მიუღეს გუამი იგი დღებით ძალთა მისთა, ფსედომიკარი 221,10; ოდესმე პქუე ზერსა, ნოველები, 1, 18,2; აწ ღმერთი მწუნდ არს მიფერე მისა, იქვე 18,13; მიერთიფარცა გულისმსა უ ზედამიწეებით, სწ. მრავალი 106,32 და მისთ.

დროის გარეშობა ვადმოიკცმულია ენიშო სახელობითი რასთა გამოცდნეთ ათ დღე, ოც გამოცეს 2,10; დაეცე მის თანა სამ დღე ათ ასურტრეს 78v. 3-4a; ნეტარი მამია ოვანე შყოვარ გამ უფარებოდა ღმერთსა, მამ ცხოვრებანი 275, 7-8.

დროის გარეშობას ვადმოსცვს მიცემობითი ბრუნვა მას ვამსა ვარუფამს მან რათამან საქმენი ცუდნი ვანატარენა, სწ. მრავალი 181,9; მას დღესა შინა გამოვიდა იესუ საღოს მისგან, მ. 13,1; ილოცვილი, რასთა არა იესს სოფტორლასა თქვენი ზამთარსა შინა, ვინა დღესა მამასთა, მ. 24, 20 DE; შერ: ზამთარსა C.

ნათესაობითი ბრუნვა ილოცვილი, რასთა არა იესს სოფტორლასა თქვენი ზამთარს, მრკ. 13,8 C; შემდგომად წვლითორღუნისა დიდუა მჯელი ნოესს მიმართ, სწ. მრავალი 85,20; ნოვეს ზუდა სთქმასთეს მიწა წვლითორღუნას იგი ქვეყანასა ზუდა, მამ სწავლ. 151, 17-18.

მოქმედებითი და ვითარებითი ბრუნვები ვარსკვლავთა რამდენიმე დამით შერვალ არს, სწ. მრავალი 217,27; ქე უფელი მიუღეს სიქამუკით ჩემთოვან, მრკ. 11,20 C; დადგრა მწუხრითოვან ვანთადამდე და

განთავსოვან მწებრამდე ლოცვად და ტორიად ნოველები | 23, 24-25
 მათად შევსებინ ჩემი ფსალმ 137,3; მათად მე პირველად განმეობინ
 შელთა მკ 7,27; იქმე მოჩქმენე ვარე სიყვდილამდე, ოვ ვმეცხე მკ 10, 10; შექმსით ვამთავან დამხვდა ვოველს ქვეანამა ზედა მ 22,45-46; მათად
 დროს ვარებოვან ვამხატვლია სინტავით, რომლის პირველი წყროს
 რაა, მორე კო უნაწო სხვლობითი დამხული დროს ვამხატვლი სიტყვა
 (დღე ვამ, თოვე წელიწად ...) ამხვექნ იგი თავს თქმს რაა დღე მ
 დღეად მამ ცხორებანი 263,11; რაა წელიწად მოიფინან კოცო უცხო,
 ბაღავარ 40, 28-29; რაა ვერიავეთა მათეფის მათ შინა, მამ ცხორებანი
 152,6; რაა დღე ნიშნეს „ყოველივე“, რაა ვამ - „ყოველ დროს“ და ამ

ვითარების ვარებოვან

261 ვითარების ვარებოვან ვადმოცენს ვითარების ხმინხველებით (ვვრე-
 ვვრით/ვვრეთ, ვვრე ვვრით/ვვრე პარსმარ ...) სხვლობითი, ნათესაო-
 ბითი, მოქმედებითი და ვითარებითი ბრუნვების ფორმებით.

ხმინხვე ვადმოსცენს ვითარების ვარებოვანს ვვრე მთარულ იფქეს,
 მამ ცხორებანი 79,8; ამის სოფლისანი იგი კორწილნი არა ვვრით არივდ
 ვვრითხო, სინ მრავალი 83,10-11; ვვრეთ ვვო მხო, რახომცე შექმდოს,
 ნოველები | 23,21; მერე ვვრად იქნა ლ 15,20; ამის ზედა შექმნა ვვრე
 ფრიად, სინ მრავალი 210,8; ვვრავხე ვვრებულ არს ნყოფი ვითარ მო-
 ვავეს, ნოველები | 23,31-32; ვვრისდა მადლი მხო შენ წინამე დმარისა,
 იქვე 23,51; მინი ორნი კორცილად ვოფოვქეს სოფელს ვვრთად, და ვან-
 ვოვქეს ვვრთვე ზოგად და მინაზონ იქმეს, იქვე 24,1-2.

ვითარების ვარებოვანს ვამხატვან სხვლობითის ქინში ფორმა
 მწრადვდ მოვავოს სახბოელი შენი მამ სწელანი 145,8; მვერცხელ
 წარვილი წარმტევექვლია ჩვენთა თანა, იქვე 147,5-6; მძღავარ დავიმორ-
 ჩილოს შენ, იქვე 149,22; შეშოლის ვმსაქან განდევობილებსა და ვვარის-
 ვოვთა დმარისა, სადამე ცხადად და სადამე იღუქმად, იქვე 150,8-9.

ნათ. ბრუნვა ძალიანებარ ჩემსა ვიზრუნე ნოველები | 23,30; კო მსა-
 მან მან ბრძანებოსებარ მისისა, იქვე 23,52-53.

მოქმედებითი ბრუნვა რამეოე მერითავანცე ვედისმ-კო ზედამიწვე-
 ნით, სინ მრავალი 108,33; წარვიდა მსა იგი და იქნა მინაზონ, არამედ
 უღმებით ცხორებდა, ნოველები | 19,6-7.

ვითარებითი ბრუნვა განმბრავლდეს მე ვფროს თმთა თავსა
 ჩემსადა მოძულენი ჩემი ევდად, ფსალმ 68,5; ევლესამან ვროშირად
 დღე-კო, სინ მრავალი 223,36; დაღვერა მწებროვან განთავადვე და
 განთავადოვან მწებრამდე ლოცვად და ტორიად დაუცხრობილად, ნოვე-
 ლები | 23,24-25.

მიზნის გარემოება

262. მიზნის გარემოება ვადმოიცემა მიზნის ზნისზელებით (ამისთვის, მისთვის), ნათესაობით და ვითარებით ბრუნებებით.

მიზნის გარემოების გამოხატავს მიზნის ზნისზედა ამისთვის ვეცე შენ უფალმან შენმან, ჩაათა ველისქმა-სუო, ვან არს, რომელმან ვეცე შენ, მამ სწავლ 146, 23-24;

ნათესაობით ბრუნება ქვე სსხე არს შენი, ძუო შეფისო, რომელი პეტრე-პეტე მთარულდებსა სსხოებისათეს, რომელსა ჰყონებ ჩემ თანა, პლავარ 34, 23-25.

ვითარებით ბრუნება ადელი ვტრავი ძმათკან საწერდად, ნოველები | 23,13; სალოცველად ვუღლის ამის ქრებულისათეს, ადამ ოახთა ანდერძის პეტრე სასწავლებ და სიმებს საცთუნებელად, შეთვმცა-უბლეს, რეულოცა, მკ. 13,22 C.

მიზეზის გარემოება

263. მიზეზის გარემოება გამოხატება მიზეზის ზნისზელებით (ამისთვის, ამის გამო, მის გამო), ნათესაობით და (სმუთათვ) მოქმედებით ბრუნებებით.

მიზეზის გარემოებას გამოხატავს მიზეზის ზნისზედა ჩაასათეს რომელიმე მადარ არს და რომელიმე ვლასკე? მამ სწავლ 143,5; მადარ ჩაასათეს იტანებოდა? არამედ ამისთვის, რამეთუ იგი ხლო მარტოა ვამდა, იქვე 146,2-3; მისთვის იტანებოდა, იქვე 146,4,5; სოდობი ჩაასა ვაწე დოქეა არამედ ამისთვის, იქვე 151,6; ჩად ვანბანეს უფალი? ესაღმ 43,24; ჩაათა არა ამის გამო ამხალდე მამ სტორებანი 279,34.

ნათესაობით ბრუნება ვადმოსცემს მიზეზის გარემოებას სული ვაცისა უჩებებისათეს შირს ვანდეა დმრთისაგან, ფსევდომარია 223,15; ხლო მან ვერადა მუგო სტეუდა დედისა თესსა სორცხელისაგან, ნოველები | 19, 13-14; არა პრემებს სინანულად სიძვისაგან მისისა, იოვ. ვამოცხე 2,21.

მოქმედებით ბრუნება ხლო ზეუდა იგი მოთცა არა მოუტევებდა მს, არცა შეუნდობდა, სან მრავალი 107,12; სიმრუდე ვარძობისა მუნებით არს, ხლო სიმრუდე შენი ნებთა შენითა არს, მამ სწავლ 148, 9-10.

წინადადების ტიპები

264. ძელი ქართლისათეს დამხმარებელია ვრელი პერიოდები, სადაც ვადეაქველია თანქროს და ვეწროსა მკვალთად შეიძლება დავიძრო-მით სინური მრავალათეს ქათი ადელი.

ველისმს-ვეთ, ჩავეწნი ბლოწნი და შეფერი, რომელთა ვეწნეს მრავანდნი თეთს მათთა და ადელეწნეს მხვლანი მათნი და ადელმუნეს, ვ-

თარეა შუანი მძეწერეთანი, გულისწრომანი იგი მათნი და უოქმეზღუდო სოკოდოდ და უზორდეს შწწუად ცუცხლოთა და დადარნა კასრტნი, ბქნი ემსკმან, ხოლო ვრია შუელოი ყოყად გულებოთათეს, რამეთუ მქნი შქნი ვოზბოისანი ვწრ ვროდვან მას და სკუქნიცა იგი მიწმამე არიან, რამდენი იქნეს მის ზედა, მრავალვინ მარძეს და ვწრ ვროდეს მას, არამედ მარძობნიცა იგი წარცდეს და დასოწრცხლად შეიქნეს, ხოლო ვუღესთა იდეცე და მარადს ეუვის, 224,3-11.

მოუფენთი ერა დეგულს „საღვარსიანიდან“:

ბქუე კაცმან მან ქრისტემოწერემანი დასამბი სკქმისა ჩემისა ქე იუ, რამეთუ მქმა სოტყუას ეთი დეოთი იდეწ სოქმბუეისა ჩემისათა და საწქუთა საწქუთი მისი ჩემ თანა, და ვოღალდე ქენესა მისი მქქენდა გუღსა მინა ჩემსა, რასაცა ვოქმოფე და აღორძებოდა დეოთი დდე ვოთარცა ნყრეი რაა აღორძებონ, ვიღრქმის ვანსრულდა ნყრეი იგი და ქვევითანი ნყოფი გამოლო, რომელსაცე მქდეე ჩემ თანა, ხოლო სოტყუად, რომელი მქმა, ქე არს სკონენს უეწწოი არსს მას არანსად და არანსს მას – არსად, რომელმან ვწრ გუღსკმე-ვის არსი იგი, ვწრ თანწარმქედეს არანსს მას, ხოლო არსი იგი მქმე იგი სოფელი არს და არანსი – სოფელი ქე რომელითა შწ მქწრობოდ სარ, 6,7-13.

265. ვეიქეს საბი ტობს წინადაღესა მარტოეი, შერწმული და ჩოული ენდა იქეს, რომ ძველ ქართულში მარტოეი წინადაღესა შედარებით იშვიათია უბრატესად ქედეს შერწმული და ჩოული წინადაღესებო.

შერწმული წინადაღესა

266. ერთგვარი წყვრებს შერწმებს, როგორც წესი, კემობის მემეუობი ზეგსა მერწმებულ კემობებულ გამოუწენს და, ხოლო, ანუ, არამედ, გინა თუ

მრავალი საგანს ვწრეუი გღმეთო და მონსტეოთა, მამ სტორესანი 279, 41-42;

და წარვიდა მის იგი და იქმა მინაზონ, არამედ უღებუთი სტორესება, სოფლები | 19, 6-7.

ესი არს სატი ქე ანუ ზედაწერილი, 3, 22,20;

რაცამს ძილოს ხოლესა დწრეებრი, გინა თუ ხოლესა ანგელოზებრი, მამ სტორესანი 277,21.

იშვიათად შერწმული წინადაღესბს ერთგვარი წყვრებს შერწმებს უკემობოთა

სხვანი აქტოენა თვისსა თვისსა ვწრ ძილ-უც სტორესება, 3, 27,42

შემოყენო მე საღესა დწინსსა კანაწქუთი ჩემ ზედა სოფარული, ვქმ ვქმ

2.4. შვედი მტელის ჩემა, დამ ჩემი, სხლო, მოწილე ზმური საკუთარი
თქმა ჩემი, ვქამე პური ჩემი თავლითა ჩემითა, იქვე 5.1

047067289

267. ძველ ქართულში დასტურდება ველა ტობს შერჩეული
წინადადება: ერთგვარშემსმენელობანი და აღიზუნა თუღანი თქნი და მხ-
ილა რტოთა მათ ზედა მტორედი რამე თაფლი და იწყო ჭამდე, ბალაყარ
37, 8-10), ერთგვარქვეშებარეობანი (და შუაქცია გემოვნებასან და
სიტკბოებასან მისან, ბალაყარ. 37,10-12), ერთგვარდამტეტეობანი (ვაძოა-
ღრე ნათელი შენი და ქვეშარტებაი შენი, ფსალმ 42,3; თაგუფე მამსა
და დედასა, მ. 15,4 C; 19,19 C; რომელსათეი უსუბითა და ღერწითა
საუეს, სს. მრავალი 83, 5-6), ერთგვარგანსაზღვრებობანი (კაცის ცრუისა
და მხაგუეარისაგან მიქენ მე ფსალმ 42,1) და სხვ.

შერჩეული წინადადების პრადამრი დამატება რიცხვში ითმბებს
უბლოეს შემსმენელს:

გამოადინნა სიხლნი თქნი და ასეა ქნოლთა თქნთა, ღარე მრ-
ავლი 98 r, 11-13.

როცა შემსმენელთან რამდენიმე პრადამრი დამატება, შემსმენელი
რიცხვში უბლოეს ითმბდება:

და დუბევა მამია და დედაი და მანი და დანი და ნათესაი, სს.ს.
მრავალი 412, 22-24 ; რომელმან ადღოს წიგნი და მუდნი ბექედნი
მინი A-397 29 r, 2-4.

როცა შემსმენელთან მხოლოდითი დასმული რამდენიმე დამატება,
შემსმენელი შეიძლება იფეც მხოლოდითი ან მრავლობითი:

იხილა სიმონ და ანდრია, მრკ 1,6 CD, შერ: იხილნა E.

რთული თანწყობილი წინადადება

268. რთული თანწყობილი წინადადების შემადგენელ ნაწილთა
(წინადადებათა) შეროება, ჩვეულებრივ, კავშირისა კავშირებად გამოიყენება
და, ხოლო, არამედ, ანუ, გაჩნა.

და განათლდა სხლი იგი ბრწყინაულებითა მით თუღლებსათა და
აღივინეს უფელნი იგი სურნელებითა მით გულისსაქებელითა, ბალაყარ 34,
11-14;

ცანი და ქვეანა წარკეფ, ხოლო სიტყუანი ჩემნი არა წარკეფ, მრკ
13,31

არა შუედა იქუე მოწაყეთა თანა ნაყსა მას, არამედ მოწაყენი ხოლო
მისნი შუეღეს, ა. 6,22.

რამელი იხაიო ზს, ანუ რამელი მსახურებს, ლ 22,27,

ნუ კუმონს, გაჩნა კრწმენს ხოლო მრკ 5,36.

არს შემთხვევები, როცა და გამოყენებულია მამობისდასტურებელი კეზმის (სილდი) ფუნქციით

ნათესავი უცხოური და მამრეზე სასწაულს ეძებს. და სასწაული არა ვცეს მამ, მ. 12, 39 C; მშველი ძლიერთა მოძღვრდა, და ძლიერთა ვაძე შერატეპ ძალი ფსაღმ ვალ 3,4; შენ აბრალე მგელს მშორსა, და ს-მადრე შენი წარმოსტყუენეს მშერთა, აღსა ცეხელისასა დაძებეს, და ალი ავზებულ არს მინაგან შენსა, შენ ვახელს მკოჩე ვუელი, და მინაგან შენსა დამკდრებულ არს დიდი ვეშას, შენ მოკლავ დროსკალსა, და ენა შენი უბორტეს დროსკალის ცხენს, მამ სწავლ 148, 11-14.

შეგარებთა იმეათათა უკეზმობი რთული თანწყობლი წინადადება

არცა უარფრეცეით გვლითა ჩუენითა, მიდრიცენ აღაგნი ჩუენნი ვხისაგან შენსა, ფსაღმ 43,19; მივიზიდეს შენ, შემეგომად შენსა სოღნელად ნელსატებელისა შენსა კამოდეო, ქუბ ქუბ 1,4; შეეფუარენ ძებუნა შენნი უფროსი დუნისა, სწარფოესამან შეეფუარა შენ, იქვე 1,4; ამა, ზამთარი წარი-კაა წენსა დისქარა, წარედა, ვაფული გამოზნდა ქვეენსასა, ეთი სხლენსა მოწრა, ენა გურტრესა ისმა ქვეენსასა ჩუენსა, ლელუმან გამოუბევა ვაფუ-ლი თესი, ვენანი ჩუენნი ვუაფან, იქვე 2, 11-13.

რთული ქვეყნობლი წინადადება

269. რთული ქვეყნობლი წინადადება ძველ ქართულში შეეკად ზმორია ამასთან საქმად არს ისეთი შემთხვევები, როცა ერთდროულად ვეკეტს ქვეყნობა და თანწყობა თანწყობლია მოყვარი სეი შედგენს რამდენიმე მარტო რამდენიმე შერწყმული, ან მარტო და შერწყმული წინადადებებისაგან, ან დამოკიდებული მოყვარს ძღაეს რამდენიმე დამოკიდებული (ერთგვარი და არაერთგვარი) ან ვეკეტს თანამშვედრული დაქვემდებარება (დამოკიდებულს მიუბოძებს თავისი დამოკიდებული წინადადება და ამა).

270. დამოკიდებული წინადადება მოყვარს ესწრებს (ეთთარ მივიდა ლავრად, პოვა მამა ჩუენი სამა, მამ ცბორებანი 275,18) მოსდებს (ეთენი საქმენი შენნი, რამეთუ სახელი ვეკეტეს და ცხოველ ხარ და მკუდარ ხარ, თუ ვამოცეს 3,8, ან მოთავსებულა მოყვარის ნაწილესს მორის (წარვედით დამსას მივას რამედ არს წინაშე თქვენსა, და შეხუელად მხოვით ვანი დამბული და კოც მის თანი, მ. 212).

271. მოყვარის და დამოკიდებულის შეერთება, როგორც წესი, მიქცე-ბესარებელი კეზმის შემუშობით ხდება მიქცეობებარებული კეზმებითა რამეთუ, რაითა, უკუეოუ თუ, ეთთარშუდ, რაა.

გეომორფიკული უღელის და მიყვით მის დიდებას, რამეთუ მოვიდა ყმა სსხეულის მისხას, თუ გამოცხ. 14,7)

ხოლო ამას უღელს ამბობენ იქნს ეშმაკი, რათა ამას საქართველოს მთაგდის იგი ზრუნვათა, ფსევდონიკარი 224, 33-34;

თარგმანი

ხოლო აქ, უკეთესი მოვიწინაფით სინანულად, ვიბრუნებ საქართველო ქრისტესს, მამ სწავლანი 61, 4-5;

ვინაა უწყო, თუ ჰქმნათესა იტყვან, ზღაღარა 72, 20-21;

სუკუე მოვიღენ მიწაფენი მისნი და წარბარონ იგი და უბრახ ვნს, ვითარმედ აღდგა იგი მკურნალოთ, მ. 27,64;

მამნ მოავარი მოიწია სრული მოყვებოთური თვისი უკუნს წიღის და მოიწია ქალაქსა მისსა კრებას, ითხოვეს ჩათ იყინი ბურსა, მამ ცხორე პანი 225, 28-29.

იშუათა რომელ და სომხელი მისი იქნა მარცხნაღუ სეტყა ფრიალ, რომელ მარცხელმან ქვეყანასა ზედა ვერ უღლის ქარე განსმეტყვე პად, მრ. 9, 3; ესმადლობ დებრისა, რომელ არავს თქვენანსა ნათელ-ვეს ღობნ. 716-7 და სხე

მევე იშუათად და გამოიყენეს მაქვებებარებელი კემბრის ფენ-ქეთი რაა ვნებას, და ვიყო თქვენ, მრ. 10,36; ვნ ვნებას ორთაყინი და მოგტეო თქვენ, მ. 27,17 და მისი.

რთულ ჰქმნობლ წინადაღებაში გამოიყენეს მიმართებით ნაცვალ-სახელები (ვინ, ვინცა, რაა, რაიცა, რაა-ესე, რაა-ვევ, რაა-იგი, რა-მელი, რამელიცა, რამელი-ესე, რამელი-ვევ, რამელი-იგი ...) და მი-მართებით ხშირადები (ვინაა, ვინააცა, სადა, სადაცა, სადა-ესე, სადა-ვევ, სადა-იგი ...) მიმართებით ნაცვალსახელები და მიმართებით ხშირადები წერ-კემბრებს წარმოადგენენ.

იშუათა უკეთესი შერობა:

და აქ ვანვალ მე და ვამტენს დავმარხე დებრისა შველი მისი, ზღაღარა 87, 5-6.

მე ვაღვე მენ რე რაა ფიცხელსა სიტყვისა ვევე მისი მუმ IV, 10-11

და შემტე-უმნა, რუკუე ვერ დიობნის სიმქისე სიტყვათა მისთა, ზღაღარა 107, 20-22.

272. ძველ ქართულ ტექსტებში დამოკიდებულ დამოკიდებულ წინადაღებას ვწოდებ სხე შემსმარლური მე ვარ, რომელი განვიყოთხვ გულისა და თარკუშელთა, თუ გამოცხ 2,23, ქე იგი არს, რათაა კალისა მისა გულისა ზეწისასა არა იყენენ ერთმანად სათხოვმა და უკეთესებათა, ფსევდონიკარი 185, 31-32). ჰქმნებარული სხის იტყვს, რა-მელსა მქონან შედნი იგი სულნი დბრთისანი, თუ გამოცხ 3,1 თან-გვიც რათა მარადის ვერებლოდით, ნუყულები, I 22,5). პარდასარდამბერ

ბით (უნკო, რამეთუ ესთენ არს გამოცდილება თქუენი, ბაღყარ 33, 32-33; რომელმან სდლის, ვო იგი სუტად ტაძარს შინა ღმრთისა ჩემისა, იოვ. გამოცხ. 3,12), არმდამატებით სცავს თუ ესე არს საწადელი სულისა ჩემისა, ბაღყარ 35,3 შედეგად იგი ვითარმცეა იყო წმიდისა მეოღეს, მამ ცხორებანი 280,35), უბრალო დამატებით (უნდა მას თუ აღითა ხილვას, უაუთო ნანდღვე ქეშსაიტ ანს საქმე იგი, მამ ცხორებანი 280, 41-42; ეს არს სიტყუა შენი ნაკვალად ამისა, რამეთუ ფრთად განანათლე ვონებას ჩემი სიტყუთა შენითა, ბაღყარ 35, 12-14), განსაზღვრებით (ესე სხე არს ყოველთა რომელნი იმცევიან სამოსლითა და იქროათა, ბაღყარ 34, 3-5; ვიხრა თქუენ საქმე სამხელი, ვითარმცე მიწამან შეურაცხმან პირსა სეა დამაღებელსა თქესა, მამ სწავლ. 15, 13-14) ადგულის ვარებუებით (სადა არიან საფასენი თქუენნი, მტყც არან ვაღნი თქუენნი, მ. 6,21 C); დროს ვარებუებით (საევედ მარჯუენით ჩემსა, ვიღრემდე დაესხნე მტერნი შენნი ქაეშე ფერეთა შენთა, მტყ. 12,36; რამეთუ, ასა, ქაერა, ვითარცა იყო კმა მოკითხვისა შენისაი ვურთა მოძარა ჩემთა, სკრთებოდა ვრმა ესე შეველსა ჩემსა, ლ. 144 DE), ვითარეს ვარებუებით (ქოღენ სამოერი ვიცი იყო, რომელ მოწათათესცა დიდად ზრუნვიდა, თო. მტყც. კრებ. 34, 18; ქაევი კვილთა იღენ სათიოე მათა ნაყოფი ადვარობით სულსა შინა ჩვენსა, ვითარცა წერილ არს, ფსევდოპეტარი 166, 14-15) მიზნს ვარებუებით (მოვიდა, რომელ უსვენოს მიწაფესა თქესა, კლარჯ. მრავალი 75ი, 18-20; ვანემორენით მურეულებსკან მათსა, რათა არა მოისრნეთ ცოდვითა მათითა, მამ სწავლ. 15, 1-2) მიზნს ვარებუებით (ესე ვაქუს, რამეთუ ვაქულან საქმენი იგი ნიკოდაედთანნი, იოვ. გამოცხ. 2,5; დაიბოძითი სრამეთუ დაღაცათუ ეოვედნივე სათიოებანი სულისა წმიდისა მიერ არიან, არამდე, რათა არა მადლოდის, რომელი-იგი მათ მადლთა დარსქმნულ იყოს და რათა არა ჰკონებდეს ვითარმცე სრულსა საზომსა მიწითოდ არს და არღარაა უქმს, ფსევდოპეტარი 169, 1-6; ხილი ჩუენ დაღაცათუ განვაგრძეთ სიტყუთა ესე ჩუენი კვილინსა მოქადაქობისათუხ, ვითარცა ვსწავეთ უფლისკან, ივე 171, 7-8) პირობით (უაუთო არა მღვდსარე იყო, მიოიდე შენ ზედა, ვითარცა მსარე, იოვ. გამოცხ. 3,3) ან უაუთო ქაევი არს, ვითარ ვსკონებ, მოხარ, და უაუთო სხუთა რამე ვაქუს ვაქეშე ამისა, რომელი მქმნის, ეს არს სიტყუა შენი ნაკვალად ამისა, ბაღყარ 35, 10-13); მოაყრბობით (ეკრძალენით, რამეთუ ღობი წინაყრბო თქუენსა არს, მამ ცხორებანი 281,7).

სინტაქსური ასიმილაცია.

273. ძველ ქართულ წერილობით ძეგლებში არც თუ იშვიათად შეგვიხვდება, როცა მთავარი წინადადებას კვებუბარე ან დამატებს არა მთავარი წინადადებას, არამედ დამოკიდებული წინადადებას შემსძენლის მიერ ეს ხდება მაშინ, როცა დამოკიდებული წინადადება მთავარში მოთავსებულია.

ყოველმან ხემაწ, რომელმან არა გამოიღოს ნაყოფი კეთილი მოგეგნოს, მ. 3,10; წიგნსა მაცას, რომელსა იყობსე ყურთა ქრისთა, მოილე კელთა შენთა, იერემია. 36,14.

სინტაქსური და ფრაზოლოგიური კანონები

274. ქათა ურთიერთქმედების შედეგად შექმნილია თავი ძირის უკეთეს სინტაქსურსა და ფრაზოლოგიურსა კანონებსა. ძველ ქართულში აშკარა მოვლენები უბრატესად ბერძნულს გავლენის შედეგად ძველი შემთხვევები გაქცეს როცა მოვლენის პირველწარმო სემბოქრთა (ბერძნული) ოღონდ ამათა ძველი დღეობის ბერძნულ ვერსიებში საიდანაც ქართულში შემოვიდა კვებით განვსილავთ ძველი შემთხვევათა ერთ ნაწილს.

ინფინიტოვური კონსტრუქცია

275. ძველ ქართულში ერთგებობით დასმულ სწყეს პრადარსი დამატებს ქართსა მიცებობით, ან სახელბობით:

ერთა ძალ-გეგე აქა განძღებად ბურთა ქოღენი ერთ მრე 8,4;

არა სინაეს ღმერთისა ხეგნსა საბურსა სუმაღ შურთა თქთა ნაველი მამ სწელ. 147,16; მღილმან ვერ შეუბღოს ხესა მაცარსა და ფიცხელსა განჩუენად. იქვე 152, 8-9.

ამგვარ კონსტრუქციას ინფინიტოვურს უწოდებენ სკნობდ ხმარად ერთგებობით დასმულ სწყეს ნათესაობით დასმული უბრალი დამატებს შერქობას ხე უღებ იქნესი მოძულესად პორტისა მამ სწელ. 149,19.

უშესმძენლი კონსტრუქცია

276. ქართული ქრისთეს, საზოგადოდ არა გამბახსიათველი უშესმძენლი წინადადება ბერძნულს გავლენით ძველ ქართულში იშვიათად იქნეს თავი უშესმძენლი წინადადებას:

ყოველი ნათესავი ამრახსობითვან ვიღრე დავთოსამდე ნათესავი ათობსმეტ და დავთოსით ვიღრე მამლოტელთა ტუეუქამდე ნათესავი ათობსმეტ და ტუეუქათვან მამლოტელთათ ვიღრე ქრისტესამდე ნათესავი ათობსმეტ. მ. 117.

მას შინა ელოცებოდის წმინდა მეფობას შენსა, აჲ ძველ II 134, 66-67 და სხვ.

ასოფნი კონსტრუქცია ახალ ქართულსაც ახსიათებს **ქვეყნის მთი**
გაუღწიაო. **სამართალი**

თანდებულებანი კონსტრუქცია

279. ძველ ქართულში ბერძნულს ზეგაუღწიით საკმაოდ ხშირად იხმარება თანდებულებანი ფორმა იქ სადაც უთანდებულო სახელი უნდა იყოს (ზოგჯერ სახელი საერთოდაც არ არის საჭირო):

კანმშობრებით ჩემგან ყოველნი მოქმედნი უმჯელოებისანი, მ. 723; მოველის თქუენგან სასუფეველი ღმრთისა, მ. 2143; იყოხედა მათგან, მ. 2,4; განვეთას მამა ძისაგან და ძი მამისაგან, დედა ძაულისაგან და ძალი დედისაგან, დედაძალი ძისცოლისაგან და ძისცული დედაძალი-საგან, ლ. 12, 53; გამოძეც ცოლი ჩემი, რად განმშობრებ ჩემგან, აჲ ძველ. I 18, 19-20; ჩემდამო ნუხას იტოდეო, იქვე 66, 22 და მისო.

ასევე კონსტრუქცია თანამედროვე ქართულს თითქმის აღარ ახსია-თებს.

„და“ კავშირი

280. ცნობილია, რომ ძველ ქართულ თარგმნილას და ორიგინალურ ძველებში და მეტად ხშირად იხმარება და გუბავებს შერწყმული წინადადების ქოვეარ წყარებს შორის:

და დაუტევა მამა და დედა და ძანი და დანი და ნათესანი და მონაცენი და აყარაყენი, აჲ ძველ. I 57, 4-6; რამეთუ სამხელ და წმინდა არს და ყოვლად ძლიერ და საკრველ და უფალი, იქვე 52, 13-14 და სხვ.

და იქებს წინადადებს:

და წარმოიდა ბერი იესო, მ. 129; და იყო მუნ კაცი რომელს ეყო განქველ ეფეა და კეთხოვდა მას და ეტოვდა, მ. 1210; და იქ დამტკიცებულად ვიხრის თქუენ, აჲ ძველ. I 11, 3-4; და შემდევომად სამისა დღისა მოვიდა ვარსქენ პეტროსი, იქვე 14, 20 და მისო.

ზოგჯერ წინადადებს იქებს ფრასა და იყო, რომელიც სრულიად ქარიზი:

და იყო, დედა კონსტანტინე მეფისაო, ქრისტეს აღმადგენთიან სამამულოესა წესსა, იყო დედაწილი ბრძოლისა ბერძნოვან, აჲ ძველ. I 83, 12-14; და იყო, ვითარცა მიწისზე იყო მოყარანი, იქვე 102, 15; და იყო, დღეს ერისა აღიბნენა უნი ძლიერნი, იქვე 118, 4-5 და სხვ.

და კავშირის ძალია ხშირეს ქართულში ბერძნულს ზეგაუღწიად ითვლება, ორად ბერძნულში იგი უხარობს წარმოადგენს.

წინდებულანი კონსტრუქცია

281 ქართულში თანდებული, რიგორც წესი, ბრუნვის ფორმას მისე დებს ბრუნვლის ხვედელნით არს არაერთი შემთხვევა, როცა წინდებულანი კონსტრუქცია ვერძემა

არცაღა აღნიშნს სანიული და ქვეშე შედგენს იგი კვბოსს, არამედ ხედა სასანიულია, მ. 5,15, ეს სსწიული იურს აღიქვმისა ჩემოსს, რომელი მისეცე შორის ჩემსა და იქვემსა და შორის ყოვლისა კორციელისა, შესაქმე 9,12 (სანიური დეკორინარი) და მისი.

საყურადღებოსა, რამ ვიდრე წინდებულა იხმარებს ყოთარებლისთი დამ-მულ სახელისა.

ბერე მისეცედა მის შორის ვიდრე ეზოდმდე მ. 26,58; განყოფი რეც ვიდრე შეთღებდმდე ლ 2,15 ვიდრე მენ გამადმდე მოვიდის შეღნი იგი მისი ხელეც დეფის თესისა, აგ ძველ | 23,25; წი-სამბლერობდა სანისის ყოთად ვიდრე სკუდოდმდე იქვე 278,40 და სხე ვიდრე ამ შემთხვევას ჭარსა.

პარონომია

282 ძველ ქართულში ფართოდ არს ვერცდებული პარონომიასი ხეველი ხევეთს, ტანჯა ტანჯეთს ...)

ხილვით ვიხილვე ძერი იგი ვრისა ჩემოსსა, გამოსლვე 3,7; პარებით წარმომისარეს მე შესაქმე 40,8 და სხე.

ეს მოუღწია ბრუნვლისთი ვამუდებული სემბტური (სმარული) მო-ღწის კალა ჩას.

კვლის ჩემსა, კვლის შენსა -- ტიპის გამოთქმები

283 ფრანგები კვლის ჩემსა, კვლის შენსა -- ძველ ქართულში ხმარად გამოხატავს „მე“, „შენ“ --

იხილვე ნიმუხი იგი ყოველი რომელი მოცეც კვლისა შენსა, გამოსლვე 4,21 ნათესავთა შენისა და მღვდლიმობღურათა მოპყეს მენ კვლთა ჩემოსა, ი 18,35 და მისი.

ეს არს ვრარდის კალა, ვამუდებული ბრუნვლისთი.

კვლის მისისაგან

284 გამოიქმს კვლის მისისაგან იხმარებს „მისაგან“ ფორმის მნიშვნელობით:

არცა ვის კვლ-წილვის მატყელად მათი კვლისაგან მამისა ჩემისა, ი 10,29; განყოფი კვლთაგან მათთა ი 10,39; ვის ვიქნეს მენ კვლთაგან ჩუენთა, აგ ძველ | 66,8 და მისი.

ეს მოვლენაც სემბტურის კალკა, ოღონდ პერძნულით გამოვლენილი

კელითა მისითა

285. კელითა მისითა ნიშნავს „მის მიერ“, „მისგან“:

შეული იგი კელითა მოსესითა მოვეთ, ო. 1,7 C; შერა მისეს მიერ DE; ნათელი მიუღე სამოულ კათალიკონისა კელითა, ივ. ძველ. I 43, 24, 25.

ეს მოვლენაც ქართულში პერძნულის გზით დამკვიდრდა (წყარო აქაც სემბტურია).

286. პირისაგან მისისა ნიშნავს „მისგან“:

გამოიდა იგომ პირისაგან ისაგისა, მამისა თვისისა, შესაქმე 27,30; ას, ესერა, პირისა შენისაგან არა კუბულ ვიქმერ, იქვე 48,11 და მით.

ეს გამოთქმაც სემბტურის კალკა, პერძნულის გზით შემოსული ქართულში

287. სული ჩემი, სული შენი ... ამ ტიპის ფრაზები ზოგჯერ ნიშნავს „მე“, „შენ“ ...

გაღრე და ვიდრე ცვატეთ, რამეთუ მოწყდეს ყოველი, რომელნი ეს იხედეს სულსა შენსა, გამოსლე 4,18; რომელი სინაეს სულსა ჩემსა, მ. 12,18 და სხვ.

ეს ფრაზაც ქართულის კალკა, პერძნულის გზით შემოსული

288. ამის პირისათვის, მაგის პირისათვის ... ტიპის ფრაზები ნიშნავს „ამიტომ“, „ამისთვის“, „ამის შესახებ“ ...

ამის პირისათვის ფრიად შეუხარე ვარ, იერ-3 ნი. 24; არა ბრალულ ვიქმე ამის პირისათვის, ივ. ძველ. II 40,8; ესევითართა პირათვის უბნო-სა ... უეუარდა, იქვე 515 და მით.

ეს მოვლენა პერძნულის კალკის წარმოადგენს.

289. და, ასა ძველ ქართულში ხშირია და, ასა და, ასა, ესერა ... ტიპის გამოთქმები

და, ასა, სამ კაც დავს მის ზედი შესაქმე 28,2 და, ასა, ესერა ცუროვანი ვინმე მოუდა, მ. მ.2 და მით.

ესა ესრულის კალკა ძველ ქართულში პერძნულის შემყობით შემოსული.

ხშირია -ურ პოლისანი, რომელიც არაადამიანთა სახელებს
მოებს (ველ-ური, მინა-ური, აქა-ური, სოფლ-ური, ვეცტ-ური,
ური, ზეცე-ური, ფაჩა-ური ...)

04705720

თუ ფუძე (ძირი) რ თანმიფანს შეიცავს მანარმოებლად
ტრა სრამ-ულ-ი, ქარა-ულ-ი, ზეჩ-ულ-ი, ჰრამ-ულ-ი, ვარე-ულ-ი, ზეტ-
ულ-ი და მისი).

წარმომავლობას, ან მიმდევრობას აწარმოებს -ვან სუფიქსი (ადამ-
ვანი, მრამ-ვანი, ნეტორ-ვანი ...) - იან ვარინტი X-XI საუკუნეებდან
ვაძოვლანდება სრამ-იანი, მარკ-იანი, ვალენტ-იანი ...)

ამაროდეტული მანარმოებლებია: -იერ-იელ (ამ-იერი, იმ-იერი,
პირ-იელი, -ერ (ამ-ერი, იმ-ერი), -იე (სოფლ-იე-ი), -იო (სოფლ-იო-ი),
-იონ (სოფლ-იონ-ი) -ულ (მამ-ულ-ი, ფე-ულ-ი), -იულ-იურ (მერ-ულ-
იულ-ი).

სას, -იო, -იონ, -იულ მანარმოებლები რთული შეფუქრობისაა
-ი(ვ)-ი, -ი(ვ)-იან, -იე-ურს-ი(ვ)-ულ

295 ქონების სახელებს აწარმოებს სუფიქსები -ეან/ვანი//იან,
-იერს//ნიერ-იელ, -ოსან,-ივანი-იან, -ულ

-ეან სუფიქსი გამოიყოფა ძველ ფუძეებში, როგორცაა სახარულ-
ეანი, ნაკულ-ეანი, შინკულ-ეანი -

/ეს-ი ფარგეოთა მიღებული -ვან, რომელიც ძველ ქართულში უბ-
რატყად იმარებს (ველ-ვანი, წამლ-ვანი, ვნ-ვანი, ქარ-ვანი, იფ-ვანი,
ვ-ვანი, სველ-ვანი, მარლ-ვანი ...)

-ვან სუფიქსისგან დამოუკიდებელი -იან მიიღება (სუ-იანი, ქე-
იანი, ნამ-იანი, ველ-იანი, მარლ-იანი, თე-იანი, ტე-იანი ...) იგი
ძველებში X საუკუნედან ჩნდება.

-იერ სუფიქსი ძველ ქართულში პირვეტულია წარმოშობით
ნყოფი-იერი, ცოდ-იერი, ღონ-იერი, მარ-იერი, ფან-იერი, ჩველ-იერი,
სამ-იერი, სელ-იერი, ნიფ-იერი და მისი).

დატყუდება -იერ სუფიქსს -ნიერ აღმობრეუ სამ-ნიერი, წე-
ნიერი, ფან-ნიერი, სამ-ნიერი ...) ნა წარმომავლობა სველეთა

თუ ფუძე /მ/ თანმიფანს შეიცავს მანარმოებლად -იულ გავქს
(იარ-იული, ქარ-იული) ცხადებს რთულ აღმობრეუ (ფან-იული,
იარ-იული) /მ/ს ვაქნის მიზეზი საბუნელი.

პირვეტულია იხან (მარლ-იხანი, ღონ-იხანი, მახლ-იხანი,
მველ-იხანი, ტე-იხანი, ფარ-იხანი, მამლახ-იხანი, მანებე-იხანი
...)

გვაქვს ამ სუფიქსთა პარალელურად ხმარების შემთხვევები (მეფობრ-
ება/მეფობრობა, დიდებულ-ება/დიდებულობა, მოხუცებულ-ება/მოხუც-
ბულობა, მძლავრ-ება/მძლავრობა ...)

თარგმანი
სიტყვების

ანტიკავშირულ სახლთა მწარმოებლებია სი- -ე (სი-ახანაურ-ე, სი-
ან-ე, სი-პირ-ე, სი-მხელ-ე, სი-პაშ-ე, სი-პაძ-ე, სი-გლახა-ე, სი-გრად-ე
სი-დიდ-ე, სი-ხარ-ე, სი-ხარ-ე, სი-წი-ე, სი-წი-ე ...) და სი- -ო (სი-ღმ-ო, სი-ტფ-
ო, სი-მრ-ო, სი-მ-ო, სი-წი-ო) კონფიქტებს აღსანიშნავია რომ სი- -ო
გაცილებით იშვიათია, ვიდრე სი- -ე ზოგჯერ სი- -ე და სი- -ო მინაც-
ლებენ ერთსა და იმავე ძირით (სი-გრად-ე/სი-გრად-ის არის შემთხვევები
როცა -ება დავრთვს სი- -ო მწარმოებლთან ფუძეს (სი-ტფ-ო-ება, სი-მ-
ო-ება, სი-წი-ო-ება).

301 გეოგრაფიულ სახლთა მწარმოებლებია -ეთ, -ობ, სი- -ეთ,
სი- -ე სი- -ო.

-ეთ სუფიქსი აწარმოებს ისეთ გეოგრაფიულ სახელებს, როგორცაა
სი-ეთ-ი, სი-ეთ-ი, ვაქსი-ეთ-ი, თიშეთ-ი, სსარს-ეთ-ი და სხვ.

-ობ სუფიქსი გვქვამს საპირის მხარეთა აღნიშვნულ სახელებში
სადმისადალ-ობ-ი, დასადალ-ობ-ი, სრული-ობ-ი, სამხრ-ობ-ი. ეს სუფიქსი
შუბის აგრეთვე ვიკვთხ-ობ სიტყვის შემადგენლობაში.

-ობ სუფიქსი გამოიყოფა სიძ-ობ- ფუძეში იგი გვაქვს აგრეთვე
დასადალ-ობ, სამხრ-ობ ფუძეებში.

სი- -ეთ მწარმოებელი იშვიათია (სი-პერან-ეთ-ი, სი-სარკინიზ-ეთ-ი).

სი- -ე კონფიქსი აწარმოებს სი-მეტ-ე, სი-სარ-ე, სი-მხელ-ე, სი-
-ი - სი-ქარაფლ-ო, სი-მეგრულ-ო ფუძეებს.

302 მეცნარეთა კრებულის სახელების მწარმოებელია -ნარ
სუფიქსი (ნარ-ნარ-ი, მარ-ნარ-ი, ხე-ნარ-ი, ვარ-ნარ-ი ...)

ბრუნებისნიშნით წარმოქმნილი ფუძეები

303 ნათქაობობის, მოქმედებობისა და ვითარებობის ნიშნები ზოგჯერ
ძალია ფუძეს წარმოქმნიან.

ნათქაობობით ბრუნებს ნიშნით აწარმოებს გეოგრაფიული სახელები
(ტფილ-ობ-ი, ქუთა-ობ-ი, ურბნ-ობ-ი, ზოდ-ობ-ი, მანკლ-ობ-ი და სხვ.) აგრეთვე
სახელწოდებანი (სან-ობ-ი, მამ-ობ-ი, იფი-ობ-ი ...) ზოგი ტერმინი (სიქიი სიუ-
ობ-ი, მუიობი, მამსახლ-ობ-ი, ერება-ობ-ი ...)

მოქმედებობით ბრუნებს ნიშნით აწარმოებს შუბლზე ფუძეებს (პარკუ-
ობ-ი, ქრებლი-ობ-ი-ქრებლი-ობ-ი და მისი).

უთარებთო პრეტეს ნაწითა ნაწარმოებო მცირედ-ი დიდ-ადი,
ფერ-ად-ფერ-ად-ი, თქლ-ად-თქლ-ად-ი, ცნობ-ად-ი, პირ-ად-პირ-ად-ი,
ად-ი კაც-ად-კაც-ად-ი, წვლილ-ად-ი, კარცელ-ად-ი თუ-ად-ი, მსაღ-ი
წუთ-ად-ი და სხვა ფუძეებო.

-იად გამოყოფა მალ-იად-, ფრ-იად-, ტკ-იად, სრულ-იად- ... ფუ-
ძეებო.

-ით-ად სუფიქსით იწარმოება გულ-ით-ად-ი.

თანდებულოთ წარმოქმნილი სახელები

304. ძველ ქართულში საკმაოდ გავრცელებული იყო თანდებულოთ წარ-
მოქმნილი სახელები მანქანობებზედ ვახვდება -ვან (მოთავითა-ვანი,
მონათა-ვანი, ქრისტანეთა-ვანი, მათ-ვანი ...) -თანა (მის-თანა-ა, თქ-
თანა-ა, სუფ-თანა-ა, თქუფ-თანა-ა ...) -შინა (ქალაქის-შინა-ა, ქუეყანის-
შინა-ა, ერის-შინა-ა), -ეჩიო (შემ-ეჩიო-ა, მის-ეჩიო-ა, მარცხენო-
ეჩიო-ა, მარჯვენო-ეჩიო-ა ...) -მიერ (შემ-მიერ-ი, კაცის-მიერ-ი,
ღმრთის-მიერ-ი, გულისთქუმის-მიერ-ი ...) -შიმართ (კაცის-შიმართ-ი,
ღმრთის-შიმართ-ი ...) -შიმართ (შემ-შიმართ-ი, სუფ-შიმართ-ი ...) -ფრ
(ღმრთე-ფრ-ი, კაცის-ფრ-ი, ეშის-ფრ-ი და მისი).

იხილეთ -გამო (წუერ-გამო-ა) და -მდინ (ერგისწლ-ამდინ-ი)
თანდებულო წარმოქმნილ სახელებო.

305. არს შემთხვევები, როცა ხმის პირიანი ფორმებისგანა სახელი
წარმოებო (სახს-ი, მრწამს-ი, ღირს-ი, იყო-ა, იძრვის-ი, იქვევსი ...) და
სხვა წარმოებო იხილეთ.

კომპოზიტები

306. იხილეთ ფუძეგარკვეული კომპოზიტები დიდ-დიდი წამ-
წამ-ი, თუ-თუ-ი, თქლ-ად-თქლ-ად-ი, კაც-ად-კაც-ად-ი, ძურ-ძურ-ი,
გურ-გურ-ი, თუ-არ-ი, პირ-მალ-ი, ფრ-ი-ეჩიო-ას, რიგუ-ჩაგუ, ბუღ-
ბუღ-ი.

ძველ ქართულში ხშირია კომპოზიტები, რომელთა ნაწილები ერთ-
ნაწილს შინაში მარჯვნივ-საზღვრულია ისტორიულად.

აქ უნდა გამოვიყო 7 კომპოზიტები, რომელთა შემადგენლობაში შედის
ფრანკული მარჯვნივ და 21 კომპოზიტები, რომელთა შემადგენლობაში
გვხვებო მარჯვნივ მარჯვნივ.

ა) ფრანკული მარჯვნივ არსებობა დედაკაცი- მამაკაცი-
დედაბული- მამბული (მამბული) -

დ) კომპოზიციის შემადგენლობაში შედის მოქმედებით: ~~კვლითქრონიკა~~
კვლითქრონიკა-ი, კვლითსაქმარი-ი, თუალითმბილველი-ი, ქვიითქრონიკა-ი
რიითხრონიკა, ეესხლითმბილვი-ი, ძღვეითმბილვი-ი, წყლითმბილვი-ი
მხთა;

მეცნიერებათა

ე) ერთეულით ბრუნვა
ყურადღება, მუცლადღება, კვლადღება, ახლადნათელღებულ-ი და
სხვ.

შერწყმული სიტყვები

310. შერწყმისას ერთიანების: 1) ერთ ტიპის ფორმები
(ასესითი-ასესითი, მიძღუობა-მიძღუობა ...) ან 2) სხვადასხვა ტიპის ფორმები
(ასესითი-სუქსარათა, ასესითი-მიძღუობა და მისი).

პირველი ვგუფის სახელებს ტოლად შერწყმულებს უწოდებენ, მორე
ჯგუფის - არტოლად შერწყმულებს.

311 ძველ ქართულში ტოლად შერწყმული სახელები იშვიათია:
მამა-დედა-ა (დედა-მამა-ა მეტსმეტად იშვიათია პირველად ვაქც
ადმის რიხთაგში), თესლ-ტომ-ი, მამულ-დედულ-ი, დედა-ლ-მამა-ლ - -

- 312 ეკოლუხით ხმარია არტოლად შერწყმული სიტყვები
- დედაბერ-ი, ფერკად-ი
- ერთგული, ორგული
- ცულისმისმყოფელ-ი
- თავყანისმცემელ-ი
- შეურაცხისმყოფელ-ი
- წინაწარმეტყველ-ი
- უჩინომქმნელ-ი და მრავალი სხვ.

მეცნიერებათა

313 ძველ ქართულ ჭამი მეტად იშვიათია მიძვე ქართულური ჭა
თაგან შეთვისებული სიტყვები დასვეთოებით შეიძლება ვამტკიცოთ, რომ მე
ქართულ-სურვიდან არის სასებები ფუფებუა, მორკად-ი ურბი-

314 ძველ ქართულში მრავალი სიტყვა შემოსული პერსიულადან. რაც
შემსიბებულია იმ შვიდში პოლტიკური, ეკონომიკური და ეკლერსული
კონტაქტებით, ქართულ ხელის ათუფლობით საუფრის მანძილზე რომ ქორდა
პერსიანთან პერსიული ჭადან სასებები ლექსიკის არალიში იძღვეა საშუალო
მას ეკოლადე ვარკვეული დასებები იმ ურთერთობების მანძილზე და

სასიათს შესახებ მაგალითად, ბერძნულიდან არის ნასესხები ამ ტიტულურს აღნიშნული სიტყვები, რომელთაც დიდი ქართული ფოთლები ეტარებდნენ: პატრიკოსი, უსატოსი, კუროპალატი, კესაროსი, მეგისტროსი, სეპსეტიოსი და სხვ ცნადა ეს ფაქტი უნდა შევადგინოთ, როგორც სამეცნიერო-გარკვეული დამოკიდებულების ძაბვა.

ბერძნულიდან არის შეთვისებული ქრისტიანულ რელიგიასთან დაკავშირებულ ტერმინთა დიდი ნაწილი: ქრისტე, ანტიქრისტე, დიაკონი, არქედაიკონი, ეპისკოპოსი, არქიმანდრიტი, იერონიმოსი, კათალიკოსი, პროტა, ანგლონი, დეკანოსი, პატრიარქი/პატრიარქი, ეკლესია, ღაერა, მონაზონი, მონასტერი, სტეპა, კრიაკე ემპია, ლიტანია, აღასი და მრავალი სხვა. ამგვარი ლექსების სიმრავლე მათგანგვლითა ქართული ქრისტიანობის წარმომავლობისა.

ბერძნულიდან არის შემოსული მწიგნობრობასთან დაკავშირებული არაერთი ტერმინი კალიძი, მუღანი, ქარტა, ქარტეზი, ტომარო, წიგნი, ზობლია, ევანგელე და სხვ სხვა სახეობის ერთად ქვე შეიძლება მიყნოსით ქართული დამწერლობის ბერძნულიდან მომდინარეობის ერთ-ერთ არგუმენტად.

ბერძნულიდან არის ნასესხები ზღვაოსნობასთან დაკავშირებული ზოგი ტერმინი (ნავი, დროშონი, ანკრა ...).

ცნობილია, რომ ზოლოს უძველეს ქართულ მარგმანებში არსა სწორედ ის წარმოდგენები რაც ბერძნულს ჰქონდათ შეცნარეთ და ცხოველთა სამყაროს, ბუნების უცხო აღნიშნულ სახელებთან დაკავშირებოთ.

ზოგი სიტყვის გარკვეული მნიშვნელობით ხმარება ბერძნულს ზეგაფლეთ ჩანს შესარბებელი (იგოდა, აღესრულა, შეეძინა ...).

375. ძველ ქართულ ნათარგმნ და ორიგინალურ ძეგლებში გვხვდება კომპოზიტები, რომლებზე ბერძნულს მიღვლის მხვეფითი არის შედგენილი: მკუბნა თუთმავალი, თუთმჭრობელი, თუთმიღველი, თუთმჭრილი ... ცოთილადღმობდინარეა, ცოთილადგანგებულესა, ცოთილადმასურება, ცოთილგანზრახი, ცოთილმდესარეა, ცოთილმორაული - გეპოთ-მოფუარეა, დმბოთსმოფუარეა, კაცთმოფუარეა - ვეცბლისმოფუარება, დიდფისმოფუარება, სმბრისმოფუარება - კაცთმოფულეა, მბათ-მოთულეა, დედათმოთულეა - მბათმოთულესა, კაცთმოთულესა ... ცოთილისმოთულარი, მღვდელთმოთულარი - აგზაკთმთავარი, მისმთავარი, ერისმთავარი - ზოროტისმოქვედი, თივისმოქვედი, ბურ-ისმოქვედი - გურუნოსან-ქნა, უცხო-ქნა, ზნაღის-ქნა ... არამყოფი, მარტობყოფი, თანამყოფი - მღვარემყოფელი, გულისმბისმყოფელი, წმადამყოფელი - ამირის-ყოფა, მთვან-ყოფა, მიზეზ-ყოფა ... ცრუ-მობღუარი, ცრუფიცი, ცრუმიწამე - ცუდადმეტყუალი, ცუდად

მზიანობარი, ცუდსმეტყველი, ცუდ-უოფა ... არაარსი, არსკეთილი, არსწმინდა და მისი.

316. ბერძნულს ეზო შემოიდა ძველ ქართულ სამწერეთშიცხმსა ქრული და არამული სიტყვები ამენ, აკელდამა, კდარი, ნარდი, ზაგინი, მენია, მამონა, სამეკი, რამუნა, ამა, პასეკი, სეტანა, გუენია და სხე

317. სიროულიდან არის ნაქმები უმუალოდ, ან ბერძნულს ეზო: ამირაა, გუბეა, ზუარაკა, თარგმანი, ზარბი („ხმალი“), კუპრი, ზეოი, მაცალითი, პურიას, მასათი, მანგალი, მასათი, მამფურა, შუკა, ქლდეა, ქნარი, ქანქარი და მისი.

318. თანქრულეს მანძილზე შვიდრი პოლიტიკური ერობიკური და ელტურული ურთერთობა მქნდით ქართულ და სომეხ ხალხებს ერო ბოლი, რომ აღრეუ თარგმნიდენ ქართულიდან სომხურად და სომხურიდან ქართულად

ქართულში არის სომხურიდან, ან სომხურის ეზო შეოვისებული სიტყვები და პირველ - სომხურში დასტურდება ქართული და სხვა ქართველური ქმებიდან ნაქმები ლექსიკური ერთეულები

ქართულში სხვადასხვა დრის ქესხათ: ფნჯავალი, ბორიტი, ბელი, მაპოტი, 306 (306-ებ-ა), ტანუტერი, მდელო, წალკოტი, ტერესი და სხე

319. ხანგრძლივი კონტაქტები აკავშირებს ქართულ ხალხს არანულ ნოან ხალხებთან, რის შედეგადაც ამ ქმებიდან ქართულში შემოიდა მრავალი სიტყვა, როგორც წყნური, ისე ზემოთ ეზოთ. ბერი ანტიკონაციონალური ლექსიკურ არანული ქმებს შემოვობთ ასემა ქართულმა დავსახულები რამ ფნძიშე ნიშემა: მოგუი, ვანძი, სპიდენძი, ეშმაკი, დროშაკი, არევი, არნი, ბეერი, დიდვერა, ეწერი, კაოტეა, ქინი, ქადაგი, შავი, ახჯარი, ავაზაკი, ავაზანი, აზნი, აშმაგი/აშმაგი, აშორი, აშობი, აშარტავანი, ატრომანი, ბანაკი, დიასანი, ბეჭედი, დანაკი, დანში, ვანი, ვაშკარანი, ვრაგვი, ვშაბი, ვიგრი, ზებური, შარავი, ჰტევი, ჰტევი, ჰტეშიპარი, ტალივარი, ურაკსარაკი, პასაკი, აშანავი, ანგაპრესა, ასპარეზი, ანჯნობა, არზნივი, ასოვანი, ბეერი, ვაბი, ვანძი, ვლასაკი, მგონანი, ვაქარი, ზღასარი, ზურმუხტი, იავუნდი, იაკინთი, იადვარი, კრპი, ლაშქარი, ჰტეობში, სსტეკი, სპა, სპასალარი, სპეტაკი, ტადარი, ტომი, ტამლაკი, შარავანდი, ქუშპაროტი, ჭიჭინაუხტი, ჭამბუკი, პერი, ზესტავი, ხორშაკი, ხუარმალი და სხე

320. ძველ ქართულში არაბულიდან ნასესხები სიტყვების ოდენობა მცირეა: ვარქარის/ვაქელი, დანგა, კოშკი, ნიკრისი, ვულფასი, შაქარი, ზაფრანი, ნადი, სუბუქი, შურტი, ზანდუკი და სხვ.

321. სიტყვათა სესხება ვერა ჩნის ძმისთავს ქართულ ენაში ძველი ოდნე ნასესხებია სიტყვები, რომლებიც ენ. ენობურულ დეკლარაციებში განუყოფნება ხშირად სავანს თავისი სახელიც შემოხოლია. ამგვარი სესხება ამდირებს ჩნის დეკლარაცია რა თქმა უნდა, ქართული ჩნის ძგროის მანძილზე ისიც მომხდარა, რომ ნასესხებ სიტყვას ძირძველი ქართული სიტყვის გვრდით დაუბეჭდრება ადვილი (თეთრი - სპეტაკი, ფიცხელი - სასტიკი, უკეთური - შორიტი და მისი), ან ქართული შეუფრთხებია (მინდისი - გონება), მაგრამ ძველი შემხვევები მინც ცალკეულია.

სიტყვათა შნიშვნელობის ცვლა

322. ქართული ჩნის ძგროის მანძილზე არეჩნობა სიტყვამ იცვალა შნიშვნელობა დავსახელები ზოგეჩნის:

აგარაკი ძველ ქართულში სახნავსათეს მინც ნიშნავდა: ალაგი - ზღოქი, შვერი - თი თისი, განცდა - დანახეს, გონება - სინდისი, თარგმანი - შორცხველს, კომენტატორს, თარგმანება - კომენტარებას, თესლი - ტომს, მეფეარი - ზამბეს, ან ვრავს, შეცნიერი - ნაენობს, პეტეი - თანამგებობას, პეტეოსანი - თანამგებობას პრის, პეტეი - სახველს, რეცა - კაცუნს, სასოება - იმეღს, სიმამრი - ცოლისმამს, ხვეული/შვეული - კანონს, ცოცხალი - ჯანმრთელს, ცხეფარი - სწორს, ცხოველი - ცოცხალს (ეს შნიშვნელობა არის ძახველი სუბტიციხოელის სახელწოდებაში), წრველი - სწორს და ა.შ.

არის შემხვევები, რაც სიტყვის შნიშვნელობა დავიწროვდა მავალი ოდნე, ძველ ქართულში ეჩი იმარტობდა ხელს და ჯარის შნიშვნელობით, თანამგროვე ქართულში ეჩი ხელს აღნიშნავს; ძველ ქართულში გონება აღნიშნავდა სინდისს, გონებას; ქვეანა - მინც, სამეაროს, ქვეანას, შარეს; მეცნიერი - მკოდნეს, ნაენობს; პეტეი - თანამგებობას, პეტეის; ხოველი - ქვეანას, სამეაროს, ხოველს, სწეფარის; ნათესავი - შინათესავს, ტომს; ხელს; თესლი - თესლს, ტომს; ნათესავს; სიმამრი - სიმამრს, ცოლისმამს; ხარება - შეგობსუნებას, ვარებას; წამება - წამებას, დამოწყებას; წამალი - წამალს, ხველებს და სხვ.

ზოგი სიტყვის შნიშვნელობა პრეჩი, ვადარხოვდა თავდაპირველად: მოჩაფე მომეფარის ნიშნავდა წერა - წყულებს; წიგნი - ნიშნავდა შუაფე - შუბს; ბაყაუილი - დანახებულს და მისი.

- ღ. აბულაძე შრომები, II, თბ., 1976.
- ღ. აბულაძე ქართული და სომხური ლიტერატურული ურთიერთობები, სს-მ, თბ., 1944.
- მ. აბდონიკაშვილი, ნარკვევები ირანულ-ქართული ენობრივი ურთიერთობებზე, I, თბ., 1966.
- კ. აბულდიანი, ზოგადი ფონეტიკის საფუძვლები, თბ., 1949.
- ღ. ბარამიძე, ენობრივი გვირის ზნათა აქმუის დაბოლოებისათვის ძველ ქართულში ასე ძე ქართ. ენის კათედრის შრომები, 19, 1976.
- ღ. ბარამიძე, ზოგიერთი ტიპის მემკვიდრის ფორმათა ჩასხვა და განვითარება ქართულში ასე ძე ქართ. ენის კათედრის შრომები, 9, თბ., 1964.
- კ. ბოჯერი, ძველი ქართული თბრობის ერთი ტექსტურ-ლინგვისტური თავისებურება დაკავშირებულება და არდაკავშირებულება „მეტე“ (ენა და ლიტ. სერია), 1994, 1994.
- თ. გამყრელაძე, წერის ანბანური სისტემა და ძველი ქართული დამწერლობა, თბ., 1989.
- თ. გამყრელაძე, კ. მაჭავარიანი, სონანტის სისტემა და მლავეტი ქართველურ ენებში, თბ., 1965.
- ბ. გამყრელაძე, კლავი შუა ნაწილკისათვის ივე XII, თბ., 1960.
- ღ. გუჩუნი, ადამიანის ანატომია-ფიზიოლოგიისთან დაკავშირებული ლექსიკა ძველ ქართულში, თბ., 1974.
- ბ. გიგინეიშვილი, კავშირების ფუნქციონირება სუფიქსი ზნათა ერთ წევრისთან ძველ ქართულში შრავლათი, IX, თბ., 1981.
- ბ. გიგინეიშვილი, ძველი ქართული ენის გრამატიკიდან შრავლათი, XIV, თბ., 1987.
- ბ. გიგინეიშვილი, ზ. სარჯველაძე, ნათქვამობითი მიმართულებას და ნათქვამობითი დანიშნულების აფელი ძველი ქართულის და ქართველური ენების შრავლათი სისტემაში შრავლათი, VI, თბ., 1978.
- ბ. გიგინეიშვილი, ზ. სარჯველაძე, სის სის სის სის და სის სის სის ურთიერთმიმართებისათვის ძველ ქართულში შრავლათი, III, თბ., 1973.
- ბ. გიგინეიშვილი, ო. კვიციანი, შუა-საუკუნეთა და ადრინდელი წიგნების ქართული ენის სისტემა შრავლათი, I, თბ., 1968.
- კ. დანელია, ქართული დამწერლობის ენობრივი საკითხები, თბ., 1983.
- კ. დანელია, ზ. სარჯველაძე, ქართული პლატონიკის საკითხები, თბ., 1987.
- კ. დანელია, ძველი ნაშრომები, I, თბ., 1967.
- მ. ქოჯორაშვილი, რთული წინადადების ისტორიისათვის ქართულში, I, თბ., 1983.

- ა. თამარჯიანი, ხმის აღწერითი წარმოება ძველ ქართულში, თბ., 1993.
- ბ. ვუშაძე, ხმისწინა ძველ ქართულში, თბ., 1967.
- გ. თევზაძე, რაული ხმების ძველ ქართულში ბუშქინის სახელობის ინსტიტუტის სახელმწიფო ჰერმეტიკის შრომები, 13, თბ., 1959.
- დ. თაყაიანი, შრომები, III, თბ., 1979.
- ე. იმნაშვილი, ქართული წის ძებნილი ქართველთა, ტ. I ნაწ. II, თბ., 1971.
- ვ. იმნაშვილი, სახელის ბრუნვა და ბრუნვითი ფუნქციები ძველ ქართულში, თბ., 1957.
- ზ. იმნაშვილი, შედგენილი შემსახველი ქართულში ბუშქინის სახელობის ინსტიტუტის სახელმწიფო ჰერმეტიკის შრომები, 5, თბ., 1948.
- ი. იმნაშვილი, სახელის მრავალბუნა, თბ., 1975.
- კ. იმნაშვილი, ქართული ენის ხმის თვისებების ძველ ქართულში ისე ძველ ქართული წის კავშირის შრომები, II, თბ., 1968.
- ლ. იმნაშვილი, ვ. იმნაშვილი, ხმა ძველ ქართულში, ს. II, მანის ფრანკ-ფურტი, 1996.
- მ. კლდიაშვილი, განსაზღვრება ქართულში ქართულურ წის სტრუქტურის საკითხები, II, თბ., 1961.
- ნ. კობახიძე, მარტივი წინადადების შედგენილობა ძველ ქართულში, თბ., 1963.
- ნ. კობახიძე, შეწყვეტილი წინადადება ძველ ქართულში, ივე IV, თბ., 1953.
- ნ. კობახიძე, რთული წინადადების შედგენილობა ძველ ქართულში, თბ., 1969.
- ო. კვინიტაძე, I სერის შერჩევა წარმოებისთან დაკავშირებული საკითხები ისე შრომები, 30A-31B, თბ., 1947.
- პ. კვინიტაძე, ქართული ხმების ბუნების შესახებ ქართულში ისე ძველ ქართული წის კავშირის შრომები, 7, თბ., 1961.
- რ. კობახიძე, კლასიკური და სინტაქსის ზოგიერთი საკითხი ქართულში, თბ., 1996.
- ს. მარტოხიძე, მარტივი კონტრუქციის გენეზისისათვის ძველ ქართულში, ივე VII, თბ., 1955.
- ს. მარტოხიძე, სახელის განსაზღვრულობა-განუსაზღვრულობის კავშირის ძველ ქართულში ანალიზის შესახებ, თბ., 1979.
- ტ. მარტოხიძე, რთული კონტრუქციის კავშირისათვის ძველ ქართულში ისე ძველ ქართული წის კავშირის შრომები, 20, თბ., 1960.
- უ. მელიქიძე, იმნაშვილის ფილოსოფიური შრომისა და სხვა, თბ., 1975.
- ფ. ნინუა, ვ. ნაწილის ერთი ფუნქციის შესახებ ძველ ქართულში, ს. II, ნაწ. I, თბ., 1971, №2.
- ყ. იმნაშვილი, ქართულურ წის ძებნილი მარტივი წის საკითხები, თბ., 1978.

დ. იბანი, ქართველურ ენათა შედარებითი გრამატიკის საკითხები, თბ., 1969.
ე. იოსელი, „ღაღადუკი“ ტომის წმინდა ძველ ქართულში იყ. XII, თბ., 1960.
ვ. პეტრიაძე, ქართული დამოუკიდებელი, თბ., 1960.

ზ. სარჯველაძე, კიდევ ერთხელ ხანმოკლეობისა და პავსტოვის ურთიერთობის
თემის შესახებ ფილოლოგიური ძიებანი, თბ., 1995.

ზ. სარჯველაძე, ქართული საღვთაგონო ენის ისტორიის შესავალი, თბ.,
1984.

სახელთა ბრუნვის ისტორიისათვის ქართველურ ენებში, თბ., 1956.

ძ. სულიშვილი, სტატიური წმინდა ქართულში, თბ., 1976.

1. ფიჭვა, ბრუნვათა სისტემის ძველ ქართულში მიმოხილველი 4-5, თბ.,
1968.

რ. ქავთარაძე, წმინდა ძირითადი კატეგორიების ისტორიისათვის ძველ ქარ-
თულში, თბ., 1954.

რ. ქარქაძე, ქოველების აღნიშნული ლექსიკა ძველ ქართულში, თბ., 1974.

კ. შალამაშვილი, წმინდათა ძველ ქართულში ქართვ ენათა სტრუქტურის
საკითხები I, თბ., 1959.

ა. შინძე, თხზულებანი ტ. II, თბ., 1981.

ა. შინძე, თხზულებანი ტ. III, თბ., 1980.

ა. შინძე, ძველი ქართული ენის გრამატიკა, თბ., 1976.

ბ. შინძე, ხმოვანი ძარბოვნიძის ისტორიისათვის ქართულში ისე ვიხილო
შედეგობის, თბ., 1969.

ბ. შინძე, სიტყვათა ადრინდელი, ძველი ქართული გრამატიკული
ტექსტები, თბ., 1990.

ან. ჩიქობავა, რით არის წარმოდგენილი ბრუნვითობის სახელობითი და-
ბული მარტივადი ინიციტი ძველ ქართულში ტყვიანის ფიქს-
სიტყვების მოძვე. IX, ტფ., 1929.

ან. ჩიქობავა, მარტივი წინადადების ბრუნვები ქართულში, თბ., 1968.

დ. ჩხეიძისძე, მდინარის საკითხისათვის ძველ ქართულში, თბ., 1972.

მ. ძიძიური, კავშირები ქართულ ენაში, თბ., 1969.

მ. ძიძიური, ფონეტიკური პროცესები ძველ ქართულში, თბ., 1960.

ზ. ჭუმბურიძე, მკობრის წარმოქმნის ისტორიისათვის ქართულში ისე ძველი
ქართული ენის კავშირის ბრუნვები, II, თბ., 1968.

რ. ჯავახიშვილი, ქართული ზღაპრული, თბ., 1949.

Г.А. Климов, К категории инклюзива-эксклюзива в картвельских
языках: ВЯ, 1981, №6.

Н.Я. Марр, Грамматика древнелитературного грузинского языка, Л.,
1925.

Н.И. Аронсон, Grammatikal Subject in Old Georgian: Bodi Kartlisa, 34,
Paris, 1976.

R. Bichelmeier, Zu iranischen Lehnwörter im Georgischen und Armenischen: Innsbrucker Beiträge zur Kulturwissenschaft, Innsbruck, 1985.

B. Boeder, Über einige Verwendungen von da "und" in der altgeorgischen Literatursprache: Folia Linguistica, t. XVII/1-4, 1983.

B. Boeder, Zur Analyse des georgischen Alphabets: Zeitschrift für Russischunterricht, Hamburg, 1975.

H. Fähnrich, Grammatik der altgeorgischen Sprache, Hamburg, 1994.

I. Gippert, Iranika Armeno-Iberica, Studien zu den iranischen Lehnwörtern im Armenischen und Georgischen, I-II, Wien, 1993.

B.G. Hewitt, Die Markierung des direkten Obyekts des altgeorgischen "Infinitivs": Georgica, 5, Iena-ბდლები, 1982.

I. Molitor, Textus Chanmeti et Haemeti, Louvain, 1956.

G. Pitsch, Griechisches Lehngut im Georgischen: Bedi Kartlisa, 35, Paris, 1977.

A. Schanidse, Altgeorgisches Elementarbuch, I, Grammatik der altgeorgischen Sprache, თბ, 1982.

H. Vogt, Linguistique caucasienne et arménienne, Norwegian University Press, Oslo, 1988.

R. Zwolanek, I. Asshalg, Altgeorgische Kurzgrammatik, Freiburg/Schweiz, Göttingen, 1976.

ა იმანიშვილი, ქართული ენის ძვობრიული ჭკეტობათა, ტ. 1, წიგნი 1, მხ. 388-390, 1970.

ა იმანიშვილი, ქართული ენის ძვობრიული ჭკეტობათა, ტ. II, მხ. 1961.

ა იმანიშვილი, სკობიბი წიგნი ძველ ქართულ ენაში, II, მხ. 1966.

ბ სარჯველათე, სკარჯინო მასალა ძველ ქართულ ენას და პლეოქრასიაში, მხ. 1985.

ა მინიძე, ძველი ქართულის ჭკეტობათა, ტ. 9, 1935.

ა მინიძე, ძველი ქართული ენის ელემენტარული წიგნი მე-2 ნაწილი, მხ. 1939.

ლიტერატურა

ბლ მბუღათე, ძველი ქართული ენის ლექსიკონი, მხ. 1973.

ა იმანიშვილი, ქართული ობიექტის სიმბოლურ-ლექსიკონი, მხ. 1986.

ბ სარჯველათე, ძველი ქართული ენის ლექსიკონი, მხ. 1995.

С.О. Серебряков, Древнегрузинско-русский словарь, Т6., 1962.

საკითხავი მასალა

საკითხავი მასალა გარკვეული მეთოდური პრინციპითაა შერჩეული მისი დანიშნულება, მკითხველს შეუქმნას შიშვეტილება ძველი ქართული მწერლობის მრავალფეროვნებაზე, სამწერლობო ენის სტილებზე და დიფერენციაციაზე.

იგი ასახავს ქართული სალიტერატურო ენის ევოლუციას ცოცხალ მანძილზე, პეზენტობა, სანსარეო ტექსტების წარმოდგენილი მასალის დიდი ნაწილი აღებულია სხვადასხვა დროს გამოქვეყნებული სანდო გამოცემებიდან. დაელოდე მკითხველი იმასაც შეიძლება, რომ ამ წიგნში შესული მასალა შექმნიერად არ იმეორებს წინა პუბლიკაციებს. ზოგი ტექსტი ამ პირველად იბეჭდება.

VI Լ

1

ՅԵՐԵՎԱՆԻ ԳՐԱԳՐԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԻ ԿՈՒՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵ

2

ՄԱՐԿՈՎԻՆԻ ԿՈՒՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵ ԵՎ ԿՈՄԻՏԵ ԿԱՆՈՒՄԻՏԵ ԵՎ ԿՈՄԻՏԵ ԿԱՆՈՒՄԻՏԵ

3

ՄԱՐԿՈՎԻՆԻ ԿՈՒՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵ ԵՎ ԿՈՄԻՏԵ ԿԱՆՈՒՄԻՏԵ ԵՎ ԿՈՄԻՏԵ ԿԱՆՈՒՄԻՏԵ

ՅԵՐԵՎԱՆԻ

VI Լ Գ

1

ՄԱՐԿՈՎԻՆԻ ԿՈՒՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵ ԵՎ ԿՈՄԻՏԵ ԿԱՆՈՒՄԻՏԵ ԵՎ ԿՈՄԻՏԵ ԿԱՆՈՒՄԻՏԵ

2

ՄԱՐԿՈՎԻՆԻ ԿՈՒՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵ ԵՎ ԿՈՄԻՏԵ ԿԱՆՈՒՄԻՏԵ ԵՎ ԿՈՄԻՏԵ ԿԱՆՈՒՄԻՏԵ

3

ՄԱՐԿՈՎԻՆԻ ԿՈՒՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵ ԵՎ ԿՈՄԻՏԵ ԿԱՆՈՒՄԻՏԵ ԵՎ ԿՈՄԻՏԵ ԿԱՆՈՒՄԻՏԵ

4

ՄԱՐԿՈՎԻՆԻ ԿՈՒՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵ ԵՎ ԿՈՄԻՏԵ ԿԱՆՈՒՄԻՏԵ ԵՎ ԿՈՄԻՏԵ ԿԱՆՈՒՄԻՏԵ

ՅԵՐԵՎԱՆԻ

ՅԵՐԵՎԱՆԻ

ՄԱՐԿՈՎԻՆԻ ԿՈՒՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵ ԵՎ ԿՈՄԻՏԵ ԿԱՆՈՒՄԻՏԵ ԵՎ ԿՈՄԻՏԵ ԿԱՆՈՒՄԻՏԵ

ՅԵՐԵՎԱՆԻ

ՅԵՐԵՎԱՆԻ

ՄԱՐԿՈՎԻՆԻ ԿՈՒՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵ ԵՎ ԿՈՄԻՏԵ ԿԱՆՈՒՄԻՏԵ ԵՎ ԿՈՄԻՏԵ ԿԱՆՈՒՄԻՏԵ

ՊՐԵՏԵՐԸ ԲՆԵՐՈՒՄԸ ԴԵՐՄԱՆՈՒՄԸ ԵՎ ԳՈՒՄԻՆՈՑ ԲՆԵՐՈՒՄԸ
ԼՈՒՆԴԱԿՆԵՐԸ:

ԵՎՈ ՄԵՐՈՒՄԸ ԶԻՄՈՑ ԽՈՒՄԸ ՕՐԻՈՒՄԻՆԵՐԻՆ, ԼԵ
ՔՈՒՄԻ ԲՈՒՅԵՐԵՆ ԲՈՒՄԻՆԵՐԸ ԶԻՄՈՒՄ, ԿՈՑԸ ՄԻ ԳՈՒՄԻՆԸ
ԲՆԵՐՈՒՄ ԲՆԵՐՈՒՄ ԶՈՒՄԸ - ՍԵ ԲՆԵՐՈՒՄԸ ԲՆԵՐՈՒՄԸ ՕՐԻՈՒՄ
ՕՐԻՈՒՄԸ: - ԿՈՑ ԲՆԵՐՈՒՄԸ ԲՆԵՐՈՒՄԸ ԵՎ ԵՎՈ ԿՈՒՄ
ՆԵՐՈՒՄԸ: ԳՈՒՄԸ ԲՆԵՐՈՒՄԸ ԲՆԵՐՈՒՄԸ ՍԵ ԵՎՈ ԶՈՒՄ
ԲՆԵՐՈՒՄԸ - ԼԵՐՈՒՄԸ ԲՆԵՐՈՒՄԸ ԼԵՐՈՒՄ ԵՎՈ ԵՎՈ ԶՈՒՄ
ՕՐԻՈՒՄԸ ՍԵ ԵՎՈՒՄ ԵՎՈՒՄ ԵՎՈՒՄԸ: - ԶԻ ԲՆԵՐՈՒՄ, ՄԻՄ
ԶՈ ԲՆԵՐՈՒՄԸ ԶԻՄՈՒՄԸ ԵՎՈ ԶՈՒՄ ԲՆԵՐՈՒՄ ԶՆԵՐՈՒՄ ՍԵ
ԶԻ ԶԻՄՈՒՄ ԼԵՐՈՒՄ ԶԻՄՈՒՄ ՍԵ ԵՎՈՒՄ ԲՆԵՐՈՒՄ ԶՈՒՄ
ԶՈՒՄ ԶՈՒՄ ԶՈՒՄԸ ԲՆԵՐՈՒՄԸ:

ՄԻ ԶՈ ԶՈՒՄԸ ՍԵ ԶՈՒՄԸ ԶՈՒՄԸ ԶՈՒՄԸ ՍԵ ԵՎՈՒՄ
ԶՈՒՄԸ, ԿՈՒՄ ԲՆԵՐՈՒՄ ԶՈՒՄ, ԵՎՈՒՄ ԵՎՈՒՄ ԵՎՈՒՄ, ԶՈՒՄ
ԶՈՒՄ ԵՎՈՒՄ ԵՎՈՒՄ ԵՎՈՒՄ ԶՈՒՄ ԶՈՒՄ ԶՈՒՄ ԶՈՒՄ ԶՈՒՄ
ԶՈՒՄ ՍԵ ԶՈՒՄԸ, ԿՈՒՄ ԶՈՒՄԸ ԶՈՒՄԸ ԶՈՒՄԸ, ԵՎ ԶՈՒՄ, ԿՈՒ
ԶՈՒՄ ԶՈՒՄ ԶՈՒՄԸ, Զ, ԶՈՒՄ ՍԵ ԶՈՒՄ ԵՎՈՒՄ, ԿՈՒՄ ԶՈՒՄ
ԶՈՒՄԸ ԶՈՒՄ ԶՈՒՄԸ ԶՈՒՄԸ, Զ, ԶՈՒՄ ԵՎՈՒՄ:

ԶՈՒՄԸ

ԶՈՒՄ

ԵՎՈՒՄ ԶՈՒՄԸ ԶՈՒՄԸ, ԶՈՒՄ ԵՎՈՒՄԸ, ԶՈՒՄԸ ԶՈՒՄ
ԶՈՒՄԸ, - ԵՎՈՒՄ ԶՈՒՄԸ ԶՈՒՄ ԶՈՒՄԸ ԶՈՒՄԸ ԶՈՒՄԸ
ԶՈՒՄ ԶՈՒՄ, ԶՈՒՄԸ ԶՈՒՄ ԶՈՒՄ:

ԶՈՒՄԸ

XI ԶՈՒՄ

Զ, ԶՈՒՄԸ, ԶՈՒՄԸ ԶՈՒՄԸ ԶՈՒՄԸ ԶՈՒՄԸ, ԶՈՒՄԸ
ԶՈՒՄ ԶՈՒՄ ԶՈՒՄԸ ԶՈՒՄԸ ԶՈՒՄԸ, ԶՈՒՄԸ ՍԵ ԶՈՒՄԸ
ԶՈՒՄ, ԶՈՒՄ ԶՈՒՄ, ԶՈՒՄԸ ԶՈՒՄԸ ՍԵ ԶՈՒՄ ԶՈՒՄ, ԶՈՒՄ:

ԶՈՒՄԸ

XI ԶՈՒՄ

ԶՈՒՄ ԶՈՒՄ ԶՈՒՄԸ, ԶՈՒՄ ԶՈՒՄԸ ՍԵ ԶՈՒՄԸ
ԶՈՒՄ ԶՈՒՄ ԶՈՒՄԸ ԶՈՒՄԸ, ԶՈՒՄԸ ՍԵ ԶՈՒՄ ԶՈՒՄ
ԶՈՒՄԸ ԶՈՒՄԸ ԶՈՒՄԸ ԶՈՒՄԸ ԶՈՒՄԸ ԶՈՒՄ ԶՈՒՄ ԶՈՒՄ
ԶՈՒՄ ԶՈՒՄ ԶՈՒՄԸ ԶՈՒՄԸ ԶՈՒՄԸ ԶՈՒՄԸ ԶՈՒՄԸ:

10. 1. 1991. 7. 1991. 8. 1991. 9. 1991. 10. 1991. 11. 1991. 12. 1991. 13. 1991. 14. 1991. 15. 1991. 16. 1991. 17. 1991. 18. 1991. 19. 1991. 20. 1991. 21. 1991. 22. 1991. 23. 1991. 24. 1991. 25. 1991. 26. 1991. 27. 1991. 28. 1991. 29. 1991. 30. 1991. 31. 1991. 32. 1991. 33. 1991. 34. 1991. 35. 1991. 36. 1991. 37. 1991. 38. 1991. 39. 1991. 40. 1991. 41. 1991. 42. 1991. 43. 1991. 44. 1991. 45. 1991. 46. 1991. 47. 1991. 48. 1991. 49. 1991. 50. 1991. 51. 1991. 52. 1991. 53. 1991. 54. 1991. 55. 1991. 56. 1991. 57. 1991. 58. 1991. 59. 1991. 60. 1991. 61. 1991. 62. 1991. 63. 1991. 64. 1991. 65. 1991. 66. 1991. 67. 1991. 68. 1991. 69. 1991. 70. 1991. 71. 1991. 72. 1991. 73. 1991. 74. 1991. 75. 1991. 76. 1991. 77. 1991. 78. 1991. 79. 1991. 80. 1991. 81. 1991. 82. 1991. 83. 1991. 84. 1991. 85. 1991. 86. 1991. 87. 1991. 88. 1991. 89. 1991. 90. 1991. 91. 1991. 92. 1991. 93. 1991. 94. 1991. 95. 1991. 96. 1991. 97. 1991. 98. 1991. 99. 1991. 100. 1991.

230

10

11. 1991. 12. 1991. 13. 1991. 14. 1991. 15. 1991. 16. 1991. 17. 1991. 18. 1991. 19. 1991. 20. 1991. 21. 1991. 22. 1991. 23. 1991. 24. 1991. 25. 1991. 26. 1991. 27. 1991. 28. 1991. 29. 1991. 30. 1991. 31. 1991. 32. 1991. 33. 1991. 34. 1991. 35. 1991. 36. 1991. 37. 1991. 38. 1991. 39. 1991. 40. 1991. 41. 1991. 42. 1991. 43. 1991. 44. 1991. 45. 1991. 46. 1991. 47. 1991. 48. 1991. 49. 1991. 50. 1991. 51. 1991. 52. 1991. 53. 1991. 54. 1991. 55. 1991. 56. 1991. 57. 1991. 58. 1991. 59. 1991. 60. 1991. 61. 1991. 62. 1991. 63. 1991. 64. 1991. 65. 1991. 66. 1991. 67. 1991. 68. 1991. 69. 1991. 70. 1991. 71. 1991. 72. 1991. 73. 1991. 74. 1991. 75. 1991. 76. 1991. 77. 1991. 78. 1991. 79. 1991. 80. 1991. 81. 1991. 82. 1991. 83. 1991. 84. 1991. 85. 1991. 86. 1991. 87. 1991. 88. 1991. 89. 1991. 90. 1991. 91. 1991. 92. 1991. 93. 1991. 94. 1991. 95. 1991. 96. 1991. 97. 1991. 98. 1991. 99. 1991. 100. 1991.

18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35.

1. 2. 3. 4.

1. **ԿՐԻՏԻԿՈՍ** 3. **ՅՈՑՆԵՐԸ** ԿՐԻՏԻԿՈՍ ԵՐԼ ԸՑ ԴԵՄԵՑ ԲՆԱԾԱՂ ԵՐՉ-
ԳԵՄԱՂ ԵՐԱՉ ԳՐԵ ԸՆԿ ԳՆԻԾԸ 6. **ԶՈՒՆԻՑ** ԼՆԹՈՒՆՎԵՐՄԻՑ ԳՐ
ՈՂՁՅՈՍ ԲՆԱԾ ԸՑ ԳՆԻՑԸ ԿՐԻՏԻԿՈՍ ԸՑ ԴԵՄԵՑ ԲՆԱԾԱՂ ԴՆ ԵՐՉ
ԳԵՄԱՂ 7. **ՈՍ ԼՈՒՍՇԱՂ ԴՆ, ԴՈՅՂԻ ԵՐՉՈՒ ՓԵՆԸ ԲՆԱԾ, ԸՆԿ ԲՆԱԾԸ**
ՓԵՐ ԵՐՄԵՆԻ, ԸՆԿՆԵՐ ՓԵՐՆԸ ԳՆԱԾԻ ԴՆՈՍ ԸՈՒՄԵՆԻ Կ ԵՐՄԻ
ԳՆԻՑԸ ԴՆՆԵՐԸ ԴՆ ԶՈՒՑԻ, ԴՈՅՂԻ ԶՈՒՆԻՑ ԿՆԱԳԻՄ ԴԵՅՈՒՍ
ԿՐԻՏԻԿՈՍ ԸՑ ԴԵՄԸ ԸՑ ԵՆԻՑԸ, 9. **ԴՆԵՐՈՒՍ ԸՆԿ ԴՈՍԸ ԳՆԱ-**
ԴԵՄԸ, ԴՆՈՒՍՆԵՐ ԴՆՆՈՒՍ ԵՐԼ ԵՆԿՈՒՄԸՆԻՄ ԸՈՒՂՁՅՈՍ, 10.
ԲՈՒՄԻՑ ԿՈՒՍԵՑ ՓԵՐՆԸ ԶՈՒՑԻ, 11. ԵՐԱՉ ԶՈՒՑՈՒ ՈՍ ԴՆ-
ՄԻՄ ԿՐԻՏԻԿՈՍ ՓԵՐԸ ԸՑ ԲՆԱԾԸ, ԸՑ ԴՆՈՒՍ ԲՆԱԾԸ, ՅՈՑՆԵՐԸ
ԿՐԻՏԻԿՈՍ ԵՐԼ 12. ԸՑ ԴԵՄԸ ԸՆԿՂ ԸՈՒՄԸՆԻ, ԶՈՒՄԸՆ ԿՈՒՍ-
ԵՐՈՍ ԿՆՈՒՍՈՒՍ, ԵՆԿՈՒՍՈՒՍ ԴՆՂ ԸՈՒՄՈՍ ԸՑ ԴՆՂ ԳՆԱՄՈ,
ԿՈՍ ԴՆ ԳՆԱՂ ԴՈՒՍՂ ԴՆՈՒՍ 13. ԸՑ ԵՆԿՈՒՍ ԵՐԼ ԸՈՒՄԸՆԻՑ
ԵՐՉ: ԳՆՈՒՍՈՒՍ, ԴՆՈՒՍ ԵՐԱՂ ԵՐԱՉ ԵՐ ԵՆԿՈՒՍ ԵՐՉ: ԴՆԵՐՈՒՍ
ԸՈՒՄ ԸՈՒՍՂ ԴՆՂ ԿՐԻՏԻԿՈՍ ԸՑ ԸՆԿ ԸՈՒՄ, ԿՈՍ ԸՈՒՄ ԴՆ: 14.
ԴՆ ԴՆՈՒՍ ԸՈՒՍ, ԿՆԱՄԻՑԻՑ ԸՑ ԴԵՄԸ ԴՆՈՒ ԶՈՂՁՅՈՒ ԸՑ ԸՆԿ
ԸՈՒՄՈՍ, ԴՆՄԻՍ ԴՆՈՒ ԸՆ, 15. ԵՆԿՈՒՍ ԵՐԼ ԴՆՈՒ: ԳՆՈՒՍՈՒՍ,
ԴՆՈՒՍ ԵՐԱՂ, ԴՆ ԵՐԱՂԻՂ ԵՐԼ ԵՐԱՉ, ԴՆՈՒՍՆԵՐ ԵՐԵՄԻ ԴՆ ԸՆ,
ԵՆԿՈՒՍ ԵՐԼ ԿՈՒՍՈՒՍ, ԸՈՒՍՈՒՍՈՒՍ ԳՐ ԸՈՒՄ, ԵՐԱՉԱ ԵՂ, ԿՈՍ
ԸՈՒՄԸՆ, ԴՆՈՒՍ ԵՂ ԿՆԱՉՈՒՄՈՒ ԴՆ: 16. **ԵՆԿՈՒՍ ԵՐԼ ԴՆՈՒ:**
ԴՆՈՒՍՆԵՐ ԿՆԱՄԻՑԻՑ ԵՐ ԸՑ ԵՆԿՈՒՍ ԵՐԼ ԿՆԱՄԻՑԻՑ ԿՆԱ-
ԴՆՈՒՍՆԵՐ, ԴՆՂ ԵՐՈՒՍՂԻ ԴՆՈՒՍՈՒՍ, ԸՑ ԿՆԱՄԻՑԸ ԳՐ
ԸՈՒՍՈՒՍՆԸ ԵՐԼ 17. ԵՆԿՈՒՍ ԵՐԼ ԴՆՈՒ: ԵՐ ԶՈՒՄԻՑ ԵՂ, ԴՆԵՐՈՒՍ
ԸՆԿ ԸՈՒՍՂՆ ԴՆՂ ԵՐՆԸ ԴՆՆԸ ԿՆԱՄԸ ԴՆՈՒՍ ԴՆՈՒՍ ԴՆՈՒՍ ԸՑ
ԵՆԿՈՒՍ ԵՐՉ: ԸՈՒՍՂ ԵՐՆԸ ԴՆՆԸ ԸՑ ԵՐՆԸ ԸՈՒՍՈՒՍՆԸ, ԿՆԱՄԸ
ԴՆՆԸ ԸՑ ԿՆԱՄԸ ԸՈՒՍՈՒՍՆԸ: 18. ԶՈՒՆԻՑ ԶՈՒՑՈՒ ԶՈՒՍՈՒՍՆԸ
ԸՈՒՍՈՒՍՆԸ ԶՈՒՍՈՒՍՆԸ ԵՐԸ, ԴՆՄԻՍՈՒ ԴԵՄԸ ԸՈՒՍՂ ԸՑ ԴՆ
ԵՆԿՈՒՍ ԵՐԼ 19. ԸՑ ԵՐԱՉ ԶՈՒՍՈՒՍՆԸ ԸՑ ԴՆ ԿՆԱՄԸՆՈՒՍՆԸ ԸՑ ԿՆԱՂ
ԴՆ ԸՈՒՍՈՒՍ ԵՐԱՂ, ԿՈՍ ԴՆ ԵՐԱՂԻՂ ԶՈՒՍՈՒՍՆԸ ԸՆԿՈՒՍՆԸ ԵՐՆ-
ԿՈՒՍ ԿՆԱՄԸՆՈՒՍՆԸ ԶՈՒՍՈՒՍՆԸ ԴՆՈՒՍ ԿՈՍ, ԸՈՒՍ ԿՆԱՂ ԵՐԸ ԸՑ
ԵՆԿՈՒՍ ԵՐՉ: ԿՆԱՄԸՆՈՒՍ ԸՈՒՍՂ ԸՈՒՍՂ ԸՈՒՍ ԿՆԱՄԸՆՈՒՍՆԸ ԸՈՒՍ,
ԿՆԱՄԸՆՈՒՍ ԵՐՉ ԿՆԱՂ ԸՑ ԿՆԱՄԸՆՈՒՍ ԸՈՒՍ ԿՆԱՄԸՆՈՒՍՆԸ ԸՈՒՍ,
ԴՆՆԸ ԴՆ ԸՈՒՍՂ 20. ԵՆԿՈՒՍ ԵՐՉ ԶՈՒՍՈՒՍ ԴՆՈՒՍ ԿՆԱՄԸՆՈՒՍՆԸ
ԸՈՒՍՂ ԸՈՒՍՂ ԿՆԱՄԸՆՈՒՍՆԸ ԵՂ ԵՐՉՆԸՑ, ԵՐՉ ԿՆԱՄԸՆ-
ԴՆՆԸ ԸՈՒՍՂ: 21. ԸՑ ԴՆ ԴՆ ԸՈՒՍՂ, ՅՈՒՍՈՒՍՆԸ ԸՑ ԵՆԿՈՒՍ ԵՐՉ:
ԴՆՄԸ ԿՆԱՂ ԵՐՈՒՍ: 22. ԸՈՒՍՈՒՍՆԸ ԿՆԱՄԸՆՈՒՍՆԸ ԵՐՈՒՍՈՒՍՆԸ ԸՈՒ-
ՍՈՒՍՆԸ, ԵՐՆԸՆԸ, ԸՈՒՍՈՒՍՆԸ ԿՆԱՄԸՆՈՒՍՆԸ ԿՆԱՄԸՆՈՒՍՆԸ, ԿՆԱՄԸՆՈՒՍՆԸ
ԵՐՆԸՆ 23. ԵՐԱՉ ԸՈՒՍՂ, ԴՆՂ ԴՆ ԸՈՒՍՈՒՍՆԸՆԸՆԸ ԿՆԱՄԸՆՈՒՍՆԸ ԿՆԱ-
ՄՈՒՍ ԶՈՒՍՂԻ, ԸՆԿ ԵՐՉՈՒ ԵՐՉ ԸՈՒՍ, ԿՆԱՄԸՆՈՒՍՆԸ ԶՈՒՍՈՒՍՆԸ ԴՆՈՒ 24.
ԿՈՒՍՈՒՍՆԸ ԵՐԼ ԶՈՒՍՈՒՍՆԸ: ԴՆՄԸՆՈՒՍ ԸՈՒՍՂ: ԵՐԱՉ ԵՐ ԵՆԿՈՒՍ
ԵՐՉ: ԸՈՒՍՈՒՍՆԸ ԸՆԿ ԴՆՄԸՆՈՒՍ ԿՆԱՄԸՆՈՒՍՆԸ ԿՆԱՂ ԴՆ ԿՆԱՄԸՆՈՒՍՆԸ
ԸՑ ԸՈՒՍՈՒՍՆԸ ԸՈՒՍՂ ԿՆԱՄԸՆՈՒՍՆԸ ԵՐԼ ԿՆԱՄԸՆՈՒՍՆԸ ԸՑ ԸՈՒՍՈՒՍՆԸ ԿՆԱՂ
ԿՆԱՄԸՆՈՒՍՆԸ ԵՐԸ, ԸՈՒՍՈՒՍՆԸ ԿՆԱՄԸՆՈՒՍՆԸ: 25. ԸՑ ԿՆԱՄԸՆՈՒՍՆԸ ԿՆԱՂ
ԸՈՒՍ ԿՆԱՄԸՆՈՒՍՆԸ ԵՐԸՆՈՒՍՆԸ ԿՆԱՄԸՆՈՒՍՆԸ ԸՑ ԸՈՒՍՈՒՍՆԸ ԵՐՉՈՒՍՆԸ ԵՐՉ
ԸՈՒՍՂ ԿՆԱՄԸՆՈՒՍՆԸ ԿՆԱՄԸՆՈՒՍՆԸ ԸՑ ԸՈՒՍՈՒՍՆԸ ԿՆԱՄԸՆՈՒՍՆԸ ԸՑ
ԵՆԿՈՒՍ ԵՐՉ: ԿՆԱՄԸՆՈՒՍՆԸ ԸՈՒՍՂ ԸՈՒՍՂ 27. ԵՐՆԸՆ ԵՆԿՈՒՍՆԸ ԸՈՒՍՂ

შედეგს მისივე მოქმედების გამო, წინადადებით მხოლოდ იმ შემთხვევაში ვინაობა ვიყენებ, როდესაც ეს იმის საფუძველზეა, რასაც მინიმუმ ერთი სხვა დადგენილება ადასტურებს, რომელიც ეხება იმავე საკვანძო რამის მიხედვით. ამ შემთხვევაში, რა მოხდება, რა უნდა ველოდო, რა უნდა ვამარტივო, რა უნდა ვაკეთო, რა უნდა ვხედავო, რა უნდა ვიკეთო, რა უნდა ვიპოვო, რა უნდა ვიშევა, რა უნდა ვიშევაო, რა უნდა ვიშევაო.

გადასახელებული მნიშვნელობის მქონე სახელწოდებების სია

14. ფაქტობრივად მხოლოდ ერთი შემთხვევაა, როდესაც მხოლოდ ერთი დასახელებაა გამოყენებული, რომელიც არის "მედიკალინა".
15. ეს არის ერთი დასახელება, რომელიც არის "მედიკალინა".
16. ეს არის ერთი დასახელება, რომელიც არის "მედიკალინა".
17. ეს არის ერთი დასახელება, რომელიც არის "მედიკალინა".
18. ეს არის ერთი დასახელება, რომელიც არის "მედიკალინა".

მიმდინარე მოქმედებები

ინფორმაცია

24

ეს არის ერთი დასახელება, რომელიც არის "მედიკალინა". ეს არის ერთი დასახელება, რომელიც არის "მედიკალინა". ეს არის ერთი დასახელება, რომელიც არის "მედიკალინა". ეს არის ერთი დასახელება, რომელიც არის "მედიკალინა". ეს არის ერთი დასახელება, რომელიც არის "მედიკალინა". ეს არის ერთი დასახელება, რომელიც არის "მედიკალინა". ეს არის ერთი დასახელება, რომელიც არის "მედიკალინა". ეს არის ერთი დასახელება, რომელიც არის "მედიკალინა".

8. ... 6. ... 7. ... 8. ... 9. ... 10. ... 11. ... 12. ... 13. ... 14. ... 15. ... 16. ... 17. ... 18. ... 19. ... 20. ... 21. ... 22. ... 23. ... 24. ... 25. ... 26. ... 27. ... 28. ... 29. ... 30. ... 31. ... 32. ... 33. ... 34. ... 35. ... 36. ... 37. ... 38. ... 39. ... 40. ... 41. ... 42. ... 43. ... 44. ... 45. ... 46. ... 47. ... 48. ... 49. ... 50. ... 51. ... 52. ... 53. ... 54. ... 55. ... 56. ... 57. ... 58. ... 59. ... 60. ... 61. ... 62. ... 63. ... 64. ... 65. ... 66. ... 67. ... 68. ... 69. ... 70. ... 71. ... 72. ... 73. ... 74. ... 75. ... 76. ... 77. ... 78. ... 79. ... 80. ... 81. ... 82. ... 83. ... 84. ... 85. ... 86. ... 87. ... 88. ... 89. ... 90. ... 91. ... 92. ... 93. ... 94. ... 95. ... 96. ... 97. ... 98. ... 99. ... 100. ...

8

9. ... 1. ... 2. ... 3. ... 4. ... 5. ... 6. ... 7. ... 8. ... 9. ... 10. ... 11. ... 12. ... 13. ... 14. ... 15. ... 16. ... 17. ... 18. ... 19. ... 20. ... 21. ... 22. ... 23. ... 24. ... 25. ... 26. ... 27. ... 28. ... 29. ... 30. ... 31. ... 32. ... 33. ... 34. ... 35. ... 36. ... 37. ... 38. ... 39. ... 40. ... 41. ... 42. ... 43. ... 44. ... 45. ... 46. ... 47. ... 48. ... 49. ... 50. ... 51. ... 52. ... 53. ... 54. ... 55. ... 56. ... 57. ... 58. ... 59. ... 60. ... 61. ... 62. ... 63. ... 64. ... 65. ... 66. ... 67. ... 68. ... 69. ... 70. ... 71. ... 72. ... 73. ... 74. ... 75. ... 76. ... 77. ... 78. ... 79. ... 80. ... 81. ... 82. ... 83. ... 84. ... 85. ... 86. ... 87. ... 88. ... 89. ... 90. ... 91. ... 92. ... 93. ... 94. ... 95. ... 96. ... 97. ... 98. ... 99. ... 100. ...

2
2

4. ... 1. ... 2. ... 3. ... 4. ... 5. ... 6. ... 7. ... 8. ... 9. ... 10. ... 11. ... 12. ... 13. ... 14. ... 15. ... 16. ... 17. ... 18. ... 19. ... 20. ... 21. ... 22. ... 23. ... 24. ... 25. ... 26. ... 27. ... 28. ... 29. ... 30. ... 31. ... 32. ... 33. ... 34. ... 35. ... 36. ... 37. ... 38. ... 39. ... 40. ... 41. ... 42. ... 43. ... 44. ... 45. ... 46. ... 47. ... 48. ... 49. ... 50. ... 51. ... 52. ... 53. ... 54. ... 55. ... 56. ... 57. ... 58. ... 59. ... 60. ... 61. ... 62. ... 63. ... 64. ... 65. ... 66. ... 67. ... 68. ... 69. ... 70. ... 71. ... 72. ... 73. ... 74. ... 75. ... 76. ... 77. ... 78. ... 79. ... 80. ... 81. ... 82. ... 83. ... 84. ... 85. ... 86. ... 87. ... 88. ... 89. ... 90. ... 91. ... 92. ... 93. ... 94. ... 95. ... 96. ... 97. ... 98. ... 99. ... 100. ...

եծեւեմեանսս: զգրինս: թանեա սակե, դրասեպս: թարմ: Եւջրեա, ժամերսեա եւջրեա ուեփփեմ զարկուքս:

Ե: դրասեպս: թարմ: Ե: զբրթԵ: թմեւջոյ զգլջեմքեա, Եթճարսեա խաբեմե, կապարեա ուեփփաք, թասս եմեւեմեմքեմ զգլջեմք, դրասեպս: թմեւեթմեմքարգլանեմ, ուեփփաք "պերարսոյ կարտա: զարդրս շեմ ոչս, թարմ: ուեփփաք: թեմս ոչգս: Ե: զյնրեա պերարսոյ կարտա: թամերքեմեմ թեմս, թմեւարթեա ոչոյ զյնրե զյնրեւոյ թարփփրեմ: թասս կրքեմեմ թմեմ դրեմ ժրճեմ: եգարթճ թեմ, թասս թմճեա զգլջեմք շապարթճ: Ե: ուեփփաքեմ Եմեմքերթարթեմ, թասս կրքեմեմ պարթեմ: թեմաւ: սո Ե: ուեփփաք, դրասեմքԵ: "դրեմեփփեմ պրասեթս զըջեմեթս ուեփփաք".

դրասեպս թեմ: կըցեմեմ: զգլջեմքեմ, Ե: դրասեմ: ոչ փարգեմեմ: կթԵ: Ե: սարթեմ: Եմեմեմս կրթեմ: Ե: ըմթմաւսս ժրեմաւս: զրթմ: "եթար: սաւջրս թեմեմ: սըջեմեմքս դրեմեփփեմ, ժամերսոյ պրասեթս զըջեմեթս ուեփփաք Ե: շասեմ: շեմաքթեմ Ե: զբրթսս ոչս պրեմեմաւսս". Ե: շամքս: Ե: Եւարդրթ: թեմեմ սակե Ե: ուեմաւեմեմքարցլս դրեմեմք զբրթԵ, Ե: սեմեմեմքրթեմեմ: կեմեմ ոչս ժրթեմ թեմեմ Ե: թեմս շեմս Ե: թեմեմքեմեմ: ոչեմ թեմեւջոյ եւթարթարթեմ: Ե: թեմեթս շապարթԵ: Ե: զրթմ: "պրաս: սո ուեփփաք, զյնրեմ թարթեմքեմեմ եմեմ Ե: զյնր Ե: զարթեմ թեմեմ, զեմաւարթարթեմ թեմճ եւջրեմ թեմքեմեմ, թեմ: սաւս: կարեմ: թեմճեմ: սաւ: զարթ թեմ կեմքթեմ թեմեմ: ժրարթեմեմ, սըջեմ: խաբեմ: թեմք թեմեմքեմ".

Ե: դրասեպս: ժրապթեմ: թեմ: շեմեմքարթեմ, եւջրեմք թեմս ժրեմք սարթ: ժրեմաւջրեմք թրեմեմեմ: Ե: զբրթԵ: թարթ զյնր: կեմքարեմաւ: եւջրեմ Ե: ժրթթեմեմ: զարթեմ: թեմեմ: Ե: ժրեմաւսս: ըմթմաւսս: թեմճ:

III. թասս դեմեթմեմ ոչս եւջրեմ: թեմ սըջեմքեմ, ժամերսեմ: եւջրեմս թեմեթս շապարթ, շեմ: թարթ պս, շեմեթԵ կրքեմ: թեմեթս թեմճեմ: թեմեմ թեմեթս պս կապարթ ժեմեմք կրքթեմ: Ե: ժրթ, թարթեմ Եթճարսեմ: զգլջեմքեմ, սեմեթարարթեմ: թեմեթմեմ: թեմ: Ե: ժրթ թարթ: խաբեմ: Եւթթեմ զյնր: սա Ե: շեմպթեմ: խաբեմ թեմքարթարթ - թեմաթարթ սըջեմքեմ Ե: կեփթեմ: Եթճարսեմեմ: թասս խաբեմ շապարթեմս ժրապթեմքարթ: Ե: Ե: Ե: թեմաւս: թեմաւս: թեմեթարթ զեմեթարթարթեմ: թեմքարթ: խաբեմ: թեմեմքարթեմքեմաթեմ:

թասս թոյ թրթթեմ շեմք Ե: ժրարթոյ Եւջրեմ թեմ, ժամերսեթս: պս կըցեմեմ զգլջեմք, Ե: դրասեպս: թարթ ոչս

չանձրանողչապա, միլա: րբտեսձի մե սահալոյ. Ե: րբտեխ կը
բանե: զպչեմք: "սպրտան: Ե՛նե: ցխտարձ բան. Երբձիլ զա!
րբան: ալ կանգնայնաղլլել: Բեմկարեմ, կարպիպի մըլմանի,
բասանց: կեկեմանե, կեկարան սան զքի սահալոյ, րբտե
Ե՛նե զպչեմք մեխալ: միլ "զպչեմ, Ե: միլա: Ե՛նե. սպրտան
չանձնեձիլլապա րան". Ե: միլ րբտեխ մե: "րբտեխ անե միլի
ար, մասմեմիլ Ե: կարչեմար," բասա մեմ մեխալ: միլ խմձ:
մեմկանե: անեմ զանի րիլ" բասա միլ րբտեխ մե: "չան զքի
չան խարի: անե Ե: կարանպա զքի կարանպա խարի անե
խարի ան: բասա Երձալա: ալ միլ ար, անեմք խարի, ար-
բաս, րասանց: ցրտան, զպչեմրբ".

Ե: րբտեխ միլ կեկեմարան: մեմ "բարչեմեմիլ, րասան
չրբարղլլել, մասբան միլ, մասա: սպրտան Ե: կարչեման զանե
քիլ", բասա մեմ մեխալ: միլ "մեմ: միլալար անեմ" Ե: միլ մի
աղլլ Ե: րբտեխ մեմ "միլալեմ կեկեմ" Ե: մեմ մեխալ: միլ
"կալ արան խմձ: սպմիլ: րբտեխ կեկեմար: Ե: լանբաս
րբտեմիլման?" միլ մալլիլ Ե: րբտեխ մեմ "միլան զանրղլլ
րիլ մեմ, զպրեմե: Ե: բեկչեմե: Ե՛նե: զրղլլեման զքի", բասա
մեմ մեխալ: միլ "սմիլալի անե խմձ: րբտան: մեմալլեմ
կեկեմալ, րբտեմ խմի Ե: մեմ զքիլղլլել Ե: բանալմիլե
կարան: խմձա, մեմարալ մեմեմի միլ ալալեմ մալալալան-
լեմ "ան: Ե՛նեմիլլապա անե մեմա, զան: Եա, անեմք զան
քիլիլ". Ե: միլ րբտեխ: "րբտեխ անե".

IV. Ե: րբտեմ խարի անե կարպել: զան րբարբիտ, կը
րան կանան մալմե: Ե: զրբմե: ոչ բանիլ կարանե: զպ-
չեմք: Ե: բանաս զպմե: "րբարանան կարա միլալալա:
րբտան կարա: սալլալ րիմե: Ե: կարանպա միլալալղլլեմ զան
Ե: իլ". բասա կեկարա: ար ոչ րբտեմիլման: Ե: կեկարա
զպմե անե Ե: քիլմե: մեմեմալղլլել կարանե: մեմ բասա խմ
Ե՛նեմի մեմ զն: կեկարա ոչ կեկարա: մեմ Ե: մեմալմե:
ալալ մեմ միլալեմ".

Ե: զքիմ զանեմ կեմե: Ե՛նե: մալմե: րբտեմիլ սալալլ:
Ե: սալալե կեկեմեմի մեմ րբտալալմ Ե: անեխալ: "միլ րբտան
միլալալի, բասա զքիլ զանեմալալ անե զքիլլեմ. Ե: միլ զպր
քիլ: կալ մեմ րբարան: կարպել: զպր մեմ, մեմարալ Երձալա:
զպիլղլլել զան անե".

Ե: րբտան Եալ, րբտան անչ: սալալլ, զքիմե: խարի,
զպրբալ, Ե: մալմեմ, Ե: կարանպա զրղլլեմալիլ: Ե: զան

փայլ խարին: " քո հոգեւեւ ժրեմնացան մոյ Եւ հազարս: զանոյ՛, Եւ խարին մաղցրաս Եւ դուտօպաւ: յառեկաքմննոյ սուրս զքին Եւ խարինը: յառեկաքմննոյն". մաշմնա: դպաւ եղապա՛ծ Եւ սփայր: "եւեւեւ: զդա-ստպա: խոթ եթԵ: յամեւեւ խոթմեւ սփայրաննեւեւ եւփմոթն՛ քո մարթնա Եւ ւեթպա, դառանմոթն: "ցքին խոթն զքն Եւանդայ Եւ եւչղղարան: խոթեւ հոգեւեւ զանմեւեւեւ. Եւ ցքին անչուս Եւչղղարողքոք Եւ կապա՛ծ յառեկանոյս զան", զսաս լոմ-Եւմեւեւ ցոլցեւեւեւ սփայր: "եւեւ: սոյ մոյ ւամոթեւանա: զքն ոչ? Եւ մոթոյ: Եւքանմոթն զսաս մեմեմեւեւ ցքինմեւ ւամանեւանեւ եւմեմեւեւեւսփոքին Եւ սփայրեւեւեւ ւոլցեւեւեւ. Եւ ցքին մեմեւ: ցքինեւ եւփմոթին զեւեւանոյքնեւ Եւ կապա՛ծ զանմեւեւեւեւսփայրին կրտսանն թեւեւ մեմեմեւեւ ցքինմեւ լոմեմեւեւ ցքմեւոլցեւեւ: եւքն սփեւ, զսաս ցքին Երքն: ցքմեւոլցեւեւ, մեւ նմոթնա զսաս Եւ փայրքեւեւեւ ւամեւ: Եւ ւեկմոթնեւ, զսաս ցքին նմոթնա ցոլցեւեւեւեւ սփայրան-սպար Եւ զլլքանեւ սպարանեւոլլ. Եւ դառանեւ: ցքին ցք-մաթմոթն: ցքին սփայրան-սպար, դչեւեւ: մոյ ցքին ցքմեւոլլ-ցքար. Եւ սոյ մեմեւեւ: արեւչոյան մարտա խոթ եթԵ, մոյ ւեւ: դո-Եւան եւփմոթա: ցքնա?"

զսաս խարին սփայրարա մաղցրանա ոլլոլլեւ, զսաս մեւ զանոյքա զպա Եւ զանմարքնեւ Եւմաւեւ.

V. Ժրեմոյ մաղցրան: չաչոլ, մեւա սփեւ, Եւ զսաս չաչոլեւ, ժմեւզանա սփեւ, Եւ դոմեւանեւ եւչանեւ: սփեւեւ Եւ ւեթպա: մաւ "սփայր ւեթպա: ւամոլլ Եւ մարթն անչուս: սփեւ: Եւ հոլ դչղղարանա զանոլլչա զքմեւեւ, սփայրոլլ ւեւ, սանրրա մաղցրանա?"

Եւ դառան մոլլեւեւեւ Եւ ցքմեմեւ լոմեւչոլ Երթարանեւ: Եւ մեւոլլուան: Եւեւչղղեւոլլեւ: եղաքեւ դքանեւ մեւ, մաշմն լոմեմեւեւ ցոլցեւեւեւ ւեթպա: մաւ "դչեւ զեւեւեւեւ, սփայրին կրտսան՛ զքն, զանեւ: հոլ Եւչղղեւոլլեւ, սպմեւ: մոյ մեւ: զսաս Եւ: սպար. մոլլեւ: մոյ, դառանմոթն ոչ խոթն: մարտօլլա Եւ նմոթնա ցոլցեւեւեւ ւամեւեւ, Եւ քո մոյ մաւեւալլոլլա ւեւեւ ցքմեմ: հոլ սպարն սփայր խոթն: Եւ ցքին չաչոլ, ւեւանեւ: խոթն մեւա զան, Եւ ւեւոլլա: մոյ ցքին ժմեւզանա, ւեւ: զսաս ցքին Եւ խոթն ւեւեւ մամոլլանն մեւ կրեւեւ Եւ մաւ: եւփմոթա: եւեւ զան". սփայր: մեւ չաչոլ "սպար մոյ, քո մաղցրանեւեւ մեւոլլեւ: Եւ սանրրա յառեկաքմնեւ ցքին". զսաս լոմեմեւեւ ցոլցեւեւեւ ւեթպա: " սփայրոլլ ցքմեւեւ Եւ մաւեւեւ, մաղցրեւ, մեմոլլոլլ մաւ եւչանա: սփայր զանեւեւեւ խոթն մեւոլլեւ".

Եւ Կրտսեպոց Կեմե Կեղ Թեղցեի, ըստթնասանքի Կողջան, Եւ չափով Եւձնչ: Եւ ըստթնաս զչեղ զչեղարձ Եւ ըստ ըստթն Եւ զպղջեի՞ մտեփայ: Կեմեթաստե: "Կրտսե թողարձ Թղ Եւ չափով խթմԵւ, մեծարաց Թե ըմբխա սրբան-գո?" Բասա չափով Կող-ձեղարձա: Եւ զղարձ: "Եւ խարհե լուե զքե, հայ ըստթնարձ Եւ ըստ: Եմե ինձնԵւթնաստե": Եւ զպղջ: Թե ըստթն Եւ զկուղցեի զչեմեմեմեմե, բասա Թեղցե Կրեի Կրտսար, Կրտսեպոց: Թեմեթարարչոս Կեմե: Եւ սրբարհ, Կրտսան, սեմեմեղ Կեմեիցեալ":

Եւ Կրտսեպոց Կեմե՞ Եպեղարչեթի Թե, Եւձնչ: ըստԵւ Եւ իղլուեի զպղջեի՞ Եւ սեմեթասեպե: Կրտսեղարձ սեմե Եւ ըստաս Կեմեի՞ս ԿրտմԵ: "Կրտսա ըմբխա, Կրե սղար, Կրտսեպոց Թղ զպրասա՞ Եմթմ Եմթմ Եմթմ":

Կեղ սրբոց: Եւ ըստարձ: Թեա սեմե, Եւ սեմեթասեպե: Կրտսեղարձ սեմե Եւ ըստԵմեի ոչ ըստԵմե Թարթարեի, Եւ մեթե զրթմԵ ոչ ըստեմե: Թե, Եմե ԵւձԵ ոչ սեմե: Թե զսեմե, Եմեթմ իրեմե: Կրե: Թրտսեթ: Եւ Երտեմե: Կրե սեմե իղլու Եմթմ Եմեի զպղջեի՞ Եւ սրբոց: "Կրտսա ըմբխա, Եղոց: Թեմեթասեպեի Կրե սարոց: Թարթարձ, Եղոց: Կրե: Կրե զչեմեմեմե: Կրեի Կրե: Եմե, Եմեթմ զԿրտսա: Թղ Եմթմ Եմթմ Եմթմ: սեմե Կրեմե: սեմեմեմե: Կրտեթարհե":

VI. Եւ Կրթեղարձ սեմե: Եմե: Թարթ: Թղլու ոչ ըստեմե Եւ: Եւ զպղջ: Թեթարթա: սեմա: Եմե Թղ Եւ չափով Եւ ըստեմե Եմեի Կրտմե սեմե Կրթեթա, բասա Կրթե: Կր Կր սեմեթմ խարհե սեմե: ԿրթեթարթմԵ: Եւ մեթե զրթմարթմԵ, Թարթմեի բասա: չափով: Եւ մեթեի Կրտմե սեմե: Կրթա, մեթարթե: Թարթեի ըստԵւ զպղջեի՞: Եւ Կրտսեպոց: Թարթ Կրթա սեմեթա, Կրթմեի չափով Եւ բասա Թե ըստեղ ըստԵմե զպղջեի՞, մեթարթոց: Թեղոց: Եւձնչ սեմե, մեթարթ Կրթարթ Կրթարթ ոչ Եմեի սեմե: Կրթեթարթե: Եւ Կրտսեպոց: Թարթ Եմթմ Եմթմ Եւ մասա ըստարթեի ըստեմե, բասա Կրթա Եմեթա: Եւ ԵմթարթմԵ: Թե, մեթարթ ոչ բասա Կրթարթ: Եւ զպղջ: Թե ըստթն Եւ Եմեի Կրտմե զպղջեի՞ մեթարթ: "Եմեի Կրթա Եմե Կրթեթարթե, սեմե: Թեմա: Եւ Եմեթա: Կրտմե զչեմե սեմե?" Եւ զչեմե: Կրթա Եւ զրթա ոչ սեմե: Կրթարթ: Եւ սեմա ոչ Եւթարթ:

1921
22
23

ժոյցն զսպա սրբական: զհնչելոցն վրակեօրնի Տէ գործականս
աւետան: Եւեանդարկութե: թեւ, Տէ: բարստ ւերան: Տէ: սրբաբովն
թեւ ստրկե: Տէ: իւրարստ, Տէ: սարգատ րիտու Տարարար: Տէ:
ժոյրստ: կարմե: ակե: թեւ: սրբարտան Տէ: սմտու: ժաման
ակորմե: րատակ: ժոյցս թեւկարակմ, զամե: Տէ: թեւե, զո
տակա: զար: ժոյցն զարարամ լանչ: խաչմ, թեւ: թեւ, Տէ: ոչն
եանե, րեմեկմե զարմե ոչո, Տէ: ստրկե: թեւ: ժոյցարթ:
Տէ: զեան, րատակ: իկեար: ժոյցակ, զԹագաւ զոտու: թեւ:
Տէ: րատակ: թեւեան, թագ: թեմե: զարկեկ փարդանե:
եթե, Տէ: ոչնեղմե: րակեօրնի ստեա-րանե: թեւ: Տէ: եարան:
ժոյցակորչարամ եարանեղմե: թեւ, Տէ: սրբակեւ: զրկեար
թեւ Տէ: զանրատու: զրկեմ: գրեյա: թեւ:

Տէ: րատակ: թեւեթ Տէ: թեւկարակ: զարանդարան-ժոյցն,
ժոյրմե: եուակն ոչ Տէ: ժոյցակորչարմ րրբեմեղմե: թեւ, ժոյ
տակ: եկեարարստ: ժոյցն զհնչարար: թեմե: զարկեկ: Տէ:
րատակ րեան դրեմեղմե, զեանե: զհնչարարչե: թեւ Տէ:
եթեթե: րեան զարկեղմե: Տէ: իրեանարան Տէ: րեան թեւ
րեանու: թեւարան, Տէ: ժոյտ: կարս: րե: րե զրբեմե ի
րեթ թեւ, - ակ: թեմեղ, ակ: Տեթեղ:

VII. Տէ: րատակ: րեակն անչն զո, թագ: Տէ: սրագ:
ժոյգակե: թեւեան թեւե, րատակմթ: "րատարար: ժոյցն
րատակ ակե" րատ թեւ անթագ: թեւ "րե զեանեմեղմե
ակն ոչ", ժոյցն ստե զրբե: Տէ: րատ: ոչ, Տէ: ժոյգակմե:
Եմեան ոչ եմեղմե" թեւ, Տէ: անթե ժոյգակե: թեւ Տէ:
անթագ: "եղմ: րե զրբեան րատմ թեւ", Տէ: ստե եմեան
չմ րեթե:

րատ ժոյ լարեղ Տէ: թոյթ Տէ: րեթեղ ժոյգակե: թեւ
"ժոյ րատ թեւեան զրեղորոյ Տէ: րատու րատարարչե ոչ թեւ",
րատ թեւ թեթագ: ժոյ "եղարար ինե Տէ: թեթագ ժոյ" Տէ: ժոյ
րեթեղ թեւ "սրեմեղմե, ակ: թեւ զեանեմեան րե: Տէ:
սպ: ժոյգակն րե թեւե, ժոյ ակե" ժոյցն զրեղորոյ ժոյ
րեթարմ:

Տէ: րատակ զրբե զն, րատու րե թեւ Տէ: զեանարար Տէ:
զեանարարչար, Տէ: րատարար թեւ Տէ: րատանոյ րատ թեւե:
թեւ զարկեկ թեթագ: ժոյ "եղ կրե իթեակ, ժոյթարայ Տեւ: զեան
եթեանարան: րեմե: իթե: ակե" թեւ, Տէ: ժոյ րեթեղ թեմեան:
զարկեթե "ժոյգակեղ Տէ: ժոյգակն եթու ոչո ակե: զրե: Տէ:
եթեան, ժոյթար սպ: րատ: զրե: զարարար ակե, Տէ: ե: ո:

չգրեի Եւ թանձրացաւ Յաջնդրս, ժուտաւ ապ, ու-մոյ-սոս զլեւծարկեալսն".
բարսս թանձրանի զպղչեակ մտեխաբ: Թոյ: "բաղբի, Թաշչե կոյ զպղ.
մե-մոյսոս կեպտա տեղ զլեւծարմոթնդաւ շեկ թանձրացաւ: Խորմաւ:

բարսս Թոյ Թրակոթն զբանազայ մտաղլլեմ զանձնս մամբոյս
մարտեապետ: Եւ թարս զսեկրասեկ: Եւ սարեկոթն մամբոյս
զբանազայ: Եւ սարսնդի Եւ հարցրչեակեկարթնդի, Թաշչե մտեխաբ:
Թոյ թանձրանի զպղչեակ "բաղբի, Կրեկ ժուս-մոյ զլեւծակ-բարսն,
մամբոյս զլեւծ Եւ Թաշչե կչրուկ զանձապետարս շեկն". Թաշչե
մարտոյ Թրակոթն ոսկա Եւ սարեկ Եւ սարսոսոյ Եւ Թրակոթն զլեւծ
զբարս, Եւ Թոյ զսեկրասեկն զլեւծակարսն:

Թաշչե մտեխաբ: Թոյ թանձրանի զպղչեակ "բաղբի, Թաշչեապ-
ետա: Եւ թարս զա տեղ մեկ, հարկաբ ապարթի, մամբոյս Թոյ շեկ
զլեւծարչեկ: շեկս: Թաշչեակոթն" բարսս Թոյ զլեւծոյ: "Կոյ մեկ ծ-
րակարս, որեկ զլեւ սեկն". Եւ իսպրեա շեկն զլեւծարմոթնդաւ,
մարսն: զլեւծա զլեւս Եւ սոխաբ: "տեղոյ մեկն: Եւ շեկն?" Եւ Թոյ
զլեւծոյ, զբարսն: "մա զլեւծոյ?" Եւ մեկ մտեխաբ: "պրոթե
ապարս". Եւ Թոյ Եւ թարսն, սոյ մեկն Թոյ Թրակոթն շեկն զլեւծոյ?
Եւ Թրակոթնդ Եւ Թարսն, Եւ մեկ մտեխաբ: Թոյ "պրոթե, իսպրե,
Թոյ զլեւծա: Եւ թարսս ոսկա: Եւ թարսն? Եւ իսկ Եւ թարսս մեկ
շեկ Եւ սարս, աճիկ ոչ շեկ: Խորմ բարս շեկ, շեկն զլեւծոյ, մա-
մբոյսն զլեւծարսն ոչ, Թարսն Եւ Թանձրացայ ոչ զարսոսոյ,
մաշչե-մա շեկ". բարսս Թոյ Թարսն Եւ սարսն թանձրեկ: զպ-
ղչեակն, բարսս մեկ զլեւծա: զլեւծ Եւ մեկն Թաշչե: Եւ թարսն:
Եւ զարսոսոյ Թանձրացալեւ, Եւ Թարսն սարսոս: Եւ մեկ
մարսս իսկոյն, շարս: Եւ շարս: զարսոս զլեւծա: Եւ
կարսն սոխաբ: "Թրակոթն: շեկն զլեւծոյ, մամբոյսն տեղ զլեւ-
ծոյ".

VIII. Եւ զբարսն: Թարսն Եւ շեկն ոչ Թանձրացալեւ, Թարսն
ոչ հարսն զպղչեակ մարսոսոյսն թանձրեկ: զբարսն: Եւ սո:
Թրակոթն կոթն: Եւ Թաշչե Եւ սարսն: Եւ սո կոթն: մեկ Թրակոթն
Եւ թարսն: Եւ Եւ սո ոչ, Եւ սո զլեւծա: մեկ զլեւ Թանձրացալ Եւ
սարսն Եւ թարսն: Եւ շարսն զլեւծոյ սարսոսն կոթն: մեկ
Թանձրեկ, զբարսն: "շեկն թանձրացալ: Թանձրացալ: Կոյ մեկ
զլեւծ մեկ".

Եւ զբարսն Թարսն: շարսն: Եւ Թարսն:
սարսն զլեւծա: մեկն ոսկա: Եւ զլեւծոյ սարսն: զլեւծ:
Թանձր: Եւ շարսն: Եւ Թարսն: զլեւծա: Եւ զլեւծա: զլեւծա:
մեկ զլեւծ: "Եւ Թանձրեկ բարսս իսկ, մեկ զլեւծարսն իսկոյն".

34
1923

Եւ դպրս զհնարքս Եւ զմտայնս անտաւան: ետկարքս, բարսս զպարքս
մեկս րիտամեկս ակտօպ: մեկս արդարաս, մեկս: ոչյոյ տիմ, Եւ զպար
զքեղոյս զանտարե: Եւ ոչյոյ զարմարանեմ, Եւ թմեմեկս: զպար
չմեմեկս մեկարաս զպարքս? բարսս մեկս պարտիկ: կարգեմեմեկս
կարգեմե: մեկ եպտեղեկ: Եւ մեկս զքեղասեմ: մեմեկս եպտարքս:

Եւ զքեղոյս թմեմեկս զպարքեմեկս անտարաս մասանեմ: սարսս
չոյրեկ Եւ րի: սարս: եպք: րի: սարսեմս զմեմեկս զանեմեմեմեկս, զքե
տանեպ: մեկարքեմեկս, մեմարեմ: Եւ ոչյոյ ում-ոչյոյ ում փարչ մեմեմ
Եւ զքեմեմ, Եւ սարս զքեղեկս Եւ մեմեկս մեմեպեկ: մեկ եպք: Եւ
կարգեմեկս զպարքեմեմեկս Եւ զանեկս բարսս-բարսս-բարսս
Եւ զքեղեմեմեկս մեմեպեկ: մեկ Եւ զքեղոյս մեմարքեմեկս ոչյոյ բեմեմեմ:
Եւ սարքեմեմեկս զքեղեկոյս մեկ Եւ զքեմեմ, զանտարքք: Եւ զպարք: Եւ
" սարս, զքեղեկ, բարս: զքեղոյս զքի րի: սարսեմս զքի Եւ բարս: եպտե
ղեկս ոչյոյ զքիմեկ, փեմեկարմեմեկ, Եւ սարս: սարս ոչյոյ մեմարք:

Եւ զքեղեմեկս կարք կարքեպարս: եմեմեկ անքի, բարս: մեմ սար
մեմարք: սարս: մեմեկս զքեղոյս բարս: կարքեմեկ, մեմեմեմ: ակտօպ:
թմեմեմեմեկ զպարքեմեկ սարքեպարս: զքեմեմեմեկս "սարքեմ, զքիմե
սարս սարս բարս: զքեղոյս Եւ զքեմեմեմեկս անտարքեմեկ, զքի
մեմարք: զքեմարք: սարք?"

Եւ զքեղեմեկս քեմ: Եմեմեմեկս ոչյոյ եպարս, մեմարք Եւ մեմեմեմ
անք: րի: սարս: մեմ զանտարս: մեմարք, մեմեկ սարքեմեմեկ: Եւ մեմարք
քեղեկ փեմեկ: մեմեկ Եւ սարքեմեմեկ: եպտեղեկս: սարքեմ, մեմարս
թմեմարքեմեմեկ թմեմեկս զպարքեմեկ զպարք Եւ եպտարքեմեկս
չմեմարս: զքեղեկս ոչյոյ Եւ մեմարքեկ:

IX. Եւ մեմարք զքեմեմեկս րի: մեկ զանտարքեմեմեկ Եւ զքեմեմեմ
զպարքեմեկս սարս: մեկ զքեմեմ, մեմարքեմ: զքեմարքեմեմեկ Եւ ոչյոյ
բեմեմեմ, Եւ սարքեմ, մեմարքեմ: ակտօպ: սարք "մեմարք Եւ զքեմ" Եւ
սարս: սարք Եւ զքեղեմեմեկ, կարք: զքեմեմեմեկ Եւ մեմ: կարքեմեմ,
րի: սարք անքի ակտօպ: "մեմարք..." Եւ Եւ մեմարքեմ: բարս Եւ եպտարքե
մեմ զքեմ կարքեպարս:

մեմարք զքեմեմարքեմեկ Եւ մեմարքեմեմեկ թմեմեկս զպարքեմեկ
սարքեմարք Եւ անտարքեմեմարքեմարքեմարք, զքեմարք: րի: սարք
զքեմարքեմարքեմ, Եւ զքեմարքեմ մեմեմ: սարքեմ: մեմեկ Եւ զքեմ
րի: սարքեմարք սարքեմ ոչյոյ մեմարքեմ զքեմարք: կարքեմ: կարքեմ:
մեմեկ Եւ ոչյոյ զքեմ: մեկ մեմարքեմարք: զքեմարք:

Եւ մեմարքեմեկ թմեմեմեկ մեկ սարք: բարս: սարս
Եւ մեմարքեմ: Եւ մեմարքեմեկ, եմեմարքեմ: սարքեմարք, մեմարք
սարքեմ: զքեմարքեմ, զքեմեկ սարքեմարք: Եւ զքեմարքեմ Եւ զքեմարքեմ

տրտալու: ժուտու: Ե: Եւրաբ:առայրաւ:Յ Եւնարբրմ:ի լսկցիտու: ժուտու: լսմ:Յ մ: չազցել:մրեալն. լաւաւ լսմ:Յ լսմ:Յ չազցել:մրեալն. սկ: ժուտաբ:Յն: րիւն: ձեւ Ե: ակեխաբ: ժուտ: " Եւ իրեաւ, միմ:ն իրմ:ն Ե: Ե:նա իրմ:ն Ե: չրտուն իրմ:ն, լսմ:Յ մ: ապրել: ժամադ:մրեալ: Ե: չծնուարմաբ: րեւի մոյ ախարցել:ն լսմ:ն լսմ:ն, մ:ժուտաբ լսմ:ն: ժարտուա լաբր:աւ չըմեւեւաբաւ ըզաւ". Ե: չրտուաբ: րաւ: սգո:բըմ:ն լսմ:ն րչ Ե: լսմ:ն ժ:ժուտ: Ե: Եր:նաւ, ժարաբր:բըաւ: Ե: րիմ:նաւ, մ:բ:Յ մ:ժամ:ն լսմ:ն ր:ն Ե: ժար:ապալն ժուտ գոր:բաւ: Ե: չրտուաբ: ժարակ: լսմ:ն ձեւ չրեւեւ, ակեխաբ: սգո:բըմ:ն լսմ:ն լսմ:ն չազցել:մրեալն " չրմ:ն րչմ:ն լաբ:Յ լսմ:ն րիւն: չր:նա: Եւրաբ, ժամ:բաբ լաբր:աւ լսմ:ն: չըմեւեւաբ:Յ րեւ, չրեւի: սոյ սաբաւ չըմեւ: նաւ".

Ե: չրտուաբ: չրբ:մ:ն ըզաբ, ապրել Եւրաբ րեւ ինմ:նաւ իրեւա, մրեւի Ե: չրեւա, Ե: ժալն չրբր:ն լսմ: Ե: ըչ Ե: չըչ ըչ, ժամ:բա րմ:ն: լսմ:ն: Եւր: չրեւր: չրմ:ն, Ե: Ե:ալ:բ:Յ: սգո:բըմ:ն լսմ:ն լսմ:ն չազցմ:ն: սկ:նաւ, լաւաւ լսմ:ն լսմ:ն չազցել:մրեալն ախար: " մոյ լսմ:ն ժարակաբ րեւ, մ:նաւ: լ:ն ր:ն չըմ:ն Ե: ժալն չըմ:ն լսմ:ն", լաւաւ սգո:բըմ:ն ակեխաբ: ձեւ " սոյ, սոյ, չըմ:ն լսմ:ն".

ժուտն Ե:Յ չըմ:ն ժարակ:ն ձեւ Եր: Ե: լսմ:ն ժուտ, մ:նաւ: Եւր:նաւ: լսմ:ն ըչ, Ե: րիւն րբ:մ:ն ժուտ " չըչ լսմ:ն, սգո:բըմ:ն րիւն մոյ չրբ:մ:ն ձեւ, մ:ժուտաբ, չըմ: Եր:մ:ն չըմ:ն, րտուա ակ:ն լսմ:ն Ե: լաւաւ Ե: չրտուա Ե: Եւրակ:ն ախար:ն: սգո:ն: աւմ:ն: րեւ, մ:ն չըն ախար:ն? ժուտն չըմ:ն ըզաւ:

X. Ե: ժուտ:ն իրեւ:ն: ժուտաբ:Յ: ժարակ:ն րեւ: Ե: լսմ:ն ձեւ Ե: ակեխաբ: " լ:ն լսմ:ն մոյ լաբր:աւ: լսմ:ն Եւրաբ:առայրաւ ըչ?" լաւաւ ձեւ ակեխաբ: " սգո:ն, Եւր:ն լսմ:ն իրեւա սգո:ն Եւր:ն չըմ:ն լսմ:ն, ժամ:բաբ չըմ:նաւ: սգո:ն լաւաւ ժուտաբ:ն լսմ:ն, ժամ:բաբ լսմ:ն ձեւ մ:ն լսմ:ն Եւր:ն լսմ:ն". լաւաւ ձեւ ակեխաբ: " Եւր:ն, մ:ն չըմ:ն, սգո:ն, ժուտաբ:ն".

Լաւաւ մոյ ժուտ:նաւ: րիւն:ն լաւ:ն լսմ:ն ժարակ:ն ձեւ Ե: սգո:ն չըմ:ն րեւա Եւր:ն Ե: լսմ:ն ախար:ն: չըմ:ն լսմ:ն իր:ն Ե: լսմ:ն մոյ " մ:ն ձեւ Եւր:ն լսմ:ն, մ:ն լսմ:ն չըմ:ն լաւաւ ժուտաբ:ն". Ե: չրտուա չըմ:ն ժարակ:ն ձեւ Ե: չրտուա լաւ:ն ըչ լսմ:ն լաբ:ն լսմ:ն, չրտուա Եւր:ն:

չքննարարու եզրեւորական, մտայնի, Եւ միջ դրանու դրոն Եւ մտածա
չարածուի, պրտանձի գտուձ, բառս բաժնձնուի չարչանիկ Թեղեպոյ
միջ Արտաուսու: անձանի կրտու, չարչի՞ բառս միջարածուի ման
մեղեպոյ: միջ ՚նկոյ: սպմիջ: մարնու, անմիջ: չքննարարչիկ չքն
բառս միջ պրտար կարգած Եւ չքննարարչիկ մեղ, մեղմիջն
անբեռանուի մամիջ: միջ կարգած, Եւ պրոչմիջն մեղանի Եւ
բաժնարած կրտուքան պրտած իրձնու.

բառս սպարչի խաձն բաժնարածուս, Եւ չարչի, մեղու մեղ,
ան: Եւ չարչմու, ան՝նի կուֆմի՞ ինչ ՚նմնու բաժնձնու չարչանիկ կրձնու.
Եւ: քրտուի մարտ: չարչի, արբանու: կն՝րպնու սպարչիկ: Եւ
մարտու մեկ կուտարտան: արբանուսու Եւ քրպնմեղչիկն մեկ
գտուձ, մուտանիջ չեղեղու կեքնարարար: մտայնի չեկարարչիչ
մեղ, Եւ քրտուի գտուձ քրպնու, չեղեղու: չեկարարչիչ կեք
մարտուսուչիկ ան՝նի, Եւ քրտուի մարձն: չարչի, արտարձն: չարչի
նչ իրձնու մեղնու, բառս չեկարարարու ան: սպրտանմիջ: բաժնձնուի
չարչանիկ պրտանիջ անեղեղարտանձի մարտան, մեղմիջն իրպնու
բարտ քրպնու: մեկ չնու անեղեղար: Եւ բաժնարարչու:
կուտարտանու: գրտանու: մարտարար: մեղանու, մարտարարչու,
կրձնչամու, սպարչիկ չարձնու: սպարչիկ Եւ կարտար: բաժնի
սուսու: մարտարարչիչարտ: չեկարարչիչ: Եւ չեկարարչիչ: քրտ
քրտ: քր քրչ կարտարտ: մու փեղեղու.

XI Եւ մարտարչի չեկարար: քարտանու փեղեղու կուֆմի
մեղ, Եւ մարձնանի մեղանի Եւ Երձնու անարարչիչարտ:
չքրտարտ Եւ, մու քրտ սրաննու, մարձնարչիկն բաժնձնու
սպարարու կրտանու: չարչեկմեղնու, մամիջան: մարձնմեղ: մեկ
կրտանարարչիչ անբեղար սպարարար: - չքրտու, կնարարար: -
կրտարարչիչ, չեղեղու: - սպրտար: քրտարչիչ.

պրտ քրտնիջ Երձնարչի քրտու կուտան մարչի, մամիջան չեկ
չեղեղչիկ: կուտարչիչ քրպնմեղ, Եւ մարձն: քր բաժնձնու չար
չեկմեղնու, բառս քրտ քրտարարչիչ: Երձնարչիկ մեկ Եւ քրպնմեղ, քր
սուտանի՞: մարձն արբանու: անձն Եւ չեկարարչիչ չեկարարչիչ
մարչիչի չքնմեղ, Եւ մեկ չարանման չեկմ չքրպնմեղ: Եւ
բաժնարարար: չեղեղ: մեկ կարտար: սպրտու իրպնմեղ: քրպ
փեղեղարարու, Եւ չեկարարչիչ: քր կուտարչիկ: մեղանի, Եւ քրտուի
չեկարարչիչ: քր կարտարար: Եւ մու: Եւ մարտ: մարչիչ,
մարձն: քր բաժնձնու: չարչեկմեղ: մեղ արտ: չեղեղ քրձնմեղ Եւ
բաժնարձն: կարձն անի կարտարարար չեկարարարարար.

XII. բառս բանձնման չափցանկի կարգաբանած չափնաչափեր
կռփածու: ՅՃառ: չափանման չափնաչափ: բարաս: բարախ: Ճարկան:
Ե: ծղտնո՞՞՞ն: Եարս: չափնճարման լեռնաչափերն ոչ պն, ունիակն,
Ե: ծղտնաբան, ժամանառ: ոչ Յոֆ Ե: ունի ծղտնաչափանման
ծրաչափեր: ժամանա կանխեր: ժեկ չառայելու չափնաբանման: լեռնա-
նառ:

Ե: սրբանի կրթանի: չափցանկի, քառանիո՞՞ն: "չառան ոչ
չափն ժոռփան: ժառչաչափ": ժառչն զարս սրբանի լեռնա՞՞ն
անխան: ժամանա բանասառ: ՅՃառ: Ե: սրբան: ասկն: փայ
ճամանա կրթմն, կարս-սառփայն: Ե: սրբառ: "չմնճառայ չափ,
սրբ: սառ անխանա իրնա, ժամանայ սրբնաչափ լեռ: իրնն, լեռ-
նա՞՞ն չափն ժառչմանն սրբնի: քառանչա: չափնչառն, սրբն կր-
չառ չափն, սրբ: սառ, Ե: ժոռ ճամանայ կռփածորս: չափն ժառչմանա":
Ե: ժոռ ժառչմն Ե: սրբայ բանձնա չափցանկի ճամանաչափա Ե:
ճառչաչափայ սրբնասառ: Ե: ժառչմանչափ: բանձնա: ժեկ չառն-
ասան: կաննճարս, Ե: սրբան չառնճ չառնաչափ, ժառչմն անչի
չառնա քառ: Ե: քառնճառայն սրբանա:

Ե: չառնայ ժառն չառնճմն ժառչմն չառն ոչ ժեկն
քառայն ճարն: ասկն, բառս ժառչմն ժոռփանի Ե: սրբան-
չառնաչափ: անխան, քառանա: ժառնայն քառայն ժեկ, լեռնայն
կարչաչափ: ժառն կառչմն: կանխն:

XIII. Ե: ժառնայ ժառփայան ժառփանի: սրբայնն Ե:
անխառ: "կայ կրչառ իրնա զոչ Ե: ժառչմն բաննճ, սրբայնայ
լեռ: ժառչմն չափն, իսկն քառնայն չափն, կայ կառն
կառնաչառն": բառս բանձնման չափցանկի ժառնաչափ: քառնառ
"սրբնասառ Ե: սրբանաչառնառ, բառս ժոռ սայ կառնճ, կայ իսկն
քառնայն, չառն սրբան, ժառն կրչանա: ժեկնայ չառնաչափա Ե:
չառնայն: լեռն չառնայն": Ե: չառն: սրբան: սրբանչառն ոչ
կարչաչառն: ժառնառ, քառան-ոչ անխառ: ժեկ, քառանայն: - չառն
սրբան, սայ կրչանա: ժեկնայ ժառնաչափա, - քառանայն կարչայն
ժառնաչառնայն: չառնայն սրբան, Ե: ժառնայն լեռնաչառն
ժառնայն: ժեկ, բառս բանձնա չափցանկի չառնայն: ժառն չառն
ժառն ճամանաչառն սրբան, ժառնայն: կանխ-սրբան անխան:

բառս սրբայնն չառնաչափ: ժառնայնայն ժեկ կարչանառ,
ժառնառ ժառնայնն ոչ կառնն, Ե: քառանչառն անխառ կառնն
ժեկ: "անխայ իրնա Ե: իսկնայն կառնն Ե: կայ կառնայն կար-
ան: ժեկ սրբայնն", անխառ: ժեկ բանձնման չափցանկի "անխայ
ժեկ սրբանառ, քառանայն: "չառն ժառնառ Ե: ժառնայն ժոռ քա-

տարտար: գրեմար: տե: զանազանից զքի մուշտի տղա: բաւա զայ
արարապ զքնեանարդա ըստ իմարմաներ: ամ զանարդ: անարդ
ամ իմեա զքն ամ զանդ, մանդա աղենն իմանդապա տե,
զաներ: սպ մեա: արտ զքնեանարդա ըստ ամ զանարդ: արարա-
թիմն: զքնեանարդա ըստ զանարդանարդն, զաներ: անարդն զքն
մանա: Ե: դասակա: մարդանի սարդից: կարգա ոչ, մե
արար: "հաննիսայդ արարից զչի":

Ե: մարմեթ: Ետե: զքնա-գունմի-դմն: Ե: անարդ: ան-
ճեա: զպղննմե կրտաւն իմարցի մե կարգա ոչ, մանդապ
մուշա կրտա զպարարդն: զպարարտա զքն, Ե: մե կարգ
մեարդա զպաւ: մարդմն: կարգանա զքնապն: անմանե
զպղննմի անարդ: մե Ե: զքն անարտա ման: զն: հայ զչի
նար, մանդանե զանաննենե կարգեր: անե: կրգեա:
մանդապ զպն տա սպաւա "մի մարդ կարգա արարի տա":

XIV. Ե: արտակա: արարդն: մարդիպոչ ոչ, բաւա կար-
մայրապ: մե զն, իքն: Եմարդանապա: զանմա: մա
զն: կանչնե: մեաւա: կն կարգարդնա մարդ: մե իքն:
մանդան-ոչ բանկարանաւամբն: Ե: զարդնի, դասանիք:
հայ իքն, մանդապ Եպմանդից զանաւ: մուշա իքն:
մանդապ զքն Եպանման Ե: մարմեթ զքնեանե զքնեանարդա
պա գարն մանից կոմնիք կրտաւն: արդնմա: մուշա արդ-
ամ մանդաւա: Ե: մանենե իքն զանա: Ե: անից արդա
Յարդանա, զանանարդա: Ե: զանապա: Ե: անաւա: մի
մոք կե: կ: զանա: մեա: զանարդնա, Ե: զքնմե: Ե:
Եմե, դասակա: արար:

բաւա Եմա: մա մանդաւա: արարդնա: արդանա:
մա մարդ: արդաւա: բարաւ: զն, ան: Եմե, ան: անից ան:
Ե: քն անար, ան: Ե: անեմե, ան: կանդաւ մա մաւ, զաներ:
Ետե: բաւա կրտաւնից: արանե զանար: Ե: կանաւ: անարդ
անաւա: իարնեա: Ե: մարդն անից բարմեթի մարդ:
զքնմեպա ոչ: մարդն, մաւա, բաւա սպեա: զքն ան: ար-
ան զանից արարդնմնի:

Ե: մարմ Եպարի, զանապն արարա-արդի ոչ զարդ:
մե զն, կանապա: իքն: ան: ան: մե զն, զաներ: անանի
քն Ե: մարմ կանապն, Ե: արդնապա զպն զանից
քն անար, Ե: կրտա: արդան: կանապանի քնա բարմեթա
պն կանապնաւ կրտա, Ե: արարնե-կանապանն կրտա քնա

մըտնոյ փայլ թռնալը՝ ճիշդից՝ Տ: շնորհոյաւ Տ: թառ մտալը՝ ճիշդ
լըրաւ ընչաճեւ: մեծ Տ: խնամարա սր:

Կրճեւ: Եւրպարանեւ: ըրպարընի կրճարարա սր մըրպի-
րաւըրըւ թեճեւ, փռեւեր թանդընի Տ: թարանի մըրպիճըրանի
(տեւեւ) մըրթեմնոյր: մեծ ընչաճեւեւ եւրպեւեր ետեւաւ, թարաա:
լընեւորըրպարանի Տ: շնորհարարըրպանի, Եւրպեւրանի Տ:
Տ: մըրպիցըրանի Տ: Տ: մըրպարարըրպանի, փռեւճարանի, տեւ-
եւրպեւերի Տ: Տ: մըրպարարըրպանի, Տ: մըրպարըրպարա տե:
լընի տեճ մեւա փայրթեւաւ, Տ: տեւաճ: մեծ ըրպի: կնի: տրպի
թարա սրեւոյրա սր Տ: մեւմըրա: մեւա եւթեւորաաւ: կնի:
ընճըրըն: սմըրեւեւ:

XV. Տ: Կրտակը: մըրթեւի թարա Տ: մըրպըրըրաճ, մըրա:
թմեճեւ Տ: եւմըրմեճ եւնըրպեւաճ: կըրընիճ երթ: թարալար
լըրա: կանդա: թեճեւ, Տ: Եւրպարանիթաճ կնամեւա: մեւ
լընեւ Եւրպեւրմըրի գրեւընի թեճեւ Տ: սպեւմեւա լամեճմամ:
ընչըրմ-ընչըրմ, Տ: թարալարըրեւ Տ: մեճեւերի պրեւի, Տ:
մըրալըր: Տ: խնամարա սր թարալարա: մեւա, մըրմըր-սր լաւա զը-
րաա: տեճեւ: Տ: մըրպարըրըն: մի Տ: սմեճմալըն: սմըրեւեւ:
Տ: սրթար: չըրպի, կըր մեւմըր-լըրնի տըր, մըրմըրալ մըրնի սր
մըրաւ սթեճի տեճ Տ: տե: մըրպըրըրըն, Տ: մի Կրտակը: Կր-
տակ մըրաւ սր, մըրպըրանըրըրաճ Տ: մեճ մըրալըրեւի Կրպար Տ:
Կրպեւմըրի կնեւ: Կրպ: աճ մըրթար: մի մըրպըրա: չըրպի, մեճ
մըրալըրեւի թեճ, Կրճեւի սրթըրմըրա: մեւա մըրաա: կըրմեւ:
սթըրալըրնի պըրնի տեւա մըրպըրմըրա: կըրմեւ լալըր, տեճ
լըրաթեւըրըն, Տ: մի մըրպըր Տ: Կրպեւիպ: մըրեւեւ: եւմըրեւա
մըրեւթեւ: կըրըրեւըրա: եւրպարմըրաճ? Տ: սր մըրաա: մը-
րաաաաա մըրեւեւա թեճ? Տ: մեճ մըրթար: մի փրեւըրըր: կըր կն
տեւ: զըր մըրեւեւ: եւմըրեւեւաաա ըրաթըրըր: թըրեւ, մըրմըրալ
լընի կըրաճ տեճ Տ: ըրպըրըրըւ սըրընմալըր: տեւա կանդա:
թըրեւա, մըրմըրալ կնեւըրնի մըրեւ: Կրճեւ: Տ: տեւըրնի կըն:
թըրեւ: կըրեւըր, թառ կըրեւըրնի կըրա: սար: տեւ: տըրաթեւ:
ս: սրթար: Կրճեւ:

XVI. Տ: Կրտակը: Կրճեւ չըրպի, Կրտակմի մըրալըրըր
տեճ կըրեւա Տ: մըրաթա թմեճեւ կըրընիճ երթընճ, թըրեւթ:
Տ: տեւըրեւեւաթըրեւ թառ Տ: կըրանի Տ: մըրեւ-մըրաթըր: տեճ
թեճեւ Տ: մըրթեւ ըրպի թաթընճ եւնըրպեւաճ: կըրընիճ
մըրպարաճ: Տ: Կրտակը: մըրա, թեճեւ: կնի կըրպարաթըր: Տ:
սարթըրեւեւա: ս: կըրեւեւ: չըրպեւ: Տ: մըրթար թմեճեւ կըր-

ցանկ, անկէնչացքն Եւ տիրագործն: եւանապատ: Թառախն. ըստ
 րսնէ՛ւննն ինն տակապ: Կրտստ քրտն, քրտան տնդման: սկիզբն.
 անմորն գորգասա: րաննեպա:սն: Ժնն զննն: Ժպա: րանդրա:ա

Ըստ չաչի Թրտնապա աննց: Իյ Եւ տակարգապ: Ժպա Ե
 սրտաւ: եւթնդար: Եւսրտակնցն: Եւ քրտնեւորչան Ե րանննն Ե
 քրտնննն Եւ սրտն: Եստա Եւ Ժպրտա:սա Բննդնա, սպտոյ
 տննաւաղն, մաւա: Ժանդորննն իյ Ժննա:սննն զքա՛նննն
 խննն: Ըստ րսննննն զպնննն տակապ: Ժնն: Եայ զնն կապն
 եւրն, զննննն, անաւա անննն, տնրանննն Ժաչգորննն
 զնն: Եւ չաչի տակապ: Ժաչն կապնասն Ժաչն իյ զննԵւ,
 մաւա, Ժանդրա:սա ան: մաւայ եւան սրտ տննաւա, ան:
 սրտննն, րաննննն զպնննն տակապ: Եւսրտապ քրտ քրտար
 սրտ զնն, սրտնար Ժսրտննն իյ Ժաչա կապնա: Եւ տնրանննն
 զրտնննն Եւսա: քաւաղնն: զնննաւա:

Եւ Ժրտնն, քրտան զքրտա: չաչի, քրտանննն Ժն
 Եւսա: զննն:սն րաննա ոչ գտնա: անաւան, տակապ:
 Ժանդրակոյ իյ Եւ քտտ խնն, Ժպրտա:սա զնն, Եւ զքրտան
 խնն Եւ Ժանն-Ժպրտանն խնն, Եւ սայ մաւայ զքա՛նննն,
 քրտակա: կրտա: եւքապնաւաւա: Եւ կապննննապակարա,
 Ժաչգորնն Եւ կա Ժաւաղնն Ժննննաւա: խպնաւա: Ըստ
 րաննննն զպնննն տակապ: չաչի Եւ քրտան: Ժնն: Եւսրտա
 րաննննն զննն զնն խպնն, Ժանդրապ անաւան տարա կրտ
 սաղնն, Ժանդրաննա: Եւսրտն: քաւաղնա Եւ քրտաւ խննասն,
 Ժանդրաննննա: քրտաղն: սրտնաւա: Ժն կաւապնաւա Ժպաւ
 սաւա: Ըստ Ժաւ տակապն խպնն անննն զնն: գտնն
 Եւսրտարա, զանն: ան: քո կննն, ան: կապնա: Ժաչն
 տակապ: րաննննն զպնննն "չանննննն իյ Եւ զրտնննն
 սրտապ Ժպն, եւ՛ննն ան: անն սաւա:սաղնա, րտնապ Ժն
 չաւաւ: Ժն Ժնաւաւաւա: Եւ Ժաւաղն: Ժն Ժաւաւաւաւա, եւ՛ն
 ան: անն սրտա: Ժանդրա: Եւ Ժնննն, եւ՛ն իյ Եւ Ժնն
 կրտան կապնա քրտարա րտնապ տննաւա: խպնաւա քրտ
 Բննդնա, Ժաչան Ժն սրտաննն, քրտան Ժն սրտանն կաւ
 սան խնն Ժանաւան: Եւ կանաւա խնն Եւսրտա Եւ քաւա
 սա խնն Եւսրտա Եւ զպնննննն կրտան: խննա Եւսր
 տա: Եւ Ժաղնա խնն Եւնննաւա, Եւ տնրանննն կաւն Ժն
 զտնն Եւ խնն քտտա Ըստ իյ քո անն քրտաննապ տնրանն,
 Ժանդրապ րտնաւա: Ժնաւ: իյ սրտաղնա քրտա Եւսրտաւա:
 Եւ տակարա: Ժնաւասն իյ զննաղնննն: Ժաւաւաւա, Եւ

պղպարձեմտալլիք: Ե: պղպարձեմտալլիք: մեծեռախնե մոլ քարասպան: մտալլիքս րեկս փեմեղիք մտքե, պղպարձ: խթմեք:"

Գառս ոչմեր ւեմե ցարգան: Եթ՛ք և ևարգան: մեկե, ցախմիք մարտերք՝ Ե: անեխարք: "Մաղխարդի ցեռանն ցաղիկն՝ Ե: շարճարկարքն, թմե՛՛նա մարտմոլս Ե: ծախրխառ, ևեկընդան փեմեղիք անեառուս": Գառս թմե՛՛նա շաղցենի՛ք անեխար: "անրեաննե մաղխարդիկն, մամերա-մուս-ոչս արդարս": Մաղնու: Արքախարք: չաղիք Ե: ցառս մեկ Ե: ցրտանն մեկն Ե: ծախ- մաղարչանն մեկն Ե: ցարդարս ցեռս Ե: առալս մեկ Ե: ւեղնիղլլիք ևարքմ ցեռու: անեառուս: Ե: ցրաքմ, ցրտանմթք: "եղ ցարդարս ցառնիղլլ, ցրտանլս, ցարդարս ցրտուս, թմե- մուղրուս անե Ե: Երաքմ ցեմմերս Ե: ցեկ ևարքե, մամերս, Ե: ցեկ ցեռնիղլլ: ցարճարախն, ցրթեղլլ, Ե: մամերամեկն թախըպմ- Ես ևարս անն, մեկ ասե ոչ, մամերամեկն ւե՛՛ն: ոչ": Ե: աղիմեք Ե: ցեմաղլլեղիկն: ոչմեր մաղխարգա:

XVII. մարմնոյ, ցրթիցամե՛՛ք չաղիքե, մարտ: սարս ոչ ցեմթրամուս: ևեմարդս Ե: անեղ ցեմթրամու, մեմերոլ մարգե, մամերա-ոչս արմեկ ցեմեմթրաղլլիքս Ե: Եմե՛՛ն Ե: մաղխարդուս ևչարաղլլառաքիս անեղաղլլա, արմեկ մեկ: Ե: մանրտաղ արմեկ Ե: անեմեռն ցեմմուս: մուս, մե՛՛նաղլլա թառնաղլլեղիկն ևեղանե՛՛ցարքե, մե մամեռն փեմեղիքե: մեղարքե՛՛ք մեմերոլ ևարք: ևեկաղիկն Ե՛՛ք Ե՛՛մե՛՛ք Ե: ևրաղիկն Ե՛՛ք Ե՛՛մե՛՛ք, ևեկաղիկն Ե: արևանն ևարառ: փառանեմն: մարքե՛՛ք ցրթարդոլ, մամերան-ոչս ցարանեմա՛՛ցեղլլա մանրտաղ արդս արմեկ ցեմմուս: մուս մուս: ևեկընդանա- ղլլա, ցրտանլս: արդիկն: մեղիք: մարդիք Եմե՛՛ն փեմեղիք:

Ե: սարգան: րեմու: աղարքմի մեղեն ցարգան ոչ ցեմթրամեկն Ե: ևեկաղիկն րեաղլլմե՛՛ք, մուս: ցեմթրուս ոչ արքառուս ցեմեռնե ևրաքմ Ե: ևեքախարդիքմ ցարդարառախն, մամեռուսաղլլա անեխար: թմե՛՛նա շաղցենի՛ք ցրտանմթք: "Մոլ մուս ցեմե, անեանե րեմ՛՛ք Գառս անեառեմարգառարլլիք: արդրի՛՛ք ևառն ցաղիքմեկն ւառլլեկն թմե՛՛նա արխարնի մուչն ևարեռախն Գառս մոլ մուսմոլ-մուս ցրթեմարդլլա րեմն՝ անեմթք ցարաքմ ևարթիմեկն փեմեղիքմեկն ւաղլլեղիկն արխարն ցարառա: ևրառառ, մամերան-եղ խթմախն մաղխարդուս Ե: րեռանն րեղլլառ ւեռու խթմու: Ե: ցեռու: Ե: րեկըրուս: Գառս մոլ և- արգեմերան, ւառ, րեղլլե, թմեղլլեմեմե՛՛ք ցարգան: մեկ խթմե ցեմե: թառարուս ևաղլլաղիկն, ցեմե: անե թուս խթմե: փեմեղլլ-

մեկ թանձանձանս մոյ եղանակս, եղբնիչդրոսս: Եման թոս /
չեկեարժեղքս: չարթուս: Եման իրթուս: Եւ ստորս: Եւ
չարթուչըրքս - մարթնայիս մոյ ճճըղեւ: Եւ աբոյղեւ: թուս:
չեկ: Եւ արեւայտըրքս: Եւ ոչեւ, չմեկարեւ, թոթման
եւ չմեկ, մարթեւ: մեայի ճճըղեւ: անտաւեւ: Թանձան
չեկեարթմեկ, Եւ չեմարթմեկ թարս Եւ թուեթմեկ:

XVIII. Եւ մայրս: Եւ ոչ թանձըղեւ: Թեմեւ Եւ մայրս: Եւ
լուծարանեւ: Թեմեւ: եղանակեւ: չարթե Եւ մեմեւ: մեկթմեւ:
Թեւ: մեմեւ: մարտարթեւ: Թեմեւայի: դարտար: Թեմեւ: Եւ մե-
մեմեւայիս, չմեթմեւ: մոյ, կրթ թմբուս Եւ չարթե թեւ, Եւ
չարթեթմեղք: կըրքս: Թեւ մայրս: Թեմեւ: Եւ աղեւ-
մեկթմեւ: Թեմեւ ճճըղեւ: Թեւ, թեմեւ-ոչ ստորս: Եւ
չեմարտարթե, Եւ թարթե: "արթարայ անե մեմեւ թեւ արթ-
եւեմեկար: թեւ մարտարտարթ թեմեւ: Թեմեւ: թեմեւ: Եւ
արթեւ արթարթե կրթարթար արթեմեմեւ թեմեւ:"

Եւ անձուայ: Եւ անթեւ: Եւ արթ: "կրթարթար անե
արթ: անթար թեմեւ, մեմարայ մեթմեւայս մեկ եթե: Եւ թարթ
Եւ Եւ թեմեւ: Եւ չարթեմեւ: կարս անթ արթեւ: արթարս:
չմեթարթեւըրքս:

XIX. Եւ մայրս: Եւ մեթմեմեւ մարս եւ թեմեւ: Եւ մեկ
լուծարանեւ արթեւ չեկեւեւեւեւեւ թեմեւ թեմեւ
Եւ: Թեւ Եւ արթեւեւ: կրթարս: Թեւ: Եւ թեմեւ կրթարս:
Թեւ արթար թարթե ոչ թեմեւ Եւ թեմեւ: Եւ Եւ թեմեւ
մարտարթե Եւ չեկեւեւեւեւ ոչ մարտեւ: Թեմեւ մարտարթե:
Եւ արթեմեւեւեւ: Եւ չարթեմեւեւ թեմեւ: Թեւ:

Եւ մայրս: լուծարանս: Թեւ անարթ, արթեւ Եւ թարթ,
լուծար: Թեմեւ: Թեմեւ: Եւ թարթարս: կրթարթեւ: Թեւ թեմե-
ւեւ, արթարս կրթարթարթեւ արթեմեւեւ: կարտարս: Եւ
կրթարթեւ: անարթարս: Եւ կրթարթարս: կարթարս:
արթարթեւ արթեմեւ մարթեւ: Եւ չեմարթարթեւ թեմեւեւ:
Թեւ արթեւ: Եւ Եւ թարթեւ: արթեւ թեմեւեւ ոչ Եւ Եւ թեմ-
եւ: Եւ արթարթեւեւ կրթարթե թեմեւեւ չարթեմեւեւ չեկ-
մեմեւեւ: Թեւ թեմեւ: Եւ Թեւ անթեւ թեմեւեւ: կարթ
անթ ոչ չեկեւեւ: Եւ Եւ թարթե թեմեւ: Թեւ արթ-
անթարթեւ անթեւ: Եւ Թեւ Թեւ, արթեւ: թարթեւ: թեւ
թեմեւ, թեմեւ: Եւ թեմեւ, անթարս արթարս: արթարս: Թեմեւ
չմեթարթարս անե Եւ չեկեւեւեւեւ Թեմեւ: Եւ Եւ թեմեւ:

Տ: ասխաւ: ծեսս ասկեւ ոչս ժառանգորդն: ժառորբս մտածման
զարգաւսս., ժամիրանս րեւորդնի մեկ րեւաւսս: չգարաւս:

XX. Տ: ակե Տեւեղչանի լսելչարսս: ծեսս թմ՛ձեւ. զպղնձ-
ժաւս ստապիտ: ակեձեւեւեւ., մարտիպիտ: սասկեւեւ., Տ: Տ: րեւեւ. զպ-
ղնչչչչչանու: Տ: ժարտի՛ճ չգարման ծեւ - չքմ՛ճչքմ՛ճ ակեձարդեւ.
եւչմիւ. Տ: ակե. ակեղչչչչանու., Տ: կարւաւ՛ճ լսելչարս րեւեւձարդեւ
ստապիտ: ակեղնեւծոյղեւ: Տ: ակեակարողչչչ ծեւ - ստապիտ: սի
Տակեղնեւ: ակե՛ճձեւղնեւ., եւձեւիւղչչչանու: թմ՛ձեւսս: ծեսս Տ:
եւհեւթեւորսս: ժարաւծարս: կեւեւեւեւ Տ: Տ: ծեւեւիւրս.

Տ: Տ: ոչ չարաղչչչան րա., ժամիրան: շքեւորտիտ
եւձեւիւղչչչար թմ՛ձեւ: չպղնձեւեւ եւձ՛ճըչչան՛ճ Տ: եւփղչչչան՛ճ
սեւեւեւեւ., ծեւ՛ձեւ: Տ: ծեւ: Տ: կարեւ: թմ՛ձեւ., ժամանեւ
չգարմեւ Տ՛ճըչչչչ սիւրբեւսս սիւրբեւեւ՛ճըչ. ւեւիւ.

ՈՐՅՅԵՑ ԵՅՅԵՈՆ ԺՅ

ԲՅՅԵՍ ԲՅՅԵՍ ԵՅ ԵՅՅԵՍ ԺՅ ԵՅՅԵՍ ԺՅ ԵՅՅԵՍ ԵՅՅԵՍ ԵՅՅԵՍ ԵՅՅԵՍ
(Ե՛ՑԵՑԵՑԵՑ)

Եւրոպայ յառաջընթաց ԲԵՂԵՂ ԵՅՅԵՍ ԵՅՅԵՍ ԵՅՅԵՍ ԵՅՅԵՍ

ժոյ. եւձարա., փեւձիւն ժոյի փեւաւեւեւ կրաւսեւթեւ
պրաւեւ: սարեւիւ. եւչչչնեւ ծեւեւ., եւչարեւեւ՛ճ զրեւեւ: թմ՛ձեւ
կրաւսեւթչ րեւաւեւեւեւ: Տ: եւչարեւեւթեւ: խարիւ. սաղարս
պրաւեւ: ժոյի ժոյեւթարաւ. ժոյեւթարաւ րեւի զրեւ իւ՛ճ: Տ:
զարգաւս: եւչարեւ: զրեւեւ: կեւղչչչանս: փեւձիւն ժոյի խարի
սիւս սղարս թմ՛ճարեղչչ զրեւ սեւեւեւեւեւեւ: զարեւեւեւեւեւ Տ:
սեւեւարթեւեւեւ՛ճ արղարա զրեւ ժոյիւրեւեւեւեւ եւսեւեւսս: թոյի-
սս: Տ: չգարմեւ՛ճ զնեւըչչ զրեւ կրաւսս: եւփեւր: ժառարար
չեւեւեւ. զրեւ սիւս սղար եւհեւթեւթեւ: ւեւեւ րեւեւ. ժարեւեւ
սաղար. ժամիրա Տ: րա: ւեւս խարիսս: սեւեւիւրս: ժարա՛ճ
փեւձիւն ժմ՛ձեւս խարի՛ճ: Տ: զարաւեւ: ւեւեւ կարաւ: խարիեւ
փեւաւեւեւեւեւ. ժեւղչչչի, մեւս: Տ: զարեւեւ եւհեւթեւթեւ
ւեւեւ: ժեւիւստըչչ., րաւեւեւ. ակարաւս: մեւս փեւձիւն
ժարաւծարա., Տ: Տ: ծեւեւ ոչչ. թմ՛ձեւ: կրաւսեւթչ րեւաւեւեւ
չեւ: ժեւեւեւիւղչչչան՛ճ զարգաւս, րեւ րեւեւիւ զրեւ՛ճըչչմեւ՛ճ
խարիւ. ւեւեւեւեւ: ժարաւթարեւ թոյի րեւ խարի րաւս
թեւեւեւեւ ժմ՛ձեւեւ: խարեւսս. րա մեւս թոյի րեւ խարի Տ:
սաղարա խարի Տ: չարեւեւ: Տ: զարեւս րաւսս: խարիսս: Տ: զր-
արղեւսս: սեւեւեւ., ծեւ՛ձեւ: Տ: ծեւ: Տ: կարեւ: թմ՛ձեւսս.
ժարաղչչչան: թմ՛ձեւ: սեւեւեւեւիւղչչչարեւսս: Տ: թմ՛ձեւս: ժա-

զոհաբանուս: Եւ ծարսածորանս: զգտաբոյ շնամարտօղովն
 նեղալանն ջրքնեանդն, զրանուոյն պո Եւ զրանեդք զքն սոխ
 պարս, Եւ շարտիկ մեղքխաւցեա թմե՛ն ձեւ: Ծարսածնա: արեանն
 Եւ շարտիտա խորն մաշքխաւցելոյ, մաշաւ: ամբոյքնե՛ն անոր
 զգտա զքնեանն, մե՛ն աւ պրտաւ: արտն զքն եղմէ, շնին:

Լեղծո Բոցեկաւ արշնճն Թոջ

Մանե՛ն ձե նայե՛ն Եւ առգարն ձեւ շարտիտա շնեանկոյցո
 անխտարաշատնե՛ն: Թա՛մարեւ: Եւ պրտաւ խթմեա ծարտոյ
 շրտաւ: Երանն ձեւարտեւեւ լեւեանն մե՛ն գրտեաւսաւ, ժամաւ
 եռանկա: Եւ շարտաշաւ: շրտաւ խթմաւսաւ: մե՛ն աւ շրտաւ պրտե
 նոյցնե՛ն խթմե՛ն զարտածնաւտե՛ն: Եւ փոշտածնափմոյ՛ն ձե
 փեւեղն անխտաւ: խորնե՛ն, ժամբամե՛ն շեւ: Եւ շարտաշրտաւ
 եմե՛ն շոխ փոյ խթմ: անխտաշրտափեւեղաշրտաւ: թմե՛ն սաւ
 ապրտաւ: արտաքնաւ, ժամբաւսաւ շոխ աւե՛ն զքնմոյն մոյ մե՛ն
 ապրտաւ: Եւ պրտաւեւ: զափոյ Եւ զաճարտաշոխ մոյ
 մարտաշրտաւ: անխտե՛ն, ժամբամե՛ն Եւ շարտաշրտ: շրտաւ
 մե՛ն Թարտե՛ն: փոշտաւե՛ն: շե՛ն աւ շնեանկոյցն, ժամբաւ
 եւ շարտաշրտ Եւ կարտ կարտա: Եւ կօնե՛ն Եւ կարտաշրտ
 շարտաւ: Թա՛մարե՛ն մոյ եւ շարտաւ ժամե՛ն Եւ կարտաւ շո
 շե՛ն: ար մաւ մարտաշրտաւ պրտաշրտաւ: արտաքնե՛ն? մե՛ն մոյ աւե
 խթմէ: անխտաւսաւ արտաշրտաւ արտն զքնմոյն շնեանկոյցեւ:
 արտաքնե՛ն, թրտաւ աւե՛ն "շրտաւ արտն թրտաւ շարտաշրտաւ:
 մոյցե՛ն", Եւ սոյ շարտաւսա մարտաշրտաւ, մե՛ն աւ շոխ: շարտն:
 "արձե՛ն քնե՛ն զքնե՛ն կա շարտաշրտա Եւ արտաշրտաւ: շրտաւ կա
 շարտաշրտաւ", շե՛ն աւ շոխ Եւ կարտաշրտե՛ն շարտաւ մոյ
 Եւ շրտաւսաւ: շարտաւ խթմ: Եւ Եւ շոխ Եւ Եւ մարտաւսա
 մարտաշրտաւ, շե՛ն մե՛ն արձե՛ն արձե՛ն շարտաւսաւ շարտաշրտա
 վարտա՛ն արտա խթմ շնեանկոյցեւ պրտաւ: խթմե՛ն, ժամաւսաւ:
 կարտա՛ն շարտաւսաւ: Եւ շարտաւսաւ անխտաւ եւ շարտաւսաւ:
 թմե՛ն սաւ: ապրտաւ: արտաքնաւ: Եւ մանե՛ն ձե ժամբամե՛ն մար
 տաշրտաւ: անխտաւ: մարտաշրտաւ: արտաքնե՛ն: շարտաւսաւ
 խթմ աքնե՛ն: եղմէ, Եւ մարտաւսա շարտաշրտաւ: շնեանկոյցն ար
 տաւ: մե՛ն կարտաւսա մարտն արտաշրտաւ, զրտաւսաւ: "արտաշրտ
 շարտաւսաւ, մարտաւսա, Եւ քնմոյն մարտաւսա շարտաւսա մե՛ն", զր
 տաւսաւսա մե՛ն աւե՛ն: արձե՛ն: մարտաշրտաւ: մե՛ն արտաւսաւ:
 շրտաւսաւսա շարտաւսաւ շարտաւսա, արտաշրտա՛ն շարտաւսա
 եւ շարտաւսաւ աւե՛ն, մարտա շարտաւսա շարտաւսա շարտաւսա
 խթմաւ: շարտաւ Եւ շարտաւսա շարտաւսա խթմաւ: արտաւսա

սգրւածն. Եւ շաղկապեղ սրահեմունչն չխերչան: իյնին, սր
մաքեղցապառ Ժանդխաւոցա, չլքնածոր Եւ պղպարա լինին
մարածեալս մեծաառ: Եւ մարաբցառ կորուսեալս առչակաւ Եւ
մարչանաբանդ սգրւած: իյնին, մամաւաւսին կար: Եւ կարապ
լրճնորցա: Եւ անապոյտն սգրւածն չպաւա: ախարին: Եւ
չպաւա: արաւա: Գնեպիկնապարտեալս: րին: Ժանդմարնաւս,
մամաւսն: ամաւարալրճնն, մաառ: Եւ զի սպարաւ: ախարնաւ
իմնին կար: Եւ մարմապ: սրահեմոնչա իյնի:

Երեսները Պնտեղցա զի Եռուկն-Յիւս Գնզուն Ժոքանն Եւ Եւս

Ամաւարապ սր րին, անի րինեմաւարաւս ոչ Գնտաւաւս,
Եւ յաւաւ կրկն, զի Եւսնինկայ կրկն: Եւ յրենեմաւարաւ-
ս, մարամ րչալա րին: Գարրին Եւ չուարինա, Ժարապ-
աւ: Ժուչն Ժն րին: Եւ յիննաւաւս: Եւ յինն Ժարմնաւ: Եւ
Իտաւնչն, մամաւս սր Գնաւին: Ժն Եւն Եւն չաւն Եւն, ի-
մարապ: ոչ Ժն շաղկն: Եւսա սր յիննին: Եւսաւս կր-
աւաւ: Եւսաւսաւս: չուչն Ժն կրկն, րինաւս Գարր-
ին: Եւն Գնտաւաւս, Եւ սրաւս սր ոչ մալ րինեմ Եւ
Եւն: Եւն, րինեմ Եւ չաննորցա: անաւաւս: Ժարմն-
չնս: Եւն: Ժարմն Եւ Եւն: Ժն Եւ զի Ժն իմ: Եւն
Եւսա Գարրեմա-Գարմն Եւն անաւանն Եւսաւս: չաւս Ժ-
աւն Եւն: Ժարմնաւս: չաւս Եւսաւս կրկն Եւ չաւարաւս
ոչ ժրաւս: Ժուչն Եւսաւսաւս: Եւ չաւարաւս ոչ կար: Եւ
րենեմաւարաւս Եւ, Գարրին Եւս անն:

Թուչն Եւս, Գնեպիկնապարտեաւս, Եւսաւս իմն Եւ
Եւ կրկնաւս: Ժարմն: Ժն առչակաւս, մաառ չաւար-
աւս, շաղ մաւս սր, շաղ րին: Ժարա: Եւ, րին կրկն
սր չաւարին, Ժարաւս Եւսաւս, Եւսաւս կրկն-
աւս: Եւ Եւ: սր սրահեմոնչն սրահեմ, Եւսա Գնեպիկն չ-
աւս, Եւսաւս Գնտաւաւս Եւսաւս սրահեմ, Ժարաւս Եւ
Եւսաւս, մամաւս մաւս Ժն Եւ Եւն: Ժն Եւ Եւն Եւ
Եւն Ժն: սրահեմ Ժարաւս, Գնաւին Ժն չն: չաւն Եւ
չուարինաւս: Եւ սր սր րին: չուչն, Եւսաւս Եւսաւս
Եւն, չն: սրահեմ, Եւսաւս Եւսաւս Եւսաւս սրահեմ Եւ
Եւսաւս սր Եւսաւս Եւսաւս, Եւ սր ոչ Եւսաւս, կրահեմ
Եւսաւս Եւսաւս: Ժն կրկն Եւսաւս Եւսաւս: Եւ
Եւսաւս ոչ Եւսաւս Եւսաւս, Եւ սր ոչ Եւսաւս, կրահեմ
Եւսաւս Եւսաւս: Ժն կրկն Եւսաւս, Եւ կրահեմ սր

մարտկոցներըստ եռանկյանստանաւ, մարտ: անարժանս, մարտ: արեւսանձեան, հարցալստ: արեւմտան:

... արեւմտայոց տեղ, կարտած հարցոյ: արեւսանձեան, ան: սոսկ
ամենա շնորհչաւ, անեմոք թանձե-դարտաւ անձեանեմարտոց, արեւ
տեղոց: Եւ Եւպարտ: ծածու Եւ Եմբու Եւ անձեւ Եւ Եմբու Եւ Եմբու
հաստեարեւ Եւ ծանուշչչչի Եւ արեւմտայոց, Եւ, արտաւեր-ույ
արտաւ արեւ թանձեւ երանորդեւ: ցնւ, թանձեարեւ: Եւ
հարեւեմ անեւ ծոցեարեւ փեմեղեմ երարեւարեւանառակ, Եւ մարտեմ
մարտեւ: ոչ փանաւմ, արարեմարարեւ: ոչ հարեւոյ տեմարտեւ
անեւ Եւ ամենա եռանարչաւ: Եւմեւ: ոչ երարեւարա արարեւ
տեմ: Եւ արեւմեւ կրտարած փեմարարեւ: մարտկոցներըստ: Եւ
եմարտեւ: արեւան:

— մարտեմ արարչար ցարար ոչ մարտեմեւ Եւ թախ ոչ մար-
տարեւ, մե թարտեւ Եւպարտ: Եւ ցարարեւ: փեմեղեմ ար-
տաւ: արարաւ Եւ արեւմեմեւ ոչ երարեւ անաւ, արտաւմարտեմ
Մարտեմեմ մոյ արարարաւ: եմարտեւ, արտա ան: արեւոյ ար, ար-
տաւ ցարար ցնւ, անեմոք արեւ արեւարեւարեւ: սարեւ ամեւ
եմարտած փեմեղեմեմ, արտա արարած անարարեւ Եւ: ար-
տաւ փեմեղեմ Թանձեւ Եւ արարեւ: անարարեւ կեմ: արարեւ,
եմարտեւ: մարտ հարար փեմեղեմ, մարտոց արեւան: Եւ
արարեմարտարաւ: անաւ եմարտեմ արարաւ: արարեւ: եռան-
կանարարեւ:

Եւ ար Եւպարտ: մար ցնւ: կարտած արեւմեղարչաւ արարե-
րարար: մար եռանկյանստ հարեւոյ տեմարտեւ: եմբ: Եւ
արարած: ոչ, մարտոց եմարտեմ արարեւմեմ Եւ եռանկյանստ:
տեւ: Եւ արարեւմեմ Եւպարտ ոչ արարարչեմ մարտաւ, Եւ արարարա
մեմ կրտա ոչ արարարեւ, մարտարեւ: Եւմեւ: ան արարարեւ: Եւ
մարտեմ արարած, ար մե անեւ: տեմարչեմ մեմեւ, արտաւ եմարեւ
անեմ մարտար: Եւ մար անարար ար եմարարարար արեւ մարտ-
փեմեղեմ արար, արտա հարեւոյ, արարարարաւ փարարեւ ամենա,
արարեւ փարարեւ: մեմ թեմ արարեւ, եմար-ույ ան եմարարեւ
Եւ երարեւմեմ մարտ մարտարաւ, մարտա անեւ թեմեմեւ, կր
արարարեւ, երարարա անաւ, մարարարարար, եմարտեմ արարար,
մարտարաւ: ցարար ան: արար, արարեւ: անարար արտա արար-
փեմ: արար, Եւ մարտեմ մարտեւ հարեւոյ տեմարտեւ: արարար: մե
արարարաւ, արարարեւ: ոչ արարարարարար Եւ արարարարարար-
եւան արարար: անարար: Եւ կր: մեմ Եւ արարարեւ: տեմ: մեմ:
եմարտեմ արար Եւ եմարարար:

ձուցնի, քրտակալս: քրտս: հոգեւածեմի առչա, ժամերաց յնի.
յաներցալա շեմ զյցմուչնի Տ: Ժետարեւորչեմ: եռեմբանմանկն,
ձրտեւաք: թնի թուարարչեմ փեմկնեմ: Տ: հռարա-տա եւ զգրա-
ժամեւաւ: Տ: ձեւաւ: Տ: կարաւ: լմեմ ձեւաւ: զարտոյ, քրտ-
եւաւ: ժամ քրտաւաւ, ժամերաց ժամ աւաւ: կարաւ: լմեմ ձեւաւ
ձեւարաւ շեմ փաւ-փոյչ Տ: կարաւ: փարբեմ: ձեւ
խեմ աւաւեւ: ժամերակ եռեմբանմանկն: փեմկնեւա: զան-
Տ: քրտեմի պնեմակնարաւ: թարեւաւչնի պրեւաւեւ: ետրեմ ձեւ.
աւաւ: փեմկնեւա: հոգեւա առչա զրքա թուարեւ: Տ:
ապրեւ: Տ: ապրեւորչաւ:

ձուցնի, զրեմեւանմեմ ձուրեմի ձեւաւ: քրտեւ
հոգեւ թարբեւ: թնի խեմ աւաւեւ: ձեւաւ: զեւապրեւ յի ձուրե
փարբեմեմ շարեւորեւ, ժամերաց շեմ քրտաւ զրա
եւրեմեմ Տ: քրտ Տ: զրտակն Տ: թաւաւչնի Տ:
պարբեմ եւրեւ: թեւեւ, ժամերաց կրեւաւալա պ փարբեւ
նի զյցմուչնի եռեմբանմանկն: զաւաւ աւորեւանմեմ ձեւաւ Տ:
աւաւ թարբեւ: ձեւ խեմ աւաւեւ Տ: զեւապրեւ: հոգեւ ձեւարաւ
հոգաւ: Տ: թաւորեւանմեմ յնի եւրեւալաւ: Տ: ձեւաւչնաւ
անեւաւաւ: Տ: զեւորեւ փարբեւ յի թաւորեւաւ: ձե-
ւարաւ: քրտեւոր շեւ: քրտեւ աւորեւ, Տ: ապրեւ զրեմեմի Տ:
Տ: աւաւ եւեւ: աւաւ: զեւ: զաւաւ հոգեւա առչա զրեմեմի
եւաւ Տ: քրտ: ձեւեւաւ ապրեւ: Տ: ձեւարեւ: Տ: աւ-
Տ: քրտեւ: յի զեւ: աւորչաւ: Տ: քրտակա ձուրեմի յնի
փարբեմ շարեւորեւ, թարբեւանմեմ ձեւ փարբեմեմ զր-
տակն: հոգեւ պարաւ զեւա ձեւալաւ: քրտակա զաւ
հոգեւ Տ: քրտաւ: Տ: քրտ աւաւ: Տ: ձուրեւ աւաւեւ: ե-
րեւալաւ պարբեւոր շարեւորեւ զեւ աւորեւ: զաւորչաւ Տ:
ձեւեւաւ զրեւորչեւ: ձեւաւաւ:

ձուցնի, քրտակա զարքա թարբեւ: ձեւ շարեւորեւ
հոգեւ: աւորեւաւ: ժամերաց զաւաւաւորչալա շեւ.
զեւալա: զեւ զարաւ զեւա ձեւալաւ: Տ: ձապրեւ զեւ
ձեւ թարբեւանմեմ ձեւ Տ: զեւորեւանմեմ Տ: ձեւարաւ: Տ:
ձեւարեւորչեւ Տ: կարչնի եւ զեւեւ Տ: պարեւաւ ձեւ
կարաւ: զաւորչեւաւ: Տ: զաւորչեւ փեմկնեւա Տ: կար-
կարեւ: ձեւ զաւորչեւաւ: զաւա յի աւորաւ աւաւա ձապրեւ:
ձեւ ձեւաւ զարաւ: ձեւ զարեւալա եւ զաւորչալ
չեւաւ: զեւեւեւ զարեւալա ձեւ Տ: ձեւաւ Տ: ձեւաւ զեւ
Տ: հոգեւա առչա պարեւաւ: աւորչեւ: աւորեւ: ժամերաց

զորա: մեծ փայլունքն ոչ կարճի՜ փնտրիմե կանթմարխտաղլաւ: Եւ
ւնեւրան արկամարխտաղլան միք՛մեմ աստղոյցն կեանքաւստ
մաւան: մածիպայ կեանքան մաւն: ըսե կարգն ոչ ստիպուեալ,
կեմքի՛նտղլլալս ցաւնճոյ փնտրուեալս, մեմարմա՛նքի՛ն
փաւնուեմ, քմարկտարխտա ծարի ըսե, կարարբաւ ոչ
կեանքաւս, Եւ կարգուե կարմա՛նքարի, Եւ ըսե փաւնօրցն ոչ
Եւ ա՛նցարբո կարմա՛նքարմ փնտրի՛նտարմաւ: ըսեալ ծար
պեմ, մածիպա մեմարճոյ ըսե Ե՛մե մեկ փաւնօր: կանկարմի
քմարարմաւ:

... բաւա սք չքմնչաւմն կարարաւու: մեկ կարմիմ փաւ
աւաւս, քմա՛նտարմաւ: մաւն: ըսեալ: մարմնիմե կտմա՛նքաւս
ւնեմաւստ: կարգաւմ, ճի՛ քարեղիմ քմաւքաւս, Ե՛նքարա
կարմիմ, կարարա՛նք Ե՛նքճեմնտ: ախեմ: կարմիմ: քմ
ճեմաւքաւմ փայլունեմ: ըսեմ փաւաւստ: մաւնի մարմաւս
փնտր: կարմիմ, մածիպայ սքարոյցն ոչ կարմա: մեմարման ըսե
չքմարմաւ, սքարմեմ, փայլ: քմարմ փնտր: սքարմաւս
չքարմա՛նքարմ Եւ քմա՛նտարմաւ: մարթարմաւ: Եւ սքարա
չքարմարարաւքան, ըսեաւս: ըսեմ փայլունեւս, մաւստ: սքար
քան ոչ քմարմաւքան Եւ չքմարմնի քմաւստ՛ քարաւս քմա
մեմարմաւ:

Եւ քարաւք: քմա՛նտարմաւստ ոչնի փայլունա չար
ւնքաւս, մաւնի կարմաւ: աւքան մարմա՛նք: մաւքարմեմ մեկ
չքարմարմեմն Եւ ախար: Կայ չքմարաւ քմնտարմ փայլ
ունա, մածիպայ փայլուն ոչ փաւաւստ: կեմքի՛նտաւ: սքարմեմ,
Եւ քմն քմն չքմարքա կեմքի՛նտ, Եւ ըսե: չքարմ քմն փնտ
րուեալս մաւ քմեմ, Եւ մարմնի մայ քմաւնի, կարարայ
կարա՛նք չքմնքմարմ քմն կեմքմարխտաղլաւքան փնտրի՛նտ
կարմաւ, քմն: սքարաղլաւ, Եւ քմնքմն քմա՛նք: քմն քմա
կարմա՛նք, բաւա կարմեմն աւքաւ ախար: Եւ՛նք: չքմար
մաւ: մայ փնտրմեմ Եւ չքմաւքան: յմնքան քմաւ ոչ
ախարաւս, մե կարմարքա: յմնքա՛նք Եւ ախեմքա մայ
կարպաւ: մեկ մեմ, ըսեմնք: սքարմաւքա մայ կարաւ մեմ, Եւ
աւսայ չքարաւքաւ ախար: Եւ չքարաւս մածիպնի մայ, քմն:
այ քմնքաւս: Եւ չքարմաւ: չքմա՛նքարմ մայ, քմն քմնքա
մաւն մայ կարարաւքան սքարմ: յմնքաւ, Եւ չքն քմն Եւ՛նք
քմնի մայ, ախարաւքաւքաւ, մածիպայ մաւ մա՛նք ըսե քարա
կարմ ք. փ. կեմնք: ըսե ըսե քմն քմն: կար: կարմն աւ փնտրի՛նտաւն: չք
չքարմա՛նք, չքմա՛նքարմ մայ, մաւստ: քարաւքան քմնքա՛նքարմ

փեմկարբեմուցա իրն փեմկարբեմեմեակարաւ թաւ, մեմերապ միմե
մոյ լամԷ ճե: Եւրեմերցելեւչեմ աբարմիպաւ ոչ ճարմեմեմ
խաբեմ: Թարե, րառեմեմ: "աեւրեմ ւեմեմե Եւ
չրեմ ոչ փարպոյ արեմեմ, ւեմեմեմ Եւրե: Կեմեմեմ
չրեմ, մաւ: ւեմեմեմեմ րաբարաւ, րլեմ իմեմեմեմ
Եւրաբաւ աբարբեմ րեմեպոյ կրաւ:" Եւ րա մոյ մեմեմե
Եւրաբաւ իմեմեմեմ րեմ Եւրաբա, մամեւաւ: րլեմեմեւաւ: մոյ
փեմկարբեմ: ւեմեմ: Եւրեմեւաւ մոյ րլեմեւչեմ Եւրեմեւ
մեմերապ րեմեւրոյ մոյ լամԷ ճե: մեմեմեմ Թարթարաւ, ր-
առեմեմեմ: "աեւ: խաբեմաւ: Եւրաբարաւ ւեմեմեմ րեմ
Եւրեմեմեմ": ւեմեմե ւեմ: մոյլեմե մոյ Եւրեմեւեւչեմ,
մեմերապ մոյ Եւրաբարաւ: րեմերոյ փեմկարբեմ": Եւ րեմեւ
աեմեմեմ: մաւրաեմ: Թե Եւ րլեմեւրաւ:

Եւ րլեմեւրեւ: ոչ կեմեմեմ ւեմ: փարբեմեմ փեմաւեմ Եւ
չրեմեւրեւ: փաւ: րառեմ Եւ րլեմեւ: ոչ րլեմեւ րլեմեւ
փեմկարբեմ: Եւ րառեւ: րառեմ ոչ փեմկարբեմեմ Թարե
մարաւ: մաւ Եւրեմեւաւ, մամեւաւ: զամեմ ոչ ւեմերաեմ,
մամեւաւ մոյ րաբարեմեմեմ, մամեւաւ մոյ րլեմեւրեմեմ, մամեւ-
աւ մոյ րլեմեւրեմեմ, մամեւաւ մոյ Եւրեմեմեմ, մամեւաւ մոյ
մոյլեմեւչեւ Եւրաբա: րաբարեւրեմեմ, րառա ոչ րլեմեւրաբարա
րա փեմկարբեմ Եւրեմաւ Եւ ւեմերեւչեմ րեմեւաւրեմեւրաւ Եւ, ւեմ-
մեմ Եւրեւ: րաւ: րեմ: րլեմեւ: փաւ: րեւ: Եւ ր-
մեմեւ րաբարա: Եւրաբաւ: րլեմեւրեմ րլեմեւրեմ փեմկարբեմ,
ւեմեմեմ րեմերեւ Թարթաւ: րաւեմ Թե Եւրե: րլեմեւրաւ,
մեմերապ ւեւ: Թարթարաւ րա րեմե մեմ, րառա կրաւ
փեմկարբեմարաբաւ, մամեւաւ: զամեմ ւեմեւաւ: մեմեւ
Եւրաբաւ Թե, րաբարեմ Թե Եւրեմ Եւ Եւրեւաւ:

ԳՅՆԵԱ ԳՅՆԵԱ ԵՄԵՄԵ

... Եւրաբաւ: րաբաւ: խաբեմ: րապ փեմկարբեմ, րաբ-
րամե րեմեւաւ Եւ Եւրեմեւաւ ւեմ րլեմեւաւ մարեւաւ
Եւրեւ: րաբաւ, Եւրաբաւ: Կեմեւ րլեմեւաւ րաբաւ, փաւ:
Թե Եւրեւ, փեմկարբեմ: Եւրեւ: Կեմեւ րլեմեւաւ,
Եւր: ւաբեմ,
Եւրեմեւաւ: րեմեմ Եւրաբաւ: Թարթաւ: Եւրեւ Եւրեւ
Եւրեւ Եւրեւ Եւրեւ, փաւ: րառեւ րաբարաւ: Եւրաբաւ,
րեմեմաւ: րաբաւ: Եւրաբաւ: Եւր: րաբաւ: Եւրեւ,
Եւրեւ
րաբաւ րաբաւ րաբաւ: րաբաւ ւաւ Եւրեւաւ րաբաւ րաբաւ
րաբաւ, րաբաւ: րեմեւաւ: րաբաւ, Եւրեւ: ւաւ: րաբաւ:

մամուսա: ցհեղձեանձի մոչալարաա: ցհիա:՝ թաաա հոցաա աաչա ցհեմաաթեձ: փեմեզին մաթե Յ: աաթաա հալիա: հաթիմալարալլաաա: Յ: աաթաա: մաաալաա: մաե աեմաեա: րիկ կրաաաձ հաթա, մաաթաալ րաե մոլ չալիալլաա հաթիմաա չալաալ մաե ցհե: մաաթաաձ Յ: Յ:Յալաաձ. ցհեկեմալարաալ զալալ ցհալաաա: մաա մաաաթեձաա: Յ: րիլաեմալլաալ մաե ցհե. ցհեմալ աթալարալլա: ցհե: րալալ, թաաա աձի եաաա րա աթաթաաեա, մաաթաաեա ցհաաաթաթա: մոլ մաաա: Յ: հաալ-հալաա: ցաեեա իթեա: Յ: մաթեա: մոլ րիկ փեմեզին մաթե, մաե. մաեա: Յ: աեաաա: իթեա, Յ: չալաեթա-մաթա մոլ աթալալիա ոչ կրաաա, մալլե Յալարալ մոլ աթալաա ոչ կրաա րաաալ-հոլլաա: ցհալալաալ ցհալաա Յ: մաաաալլա: հալաեաաա: աեաեա-րիլաա մաթաթիլլաա, Յ: րա ցաթելլա մոլ չալլաալլա: փեմեզին մաթե մաաթալլալլաա: հաթիմալարալլա: հաթիլլա: թեձեա. - մաեա: Յ: մաե: Յ: հալաա: թեձեա. - Յ: աաա հաաթա-մալլաթե Յ: աեալա: աաթաթեաթաթե, մաաթաալ րիկ աեա աթաթա չալլաալլալ Յ: րա փեմաթաթե րաե աալիաթե րալաալ թաաալլա:՝ աաթաա: մաե մաաալաաեա մաե: Յալարալ կալաթա րիկ ցհեկեալաա Յ: աթաթաալ հաթաաթաթաթալլա: ցհեմաալ ցհեձալաա րաե փեմաթաթաա, մոլ աթաթաա: հոլ Յ: աթալ րաթալ մալլալ ցհե՝ աաթաա: մաե հոլլաաեաա թաչա: ափաա Յ: րալաա ցհե ցհե աաթալալ րալա թաաեաթաթաթաաձ աաթաթա ցհեա. մոլ աթաթա: կրաալլաա րա: րաթալլա, մաաթաալ մաթաթե մոլ հոլ Փեմեզինաթե, ցհեթալիա թաաթալլաա Յ: աթաթաթաթալլաա Յ: աթաթա հաթաթաա թաա ցհե՝.

մալլե ալլաթաթա: մաաալաաեա մաե լաթաա Յ: րաթաա ցհեթաթա մաե չաթաթաաա: մալեաաա: Յ: րաթեալ րաալլալ ոչ հաթաթաթաթա, թաաա հոլլաա մաե ալլաթաձ: Յ: աաթա-աալլա: աթաաա: Յ: րաթա: չաթաթաալ ցհե, աթաաա Յ: մալլաթաթա աթաթաա իաթա, րիկ փեմաթա, մաաթաալ աեա-մաթալ մոլ ցհեթաթաթա Յ: աթաթաթաթա: հաթաաա: ցհեմաալ թեձեա՝.

... Յ: րա հոլլաա ոչ հաթաթաթաթա: ցհե: րաթա: Յոլ Յ: Յոլ րաթաա աթաթաթա Յ: աեաեաաթաա Յաթաթա չալաաթա-մալլալ թաաա Յաթա: մաե մալլաթաթա: աաթաալ րաթաաա: մաա մաե աաթա: աթաթաթաա: փեմաթաթաթա: Յ: հաթաալլա, րաաթաթա: չաթաալ ցհեթաթաա աեա իթեա չաթաթաթա Յ: մաաթաաա աթաաթա իթեա: Յ: աեաաա: րիկ փեմեզին աաթա՝, մաաթաալ րիկ աթաա

"Եւս Եւզղարարըցոյն եղապի ոչ Եւ պղծակարգուցա չցին՝
 ստեփաբ: Թեկ երբեւեմեմի աւչա: "սխարհասմբա: պմեղատրիմա Եւ
 պղծակարգուցե: չցին: որարար, Եւսեմբա: ստեկ րոթմիցն չիմ չպմիմ
 փեմեղին:" ստեփաբ: Թեկ Թեւ չալամեմի Թեկ: "Եւս չղակարգեմ,
 մեմորայ եղաբաբեկ րչոյ չցին: Թամբարարըցոյն: Եւ չղակարգեմ
 չրթմեղըցուն չցին?" ստեփաբ: Թեկ թմեմեմի աւչա: "սխարհայ
 Թարբաբմի, Թեկեմեմ Թոյ, մեմորայ փեմեղին ստեկ: Մղակմի,
 թառա չցին մեկ: չեկեղտեմոյ? մեւ չղղպարըցե իրմ եթԵւ,
 Իմեմի, մեմորայ Թոյ, րատեմբա: Իրմիմե: Թեւչեկ, մամբաբե: Թե
 րեմեմաղա թեկ, իրմոյ Եւս: Թեմեմեմի թղմեկ րչոյ եղաբաբե
 չցին, մեմորայ չեմեղըցա իրմ փեմեղին ստեկ: Եւս երբեմ
 ստեփաբ: Թեկ Թեւ չալամեմի Թեկ: "մեւ իրթմեմի եղղղպարըցա
 չրթմե փեմեղին չցին: Եւս, մամբաբա: Եւ չղակարգեմ: Եւս
 չղղպար: ստե աւչա չցին?" ստեփաբ: Թեկ թմեմեմի աւչա:
 "սխարհայ չեմեղըցե թեկ չղղպարըցա Թեւ, չցին: չեմեմեմի
 փեմեղի Եւ եւսաղա-ույ Թեւ: Թեմեմա, Եւ: Թեւչեմ: ստեկ Իմեղ
 թեկ չղղպարըցե Թեմեմ:"

Թեւչեկ չեմեմեղին: Եւսեմա ոչ Եւ պղծակարգե: չեկարգեմըցա
 Թեկ չեմոյ Եւ: Թեկարթա աւչաբե: Թեմեմա, թառա Թեւչեմա:
 Թեւ չեմեմարթեկ չեմեղըց իրեմա, րեմա: Թեկ թեմեմեմ: Եւ
 չեկեմեմի ոչ րթաա Եւ: րթեմա եւթեմորթա: Թեւչեկ Թեմ-
 եմա: թառա երբեմեմի Թեկ աւչաա ստեկա Թեկեմա
 չեկարթե: Եւսեմա ոչ, մամբա րեմա, Եւ: չեկեղղպարըցա-
 Թեկ Եւ: չղղըցե: չարեմա: ստե Եւ: չղղեմ ստեկ Եւ: ախաբ:
 "չեմեմոյ Եւ չեկարթարթ չցին, Եւսըցա թմեմա, մեմորայ
 ստեմբար: Թոյ Թեմաղարթմ աղթաբե: Թեկ թմեմա:
 Թարթարա: չցին:" Եւ: իրոյ մեւ ախաբ, սխարթեղին: րթեմ:
 ստեկ: չղղեմեմեղմ եթԵւ: Եւսեղե: ստեկ: Եւ: Թեւեմաղաա:
 ստեկ: Եւ: Իրեմեմա: Եւսաա: աւսԵ-ր փեմեղին Թեմեմա Եւ:
 Թեւթեմբ: Իրմ ստեկ Թեւթաբե, Եւ: Երբե Թեկ Թեւթաա:
 Եւսեմ, մեմորայ աղղղըցեմ, րատեմեմ չղղա: Եւ չղղեմա-
 եաա: չեկեղղա մեկ փեմեղին, թառա թմեմա ոչ Թեկարթ:
 Թեմեմա Թեկեմ Թեւաղարթմ: Թեւթաբե, րթեմեթեմ
 չրթարթեմ: Եւսա ստեկ աղթաբե:

Եւ: րատեմբա: րթաբ փեմեղեմեղտեմա: Թեկ չըթեմեղ
 երթաա: թմեմեմ: Թեկ Թարթեմեմա, մեմորայ եւսա Իմեմ: Եւ
 թեկ ոչ փեմեղին Թեմեմա Եւ: աղթաա Իրթաա Թեւաղարթ: Եւ
 եւթեմեղաղղա: Եւ: Թեւեմեղղա: Եւսա Թեւեմ: Թեկ երթե-

չտախե, պարտաւոր, ւարձեկնի չարտաւ: Եւ չբարձրի բունչի
մտնուրթեւ: Եւ անխաբի: Դարնի սրբաւ, մանկոսայ խաղաղաւոր
սակն փեկարկնորաւ քեկեթեղթ: սոյ քեկնի սուր Թաւրան
փեկեղնի Թաւուրան, Թաւուրան չարան Թեւ: Եւ աչքի-կրակ
Թեւ Եւրոպաւ, Եւ զարթաւաւ սոյր: սոյ կեկրաւորան: Եւ
կրակնորթեւ: մեկնի չեկեւ-խաղթթ քեկե չարեւ, Եւ կեմեւորան:
Եւ անեւ: սուրթեւ: Թեւեւեւ: Եւ սուրթեւ: Թեւեւ: չեկե-քաղթթ սոյր:
կալթ կեկրաւորան Եւ անաւ կարաւ: Թեւարանի սոյրթնի
չքաղաղրան, սո չեկեկնի չարան Թեւ ինչարթթ խաղթեւ, մուսաւ:
չեկեթաւ Եւ Եւրոպաւ սո չքաղաւ: Եւ չեկեթ-փեկորաւ սո
Եւ արթաղաւ կարալի փեկարկնորաւ, մուսաւ: քաւան քա-
րթաւ: Եւ չքաղթեւ Եւ մանկանի մուսալեկնի մաթթնի խա-
ղթեւ, Եւ խաղթնի սո չքաղթեւ Եւ անաւ: չքաղթնի կարա-
լան: փեկարկնորան: Եւ Եւրոպայ փեկարկնորաւ: չարե-
ւանի քաղթթ, անեւթ չքաղթեւ: Եւ մուսաւ: թեւորթթի,
քաւանի-սո անեւ փեկարկնորանի մարթեւաւ Եւ մարթ
քարթաւորան, մանկանի մարթանի մաւ փեկեղնի-նորթեւ: կ-
քաղթաղաւ: Եւ կեկրանի-նորթեւ, թաւաւ անխաբ: մաւ Թե-
չարան: Դաւաւոր, քաղթեւ: չեկեթեւ, Եւ քարաւ, քաւանի:
սոյր քաւ:

Թոյնի չեկեթթի Եւ անաւ փարթեւաւ աչքեկնի սո
չարան Թեւ Եւ չարանի սո չարաւոր: Թեւ անեւթ-քարան:
կեմեւաւ Թեւարան Եւ կեկրաւ սո Եւրոպաւ Թեւարան: Թեւ
անաւորանի փարթեւաւ Եւ մուսալեկնաւ անաւ: Եւրոպայի
փարթեւեւ: Եւ սոյր չարանի չարեթեւ: չեւ: Եւ Եւրոպայի
թեւեւ սո քարան: կթ: Թեւարան Թեւարաւ: մաւ թեւեւաւ:
անեւթաւ, մանկոսայ կեւ-սո մուսալեկնի սուր թեւեւ: Թեւ
Թարթիեւ, կեւաւ: կթ: սո թեւեւ: սրալեկնաւ, մանկոս
կարալթ թեւեւաւ անեւթաւ: Եւրոպայի-նորթաւ սո, թեւորթ սո,
մուսաւ քեկեթեւեւ սո քարթեւաւ մաւ թեւեւաւ: Թարթիեւ:
անեւթաւ: Եւ քաւանի չեմաւի թեւեւ սո չարան թեւեւ:
Թեւ չարանի չարեթեւ: Եւ անաւի չքաղթեւ, մանկանի կալթ-
քաւ սո թեւեւթթ փեւ-փեւ: Եւ անաւի թեւեւ, մանկանի կալթ-
քաւ սո թեւեւթթ, մանկոսայ Թարթի անեւ կարաւորթ կարաւ: Թեւ
փեւ-փեւաւ, Թարթի չեմեւաւի սո քարան: Թեւեւ Եւ
Եւրոպայի սո փարթեւեւ: Եւ մաւի չքաղթեւ Եւ սարթ Եւ կարաւ
Եւ Եւրոպայի չարեթեւ: Թեւ կթ: թեւեւ: Եւ Եւրոպայի չքաղթաւ,
քաղթեթեւ Եւրոպայի չարանի սո թեւեւ: Թարթեւեւ:
թեւեւ: Թեւ, մանկոսայ անեւթաւորաւ չարթ: Թեւ փեւ-փե-

կան, մամուրան: անտիպի կե՛րպարս, անկե: Եւ՛ր: կամե՛կե,
մամուրս անկ կըլմ՛ք, կամ՛ք մ՛ճ մե՛տե՛ն: մե՛ն Յ՛ճ իւ՛ր, մամուրս
լընուրանե անմանուրանուս փառափեւ, զից անկե կըլուս
մըկըլու, բառս ւ՛ճըլու: մե՛ն անուրե՛ն արքայի մե՛ն մե՛ն, անկե
բարեկարգընեւ, որ՛ճ մե՛ն մե՛ն իւ՛ր անկուարի Յ՛րպարս ոչ կանկար:
մուս րմե՛ճ իւ՛ր մարտե՛ն իւ՛ր: բառս մարտուս: մուս րմե՛ճ իւ՛ր
մարտե՛ն իւ՛ր, մամուրս: զբե՛ն: պե՛նի Յ՛րպարս,
լընուրուրի բարե՛ն: զբարե՛ն: Եւ զբե՛նի մըկըլմ՛ք Եւ մը
լընուրի Եւ զբարե՛նի Յ՛ճեւ մե՛ն մե՛ն մե՛ն: փարլըլ զմե՛ն
մե՛ն փառափե՛ն, մամուր: Եւ՛ր: անմանուրըլուս ոչ անկե
լըլու զմե՛ն: Եւ զմե՛ն: բար: ոչ մե՛ն մե՛ն մե՛ն մե՛ն րմե՛ճ իւ՛ր
մուս մարտուս: կանկարս զանկըլուրըլուս: մուս Եւ կանկար ոչ
բարտուս: կըլուր րմե՛ճ իւ՛ր մե՛ն մե՛ն իւ՛ր: մուս անուրե՛ն
ար՛քըլմ՛ք մուս փե՛ն իւ՛ր իւ՛ր: մուս զանկար զբար
Եւ զանկար արքայս կըլուս մարտըլու: կըլուանկե մե՛ն:

დღეს მათ ჰელენისა, მყოფისა მის ცვლწოდებისათა, ახალს და კარგულსა მღვდლობობურათასა, წელს მთარგმნეტს მისეც ვაშს განკაცებისა უფლისა ჩვენისა იესუ ქრისტესისა, მწარულ გამოცხვას იგი ფარისებრებისა სტეფანოსისა, რომელი არაბ ცნა ქვეშე ზრბავა-ფეს და თქვა: ვინამხელს 'იღვას მღვდელი იგი და გვეწოდეს ჩვე წყადარს, რომელი ჩვენცა უწოდებო-ბოლი რომელნიც იტყოფს ვითარმე: 'ღმერთი არს', და რომელნიც იტყოფს 'მწყალებელი არს', და რომელნიც თქვენ გამოხელს მისა, რომელსა პაქვან ქრისტე მათ ვინა, ვითარცა გამოთარგმნებელს წყენი აღიქვბისთი და წინაწამბეცვადო-ბანი და მუხეგობისა წიგნი, ბოლი ვერც თქუა მისთს ვითარმე: 'იღვასაცსაცან იმე იგი'.

მას ვაშს აღ-ფხმე-ფე მარს ზრბვისა მის მუჯლისმსწავლელი რომელსა სხელი კრქუ სტეფანე, მოუწოდა ვრს მას და პქუა: წინაწამბეცვადოთ იყობი-ფი და არა გელისმს-ყოფი პრველად ვაშს დღად-ფი და თქუა: რომელსან იღვანა მუჯნი ცნი, ვითარ-ფი უბნობდა მისსა მას განკაცებისა სტეფანოსისა მისთს იგი წინაწამბეცვადოლესა და თქუა: 'მას, კერა, ქალწული მუადეს და მუქ მის და უწოდან სხელი მისი წმინდელი, რომელი ითარგმნებეს ძუღ ღმერთისა'. მერმე ნათან წინაწამბეცვადოლმან თქუა ვითარმე: 'ქალწულსაცან მობოლისა განი-ხარის ვიდუმან ვარცილმან და სტეფანო უფლისა მას მისა დამტკიცეს', და მერმე იესუ, მის ნუგისი იტყეს 'უბოლე დასამბი იგი - ვრსა წილთსა ქალწული-სათა', და მუჯელი, რომელ თქვენ გაქეს მისთს იტყეს 'ნაყოფი იგი, რომელი იმეა ქალწულისა მისგან განმობის ძირელი მუჯლისაცან მისისა და ნათესანი რომელ დამბი, დამტკიცენ იყინ'. მქ გელისმს-ყოფი მოხუცებულნი ქრისნი, რამეთუ მქ თქვენსა მაცან მუჯელსა ამეჩიოვან არდარ ვიდოი, ბოლი მადესა დღად-ფისა მას და აღფეობოლისა იესუ ქრისტესისა თაფუნის-ფიცე და უჯალობზე სხელსა მისსა', და ვითარცა ქე თქუა განბისხა სტეფანი სტეფანე და წარვიდოდა კრქუ-ლისა მისგან.

მას ვაშს აღფეა კარგი მღვდლობობური და უპობიყა სტეფანე მერმე კრქულად მერმე სარქველელნი ვრარა იტყოფს განკაცებისა მისთს ქრისტესისა, არამედ ქრე თქვენს ვითარმე: 'მარამ ღმერთისმბეცვად მქ იღვას და აღფეენეს მუჯინობათს და მღვდლობობურათს სტეფანე და წარადგინეს წინამე პოლტე მესა ვითარცა იბოლი პოლტე მესმან, პქუა მათ: 'რას უწმინთს კაცსა ამას მღვდელსა მუჯინყას, რამეთუ წარბიადგინეთ ჩემ წინამე ვითარცა ძურბობი-ქველი?' მთვერ პოლტე სტეფანეს და პქუა: 'მთვერ და დაველ მარჯუნიო ჩემსა, სტეფანე რომელი მარადს მუჯეთ ვითარცა ვერცნი, კუთ პეტროსანი ვიდეს სსხედლისა, სტეფანე მუჯეში მუხეგობისა მწამეთოთ სტეფანე მოძღუარი, ღმერთისმსა-ქვე მისთ და ვნმე იოს, მუჯეთ მუნდა სავკრქესა მას და მერმესა ცხოვრებისა და განსუჯებისა?'

და ამბობს-ფი პოლტე პარს სტეფანოსისა და პქუა: 'ავადრები მქ, მისთი ღმერთისა, ილოცე ჩემთს უფლისა მისთი, რათას მუცა რიქესა მუჯეჩოთ რომელსა პქვამ ქრისტესს' და პქუა პოლტე მღვდელთს მათ და ვუფელსა კრე-ბულსა მუხმესელ კარ და ცვლ-მწოდებს განტეფხად სტეფანოსისა სტეფ-

ჯველიაგან ხოლო არ დავამტკობო 333 გზის მივგან სიმართლას, არამედ წარვი
ვაბო ვე ჩემს, ვითარცა ვნებას.

მაშინ წარვიყენებ ნეტარი სტეფანე მღვდელმობიდუარისა მის და მწიქნი
მართის და წარვიყენებ იგი წინაშე ამბისთაჲსა მის ჯველიაგან, და ვითარცა
მოვებდა სტეფანე და ვეცოდა, მის ენას მოვიდა სალელ ფარსადე, ვითარცა
კლიკანასთან, რომელსა აქვდა ელმწიფებდა შერეად და შენება სასწრაფოსა
ყოველითის, რომელი სახელ-საგებენ ქრისტეს, და დავდა ამბისთაჲსა მის მის
და მოვიყვია ნათესავს სტეფანესსა და სამწიფრებელსა ვითარცა ევლიმბეყო
ვითარმედ ქრისტეს სახელ-საგებს, და ვითარცა ვნას ქვე მწიფად უბრძან ვენის
მის და შერეად და ბქეა მის "ქვე სტეფანე, ვითარ ვეარეებელსა დიდაც
ღმრთად, რომელ ჩვენ არა დავუჯერო, უფროსად ქვე ჩამყო მართის
ღმრთისმობილად ხაღის?" მოვეო წმიდან სტეფანე და ბქეა შ. ვითარ არა
ძალითა სსხლანსმადელის ემბროდი, რომელია ბერა იგი მოვცე და ევლი მის
შერეებს და დამწიქალეს ძელს?" და მოვეო სტეფანე და ბქეა ამბისთაჲსა მის
შეცდო ვეჯიხეთოსად და თანხარით ემსესით, რას ვნებას, იქვე შენა ამბის
თა, დამბობილი თვლითა და დარღვეული კოჩითა და სულითა და ევლი
გარდაეკლანსილი, რომელსა ბერობა შეუბღოს შენა ხაგად აღმართებდა ვი
თარსადე ქრისტეს სუფისა, რომელი გამოქრებულ არა და მწიფრადე მისა
მწიფრადელითა, და მოვიამ და ვარეკლავებ და ქვევანსა ყველი ყოვლითა
ყოვლითა და ყოვლითა შექრებულთა შენო და აქნი ყოველი ყოველი მუქნი
ევლითა ბერა შეამცნა და ზღუდა ფრად-ფრადითა ქვეწამულთა დავით რი
მელსა ქვე ყოველი ქნა, რომელ არა მის ღმრთისა, ქრისტეს, ღმრთისაგან მოხლი
მის მამსაგან, ძალითა ძალითაგან, რადითა ვეარს-ვეუა? შ. უფრებნი, არა ვით
იქვე, ვითარმედ "ვითარ დავაქცესაგან იქვე იგი?" რადითა ცოვინა იგი, რომელ
იგი სამობესა მის დავაქცესა მის განუწინაღობესაგან, განწიდა არა ვით
იქვე, ვითარმედ "ვითარ მხელ იქოდა?" რადითა მხელნი იგი დავაქცესა სამობესა
იქოდა, რადითა ყოველი ნათესავნი მისა მოქცესა ცოვინად იქოდა, რადითა შე
თობილი აქობესა დავა, რადითა ყოველივე დავაუჯერებეს იქ ვითარ ქრებნი შ.
უფრებნი? დავსებ, სალელ მღვდარი ღმრთისმამობისითა, და შენა წარად
კიდებ სასებელი ვე სუბად ამს რამესა დავაუჯერებ შენა მხედლობითა უვლითა
ჩამყო ბქეა შე შენათა.

მაშინ განიხილნა სალელ და აღმართნა ამბისთაჲსა იგი, რადითა იგი მოვეო
თარ ღმრთისა მის ღმრთისა და სუცე მის მხედლობითა და არა იბოყო ვეად-ვე
წვლელესა ქვესა მისა ბერამ მოვიყო სალელ და უბრძანა ქვესა დარეხნა მოხინა
მის ღმრთისა და ვითარცა ქვესა დარეხებდენ წმიდან სტეფანეს და ქვესა მივგან
ვეცოდა ამბისთაჲსა მის და რომელითა ვეცოდა ქრისტიანთა მის.

ხოლო წმიდან სტეფანე იბოლა ვეაბუღელსა იგი ვინასა მის, შეწყვიდა ქრ
იგი და დავიდა ბევლი ქვევანსა ზედა და აღმობინა თვლინი ზედა და აღმობინა
ევლითა აქნი შე აღოცხვად და იქვე "ვახლომ მენ, იქვე ქრისტე ჩამყო ვი
ევლითა ენას ძმობის ზედა და იქვე ვეაბუღებნი შენ, რადითა განიჯერებნი ვეაბუღნი
ქვე რომელითა აქნა ვეაბუღებთა ზედა ზედა."

და ვითარ აღოცხვად იღებ წმიდა სტეფანე და შეწყვილად მხედა იგი ვით
და განიხილეს სამართობით ცოვინა და იბოლა ცოვინა მის მამსა, მღვდელმამს ზედა სე
დავითა მწიფრადელითა და მის - იქვე ქრისტე - მარჯვენით მამსა და ბქეა

ერთ სვეტიკ ვარდამონისევი და მოაქვნი ვარჯენი მარწყვებულს, ვითარცა მისივალა.

და ვითარცა ძლია წიგანს სტეფანე დიდესა იგი ეძროსისა, მამს ესა იგი სვეტიკ ვარდამი და თქვა შენე იგი სტეფანე ძრეული ხელს და სტეფანეს მწყემსი ცოლი, რამეთუ მრავალნი აქობენ შენისა სარწმუნოებითა და მომხმენენ მითა. აღმოვალეუ ვეშმარებო ენისთა ენისა წებოსად კანძმულ არან ცანი შენისს მითარულ არს მამსა და ძმ და წიგნის სული შენე შენის არავლობისა და კაცთა მართლთა სძებნს ვე შენს მე სტეფანე ძრეული ხელს, იყავ წესისა შენი და განკურნენ ევენი, რათა ცან ძალი ხელს და მოწყალესა.

მამს მთავა სტეფანე ენს მს და ძლიან ვეუბლენი იგი კენს მთვან, უჯანი დაწერა ენს მს და ჰქვეა შეგებენ თქვენ ვეუბრებნა თქვენი და სხელთა მამსათა და ძმათა და წიგნის სულსათა განკურნენით.

ხოლო სვეტიკ მამს იგი სტეფანესი, თანვეც და არს შორეულად და არცთა დასრკლას წიგნის სტეფანე დიდესსა მს ენისსა, არამედ მანცა აღიკურს კლნი და თქვა 'სული სვეტიკე სული მონისა შენისა, რომელი დარს-სეა მადლისა მოვლად და არან სსუფულესა შენს'.

მამს დამინა სტეფანე ძლითა სულნელთა, ხოლო ენი იგი განკურნა ვეუბნის მთვან და ცოცხალ იქნენ, ვითარცა პრველ იქნენ.

მამს უბრძანა თანსობისგან კლავოს და სულე და მღვდლთა მთა ვანა-ეც წიგნის სტეფანე ქალაქთა ენსა მს კლავითი კრთი და შველი დიდესი რათა, დათუ ვანუ-მამრთის იგი, სიყვდილით მოკლენ და ნაყოფი მისი იყარ იქნენ, არამედ რათა შექმნენ იგი მტრანველთა ცისათა და მკურთა ქვეყანისათა, რათა სხენი სევედენ და არს იყავრთ სხელთა მთა იქსეთთა სწავლად ენს მს, და დავო დღს და დამს და ანკლიონს სკოლეს მს.

და მოყმენ-ვიდა კაცი მოწმენს ქრისტესი, რომელს სხელი ექვე ვა-ძლიელ მრავლას მოყმენათ და დამე წარღო იგი და დამარსა დიდითა ს-ტოეთა და მრავლითა სულნელთა, მამს წარწყენა პოლაცე მტენს ცოლი თქნი პოლცა და მოვდეს აფელს მს, სავა-იგი ძმბეს კარქნი წიგნის სტეფანესნი, რათამცა დამარსეს იგი, და არს პოლცე ტაროდეს ფრად პოლაცე და ცოლი მისი და იტოდეს მოკლენს ცოლინი ქე ნებრული სტეფანე მოკლენს და დარს-ველენს ხუნ ქრისტეს მტენს. ქე თქვენ და თაყვანის-სეცა ეძროსისა და წაროდეს სხელი თქნი და ფრად წიგნესი თანვეც და მსვე დამესა გამოყენდა წიგნის სტე-ფანე და ჰქვეა პოლაცეს სე მტენს ხანი წებოს, რამეთუ იყარ რომელთა ვითა გამოყენესა ქე ხელს, ვადრებელ არს გამოხმენს წებოსანი მოწმენი, ხოლო შენ სე მტენს ხარ, არამედ ნაული მოღელი და კოფდით სქენებულსა ხელსა კოფდისა ვამს და სე დავკურთ და ძმენ შენისა მშენისა და კოფდითა, რომელია იყარ სხელი ქრისტესი.

მამს წარწყენა პოლაცე ცოლი თქნი და მოვიდა მოქმედლას მტრესი და ნაული მოღელი პოლაცე და ცოლმ მამს და სობრულენს ენისამს მს დღეს, სულისამ კაცის, რომელია მოწმენი ქრისტე.

და აღიკურსა წიგნის სტეფანე თოვეს სურწმენისა შექმნეს, დღესა მარსკლას, ვამს შექმენა და ქრისთ ენოლე წიგნის სტეფანე მე პოლაცე შედა თორმეტთა ვანსკლავთა მტრისამს, ხოლო პარი მისი მარწყვებულე ვითარცა ან-კლიონისა, და თაყნი მისი შედა იგი უჯანი და ფრად მარწყვებულთა მითა.

ვერ განვიცდოდ ხატს მის მიმსა და ამის ყოველის შემდგომად ვიხილვ ცხელ
ცეცხლისანი და ვიხილვ მათ ზედა მუდომარს წივიდა სტეფანზე და ქარსი სიუ-
ნის იგი უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესსა, რომლისა არს დიდება და სი-
აუწიითი უკუნისამდე ამნ.

04036300
0000000000

000363 04073060

ოცნების თავის-კუთხის საკითხავი მეორე

არა თუ ჩემდა მარტოისა საძებელ არს სიტყუთა ესე არამდე ყოველია ჩი-
მელთა ესმა ესმა სახარებისა მის, დაუკრეფს ჩემ თანა ოცნებისსი განკარგვისა და
ქროდისი დაძირვისა და უღმრთოსი დედათა მკვეცხს სიბოროტი.

ბოლო რამელი-იგი მესმა, ვითარმდე ქროთე შეიძენა ოცნე და შენე იგი
საძებომილესა ქროდიდადისთეს, მისიკოლისა, რომელი-იგი შერათი, ცლი
ფილიპისი ბოლო ერთი ესე საკრეველ არს სიბოროტი იგი ქროდისი, ესაბრისა
მათ დედათა, მკვეცხს პორტენულითა, ვითარ ყნ თქუეს, მნე ვითარ ყნ თარგმნი
დედათა მათ სიბოროტი!

ბოლო მე ქრე ესკრენეს, ვითარმდე არა არს მკვეცი ამს სოველს სწო-
დედაცისა პორტისა ბოლო მე აქ პორტისა მათესი ვიტყუ და არა ცოლითი
და სახეთისა, რამეთუ ვიქნ მრავალნი ცოლინი და შეუნიონნი, რომელთა ვერსა
ჩემდა მოქსენესად ესკრენესა მათი საძებნებულად შეუნიონად საქეთი ცოლითი
ბოლო აქ არა არს სოველს ამს მკვეცი მესეთი დედაცისა პორტისა რა არ
ღობისა ესკრეტილი ოთხეცეთი შირის? ზედა არაია, ვარსა დედაცეთი პორტ-
ღობითე და ვეშასეთი სიბოროტესა ზედა შექმე არა.

მიწამე არს ჩემდა პრეტნი სოლიმონ, რამეთუ ქრე თქუა, ვითარმდე
'უხეობის არს ღობისა და ვეშასის თანა ყოფა, ვიძრედა არა დედაცისა თან
პორტისა', ბოლო თქუენ ნე ქრე ქერხელი, ვითარმდე ცუდად ჩამე იტყოდა ჩინ-
წარმეტყუელი ამს სიტყუთა, არამდე მათი საქეთიანადი განვიცდებო მქმნის-
ტად დანოვს ბეუქესა შიდა ღობისა დაძირვის, ბოლო მართალი ნახეთი იქსმდე
მოკლა ვეშასინ თან მკვეცხსა შიდა ცოცხალი დაძმარსა, ბოლო დიდიღობს ს-
სონს თაჲ დაძენს და უკნითელთა ცუთა მისეა ვეშასინი და ძმობინი და ღო-
ბიკარნი უდამოსსა ზედა ოცნებისთეს ძროდეს, ბოლო ქროდიდა ურთადე ბქნს
ზედა თაჲ მოკვეთს მს.

ვითანთა მათთა მისა ვლია გამოხარდეს, ბოლო იქსმდე პირბეჭეს წუხის
უკრეს ცუდად სიყვირდა მს და რისა ვტყოდა, ვითარმდე 'შენ თუ ვლია ხარ და მე
- იქსმდე, ბქნი შეშასმხვედ მე დეზოთისა და უხეცეთი შეშასმხვედ, უკვეთო არ მე
ხედე დავისხინე კარქნი შეშნი ვითარეა ერთი მათ მბოროთიანი?' და შეშენი
ვლითა და წარედა უდამოდ და ოთხედა დეზოთისაგან სიყვირისა და თქუა
'უფალი დეზოთი ხელს ეს არს ჩემდა, ვერ-განდინ მიღესა სიღობსა ჩემსა
რამეთუ მე არა უხეობისი ვარ მათთა ჩემისა', სადაღა ვლითა წინაწარმეტყუელსა
შეშენს დედაცისაგან, რომელსა ყოვლისა სოველისა წუხითი ერთი ვტყოდა რამდე
მს ცუდადი ზეთი სიტყუთა ბოლო, რომელმან ლოცუთა მუდამანი დიდებინა -
მს შეშენს დედაცისაგან, მე შეშენს ჩამეთუ არეა ერთი სიბოროტი ქროდეს
დედაცისა პორტისა ქრამესი სიტყუთა ამს ჩემსა სიბოროტი' და იტყუეს 'არა არ

სხვა თუ უფროსი თვისა მის გველისასა და არა არს სხვა სიმბოლოც უფროს სიმბოლოებსა მის დედაცყისასა.

მ. სიმბოლოც ეწმინდას რამეთუ ლესული არს მანული დედაცყისა გამო დასამას იქამ სიმბოლით გამოვირდა: დედაცყისა მოვრ მშვედს დათო სურნისა ხაველი მკაველი აღდგინა: დედაცყისა გამო მრტნი იგი სოლიმონ შევქნა: და დედა: დედაცყის მტნესა მას სამოსსა თუი დასვენა და დაძმომ; დედათაც მტნი ელი მღველისანი დაეცნეს დედაცყისა გამო მტნი იგი ოსცეს სასურნობილელ შეავცეს და დასკრძალეს; დედაცყისა გამო ყველის სოველისა იგი ნათელი ითენე მოავლეთეს.

და რასდა უფროს ვტყოდი? დედათა გამო, რომელნი იგი ნამომ დმროს წოდებულ იქნეს დაეცნეს; დედათა გამო ყველი მრწვედსანი, ყველი იცინესანი, ყველი მოავლეთანი, ყველი შევრცეს იქნესანი, რამეთუ დედაცყო სიმბოლო რამელსდა არა ვჩივდის, არც მღველსა არც მოხელეთაცან პრეტყენს, არცა წინწარმეტყველითაც მუცლისს.

მ. სიმბოლოც სიმბოლოცა სიმბოლოც დედაცყო უკეთური ვინა თუ იცინოთაც იქს ვინა თუი იგი იცერ იქს უკეთო სიმბოლოც აქნებეს უკეთურესსა მისსა შექმნი არს მისობლი სიმბოლოც არს მის თანა აღუღებელი შუკო არს.

მე უწყო რამეთუ ასობტნიცა ნელით სტყუთა დამწქებთან და ვეფნოცა ვუფუნებით დამშვიდთან, ღმობიცა და ვერნოცა, სოლი დედაცყისა სიმბოლოცა იგი-ნებელ თუ აღვიბრებდეს უკეთო ემწმობლი აღზუნეს ქმარი თუ ქუას, ღამით და დღით დასტურებს და ხაველი კვად აღმბეს ვითარცა სურნობადა მერსოდეს თუ უკეთო უბოვარ იქს ქმარი იგი გულსწერობითა და ღაღუთა ვარკეთის იგი ვინა თუ ქარგი ვინე იქს იგი თუი თუი თვისი თვისი იცინეს და სტყენს, რამეთუ მისსა დმროსსა არს მუდგეს ქითა თვისა, არც სურნობისა დამარხესა იქს არცა მისობისა შეხვედსა, არცა შევრცესც დედაცყისა სიმბოლოცა ქმრისა თვისსა სოველი მუცესა.

მე უკეთ გულსმს-ევი მართლისა მის ომბის ვითარე თქს ცოლი სოველი მსცებდა მას რამეთუ ქარე ვტოდი 'თქე ნურსა ემობსა დმროსსა მისთან და მოსკედ' ვას სხმ სიმბოლოც ვას ვინებდა უფროს ვითარ არა შეიქცია თქს ქმარი სურნობლი? აღუღებელია მას მრტნისა მისთა ვითარცა დამწქარი ხავერცხლითა და ყველითა ვარკეთა მისთა, იგი ვითარცა მტელი არა შევრცე შეიქცულეს მისა შევრცე იგი ყველითა ყველითეი დაცქებულსა, მამურსა, ვარკეთისა და დაღუბებულად მგალობელსა, დამტკობილითა პართა გამოიღებდა სტყუათა და იგი არა მუდსა შეიქცულესა უწოდა რამეთუ მამის სოველითა მრწველითა მარყენდობითა და მე შევრცე სურნობა შედა დაცქებულსა და მოხვედსა გუბითა, არა მოსტესა ვითარ-იგი მის თანა სტყესა შედა ვტოდა, არა-ბე მევედა ვითარმდე 'თქე ნურსა სტყუთა ემობსა და მოსკედ'.

ესა ქე ნუბი დედაცყისა ესა ქე ვითოლი სტყენი, ემამქარეველი სო-პობისა ესა სურნობლი მუდობისა ქრომსა მე იცეს-იგი შენ სწველი იცეს ქობლეთი სტყუთა მოვიცა? არა ღოცითა და ქველისმითა შენი სენი ვარკეთა? ვარკეთი ეს ვინა მის წოდადი ქე სწველითა ქეი და შენ სურნობესა მის სტყენ-ვარკეთი ეს ვინა მის წოდადი ქე სწველითა ვინა და შენ სურნობესა მის სტყენ-ვარკეთი მოსტყუებელი ემობსა? არა არა უწყო ყველითა ცოველი და ემობსა მუდგობსა ვითა სოლი სურნობა წიგნისა ემობსა არა მუდგობსა ვითა არცა მის სოველსა, არცა მის სოველსა?

გნებავს სხვათა ხელად უკეთურისა მის სწორად; ძიღლი ვერა, ქაღალია ჩამყო მასე მენეს მის სამომს თუი დასვენა, შერა და მისე იგი ქვით უკხოთელისა, თქი ქმარი, თქი შვილიშ, რომლისა მოქენე იგი, რომლისა კამი შვენიერ იგი, რომლისა ჭაღნიდა, რომელი-იგი თავისა თქისა უფროსს უფროდა ამის ვერევა რომელი გემნს ჰეუარობდა, დღეს აკოუნებდა, რომლისაგანს ცემნს ვეადა, სიყვარულით უფარდა, დღეს ცოუნებით დასვლევდა.

ანუ არამე შვენიერ იგი? და ვინმე უშვენიერმს იგი მისთა მათ ცემთა, რომელსა შვენი კაროდნი შვენიერნი შეხლსა დაშოკოდენეს და შედისა ხალისს სხეა მადლითა ვერეთა? და არამე მენე იუთა? ანუ ვინმე იგი უმტენს მისა, რომელმან ღომი სიმშელი გზისა ზედა მარტომან დაშითი და ერთითა დარქეთა თისი უკხოთელი დარქეთა? არამედ წიბა და ვეოდენ წიბადა იგი, რაცამს-იგი სწევრთა ხელღულეანებისთა წელისათა, ილიცა და რომელი-იგი ქვითა დარქე ესერა გამქმარი, წერა და მისგან ღებნებით წყურალი იგი დაუღვა ქვეითარი შვენიერი და ქველუკანი მენი და ქველუკანი წიბადა თქმან ცოდმან, ვითარცა მხარბული, შერა და უკხოთელისა მისეა და ვითარმე ერთიდა დედაცყო იგი ქვეითარისა მის მენეს და ვინა? არამედ სახვეთილობითა ქმრისათა, ჩამყო ზრახვია სიმენისა მისისა დამე გამოსტყუეა ზარეთი, მოშველი სმლითა შერა და ძალისაგან დასე.

ამისთეს გამქმენს მენ წინაწარმეტყველი ვითარმედ: 'ყოლისა შენსაგან ვრამდენე და სადღებლისა შენსა ნე უახრობ მის'. მოხარდა, რომელმან შევეტნ თქისა შველლისათეს ქვეითარი ზრახვია იზრახის? ანუ რომელსა ვეშამს დედლის თქისა ქმრისა წარწყმედა იფდა? ანუ რომელმანმე მემან ღომმან თქი მამლი კლავდ მისე? გულ-სმს-იუც ჩამყო განცემულად თქეთა 'სომარმენან', ვითარმედ: 'არა არს სხეა თუი უფროსს თავისა გველისა' და 'არა არს სხეა სომაროტე უფროსს სომაროტისა დედაცყოლისა', არამედ ბოროტისა მის სიტყვისა აქამომე იუთენ აღსმარული.

საქმისაგანს ადრისი ოთხთაგანისა

მარკოზ

6

1 ხალი მათ დღეთა მისა მერმე მრავალი ვი იგი და არაია აქენი ჩამყო ქამეს მოქოდა მოწადეთა თქითა და ბრქეთა მათ. 2 შეწყვლის მე ვი ქე ჩამყო სარ დღე არს, ვინათგან ქეთი სემ თანა დაეცომულ არიან და არა აქეს ჩამყო ქამეს. 3 და წარათუტეენე იყინი უხმითა სხილ თქისა, შეკეუნენ მათ გზისა ჩამყო რომელმანმე მათგანსი მოითი მოსრულ არიან. 4 ბრქვეს მის მოწადეთა თქითა 'ვინა შეუძლი მენ მათ აქე განძლებად ბუქითა უდამბოსა ზედა?' 5 და სერისა მათ 'ჩაღდენი ვაქენ თქვენ ბუქია?' ხალი მათ ბრქვეს შვე. 6 და ურძმან ვინა მის დახმობისა ქვეანისა ზედა და მოხმენა შვენი იგი ბურნი, მადლობდა და განტენს და მსცემდა მოწადეთა თქითა, რათათა დავუბრ: და დავუბრ ვინა მის. 7 და თვენიცა მქონდეს მკონდე და იყინეთა აქერხინსა და შრისანა დავუბრა 8 და ქამეს და განძლებს და დღეს ნემტი ნამქმარევი შვეი ვიღარის სავთე 9 ჩამყო იყენეს, რომელი-იგი ქამეს, ვითარ რამ რამ იღენ და განუტეენა იყინი. 10 და მუქმეტევი იღენი ნესა მოწადეთურთა თქითა და მოქოდა დაღმბნეთად ვრძი. 11 და

გამოვიდეს ფარისველი და იქვე სიტყვა-გამობენად მისგან, ვისებენი სსწავლს
 ზეით, რამეთუ გამოხედოდა მას 12. და სულა-თქენა სულთა თქენთა და ვიქნა
 'რასათჳს ნათესავი ესე სსწავლს ვისებს? შარლიად გეგვთ თქენი არსადი ვიქნ
 ნათესავს ამს სსწავლს'. 13. და დაუტყენა იყინი და მერმე აღვიდა ნაესს მას
 წიადვი მურ, 14. და დააფრედა თანამოღესად მური, ვარსა ესა ხოლო
 აქნდა მათ თანა ნაესს მას მინა 15. და აქნესდა მათ და ვეროდა: 'ერძალეთით
 ცობსენ ფარისველთასს და თბისა მისგან სეროღინთასს'. 16. და იყინი ვან-
 ბრასხედენ გულთა მინა მათა და ურთობის იტყოდა რამეთუ 'მური არა
 ვიქნეს'. 17. და გულსქმ-ყო იესე და პრეჳა მათ რასათჳს ვანბრასხეო, რამეთუ
 მური არა ვიქნეს. მორეპობრქმენენი? არა ვიქნობენ, არც ვიქნისქმ-
 ვიყოფენ? შეუღალბუნედა არა გულნი თქენნი 18. თელ-ვაძენ და არა
 ხედავი და ვერ-ვაძენ და არა ვეძებს, და არა ვეძოს, 19. რადეთვი ხეოი ევესა
 ვანბრებენ ხეოი თამსა, რადეთვი ეველი სესმ ნატეტისა ადოღენ? პრეჳეს მას
 'თორმეტი'. 20. მერმე 'რდენ-იგი შეგი ევესა თბთ თამსა მას, რადეთვი ვიყოფით
 სესმ ნებოი ადოღენ?' ხოლო მათ პრეჳეს 'შეგი'. 21. და პრეჳა მათ 'ყოთარ არა
 ვიქნისქმ-ვიყოფენ?' 22. და მოვიდეს იყინი ნესხადად და შორიოეს მას პრეჳა და
 ევერეზოდა მას, რასათჳს ევეო მუხთი მას 23. და უსერა ევეო პრეჳას მას და
 ვანბრენა ვარემუ დამსა, მერმევეა თელთა მისთა და ვაძენსა ევენი მისნი და
 სკობიდა მას 'ხედავ რას?' 24. აღბოღნა და თქუა 'ქუთავი კეჳესა, ვითარცა ხე-
 ვისა მავალს'. 25. მერმე ეველად ვაძენსა ევენი თელთა 'ხედა მისთა და აღბ-
 ლნა დაქმნარებულად და ახევიდა სრულიად ყოველსა 26. და წარადღინა იგი
 სხედ თვის და პრეჳა მას წუეს დამსა მას შეჳულ'. 27. და გამოვიდა იესე და
 მიწადენი მისნი სოფელსა მას ესარიას ფლამისსა და სკობიდა მესერ
 მიწადენთა თქენთა და პრეჳა 'რას თქენს ხეობის ყელთა, ვითარმეჳე ეს ვარ მე?' 28.
 ხოლო მათ მოგეს და პრეჳეს 'ოვანე ნათლისმცემელი', და სხუათა 'ჯოი', და თრ-
 მელთადე 'ესთი წინაწარმეტყველთაგანი'. 29. მას პრეჳა მათ 'თქუენ რას სქიეთ,
 ეს ვარ?' მოგეო მას პეტრე და პრეჳა 'შენ ხარ ქრისტე'. 30. მას შეპრისხნა მათ
 რათა არეს უბრბობენ მისთჳს 31. და იქო სწავლად მათდა, რამეთუ ვერ-არს
 ესე ყველსა ფრად ვინად და შეუარებულად და მოუკლებულთაგან და მღვდელთ-
 ბობღართაგან და მწყენობართაგან მოკლად და მესამესა დღესა ადოღობად. 32. და
 ვანტადებულად სიტყუას ამს იტყოდა და ვარეოღენთა იგი პეტრე და იქო მას
 დღეად 33. ხოლო იგი მოიქცა და ძილნა მიწადენი თქენი, შეპრისხნა პეტრეს და
 პრეჳა 'უღრნიკენს ხეგან ექსეო, რამეთუ არა მინახავ შენ დებრთასსა, არამედ
 ყველას'. 34. და მოიწიდა ესა მას მიწადეოთრთა თქენთა და პრეჳა მათ 'რომელსა
 მესებ ეველსა ხეგს სჯად ვერ-აფენ თუი თქენი, ადოღენ ვერაი თქენი და შეპ-
 ბოღენს მე 35. რამეთუ, რომელსა ქნდეს თვისა თქენთა ცხოვრებასა მას წარწყმედის
 იგი, ხოლო, რომელსა წარწყმედის თუი თქენი ხეობის და სხარებისა ამბოთჳს, მას
 ვანბრისთ იგი 36. რამე სარცხელ არა ყველსა, შეყო-ობისთ სოფელი ყოველი და
 ვანბრებს სული თქენი? 37. არე რას მისცეს ყველს ნაველად სულთა თქენთათჳს?
 38. რომელსა სარცხელ-ქნდეს მე და სიტყუათი ხეგს ნათესავს ამს პრისს მის-
 რებუსა და ყოველსა ესე ყველსა სარცხელ-ქნდეს იგი, რაგან მოვიდეს
 დღეთისა მამსა თქენთათა და ძეგლობთა თანა წიადეთა'.

1. ვითარცა გულისხმად უფლებანი, ვითარმედ ქმნი ფარისებრთა მისი, რამეთუ იესუ უმრავლესთა დამოწმებელს და ნათელ-სცემს უფროსს თოვანესა 2. არა, თუ იყო იესუ ნათელ-სცემდა, რამედ მოწაფენი მისნი, 3. და რამეთუ სწავნიდნენ ქვეყანას და მოვიდა მერმე გალილეად 4. და იყო მისი თანმარსლებად სამართა 5. მოვიდა იგი ქალაქს ერას სამართლებლისა, რომელსა სახელი ერქვა სეკარ, მახლო-მედად დამას მას, რომელ მისეც იყოთ ძენს თვისს იოსებეს 6. და მუნ იყო წყარო ერთი იყობისი და იესუ დამამარსლები ეზის მისეცა, ვადი წყაროს მას თანა და იყო განი მუქქეს 7. მოვიდა დედაცაჲ ერთ სამართათ ქუხად წელისა ბქეუ მას იესუ მასუ მუ. - 8. რამეთუ მოწაფენი მისნი მუხლოდ იყვნეს ქალაქად რათა საზრდელი იყოდნ 9. ბქეუ მას დედაცემან მას სამართებლმან: 'მუნ ბერია ხარ ვითარ ზემან სუხად ითხო დედაცესა მისეცან სამართებლისა? რამეთუ არსადა მოესმინან ბერ-რახი სამართებლისა?' 10. მოვიდა მას იესუ და ბქეუ: 'უფროსაჲ ეწოდებ მუნ ნამუ იგი ღებროსა და ვინ არს, რომელი გეტყვას მუნ, ვითარმედ: მასუ მუ, მუნსეც ითხო მისეცან, ვცა ხოლო თუძეცა მუნ წყალი იგი ცხოვლი?' 11. ბქეუ მას დედაცემან მას: 'უფალი, მუნ სარწყველი არა ვაქუს, და ჯერლუბული ქუც ღრმს არს აქ ვინა ვაქუს მუნ წყალი ცხოვლი?' 12. ნეთუ უფოდეს ხარ მუნ მამისა მას ზემანს იყობისა, რა მუღმან ქუც ჯერლუბული მოვიდა ზემან? და თაყადი მაცემან სუხად და ძენი მისნი და სავსებარი მისი 13. მოვიდა მას იესუ და ბქეუ: 'ყოველი რომელი სუხოდეს მესს წელისეცან, მერმეცა სწავრობდეს 14. ხოლო რომელმან სუხა წელისეცან მისეცან, რომელი ქუც მას, არა სწავროდს უკუნისმდე ხოლო წყალი იგი, რომელი ქუც მას, ვცის მას წყარი წელისა აღმოდინებულისა ცხოვრებისა მას სავსებრსა 15. ბქეუ მას დედაცემან მას: 'უფალი, მუც მუ წყალი ვად რათა არა მწყროდს და არცა მოვიდა იქი ქუხად წელისა 16. ბქეუ მას იესუ: 'მოვედ და მისადე ქმარს შენსა და მოვედ იქი 17. მოვიდა დედაცემან მას და ბქეუ: 'არა მისეს მუ ქმარ ბქეუ მას იესუ: 'ყოლოდ სოქუ ვითარმედ: 'არა მისეს მუ ქმარ', 18. რამეთუ სოქუ ქმარ ცვალესელ არს მუნად და რომელი-იგი აქ ვიცის, არა არს იგი მუნი ქმარი ვად მართალი სოქუ 19. ბქეუ მას დედაცემან მას: 'უფალი, ვცხოვრეს, ვითარმედ წინ-წარმეტყველ ხარ მუნ 20. მამნი იგი ზემანი მამისა ამას ზედა თაყენის-სცემბეს და თქუენ იტვიო ვითარმედ: 'იფესელ-მისა ხოლო არს ავგალი, სადა ღრმს თაყუ-ნის-სცემან' 21. ბქეუ მას იესუ: 'დედაცო, მუნ ვარწყმენს ზემი, რამეთუ მოვიდეს განთა რაგამს არცა მამისა ამას, არცა იფესელ-მისა თაყენის-სცემბეს მამისა 22. თქუენ თაყენის-სცემბი მას, რომელი არა იყოთ, ზემან თაყენის-სცემბი, რომელი-იგი ვიყოთ, რამეთუ ქმნი ბერიათა არს 23. ხოლო მოვლენან განთი და აქვე არს რაგამს მუხმარტენი თაყენის-სცემბელი თაყენის-სცემბეს მამისა სულითა და მუხმარტე-ზოთა, რამეთუ მამა-ცა ვევითარათ თაყენის-სცემბელთა ვიქუმს 24. ხოლო ღებროს არს და თაყენის-სცემბელთა მისთა სულითა და მუხმარტებელთა ღრმს თაყენის-სცემან 25. ბქეუ დედაცემან მას: 'უწუ, რამეთუ შენსი მოვიდა, რომელსა ბქეუმ ქმარტე რაგამს მოვიდეს მან კუხინას ზემან ვოველი' 26. ბქეუ მას იესუ: 'მუ ვარ, რომელი-ქუც ვადამ მუნ 27. და ამას სტელისა მოწინეს მოწაფენი მისნი და დედაცრა, რამეთუ დედაცესა მას ვცხოვდა, ხოლო არა ვინ ბქეუ მათგანმან, ვო-თარმედ: 'არს ვიქუს, არუ არს ვადამ მისეს?' 28. დაუბრუნა სარწყველი იგი თუ-

დედაკაცს მან და ღვთა ქალაქი, ჰქვია კაცებსა მის 29. შივი და ძილვი
 კაცი ერთი, რომელმან ჰქვია მე უფლოვე რაიყ მუქმა ნუჯვე იგი ივის ქრისტე
 იგი? 30. ემთხიადოღეს ქალაქსა მისგან და მოვიდოღეს მისა, 31. და ვერც არღა
 მისრულ იყნეს მის, ევერებოდეს მან და ეტოღეს მოწიფნი მისნი შიძულარ
 ბერი ჳამე. 32. მან ჰქვია მათ შუ სანქელი მიქეს ჳამად, რომელი თქვენ არა
 იყით. 33. იტოღეს მოწიფნი იგი უჩიოთამს ნუთუ მარათუ ვან მაესა ჳამად
 34. ჰქვია მათ იესუ ჳენი სანქელი იგი არს, ჩაათა ვო ნესა მისი, რომელმან მო-
 მღელანს მე და დედაბოღენ სანქენი მისნი. 35. არა თქვენ სანქეთ, ვითარმე: 'თახ
 თვედა და მესა მოწიოს?' ას, ვეტვე თქვენ: 'სახილეთით თვალნი თქვენნი და
 ძილვი ენობირი ვეე, რამეთუ ეახიოთრებულ არსან და მან მკად, 36. და რომელ-
 მან მომკოს, სსივდელი მიღოს და შერბოს ნათუა ეხოვრემსა მის სსივრემსა,
 ჩაათა მოქველი იგი და მოქალი იხარებენ ერთად. 37. ამით არს სიტყუა იგი
 ჳემსარტ, რამეთუ სესია არს, რომელი სესესი, და სესია არს, რომელმან მომკოს.
 38. მე წარეკლანენ თქვენ მომკად, რომელსა არა თქვენ შუერთი, სესანი დაშერეს,
 და თქვენ სანრომსა მათსა შუეველი'. 39. და ქალაქსა მისგან სანარტველიანს
 მრავლათა ჰქვამენა იგი სიტყუთა დედაკაცსა მის წამებთა, ვითარმე: 'ჰქვია მე
 უფლოვე რაიყ მუქმა'. 40. და ვითარცა მოვიდეს მისა სანარტველი იგი, ევერც
 ბოდეს მან უფად მათ თინა და იო მენ არ დეე. 41. და უფროს და უმეტეს მრ-
 ვლათა ჰქვამენა მისი სიტყუათა მისთათუ. 42. და ეტოღეს დედაკაცსა მას: 'არა ამ-
 იოთიან სიტყუათა შინთა ვერმანს, რამეთუ ვეე არს ჳემსარტი მქნელი სოფლი-
 სა'. 43. და თრისა დღისა შებევამად მოვიდა შერ და წარვიდა ვალოლუად. 44.
 რამეთუ იყო თაყამან წამ, ვითარმე: 'წანარტველი თქესა სოფელსა
 შუერსებენ არს'. 45. ბოლი რაგმოვი მოვიდა ვალოლუად, შერწინარეს იგი ვალო-
 ლუველითა მათ, რამეთუ ქოლუაყა მრავალი სანწიელი, რომელ ქნა იერესალმს
 დღესანწიელსა მის, რამეთუ იყნითა მისრულ იყნეს დღესანწიელსა მის. 46. მოვიდა
 მერმე კანს ვალოლუადსას, სდაივი ვარდაეცო წელი დენად და მენ იყო სე-
 დწიელ ერთ, რომელსა ძმ თქნი იფა სწული კვერნობი. 47. მან ვითარცა ენა,
 რამეთუ იყო მოღული არს ჳერმტნით ვალოლუად, მოვიდა მისა და ევერებოდა,
 ჩაათა ვარდაიოდეს და ვარტერის ძმ იგი მისი, რამეთუ მისეა სიტყუად. 48.
 ჰქვია მან იესუ: 'უკვეთე ნამ და სანწიელ არა ძილვი, არა ვარტერეს'. 49. ჰქვია
 მან სიტყუალმან მან: 'უფლო, ვარდაიოვე, ვერც არღა მომკედარ არს ქრმა იგი
 ნენი'. 50. ჰქვია მან იესუ: 'უფლო, მე იგი ჳენი სოცხალ არს', და ჰქვამენა კაცსა
 მის სიტყუათა იგი, რომელი ჰქვია მან იესუ და წარვიდა.

51. და ვითარ ვარდაიოდა მოვევოდეს მან მონანი მისნი სხარულით და
 თქვეს ვითარმე: 'ქრმა იგი ჳენი სოცხალ არს'. 52. კოხიოდა მათ ვანისა მისთეს
 'რომელსა მოქნად?' ქვეს მან: 'კუმ, მეშუდეს ვანსა დავტვე იგი სოცხებან'. 53.
 მოყრნა მამსა მისსა ვანი იგი, რომელსა ჰქვია მან იესუ, ვითარმე: 'მე ჳენი
 სოცხალ არს' და ჰქვამენა მან თაყანსა და უფელსა სხელსა მისსა. 54. ქე მერმე
 შერც სანწიელი ყო იესუ მისრულ ჳერმტნით ვალოლუად.

შრომა და მოღვაწეობა დირსად ცხოვრებისა წმინდა და ნეტარისა
 მამის ჩვენის კრეოლისი არქიმანდრიტისა, ხანძობისა და მღვდელისა
 აღმამწებელისა, და მის თანა ქსენუბია მრავალთა მამათა ნეტარისა

(ნაწევრები)

საგარეო მხარე

1 შინად მტკაველებსა ვეხლო არს წმინდა, ხოლო დეპლო თქონა
 ირველი, ვითარცა თქუა სოლომონ.

ამხელ აქ მე ვინათგან ვერ ძალ-მე მოკლევდელა დოკცია და სულელთა
 ყოველთა უფარცა ვარ, ნაკლულევანება ჩემი არა მოვლომს დეპლოად და ზეს-
 რამე უფრობესად შემრაცხეს, ჩათა ვიტყოდი დირსად ცხოვრებისა დემონს-
 მოსილთა კაცთა, ნეტარისა მამის ჩვენის კრეოლისი და მოვლთა და მოწვეთა
 მისთა მადლითა და შეწყნითა დროისათა, რადგინცა შევლო უწყესა მძე-
 ნელთა ჭეშმარიტად თხოობლი მოწვეთაგან და მოწადის მოწვეთაგან მის წმინ-
 დათა და ნეტარისა მამის თხოთა ვსოვი ირცქობივე ღმრინება უბღურესთა ჩემთა
 ქრეს სტეკათა მათ წერთა.

2 ესე იყო შერი წარჩინებულთა დიდებულთა და მარალმოწმენთა მს-
 დეათა და სხლსა შინა სამეურის დიდის წესე ქრისოვისსა აღზრდილ იყო ეს
 ლთა კოლადმსურისა დედოფლის, წესეს ცოლისათა, რომელსაცა ვხელა
 რამეთუ იყოცა მსწული მისი და სმოთგანვე დედისათა შეწირულ იყო ღმრთის
 დედისგან თქონს, ვითარცა სმოულ წინწარმეტყველი, და მარცხსა შინა ისარე-
 პოდა მგავსად წინამორბედს, რამეთუ სწმოთგანვე იქონა და კარცა არა შეეს
 პრის მისს, ვინათგან ქრისტესსა ვახვეთს სული თქონი სანკურთხევლად და ხ-
 ტიცა მინახვებისა ექონს, რამეთუ თუთხოვდილ იყო იგი სიმღერისგან ქრისთის
 და ყვდისგან აღრევის კაცთა და მარტოდ იყოფენ თქნს მის სდევრსა, რ-
 მელს ვანქტებულ იყო ამბოხსეა დაუფლებულ უწოდან მას სხელი.

ხოლო გულმტყობისა სწავლისა გამსკრებელი იყო ფრად, რამეთუ
 მწარედ ხოლო დასწავლა 'დავით' და ექთა სწავლელი სწავლას სდევრისა
 სმობურთა ქრთელს ქანს შინა ყველი დასწავლა და მწიგნობრობათა ასეა
 მრავლთა ქათას და სდებოთხი წიგნი ზებოთი მოწვერათხა, ხოლო სმობურთა
 იგი ამს სოფლსა ფლოსოფისთა ასეა კოლიად და, რომელი პოეს სტეკთა
 კოლია შეწყნარის ხოლო ვერკული ვანადრს და ვართიქუა სობრედე იგი მის
 სხელიწად ყველთა პრის ხოლო ვარემეს მას სმობრესსა სოფლისსა მარობნ
 სტეკსებრ მოქტელის, ვითარმედ 'გან-რამე-კოფი დემონბნ სმობრედ იგი ამს
 სოფლისა'.

სტეკთა მისი იყო შესხვებულ მარლითა მადლისათა ჩუგის იტყნ
 შინად აღადრ პრის თქონი და წესი ვარჩინბნ ქანს თქონს და მსაქისა ზედსა
 თან სანოხსაცა კოლია მარდებოდა რამეთუ არა იყო ვითარ ქმბური, მხოთ-
 მარ და ქმბათა გულმსობურთა მოუკრბ, ამხელ თუთთა თქონი დანხელ წინ-
 წარმეტყველთა სტეკთა იტყნ, ვითარმედ 'პური გულმსობურთა არა ქმბი' და
 ვარე მოდის სობრედელ სვლბსკოა კარცთა თქონთა გამსატკოებულად ნეტარბნ
 კრეოლ, მდამდობნ ველთა და ვლბსებნ სულთა, მუჯერობნ მათათა და
 მოწველებნ ვარემთა, რამეთუ ძირს სწმინდისა მარადის კვლსა მისსა დანხელ
 იყო აღმობცნარბ ყველსა ღმრთმსობურებისსა და წესეი ჭეშმარიტებისა

სარწმუნოებისა აღიარებდა ხელს მისსა და ხყოფი ღმრთისა სიყვარულისა ვაზ-
დაცხება მის შობის და ქვეყანათა მრავალღვრთისა ყოვლად განგებთა ცხოვრე-
ობა და მამუკი ქვე სამღვდელთა საწინოდ უფლისა ბოლო იყო ხალხეთა დიდ, კარგეთა
მხელ, მსაყრის სრულ ყოვლად ყოვლ სრულად, გუამთა შრომად და ხელთა
უხარო

3. მამს კვდიწოდეთა მათ, აღმზრდელთა მისთა და სანატრულმან გუამან
მამს და ვრის სობრავლემან მხელს ხუცად ვრთხვეთა ამის წყაროსთა და პრქუტს
მაყარითა მათ და მშობელმან მამს: შულო, ყოვლად ყოვლო და სარწმუნოთ
ქრისტეს მონათ, ამს, მოწინა, ვამს წინაწარმეტყველთსა დავითის თქუბულისთა, რა-
მელსა იტყუს 'ვინ ავიდეს მთას უფლისსა, ანუ ვინ დაივდეს ადგილსა წმინდსა
მისსა, არამედ უბრალთა კვლითა და წმიდა გულისთა', და 'ვინ მუნ ესოფა ქრისტემან
უბრალთა კვლითა და წმიდა გულისთა და რასთა მუნ აღხვავ მთას უფლისსა და
დაივდ ადგილსა წმინდსა მისსა შეწირველად წმინდსა და უსიბრლოსა მსხვერპლსა
მისსა ღირსებისა შესწავლად და სხოდ ხელთა და ვარცთა ჩუფთა'.

ბოლო ამს წყაროსა დადაყთვად აქნდა სიყვარული მღვდელობისა,
შეზრუნვა სიყვარული მთას ხელს და მის დიუკ სიბრალთა მსაყრის მისის და
პრქუტს მათ: 'ვინ სტოეს ქვად და სტოესსეთს მუხმის', მამს მოუვტს პრქუტსა მათ
მაყარითა და პრქუტს მუნ მოუცა ქრისტემან ყოვლი მოხუცებულესთა ვარცხისა,
და 'ვინ ხელარს უწი აქნესთ, არამედ მოწინად აქნეს პრქუტსთა ქრისტესსა და
მამს მის მღვდელობითა, რომელმან იწი ჩუფთეს, მღვდელმან მან სავსეებმან, და
ჩუფს ყოველნი ვუცხებთა'.

ბოლო წყარო ვრთხოდ დავებოხლა მათ და ხელთა ღმრთისათა იკვრთს
ხუცად ვერცხისსებრ მუდარეზელთა მისთასა, რომელ მუდარეზად ქრისტიანებთა
საღმრთოთა კანონთა კვლესა მისსა და ქრთა მოწინად აქნა სობრავლ იგი
ქრთა.

4. მამს მაყარნი იგი განზრახვადეს ემსკობობისა მისსა ბოლო წყარო-
მან ვრთხოდ ვითარცა ძლია თუი თქი ვარცხელად დიდებესა მისსა, ფრთად წუხედა
ველი მისი და განზრხან ფრთელად სიყვარული თქილ ქვეყანთა.

5. და ქვეყანას ყოვლისა განზრხებეს და გზახნას მისსა პოქსა მოყვანის
ყოვლნი შეწყვეთა ქრისტეს მღვდლისათა სისა, რომელსა ეწოდა სამან, დვდის-
ღმრწელი მისი, იმისსა მკორედ მამუნელი და ემსკობობის მისი და თვეფორე ნუ-
ქსა მამუნელი და მამა, და ქრისტეფორე კრკოსის მამუნელი და მამა ქვე
ოთხნი შეწარეწეს სარწმუნოებმან და საღმრთომან სიყვარულმან შეამტოქენა
ქრთხებულ შერებულნი, ვითარცა ხელი ქრთი იმისთა ვუამთ მისა დამტოქე-
ბული.

მამს ქრთისა მათ ქრთითა აღიბეჭეტეს თანი თქნი მღვდლებისა მუდარით
მით ხელსა სავდელთსა სტოებისსა ვერისათა და სხარული წარცხისსებრ
ესისა მის და მოუვტეს იმნი ქრთითა იმისსა პრქუტად.

ბოლო იფეტს იმისსა მამნი მკორედნი შერებულ ქრისტეს სიყვარული-
სათეს, ვნათებან პოქსად იგი წმიდა იგი მკორე კვლესთა წმიდისა სათლისმე-
მელისა და იგი წინამძღოფისა მათსა სხელი ამს ვითარცა, რამეთუ მესამე მამთა
იგი იმისსა, რათებან სხოდ და მტრთა ვარდაცხელებულ იფეტს ამს წყარომან
ამს ვითარცა, ვითარცა ძლიან სანატრული მამთა ვრთხოდ და მოუვტეს მისნი
გულისსა-ყო საღმრთოთა ცნობითა ღირსებისა მათსა მადლი და შეწყვეტან იმნი

სხარულით, არა ვითარცა მოწყვენი, არამედ ვითარცა უჩემოვენი მის და იმის წელიწადის გამო იყენეს იმისს მამა ვრცოლ და მოუდანი მისი დეკრეთი დეკრეთი მონაზონების შრომისათა, ვითარცა იყო წესი მის გამო მონაზონთა.

ბოლო მამის ვრცოლს სწავლა მარტოვად დაუდებია, რამეთუ ესრეა მკვლითესრეთი ცხოვრება მარტოვდმოვითა მათ სერცესა მის შინა უკანონოსა, რომელთაზეა მარტოვდომენ მთავარისაზედ შეუხველითა და ხელთა ბოლო რამელსზედ ფარულად იყენეს უფლისა მათ ნეტართა მოხილენს წიგნთა ვრცოლ და კოლოთა ქვეათა მათი ისწავნენ, რომელითაგანს - ლოცვისა და მარტვისა, რომელითაგანს - სიმადალესა და სიყვარულსა, რომელითაგანს - სიმშვედესა და ვაჟ-რისხველობასა, რომელითაგანს - უბოვარებისა და ქვეყანისა ზედა წოდისა, ვინ თუ ზეგდომით ბოლს, რომელითაგანს - უბრუნებისა და კლესიქმარსა დეზობლითა და მკაცრთა მათთა ხანობითა, და ესრეთ სწავლითაგან სულიერთა აღსვენებნ მათკეთის სყოფლადვე თქსა, რამეთუ ესრეა წიგნთა მათგან, ვითარზედ 'არქიტექონსტუ სოფელსა ქვეყათაგან ჩუენთა კოლოთა'.

6. მის გამო იყო ვინსუ მერს ხსენობს მარტოვდმოვი კეთ, მათალი და წიგნთა, რომლისა ხსენოა ქვედოსა.

მის გამო მოიწია ხსენობს სახითა მამა ჩუენი ვრცოლ წიგნთა მის ბერისა და ვითარცა იმდენს ვრცობნით, ვინხარეს ფრთად და ვენს ლოცვისა მამს ნეტარსმან მის ბერსმან არქუა შერქობს წიგნთა მამთა ვრცოლ, რამეთუ მდველი ხარ მენ. და უო ლოცვისა მამსმან ვრცოლ, და ვითარცა მრავალბობსა მკვდობნისა სიყვარულნი, მოკობნისა ფრთობისა და სხარულით დასხვეს ბოლო ნეტარსმან ვრცოლ არქუა 'ვამადლობ ქრისტესა, რომელი მოძიბოდა სყოფლად მენდა შვილისა მენსა და დარს-მყო მე თავების-ცემად კელისა წიგნთა ფრთეთა შენობასა, ვამორჩეული დროისათა ამოვრთვან იყენ წიგნთა ვერსი მენი სიყვარულსა მენდა და მე წენასა დარსთა ლოცვისა შენობა და წიგნთა ვერსი მენი მარადის იყენ ჩენ ზედა უბრუნებისა ამს მოხვედბულისა, და მკობნითა დღეთა შეზღვრობად იბოლო მტვერქმენული მენ, წიგნთა დროისათა დღეთა დღეთა უბრუნებს ხარ, სქობთა კელა უბრუნებს ხარ ჩენსა, რამეთუ მენ იყო შეწყნობი კოლო მრავალთა ბრძოტეულთა სიბოვართა ქრისტობისა და სულისა ჩენისა სიყვარულსა ვრცენი და სოსა'.

მამს განმარტად ტაბლასა მკაცრად ჩუენდობისა სხარულით, რომელი და ხედა დიდსა მის უბოვარებისა მისსა, და აკობნის მდველობითა და იწყეს მამად მარადის მტვერული სულისა სარდელისა მის სიტყვისა 'უფალი იესო ქრისტე ამოვრთ ჩუენი შეეწყნოლენ ჩუენ' და ქობითა მათ სიბოვრითა ფრთად იშუბენეს, ვითარცა დიდდობისა სიბოვრითა, და ვითარცა მოიღეს სარდელი, კელად იწყეს სულისა ცხოვრებისა ხსენებისა და იყო ვანებობობლად სიტყვისა მათ მოისის, რამეთუ დენ იყო დარქობნდა და დარქობნითა უბრუნობითა ლოცვისა მის მათსა და კელობისა დროისა.

და ვითარცა მოხილეს უფლი სანბნის ხსენობსა და ფრთად მტვერითა წიგნთა ვრცოლს მამს არქუა ნეტარსა ბერსა წართვედ იმისს და მარადელ ბოლო მივიღე მათი ჩენთა თხა, რომელ დაუტყვენ მენ, რათა მივიღენ ჩენ თხა და იყინოთ აკობნენ წიგნთაგან ლოცვისა შენთა' და ვითარცა მოიწია იმისს მარა მათი თქსთა ბოლესა წიგნთა მის ბერისა და აფვილისა მის, კოლოთა სყოფლისა დროთაგანობულისა და მარადელ ბოლო მივიღენ ამს ვითარცა.

ობიზის წინაშეობისა, და მოიღეს ლოცვა წმინდა მისი და მათა ყოველითა და სხარულით მოჰქონეს ხასიათი, ვეს ლოცვა და მოკითხეს წმინდა იგი ზეჲსი, ვთხარე ზეჲსის ძეგლობი, ხოლო მან განმარა ხოლვა წყაროთა მათ და ჰქვენ მათ თქვენ ხართ სწინდის ნაყოფი, მეტნარეხი სულნი, ვარდნი ზეჲსი 22
ფინიქი კალინი და ზეოსობლი ნაყოფსაქენი, ზეითა მათ სწინდისათა 23
ხელნი, რომელთა ხოლვათა დღეს განიზის სისერს ჩემ და ამაღლდა სხარული ჩემ, ვთარე არა მარტოქესა ძმეოთაგან იხარებენ უფროთ ქე თქვენ ქრისტეწმინდისყოველითა ამს მოთხ დანერგეთა, ხოლო მათ ჰქვენ წმინდა მათ, სიტყვათა შინა პატრი სეჲსი ზეჲსი მუნებათა არს არამედ დაძმარევენ ქრისტეწმინდისა შეზღებულებს, ქესის პრძინება ვე მადლიერი, და ეს არს ჩემდა, და იმეტი უფლებან მოკვამ ჩემდა მადლი ქე ჩათა დონად ემსახურთ სწინდეს შინა ვარე აღსარულამდე შ, წმინდა დობროსო, მამნ ჰქვენ ზემან დღეცათო მარულ არს ველი თქენი მახერგვად მოხეცებულე მას ჩემს, ხოლო ქე უწოდეთ, ჩემთა დობროსათა ვარე სიკვდილამდე თუ ემსახური თვის ჩემს იმ მე აღმოქვამს უფლისდა ვარე აღსარულამდე ჩემდა მარტოქემოვესა, სულითა ველი თქვენ თან ვარ და იმ ვერარს ჩემდა აღსაქვენსა სქმით აღსრულება

7. ამის შემდგომად ჰქვენ წყაროს ვარეობს წყაროთ კაცთა მოთხ, არს მხლობულად ჩემსა ქვანი მერე წარმეყენე მუნ შნ და მათა შინთა, ჩათა წმინდა დღესი ჩემთა მას შინა აღსარული, რამეთუ მერეველი ყოვად არს ჩემს ვარეოთ შინა ყოვად ხოლო ქე აღმოქეთ, რომელ ჩემდა სიკვდილამდე არს განმარადელი აფილეს ამს შინა, და ვერარს დანერგა თვისს მას სწინდისებულსა და სიტყვათა მისი განმარადე და მათ არდარს იკადრეს ცილობად, არამედ მივიდეს მის თანა ქვამად და ვეს ლოცვა ხოლო ზემან თქვენ ქე არს განსიფინებული ჩემი უკრისამდე ამს დიდმევერო, რამეთუ მანეს ქე, მამნ ამბროს-უფეს უწოდეთის და მოკეტ მხეობისა წმინდა მას წყაროთ მათ და შამოვიდეს აფილეს მას დობროსო მუნ სწინდისა სპობმარე

ამის შემდგომად იყო მან ხასიათისა შექება და ვარობით ვერარს დანერგეს აფილეს მას და იმეს სქმელ სწინდისათეს ქვეყნისა დავიკება, რამეთუ ველი იგი ხანძობისა უფიქლეს არს უფროს ყოველითა მათ ვარევისა უფროთა და შრომითა დღესი ქმეს აფილი იგი, რამეთუ არს თქვენდა მათ ცელი და წარქე არე სხვა ვეჲთარს სქმით, არამედ იმხელთა მათთა მოკეტს ყოველი რომელი იმთა ველი მათთა და თანამეწე ექმნეს ყოველითა სქმითთა და ვარეოთ სულნი, რამეთუ მას ვანს სხვათა მონატერა არს შნ იყო მათ ქვეყნითა თქენი იმისა, და არე მოვლითი ვარეკენი ძლევიდეს ძლეად შექებისთეს მათ ქვეყნითასა, რამეთუ ვარევის და ტარის შინა, და შექების და ყოველითა მათ მხლობულითა ქვეყნითა მერევენი იმეგობრეს დამეხებულ ტყუთა შინა აფილი-აფილი

ხოლო წყარომან მამან ვარეობს პირველად აღაშენა ძელისა ველისა და შემდგომად სიკვდილი თვის და მათი სწინდის მათთა მერე და ვით სწინაო სარტოვხელ დიდა და დღითი დღე აღარმეგობრეს ამანი და თანხარს იქმნებოდა პირველითა მათ მართალითა და მონაწილე წმინდათა მოწამეთა, მწიგნობრეს რათა დღეწილსა მას მონახონებისა მკაცრად წმინდათა მოწამეთა და უფროს მათა

რამეთუ მარტველი ერის ხელი ვამს იქამუჲ, ხელი ქუნი ყოველს ვამს იქამუ
მოვეს სხვალთაჲს ქრისტესმისა.

მ. მს ვამს ნეტარი იგი ზეი ყველის მოხუცებულ იგი ფრად და მის
ღებულ კარცთაჲს ვასლავად მამს მიუდა მამს ზეი წმიდა გრიგოლ და
მანოი, რომელნი იყუნს მს თანა ხლავად ზერისა და ვითარცა მოკობეს მსვეს
'გუარეთს, წმიდა მამო, რამეთუ აქ მოხელ უფლისა'. ხელი მს ჰქუა
'ღმერთი მშვიდობისა, სიყვარულისა და კეთილშეგარებისა იყუნ თქვენ თან ვო-
ლადვე არამედ ხელთს ღოცუ-ყუი, წმიდანი მამანი'. და დაიძინა ნეტარმს ზერმს
და ტპილ ვუ მს ჰრული მის ხელი მამამს გრიგოლ და მამა წარმოიყუნს
ძლევიშვილისი ვუბს მის და ვალობითა წმიდათა დამარტეს იგი სულესს მს
მამს ხელთა ღმრთისათა განმარტებლობეს მამს ქრისტესმამათრნი.

ხელი მამა გრიგოლ არავს უღმოსავსა ზეწმარტება, არამედ პრველად
ვაბოცადს ყოველს ზედა ყოლისა საქმესა და უკუეთო იბოვის ვალობითა უმარო,
უხაკველი და ურტქეველად სიძახლითა მოჩალი წადივად ყოველს ზედა
ყოლისა საქმესა, იგი ზეწმარტის სხარულითა ამოსესცა ყოველნი მოწაფენი მისნი
ყოლ იყუნს ფრად და ღრსად ზეწმარტებულ საბოვსათა მისთა წმიდათა და
უმაკებობეს მოხურასა ყოლისა - და ქრეთ ყოლად ცხონებობეს იგონ
სულიერად, ხელი კარცვად დიდს იწროვსა იყუნს.

მ. და მთ ვამს მგლობელი იგი ამო ქვეყნათა ღმრთისმამური კვბ-
წყის დიდა სერატქინის ანტ კერასღატო, ყოლად მოწმებენს, რომლისა
ვაბ დავტრეთ ქარველია ზედა მოურისა მის და შულის მისთა ვადრ
უკნისმდე ვამს და კვმოდის მს წინაჲ და შულის მისთა, დიდებულთა მთ
კვმოდეთა წინაჲ ზეწმარტებულ იგი წმიდა გრიგოლ.

ხელი იგი უნს ანაური დიდებელი წინაჲ ანტ კერასღატოს და ქ-
ქუ მს სხელი ვამრულ დიდებულთა და აქ ნათესაეთა მისთა ჰქუან დიდებულნი
ქუ ანაური ზეწმარტ იგი ყოლისა სხარულითა და სიძვირითა, სიბრძნითა,
სისიკითა და მოყნებითა, და ყოველს ზედა საქმესა განმარტეველითა და ყოლად-
მოწმებულობითა ქხელ იგი.

ამს იქამუჲ ზეი სოფელნი მსლობელად ვამს ნეტარისა გრიგოლისა
რომელმანცა მოწაფეთა თქთა უბოვრესა იბოლა რა, მოწინა ხელთა ღმრთისათა
სხელს ვამრულ დიდებულთადა ხელი იგი მს არა დავდა, არამედ
ღმრთისმოუკარს მუღელს მის მართ სარწმუნებობითა მოვეს მამს ზეიწა ვი-
კოლს და ვეროვად პეტრესა და მარკოსი ყოლისა ვანუტევი და თან კენი
წარმოიყუნს შესამრულად და ჰქუა წმიდა მამო, ამო კეთი მწივე გზა
მონატრისა შინისა და სულიწი სულიერთა შულისა შინთა უხრუნველ იგონ შე-
ყან, რამეთუ არა დავადეს სხლისაგან ზეიწას, არამედ წმიდათა მის ღოცეთა
იქეთთა ქტებულ-კუვეთთა უფალი ხელ ვამრულ და მუ მუველი ზეი და
შულის ზეიწას' და ქრეთ სხარულითა მოუდა მონატრად თქს მამა გრიგოლ და
კანატრ მისთა მთ ფრად რამეთუ ღმერთმს სერატესის მადიდებულთა თქთა.

ხელი რავმს მოწინა სხელ თქს ვამრულ მოყანი, მამს თქუ
ღმრთისმოუკარეს მუღელეს მამს ნეტარისა მამს გრიგოლის მოხურა და ვო-
თაროვი მს სხარულითა ვანუტევი და ვითარცა ქს ქუ დიდებულსა მს ანაურსა
მადლი შეწინა ღმრთისა წმიდა მს მხელესათს სხელს თქს და აყრის
მუღელს თქს და მარადე ხელი დამარს წიქნი კვდებისა და წარავლენს.

კეთი კოლინი, ჩათა კვლავთა შრისთა სხელს მისა ხოლო მამა ჩუნი ნე-
ტარი ვრყოლ მოძულ იქნა სიტყუათა მისთა და წარსუა კეთა მათ მი-
ღებულთა.

და ვითარცა ესა მისუთა ამს ნეტარისა, აღუა და მიუკეს წანა განსრულ
მხარეი მეურსა, და თუფინს-სუა სხარულით და ამირა-ჯუფდა წარსულ
კლათ მისა წიდას მს და წარუგნა ბატონთ სხელ თესა და მრავლთა დეკთა
განსებრა, და წარმოუგენს წანამ მის რახინ იგი ძენ თესი, უფლად კოლინი
და უფლითუე მყავსინ ვარკელ მამის მათისინ ბატონი გურამ, ამჟამ და
მბუღასა და ბქუა ნეტარს ვრყოლს წმინა დმინათ, აგრისთქ ქუნი წი-
დათა კლათ შუთა დასმითა ჩუენ მშობელთა მათა თინა!

და ვითარცა იხლა წიდას მს ფრადი სარწმუნოება კურთხულთა მათ
მეღელეთა და შუღათ მათთა, მამს აღუა სხარულთა ცრებულთა სესმ და
დებურსა წიდას კლთი თესი სმრისინს მამარა და ბქუა უფლით, მიხვე
ლოცესა ჩესა, ვლახეთს მონის შინისა, და ლოცეთა უფლთა წიდათა შუ-
თათა აკრისთქ მშობელნი შუღლითური და შუღლი მშობელთა თინა, კოლიად
მოწმუნქი ეს და მადიდებელნი წიდას სხელთა შინისინ, და ჯუარი დამწერა
უფლთა და დედა მამს ვარკელ ბქუა წიდას მს: 'ქრისტეგან სუქით
დაბტოცენ სიტყუთა ბუეთა შინთა, ღარსო მამო, და ჩუენ მოგვეყრნ უფალმან
გულსმოდენად მახურებას სწიდას შინთა ჩუენ თინა არს კორციული კოლი
და თქვენ თინა არს სულიერი კოლი, და ქუნი შეესწავთი ურთავრთა თქვენ
მონაწილე-გვეყნით წიდათა ლოცეთა თქვენთა ქორებას ამს და შეხვედრად
სიკეთლისა, და ბუღლი ჩუენი ღარს-ფერი დასმად წიდას თინა ბუღლი
თქენთა და ლოცეთა ჩუენთს ურწისამდე განსქეთ მონსტერსა თქვენსა, და ჩუენ
დგობქეთა ქორებას ჩუენსა და ქორებას შუღლი ჩუენთსა შუღლით შუღლი-
მე თინა-გუა თქუენი ღარსა და მონსტრისა თქუენთსა ვითა ურწისამდე არ-
მე წიდათ მამო, საინე კოლი დედათა თესი სარკვრებულად ვამონსეთ,
ჩათა ეს მტენსა იოს ჩუენ შრის ნათესაის ჩესა უფლო მოწქე მამკაცი
იოს, სარკვრებულად მის სხეთა იოს, და უფლო ვრის ჩესთა მოწქემ
დედაკაცი იოს, მუნ დამეცვარს, რომელიც მუნ ვამონინ ქუეყნისა ამს აფელი,
მუნ მიერ კურთხული და ვითარცა მიცალებულთა მამათეს სხეთა განსწქეთ-
ნი, ვრყოფ იოს სარწმუნო მიცალებულთა დედათა იქ მტენულს მს'.

ხოლო ნეტარმან მამამს ვრყოლ ბიჭ-თი გულსმოდენად და მიუ
დელი კოლი ვენაოლქ მბლობულად ჯუარი დამწერა და მუნ დამტენქ მონს-
ტერი დედათა, რომელს იქ ბქუენ ვენაოლს ვანი და ვამონწირველი მღვლე
ვინს მისთეს სხეთით განსქეს ნეტარმან ვრყოლ ვერბითა ვარკვილთით.

და ხოლი ვარკელ დიდებულმან მხარემან, ფრადითა კოლითა წარ-
მოგზენს მამა ვრყოლ და მისენს კურთხურინ და სოთი უფლი კურთხურის
კლქობისა სარკვრებულად და ქარე მიუდა მამა ვრყოლ თესს ვინს და განსარტ
მოწყუთა მისა, მღელი მსქეს ქრისტეს და ულოცოლქ მღელაქეთა მათ.

ხოლო ნეტარმან ვრყოლ აფელი იგი სკულქობთა დავაყ და ვითარ
დამწქესა კლქობისა, ლოცეთა ცრებულთა წარბეუა და ჯუარი დამწერა აფელს
წიდას კლქობისა და იქვე მტენად და ქარე კოლიად ვარკვილად ბუელი იგი
კლქობა სხეთისა მწქენითა ქრისტესთა და მონსებთა წიდას კორცილთა და
ლოცეთა ნეტარის მამის ვრყოლთითა ხოლი კორციულად მღელქობთა დედა

ბელის გამრეულ მოაზრისათა და ყოველთა მართლმორწმუნეთათა მან ვინა ყოველთა მათ წილათა უდაბნოთა მისი იწვეს წილათა მამათა მონასტრებსა მტყნელ და წილათა კლესიათა და ქარეთ განმარტულეს მახურნი წილათა სამებისნი და მარადის მადიდებულნი.

260
წილათა მადიდებულნი

II ხლო სანატრელი და სანაულისი მერ შექელი დედა წილათა მადიდებულნი წია სამცხით და დავსკვრა მერეს მისა და ღრსად ცხოვრებისა და სულიერად განგებისა მისის არა იყო სანუგარ და სადამართათა სეუარეულითა წილათა ერთხანსა და შევობარ იყნეს ფრად სეტარნი ქსე დამოსის კაცნი დედა ფსტონისა და მამა ყრივლ და ხუცესი მერსია ხანციით არა.

ამის შემდგომად დროისმასურსა შევეს ამოტ კრასალატსა იქნა გამრეულ ყრბისაგანს სანატრელისა მისის ყრივლის ღრსებთა და უცხოვებისა და უქმის უდაბნოს მონასტრისა შექმნა და მოწყვეთ მისთა საბოვება და მოწყვეთაგანე ცნობისა დიდებულებისა წილათა მის მშობლითა ქსე ყოველი ვითარე კლესიებსა-ყო ყოლადმასურსან კრასალატებან ამოტ მარაგულ ხლო დარწა ესტოლს კლესია თვისთა და კაცო ერთი ყოლი წინამძღვეთმელთაგანი და ერთი გამრეულის მახურთაგანი სწრაფით წამოიღონს მამის ყრივლის წინამუ და ვითარე წარკობის წიგნი კრასალატისა. სტყვით მოწყრელი წოვებისა, სეტარმან მამან და კაცთა მოყვანე, ესა ყოველი მუხიქვესე წარკობა კლესიისა მის წინამუ და მოკა-ოჩა სულად, მოვესნეს მწი კრასალატისანი და ვითარ მოვიდა კარს ტაძრისა მათისა, მამან კრასალატი ზეადედა და წინამოვეს სეტარს მამის ყრივლს და დიდით სიძაბლითა მოკობეს ერთმანერთი და დასდეს ხლო კრასალატმან მქვეა 'დროისმასური კრახევა პრითი მწითი იყნეს სუფ ყოველთა ზედა, წილათა' და მან იქნა კაცობსებან ყოველნი პრამან ქრისტესმან და ყოველთა წილათმან. რამეთუ მქმსარედა სამართალ არა სტყვიას ქსე სედა არა სტყვი მოაზრობისა, მუხ არა შეცვებნა დროებისა'. რამეთუ იქნენ კლესიისნი უფალ-აგანი დრომან ქვეყნისა განგებისა, ვითარე კლესიებს-ყოფი ყოლის-ყოფას დროისსა სუფნა მომართ შევობითა შენითა'.

მამან კრასალატმან მქვეა მამის ყრივლს შევეთ ძრასილთათა განდგამად წინამძღვეთელი აღუვანს დრომან სქიდეულად მათა და ზეადედა მუღლისა, და შექმნებულად მოწყმუნეთა და საბოვებულად ურწმუნოთა, ვერავე განთა ხუცისა მუხ კამოვანს დრომან ქრისტესეთა სქიდეულად, და რაათა მათა დის აღუწილად ხუცითს წილათა ღოცეთა შენითა წინამუ ქრისტესსა და წილათა მისთა'. ხლო მან მქვეა 'დროთ წინამძღვეთელისა და უფლისა მერ სქიდეულსა მუღლად წილათელი კლესიისი შევობა და საბოვებისა, მისნი დავსკვრებ ქრისტესმან დრომან, რამდლისათეცა ამან მოვანებეს არა მოკლდეს მოაზრობა მუღლთა შენთა და საბოვეთა მათთა ქვეყნითა ამით უცრისამდე განთა არამდე იყნეს იყნეს მტკიცედ უფრის კლესია მერათა და მათთა სეუტეთა და დიდებულ იყნეს უცრისამდე.

ამის შემდგომად კაცბან მან მოკლელმან წამოიქნა ქება ხანციოსა, ვითარმდე 'ყოლი არა უდაბნო იყო მისი მუხმარებელთა და სერისა მუხმუცითა ყოველი ვითარ და იქნა მან წილათა მუღლად გამოდგინარს, შექმნილი, ყოლი და სერისა და მადლობათა სანატრელსი ურცხვ და მკრავი რამე სხუადა სუფობისსა სეუტეთა ძილისებრ მან უდაბნოსა, ხლო საბოვეთა განთა და საბოველი ქვეყნითა რამდლისათა არა არა, არე იქნეს სანატრელისათა მათ ფრცხელთა მქვეთელთა

მთი დიდობას! ეს ვითარეა ქმნ დიდებულსა კრასლაცსა, შუწონსა აფილნი
კოლნი და შატვრდისა აფილი ავარსად ხანოსისა მიშნ სამთა მთი დიდებულნი
ძუთა კრასლაცისათა - ავარსკე და შატვრად და ვერამ - შუწონსა თითოეულად.
რადეა სანთი მონსტერსა მისსა უმბეა ვიდელი უხეშობი.

საქონისა
საქონისა

და ვითარეა აფილნი იგი მოთუენისა და კრასლაცსა მონსტერსა კრასლაცსა
და ძუთა მისთა ნეტარმს ვრეოლ, მამნ მრავლისა კოლისა ნაყოფითა სესქმ
მოიფა ხანკიად, მონსტერად თესა, და ძუთა მისთა ვიდელი იგი განმარჯულებია
მადლითა ქრისტესითა და იხითა წიღისა ვითრესითა ხოლო მთი უხაროდა და
ულოკიდექს სარქმუნობითა შემოწარველითა და მადლობდეს ქრისტესა კოლნი-
მოიფელსა.

12 და ვითარეა ვარკივად შეგებებოდა, ვეროვე სულიერად შეგებებოდა
არცხესა მის წიღიასა კაცოსა, რამეთუ მის განსა მოიფდეს მამა ვრეფანე და
მადელი მტოთი ქართლი და დიდი ზენონ სამცხით, რამეთუ ვრეფანე და მტოთი
პირველვე შეგებან იფესე ამის წიღისა და სხელსა მისსა მოიფდეს ხანკიად.

ხოლო ზენონ შვილი იგი სამონოსა ვისძე კაცოსა სამცხესა და
ღმრთისმამარქებითა აღზდილ იგი და სწიმილი იქცოდა, რამეთუ სულმართთა მიმი
მკერ იგი მის შინს და სწიმიდა მონაზონება აღიქმისაგერ აღიქმისა მმარს-
ველობისა და ვითარეა აღურდუნეს მშობელი მისი, მონაცები მათი დაუტყვეს
ზენონს და დასა მისსა, რამელიცა იგი სხელსა შინა მის თანა და ზენონ ველს-
ვეოდა, რათამეა მამული და დედელი მონაცები დასა თესსა დაუტყვეს ნებისაგერ
მისისა და თემთა იქმეა მონაზონ უხეშობისა შინა.

და ვითარ ამის განიზახებოდა ზენონ, დას იგი მისი ემსახისა განმარჯულებითა
შეკოთხისა ვისძე უკეთობან კაცბან და დიძე ვიდელ წარვიდექს მადებისა ხოლო
ზენონ ვითარეა ესა, შუგებურსა სტურველითა მარტოდ და აქვერდა ცხენისა და
ფენა-ფურა და ვითარ დიდი ქვეებასა ვლო თქუთ ველსა თესსა, ვითარმედ ვარ მე
შინე სხელივინ და, რამელსა ვიდელ ფრად შურსაცხ არს, დადავყოფ ვიწრო და
მოგელსა, სამარე არს სულსა იესოსა, და უკეთუ ცთობად უკურთქვე სხელ ზენდა,
სარქმელ არს ზენდა, არამედ აღიქმება მონაზონისა აქ აღურდული უფალსა, და
ძივან იქმეა ნეტარი ესე რამეთუ მონაცებითა დატყვებია სისხლითა დათბევსა ემს-
ჯივებისა და დაიწერა ვეუარი ვარკისა თესთა და წარებართა სულმართთა მის ესისა
და მიწისა წინამუ დედისა ფებრინოსა მკრეს, რამეთუ იგი იგი სხელისა მისისა და
ნესითა ღმრთისათა მქ იგი მამა ვრეოლ და დედეამან ფებრინოსა შუგებურსა
წიღისა მის უმბეოთა იგი კრეო, ჰქვემისა მის კოლსა, რამელმსეა მოიფენსა
ხანკიად.

ესე ნეტარი ზენონ მიწისა მოხუცებულებსა და ვითარე აღსაბრუნებდეს არს
ვანებორს ხანკისა შემსარტად სულიერი შვილი, მადეპი მამისა, კოლი მიწაფს,
საკელი მოძღურისა, ნეტარი საბოგნითა სანჯემ, მონაზონებისა წესი წიღია,
კარჩეოსა უამნითა ზღუდს, სულითა უკეთობითა მოტყველი.

13 რამეთუ ვითარე მოხუცებდეს ვრეოლ ჰქვემისა მის კოლსა მკეციავან
ქალივთა ეტოლოვანი მკრეფნი იგი ცხოვრისა ქრისტესითა განმსულე იფესე თო-
თო, მუ თუ არ-არს სარქმესა მის უამნობისა, ხოლო მოხუცესა წიღისა ვრე-
ოლისა ცხოვრისა იგი განმჩაფეს და მკეცი იგი ემსახისა ვითოტეს და ვიდელი
წესი სულმართთა ვანებართა.

ბოლო მამაც ვრცელ ველს-ტყვას, ვითარზე "ვითარცა ბანძებისა ჩემის მამის სანთებთა უწყობავს არის ვამის ამის მონაზონა ვრცელა ჩუ ამს ჩუი სანთებთა სუკუქითა ველისის მნა ჩემს დაქუქავს პრძივან ვანუკობველი". ამისთვის ვანძირსა წარსლავს ქრისტეს სუკუქობველს მუთავ იერუსალმში, რამელ ამს კობტანტინებოლის, და ყველთა სანთითა სანთებთისა წიდათა აველთა მოძილავ და ღოცავ მს ვამს იერუსალმს წარმავლი ვნმ პოვა მვეობარი თქი და მს დასვერა სანწიღისა ჩქისა დაქერას და წარმოცხი და მათა თქისა კაქი მოღუქუქი უჩნს და მვედობსა დავტყუ მთ და აველთა კვალად ავრე მოსლავ.

და თანწარუგნსა სსა, ავერისისწული თქი, და ქთი ვნმ სხუას მოწავ და წარმართს სანწიღითად და მოწინა კობტანტინებოლის, და თავერას-სიკა ძელს ცხობრესისა და წიდათა ყველთა ნაწილსა და სხანთულით მოვლნს ყველნი წი-დანს აველნი სლოცველნი, რამეთუ მრავლთა ქათა წყურთელ იყო იგი და მს-ვალმობწილელ ყოველ კლათს კვალადმსახურებისათა და რამელნი სანთითა მოძილავს კვალის ექნის და რამელნი - ვასსარძალველ მორიგისათს და ქ-რეთ აღმოცხი გული მის სიღიღრისვან დაუბეჭველთა ახლისა მუკელისა, და სულთა მადარისათა ვანძირალებულნი წარმოვსართეს სყოველად თქი.

14. და ვითარცა მოწინეს ტაოს ვნმ მენ მყოფთავან კაცთა, ვითარზე ამოტ ურასლავთი მოკლას და მს წალ კვლწიფებენ ძენი მისნი მამს ტყულის ცხობლთა ავერეს წიწიოსმსახურისა მს კვლწიფისა დაყვემსათს და ტარლთა სსაქთა უღოცოვთ მთავალბულსა მს მუკეს ბოლო ნეტარი ვრცელა მსგებრ იმქრისა და კლათი იტოლა შ, მვეო ჩემ, ძლიერი და დავებული სიმტყუ კვქითითი და ზღუეთი ქრისტეანთა, სკადამთ მთველოდი, აღმოსავლთმ მუ დასავლთა, სწავლილთმ ძე სანთით? რამეთუ ყველთა ზედა ნათესათა მღო-მელი იყვ რამელთა წიწიოს კვლწიფეთა დაძირილთს, სყოველი კვ დო-მელი, აღმოსავლთს კვლწიფთ ი ვითარზე მთვეო კლას მყოფისთა უმჯელთა და ქრთის კაცთა, რამელნი-იგი იუდას მთავანთ მენ უველსა თქისა მკველ იქნეს მისკვერისებულად ზედა კლასეთა, მოცველთა მქითა, უკუნისადე? ამს მრეხომად უღოცოვთ მულთა მათა დავებულთა კვლწიფეთა, რათა უველმ დაყქუთ დავებთი და დავებულთი კვალს მნა აღმოსავლთს.

15. და ვითარცა მოწინეს მსგებრად იმანთა ვამოცხედა იმართს მენ ნეტარსა ვრცელს და ღიწისა სანს იმართს პრველი დავებულთსა, ვამის მისს წიდანი კვქითი და უწუთა ვითარზე კვალად ვანძილავ ამს პრველქრ კ-ლათს სანთითა და ვქრთს ვმავთ მსგებრად რამეთუ მს ვამის კაცთავნ მუ-ვალ იყო აველთა იგი და მ-რას-ვადეს იმანს, თრთად უმართად მოწინა დავებუ-ლთს მს ავერისთა რამეთუ იყო მს მნა ნუკუქობისსაკუქველი სულთი და კრ-ოცელი და სანს მქობიქუქვე ველს-ტყვა დავყობთ, ბოლო ნეტარმნ ვრცელ პქუა 'მთა პრველად ვანძილეთ მისი სუქნი, სსაქობ მნა მყოფნი, და ნეთის აღმოსავლთა და ღოცეთა მათთა კვალად მოწინა ავერისა ამს წიდას'. და მენ წარმბოლესა მათს მოწინეს წინამუ ძეთა ურასლავრისათა და დავლოვმ ნუკუქობისსაკუქვი სყოვერისათს მამისა მათს.

16. და ქრთი მოკლავს სსაქთად მონსტრავ თქი, და მოკუქნეს ნაწილნი წიდათანი და სუქნი წიდათნი და სხუას კვლოეთა თრთად.

და პოეტის მხრივ ცოცხლებით და მშვეობით. ყოველი მხარეული შუამ-
ფარობელი სდარბაზის სიყვარულით სავსე და განხარჯს, რამეთუ ყოველ
მეტყობის მიღობს შერჩენს ნებისყოფიანი თქმა.

და შემდგომად შერჩევის დღესა სამს განხილვეთ იმას და ორი მოწვევი
მისცხა მს და თუ განხილვეთ სულურს ქობრებას ხსენობსა ნებისებრ უნდა

17. მამს ირესალსშით მოწინა კაცო რამდენს მართავს სამსწრისა
განცხება დაწეროთ ხოლო ნეტარსმ ვრცელ მს ვამს განაწესს წესი თქვისა ე-
ლქობსა და ბრძანებოსა, სიბრძნით განსაზღვრებული და შექნობრებით განმარტო-
ვებული და ყოველთაგან წიდათა ადგილით განმარტოვით შერჩეული, ვითარცა ს-
ფისმ დაუღვრებელი კოვლით.

ხოლო აქ წინა მთავარი სულურთა შერჩევი რამე ვეპირეს, ვითარცა
ხეცსაგან წვეთი ერთი წელი განმე აღმოვი.

რამეთუ ქარგი იყო ქობრება ნეტართა მათ სიძარცვსა შინა მათს მარ-
დს თავთა თქვის ბრძობას აქნდა და სიყვარულით ძირი შერჩევა მოიძინება
სიძვარით და სიშვერით, მარხვას ღოცითა შეზღუდული, სარწმუნოებისა თან
მართლს დაბრკობული, სიძინაშ გულსა და ტუშმარტებას ქნისა და უბრ-
ხით ქობრება სრულიად ყოველსავე ზედა ხოლო წიდას ელქობსა ღოცისა
მათს არა აქნდა უბნობა უბრძობისა, რამეუ შიშით ავრად, ვითარცა ზეცს
წინამე აღბრძისა და რაგამს 'დავითს' იტყვევს ვარც 'სულურთა' განმარტულსმე
შერჩევის ვერ იყარის მუღლის ადებსა დაწინარებულს მს ღოცისა მათს,
რამეთუ არა აქნდა სიყვარული სწრაფით თქვბისა ყოველსავე ზედა სიკვლობელსა
მათს, რამეუ მარხვად და ვერად იყო ღოცისა მათი და ყველსა თქმურ ბერ-
თათს არაგან მეტყობრებოდა, ხოლო ბრძნს და უბრძობელად უდობსა ვოლადვე
არა იყარებდეს ელქობსა შინა და ქვევითი მრავალი საბრძობისა კოვლი სხვათა
დაბრკობული იყო შირის მათს, რამდენსაგან არა არს აქ თითოველად ყოველ-
სათს სიტყვა, რამეთუ შემოკლებულ არს ვამს ესე და ვრცელსა ისწრაფის, რათა
არა იოს ნამეტნავ სიბრძნისა მშვერდობის, ამისთვ განცხება ყოველი ვერ დაიწერა
წიგნსა ამს, რამეუ თითო სიტყვა უღლისაგან, რამეუ აქამდე წესი აქნდა მარ-
თისა და აქ რამეუ აქეს ქარგი ყოველთა ნამს-თვეთა შეწუნებრებოვან განთქ-
ვამდე ღოცისა და ნამს-თვეთა წინადილი დღისა ვამთა ყოველთა ღოცისა და ვ-
მს-წირვისა.

18. რამეუ პირველთა მათ დღეს ნეტარისა მამსა წიგნისა ვრცელობისა
ფრცხელ იყო ფრად განბი მოწვევისა მათთა, რამეთუ სწავითა მათთა შინა იყო
შერჩევა სარველი და შერჩევის სიტყვი და თითო სარწმუნოელი წიგნისათვის ხოლო
სხვა სიყვარულსიტყვილი ვარცთა არა აქნდა სიძვარობისა და სიბრძობისა ვო-
ლადვე რამეუ რამეუ ტრამბისა ზედა ქობრებად ქობნს, მით იყო ქობრება მათი
და მრავალი მთავარისა არა სიბრძნის აღბრძის ვოლადვე და რამდენთა მარხვადვე
შერჩევი იყავდეს და სწავებსა მათს სიტყვით არა აქნდა, რამეთუ ცეცხელი არა
იღვრებოდა, და არცა ნამს სიბრძნის აღბრძის, რამეუ ნამს იყო ფსალმუნისა
და დღის წიგნის-კითხვისა და ღოცისა მარადს.

ხოლო ნეტარსმ მამსმ ვრცელ თავადნი დღის მარხვისა ვარჯიშის
შერჩევისა კანონითა უბრძობისა ხოლო მშობლად სარწმუნოად მს იყო ყოველთა
დღესა მათს ბერს სიკვლავებშით, დღესა შინა ერთი ჭამს და წელი წინითვე

მკრევე, ეფინა ეფინა სეგნობიკავე არა ქვე და უმრავლესი საბრძენი მამ და მოწვევა მისანი ღმერთმან მლომან უქნის.

19. ხოლო პრეტორიან მონღოსა მათ კოლონა ნეტარისა ვრავლადი თვედრის და ქრისტეფორის, აქუნდა ველს მათსა საღმრთოა მერს მრავლეს მუნესხა და არა გამოხელავს მამსა ვრავლის განზრახვა მათ. არამედ ვინა ლად წარვიდეს აფხაზის და თანა მამოცა ვინავე წარვიდეს.

და ვითარ მოწინეს სამცხეს, პრინციპალია ღმერთისათა ძმ დიდი მარც მხარისისა დამოწვევი, სახელით არსეთი რომელსა ეწოდა ღონად დიდი არსეთი ქართლისა კათალიკოსი და მცხეთისა საფრისა ვრაველი დაუქმონელი. ხოლო ვინა იგი მკრამლ იყო ვინათა, ვითარ ექვისისა წლისა, და სახელსა მისა მამსა აქისისა იხარჯებოდა არამედ კაცთა მათ ღმერთისათა განზრახვითა მარცხისითა მოწვევისა სამსლითა მუხმობეს ვინა იგი და მარჯვენა მსიკეს ფიცისა მარცხსა და მწიქს ' მოძღვარი ხელთ ვრავოლ არს მამსა ხანკოელი და, უფალსა თუ უნდას ქვე: მოწვევი იყოს მისი ხელს თანა, სადაცა ხელს ვიქნეთ' და წარვიდეს აფხაზთად ხოლო მუდგან აფხაზიანს დებეტრე დიდითა სტრევისა სტრევისა და აფხაზს კოლონს დამკვერნა.

20. და რაგან ესა ნეტარმან ვრავოლ წარსლავა თვედრის და ქრისტე ფორის, მუქუნა ფრად და თანაწარვიდესი თანის ძმანი და წარვიდა ძვირ ქრავთა მათ რეველას მუქუნთ იგი კოლონი და ვითარ მოწინა ქართლისა სამცხეს ნებისა ღმერთისათა ძვირსა მამსა მათსა ბოცა ვერცე ვინა, ქახურე ღონი და ღონესხას მისი ძვირსა მამსაველესსა სრულსა მოწვეული სწამოლი, და სწამოეს მისა მუქუნისა ეხსკობის, სწამოლითა მოქმედი ხოლო ეხსკობისობისა მისა მათსა მოხუცებულესსა კოლონს და აღებულა სკრავლესითა ესე ვერცე, ღონის ღმერთსა, დამოწვევი ნეტარმან ვრავოლ და უხმანს, ქარეთ რაგანს მოვიდეს აფხაზთა, თანაწარვიდესი მუნ ხანკოელ' და თუ წარვიდესი აფხაზთს.

და მარია-არა წინავე კლწიფოსს მს, ზეაღვა და წინამოვეს და სმ-ღმლოთ მოკობს, რამეთუ ზარს აქვსა მადლითან სწამოვეთა მისიანსა და დიდ-მუღებოსვან ზარის მისსა.

და მუხეცობად მოკობესა ვახლესი მუქმ და ნეტარი ვრავოლ ხოლო წინ-ღამან ვანკრამბოლად ულავა და მრავლითა უწარხვეთა შუამო და მუდგან მს-თქვა უწარხველ არს ღმერთი რომელი მოვიდოდა აქა, წინადი მათი არამედ ვინა არს მისესი მოძობისა მუნსა, მუქმე მს და ნეტარმან ვრავოლ მუქმე მუქმე ღმერთისმანთი და დიდებულთა მოწვეულ არან წინადი მამსი ძმნი ხელთ წინავე მუნსა და აქ არან სამუდგოს მამს და მათთს არს მოსლავა ხელს აქ არამედ პრინციპ კლწიფოვსმან მუნს და მოვიდეს იანი ხელდა, ხოლო მუქმე დავსმადი ძვირსა მათი და მუქმე არს მოსლელ არან აქა ვეფინარანი მონახობისა რომელითაცა პრინციპს სწამოვე მუნს, მამს ნეტარი მამსა ვრავოლ სტრევისა ხუდა მუქმისა ვარძისა და მუქმე მუქმე, ხუ მამსა მუნამბოვე მოქმე მამს ხელთ რომელითაცა მოწინეს მუნსა, და ვითარ ღონს სტრევისა არდარს აქუნდა მუქმე მარადმოდებოსვან მს წინდისა უხმანსა მოვეხება მათსა მათ.

და ვითარ ძვირს მამს ვრავოლ მუქმედას ცნებლითა ხოლო წინდამან მს-აღვერს და მუქმეს სუფარულით და მადლითა ქრისტესსა მოვიდეს მათსა თეს და რამეთუ იფხეს სუნესითა მოლოდებულ წინდის მს ძმანი იგი, მათცა უხარით უწარხვანთი იგი მუქმესა თეს.

და შევემს მას პიქუ ნეტარს კრეოლს წმინდა მამო, ას, იქნა წადიურხია ნესის ზენისა, არამდე უფალმან ვინ ნებაყო ცვილის ჩემისა, რამეთუ მატეს სულს ჩემს მონსტერის ძლიერ შენისა აქ პრძნე და მოყბობნე მისი ვლი იველი აფსპოლისი და სდაცე სწილვემს შენმან ინებოს, მონსტერად აღვმწოთ იველი იგი.

და მოვინქე ქვეყანით, სკოთხელნი სიმონსტერად და არა სინდექე წმინდა მის და პიქუ ზეჟის მის არა არა მიწია, არცე წელი ქვეყანისა ამის, სდაცე მონსტერი აღვმწა რამეთუ ტალნე მონსტონისა მარგია არ, და ამის მიწისა ზედა არ ეცვის მარგია სელისკან ბორმარსა მაკლანესელისა.

და შეწქნა ფრად შევექ იგი ამის მიზეზისათჳს და პიქუ მათ არა სანათლ არ ცოლის თქვენიცან უნაწილისა ამის ქვეყნისა.

21 მისმ მამამს კრეოლ სარწმუნოებისკან შევეს აღვმწა მონსტერი და უწოდა სხელი მის უმს, და აღვართ ვინე აგრესალშით მონსტერი, სარწმუნო მობუცებელი, დაფერს მამსახლისად, რამეთუ სანთით წარცოლულ იგი იგი თვეორც და ქრისტეორც თან და აქნდე მს ცოლინი წიგნი და მამამარცე კრეოლ თქნი წიგნი, რომელ აქნდე დაფერე მონსტერსა მის, ხელი ცლწიფე იგი სხარულით დიქო მონსტერისა მის შენსისათჳს და შეწინა სანქე მელად მის ფრად შესწარმე, და მინიქე მამსა კრეოლს და მოყვასი მისი ღრმსა თი თან და ყველას ცოლითა აღვმწა.

22 ხლი ვამს წარმოსლვეს მათისა კამოკანს შევემს დიბორი მამსა კრეოლს გელსმადეხე სხმ კრეოლის უდამოთა, რათა იუწის მის იველი მათ წმინდა ნინი ყველა და მამამს კრეოლ პიქუ მის უმართმასტერი მვეო, დასიყო ფრად განკამადელ სტეცია, ვრეე მსწილე მს ვინესა სხე ყველს მს უდამოთა მათ სტეცია უწველად შენად ვნათიან წხე მონსტერისა მათ მარს აღობნებულ არ და უწოდასე ვთადის და აღვმტოს მონსტერისა ვამს, არამდე ვიქე მრადისკან მკორედი, ქრეო რამეთუ ბუნეთი ვრეოდ არს ქვეყნისა უდამოთა მათ და ცოლიად შეწყებულ მონსტერს და ბერისა, რამეთუ არცე ფრად სიქმ შეწილე მათ და არცე ვარდარეული სოცე შეწილე მათისა მათსა არამდე ვანქებოთ დეამ თქნს სხლევრსა - უწოტოთა, უწონსკოთა, უმწოთა, მკორამს, რამეთუ კაცთა სანქნი ფერკანთა არა იდე თიან ვქნესმან სლესა მათს ხლი წელი ცოლი და შენს ნესისკან უნაე ლლად აქს აღბოცებელი ქმთა მათ მისა უწიქე მადარა და სიმრადე წელი მათისა, ბუნეთი მთარულესა მოცულ არს დწონსკან და არ იგი უმს და მოველ რათეჩითა სოვლსა წიქთა მკორესხელთკან, რამეთუ დიქოთა მათსა მისა მადლთა არს მკვდროსა მათ და მორტებულ არს ვრეცხი მათს იგი და ვრეცხი შექვისა დიქთა წელი შექრესსა ვარგობლელა ვარგობლეს ზღუდისხედ უნკეს.

და ქრეო უფლიერის შეზღუდულ არან მათსა მერ და ცქნისსა, და წელი მათგან სანქელი ძელიერხთა იველითა მადლთასა და მონსტერისა მათ მის არ არს სანქელი ქვეყნისა, არცე ვნა სანქე, არამდე დიქოთა შინითა რიქერს მსლელა აქს კარულსა ბუნეთისა და მკორედ ვნაქი ქრით და უწიო დიქერეც და ვწოვე მკორეუბი, ხლი მათისა ცვლისათა არს სანქელი უწიქე, და ამს ყველს თან უმს არს ველი მათი უწინსტოთა მათ ვრწმუნო-

თავს შერყევსაგან და ყოვლის ძრვისა ემისა კლმწიფეთა მტერობისასა და ქაუ
შრავლითა მშვიდობითა შედროებითა არან ყოლაფე და ქრისტესა ღებობსა

რამეთუ ღმერთმან დასამადად დაბადებოსასა უცუნიასითაჲს ემისა დამაძნ
იგინი მონაზონთა სამკვარცხელად და ყოველია ქრისტესანთა შესაყვარებელად
კრძოფე და რამეთუ განტევსას ღმერთისასა ესე ზეველესა ეჭეს რამათა წმინდისა
მათ უფანთათა მონატყრინი კელითა კლამაყითათა აღაშენეს. რამდენსუ
სრულიად თავისოფელ იქმნეს სოფლისა საყოთათავან, დადაცათუ წმინდა უფან
სითა კლმწიფეთი აღწინ, ხოლო წოდებად სახელი ვლახსათა ვერობისა ქრისტეს
მან შეტევსას წმინდათა მონატყრისთა. არამედ მისცა ღმერთმან კლმწიფესა
მორწმუნეთა ძვეეთა აღმწებად სადგარითა სავსისკობისითა და ქალაქთა სოფლებს
თქით და ყოველსა ესა ზედა მათგარუნა, რათათა სიძარლით განვიფიფენ მს
შემკობილნი სამოსლითა მარწმუნვლითა, ხოლო რათათა არა დაუტყონ ვინესა მათ
ხილვითა მათ სიეთისა შინა, არამედ ყოვლითა მათ საუკუნეთა ველისქან-ყოფენ
ხოლო სარწმუნონი და კუშმარტნი მონაზონნი ქვეყნისა ზედა არავისა კლმწიფ
მას ქვეშე არან, ვინათგან მოპრიდეს სამუხებელითა საწიჯაროსითა ნესით და
ღირსისი ღმერთისათჲს შეუბარება აფელთა ვლოფისათა შავსად პარველითა მს
მამათა წმინდათა, რამდელითა სიკლამაყესა შინა დიდსა მუდითა აღაშენეს წმინ
დადნობნი თქით ქვეყნისა ძვეეთა ბრძნესისა, შეწიქითა ყოვლისა შემღებელს
ღმერთისათა და აქცა ემისა ზეწით არან შავსენი პარველითა მათ ნეტარითა ესე
თანი, მამწებელ მონატყრითა აფელთა უწითა შინა ღმერთსა სამკვარცხელად
ხოლო კლმწიფეთი კოლადმსხუნი შობისა მათს თანამონაწილელ იქმნებან ს
ფსეთსა უხად მიცემითა, ვითარცა-ესე დღეს დიდებულმან შენმან მუფოსმან ესმ
დიდსა სიკლამაყე ზეწი ფრადითა ყოვლითა, და ყოლაფე მოხარე სარ ლოცვის
ზეწისა თანა, ხოლო მუფს განმარტულად სიკვითათგან ნეტარისა ვითოვლითა და
ფრადი სარწმუნოება და სიუარული დამტკიცა ველისა მათს უფანთათა მათ
კარჯეობისა და მსაღობად ქრისტესა, კოლამსოფელსა ნესამსოფელთა მს
თისა და ქართუ მშვიდობისა დაუბადეს კლმწიფეთს მან და წარმოვიდეს აფსხეთათ.

23. და მუხარე სიკლამაყე მათსა მამწებეს ნეტარისა ვითოვლითა სანატრელითა მათ
თვედრად და ქრისტეფორე წმინდა მამათ, ემისა მან წარმოსილესა ზეწისასა სხე
თით, სამტეს რაა მოვიწიეთი მსაღობულად აფელისა მათან ანხურისასა და
კარდნეს ზეწი კეთისა მათსა, რამეთუ საფეურთა ზეწი ემისა შეუბრისასა ველსა ზე
უფით, და აქცეს უფლისა თქისა და მარწმუნე ხოლო მოვიდა მარჯან თუ და
მოკვითან სიძარლითა და წარვეყნენ ტარად თქით და განტკუენა ყოვლითა და
ვითარცა ენათსა შემუფანსა წინაშე მუედლისა თქისა, რამდისასა არა სახელ
კარე, რამეთუ არა იგი მუედლი ქრისტესი, და ვითარცა ულოცეთ მან და ქსელი
მამან მარჯან, დიდებულმან უფალმან, დაფეანსა წინაშე ზეწისა ძენი თქნი ბრძნე
მათ სანი იგი კრამთი, ულად ყოვლისა და შეტყარნი და ვითარცა ულოცეთ მათ
მტქეთა კარესა იგი ვითა ზეწი სარწმუნე ყოვლითა და ქით ძეთა ზეწითაგან განაწ
სით მონაზუნად და მოწადე მათ ქრისტესსა მოწადეთა, და ამითათა ლოცვისა მო
ცეს მაგლი, რათათა ძიღობ მობუდეთა ზეწითა და მტყუებოდეს იგი თქუ რამდენ
იურს მოწებელ მონისა მუედლი ზეწითა? ხოლო მან მტქეთა 'უფელი ზეწი, მუედნი
შეწით არან წინაშე შეწისა, რამდისაჲცა მამდნობი, უფალმან განამარტე მუედლი
მოწებელ', ხოლო მან თქეთა მოწებეს ესე იურს მონაზონ და სიღობიად მუედ უფან
სისასა მამათა მათ, და მოვიენა კელითა თქითა და უჯარი დარწმუნე-ვითა ზეწ

და სამბოლოთა მოწესეთათა შუბისა, და ზუგან მხელი ასეც უწოდეთ, და დღევანდელ შინა მოწივედ შერი მის ყოველ მკაცრად ჩუქნი, და მან უფროს განხარა, აქ ყოთარე სამბო-უმის სწმობესა შუბსა, ვერეთე ქვე. ბოლო წმინდან მან არქუი 'მანო სანატრელნი, ნესა არს ღმრთისა, რათა ყლითა ჩუქნითა იქნეს იგი რჩეულ შორის მოწესეთა და მოწიოს სანთსა დღეს', და მანცა წარმოებობას სანთვე პანთისა მკაცრად დარსისა კრმისა და შუბურსა ვერემბოსეს ყოველი და განბრუნე მათა მათ სიტყუასა ზედა მოძღურისა თვისისა და მოწინავე ერთობით, სდაცა იგი უფრე და წარმოიყენეს, და ვერეთე სანატრელი ასეც ბოლო წმინდა უფრე იგი დღითა უწევს.

და რაგვის მოწინეს სანთისა, ფრად განბრუნე მათა, ქრისტეს მიერ კრე-ბულითა მათ სანთითა, სულიერისა მამისა და მათა მათ მოსყუას, ბოლო დრტყუას იგი მათ შორის კრმითა მათეს მოყენებისა და მოიდეც წინაშე მამისა ვრევილისა და არქუეს 'საქმი შენი განკეთებულ არს ყოველი თნიერ ამისა, რამელ ყრმნი ესე მოყენეს, და წესა შენან დამტკიცებულს შე ზედა გამოყენე-ბის მომავლითა ვნთა საქმედელად ჩუქნი და დღესათე უმომ არს გული ზუგნი ვა-მის ამბოთე, არამელ ვარემუ წესისა არს საქმე ესე და აქ ესე არს სიტყუა ჩუქნი, წმინდა ღმრთისა'.

ყოთარე ესა ყოლი იგი გულისიტყუა ესადე განხარა ნეტარმან ვრე-ვილ და არქუე მათ შ. მანო სანატრელნი, ნე იყოფნ ჩედა წესისა მის სარველთა წმინდათა მამათან შერებულთა ცდალთა ვარკვილისა რასანთე მოხვბისათე, რამელ ჭეშმარიტსა ვრეც წინაშე ღმრთისა, რამეთუ არაოფეს ვანთა ნაყოლი სიტყუა პრისიან ნესისა, ბოლო მანი იგი დაჯერებულ იქნეს მამნ თვეორე და ქრისტეორე, რამეთუ სენაქი მანი ვრეცან თვეცე და სხუათა მათან განბრუნებულ წაროყენეს ღმრთიმბოლონი იგი კრმნი, სულიერითა მათ მამათა, სენაყად თესად მტყემბისებრ ნეტარისა მამისა ვრევილისისა და აღზარდეს ყოლიც.

24 მს ვანსა ზეარტე კრასლატობან ნესითა ღმრთისათა და ნესითა მათა თქითათა და პრისიანთა შერებეთა შუგისათა ბოლო კრასლატობან ნაყვილად ანტე კრასლატისა, მამისა თვისისა და მანი მანი, ყოველი ცოლინი და დიდ-ბულინი უღწიოფენ - დარბრუნე უბუცეი და გუარამ მრქენი - მშველესა მს მანსა მოწინელ იქნეს სანთითისა მამისა სიუარულითა, რამეთუ ვრთხრახე, ვრთხელ და ვრთხეს თვეცე იყენ.

ბოლო ზეარტე უმთავრეს მათსა იგი სობრბითა, სანთითა და სიქველითა და ყოველითა ღმრთისმამბურებისა სობრბითა და მველითა ქრისტესითა ვანოფენა მე-ფობსა სანთი მათ მათა უღწიოფენა, რამეთუ შეწყნითა ღმრთისათა ვრბლითა მათთა დარბრუნეს ფრადე ქვეყანანი და ვანოტენეს ავარს ნათესანე.

ბოლო ნეტარი მანსა ვრევილ მოწი წინაშე დიდებულისა ზეარტე კრ-ასლატისა და ვრთხისებრ შექმნა კრასლატობისა ბოლოცა ბოლო ქვესა იგი შექმნისა, ვანსა მს პრისიან მიერ შუგეთი ფრად სანთა ცოლიდამბურესა კრასლატისა და არქუე მს შ. წმინდა მამო, დერამან შუგეთი სობრბითა მსკრითა და სულითა წმინდათა ქრისა ზედავე ჩუქნი და შეანდობებულად შორის სიქველითა და სობრბისა, რამლითაცა ვრეც იქნეს ყოველსა ამს ქვეყანასა თანბრუნეთა და სანთითათა ბოლუწენითა შენითა, ბოლო მე თან-მაც სი-უარული და სიტყვი მამისისა შენასა აქ პრისიან სწმობედან შექმნ მველისა

ჩვენსავე მახერხება დარსების შერისა, რამეთუ ეძინოს მიერ მინაწილ ხარ
ჩვენ თანა, შერისა ამოც კრძალვითა.

ბოლო წინდამან მან ბრქუა ცოლადმსხური მეფეო, უმეტეს და უფროს
ყოლადმსხურის მისის შერის ფრთოთაგან საუფროსის ვერანათი ზეადო
მარჯუენია დამსდებულთა და წილათი იხის მარადის ვერანა და წილად
დაუბნებელი ყოლად მეფეო არს შენი, და სათელი დაუდამსხური უფეს ზეო
მის შერის, და არს სურს არს მისი სრქინეულთა სხილთა, ვანთა მხედრობა
ბოლო რამედ მე ვუდამსხურად ლოცუას შერს მხედრეს, რათა არს მისად
ყოლო საქმე მეფობის მხედრობაგან. რამედ აქ ამის ყოთხო შერის არს ამოც
კრძალვითის შერისი ვერანა ხსენის და იქმნის ცოლად მინსტრად
უფროსი მინსტრის მეფემან შერს, იფაშერს სადებულად ეძინოს და
საქმობულად სურის შერისა და ვიარე ვერს ცა და ქვეყნისა, ვერს მან მის
ლოცუას შერეს.

25 მან სხარული ეძინის მერატ კრძალვამან შერესა მის და
მისეო ყოლად საქმის სამხედულად და რაგამს მიუღია ნებარს მისა ვიარე
მეტერად, ვერანა დამწერს აფილს მან მხედრისა და იქმნს საქმედ ვლქობის და
სქანისა, და ქარე დილით დედ აღობნებულად იგი ცოლად მტერად იფ
შერს სადროთათა შეწყნით და ლოცუას ნებარის მის კაცისათა, რომელმან
შერისა ირნივე იგი უდამბინი ქრად შერსაქმებულნი და შემტოცებულნი ამ
ბრისა ზედა სვეტრულს ვიარე ვინა აღსარულად.

ამის შემდგომად უფრო კრძალვამან წილად მის და ვიარე მიერ
მის წინაშე ყოველი იქმნა ცოლად ვანმარჯუენია მინსტრისა მის ქრისტეს
მიერ მან ეძინის აფილნი მარჯუენი ვერანად მტერესა და ყოველი, რაგა
უქმად, მისეო მისეს სრულიად სამხედულად.

26 მან ვინა ნებარს ვიარელს ველმან უიქეა ქანება სხან იმხედრისა
და იქმნეს ბრჯელ ყოველი ეძინოსმსხურს კრძალვითსა ბოლო მის ვიარე
ქმს ფრად ვანბრისა და მერადე დამწერს წიგნი და წარადგინს კაცნი ცოლნი
და სტოეთი უფრო მან ბოლო მუდონებულნი იგი მიუღეს და იქმნეს კრ
ძალვითსა, ვიარემდე არს მხედრეს კაცს მან ეძინოს მისილთა იქმნა მან
კრძალვამან ვინა იმხედრისა საქმე რამეთუ მხედრობულად იგი ვინა მან და
ბრქუა ნებარს მისის ვიარელს ვანუცხულად ვქმნ. რამეთუ წიგნი არს ბრქუად
ვეო აქ ვიარე წეს არს მიუქრე და იგი ცოლად დამწერს წიგნი სხედა და წი
სეო მისის ვიარელის წიგნი ბოლო ნებარს სხან დაუბნობილი მერადე სხან
მის კრძალვითსა და უფროს ბოლო წიგნი მისისა.

და მიუღია მადი სხედელი იგი კაც ეძინოსა მხედრესა მან თან
ბოლო კრძალვითი წინაშეცხად და სტოეთი მიკობს და მან კრძალვითა ვლოც
და ვიარე დამბეჭე ბრქუა კრძალვითსა წილად მის ვერანად ვლქობითი მო
ხედრისა რადროს არს მიუცხად ბრჯელს წიგნისა, წილად მან.

ბოლო მან ბრქუა დიდებელი მეფეო მან ქვეყნისა ვლქობით ხარ, ბოლო
ქრისტეს ზეოს და ქვეყნისა და ქვეყნითა მან სათესისა მან მეფე ხარ
ბოლო ქრისტეს ყოველი დამსდებულთა მან წარსდელთა მან ვინა მეფეს ხარ
ბოლო ქრისტეს საუბრისა მეფეს და სრული კაცს ვანობებელი უცხოთა, დი
მანთა დაქრულებელი მეფეს მეფობისა და კაცთა და უფროს შერს ვერანად
სხან სილქითა მისა, რომელმან მანთა, ვიარემდე ვერანად ვლქობითს

მინება იმით უფროა, ამავე ან სტყუის მისი და მოძღვრის ხელს ვრ-
ცობისათა მიუღწე წინაშე შესა, ხოლო კრასალატებ მკვე სამართალ არ
სტყუა შენ, წიღი, ამის შემდგომად კრასალატი მიუღა იმას და ნეტარი
იგი კენი მამა ვრგოლ და მამა სას თანა და ფრთა შეუერთა კრასალატი
აფილი იგი ამავე რასად ვანაყრობ სტყუათ? ნებათა დროისათა იქნა
სას ენსკობს იმანს ზედა, ნეტარის წესე კათალიკოსის აღმშენებლის ვ
თორეც უკლებსა და სუდარს მისს, რომელი წილწიდა მრავალია დაქურო
ზედ იგი ან უკლად იქნა სულიერი ქაჩილი და შორედ აფიქს ამს ნეტარის
მურს ხოლო კრასალად მოღუაწეთა დროისმსახურთა მათ შეუერთათ.

და რაგამ მამა ვრგოლ სტუმრად მაინს იმანს, ენსკობსმან სუდარს
იგი დასეს და ათა თანადედას, რამეთუ არა თანადედას უწმენა ნეტარის ვრ-
ცობის, ვნადაც მობღუარ და უწმენეს იგი იგი და ქრეთ წარმართა იმანს
კოლად ვარე აქმობედ და უკრამედ.

27. ამავე ან კოლად სრველსეუ სტყუის მიუღე, რამეთუ ნეტარი მ-
და ხუენი ვრგოლ სტუმრებულ იგი ზეადამი დროისა მურს და ვნა მისთა
არ ვნ უწ იგი სტყუათა მისთა, უფრთა ხოლო უკრწილენი მს ვნსანი ხოლო
იგი ვნა რომელს ვრგებ იყენს მანი იგი დიდებულნი, და ნეტარმან მან
უკლებილად მოქენა რასამე სრმეს და ძილენს მისნი იგი შექმულნი
მონსტრნი და უკლენ კრასალთა უკრამთ.

ხოლო მათ ძმანს მოქენა წიღისა მს, რომელია წინაწარმოებულე
მაყართა მათ და სრველად მიუგანა მტებრეს და ფრთა შეუერთა აფილი იგი
და შექრეს მრავალი შესწარფე უკრწილეთა და ანაურთა და უკლემან ვნან.
მამს მოღუაწედ მტებრესა გამონდეს დიდებულნი ანაურნი, და რაგამ წარ-
მოედეს მტებრეთა უკრწილენი იგი და ნეტარი ვრგოლ წინაშეობდა მათ.

მამს მიუღა საქარა ანელი ენსკობის, დროს და სწაწულია მოქედი,
და სტყუთ მოკახეს უკრწილეთა მათ და თანაწარმოებულეს და მოქინეს ვმტეს
და სქრთა წიღის დროისმსახურისა უკლებითა და ვანს წიღისა მოქმის
კორეს უკლებს, ხოლო დროსენას მონსტრად უკრამან იქნა და მოღუაწეს
წიღის აფილნი და ფრთად ვანუგეს ვანაყოფელი, რამეთუ სადა მათ უკრ-
წილეთა აქმენს დონი შესწარენი და მოედეს მადლი ლოკეთა ამთ ნეტარის
მამათა და მოქინეს იმანს და ვანაწარუდეს მადლითა ხალისმეხელისათა
და ლოკეთა ნეტარის მათ კეთათა, და ძმენს მოღუაწესა ძლიერი შესწარენთა
მიუგნათ და წარმართის სწკოად ხოლო ნეტარმან ვრგოლ წინამძღუარნი იგი
მონსტრთანი თანაწარმოებულს მს თან და მიუდეს სწკოად სურველსა დროს
მოქმის კორესა და უკრეს ვანერად ვრგნა უკრწილეთა მათ, რაგამ იბ-
ოლენს მოქეფენ ნეტარის ვრგოლმნი უფიქტესსა მონაზონისა ვნონს,
რამეთუ იყენს იმთ ვითრე ზერს მკელიონნი და სრველად მტერთა ძლევის
სწკრეული მოედს იმთა წიღის კორესითა და შემდგომად ლოკეთა მათ
სწკრეულიათა კორეთა სულითა თან ვანაოდეს, რამეთუ ძილეს აფილია
იგი სურველსა უკრწი უფრთა მანქე კოლთა მათგან შესწარენი და ვნა
მდე მოქა წინამძღუარი მონაზონისა, ვიდე მამა სწკრეული დეოთ, მანქე-
ული მონსტრთა და მოქეფენ მისნი ნეტარნი დროის მამა და მანქეული
წარმოსაყენა, რომელია კათალიკოს იქნა მქეობს და მამა საქარა, მანქე-
ული სრველთა წინამძღუარს უკრწილეთა მათ.

და ვითაც ძლიერ შეღმავლია მათ შერყვას იგი წიგნთა მამთა იყნეს რა მკაცრ წიგნთა უარყოთა განხარჯს რამეთუ ქმნიდნა მათგან მოღუერებნი სუბროსის მკერბისნი რომლისათჳსცა თქვენ ვითაც უკრწიყეთა წიგნთა მამნი უნათეს ვიხილეთი თქვენ დაგუარყეთ მამნი თუ ქვეყნის ზედა ვითა ზუენ, არამდე ვსერებთ. ვითარმდე ზუენს წიგნთა მამნი დაგუარყებულ ვითა რამეთუ თქვენ სულითა მარადის წინაშე უნათეს სუბროსი ხარ, და სავსე არის სავიფლები თქვენნი, მუნცა არის გულნი თქვენნი, არამდე იყნეს მოხუცთა თქვენნი ზუენ ზედა აქა და სავსეხეს.

სული წიგნთა მათ ფრთათა ლოყეთა შექურბეს და ავრთხეს კრწიყეთი იგი და მქვეს უნათესმამურნი მკერნი, მკმარადაც გულნი თქვენნი კლთა მისი უნათესთა არის, რამდენსცა ზუენ, გუდასეთა, გულს სუფობისსცა მართთა თქვენთა და კლთთა თქვენთა უხუად მინიშებითა და თქვენ მკერ უფლებს დაწერეთა, უკრთეთა კლწიყეთა წიგნთა ვაქეთათა მოკრთეთა მკფობითა და შეწყნათა მათ უხილავდ სქურველ-თ თქვენდა უფროსი სულითა სქურველთა და უნათეს მკერთა მკერათა და ეს უნათესო რამეთუ სულითა განსუბობლი ლამქანი თქვენნი - ეს წიგნთა უნათესთა მამნი - არის უნათესად განსქებულთა ლამქათა თქვენთა სმტკაენი და სქურველნი ვითელი მარწმუნეთა მკერთანი მკერბითა მის წიგნითა თქვენ, უხუცად ამითა რამეთუ მკერბის სიძლიეს თან ვიქეს თქვენ ქრისტეს მომკესებულ სიძლიედ და მოღუერებს წიგნთა ვაქეთათა და სუფობის-კლთა ვაქეთათა და ყოლის ქრის სიძლიით ვსერებთ, რათა ქვეყნის ამის მკერბის თან მოღუო ზუენსა მკერბთა თან მკერბითა უხუცთა და მოკერ ქრისტესს დავესი სული ზუენს და ქვეყნისა, რათა სიტკბოებით მოქრებთა ზუენი არაოფეს უხუ-ყო ვსიძლიეთა ამითეს.

28 ამის შეწყობად მამის ვრთვობისთა ხრახუ-ყვეს ვსერობისს მის თან წიგნთა მამთა, რათა დავეყნებ ვრთვობ სქიმინდრთად ვიფლთა კრწიყეთა უნათესთა ზუენ და მოქრებეს კრწიყეთა მათ სული მათ ფრთად ვსერებთ და ვრთობთ დღითა დასტოვებითა მოღუერებსს მის სკმედ დავეყნებ და მრავლთა კლწიყეთა ვარც ვარდაცლთადმდე ვანაგებთა წიგნთა მათ მამთა წესს კლთად.

სული კრწიყეთა მათ მოღუერებს მინათობთა, წყაროსითა და სხუ თუღითა და აფერხი მამნი და მუნცა მისცეს მუნწარსეთა და მოღუეს ძალი წიგნთა მათ კლთითადაც და სტერითა მამთა დრისთა და წიგნთა მოღუერეთადაც და ვიფლთა მათ უნათესთა ზუენსცა ვსერებთქნეს.

და წიგნთა მამთა თანწარყვეს სტერით ვრთვობ და ადარბეს კრწიყებს 20 აქთ ვერც, ხაღლით მისცე მის და რამეთუ მკერც კრწიყებთა ეს დიეთა კრწიყებთა სტერისა მამთა ვრთვობდეს ექმებულ იგი არის ეს კრწიყებთა დიეთა კრწიყებთა და ვერც კრწიყებთა რომლისათჳსცა ვარდაცლთესს თან მკერც-ყო ვერც კრწიყებთა, ვითარმდე წიგნთა მამთა ხელს ძალით მსობულად დახვეთი ფრთით თან და სხუთა მათ მამთა ძალით ხელ ზუენ დაუხუცთით, რომელ ვხუცა ვრთი არამდე შეწყობად ვერც კრწიყებთა მუნ მამნი, ამოც ვრთობთა ვრთობებს, ხანციის ძალი კლთითა დარც წიგნთად და უხუცეს მუნწარსეთა ვარდაცლთა მის.

ბოლო იყო გამა მს ხსენება წინამძღვრად მამა ანტონი, ნათესაობით
ანტონი ამბობს განმარტებით იქნა დაწვევა ბლვის მს და შეწყვიტოს ეკლესი-
ისა ფიქვლის მს კლდეს ზედა რომელიცა ფრადეთი შრომით და ქართველით
მართის მრავალით გამა დაავიცი და ქართველ მკურნალებსა აფიქვლისა მს.
ყომაძე სრულიად აღფრთხილად ამავე ადრინდელ ქრისტესს ამბის სინამდის
სრულიად მამულებელი და შეწყვიტოვანი, რომელიცა ეკლესიად განმარტდა
ბოდა შეგება ეკლესიისა მს ბოლო ქვა და კარი ფრად შირთი მოქცენდა
ძველი მთა ვხათი კაცთი ზურგით და ყოველი სსწროთი იქონებოდა, რამეთუ
ყოფიდა მამულებელი იყო.

მს გამა ვადარდებოდა იმროსმსებური იყო ეკლესიად წიხეთი ეკლესიის
მამულებელი და მონაცხითი შეწყვიტელი და ეკლესიის მოღვაწე და დაეძახა ხსენ-
ობის ანტონის ვხათი და ძის მისის მკურნალობით, ამავე მამა ანტონი და ვი-
პრობისა მამა, სსატრელი ითებდა ბლვის ეკლესიის განმარტებელი იქნავე ქვე
ხსენობის მამობის მს აღქრებულს.

ბოლო ვერჯენი მსწველი ამბობს, დიდი ეკლესიის ფრადეთი ნათესაობით,
ღმრთის მიერ დაჯდა ქრისთეთი ქრისთად და მს განმარტული ეკლესია იყო აბ-
ელი ხსენობის და მს მამა ყოველი დაფუძვლილი ეკლესიით და ანტონით.

29. ამავე აქ ეკლესიად ნებო იყო პირველი განყარბობით რამეთუ რაგამ-
იყო ვახდენს სსველი სეგარისა მამისა ვრეგობის და შირთი ქართლად და ესა
სსატრელისა ეკლესიისა მამისა დაფუძვლებსა ძის თვისსა, რამეთუ იყო იგი ცოცხლად
და მიწვეულ მოხუცებულებსა მს გამა განმარტული სეგარისა და განმარტული
ვრეგობისა და მამოლი შირთი ქრისტესსა, რომელს ეკლესიად სსატრელისა მამისა
მისისა, ყოველ ეკლესიისა, ვრეგობად სეგარისა და სეგარის მისისა ვერჯენო-
სსმყოფელისა, რამეთუ იყო ბოლო მარტია ქვე შეიღად და თხუნი მისისა ში-
მისა მამაკაცი ადრინდელი იყო, ამავე სსწროთი დაფუძვლილ იყო ღოცესა მსა და
მარტისა და მარტის მამა ღმრთისა.

ბოლო ეკლესიის მს იკლავდა ძის თვისსა განმარტობისათვის, ამავე სს-
ატრელისა მამის განმარტული და მიწვეულებული მისითავე, რომელ ეკლესიისა
აქებდა დაავიციდა ამო სეგარისა-ცხობის და მსწველი ბოლო წამოვიდა სეგ-
არისა და თხუნი მს ბოლო მს, მამისა და ეკლესიის.

და შირთი ეკლესიის ეკლესიისა მსწველი ბოლო მს სსატრელითი შეიქმნა და
მსწველი ბოლო აქვე წიხეთი სეგარისა ვრეგობის ბოლო წიხეთი იყო, მს ეკლ-
ესიის, მსწველი მყოფი ეკლესიის წინამუშევრისა და თხუნი-სეგარისა მს და
ქრისტესობისა ვრეგობისა და მსწველი მსეგარისა ბოლო იყო სსატრელისა მოგება
ძის თვისსა, ამროს-ეკლესიისა და ვხათი შეიღად სეგარისა ვრეგობისა, რომელი
სსატრელისა მყოფი, რამეთუ ბოლო შირთი განმარტულს ყოველი იყო მარტული
ეკლესიისა, და მსწველითა სეგარისა ვრეგობისად იყო ეკლესიისა მათი.

ბოლო სეგარისა მამის ვრეგობისა აქვე შეიქმნა იგივე სეგარისა მს მსწველი,
ეკლესიისა, ამავე ან სეგარისა სეგარისა ვრეგობისა ვრეგობისა ღმრთისა ქვე
სსატრელისა, ვხათი აქ იქნა ბოლო მს ქრისტესობისა ამს წიხეთი ანა ვეკლესიისა
ვრეგობისა და სეგარისა ვრეგობისა, ამავე აქ თხუნი-სეგარისა მსწველი
სეგარისა და ვრეგობისა მსწველითა ეკლესიისა, რომელსა მამობისა სეგარისათვის
მსწველითა.

და ფრად ნუგეშის-სე მას ნეტარმან მან ღმრთისა კაცმან და ვაჟმა
ფრად სანატრული იგი მოხუცებული და მან პრველად აცურთხა ღმრთი და ჰქმნა
ქე იგი თვის და თანამოსრულნი იგი სანატრული თვისი შეხვედრან და ჰქმნა ჰქმნა
მცავესად ქსენი გვედისა შვილი, რომელია გულმოდგინედ მასხურება ჰქმნა თანად
ვექ. ხოლო წმიდამან მან, ვითარცა უკრთო, დაურჩენა ყოველი ყოველი

მამან ნეტარმან დედამან ფერხინა ჰქმნა მოხუცებულსა მან სანატრული
ღმრთისმოდგენო დედა, შვილისა შინისა და ძმისა ჩემისა ყრვოლისა თანა მუ კარ
მე შვილი შენი და არა დაგაკლდე ზეგნან მასხურება ყოლივე. მამან ნეტარმან
ყრვოლ უკრთესურ განყო ცხოვრება დედისა და მისიანთისა მათ და მასხურსა
ვრძე დედაცისა დედისა თვისისა ქმარი უხუ და შვილი, მამა სანატრული მისეან
იხუ, რომელიცა ფრადთა წაღრადთა წინამძღურობით ხანკით ყოლიად ვარე
სიკვდიდმდე და მისეად მისა წინამუ უფლისა, არამდე შეხვედრად ვინა მრავლისა
სანატრული მოხუცი მამისა ყრვოლისი ვარდაცეცელი მერქსი თნა და შვილი
უფლისა, რომლისაცა სურდა.

30. ხოლო ნეტარმან ყრვოლი დაღუენა სული მისი და დიდება შეწრა
ღმრთისა, რომელმანცა მოხმელა მან ყოლიად მასხურება დედისა თვისისა და
სრულიად ყრთხევა მისეან ხოლო.

არამდე თვედრე და ქრისტეფორე სანატრულია მათ დედას მამათა რაგამ
ძილნესე განჭამებულნი და სრული სარძითა და მსაკითა ღრმისა იგი ღმრთი-
სანი არსენი და ურეზ, გულმოდგინოდ იქმნეს ფიცებისგან მამისა ყრვოლისა
რომლისადა ავიქეთა ვარე ყმათა მათ აღობრუნებდმდე არა განეშორნენ მათგან.

მამან ფარულად ხანკითი რამე გამოიფიქს და ძმისიცა ვრძე თანაწარუგენ-
ნეს და ყოლიად წარვიფს ყრბითა ქართლისათა, რამეთუ უფალი უწოდდა მათ ქე
ილიად მრძინებით და აღამუნებდა წმიდითა მათ მონასტერთა მათ მიერ ნეტესა და
ყრეწმოდისა. ხოლო ნეტარსა ყრვოლს უწყა უფლისა მიერ, რათა არდას
დასტკონეს გულმოდგინებისა მისეან მათსა, არამდე თანამდეგმ ექმნეს ყოლისა
მას სწყესა და ძესაყო მამამან ყრვოლ და მიენა იყინი სწყესეს და მარდა
ფარულად წარლეთა მათ.

ხოლო იყინი შეეკრეს და ჰქმნეს შინისა იყინი ზეგნად, წმიდით მათ
რამეთუ ამის მოხუცისათს იქმნა გამოხლეთა ზეგნი ხანკითი, რათამცა ნათო
რამდე ხარულ ზეგნად ჩნდა ძილად შენებითა მონასტერთათა. ხოლო წმიდამან მან
ჰქმნა 'ყოლი არ გამოხლეთა ვე თქუენი ნებითა ღმრთისათა, არამდე მუ თანა
მონაწილე-მყოფი გულმოდგინებისა მისეან, რამეთუ არა ვარ მონაწილე ყოლისა'
და წარვიფს ზოგად სწყესისა და ქართლისა არეთა მათ უღამბითა, და მიქესი არდა
ავეღინი სანასტრედ და აღამუნეს სენაგნი ორგანვე და უწოდეს თოფორმს
ვინა ნეტეს, ხოლო ქრისტეფორმსა ყრეწმოდდა და მოწადენი დაღუენეს და სან-
ხვე ქე ნეტარსა ყრვოლ და თვედრე და ქრისტეფორე წარმოვიფს ხანკით
მათა ვარეფად უკრთესურ და ვითარცა მოწინესე კრებულსა მან თანა ღმრთისა
სანისა და მოკრთნეს იყინი სიკვდილად იყო ნეტარმან ყრვოლ მათა მათ მი-
მართ 'ქრთი ქრისტეშენი, იმხნეთ ნემს პრველად ზეგნ ზოგად მოწინეთა უღამ-
ბისა ამს წმიდისა მუ ვლამეთ ყრვოლ და სანას, იმხნეთ ვარეფობით და
თვედრე და ქრისტეფორმს, თანთი ქე და მრავლისა წაღრადთა, ვითარცა
მოწინეთა მოხმელ იყინეს ზეგნად, ვარე გამოდმდე ღმრთის-წოდებისა დიდნი ქე მი-
მართ სანისი ქრისტეშენი და ოფეს მიენა ქრისტეშენს, სანა ვარეფობით-ყო იმხნეს

ზედა და წარუყვანს მის მძინი აქათა ხოლო აქ ქისტვე აღმუწებს ორთა მათ მო-
ნატყრთა ფრთად ვოლითა ქარდის მისა თვედობის და ქისტვედობის მიერ და
ყოთარყოთი ქარკოლით მძიბულია მონაცემი შვილითა ყნუყვანს, ვეროვე ხანკითა
სულთრად მძიბული არს ზეფ ვოვლითა დადაცათუ სავთ მონატყრებისად
ვეძებნისა პრველ მოხელესა ხოლო ვრთხვეთა ვოველი აქა მოვედებოქ ქისტვე და
აქ მათა შვილითა თქათა, ველითა ხეთათა მათა უბოძეს, ჩათათა ძლიად შეწყვესა
მასა უზრუნველ იყნენ ვოლიად გამოცდილითა მონატყრითა თანადგობითა, და
ჩათათა შტაკად ვრთ სულთრ სიყვარული ზეფ მიერ აღმუწებულთა მონატყრ-
ითა.

და ყოთარყო სტყუენი ქე დაძირუნს, უბრძანს შეპირებულთა მათა ვოველი-
თა და თვედობის და ქისტვედობის განხრახეთათა გამოძირისა მათ მოძის მძინი
თქუანებნი ხანკითათქ სავთუცხოვად, და სხუანი ვოველი სწორად ვანყენს სამად
ვეწიად, ჩამოვ შატყრდისა ხვეერი წარვესუნეს პრველვე შატყრდის და უბრ-
ძანს აღუქმისსერ წლით ვანყოფათ ხოლო თვედობად და ქისტვედობად განძი-
რულდეს, არამედ მიერად მქონებრება იყო მათ მოძის, ჩამოვ ვყრენ და არსენი
ვრთვოლის ნაწილს იყნენ, ხოლო ვყრენ მანთუ თვედობეს, და არსენი თუი ორთა,
და სწორი მის სხუას მისა მსიქა ქისტვედობეს და დაჯერებულ იქმნეს იგინი სი-
ხარულით.

ხოლო სტყუელ ქე იყო ნებრეველითა მათ სანქცოთათა, ჩამოვ არა
აქლიობეს შეწყნათა მათ ვოლითა ყოთარყო სტყუენ-თვედობეს აველითათქ,
სადამუ ვისუ მხარულია, ჩამოვ, ყოთარყო სავთოვანი, შეპირებენს თუნი თუნი
მხარდის ქისტვეს თანა შვილითა მათ ქისტვეს გამოძრეველითა ქარყო იყო მო-
ხელესა ძლიერმუხმისლითა მათ კეთათა და ნებარნი იყო მძინი ზეფნი წარუბოლეს
მათა მათ და ველიად მიწინეს ნებეს და ვრთქმობდეს, ხოლო მათა ვრთვოლ
თანადამუკომ ვქნს მათ ვოვლითა ველითა ძლიად შეწყვესა მათა, და აქრახნეს
აველითა წიდათა ველითათი და ვამნეს სტყუეველითა.

33 ხოლო ნებარნი მათა ზეფნი ვრთვოლ ორთა მათ მძინი შეწყველითა მო-
ნატყრთა მისა ხანკითა და შატყრდის, იქვოდა მხარდის და მოძიერებისა მისის
სწავლითა დაესებდა ველსა მოწიფათა თქათათა, ჩამოვ არა ხოლო თუ წიგნითა
სადმითათა იღენ სობრძისმეტყუელთა ვოლითა ვრთი, არამედ წიდათა კ-
თოლიად ველითათა სავთივედელსა ველითათა სრულიად წელიწადსა ვანყენითა
მოძიერითი იყო ვანუკობელითა და ვოველითა დაქმანებულითა ვანყენათ ვოლიად
იყოდა, ჩამოვ ჩამდელითა დაქმნეთა დაჯერებულად იქოვდა და იქნდა ქათა
ნებრეველითა და ტებლობისა შეპირებულთა.

ხოლო ვანუკრეველ იყო ქარებთა მისი, ჩამოვ აქ არს ხანკითა ველითა
მძინი დაქმნელი ზელისა მიერ წიდათა სწავლიერითა იღვერი, ჩამდის სტყუენი
ფრთად ვოლ არს, ხოლო ძლიად შვილისა დაქმნეველი წიგნი ზებოთით
იყოდა და მხარული წიგნი ძველისა შვილისათი არამედ დაუბეჭდეველი წი-
დათა მოძიერითა იქებულნი აუარსებენი წარმოიქმნობდეს უწიგნოდ ქათა მო-
სითა ვმეტქ ზემო შეწყვესა ზეფითა.

35 არამედ მიერად ვრთ მის ვანთა ველიწიფეთა ვანხრახტეს დაძვოცქობით
ამის ნებარისა ვანსობობითა და ფრთადათა მოძითა აქნეს, ჩათათყო დაქმნი-
რული ხოლო მის არს იქნეს დაღესა ქვევითა.

ამის შემდეგ იხილა ნეტანამ მამის ერთად აღიარებული ეს
სადგომის პეტრეს და წიგნი ეკლესია პირველი განსრულებად და უკრძალავს

40. მიწავენი ნეტარის ერთგობის მრავალი უდიდესი მამისა პეტრეს
ზინისის მიწვეულ იყვნენ

42. რამდენ პირველმთავრულნი და უღელ მოსესენებულნი იყვნენ პეტრეს
სენი და ვერც მიწავენი და აღზრდილი ერთგობისნი, მოუქმებუნი, რომელიც
სანო-ფენი ნეტანამ აღმოსამან შექმნილიყო საწყისთა მათ თვისა პირველ
ეკლესია რამეთუ დღე ვერც უწინარეს მრავალი წლით არსენის იქნა ესკოპოს
ის მიწვერის საფარსა საძებეს, ხოლო შემდეგობად დღე არსენი კათალიკე ეკლესია
და, ქრისტეს კურთხის საძებრებელს მტკობის, ქართლის კათალიკოს იქნა და
ყო სუფთადელი მათ შობის ერთად ზრდილობისათჳს

რამდენ ქართლის ესკოპოსნი პირველ არსენის მამისათჳს ფრად ეკლესი
ბელ იყვნენ ამის მიზეზისათჳს, რამეთუ თნიერ განზრახვის მათსა ძეგლ
საძებნის ერთად ძე თნი დაადგინა კათალიკოსად თანადგომის და უკრძალავს
მკრძალავს ესკოპოსისათჳს

რამდენ მკრძალავსისათჳს უფლისა მიშვებითა იყო აღიარა ესკოპოს
ობისათჳს მათ ვიძრებდეს ნეტარი ვერც მიწავენი მათ, რამეთუ საძრთად იყო
სიტყვის-გება იგი და რამდენ ვამს მის ეკლესიად იყო მამული გუარამ დღე
მარხისათჳს ეკლესიად იყო და მიწაველ ხოლო პრინს მუკრება ესკოპოსისათჳს
და უფლისათჳს მამისათჳს

და უფლისა შემოკრებს ვიძრებდეს, რამდენ მამა ერთად არა მენ იყო
არც უფლისა კურთხვის უფლისათჳს წინამძღუარნი მამნი, რამეთუ იყო ნეტარი
ერთად არქიმანდრიტი და წიგნიად მოღვაწე უფლისა და მარტივ მუკრებ
დეს წესის წინამძღუარნი იგი არსენი კათალიკოსისათჳს და ვერც დაძმარდეს
სიტყვისა მათი მამან ერთგობისა ესკოპოსისა მის ვამსამან პეტრე უფლისათჳს
'ოღეს მოუღეს ვარსკვლავი უფლისათჳს, მამან ვამსამანის საქმე და განზრახვა
უფლისათჳს' და მათ პეტრეს ვისთჳს არს სიტყვისა ვე დაძმარდესთჳს? ხოლო მან
თქვა 'ერთად არქიმანდრიტისათჳს ხანისათჳს და მუკრებდეს მიწვებელს'

მამან ერთად ვამს ესკოპოსისა სიღლით თქვა შობის მუკრებელსა მათ
'იგი ოღეს არს ვარსკვლავი მათისათჳს?' ხოლო სხუათჳს მათ უფლისათჳს თქვეს
შეშორდეს ოღეს რამეთუ იგი არს მოღვაწესისა სიღლითა განმართლებელ და
მუკრებ სიღლითა წიგნიად

და მუკრებდეს იხილეს წიგნი იგი მოძული კარულითა შობის კრებულსა
მის მამისათჳს სიტყვად ხოლო, რამეთუ საძრთად იყო შეუწყობი, რამდენ ვინს
მიზეზებულს მის ქრეთ წიგნი ვითარცა საძრთად ხოლოს მიწვერებისა
განუგებლისა ხოლო თვისა მამს ეკლესია ძილებდეს ვითარცა ვერცენი სი
მეფისა პეტრისათჳს თვლით და მრავალითაგან ფსიქოლოგიული აღიკველი და
ვითარცა ძილებს აღმოსამანთჳს ფიქრებულსა მის, უფლისა სიღლითა მიუცემს
და შეუწყობ სიტყვისა მისი სიღლითა

მის ვამს მოუღეს ვერც ესკოპოსის და პირველად მოუკრება მოღვაწე
თნი, მამა ერთად, და მუკრე მისი თნი ესკოპოსისა ხოლო ნეტანამ ერთად
ფრადელ მოუწიდა ნეტარს ვერც და პეტრე მის შიგლი, პეტრესა მუკრე წიგნისა
მრავალითაგანობისათჳს ვიძრებდეს ნე უფლი სიღლითად მისა შენს, არსენის, ხოლო
მან პეტრე წიგნიად მათი ვერ ეკლესია მისი სენის ესკოპოსისათჳს ეკლესია საძრ-

თავისათვის, და მერე შემხედვე, რამეთუ არა ვარ ამბროსიანს არსების ცხოვარი და არცა იგი ჩემი მწყემსი. მამის წმადამს მან შესწავრულ ჰქონა: "უკეთუ ამის იქ ვერცხე მე უკარამდე ვიას არა შენი მოძღუარნი ვარ". ხოლო ნეტარი უფრო სიტყვისა მან ზედა სულიერისა მამისა და მოძღუარისა ატორდა და ჰქონა: "ფრთხილად არს ჰრძინებას ქვე განმკურნელ უფროს მსხვილსა იქ ნებას შენი იფარ დასწავლად მამ ჩემი, წმადთა ღმრთისა". ხოლო მან ჰქონა: "უფროს სწავრულთა, ვსამხრეს ქრისტესანს, რადაც ითხოო მისგან შენ, უმანყო გულითა და წრფელი ვინებოთა. მამსაველებული მოძღუარსა შენსა ქრისტესა და შენ უწყო სულითა შენითა ღმრთისმთავრულითა, ვითარ ღმრთისა ვინანსა კათალიკოსობასა არსებით სისრულესა მისისათვის, არამედ მორენ, მამამს მისან, აუვიან-ყო უკეთეს შენწარფებითა იქ შენ კოლიად ჰყავ სმენას ჩემი, რამეთუ გელისწმინდამან კაცობამან სიძაროლე ღმრთისა არა ქნის ხოლო ბრალი ქვე არსების ჩემ ზედა იფარ".

ამის შემდგომად, რადგან ესა ვერამ უკრწიფესა მოხლავა ნეტართასა მით მოვესა წინა სისრულით და მოვიტინა სიძვანალით და ვითარცა დამხდეს მამანს ხოლო ვერამ შენწრესა ვიფელთა მოწყვთა, და მოვიფეს მამან ჰქონა წმადთა მამანთა, ვსისკობისი და მუდამხონი, იფარ ვიფელთა კინის სჯვლისა, რამეთუ არა ჰრძინეს ვსისკობისსა და კათალიკოსის მღვდარებით დაუფდომასა. ამის სიტყვისა მანს აუვის სიტყუარს განამრძელან და ელოდა მსხუესა მისგან ხოლო თუალნი ვიფელთისა ზევიფეს მამას ვრავლის და ვსისკობისსა ვერქუმი და მით დაიდუმეს ვამ ვით.

მამან ვსისკობისთა ჰქონეს ვერქუმი: "პრძინე მსხუესი რაა ვქრ არს". ხოლო მან თქვა ზედა მამას ვრავალ იფარ მე შენ არა ვიკადრეს სიტყუად: "მამან კლამ-წიფებან მან ჰქონა ნეტარსა ვრავალს მამა, ვიფელნი შენ კელიან სიტყუად ვემ-მარტებისა, რამეთუ უწუეს ხარ ვიფელთა ელითა და სანთოებისა ნებისა ღმრთისათა, და შენგან ვამ დანამარ სიტყვისა". ხოლო მან თქვა: "ვრყოთ პარველად მღვდელმობილურითგან პრძინებას, ხოლო იქ სიტყუთა შენითა ვრცვე ქარეთ ვემ-მარტობასა ქრისტეს სწმქითთა მისნეთ ვლანსესა ამან მოხუცებულისა, რამეთუ არსენი კათალიკოსი ნებისა ღმრთისათა კათალიკოსი არს და ძქრისმტყველთა მისთა რამდელთა არა შენანან, ვეფულ იფარ და სრულიად ჰრცხევენეს ამას სწმინდარსა და მას სიტყუნეს".

ხოლო კლამიფე იფარ დაღაცათუ იფარ პრძინ და ღმრთისმსხუარ, არამედ მარღმულესისგან მარღლისა მას კაცისა შემდგომისა ფრთად, რამეთუ ნებისა სიძრძინესა სძლედა და შენი მტრებისა არა პრძლებდა ექლი რაა ვულესა მაცე-თიან იქნისა ვრცხელებლად სიტყუას განტყველებითა ქარეთ ვითარმდე: "მრავლათ ვამოვიან არა მტრულესა მამას ვრავალ არამედ მამოდა ვითარმდე პრძინთიანს შეუცხო სიძრძინე მისი შეკლავებულ არს სიძრითითა და პარველმტყველი ვინილე თუალითა" და შევლესა მრავლათ სიტყუათა იტორდა რამდელი არა შენგან ქრ-ისკეთა, რამეთუ იფარ იფარ ფრთად სიტყუაველოვან.

ხოლო ნეტარსან მამამან ვრავალ ჰქონა მას შ. კლამიფეო, რად ვან-პრძინესა ვემმარტებისათვის? ქვე უწყოლე რამეთუ პარველთა წმადთა მით მამათა შეტრებისა ვსისკობისა და წმადმღუართა წმინდისათა მონახონისა თანა იფარეს პარველნი მარწმინენი მუყენი, არა თუ მით თანა მღვდელმობილურებისა იკადრებდეს არამედ მუჯვლამ-ვამობებისა მათსა იკინთან და ითხოთან სიტყუას ვამოცხადებთა, რამეთუ მით მარს მწიგნებდეს მტრებისა ღმრთისათა და მოქამედ იფარეს თქმულითა

მამის და წიგნის მოკეთების და დროსა მათ მიღველობილურათა განსჯივრ-
ბელსა კანონსა მისა არავე სრისხებულ არს ვრისკაცთა, ვითარცა ვახტანგისა და
წესისა წინამძღუროთა მამისა განსჯებელისა მოძღვრებისა აუარებელი ვინა მათ
სათობისა მოღვენა, დადაკათო სამართლად სავრისხებულ იყოს, არამუ, მუცხელსა და
მიღველობილურათა შერაცხებას არს ხოლო მე აწ, სოცყესაებრ შინისა ცხადისა
ვარ ვინაშა მუცხელებულ, ვარსა იდეჲ სამართალმან დაეკანაშროლისა მამან ძალი
თავი შინი ცნამაძღვებულ და სოცყესი ჩემნი არადას განსჯივრ.

ხოლო კვამრევე იგი შერაცხებდა ვინებითა და ბრქუა ვახტანგისა მათ
'თქვენგან ვერ-ამს განსჯებელი თქუნი ვარცხებდა, აწ თქუნი' და მათ ბრქუეს
'ღმრთისმამებური გუარამ, ქრისტესმოყრისმან სსწავლებს უტყუ-ქმსა ვინა ჩემნი
რამეთუ ვახლო იდეჲ ვარგოლისა ზედა მიუწოდებელი დიდებასა, და აწინა ხოლსა
იგი ყოველი, რომელი ძალით შემოსილესა მისსა.

მამან ხარ-სედა კვამრევესა მას, რამეთუ იგი იგი მდამალ და ღმრთისმამამ
ძლით სიძამბლისაგან და შუქრდა სეტარსა ვარგოლისა და ბრქუა წიგნითა ღმრთი-
საა შემსხვევად რამეთუ დაეკანაშროლე, ხოლო მან ბრქუა 'ქრისტემან ყოველი
ბრალნი შერაცხევრ.'

მამან გუარამ, დიდმან კვამრევემან, ყოლიად ისტუმრსა ყოველი და
ბერის-ქამისა მისა, რაგან განხორბულდა გუარამ იწინათა, მამან ვახტანგისა მათ
ვრამითა თქვეს 'ვერ-მე-იგი მოღვენასა ქუ არსხისაგან, არამუ აწ მხარედას არ-
სნი იდეჲ კათალიკოსი ქართლისა ყოვლისა და სულიერად მამს ყოველითა და ყო-
ველითა შინისა იქუ სრველი და-მე-ქმნილ არს სრველიად, რათა ქრისტესმოსისა
სეტყვი ჩემნი მშვედობით და შუქრებოებით დაეკანაშროლო', და გუარამ კვამრევეს
და ყოველმან ვინმან თქვეს 'მეტი იდეჲ.'

ხოლო კვამრევესმან მან იკოსა ვახტანგისა მათგან წიგნითა ღმრთისმამით,
უაუთუ ქვეყნისა ჩემისა ვრისკაცი ვინმე ჩემისა სიღმრთითა მუცხელი და ვინ
თავი წიგნითლი, მიწინის იფრესალმამე, მან სხუათა წიგნითა აფელითა, და ძლით
რამუ ყოლი წესი, რომელი ქრისტესმოსისა შუქრისა და ჩემნი შინის არს იფრ
ვინა თუ ჩემითაგან წიგნითა გულისმოსისა და თავითა თქუნი ვინა ქრისტესმოსისა
თქუნივრისა ყოლი არს, მან არა არა იტოვია, მამრდა ვინმე შრავლისმე-
ბრავლითა ხოლო მათ თქვეს 'უაუთუ ძალი რამუ ყოლი წესი ვრისკაცმან
გულისმოსისა მდამალ სრისხებულსა შინისა, უტყუბოქ თუხელი არს, და უაუთუ თუ-
ძალი ვარ ძალ-უფეს, არს თავითა თქუნი ქადაგებესი, არამუ თქუნი თქუნი ვინა
იძლითა, და, თუ ვერ-იყოს, მან მწინის თქუნი სსწავლისა; უაუთუ ყველა სოლითი
წინამძღვრობესი ვრისკაცი იგი და ვინა ძალიად სხუათა წესისა დაუფესივრისა უაუთუ
იგი სხველიად შეკანაშროლისა მიკოლობელითა და წინამძღვრობითა თანა ვახტანგის
დიდებითა უფლისა მოღვენას.'

ხოლო ვრისკაცი მათ შუქრისმე მოღვენას იგი უტყუართა წესის-დაღვენას და
შერაცხეს მუცხელისა წინამძღვრობისაგან და ვითარცა განხორბულეს ბერის-ქამისა, მისვეს
მშვედობისა მოკანას მას დიდესა და მან სხარულით ვახტანგისა ყოველი მან ვინა
მამრდა არსხის, რამეთუ არს იგი ვრისკაცსა მას ვითარცა შემსხვევითად ღმრთისა
მოძღვრობამან შინის, ვარგოლ მამამან, დამტკიცე კათალიკოსობისა შინა', ხოლო იგი
სხარულით მხალისობდა ქრისტესსა და წიგნისა მას.

ხოლო ვერ-მე ვახტანგისმან, მტყუნისაგან მამისა ვარგოლისა, სოცყერულ
არსნი კათალიკოსისა სრველებრე ვინაშა რამეთუ მოკვდე დაწინარა შერით

გრძელად მოსკალელები, რომელი იყო შირის კათალიკოსისა და ესკობოსისა უფროსი ხელი ვერამ ცუდნოფისა და სანატრელნი ესე არსენი კათალიკოსი და ვერემ ესკობოსი, მიუდინს ხელად მოძღვრისა თვისა მამისა გრიგოლისა, არამედ ძველი სანკოსისა ვლქისა არსენი კათალიკოსისა აკურხისა და ქართლისა ცუდნოფისა ვოველი სხარული მოძვისა, რამეთუ საყდარი მამამთავრობისა შეამკობნენ და შეამკო ძველითა ხელი რაგამს მამისა გრიგოლ გარდაცვლილს, დამარხებას მის თანავე იყო არსენი, რომელსაცა ოცდამედ წელს კათალიკოსობდა და მერმე ვარდოცელა ამოქ სოფლითა.

მამამედ დიდი ვერემ მადლისა კვილისა მომტაცებელ ვენს ქავეანსა ჩვენსა რამეთუ პოველი აღმსავლისა კათალიკოსისა მამრონი იერუსალმისა მოკეცდა, ხელი ვერემ ქრისტესმოყრისა პაპისთვისა მიპრობისა ცურობება ქართლს განსწესა იერუსალმისსა პატრიარქისა განწესებისა და წამებისა სხარულით, არამედ ქართლად ფრადი ქავეანსა აღიარებებს, რომელსაცა შინა ქართლითა ცნობა ვამს შეჩერებს და დოცია ვოველი აღქრულებს, ხელი კრედიტესონი მერხულიად ითქმებს, რომელ არს ქართლად 'უფალი წყლისა-თავ', ვინა თუ 'უფალი შეწყნარებ'.

ესე წეტარი ვერემ ორმოცე წელს ესკობოსობდა, შეძელი სულითა წიდი-თა, რამეთუ დაფარულსა კაცთა საქმესა, ვითარცა ცხადსა, ამოღესდა.

55. ხელი ვამთა ამის წიდისათა ცუდნოფებს ამოტ კურასლატმან დაძვრისა მრავალნი ქავეანნი და აღმწინა ცხე არტანუჯისა საცხოვრებლად დედოფლისა შეუღლისა თვისსა და მის შინა კვილად ცხოვრებობდა მრავალი წელი-წყობისა ხელი ავთისა მტერმან ცუდნოფელს იყო და მოიყენა მან დედაკაცი სიძვისა იქნისა მის შინა, რომლისა თანა ამოღესდა, რამეთუ ვენსი ცრფიადღებლისა ფრად აღმწინდა, რომელსა პრველ არს იქნება ვევეთარი ჩვეულებასა, არამედ ძველი იქნა პორტითა შინა ცოფითა და ვითარცა ესე წეტარისა გრიგოლს საქმე იყო სულსა განმარწველი შეწყნება ფრად და იქნა წიდასა გრიგოლს, დიდსა მის მოხუცებულსა, რომელი მკვირ იყო ვლქისათა, რამეთუ იყო იგი სანკალისა მოქმედ და დიდად პტოველებელ ღმრისა და კაცობან და განსწახვითა მისათა ამოღა პარსისარ ცუდნოფეს მის ხელი მან აღუთქუა ცოფისა მის ვანტეფება და დედაკაცისა მის წარსუნება, ვინავე მოიყენა იყო და ვერ დაამტკიცა თვისი პაპისუ-ბისა, რამეთუ დაუმთხა ველისოქმებისა.

ხელი წეტარისა გრიგოლს პოვა ვამს მრაველ ოცესა კურასლატო შირის იყო არტანუჯისა დიქისა ცნობა მტებერდო წარვიდა და მოიწინა მიწქერი შირისა მის ცნობისა და კაცი მოველნი დედაკაცისა მის ქამადისა თხოვად და მუნ დადვიბისა მიზეზი შეუთავდა, ხელი მან სხარულითა დიდითა განხარსა და მრავალდვი სხარულად წარსეა წიდას მისთვისა და მოიყენა მისათა და ვითარცა ვანთხა კვილად მოველნი კაცი, რათა მიუდეს ხელად შინა მამან უფროსად განმმარულდებელი მწინადელ მოვიდა წიდას მის ორთა თანა მველითა თვისთა, რათამეცა დრის იქნა ჯერისა წეტარისა მის კაცისა.

ხელი მან არს დასწინა ჯერისა, არამედ უბრძანა განმმარულად დაჯგომისა და მოიყენი კოტრე ვანდვტ წამს-ყოფითა მოძღვრისა თვისსათა და ვეროვე მამოქრისა იყო დედანი, რამეთუ წიდას მის შინა ვოველი ზედა მოიქნელ იყო მის მამს პქეა წეტარისა გრიგოლს, სწავლობელი, რადასთეს შირის ცოლ-ქმარითა მოიქნელ სარ წარსწავლად შეხდა სუეტროდ პორტითა შინა ცოფითა, რომ-

ლთა დაბრუნებულ ხარ ეშმაკისა და ცუდთა ჩაბრუნებულთა სიყრველთა
ხარ დიდსა ცუდმოყრულთა?

ბოლო მან ცრემლით პრეტუა წმინდა ღმრთისა, მე თვისა ხელსა სხვა ვა
თავსებულ ხარ, ვინათვის ვარდარეული სიყვარული აქვს ხელსა, რომელიც
ბაღატსა და აქ არა უწყო, თუ რაა ვერა ჩამოთუ პრინციპსა სიყვარული მუხამს
მუხამსრუნსა ფრიალ. ბოლო წმინდამ მან პრეტუა შულო, იქმენ სრულიად მოწილ
სიტყუათა ხელ ვლახისათა და მე თავსმებუ ვეწმე ქრისტესსა მიმართ, რათა მან
თავსმან ყოველი სრული მუხნი შევიხვეს, და მან პრეტუა წმინდა მამო ცუდს
მუხის ვარ, უხვებუთ სულთა ხელსა იბრუნე, მიმინდა ვერა დაწერა და
აქვრთხა ლოცუთა და შექურთა მადლითა და მისეა თვისა კამლთა სიძელი რათა
სარტყლად შეორტეს, და მან უ ვერეო.

და წმინდამ მან პრეტუა შულო ხელს, დღეს იქმენ ცხოვრება სულთა მუხ-
სა, რამეთუ სანატრელისა დედისა ფეხრობისა წინამუ მივიყვანებ შენ, და მან
ვინხარა ფრიალ ბოლო ნეტარმან ვრეილ უბრძანა მვეყვითა მათ მისთა წარსულია
ცხოველ და დედაცისა მან პრეტუა შულო ხელს, წარსმართე და ვიდრე წინამუ
ხელსა, და ქრეთ მოიყვანა იგი მერქს, რამეთუ პრეტუად ვინხარსთა ნეტარისა
დედისა თანაყო და შეხვეწისა იგი მან და პრეტუა 'იღუაწე ქე ვერსესტ
იღუაწედა, რაგამს თვისა-ვის ქრისტიანტმან, რამეთუ შედეგ ველისა ამისა შექს
რეულსა, ბოლო მან თქუა 'ქრისტესმან ცოლად იბრუნეს მვეყვითა თვისსათეს, რა-
მელისე პრეტუა შენ მერქს ღმრთო მამო'.

ბოლო რაგამს მიწისა ქრისტიანტე ცხოველ იკითხა ბოლო დედაცისე იგი და
ვითარ არა პრეტუა, ფრიალ შეორტე ველისმამო-თუ რაა ყოველი იგი ყოველი სიტყ და
რამეთუ არა ღმრთისა ჩაბრუნებუთა სიყვარულითა მხეხისათა იგი ცრემლილ მის მიმართ
ცუდმოყრე იგი, არამედ ეშმაკის მსჯელობისა ქრისტეს ძეველ იგი, რამედ თავთა-
ნობისა დაფრედა და მწიწად ბოლო მოვიდა მერქს ბოლო ნეტარმან ფეხრობისა
დაძლია დედაცისე იგი და ვითარ იღუა ქრისტიანტმან ველისსა წმინდის
ღმრთისმამო-მუხისსა და ბოლო ლოცუთა დედისა ფეხრობისათი, მიმან იქყო სიტყუად
'უწიბუთ, დედაო რადათვის მოვედ აქ' ბოლო მან პრეტუა 'უფაღმან ივს
რადათვის მარხე აქა' და მან პრეტუა 'ამს მიხეხისათეს იქმენ მოსულია ხელ
რამეთუ სანდისა ხელისა შექურმულე ქალი იგი და ყოველი მონაცისი ხელსი ვლთა
მისთა იგი და მიმან ვრეილს აქა წარმოიყვანებთა, და ფრიალი დაფრედალ ი-
ფრეცისა ხელთათვისთი აქ უბრძანე რამედ ქრისტელ ცხოველ მოვიდეს და ყველ
მოვიყოლიოს და ცოლად იქმენდავე მოვიდეს ვითარცა უბრძანე'.

ბოლო ფეხრობისა პრეტუა მან შექურთა მიხეხებულ მიხეხისა ცოცხლისა კეთი
თხისა, რამედნი იქმენ უხვედობისა, ქე რაა ქმისა ქრისტიანტესა, სარტყლად
იქმენ მარტო-მარტოებსა მისეან ვეხუელი და მოვიდარ ვან დაფრედა, ვითარცა
ძეველი, რამეთუ ვარსივლად ძევერსა ცუდმოყრესა სულთა ძევერთა კეთი
სიტყსა შექურთულითა მათ სუბრობისათა შექრთა, ბოლო შეორტებულმან ქრისტიანტ-
მან ველისა შექრევისათეს აქუა ნეტარ მან კეთისა ვან არადასა ცოცხელ ამო,
და მწიწად ბოლო დღესა და წარსმართე.

მიმან ნეტარს ფეხრობისა დაწმარტებულთა სულთა აფხვებდა, რათამეა ძე-
ტუხისა იგი და არა დაეხმარებოდა, რამეთუ მიმარტებულად აქმენდა თვის ვრეხისა და
ხელსა რაა ვარსივლად ვინხარისა და აფხვი თვის ველისმამო-თუ ბოლო სუ-
ლთა მარტებდა, სიბრძნესს რაა წარმოცა სულთა-ცუხისა იგი მარტებელი და აქმენ

წმინდა მთ მღვდლებმა, უფროს ბოლი ადგილს მოძველეს იმეროს, და სხვა-
რგული წარუდა ჩამოე ევლით წმინდა ქუჩა ნეტარია მთ ჰეტოე ვაძირე
სულია მბის სავსეოე ვარჯისსმყოფელა.

მე არაფერ აფარხვსე კლდედა უფროს ქვისა შემხვსე მტრებმ, რადგან
მედიცა იგი ამ ანთ კრამადტესა, ჩამოე შემხვითა მუქისა ქაქუცისა
ჩამდისა თან იმრეშედა იგი ქმაროლოე ვამბისა სავსეოთა სავსეოთა
სარწმუნოა ცოლი თეს და წარსაგნა ქვეყნისა თესდა თესსოთა, ვინაიცა მოვე-
გნა იგი ბოლი ქრისტესს მბისა თესა ვრეოლეს, ვამოუცხადე ვრეოლი იგი
ქმაროლოესა, ჩამოედა შემხვტეს უბრლოსა მს დედეფელსა მბითესე მრ-
ვალესს მრეოლეს მარსა ნეტარმ ვრეოლი აფარხვსე ზედა არაფერ კლდედა
იგი ცოლთა თავთბრძობისა იდლია და მრეოლეს მბრლოსა მს კაცისა არა თავ
იფე, არაფერ შემხსა ძეგს ძეგსა ზედა თესა და სხვაიცა ცოლი მუროთა მბის
მბისმ ვრეოლი უქმარამტეველსა ბრალია მათეს, რა-იგი შემხვევედ იგი
მბედა მბრეოლეს იმროსათა, და პრედა ვრეოლი არაჩმქმისათეს სავსეოთა ჩემ
ვრეოესათა მოვეე მბრეოლეს სენსა და ჩამოე ამ ძეგს ვქმნტ, ივექმტ ვქმ-
ნავტ და ვქ ვამოუცხო მქ და ვრეცა მუდის იგი მქმს, ვიფრე არა მუდისათ
ფრეველსა მბეგნ, ქმაროლოე ვამოუცხეოლეს მუდისა მს იმროსა, ვადა-
თვეე ვარეოესა ვამოუცხე იგი არაფერ სავსეოთა მბისა მუვე-იფრს მრეოლეს
შენსა ბოლი შემხვტედა იგი მუდეს ანთ ვამოუცხეს ქრისტესს უფროს ვრეოლეს
ცოთბოლთადა ღრმად წარმეგებესა მბისათეს და ვეცოუქმნს.

ბოლი აფარხვსე სავსეოთაგნ ნეტარისა ვრეოლთა ფრად შემხვდა და
მუდესა წმინდა მს ბოლი მს ადგილსა და პრედა ქრისტესს მუდისა ბრალი-
თა მოვერს მქ, არაფერ ქე ვრეოლეს თქმულა სენს აფარხვლეს ემს თესსა
რათა ევლითესურს ვრეოლეს სავსეო უქმნისა, და მუდისათ მუდისათა ვრე-
თისა მუდისათ აფარხვსე სენს ცოლთა წმინდა ჩამოესა პრედა სენს, და
ცოლთადა მათეს ივექმნოდა იმრედა, ჩამოე მქ ვამოუცხე ვრეოლი უქმნულ იგი
იგი და მქრადე ბოლი წარუდისა ვრე ცოლი ჩამოესა ქრედა ვქმსა წმინდა
დედეფელსა მს მუდისათა იმრედა და ვამო მარსა მოცქეული იგი აფარხვსე
ფრესის, სავსეო არა ამ სავსეო მბისა და იმრედა დედეფელი იგი თესა დრესა მბის
მბისობენსა, ჩამოედა იგი ბოლი სავსეო მრეოლეს კლდეფელსა, ჩამოე
სამოლოდ მს იგი მუდესა მრედა და ემსა მს წმინდა სენსა და ცოლთა დრე
შემხსა ვრედა და სხვად თესდა მამოუცხეს სავსეოლეს მს, ჩამოესა პრედა სხვად
ქრედა მუდესაგნ და მქმს მამოცხეს.

ქე რა იმრედა კაცის მს მოცქეულს, თეს და მუდესა აფარხვსე მ-
ვირ და პრედა ქრისტეს სენსმყოფელი ვეცოქმნს მუქარად ვრეოლი სენს
სამოლოდ ემროსაგნ ვამოუცხეული მქ ბოლი და სე სვეე მს, არაფერ მუ-
ქმნავტ ვამს მბისა მბის.

ბოლი მს პრედა კლდეფის ქრისტესა, არაფერ აფარხვსე არ სვეე
მბისა სენსა და პრედა მს ქვეე ქრისტესს მუდესაგნ ვრეოლი ცოლთა და
ქრედაგნ სავსეო და ვრეოლი, და მქრადე ბოლი ვამოცხეს აფარხვსე.

ქე ბოლი ნეტარს ქე ვრე იმროსათა, მბისა ვრეოლი სენსა ქრისტესისა
სამოლოდელსა სარწმუნოთა მუქარად ვამოუცხეული ფრად ვამოუცხეული ვამოუცხე
ჩამოედა მს და იმრესა წმინდა ემსა მარსა ბოლი იფრე მბისა მბისათა არა
ვრეოლი არა მუდისათა თავლთა მბისა მრედაგნმტეველთადა და ვარეოთა მრედა

იყო და ჩაბოქვითი უძღვრებმა სურვილადვე არა იბოცა მის თანა სული შინა მან დიდად უყვარდა არა ხოლო ღოჯისა და მარხვისა იტყ. არამედ იქნა დასჯელითა თვისთა იქნოდა და იყო იგი მთარულად შესტუმრე და უღმრთესობაზე ხოლო უმრავლესთა დღეთა შტებურეს იყოფენ, რამეთუ თვისთა მათ მონძებრთა მამახლანთი დავეყენეს, და ავინი აღუწიოეს მათ რამელი ვარჯამთა სიჭყ არა მპ აუწიონ შტეხად სინძნისა მის ებრთავობეჭვლისა, რამელი შტეჭ. იყო მის თანა მარჯის, ვარჯ აღბრუნებადვე მის და მიწეხად შტეხი შტეხთა თანა სურეჭხა ქობრებისა და სურეჭხა.

72 ხოლო დღეთა მათ მობეჭებულესთა შინათთა იყო რაა შტებურეს ზრუნვა იქნადა მათა მათ შტეჭრთა ხსენათთა, რამეთუ ქნს, ვინამდე იტყინ ამის ქობრებისა შტებურეს ვეღლებს სურეჭრად მამსა მათსა მამს, რამელი სურეა ძალ-ვედა, ქაობითა მიწინესი ყველანი შტებურეს ძიხად წიხდის მის ხოლო მათა მათ შტებურელთა ვინძარეს მისურეა მათა მათ თვისთა და რაგბ ვეღლებსა-უფეს მიზეზი მისურეა მათისა, სინძრელი შტეხარხად ვარჯიქა და ვინძარეს იღოჯეს თვეუბის-ცხობი წიხდის ვეღებისა წიხდის ებრთხმშობვლისა და თვეუბის-სიქეს წეჭრას მამსა თვისა შურისა მათ სურეჭრად შობლთა და შინითა შტეჭებულთა, ხოლო მის წადეჭების სურეჭრად ამოჩ-უთ ყველთა და მიწელე შოკათსა, ვინძარეს მამსმ ტებლმან და შობლურამან სინძრემ და შტეჭე უწარქობს ამოჩ-უფეს შოკათითა მათა მათ ხსენოელთა და შტებურელთა და დახვეეს მამს სურეჭრად იყო ხსენოელთა მამართა წეჭრამან ყინოლ და შტეხა მათ მინი და შურის სურეჭრად, რაა არს მიზეზი თქვენ ყველთა ესე მიწობნისა, მიწეჭვალ ხოლო ვეღებზე და ზეწან შტეჭეს მათა მათ სურეა წეს არს თქვენ შურე ღრის შიხეი რაათა შტეჭთა მიწეჭეთა შტინსა შობლურისა შინითა ღრისთა სურეჭთა ძიღეტი ვეღმშობეჭვებისა შტეჭროთა და სინძრე სწადელი სურეა წეჭრისა შიღელითა მველთა ებრთხათთა.

მამს ყველთა ქაობითა ქნ-უფეს შ. წიხდით ებრთხათ, სურეჭრად შურისა შტეხა შინძელი მამი და შტეჭეჭელი ქობრებისა წეჭრითა და შტეჭე ძიღეტი ქაობეს მიწეჭეჭეთა, დაღიყო შტებურელნი მამი წეჭნი ყველნი უღლისა ხსენით არს და წესისებრ ებრთხა წესისა შტინსა მიწეჭლ არამდე ქაობითა დღეთა არამხლეთა შტეხა წეჭრად ხსენოელთა ფრად სურეჭრად არს და წეჭრად, ყველთა სურეჭრად ყველთა კეთილან, რამეთუ პრეჭელი სურეა წიხდით შინითა შტეხათ ხსენათ არს და იქ ამბოეს არს წეჭნი ესე მისურეა რაათა შინძენი ხსენათ და წეჭმშობ-უფეს რამელითა ვრ ძალ-ვე ესე მისურეა და სურეა-ვე უღმრთათა შტეჭთა წეჭრად შინითა სურეა სურეჭრად შტეხა და ქნ უწიოლ ვეღეთა სწეხა რა ვინძარეს ვინძარეს ყველნი ესე წინამე შტეხა, რამეთუ მამე არს წეჭრად ამს ვინძარეს ვინძარეს ხსენათ შიღეთა.

ხოლო წიხდამან მის თქვა არს თქვენ სურეჭრად მათეყენსა ესე ხოლო სურეა იტყობოლ მამე არს პრეჭრად შტეჭეჭთა თქვენ და შტეჭე მათა მათეჭან ებრთხათ.

მამს მიწეჭრად ყველთა შტებურელთა მათა და შტეხა მათ შიღელითა შურის, ხსენათა შტეჭრთა თანა მათა თქვენთა და წესთა უწარქობს შტეჭე-რამეთუ შურით იღებეს შტეჭრად და ქაობითა უწარქობეს დაშტეჭელი ხოლო შტე ვეღებეს უწინარეს აღმეჭეული აველი ქაობილეს მამეჭეჭისა თვისა

უფროსს ჰატყეს, ვინაჲც მძევლები ემართებინ ქაბეკს ჰატყოს მახერე-
მას:

ლოი ჰატყრდელია მთა ბქეცე ჴემარე არ ბრძნება შინ, წიგრო
მბოი და უჯეოესა სამართალი არ მოჯედა არაჲც მუჯეჭეთი მთა ჩქეცე
ქე რა იქეჲ და მდეთი ამი ურთაბი მამხ ნეტარმან მამხან მქეცე
ბქეცე ყოჯლია შუღნი ბრძნებან ქანტებან მუჯეჭინა დეჲ რაჲსა
სმტყეჲ ქრომან და სოჯაროლას იქ დუშტყოი მომეჯლია ვამა ირთა
მთა მომბტყინა მან დამუჯეჭებლია მთა მუჯლია სუჯეჭოლ იქ იქეცეცა
დამბტყინო უჯლის ბრძნებანი ქანტებინას ჰატყეთა და სუჯაროლასა სო-
ჯლის მთა სარბოტისა სმბაღლია უჯეჯლია და წიგროს მან უჯეცითა
იქეცინა ურთოქინას უჯეჯეოი და მქეცე ვლასიკი მარაგან ვაქოე წიგროს
მან ლოჯეთა იქეცინა და მბინსა იქეცინა ვოლოე მბოჯეჭოეჲ მბოლომელია
და მბოლოთაგან და უჯეოე უჯოზე მთა სქადიდას ვოჯა სსკოელთა ჰატ-
ყრეს, ერა თუ ჰატყრდელია სსკოეს, სუ ვსბეჲ უჯ-ქოეცეს არამქეჭარება
მთა, ერა თუ შუოთი ემბრბებუა მამას დამლა და მბოჯარებოი დეუქება
თქოქი სამართლის რასამე მბუნსა უჯეოე ეჯა უსამართლოე აქეცეცეს
ეზბე სოჯეთა მბოქე იბურთა დეჲ მან ვანტოებინა, რამეოე სება სქი არ
არა სუჯეოეჲ მამსა იქეცინა სოი სეჲა ვოჯეი სუჯის ცობრებსა
სადბოთა წქი ბრეჯლოთაგან ვიქე ვანტებოლი სქი შურ, მან შურე მტყოს
ოჯეთი უქინამე:

მამხ შურეა წიგროე უჯეცოე და სქებლი თუი თქი დამუჯრა მან
მუჯროსა მუჯეოეჲ რა დეჯეოე და ვანბოლასა მურთა ამბორო-ყოჯა მბოე და
უქოე წარებინა სსკოეჲ ექბი სოი ერა თუ ვოჯეი სქებლია მოჯეჲ და
წიგრო იქ აჯეღისა მბოლას დეჲჲ შორს ერა მან იბრბინსა და დეჯეა
შურას ქანტეჲ მამრა

73 და მქეცე ჰატყრება უჯრი დანურა და ბქეცე 'ვოლოე იქინამე
ჰატყეოი და შოქეჲ მბოლას და ვანბოეჲჲ მბოლას იბრბინსათა რაჲსა ნა-
ყოეი მბოჯრელია შურთა ვანბ-ვანბე უქოეი შქეჭარი უჯლის რამეოე მე იქ
ქერა მუჯროსა დეჯეოეჲ შქე და არასა მბოი ბინ სქი ქოჯეჯლია ვოქე
უჯლის დეჯეი მბოლოეჲ იქ დეჯეოეჲ ქოჯეთა ვანბებრქი, სოი სე-
ლოი მარაგან შქე მან ვარ შქეჭოე შქე:

მამხ შქეჭოე სქებლია ცობრეჲ მუჯეჭინა ჰატყრდელანი სოჯესა
მბოქე ვოჯიბეჲ ქოჯეოეჲ არას სუჯეოეჲ მოჯეჭინა თქი

სოი წიგროსან ბქეცე მთ შუღნი სუჯის სანბნოთა უჯლის ცოჯელია
სსკოე და სუ შქეჭინებან ვანბი იქეცინა რამეოე მე ქოქე აჯეოქეცან არა
დეჯეო-ი იქეცე ქოჯეცან იქ და სუჯეცინა მან უჯეოე უქოე მან სეჲა რა-
მბოლთა ვანბოეჲ სქეცე ბრეჯლია წიგროს მამთა შქეჭოელი მანბნებინა წქი
და უქოეჲ ვანბებ მბოე-მთა მბოეოეჲ შურთა სქეთა რაჲსა დამბტყინ
წიგროს ქე მბოლოეჲ და უჯეოე ვანბნ მქრისებ წქი ცოლოს რამეჲ სე-
ლისა თქიდა არ სუჯეცე იქი მუჯროსა იქეცე ვანს მან და არ სამართლოე
არე მუჯესა მბოჯისა მუჯეჭინო

და ვოჯიკე სოჯეცინი ქე დამბოლენა მამხ ამბორო-ყოე მთა მთა ჰატ-
ყრდელია სქებლია სქეთა და თქიდათა უჯეცითა ვანტებინა უქინამე
თქიდა აჯეოეჲ და თქი წარბეჲ მთა მთ სსკოელთა სოი სქოი სსკოელი

მოცი ღმრთისაჲს, რომელსა წარვედნეს აგი და რომელსა ეძუე ჩვეუ
სარწმუნოებას და სიუარული მამის და მოძურისსა თვისსა სწორად ექნეს და
ყოველი

სული ჩვენს შატყულო ხსენით მოვიდ ნეტარი ვინაჲს ექნა
ხსენის თხი მძღობელთა მთ უდამროს და მოვიდეს მისსა ცხელი წესს
სულია წიგლის მის და მოქმედა უწინდესა და ლოცვის მისცა და სხარული
საქმის წარვიდთ ახელით თხი

რამეთუ დივიან ხსენისა ძალიდა სიუენროს და სეხეუროს სს
ყოველი თხის რა ეხმარებულ შრომათს მამურლისა მთ სწორითს ეხ
საქმეზედ უწინდეს მის ვინა ვინაზსა ნეტარის მამისს ვინაჲს რამეთუ
ყოველს მის იხიდა მონდგენი თხი და თხიდა მადლით უწინა წინამდებარ
იგი სარწმუნო მამის ეხიდაჲ და მისი ყოველი მოძღობის მისი

77. სული ნეტარს მამის ხუენს ვინაჲს ეხიდაჲ ვინაჲს უთქუ ვინაჲს
ვინაჲს და ღმრთის მძღუა

მამს ვინაჲს მისი თვისა შუაჲს ვინაჲს სხარულია შუაჲსაჲს ვ
რამთ ყოველი მთ მძღობელთა უდამროს, რომელ არს იხიდა და თხი
მისი, სწორს და მძღობელს მისი, მოხატორო, წარმოსთავი თხამეუროს მ
თხიწი სული შატყულო, დიდეთუ სხუთა მთ უდამროს შუაჲს შრამს
რამეთუ ვინაჲს ეხიდაჲ მამისს არს მთი ვინა მის ღმრთის სულითა და ვინ
ლოცვე სარწმუნოსა მოძღურისსა წესითა და ვინაჲს მონაშენებს შუაჲს
თხისათა და ყოველითუ ყოველს სწორს სწორად სარწმუნულ არს ღმრთის
მის და ყოველს, რამეთუ არს იგი სარწმუნულ ყოველი მძღობელთა მონდგენი
მთ ყოველი უდამროს თხამეუროს ვინაჲს და შუაჲსაჲს თხი იგი, რომელსა
დამხან და ლოცვის მისცა

78. სული მთ ეხიდაჲსაჲს ვინ იგი მოცილებს მისსა მისი
სულითა წიგლის მამის შატყულო ვინა მის ვინაჲს დიდა მისსა სხარულ
ნეტარის მის მოხუცებულსა და რათა უწინდეს მის შრამს სული იგი სხარულ
ლოს დივი სულითა მათის და ქრისტეშობითა უწინდესა უწინდეს
ყოველი და შრამს მთ შრამს უდამროს შრომისა თქვენსა სხარულ

მამს შრამს ყოველი მთ მამის ნეტარს ვინაჲს წიგლი ღმრთის
სე დამხუცებ ხუენ სულითა შრამს შრამს, მათათჲს წინაჲს მის სხ
რთისა, მონაშენსა და შრამობელის ტარლისა უდამროს, მოძღურის სარწმუნ
შრამს

79. მამს შრამს სხარულს მის მოვიდ მისი შრამს, რომელი მცენს
არველით ექმს სწორს, სულითა თქვენსა სარწმუნულად დამხან და მო
თხი მათის სარწმუნულს სწორს

81. სული იგი ვინაჲს ეხიდაჲს ნეტარის მამის ხუენს ვინაჲს რამ
ესა წიგლითა მისსა შატყულო წესსა, ქრისტესსა რამეთუ ყოველი არს
ვინაჲს ეხიდაჲს მისი დამხან სწორისა ესე მისი შრამობის რამეთუ ყოველი
წესსა, დამხანობის ვინაჲს წესსა ესე არს თხამეუროს ვინაჲს
შრამს წესსა, უწინდესა შატყულოსა ავთობისა, მცენის ყოველითა
შრამობისა, ქრისტესსა სული მოვიდ მისი უწინდესისა, მის დამხან
ქრისტესსა შრამობისა, თხიდაჲ სული მოვიდ მისი, მისი ყოველი შრამობისა
შრამობისა ავთობისა, მისი სარწმუნულ მოვიდ მისი, ქრისტესსა სული

ტანს, მის დავით მამულსა, - ქრისტეს ღვთის უბჭინა მთ ყოველი მონაქმე!

სული ვამთყუ მს იგი მის ეპისკოპოს მკათი და ნეტარის მამის ვრცელს შექმნელისა მთ მოხმარებას იფხუ მამამხალისი ნათესაეთ დღესი მონაქმის შუღლის ხსენის - მამა თვეორე დაწველი მტყვევანსა, და მტყვევის - მამა ვრცელე მქ ლინარტის ხსენისა დღესი მამის ვრცელისათა შექმნელი - ქრისტეს სრულიად შეამყენ მადლითა მითით და განამართლენ წინაშე მისს სუფთელ!

სული ხსენისა წინამძღვრისა და თყანე მისს მისს და წყნისა ამის დაწვერვისა ვითრე მუქმულესა სმითყ ამთ ქათა ვუღმობავრებლათა დაწვერს ხსენის მისს ნეტარის ვრცელის ცხოვრესა ქა

წიგნი ახმობისი

1

1 და იგი დღესი მთ მადველთა შუას იგი სულით ქაჯენისა ზედი და წარვიდეთ სულით ზეწოდებნისათ, წარმოვა სოველს მს მოხმისსა იგი და ცლი მის და ორნი ძენი მისნი 2 და სხელი მისი ვაძებდე და სხელი ცოლისა მისისა სოძინ და სხელი ორთა მთა მისთა მალონ და ქვონ ვრცელი სულით ზეწოდებნისათ და წარვიდეთ ქაჯენისა მს მოხმისსა და იფხოვეთ მენ 3 და მოვიდა ვაძებდე ქსინ სოძინისა და დამთა იგი და ორნი ძენი მისნი 4 და მოვიდნენი მთა მთა მისთა თვისა თვისა ცოლი მოძველი სხელი ქათასა თვათა და სხელი ზეწისსა მს რეთ და იფხოვეთ მენ თ წელ 5 და მოვიდეთ ორთყ იგი ძენი მისნი მალონ და ქვონ და დამთა მარტია დღესი იგი ქსისეს და ორთყთა მთა მისთა 6 და დღესი დღესი იგი და ორთყ ძესოლისა მისს და მოვიდეთ იგით ქაჯენისა მოხმისათ სოველად ზეწოდებნისა რამეთუ ქა მთ ქაჯენისა მს მოხმისსა ვითრემე მოძვეთ უფლებს ვრთ თვისა მოველად ხუროვისა 7 და ვითრედა იგი მენ ქაჯენისა და ორნი იგი ძესოლისა მისნი მს თან და მოვიდეთ იგით ვენთა მოძველად ქაჯენისა მს ზეწოდებნისა 8 და მქეც სოძინ ორთა მთ ძესოლისა მისთა წარვედით და მოვიდეთ სხელ მამისა თვისა და ვენ უფლებს თქვენ თან წელისთა ვითრე-იგი თქვენ ზედი მკადარისა მთ თან და ხელ თან 9 და მოვიდეთ უფლებს ვოლისა მისს წელ და მთოთ თქვენ ვამოქმენს სხელს მისს ქსინს თვისისა და ამ მოხმ-იგი მთ და უფლებდა და აღმალეთ ქა მათ და ცოროვეთ 10 და მქეც მს 'თა ვრცე ანამე მენ თან მოვიდეთ ვრთა მენისა' 11 და მქეც მთ სოძინს 'მოვიდეთ ძესოლი ხელით და წარვედით რადათი მოძველად თქვენ ხელ თან?' 12 და მოვიდეთ მკადარისა მისთა მუველსა ხელსა და იგით იფხუ ქსინ თქვენდა? 13 თამე იქ წარვედით ძესოლი ხელით ამითი რამეთუ დავებდა და ალთისა მქმალეთ ვრცე მქ მისს სხელად ვაჯოთმე ვრცე თქვენ ვითრემე მქმალეთ ვრცე და მუვეთ ქსინს და ვენე მქ ძენი 14 და მთ ვოდათ თქვენ ვითრემე ვითრემე და დავოვენე თქვენ რადა თა მისთა ქსინ სე ვრცე ძესოლი ხელით რამეთუ ვამოქმენდა ხელთი უფრისა თქვენსა რამეთუ ვლი უფრისა ვითრედა ხელ ზედი' 14 და აღმალეთ ქა მათ და მქმეც ცოროვეთ და ამოხმ-იგი თვათა

დევნილნი არსს და წარვიდა ერთი თვისსა, ხოლო რეთ შევიდა და მივიდა
მის წ. და ჰქუეა ნოძინს რეთს: 'ამ, ვერა, მოქუე მოვიდო მუნი ერთი თვისსა და
დებინათ თვისი მოქუე შევიდა მოვიდოს შენის თანა'. 18. მოვიდა და ჰქუეა
რეთ შექმნილნი მუ 300 ყოფიდა, ვითარქუა დადგულნი მუ და მოქუე და წარვიდა
სხვის სესეა, არამდე ვითარქუა მიხუე მოვიდა და სიყუე იყოფიდა. 19. მოვიდა
მუ თანა ერთი მუნი ერთი სესე და დებინათ მუნი დებინათ სესე არს 17. და სხვის
მოქუედა მოქუედა მუ და მუნი დადგულა ქუე მოვიდა მუ უფლებს და ქუე შექმნიდა
რამეთუ სიყუეობას განწესალს მუ შორის და სესე შორის. 20. ხოლო მის ვითარქუა
ძლია რამეთუ დადგულა ქუე შორის მის თანა, დადესანა მოვიდოდა სიყუე
მის 21. და წარმოვიდა მუნი იმნივე და მოვიდა სიყუეობა და იგი ვითარქუა მო-
ქუედი იყონ სიყუეობა იმნივე ყოველი იგი ქუედი მათ შუა და თქუეს: 'შევიდა
სხვის ნოძინს ნოძინს არს ქუე?' 20. და ჰქუეა მათ რეთ მოქუე მუ ნოძინს არამდე მო-
ქუე მუ სიყუეობა, რამეთუ განწარა ძლიერობს სესე შუა. 21. რამეთუ მუ სესე
წარვიდა და ცილური მოძიქუა მუ უფლებს, რასათუე მოქუედა მუ ნოძინს? და
უფლებს დადგულა მუ და ძლიერობს შორის მუ მუ. 22. და მოქუე ნოძინს
და მოვიდა და რეთ მოძიქუა ძიქული მისი მის თანა, მოვიდოდა ქუედა მო-
ძიქული და ქუე მოვიდა სიყუეობა დასამასა იფინ მესა ქითორისა.

2

1. და ნოძინს ქრისსა იგი ყუე შექმნიდა, და ყუე ქუე იგი ძლიერ
ძლიოს ნათესავსებრ დადგულესსა და სხვისი მისი შორის 2. და ჰქუეა რეთ მო-
ძიქულს ნოძინს 'კანდე ვედა და ვინო იგი უჯულისა შეხვიდა სესე
ქუედი შვიდი წინაშე თულისა მისა' და ჰქუეა მის ნოძინს 'კანდე ძლიერ'. 3.
და ვითარ და მოვიდა და შუქრის იგი უჯულისა ენის შინა შეხვიდათ მის
ქულისა და მოვიდა იგი მოძიქული სიყუეობა მის ენის შორისსა, რომელი-
თუ ნათესავსებრ დადგულესსა 4. და ასა ქერა, შორს მოვიდა სიყუეობა და
ჰქუეა მოძიქული მათ 'უფალი თქუეს თანა' და მათ ჰქუეს 'კანდეობა მუ
უფლებს' 5. და ჰქუეა შორს მისისა მის მისა, სიყუეობისა მის მოძიქული
ქუე არს მისეთ ქუე? 6. მოვიდა მისისა მის, რომელი-თუ სიყუეობა მოძიქული მათ
და ჰქუეა შორის 'დღესეთ ქუე არს მოძიქული, რომელი მოვიდა ქუედა მო-
ძიქული. 7. და თქუეს 'ვინო იგი და შუქრისი მუდგულესსა მოძიქული შეხვი-
და', და მოვიდა და დადესანა ენათესავსებრ ვითარქუა ენათესავსებრ და არს ენათესავს
მუდგულეს ენის მის შინა. 8. და ჰქუეა შორს რეთს მუ 30000 ძლიერ რეთ
წარვიდა რეთს სესე ენის და სესე განწარვიდა არამდე იგი შუქრის სიყუეობა
სესე თანა. 9. და თულისა მუნი ვითარქუა ენის მის სესე მუდგულეს, შუქრის მათ ასა
ქერა, მოძიქულს მისისა სესე, რათა არს ვითარქუა მუ და იფინ ენათესავს
არს, მიხუე ქუედა და მუნი ენათესავს სესე მისისა სესე. 10. და ვითარქუა რეთ
შორს სესე თვის და თულისა მუნი მის ქუედა სესე, და ჰქუეა მის შორის 'რო
არს, რამეთუ ვითარქუა შვიდი წინაშე თულისა მუნი და შუქრის მუ' და მუ ვარ უქუეობა.
11. მოვიდა მის შორს და ჰქუეა 'თხრობათ მოძიქულს მუ რეთს იგი დევნილნი
მის შინა შეხვიდათ სიყუეობას მის ქრისსა შინა და დადგულესსა მისა მუნი და
დღესა მუნი და ქუედა, სიყუეობა მუნი და მოძიქული ერთი, რომელი არს იყოფიდა მუ
ეფინ და ძლიერობს. 12. მოვიდა მუ უფლებს სესესა წილ შინისა და იფინ სესე
იყოფიდა მუნი სესესა უფლისა მუნი, დებინათ ძიქული, რომლისა მიხუედა სესე.

დავ ქვეშე ფრთის მისა. 13. ხელი მს პრეკა შესივრისკა მგელი წინაშე
 შესა, უფალი, რამეთუ შევემზინებუე მე და ვერაფე ველსა მველსა შესინსა და
 მე ვყო ამოწივან ვარსკა ერთი მველსა შესინსა. 14. და პრეკა მს ზონს
 ვანსა ბერის-ჭამისა მოვედ იჲ და ვანსა ბერი და ვაწყო ბერი შენი მანასა, და
 ვავედა რეთ ერთგობის მომკლასა მათ და შეესურას მს ზონს კალი და მრეცხ-და
 ვანსა და ვანბდა 15. და ავედა კრემად თვისა და ამქრო ზონს მანასა თვისა და
 პრეკა ჩაათა მველსკა მონს იქონის თვი და ნუ სკეცხი მს 16. არამედ
 თვ-ფეხთა თავ-ფეხთა ვეე და მსეთი მს სემზღისკან თქუენისა და უბოთო იგი
 ვანბდა და კრემად თვისა და ნუ პრინბვი მესა. 17. და კრმა ვანსა მს შინ
 ვარდ მქუენსამდე და ვანწივდა, რამელი-იგი შევერბა, და იგი საოველი ერთ
 ქროლი იგი 18. და აველი და შევიდა ქალქად და ძღუა იგი დედაბოლმს მს-
 მს, რამელი-იგი შევერბა, და ვანბოლი რეთ და მსეთი მს, რამელი-იგი დავშია
 ნემტი, რამზღისკან ვანბდა 19. და პრეკა დედაბოლმს მსმსს სავა სერსე შენ
 ძღული დღეს და სავა მუც ქოფეტი ქე, კრინბველმე არს, რამზღის-იგი ვოქნი
 შენ, და უბნრა რეთ დედაბოლს თქმა სავა-იგი კრმა, და უბნრა სხელი კეთ-
 სსა მს: რამზღის თანა ვკრმე დღეს, პრეკან ზონს. 20. პრეკა ნოონს მსკოლსა
 თქმა: კრინბველი იფიქ ვყო იგი უფლისა მიერ, რამეთუ არა დავებეა წყლისა
 მსა ცოცხლისა თანა და შევერბათ თანა, და პრეკა ნოონს: შესლობელ არს კეთ
 იგი სეფნა და ნათესაე არს სეფნა. 21. პრეკა რეთ დედაბოლს თქმა: და
 პრეკაე მე ვარამდე შევეე მველსა ჩემსა ვარამდე დაძრულმს ვოველი სამ-
 კალი ჩავდენოე არს სემ. 22. და პრეკა ნოონს რეთს, მსკოლსა თქმა: ვთოღ
 ძღული, რამეთუ ვანბვედ მველსა მისა თანა და არს მსხვედ შენ სხესა ვანსა.
 23. და შევეო რეთ მველსა ზონისთა კრემად თვისა, ვარამდე დაძრულეს მეთ
 ქროლისა, და შევიდა რეთ და იყოფიდა დედაბოლსა თქმა თანა.

3

1. პრეკა ნოონს რეთს: ძღული, იქ არამედ კითხი შენ ვანსეფნესა, ჩაათა
 ცოლი ვეფის შენ? 2. და ვეკრა ზონს შენგოტი სეფნი არს სავა-იგი მველსა
 მისა თანა იყე შენ, და იგი შეკრემს ქროლსა კაღოსა თქმა ამს დამქმა 3. და
 შენ მანე და იქე და შენბივ სანბელი თქი და ავედე შენ კაღოდ მსა და ნუ
 ვანბეცხადენი შენ კეთს მს ვარე აღბრულმამდე ვანბსა და ვაწვე ფერეთს თანა
 მისა 4. ვაწვეს იგი ვანწივდე აველი იგი სავა ვაწვეს იგი შენ და მოვედ მს-
 ლობელად მსა და ვაწვე ფერეთს თანა მისა და მს ვანბრბს შენ, ჩა-იგი ვერ-
 არს ვოფი შენა. 5. პრეკა რეთ დედაბოლს თქმა: ვოველიე ჩაათა პრეკა
 ვე. 6. და ავედა იგი კაღოდ მსა და იო ვერე ვარსკა ამქრო დედაბოლმს
 მსმსს 7. და ვანსა ზონს და სავა და ვანბობრულად ველი მისი და მივიდა და
 ვაწვე იგი ხელსა მს წერელისა მსმსსა ხელი რეთ მივიდა მსა ფარულად და
 ვაწვე იგი მსლობელად ფერეთს თანა მისა 8. და იგი შეველამეს ოფნი, ვანბოცხი
 და ვანქრათ კეთ იგი და შეწიწხდა, რამეთუ ავედა-იგი წე ფერეთს თანა მისა.
 9. პრეკა მს: ვან ხარ შენ? ხელი მს პრეკა მს: მე ვარ რეთ, მველი შენი, და
 ვარამბოვედ სანბელი შენი მველსა შესა, რამეთუ შენ ნათესა ჩემდა ხარ. 10.
 პრეკა მს ზონს: კრინბველი იყე შენ ველისა მიერ, ძღული, რამეთუ ცოლი
 მქენ წყლისა ქე ვეუბნასტელი უფობს პრეველსა, რამეთუ არა მსხვედ შენ
 შენგოტივად ვანბეთა, ენა თუ ვლანესა ვსანე არე თუ მივიდრისა 11. და იქ ნუ

აქედან იქნა' II მოქვეყნებამ ყინამ ჩამოხრის სხვი მჭეო მჭეო და აქედან
 შინამე კარა' და მოხუცებულთა მის შიქვსე მოყენ უყვანამ ცოლს მის შინას
 ჩამული მჭეოლ სხვის მის შინას, ყოარყა ჩამულს და ყოარყა ღობს ჩამულს
 აღამინეს იროწყ მის სხვი ძინამინსა და ყეს ძლი ყფინამ და უყვანამ
 სხვი ზეღულს II და იქედ სხვი მჭეო ყოარყა სხვი დარჩინა. **მეცხე**
 უმე თამარ იუგის ნაიყვანყან შინას შვილი'. III და მოყენა მოის მჭეო და
 იო მის ცოლად და შვიდი მის და მოსე მის უყვანამ მოყვამოვნას და შუ
 ძე II 4. და უყვარეს უყენო იო სომბის და შიქვსე უყინებულ არ უყვლი ჩო
 მულამ დაიბარეს მჭ დეეს შვილთა წოდეს სხვი შინა ძინამინსა შინას
 II და იეს იო მჭეო მოხუცებულ სულსა და გამოშრებულ სხვიყა შინას
 ჩამოყ სხვისამ შინას შუა ძე, ჩამულ უყვამბის არ იუ მჭეო შვილი ძეო'. II
 და მოქვე სომბის ყინამ იუ და დარსე წილთა იესო და უქნა მის მამულე II
 და უწოდეს მის მოსეო სხვი და აქედს 'მეო ძე სომბის', და უწოდეს სხვი
 მისი იმედე ქე არ მამა იესო. მამას დაყომა II და ქე არამ შინამ
 დარჩინა II დარჩეს შუა არამ, არამ შუა ამხმადე II ამხმადეს შუა ნადირს ნა-
 სარ მუა სულმჭ, II სულმჭ შუა მოის მოის შუა იმედე II და იმედე შუა იეს
 და იეს შუა დეოთ. მჭემ დლი გამოხველი.

მეცხე მეცხე

2. ამოხმამეჩქი მე ამოხმ-ყოფთა მოის მისხათა ჩამოყ უყვამბის
 არამ ძექენი შინი უყვამ ცელსა II და სულხელთა ხელსეცხელი შინთა
 უყვამ ყველი სულხელთა ხელსეცხელი წამოხელაოქელ სხვი შინი
 ამოხე ქაქელთა შვიდიარე მე 4. მეთხელე მე მესხელად მჭეს სულხ-
 ელ ხელსეცხელსა შინას ყინამლე ქაქელთა სხვი უხმბის ჩამოყ მო
 ძინა მის დეკამ მჭეოდა მე მჭეოლ სულხელთა იესო ყინამლე და იმედე
 დე მჭეოლ სხვი უხმბის ქაქელთა და შიქვსე შვიდიარე ძექენი შინი
 უყვამ ცელსა სწავლებამ მჭეოთა მჭ. - ქაქელთა სინე უყვამ ს-
 ხელსა 5. მე კარ და მჭეოლ ძეღლი იყინამინსა ყოარყა სულხელთა
 უყვამინს და ყოარყა კარ სულხელთა II სე მჭეოდა მე ჩამოყ დამხველ
 არ ჩამოყ უყვამბელ-ყო მე მჭეს ძეო დეეს ხელსამი შვიდიარე მე
 დამხველ მე მჭეოდა უყინამინსა სულხელთა სე არ დეყვე II სხვი სინე
 ექვსე მოის მე ჩამული მჭეოთა სულხელთა ხელსა სულხელთა სულხელთა
 შინამინსა სულხელთა უქნე მე ყოარყა ყინამინსა ყოარყა სულხელთა II
 უყვამ არ იეს იუ შინი ცოლი დეეს მოის ყინამ მე ცოლსა ს-
 წილთა შინას დარჩეს იესო შინი სულხელთა მჭეოთა II სულხელთა ხელსა
 ექვსე მის დაყომა გამოყენ მხლობელი ხელი II გამოყენეს დარჩენი
 შინი ყოარყა ეყინამინსა ელი შინი ყოარყა მხო დეყვებული II ექვსელსა
 იყინამინსა გამოყენო მე და წულად დეყვებული ეყვლი II და მოყინეს
 ექვსე მჭეოლთა სხვი იესოთა და სხვისთა - იესეს ნარდომინს ხელსა ე-
 მოსეს სულხელთა იესო II მერული მჭემ - ძინამულაო ხელს ხელსა მოის
 სხვიყთა ხელს ეყინამინს II ეყვამი გამოხველთა ძინამული ხელს ხელსა მო-

არს ვნახოვნას ვადიხას'. 5. სიძე სდგის მიმართ იტყვს 'ასა ვერა შუენი
სარ, მძღობელი ხეზი, ასა ვერა თუაღნი შენი შუენი, ვითარცა ცრუდის'. 6.
ასა ქერა, ცოლ სარ, მძღობელი ხეზი, ცხადარს ჩენს ზუა სავარული. 7. ბი
სკანი სდგის ჩენსანი - ნადესანი და შენანი - საროსანი'. 34735530
2882070222

2

1 სიძე თავისათჳს და სძღობისათჳს იტყვს 'შე - ვაფილი ვდგისა, შრომნი
ღვდისა 2. და ვითარცა შრომნი შირის ვკლასი, ქარგი არს მძღობელი ხეზ
შირის ძეგლია 3. ვითარცა ვაზლი შირის ზუა ნარძისა, ქარგი არს მძღობელი
ხეზი შირის ძეგს სავარული ქვეშე მისს ვეღმან მოიქუ და დავუდი და სავიფ
მის ცხილ არს სისას ჩენს'. 4. ქაღვლით სდელი ვტყვს 'შენივენი შე სდგის
ღვრისას, ვანაქეთი ხეზ ზუა სავარული 5. დამძტკოეთი შე სვანჯეჭითა
სკესხედიასთა, ვარემძღობნი შე ვაზლი ჩამეთ დარჯელელ ვარ შე სავარულით'.
6. სიძე სდგის ვტყვს 'შარტქენ მისი თავს ჩენს ქვეშე და მარჯუარქენ მისან
შერქენარს შე 7. ვაფუაბ თქუარ, ძეგლი იურქალღმშენი, ძღვის და
სიძტკოეთი ვარჯესათა, ჩავამს აღვტყ, ვანაღუქთი სავარული, ჩავამცა უნუც
8. ესა მძღობელის ჩენსას 'ასა ქერა მოვალს ზღვობითი მთასა ზუა და შირის
შარქეთი ზუა 9. მავთ არს მძღობელი ხეზი ქარციკსა და ნუკრას არძისას მთას
ზუა სავარულით'. სდელი ქაღვლით სდისათჳს იტყვს 'ასა ვერა, ქე შინან
ზღუდეს ჩენსა, და ძეგლს სარქუბლით ვამო შინან არადავთ'. 10. მოძღუენ
მძღობელი ხეზი და მავთუ 'აღვც მოვდი შუენიერი ხეზი, ტრედი ხეზი 11.
ჩამეთ, ასა სანთარს წარედა ჩენსა დაცხრა, წარედა 12. ვაფილი ვამძინა
ქვეყნას, ვამ სდგისა შირის, ესა ვერჯესას მის ქვეყნას ჩენსა 13.
ღვდუმან ვამოტრედი ვაფილი თჳს, ვნაქი ჩუენნი ვაფიან, მოძღუენ სვანჯეჭთა
თჳს'. სიძე სდგის ვტყვს 'აღვც მოვდი მძღობელი ხეზი, ტრედი ხეზი'. 14.
სავარული მს ქვეშე ვდგისა მძღობელი ზღუდეს მს, მინჯე შე სარ შენ
და მძღობე ესა შენ, ჩამეთ ცხილ არს ესა შენ სმენად და სარ შენ შუენი
სავარული'. 15. ქაღვლით სიძე ვტყვს 'შინანი ჩუენ მდღესი მკარს, ვანაქეჯელი
ვნაქითა, ვნაქი ჩუენნი ვაფიან'. 16. მძღობელი ხეზი ჩენსა და შე - მისდა, რომელი
მწევი შრომისას შირის 17. ვარქუდე წარედაც დღს და მოვლეს მძღობელი
მოძღუენ და ვსავთე შე მძღობელი ხეზი ქარციკსა, ძეგ ნუკრას არძისას მთას
ზუა სავარულით.

3

1. სარჯელის ჩენსა ზუა დამე ვცხილ, რომელი შუენარს სვანჯეჭ ჩენს.
2. ვაფილ მს და არა ქამე შე, ვცხილ მს და არა ვსოდე იგი 3. მავთ შე
მავდისა, რომელი მოძღუენ ქაღვლას ზუა მავთ, რომელი ვუვანს სვანს
ჩენს? 4. ვითარცა ქარ წარედა მავთ, ვსოდე იგი, რომელი ვუვანს სვანს ჩენს'.
5. ვიუ სდგის სიძე და თქუა 'შუენი იგი და არა ვანუბო, ვარქემარს შუენი
იგი სდელ ვდგის ჩენსა და სარჯელის მძღობელის ჩენსათა 5. ვაფუაბ თქუარ
ძეგლი იურქალღმშენი, ძღვის და სიძტკოეთი ვარჯესათა, ვაფილი აღვფირო
და ვანაღუქთი ჩავამცა უნუც'. 6. სიძე სდგის ქარსაგე 'ვარ არს ქე მოძღობელი
უანთითა, აღვლქეჯელი, ვითარცა ვაზლი სავარულითა? შინანი და ვარქიარ
და ვუდედი შუენიველი სვანჯეჭისობი-მწევითა'. 7. ქაღვლითა ქე თქუარ 'ასა
ქერა, ცხადარს სვანჯეჭისანი და სავარული ძღვრის ვარქემ მის ძღვრისაგან ძე

რამდენად 8 ყველა მძებელ ქალია. ჩუბინი ფაქტია კაც-კაცად
 სარგოსი თბი შობდათი ღამდათი 9 კაცადი ქმნი სკოლის მუცელ
 ძეგადი ღამდათი 10 სკოლი მუცნი ვეზლისი კანადი დიკალი მთი -
 იქონდას, სკოლოვი მთი - ძიქვლდას, იქაი მთი - მთაიკი დიქვი სი
 ვარდობადი ძეგლი იქონდათი 11 ვანკალი და ძიქვი მუცნი სკოლის
 მძებელი ვრცენი მთი მთი, რიძვი-იქი დიქვი მთი დიქვი მთი დიქვი
 მთი მთიდას და დიქვი სხარული მთიდას.

4

1 სკოლი ვრცე იქი 'სი, ვრცე, სკო, მძებელი ხეი, მთი, სკო, სკო
 მუცელი ხეი, თაღი მუცნი ციქვილი, ვარცე დიქვილი მუცნი მუცნი მთი
 მუცნი - ვარცე იქი მთი, რიძვილი ვარცე ვარცე, 2 კოლი მუცნი -
 ვარცე იქი მთი, რიძვილი ვარცე სკოლი, ყველი რამდენი და
 მუცნი მთი მთი მთი მუცნი 3 მუცელი მუცნი მუცნი ვარცე ძიქვი
 ვარცელი ვარცე მთი და სკოლი მუცნი მუცნი, ვარცე მუცელი
 მუცელი, სკოლი მუცნი ვარცე დიქვილი მუცნი მუცნი, 4 ვარცე კოლი
 დიქვილი - ვარი მუცნი, მთი დიქვი დიქვილი მთი მუცნი და ყველი მთი
 ძიქვილი 5 მთი მუცნი მუცნი, ვარცე თაღი მუცელი ქიქვილი, რი-
 ძვილი მუცე მუცნი მთიდას 6 ვარცე დიქვი მუცელი მუცნი და ძიქვილი
 მუცელი მუცნი მუცელი მთი მუცნიდას და მუცელი ღამდათი 7 ყველი
 მუცელი ხარ, მძებელი ხეი და მუცნი მთი მთი მთი 8 მუცე სკოლი
 მთი იქი მუცე ვარცელი და მუცელი ვარცელი თაღი მუცნი რიქვილი,
 თაღი მუცნი სხარული და ვარცელი სკოლოვილი ღამდას და მთიდას
 ვარცელი 9 ვარცელი ხეი, დიქვი ხეი, სკოლი ვარი ვარცე ხეი ვარი
 ვარცელილი მთი მუცნიდას 10 ვარცელი მუცელი მუცნი დიქვი ხეი,
 სკოლი ვარცე მუცელი მთი მუცნი მუცნი დიქვილი და სკოლი სხარული მუც-
 ნი ვარცე სკოლოვილი ყველი 11 თაღი დიქვილი სკოლი მუცნი, დიქვი
 ხეი, სკოლი, თაღი და სკოლი მუცნი მთი მუცნი და სკოლი სხარული მუცნი, ვ-
 არცე სკოლი ვარცელი 12 მუცელილი მთი და ხეი, სკოლი მუცელი
 მუცელილი მუცნი დიქვილი 13 მუცელილი მუცნი - სკოლი სკოლი, ხე
 სკოლი, მთი სკოლი, თაღი 14 სკოლი და ქიქვილი, სკოლოვილი, დიქვილი
 და მთიდას ყველი სკოლი ღამდათი, მუცნი და თაღი ვარცელი მუცნი
 სკოლოვილი 15 მუცნი სკოლი და თაღი მუცნი ვარცელი ვარცელილი
 მთი 16 ვარცელი სკოლი და მუცელი მუცნი მუცელი მუცელი ხეი და ვ-
 არცელი სკოლოვილი სკოლოვილი მთიდას მუცელი მუცელი ხეი მუცელი
 მთი და მუცელი სკოლოვილი მთი.

5

1 მუცელი მუცელი ხეი, დიქვი ხეი, სკოლი მუცელი მუცელი სკოლოვილი
 თაღი ხეი, მუცელი მუცელი ხეი თაღილი ხეიდას და მუცელი მუცელი ხეი სკოლი
 ხეიდას, მუცელი მთი სკოლი ვარცელი მუცელი, მუცელი, და სკოლი და დიქვილი,
 მუცელილი ხეი, 2 მუცელილი და სკოლი ხეი მუცელი, სკოლი ვარცელი სკოლი
 რიქვილი კოლი და მუცელი მთი მუცელილი ხეიდას მუცელი კოლი, ვარცელი
 მუცელილი ხეი, ვარცელი ხეი, სკოლი ხეი, თაღი ხეი დიქვილი ვარცელი ღამდათი
 3 ვარცელილი სკოლილი ხეი, ვარცელი მუცელილი იქი? დიქვილი ვარცელი ხეი.

ვითარია შევიძინე იყინ? 4. მისწვლამს ჩემს მთე კლე სარკველით ვინ
 და შეველი ჩემ აღძრა მს ზედა 5. ადევს მე ვანობდა ვარსა მისწვლის
 ჩემსა კლეა ჩემსა დაწვთა ზმური, თათთა ჩემსა ზმური სავთ კლეა ზედა
 სავთვლათა 6. ვანობ მე მისწვლის ჩემსა, დაწვლი ჩემ წარვიდა ჩემს და
 სვლი ჩემ ვანობ სოტეუსა მისსა ვეფხვს მს და არა ვანობ იგი მისწვლს მე იგი
 არა მანობ მე 7. მანობ მე მკველთა, რომელნი მოკვლავს ქალქსა ზედა მე და
 მკვლს მე მანობს სამბელი ჩემ ჩემსა მკველთა ზედავლათა 8. ვანობ ვანობ
 ძველი იქვალმბისნი, ძლითა და ძლიერებათა კვლათა, ვანობ ვანობ
 დაწვლი ჩემ რა უბნით მს? რამეთუ დაწვლილი სოტეუსელთა ვინ მე 9
 რა არა დაწვლი მენ დაწვლისავს, კვლითა დედათა შობის? რა არა
 დაწვლი მენ დაწვლისავს, რამეთუ ქარში მანობს ჩემ? 10. სელი ვანობ
 'დაწვლი ჩემ მენსა და მეთორ კამობელ მანობს ზედავლთა 11. თუ
 მს - იქონას იყინბთა, კარლნი მსნი, ვითარე სმ დანაკველთა მე ვი
 თარე ვითარ 12. თუღნი მსნი ვითარე ტრევრსნი, სავთბას ზედა წვლთა
 13. დაწვნი მსნი ვითარე დიადნი სულხელთნი, რომელნი აღმობავსენ სე
 სავთვლას ვანობლს ზედა მსნი, ვითარე შრომსნი, წვთვთს სავთსავთ
 ზედა სავთვლათა 14. კლნი მსნი - იქონასნი, წახავებულ სავთ იქონას
 თრმბათა მკველი მსნი, ვითარე ზღობსელთა, ღებულ თუჯობს სავ
 რთობთა 15. წეწნი მსნი მანობისთსნი, დამტოვებულ ზედა სავთობთა
 იქონასთა, სვლთა მსნი, ვითარე ღმბსნი და ვითარე ნათ რხელი 16. ვანობ
 მს - სელს სავთობთა და ვანობ სავთელ ქე არა მისწვლი ჩემ, ძველი
 იქვალმბისნი, 17. ძველი სკობენ ვანობ ვანობ მისწვლი მენ, შევთნი
 დედათა შობის? ვანობ მანობს მისწვლმს? და ვითარ იგი შობს მენს.

6

1. მანობს სელი 'მისწვლი ჩემ მთედა მტოლს თქმა წვთა მს
 სავთვლათა მენსა შობის მტოლს და დარქვად შრომთა 2. მე მისწვლის
 ჩემსა და მისწვლით ჩემ ჩემსა, რომელი მენსი შობის შრომთა 3. კლე სარ
 მანობელი ჩემ, ვითარე სანთა, მენსი, ვითარე იქვალმბნი, სავთელ
 ვითარე დაწვლებლი 4. მანობს თუღნი მენი წინამე ჩემსა, რამეთუ მთე ი
 მანობს მე თანა მენ, ვითარე სანქთა თანთა, რომელნი კამობსენ კვლით
 5. კლნი მენი, ვითარე არა მანობლთა, აღმობელი სამხელით, ვანობ
 თრმბებულ და მენი არა არა მს თანა 6. მენსებულ ზედა მენი, ვითარე მენ
 ღებულნი ვანობლსენ ქარ ქალთა და სოტეუსა მენი მენსი, ვითარე ნიქრ
 ცნი მენსელთა, სავთნი მენი ვანობ დებლთა მენს მენსა 7. სავთნი
 არა მანობლნი და რმობენი სანქნი 8. ვინ არა ტრედა ჩემ, სელი ჩემ, ვინ
 არა დედათა თქმა, ზღობს იგი ქალქელთა და მანობლს მს და დედავლთა და
 სანქნი მენ იგი 9. ვინ არა ქე, რომელი აღმობლს, ვითარე სისქანი, მენსი
 და ვითარე მანობს, მკველი ვითარე მანობელი, სავთვლად კანქებულ? 10
 სავთნი თუჯა მტოლს სავთობთა მანობს მანობს სავთთა წვთობთა სვლ
 თა თუ ვანობს მანობლნი, თუ თუ წარმობავსენს ნათქმა, სელი სელი
 კლე მენ მენსი მენ მენსი ჩემსა 11. და დანობ მე ვითარე კლე მანობ
 მსნი არა სნი სულმს ჩემს.

1 ქალწული და დაჯივლილი ვერც სიმ: 'ნათ ძილთი ვეფეთქელს თან ჩიბელი მივლს ვითრც ვეფი მხაყთა?' 2 სიმ სიღის ვერც ვითრ შუქი არ სედა შინ ძილი სიმხადხმნი? ვიხუდა ქმელი მივლითქმელია შუქი არ მხეთ დაცუბელი სემს ვეფინთა: 3 ვე შინ - ტავანთხილეთი ბელ მივლეთელ ხეფელ: მიველი შინ ვითრც ხეთი იქელთა ვარე მიველი შინთა: 4 არს ძუქნი შინ ვითრც რინ თიანსი შინთი ქურციკანი: 5 ვლი შინ ვითრც ვიღლი ჰეფთხეფთხისა: თიანსი შინ ვითრც ტანი ქეფთხისნი: მეთა ძილია შინს მივლილი: ქეფნი შინ ვითრც ვიღლი ღიანთსა პინისნი დამხეს: 6 თუ შინ შინ სედა ვითრც ვანელი: თხელი თიანსი შინთა ვითრც ძიველი ვითრც მემ შინთხელ-დაფიქელ ძმარეს: 7 რეფი შუქი არ და რეფი დამტენი სეფთხელი: ვეფთხესი შინ: 8 ვეფი სიმღელ შინ ფინეს და სიმღენი შინს ტეფთა შინ: 9 და ვიქ 'ივეფი ფინეს ამს და შემს-ფი სიმღელსა შინს ივეფი ძუქნი შინ ვითრც ტეფნი ვნესა და სელი ორბლია შინთა ვითრც ვილი: 10 და სისა შინ ვითრც ოწო სულელი': სელი ვერც მიველი ევლს მძიველსა ხეხსა სიწიფეთი: მიფ არს მივეთი ხეხი და ქილია: 11 მე მძიველსა ხეხსა და სელი მიქვეთა შინ: 12 მიველი მძიველი ხეხი და ვან-ფილი ივარცად ვიფიფილი დამხეს: 13 ივეფთი ვნესელ ვიღლით თუ ვეფინ ვნესი, ან თუ წამოტეფს ხეხსა ან თუ ვეფიდას მიწიველი შინ მიველი ძუქნი ხეხი შინ: 14 ვანსეფ სულელესა თეს მიწიფიკობა და კათა ხეფთა თან ვიველი ხეთი ხილეთანი ძელი ძველსა თან ჩიბელი მივე ში ივეფინ ხეხს, მძიველი ხეხი დიგინთი შინ.

8

1 ვნ მოსენა მძიველსა ხეხს წიხელ ძუქნი იველს ხეხსანი, ვივე შინ ვარე მიველი შინ და არ ვნ შემს მე 2 მიველსა და მიველი შინ სიღი იველს ხეხს და სიხელია შინთისა ხეხსანი ვივე შინ ოწო სულელეთ-ლიმხეპოველია: მივინა შინ კინი მიწიველია ხეხთა 3 მარცხენ შინ თიანს ხეხს ქეფი და მარჯვენ შინ შემხეთის მე 4 ვიველს თქენ ძილითი იქიქალმისანი ძილი და სიმტოვეთი ივარცისანი: რეფი იველი ვანსეფი სეფთხელი რეფი ვიქი: 5 ძილი და ვეფიფილი სიქი მიქეც 'კანსა ქეფი ვანსეფი შინ ვითრც სეფთხელი სეფთხელი ფიქელ არს ვითრც ვი-ფიფილი შინ ფინეს შინს - ფინეს ექელისანი იღის შინსანი მე ვანთა შინთი შინთისა შინს: 6 რეფი შილარ არს: 7 წილნი მივლინი ვრ შემსელ-სელ არს დამხეცად სეფთხელსა და შინთისა ვრ წილთენ ივი ვეფი მოსეც კეფს ვიველი ქეფთხესა თეს სეფთხელსა მივარცხელა მივარცხელ-თი: 8 ძილითი იქიქალმისანი ამს იველი 'და ხეფი მივარ არს და ძუქნი არ მხეჩ რამე ვილი დან ხეფსა იღის მს ჩიბელსა შიქეს მს სიველია: 9 ვეფთხეთი სიღელ ივი ვანსეფ-ქეფი ფიქროს ხეფთა: 10 სელი ვანსე-ფიველი იველი 'ემხეჩთხეთი შინთისნი ვეფთხისანი ან თუ კათა ივი მე სიღელ ვარ და ძუქნი ხეხი ვითრც ვიღლით მე ვივე წიხელ თიანთა შინთა: ჩიბელი ვანსეფი მიველსა: 11 ვნთი ივი სიღობისნი სულამს და მოსეც ვნთი ივი მიველია კეფს მს მიწიფეს სეფთხეთი თიანთა თიან ვეფთხისა: 12

ყნაჲ ზეზ არს წინაჲ ზენს ათხველი სოღობის და ორისი მკველი წყლის
მინათს. 12 სხელი იტყუ რამელი მთ მტოლესა მისა, მოუქანა კველი მთ
ზეზ მისინე 13 ივლითვე დარწელი ზეზ, და ვსეაჲჲ მარსკის მთ ზენს
არქობის მათს ზედა სეღბელთას.

24706620
2020070223

ფსალმუნები

58

2 წუღობისა ზენს, უფლო, უკრისამდე უკაღობდე თხლით თხლამდე
მოუბრობდე ჭეშმარიტებას ზენს პირთს ჩენთა. 3 ჩამოეჲ სოქე სოველი
წუღობის დეჲმურ და ცათ მის ვანებნადი ჭეშმარიტებას ზეზ. 4 ვეჲ ითქუ
მთ მწველის ზენს თან და ვსეაჲჲ დეჲთს, პირის ზენს; 5 უკრისამდე ვნ
ვატკოსო ნათქაჲ მის და დეჲმურ თხლით თხლამდე სეღარს მის 6 აფე
არქებ ცხოველებსა ზენს, უფლო, და ჭეშმარიტებას ზენს ვრქობის მის
წუღობის. 7 ვნ არს დრებელი მისა, რამელი ვწრობს უფლს? ან ვნ ვს
ვაქობს უფლს ძეჲყანი ომბობათა? 8 დემური დეჲებულ არს ზენს მის
წიღობის, თუ არს და სმარულ მთ ზედა, რამელი არს ვარქობის მისა. 9
უფლო ომბრო ძალით, ვნ ვრქებესა ზენ? ძეჲურ ხარ ზენ, უფლო, და ვნ
მარტებას ზენ ვარქობ არს ზენს. 10 ზენ უფლბ ძალით ზედა ზენთას და ორის
ღეჲთას მისთა ზენ დაცხევე. 11 ზენ დამდებლდე ვითარჲ წუღობის, მსარ
ტაჲნი ძეჲარებათა მტაჲთა ზენთასთა ვანბნრე მტურნი ზენნი. 12 ზენს არს
ცხო და ზენ არს ქვეყანა სოველი და სეჲესა მის ზენ დამყარე. 13 რეღობ
და ზეჲარი ზენ მესქენ, ომბრო და ვნობის სეღლთას ზენთა მარებდრ. 14 ზენ
არს ზედა და ზენ არს ძეჲარებას ვანბოჲარბ ვეჲ ზენ და მალდობ მარ
ჯანს ზენ. 15 სმარული და ვანებულელი აღმარებულ არს სეღარს ზენ
წუღობის და ჭეშმარიტებას ვიდობს წინაჲ ზენს. 16 სეღარ არს ვნის მის რ
მუდამ იეს ვეღობა ზენი უფლო, ნათლთა პირის ზენთასთა ვიდობს. 17
სეღლთა ზენთა მარებდრ მარდდე და სმარულით ზენთა მალდობ. 18
ჩამოეჲ სოქეჲე ღელის მათსა ზენ ხარ და ზენთა ზენთა მალდობ ჩჲა
ნათ. 19 ჩამოეჲ უფლის ზენ არს ზენებას და წიღობს ზენს მარულ მუღობს
ზეზ. 20 მისეჲ ვეღობ ზენ ზენებით სმობის ზენთა და სოქე დეჲჲჲ მე ვინ
სა ძეჲარებას ზენ და დეჲმური მწველი ვნის ზენსა. 21 ვნოჲ მე დეჲთ
მისი ზენ და სეჲებელი წიღობ ზენ ვსეჲ მის. 22 ვკობს ზენს მუწენობის
იჲ და მტაჲთს ზენს ვანბტკოს იჲ. 23 არს ომბრო მტურბნ მისინ და
მუღობს უფლებობისინ არს ვნის მის. 24 დაცხევე წინაჲ მისა მტურნი მისნი
და მარებდრ მის დამდებლდე. 25 წუღობისა ზენ და ჭეშმარიტებას ზენ მის
არს და სეღლთას ზენთა მალდობ ჩჲა მის. 26 დეჲჲჲ მე ზეღობს ზედა ვეჲ
მის და მარტობს ზედა - მარჯუნე მის. 27 მის მარტობს მე ზენის ზენს ხარ
ზეჲ ომბრო მუწენობელი ცხოვრებას ზენსა. 28 მე სმარულ დეჲყენო იჲ
უფლო, უფლო, უფლო მუღობს ქვეყნისათა. 29 უკრისამდე დეჲმარბ მის
წუღობის ზენ და დეჲქებას ზენ ვარქებნი მის. 30 ვანბტკოსო უკრით
უკრისამდე ნათქაჲ მის და სეღარს მის, ვითარჲ დეჲნი ცისანი. 31 დ-თუ
ვებრ მუღობს მისა მუღობი და სმარულით ზენთა თუ არს ვიდობს. 32 ს-

მარტვი ჩემი თუ შეურაცხვენი და მცემანი ჩემი თუ არა დამარბენი. 33
 ძანა-ფი კვერთხისი უსჯულოებასი მათათს და ევლთა - ცოვლთა მათათს? 34
 ხოლო წყლისა ჩემ არცე დავიწი მისე, არცე ვერცე ჰეშმარტვისა
 ჩემსა. 35 არცე შევადი დიქვმა ჩემ და, რა-ფი დიქვმა შევთა ჩემი, მე
 არა ვიქყო. 36 არა ვიხვე სიწმინესა ჩემს დივთს და მე არა ვერცე. 37 ნაქვ
 სვი მის უწინსმევე ვის და სავარი მისი, ვიარცე მზე წინამე ჩემსა. 38 ვი-
 თარცე მოთარცე ვანტრცეხელი უწინსმევე მინამე სარწმუნთა ცთა მის არა
 39 ხოლო აქ შენ ვანთარცე შეურაცხვე და ვანავე შენგან ცხებელი შენი. 40
 აქცე დიქვმა მონსა შენთა და შევინე ქვეანსა ზედა სიწმინე მისი. 41
 დარცე ვიველი ზღვე მისი და შენ სიმტაცე მისი შენწინებულ: 42 ივარ-ვეს
 ივი ვიველთა თანწარმეულთა ეხოსთა და იქმს ივი სავივერცე ვარცმოსთა
 მისთა. 43 დამარცე მარცევე მამრცხელთა მისთა და მარცე ვიველთა მტერთა
 მისთა. 44 ვარცხაქცე შეწეწა მხელისა მისთა და არა შეწე მის მარბოლსა
 მისა. 45 შევინე სიწმინე მისი და სავარი მისი ქვეანსა დამეუ. 46 შევინგან
 დიქვი ვამთა მისთანი და მისვინე მის ზედა სარცხელი. 47 ვიარცხელსი უფალი
 ვანწარსმევე სრულიად და დიქვმეს ვიარცე ცეხელი შენი შენი? 48 ხოლო აქ
 შენ მოიქტე და იხვე ვნ არა მარ ჩემდი არცე ცეხელ სან შექმნეს ვიველი
 მქნი კაცობი? 49 ვნ არა კე, რომელი ცოქვნი და არა იხლოს მის სიქველი.
 არცე ვნ იქნეს სელი თვის ქვლივან ვიარცხელთა? 50 სავი არან წყლისმისი
 შენი მარცხელი უფალი, რომელ ვივეს დივთს ჰეშმარტვისთა შენთა? 51 მოი-
 სენე ვივერცხსა მონთა შენთა, რომელ დივრცხე წილთა ჩემთა მრავალთაგან
 თქლთა. 52 რომელ მარცხელს მე მტერთა შენთა უფალი, რომელ მარცხელს მე
 ნაცვლიად ცხებულსა შენთა. 53 ვერცხელი არა უფალი იმერთი უწინსმევე
 იფი, იფი!

129

1 დამთი დიქვლივან შენგან უფალი. 2 უფლისა შევსემნ ქრის
 ჩემსა იფივე ვერსი შენი მარბოლ ვისა ღოცისა ჩემსთა. 3 ვიველი უჩუ-
 ლობთა ჩემთგან მოსველ მე უფალი უფალი ვნამე დივთისი შენ? 4
 რამევი შენ მიქ არა იხინესა. 5 სარცხისა შენთათს დივთისი შენ, უფალი
 დივთისი სულმნ ჩემს სიტყვასა შენსა. 6 ქაქ სელი ჩემ უფლისა სიქველით-
 ვან ვანთარცთა მარცხელთაგან სიქველითი ვანთარცთა ქვედნ მარცხი
 უფლისა. 7 რამევი უფლისა მიქ არა წყლისა და მის მიქ არა ვანოქნა. 8
 თიქდნ იქნა მარცხი ვიველივან ჭირთა მისთა.

130

1 უფალი არა დამარცე ველი ჩემი არცე ვანცხებოლეს თიქლნი ჩემნი
 არა ვიველ მე მარცხთა თან არცე ვიარცხელთა ჩემთა თან. 2 არამე
 დივრცხელ თიქ ჩემ ჩათმეცე დამარცე სელი ჩემს ვიქმნ მე ვიარცე ქრისა
 ვარცხელსი სხოსან დედის თქისა ჩათმეცე მოვე სულსა ჩემსა. 3 ქვედნ
 მარცხი უფლისა მარცხთაგან უწინსმევე

131

1 მოიქტე უფალი დივთი და ვიველი სიწმინე მისი. 2 ვიარცე ვიველი
 უფლისა და დიქვი იმერთა იქობისა. 3 არა შევივე სიქველისა სხოსანი

ხეობისა არც ადვილად სავსებისა ცუდარს ხეობისა 4 არა ქვე და ქვედას
 ხეობა არც ბოლო წამის ხეობა არც განსუქებას უარყო ხეობა 5
 უბოძო მე ადვილად უფროსა და სუფილად უფროსა იყობისა 6 ქვეა უფროსა და
 უფროსა და უბოძო იგი უფროსა მის მარჯობისა 7 უფროსა უფროსა მისა
 და თუბისობით ადვილად მის რომელსა დადგენ ფერტი 8
 უფროსა განსუქებულად შინა მენ და უფროსა სიწმინდისა შინისა 9
 უფროსა შინა შინისებრ სიწმინდისა და წმინდისა შინის სიწმინდისა მარჯობა 10
 დაუბოძოთ მისისა შინისა სუ განსუქებულად მისა შინის ცხებულისაგან შინისა 11
 უფროსა უფროსა დროისა უფროსობისა თქმისა და არა უფროსისა მის წაყოფისაგან
 უფროსისა შინისა დაუბოძო იგი სავსებისა შინისა 12 და-თუ-მარხისა უფროსა შინისა
 უფროსა ხეობა და ქვედას ხეობა რომელსა განსუქებულად მისა სიწმინდისა მისა დადგენ
 უფროსა უფროსობად სავსებისა შინისა 13 რამეთუ სახისა იგი უფროსისა სიწმინდისა
 განსუქებისა დადგენებად იგი 14 ქვე არც განსუქებულად ხეობა უფროსობად მის
 დადგენისა რამეთუ მისებრ ქვე 15 სახარისა მისისა უფროსობად უფროსობა და
 უფროსობა მისისა განსუქებისა შინისა 16 უფროსობისა მისისა უფროსობად უფროსობა და
 წმინდისა მისისა სიწმინდისა მარჯობა 17 მენ აღსუქებულად არცა დროისა და
 განსუქებულად სიწმინდისა ცხებულისა ხეობა 18 უფროსობისა მისისა უფროსობად სიწმინდისა
 სიწმინდისა მის სუ განსუქებულად სიწმინდისა ხეობა

ცნობისათჳს და აწმუბისათჳს უქმნარობად

(მაწმუბებრივი)

რომელი სავსებისა სუფილად მისობისათჳს მენ სიწმინდისაგან უფროსობისაგან
 სიწმინდისაგან განსუქებისათჳს განსუქებისა და წმინდისაგან, მარჯობისათჳს და სიწმინდისა
 სიწმინდისაგან უფროსობისათჳს უფროსობისათჳს და აწმუბისათჳს და
 აწმუბისათჳს

განსუქებისათჳს რომელი წმინდისა განსუქებისათჳს არცა ქვედას იწმინდისაგან უფროსობისაგან
 უფროსობისაგან ხეობისა არცა ქვედას წმინდისაგან უფროსობისაგან უფროსობისაგან
 უფროსობისაგან უფროსობისაგან უფროსობისაგან უფროსობისაგან უფროსობისაგან
 უფროსობისაგან უფროსობისაგან უფროსობისაგან უფროსობისაგან უფროსობისაგან

რამეთუ განსუქებისათჳს უფროსობისათჳს განსუქებისათჳს უფროსობისათჳს
 უფროსობისათჳს უფროსობისათჳს უფროსობისათჳს უფროსობისათჳს უფროსობისათჳს
 უფროსობისათჳს უფროსობისათჳს უფროსობისათჳს უფროსობისათჳს უფროსობისათჳს
 უფროსობისათჳს უფროსობისათჳს უფროსობისათჳს უფროსობისათჳს უფროსობისათჳს

განსუქებისათჳს რომელი განსუქებისათჳს უფროსობისათჳს უფროსობისათჳს
 უფროსობისათჳს უფროსობისათჳს უფროსობისათჳს უფროსობისათჳს უფროსობისათჳს
 უფროსობისათჳს უფროსობისათჳს უფროსობისათჳს უფროსობისათჳს უფროსობისათჳს
 უფროსობისათჳს უფროსობისათჳს უფროსობისათჳს უფროსობისათჳს უფროსობისათჳს

უფროსობისათჳს უფროსობისათჳს უფროსობისათჳს უფროსობისათჳს უფროსობისათჳს
 უფროსობისათჳს უფროსობისათჳს უფროსობისათჳს უფროსობისათჳს უფროსობისათჳს

და შედეგად გავრცედა და ჩან დაგრძეს იგი იურს დღეს: თუ ერთი დაგრძეს, კრიაქი არს, თუ ორი - ორმამათი და ქარეთ ყოველი დღეში გვალსკეს-სებ

თუ გრძელს ცნობას მთავარხანას, ისევე დღეში თაყვანის ინგინარტეს მებ დღეებზე რომელსაც ზედა სვედ დარჩავ ვ-ალი მის წილსა და გ-ვალად გ-ვი-
რედი და ჩან დაგრძეს, თუ ვინ ვინ და ზუსტს რომელ უბერთ იურს, მარცხენა
და ჩარდენი * ვაგვრის, ვეფერ თითონ დარჩავ და გ-ვალად დარჩავ მის წილსა
და გ-ვალად გ-ვრედი და ჩან დაგრძეს, ვეფერ იურს მთავარში ...

შეათო გრძელს ცნობის, თუ მისი რომელსა ვ-ელს ზედა ზის, იმერ მარტო-
სკეს და და ყოველი თაყნი ვინე მებ დღეებზე რომელსა ზედა სვედ და იგი
თანამართლავ და მ გ-ვრედი და კრ, ჩაფერ მ იურს, ვერხისა თაყვავ და ვ-
ვალს ვ-ელს მ-მ მისცემი და, რომელსაც ზედა მთავრების მის ვ-ელს ზედა
ჯერ მის.

შეათო გრძელს ცნობის, თუ მთავარი რომელსა ვ-ელს ზედა ზის, იმერ
ჩრქვ მთავარხანა, თუ ჩაფერ იურს, და მ შედეგ და გ-ვავ მ და, ჩან მისა ვ-
რდეს მ-ვალსა, მთავარხანას ვაძრულავ და მისა ვ-ვლოვან წაღმართ ყოველსა
ვ-ელს მ-მ-ს მისცემი და, რომელსა ვ-ელს ზედა მთავრების მისაცა ვ-ელსა
ზედა ჯერ მთავარი, დასოფის მის ვ-ელსა ზედა მ და დასოფის მთავარი ვ-
და

სვედის ესტროლავ კონინიელთა მიმართ პირველი

7

1 ხელი რომელსა-თი-გი მისწერეთ მებდა უბერძეს არს კაცის
დღე-კაცის შე-ვე არ-ხედა 2 ხელი სთქვასთ - კაცად-კაცის თუი ცოლი
ქერ და თითოველს თუი ქმარი ქერ 3 ცოლის ქმარი იგი თანამოველს მისცემს,
ვერავ ცოლი იგი - ქმარი 4 ცოლს მის თქონა კარკისა ზედა არს ვ-
წილეს, არამე ქმარი ვეფერ ქმარი მის თქონა კარკისა ზედა არს ვ-
წილეს, არამე ცოლს 5 ხუ განემოქმეთ უთხოვრის ვარსა ხუ შეიქმეთ
ჩან, ვინ ჩაფერზე ჩანთა მთავალი ლოცვისა და ვ-ვალად უთხოვრისვე იფერო,
ჩანთა არს განკაცდეს იქვე უმისებ უმბრინეთა იქვენოა 6 მის ვ-ვად მ-
ფობი, არს თუ სხმხეთ 7 მებეს ყოვლისა კაცის ყოვად, ვითაცა თაყ თუი;
არამე კაცად-კაცის თუი მებდა იქეს დებრისა მებ, რომელსაც - ქმარი და
რომელსაც - ვ-ალი 8 ვ-ვრე უპირისუბლთა მის და ქერავთ: ვეფერს არს
მისა, ვეფერ ვერ ქმარი ვითაცა მუ 9 ვეფერ ვერ დამბინთ, იქირინავ
უბერძეს არს ქირინება ვაქერეხისა 10 ხელი ქირინებულთა მის ვამტებ
არს მუ არამე უფალი ცოლი ქმარსა ხუ განემოქმეს 11 შეათო განემოქმეს,
ვერ დებრად ვინა ქმარსაც დღეში და ქმარი ცოლს ხუ დავრეფეს 12 ხელი
სეუთა მის ვ-ვრე მუ არს თუ უფალი შეათო მისა ვამე ქერს ცოლი ურმებოა
და მის ვერ-ქმდეს ყოვად მის თანა, ხუ დავრეფეს მის 13 დღე-კაცს თუ ვამე
ქერს ქმარი ურმებოა და მის ვერ-ქმდეს ყოვად მის თანა, ხუ დავრეფეს ქმარს
მის 14 ჩამეთ ვამეფეს ქმარი ურმებოა ცოლისა მისცან მოიქმენთა და
ვამეფეს ცოლი ურმებოა ქმარსა მისცან მოიქმენთა, ვეფერ არს, შედრინე
იქვენი არამე იფერ, ხელი იქ წიდა არს 15 შეათო ურმებოა იგი
ვამეფესოდს, ვამეფერ, არს დამბრებულ არს მის იგი ვინა თუ ვინა ვეფერითა

მთ. რამეთუ მშვედობას გვიწოდეს ზეჲ ეღებოდნ. 16. რა იყო ღვთაყოფი, აქებნი
 თუ ქმარი ზენი? ანუ ზენ რა იყო, მამაკაცი, აქებნი თუ ცოლი ზენი? 17. რამეთუ
 კაცად-კაცადს ვითარცა განუყოფი ეღებოდნ, და კაცად-კაცადი ვითარცა მის
 ეღებოდნ, ვერცე ვიდრე და ქარსითა ყოველთა ველისთა ეზენებენ? 18. წინ-
 დადევნობი თუ ვინმე მისა, ნუ იტყუნ, და წინდადევნობელი თუ ვინმე მისა, ნუ
 წინდადევნენ. 19. წინდადევნობელსა არაია არს და წინდადევნობელსა არცე
 რა არს, არამუ დამარხვას მკენებას ეღებოდნათა. 20. კაცად-კაცადი წინებას მთ
 რამდონადაცა მისა, მას ზედა ვერ. 21. მისა თუ მისე, ნუ რა ვერბ, არამუ ძღ-
 თუ-გვეს განთავსებულვად, უფროსად იღებენ. 22. რამეთუ რამელი უფლის
 მიერ მისის მისა, უფლისა მიერ განთავსებულვად არს, ვერცე ანბერი, რ-
 მიელი მისა, მისა არს უფლისა. 23. სსყოფლით სყოფელ ხარო; ნუ აქმნელი მის
 კაცთა. 24. კაცად-კაცადი რამელსა მისნით, მისო, მას ზედაცა ვენით ეღებოს
 მიერ. 25. ხელი ქაწილდათის წმინებას უფლისა მიერ არა მიქეს ხელი
 ვახრახებ, ვითარცა შეწავლებელი უფლისა მიერ, სარწმუნო ყოფილ. 26. მე ვერ
 ვცინებ ვითარმუდ ქე ცოლი არს მიწვევლისა ამისთვის უფისა, რამეთუ ვე-
 ჯობის არს კაცსა, ქარსი თუ იოს. 27. შეთუყოფილ ხარ ცოლსა, ნუ ვანებ
 ვეს თავსუფალ თუ ხარ ცოლისგან, ნუ ვთებ ცოლსა. 28. ექარწინე თუ არ
 სყოფე და თუ ექარწინოს ქაწიელი არა ცოდი, მირი ვითრცა თავსუფალს ქე
 ვითარსა მთ, ხელი მე თქვენ ვერადებ. 29. და ამას ვაძინე თქვენ, მისი
 რამეთუ ვამ ქე შეტოვებულ არს ამოწოვან, რამელსა ქმნენ ცოლ ვითრცა
 არ ქმნენ. 30. და რამელს ცხოვრან, ვითრცა არს ცხოვრან; და რამელს
 უხარობს, ვითრცა არს უხარობს და რამელს იფილენ, ვითრცა მისა იქ-
 დენ. 31. და რამელს ამბობენებენ სოფლისა მას, ვითრცა არს ამბობენებენ,
 რამეთუ წამყელ არს ხელი ამს სოფლისა. 32. ხელი მე მესესე უსწრებელსა
 თქვენი ექარწინებელი იგი ხრეჩან უფლისა, ვითარცა სახით ვეს უფლისა. 33.
 ხელი ქარწინებელი იგი ხრეჩან სოფლისა, რაათა სახით ვეს ცოლსა. 34. და
 ვითრცა არს ღვთაყოფი იგი ქარწინებელი და ქაწიელი რამეთუ ქაწიელი
 ხრეჩან უფლისა, რაათა იოს წიდა სულითა და ვითრცათა ხელი ქარწინებელი
 იგი ხრეჩან სოფლისა, რაათა სახით ვეს ქმარსა. 35. ამას თქვენსა უფროს-
 სათი ვიცი, არ ვითარცა სსყოფარსამე-ვიცეს თქვენ, არამუ შეწინებისა თ
 ცოლად დადებობსა უფლისა მისით უსწრებელად. 36. ვაძინე ვამ
 სარწმუნად-ქმნენ ქაწილვებსა თქი იოს თუ ვარდარეულ და ვერე რამე
 ვიდრე ვიფილ რა ვამე ვამე ვამე, არა ცოდი ექარწინენ. 37. ხელი რამელს
 დამტოვებელ არს ველსა მისა მტრად და არა ვე ვე ვე და ვაწილენენ ვამ
 თქეს ზედა ნესსა და ქე დამტოვებ ველსა თქეს დამარხვად თქი ქაწილვებით
 ცოლად ქე. 38. და რამელს ქარწინოს თქი იგი ქაწილვებსა ცოლადვე ვეს
 და რამელს არ ქარწინოს, უჯობის ვეს. 39. ღვთაყოფი იგი ქოდი არს, რამეთუ
 ვამ ცოლად არს ქმარი მისა, ვაძინე მიკრებ ქმარი იგი, თავსუფალი არს, ქმნი
 თუ ქარწინებსა, ვამა უფლისა მიერ. 40. ხელი უსწრებელს არს, ვაძინე
 ვამით დადვრან წმინებას ნებისებ, ვცინებ ვითარმუდ ხელი ეღებოსა მიქეს.

1 და უფალი ვე სამართლსა და სწორსა მონათა მათ მოეტყვიო; უწყო
 ფი, რამეთუ იქნენა უფალი ვიეს ცათა მათა 2. ლოცვასა განკრძალვასა
 დეცხვით მს მათა მადლობითა 3. ლოცვით მს თანა წყნობითა
 დემონს განძობის წყნ კარ სიტყვას სიტყვად საიდუმლოთა მათ ქრისტესათა.
 რომლისათვისა პერმოდ ვარ, 4. რათა განეტყვიდეთ, ვითარ-ოვი ვერ-ამს წყნად
 სიტყვად 5. სობრითი იქვედეთ ვარემეთა მათ მამართ და ვითა გამოაგრძობდით
 6. სიტყვას იქვენი მარადს მადლობა, ვითარცა მარტოობა, შესაუბრებლ იქვენი
 იტობე, ვითარ-ოვი თათბულს ღირს სიტყვას-მაკვანა 7. სეზონს ვოცვლი ვარემეთს
 ტეტოს, სუფარდობს მამან და სარწმუნობს მამებრს და თანამონანს წყნს
 უფლისა მერ, 8. რომელ-ოვი მოვლენე იქვენი მათის, რათა ვეღობს-ვინ
 იქვენი და სუფობის-სვე ველი იქვენი 9. იმეძმწიფობა, სარწმუნობას და
 სუფარდობას მისს, რომელ-ოვი არს იქვენი; ვოცვლი ვარემეთ აქა 10.
 ვითარცა იქვენი არსტარქის, თანაცემს წყნ და მარტოს, მამობს-მწიფი
 მამანასა, რომლისათვის მოდო მტენება ველო მოვლეს იქვენი, შეწინარეთ
 იგი - 11 და იქუ რომელსა ვრეუ თიტოს, რომელი-ოვი იქვენი წინა-
 დავდებოვებს-მამა ქანი ხოლო მწიფ არს წყნად საიდუმლოთის ეზრო-
 სათა, რომელი მტენება მე სუფობის-სტყუელ 12. ვითარცა იქვენი ვსურსა იქვენი-
 ვანი, მონა ქრისტე იესუსი, მარადს იქვენი ლოცვითა მათ მათა,
 რათა მტოცვლ სვეთ სრულნი და ვეღობარდობნი სენათა ეზროსათა 13. ვ-
 წინები მს, რამეთუ იქნ მს ფრადი სუფარდობა იქვენი და დავიდვლია
 მათის და სერამოდელია 14. ვითარცა იქვენი ლევი, მტენალი სუფარდობა და
 ვეს 15. კობეა აქეთ დავიდვლია მათ მათა და წყნება და სიბრძნის მათა
 ვრებელია 16. და რამეს აღმოკობთა იქვენი წყნ ქუ ვერ ვეთ, რათა
 დავიდვლია ვეღობას აღმოკობის და დავიდვლიათ ველო იქვენი დ-
 მოკობე 17. და აქეთ აქვს-მს ვრბულე მათის-მისა მეს, რომელი მოდო
 უფლისა მერ, რათა იგი აღმარდო 18. კობეა ველია სენათა მადლობითა მო-
 წინეთა კრულენი სენა მადლი იქვენი თანა აქ.

კათოლიკ ენსტორლე

იქნ

1 ვინა არს მამობანი იქვენი მონს, მუ ლადენი? მუ არა მარცხ
 ვეღობისათვის იქვენი, რომელი ვარემოდ არს მათა მათ იქვენი? 2
 ველ ვოქვანს და არ ვაქვს ვე-ვლადი და ვრებობი და ვერ მად-ვინ მამ-
 თბულად ლადენი და იმეძმე და არა ვაქვს, რამეთუ არა თათბო 3. იქვენი
 თათბო და ვერ მოვლენი, რამეთუ სარბოდ თათბო, რათა ვეღობის-ქმობა
 იქვენი განდობე 4. მტენებნი, მუ არა უწიეთ რამეთუ სუფარდობა მის
 სიბრძნისა მტენობს არა ეზრობა? რომელსა უწიეს მტენობ-ვოცად მის
 სიბრძნისა მტენად იქვენი ლადენის 5. მუ სერებნი, ვითარცა ველო იქვენი
 წყნა სარწმუნად სერის სულსა რომელი დამეფარებულ არს წყნ თანა? 6.
 უწორს მოცემად მადლისა მათის იქვენი მამობითა მტენებრს იქვენი

სული შეპყრობის მოსვლას მაგალითად. 1. დაეპირწოდებოდა იმერსს და წინასწარ
 ემსახურა და ივლიდობის თქვენს და მიუცხვინია იმერსს და მიუცხვინია იმერსს
 განმარტებელი კვლით სიყვარულით, და განმარტებელი კვლით იმერსს. 2. და
 დასწავლა და ტარობა სიყვარულით თქვენი კლიობა ვარდობის და სიყვარული
 თქვენი - შექმნება. 3. არაფერ დასაძლელი წინაშე უფლისა და მის წინ
 მაღალს თქვენი. 4. ხე ძვეს იტვი, ძვეს ჩვენი, უსაფრთხის შექმნა ძვეს
 იტვიდის ძვესაჲს, ვინ განკითხვულს ძვეს თქვეს, განკითხულს შექმნა და ვინ
 ვინ შექმნა; ამათა შექმნა შეი არა ხარ შექმნილი შექმნა, არაფერ
 განკითხული. 5. ვინ არა შექმნა მიტველი და განკითხული, რომელი შექმ-
 ნულ არ სიყვარულს და წარწმენას შენ ვინ ხარ, რომელი განკითხულს მიტვეს?
 6. აქ თქვენი, რომელი-ცა იტვი 'იღეს ვინ ხედავ წარწმენა რომელსაჲ
 ქალითა და დავით მიწ წარწმენა და ვინწმენა და შექმნა'. 7. რომელი არ
 იყო ხედავს, ჩვენიცა ამათ არ სიყვარულს თქვენი? ვინაჲცა კვლით ხარ
 რომელი მიტვი ვინ ხარ და ვინცა განკითხულს. 8. ამის წინ, რომელი-ცა ვინ
 თქვეს: 'ამათა უფლისა ქრეს და ვინწმენა და ვინ ქრეს აქ იგი'. 9. სული აქ
 იტვი სიყვარულს თქვენი, ვინაჲცა სიყვარული ქვეყნისა შინაჲს არა. 10. რა
 შექმნა იტვი კვლით სიყვარულს და ქრეს, სიყვარულს არა მის.

მეტრის პირველი ვესტორული

2

1. განმარტება ვინაჲცა უფალი უფროსსა და ვინაჲცა სიყვარულს და
 მიტვი და ვინაჲცა ძვეს-სიყვარულს. 2. ვინაჲცა მიტვი-სიყვარულს ვინაჲცა ვინაჲ-
 ცა იგი სიყვარულს, ჩვენიცა მის მის დიდი-სიყვარულს სიყვარულს. 3. ამათ
 ვინა ვინაჲცა, რომელი ცხელ არა უფალი. 4. რომელი-ცა მიტვი-სიყვარულს
 სიყვარულს, რომელი-ცა ვინაჲცა მიტვი-სიყვარულს იტვი, სული იტვი-სიყვარულს
 მიტვი და მიტვი. 5. და თქვენი, ვინაჲცა ღირსი სიყვარული დიდი-სიყვარულს სიყვარულს
 ვინაჲცა სიყვარულს მიტვი, მიტვი-სიყვარულს სიყვარულს სიყვარულს სიყვარულს
 თქვე ქრეს-სიყვარულს მიტვი. 6. რომელი წინა არა წინაჲს არა, ვინაჲცა სიყვარულს
 ღირსი სიყვარულს, მიტვი-სიყვარულს და რომელი-ცა მიტვი-სიყვარულს იგი არა ჩვენი
 ხე. 7. თქვენი არა მიტვი მიტვი-სიყვარულს მიტვი, სული უფროსსა - ღირსი რა
 მიტვი მიტვი-სიყვარულს მიტვი-სიყვარულს იგი იტვი თაჲ ვინაჲცა და ღირსი მიტვი-სიყვარულს
 და ღირსი სიყვარულს. 8. რომელი მიტვი-სიყვარულს სიყვარულს მის უფროსსა რა
 მიტვი-სიყვარულს ხეა ვინაჲცა. 9. სული თქვენი, სიყვარული მიტვი-სიყვარულს
 თქვენი მიტვი, ვინ მიტვი-სიყვარულს, ჩვენი სიყვარულს მიტვი-სიყვარულს, რომელიცა
 მიტვი-სიყვარულს ვინაჲცა თქვენი სიყვარულს მის სიყვარულს მის. 10. რომელი-ცა იტვი
 არა რა იტვი-სიყვარულს, სული აქ ვინაჲცა მიტვი-სიყვარულს ხარ, რომელი-ცა არა მიტვი-სიყვარულს
 აქ მიტვი-სიყვარულს. 11. სიყვარული ვინაჲცა თქვენი, ვინაჲცა მიტვი და წინასწარ
 განმარტებელი სიყვარულს ვინაჲცა მიტვი-სიყვარულს, რომელი-ცა ვინაჲცა სიყვარულს. 12. სული
 თქვენი წინასწარ მისი ვინაჲცა ვინაჲცა ვინაჲცა, ჩვენი-სიყვარულს ვინაჲცა
 იტვი თქვენი, ვინაჲცა მიტვი-სიყვარულს, ვინაჲცა სიყვარულს სიყვარულს მიტვი-სიყვარულს
 და ვინაჲცა მიტვი-სიყვარულს იტვი მის მიტვი-სიყვარულს. 13. ვინაჲცა-სიყვარულს
 ვინაჲცა ვინაჲცა მიტვი-სიყვარულს, ვინაჲცა მიტვი-სიყვარულს ვინაჲცა მიტვი-სიყვარულს
 ვინაჲცა მიტვი-სიყვარულს, ვინაჲცა მის მიტვი-სიყვარულს მიტვი-სიყვარულს მიტვი-სიყვარულს

ცხმობეუთის და მუხედავ ცოლისმოქცეითაჲს 15. დაყოფად პირთა ყოცთა
 უფროთა უმეტრებსა, 16. ვითრცა მხარენი, და ნუ ვითარცა სიგარულად ვაქტ
 უყოურებისა მხარენსა ვეჲ არამედ ვითარცა მიწანი დბრძისანი 17. ვუღლით
 პეტრესკებლით, მათა ჰეარობლით, დბრძისა ვენობლით, მიუცა პეტრესკებლით, 18
 მიწანი დაქობილენით ვუღლით მომშობითა უფლით თქითა, ნუ ხოლო ქაქუცნი
 და ტბოლით, არამედ უსაბურთაჲცა, 19. რამეთუ ქე არს მადლი დბრძისაგან
 უფაჲო ვანებსადაჲს ცოლისა დაყობნით მუხარენსა, ვენებნ თუ სიკრუეთი. 20.
 რამელი უმჯობის არს, უფაჲო ვაოფადო და ვაქტენებლით და მოყომტენ-
 ფო? არამედ უფაჲო ცოლისა იქნოდა და კვენებლის და მოომტენი, ქე
 მადლი დბრძისაგან არს 21. მინთოვე ამისთჲს, რამეთუ ქრისტესმცა იფო
 აქუცითჲს და თქან დავიბეჲ კელიწორითა, რათა შეუღეო კელითა მათა, 22.
 რამელან-იჲცა ცოფათ არა ქნა, არცა ამოცა სიკეთა პირსა მისსა 23. რამელი
 იყრებოდა და იჲ არს ვის ვანებდა, ვენებოდა და არს ვის უთქებოდა, მიუცა მსა-
 ველსა სიკრუეთი 24. რამელან ცოფათ ზეჲნი თქან-მისა ყოცითა თქითა
 ძელსა ზედა, რათა ცოფათ ვანებობნით და სიმართლით ვან-დებოდათ, რამ-
 ლისთოჲცა წელუღებითა ვანუცერნითა 25. იყენით, ვითარცა ცხოვარნი შე-
 თობილნი, არამედ მოქცეულ ხართ იჲ მუღების მის და მიღუარის სულითა თქუ-
 თათა

3

1 ვერავე ცოლი დაქობილენით თქითა ქართა, დადათ ვინამე არს
 არს სიტყესა მის, დედათ სიღესაგან თქორად სიტყესა შეგბნენ. 2 სეფოდენ
 რა თქნი მიში წიგნისა მის სიღესა თქუენსა, 3. რამელ-ქე არს არა ვარქმითა
 შით ვანახსენათ ამისათა და თქონისა მესხითა, ვნა მუხითთა სიმბოლისა,
 შექმონთა, 4. არამედ დაფარულით შით გულისა ყოცთა ქარწმულთათა შით
 სიმედისათა და უფროებსა სულითა, რამელ არს წინამე დბრძისა პეტროსნი 5.
 ქრუვე იდეძე წიგნითა იჲ დედათ, რამელი ქეოდენ დბრძისა, შედკობდეჲ
 თქითა თქნსა და დაბრძილებულ იყენთ თქითა ქართა, 6. ვითარცაოჲცა სარა ვრდა
 არსამასა და უფლით სიღოდა მის, რამლისა-ოჲ იქნენით შერე ცოლისმოქედ,
 და არა ვენობლით არცა ვნანსა მიშისა 7. ქართნი ვერავე შეგარად თანაუფენით
 შექმონით, ვითარცა უფლებურესსა მურსა და დედათისა მისკებლით პეტრესა, ვითარცა
 თანაუფენითა მადლისა მის ცხოვრებისათა, რათა არა დასადოთ ლოცვისა თქუენსა
 8. ხოლო დასძრულად ვუღლით ვანობნაჲ იყენით, მოწყალეჲ მსომოღურე
 მადლი 9. ნუ ვის პორტესა პორტესა წელ მადლით, ნუცა ვანებსა სიგარულსა
 წელ, წინადადებონსა მის, იყრახვეთ, რამეთუ ამისთჲს მინწით, რათა ვერათ-
 ვა დაძკენით 10. რამეთუ რამელსა თქუენ სიგარული ცხოვრებისა და სიღესა
 დღითი ცხოვრებისანი, დასტრეჲ ქნა თქითა პორტესაგან და სიღესა ნუ იტვირთ
 სიღესა 11. მოყურეთ პორტესაგან და ქუენთ ცოლი, მომტენ მუღობისა და მს-
 დედათ მის 12. რამეთუ თუღნი უფლისანი პირადითა ზედა და ვენთ ლოცვისა
 მათსა ზედა, პირა უფლისანი მოწყალე ზედა პორტესათა 13. და ვინამე არს პირ-
 ცხმობილად თქუენთა უფაჲო თქუენ ცოლისმომადე იქნენთ? 14. დადათ ვერე
 პოდს სიმართლისთჲს, სიგარ ხართ, მიშისა მადლისაგან ნუ ვენებთ, ნუცა შეძრ-
 იწებდით 15. უფალი თქუ ქრისტე წიგნ-იჲთა უფლითა მისა თქუენთა, ვანსაგე-
 ბულ იყენით მარადს სიტყეს-ბოცებელ უფლისა, რამელი ვანებდეჲ სიტყესა თქან

შინს სხივებსა შინაჲს, ამავე სამშვიდო და შინა. 18 ვინცა ქრისტის
 კლავი, ჩაას, რომლითა-იგი ძეგსა ვეცოდებ. მკვებურად მან ჩინებულ
 ვხლავრებქ აქვე კლავითა შინ ქრისტესს შერ სუითა 17. ~~მკვებურად~~
 კლავის თუ იქორთ და ვარ ვარ-ქნებ სენსა ეზობისა, ~~მკვებურად~~
 ვადრეა სხივსა თუ იქორთ 18. ბოლო ქრისტესსა ვთხვანს ~~მკვებურად~~
 თაჲს იქორ, მხალხს ცრუთაჲს, ჩაას რეჲ წარვედნებ ედრისა, შივე
 კარკია და ქრებს სუითა. 19. რომლისაჲს სანქრობულსა მს შინ სუითა
 შიდა და ქრებს. 20. რომლითა-იგი ვარ იტყვი იტყვი, ჩვენსა-იგი თა-ვე
 სუფრეობებსა ეზობისა დედა შინ სოქია, მუხარებსა კვირისსა, რომელსა
 შინ იტყვი მკრებს, ქე იგი არ, ჩვენ სუტნი ვახრებს წყლისაჲს 21. რა-
 ლისსაჲს აქ იტყვი ვახრებს ხალხს-ღესა, თა კარკიაჲს ვამობსა
 შრეველსა, ამავე კრებებსა სახი-კრეა ეზობისა დედათა იქ
 ქრებლსა. 22. რომელი არ მარჯუნი ეზობისა, რომელი ძალდა ზეა-
 დებობლქ მს ძველსა და ვეწივებსა ძალს

თავის პირველი ეპიტოლე

5

1. ველსა რომელსა მწმენს, ვთამდე იქე არ ქრებ, იგი ეზობისა
 შინა არ და ველსა რომელსა ვეწივს მშობელი ვეწარს შინაჲს იუ
 მსენ 2. თა იქორ, რამეჲ ვეწარს შინა ეზობისა, რაჲთა ედრის
 ვეწარს და მკვებსა შინა ეზობისა. 3. რამეჲ ქე არ სუფრეობ
 ეზობისა, ჩაას მკვებსა შინა ეზობისა და მკვებსა შინა მსმე არ შინ
 4. რამეჲ ვეწარ, რომელი შინა იუ ეზობისა, სხივე სოველსა და ქე
 არ ძველს რომლითა სხივე სოველსა სწმენებსა რეჲს 5. რა არ, რომ-
 ლისა სხივე სოველს, ამავე რომელსა მწმენს, ვთამდე იქე არ ძე ეზობ-
 ისა? 6. ქე არ რომელი შიდა წელითა და სხივითა იქე ქრებ, არ წელი
 ბოლო, ამავე წელითა და სხივითა და სული არ, რომელი წამს, რამეჲ
 სული არ მწმენებსა 8. რამეჲ სხი მსმე, რომელსა წამს სული და
 წელი და სხილი და სხივე ქე ჯარს შინა შინ 9. ვეწარ წამსა კრ-
 თა მკვებს, წამსა ეზობისა იქორ არ, რამეჲ ქე არ წამსა ეზობ-
 ისა, რომელი წამ შინ მსმენს 10. რომელსა მწმენს თა შინა ეზობისა,
 იქე წამსა იუ თაჲს შინა იქორ, რომელსა არ მწმენს ედრისა, მკვებურად
 ეზობისა იუ, რამეჲ არ მწმენს წამსა იუ, რომელი წამ ედრისა მს
 მსმენს 11. და ქე არ წამსა, რამეჲ ქრებსა სუფრისა შინა რეჲ
 ედრისა და ქე ქრებსა თა შინა თა არ 12. რომელსა იტყვი ძე იქე
 ქრებსა, რომელსა არ იტყვი ძე ეზობისა, მს არე ქრებსა იქე 13. ქე
 მწმენს იტყვი, მწმენსა სხივსა შინა თა ეზობისა, ჩაას იქორთ
 რამეჲ ქრებსა სუფრისა ვეწარ, ჩაას ვეწმენს სხივსა შინა თა
 ეზობისა 14. და ქე არ ვახრებებსა, რომელი მკვებ შინა შინა, რამეჲ
 ვეწარ რამე ვთობს წმენს შინა, მწმენს სუტსა. 15. რაჲთა-იგი ვთობს
 და იქორ, რამეჲ შიდაჲს თაჲს იუ, რომელი ვთობს მსენ 16. ვეწარ
 ედრე ძვირს მს იქორ, რომელი სოველს სოველსა ახალს-კრებსა, თობს და
 მსმენს მს ქრებსა, რომელი-იგი სოველს ახალს-კრებს, არ სოველს

სამკვლევან არა მხოლოდ ვიცი, ჩაახსი ახლობს 17. ვაფლავე სურათზე ცოცხა არა
და არა ცოცხა არამსაველებზე 18. ვაყო, ჩამეთ ვაფლავი რომელი შობილი იყოს
დამრისიყან, არა ცოცხს, არამედ რომელი-იგი შობილი იყოს დამრისიყან, დამრისი
თავი თვის და ზომილი მის არა შექმს 19. ვაყო, ჩამეთ დამრისიყან ვართ და
ვაფლავი სოფელი ზომილიცა ზედა ფეხს 20. ხოლო ვაყო, ჩამეთ არა დამრისიყან
მოყდა და შობილი ხუცე გარეხსა, ჩაახსი ვაყოლიო ხუცე ჭეშმარიტი დამრისი და
ვართ ხუცე ჭეშმარიტის თანა მისი მისი იხუცე ქრისტესა ქუც არა ჭეშმარიტი
დამრისი, ცხარესა სოცენია 21. შეიღო, დაიციქნით თავი თქმნი კრისიყან, ამჟ.

საქმისადაც მადრიდის მადრიდისადაცა

მესამე

39

1 ხოლო იმებ შთაყენეს ვეუბტელ და მოყდა იგი პეტროზე სემურისმან
ფაროსმან, შატკარმან, შარავლიშვიტმან, კაცის ვეუბტელმან, კვლავან ძი-
შატკელისა, რომელიცა შთაყენეს 2. და იგი უფალი იმების თანა, და იგი კაცი
მეცხუნი, და იგი სხელს მის კაცის მის მგეუბტელისა წინაშე 3. ხოლო იყოდა
უფალი მისმან, ჩამეთ უფალი იგი მის თანა და ჩაფლავს-ჩას იქმს უფალი
წარმართეს მის 4. და შთა იმებ შადლი წინაშე მისა, და საბო-ევი იგი მის და
დაიფიან იგი სხელს ზედა თულისა და ვაფლავე ჩაფი იგი მისი, მისი კვლას
იმებისსა 5. და იგი შეგვიმოდ დავგარეხისა მისი ვაფლავე ჩაფი იგი მისი,
იყრის უფალიმ სხლი ვეუბტელისა მის იმებისთვის და იგი კრისიყან
უფლისა ვაფლავი ზედა მისაგნისა მისა 6. და მისი ვაფლავი კვლას იმებისსა,
ჩაფი იგი მისი, და არა იყოდა, ჩას იქმდა იმებ ვარსა ზურს ხოლო ჭარბს და
იგი იმებ შექმნი ქრისტესისა და კვლავ ხარია 7. ამს სოცენისა შეგვიმოდ
თუღ-სენს ცოდან მგეუბტელისმან, უფლის მისისმან, და შქუცა მის დამრისი
თანა 8. ხოლო მის არა იმეს და შქუცა ცოდის უფლისა თუღისსა უფალი
უფალიმ იქმან არაჩა იქმის იმების სხელს მის მისა და ვაფლავე ჩაფი
არა მისი, შობილი კვლას მის იქმთა 9. ჩამეთ ცოლი მისი ხარა შენ და იქ ვითარ
ვქმე სქუცა ქუც ზომილი და ვაყო წინაშე უფლისა დამრისა იქმთა 10. და ჩა-
ფი ვეუბტელ იგი დლით დღე და არა ვარდა იმებ დამრისად მის თანა 11. და იგი
ვეუბტელ ჩამეტ დღეს, მოყდა იმებ სხლი სქუცად სქუცისა თვისა, და არაფრს იგი
მლოდ 12. მამისი შემს-ევი სამოსელსა მის მისა და ვეუბტელ მის დამრისი
ხოლო იმებ მოტევი სამოსელი თვის კვლას მისი და ივლტოდა და განვიდა ვარა
14. მოყდა, რომელი იქმის სხელს მის მისა და შქუცა მათ 'იხილეთ იქ, ჩამეთ
შობილარა ხუცე მისა ქუც ქრავლი კაცევიდ იქმთა, შემოვიდა დამრისად იქმ თანა
და მუ ვაფლავ-ევი ქმის დღითა 15. მის ვითარცა ქმის ქმის იქმთა, დამრისად სამო-
სელი მის იქმ თანა, და ივლტოდა და განვიდა ვარა, მოყდა უფალი იგი მისი
სხლი მისა 17. და უფლის მის იგი მისაგნად სოცენისა მისისა და თქუცა შემოვიდა
იქმთა მისა ქუც ქრავლი, რომელი შემოვიდა იქმთა კაცევიდ შემოვიდა იქმთა და
შქუცა მუ დამრისი იქმ თანა 18. და ვითარცა ქმის ჩამეთ დამრისად ქმის იქმთა,
დამრისად სამოსელი მის იქმ თანა, ივლტოდა და განვიდა ვარა 19. და ვითარცა ქ-

მეს სიტყუანი იგი უფალს მისს ცოდისკან თუისსა და თქუა: 'ქუ მყო მე მან-
მან ჩემსან?' განჩისხნა ველსწერომით უფალი მისი 20. და მოუღწია იქუ და
შეყო იგი სასჯომოლეს აფელის მს. სადაიგი მკრობილი ფარაოსი იქუ 21
და იგი უფალი ოსებს თანა და მსცემს მს წაღობსა და პუ მადე ჩანს
მესასჯომოლეთობის მს, 22. და მსეა მესასჯომოლეთობის მს სას-
ჯომოლუ კლას ოსებსთა და ყველი იგი მკრობილი. რადგენი იქუეს სასჯ-
ომოლეს მსა.

40

და იგი შევედომე სიტყუას მათ შესკოდა მოაგარეობისმეს მესს
მეუოსტელისმან და მესჯომოლურამან უფალს მათს, შევეს ვეოსტელს 2 და
განჩისხნა ოროვე მათ ზედა სასჯომოს: ღუნისმესს და მესჯომოლურას, 3 და
მსცეს იგინ სასჯომოლუე მსარაულობოლურისა მს აფელის, სადაიგი ოსებ
მკრობლ იგი 4. და შევედრა იგინ მესასჯომოლეთობისკან ოსებს, და ფე
იგი ჩინამე მათსა და იქუეს იგინ სასჯომოლეს მსა მრავალ დღე 5. და ოსებ
სევენესა ოროვე კაც-კაცდემ მათმან დამეს ერთს ზღუდა იგი სევენესს მის-
სა ღუნისმესს და მესჯომოლურამან, რომელი იქუეს სასჯომოლეს მსა 6.
შევიდა მათს განთიად და ოსებს იგინ, და იქუეს იგინ მესწენებულ 7. კობ-
ვიდა სასჯომოს მათ ფარაოსს ოსებ სასჯომოლეს მს მსა უფალს თვისსა
'რასათვის პინი თქუენი შექმარე არან დღეს?' 8. ზოლი მათ მქუეს სევენეს
ფობლუ და რაეს არ გამოხეტულელ. მქუე მათ ოსებ: 'ანუ არა დროის მეს
არა გამოხეტმესსა იგი მათ?' მოხარო იგი მე 9. და უბრს ღუნისმესს
სევენესა იგი თვის ოსებს და თქუა: 'ზღეს მსა სესს ვხედვედ იგი ვნაო ჩანს
სესს 10. და ვნაეს მს სანი ძინი იგი აღმოსცენა და აღმოსმდა მონი და
მწივე იქუეს ტყუენი 11. და სანული ფარაოსი კლას სესსა და მოველ ვრძენი
იგი გამოხეტეს სანულს მსა ფარაოსს და მოველ სანული კლას ფარაოსი'.
12. მქუე მს ოსებ: 'ქუ არა გამოხეტმესსა მესის სანი იგი ძინი სანი
დღეს არან 13. სანული დღესი წარვექ მოვექნის ფაროს სანოფრო მეს და
კოლიდ დავადგინო ღუნისწერომადე მესს, და მსეც სანული კლას ფარაოსს
პრეფოსესრე მოკრობისა მესს, ვარცა-იგი იგი პრისმესს 14. არამე მო-
მეტქე მე თუთ თვისისი რავმ კოლი კვოს მეს, და ვე სეს ზედა წაღობსა
და იქუეს სესეს ჩინამე ფარაოსს, და გამოხეტის მე სასჯომოლეს ამსეს 15.
რამეთუ მათეს ჩამომარეს მე ქვეყნით ვარჯლიათ და ეს არა რა ვქმ
პროფი, და შემოსდეს მე სანულს ამს ვერბულისს'. 16. და ვარჯეა ოსლი
მესჯომოლურამან მს, რამეთუ მათელ გამოხარემან მს, და მქუე ოსებს
'და მეს ფობლუ სევენესა, შევეს ვარამდე სანი ღუნის სანდროის მესეს
თვის სესს ზედა 17. ზოლი ღუნის მს ზედაცობის იგი ყოფლისკან სანუვისა
რომელსა მან ფარო მსელი მესჯომოლურისა და მესწეველი ცინი მეს-
ქმდეს მს ღუნის მსესს, რომელი იგი თვის ზედა სესს'. 18. მოველი ოსებ და
მქუე: 'ქუ არა შეველესა მესის სანი იგი ღუნის სანი დღესი არან 19. სან-
ული დღესი წარვექ მოვექნის ფარო იგი მეს გამოკლას ზღესა და შექმ-
ნეს მესწეველი ცინი კარენი მესს'. 20. და იგი მესამესა დღეს დღეს მონის
ფარაოსი სესსა იგი დღეს ყოველს მონათ ფარაოსთა მოვექნეს სეველ ოს-
ობისმსა მს და სეველი მესჯომოლურისა მს მონის მონათ მსთა 21. და

კვლავ დაიგემა ღერისმწე იგი თვისავე მატერიაში ზედა და მხეცა სისხელი იგი კვლავ ფაროსთა, 22 ხოლო მატერიაშიღვეთი იგი მოსკდა ძეცხა ვი-
მარცა-იგი გამოვიარებნა მს ოსებ, 23 ხოლო ღერისმწეცა მს არა მოვქმნა
ოსებ, არამედ დაიწყო

საქართველოს
საქართველოს

მეორე მჯერისა

6

4. იმანე ძრამელ უფალი ღმერთი შენი უფალი შობლია არს 5. და შე-
კვარი უფალი ღმერთი შენი ყოვლით გულისთა შენითა და ყოვლითა ძვირითა
შენითა 6. და იფხვე სიტყუთი ქე რომელია გამოქმენ დღეს გულსა შენსა 7. და
ამყარებდ მათ ძეს შენსა და ეცოდი მათ უკობისა შენსა სხელსა შინა და სულესა
შენსა უბნსა ზედა და დაწოდისა და აღვიბისა შენსა 8. და შეიძენ იყინი სს-
წილად კვლას შენსა და იფხენ შერჯეულ წინამე თვალთა შენთა 9. და დასწერე
იყინი წინათლთა კარსა შენასა და ეხობსა შენასა 10. და რაგან შეფუფუნის შენ
უფალმან ღმერთმან შენმან ქვეყნისა მს, რომლისათჳს იფხუე მამათა შენთა ძრამ-
ისა, ისაქ და იკობს მოვებდ შენდა ქალაქსა დიდდორი და კვალი, რომელ შენ
არა დასწერე 11. და სხელესი სუქმ ყოვლითა კვალითა რომელ შენ არა დასწერე,
ჯერადმუდის აღმოკვეთისა რომელ შენ არა აღმოკვეთე: ვნაყარსა ზეობისდ-
ობის, რომელ შენ არა დასწერე და შეიძე რა და ემსხდებოდ, 12. ვრამდენ
თქმა შენსა, ნუგავე დაიწყო უფალი ღმერთი შენი რომელმან გამოვიყენა შენ
ქვეყნითა ცუბობთა სხელსათჳს კარგისა

1 მეთეო

2

11. და ემის იგი სხელე იგი მახერ წინამე უფლისა ვის მღვედითა თანა
12. ხოლო ძენა უბნის იფხენ ბოქ და არა იყოფენ უფალი 13. და სამართალსა
მს მღვედლისა ყოვლისათჳს ერისა მოვებდეს და მოვიდეს ემისა იგი მღვედლისა,
იფხუე მუცემან კარგი იფხენ სსმით იქენ კვლას მისსა 14. შთავეს იგი ე-
სისსა, არე სავსა, არე ქვესსა, არე ქობისა და ყოველი რომელი მოვებხვის, შთავეს
იგი მღვედლმან მს თაქსა თქობისა და ქარე უფალესი ყოველსა ძრამელსა, რა-
მუნთა-იგი მოვებდ შენათჳს წინამე უფლისა 5. ვორე ქვეყნად ცხელისა
წინამე უფლისა მოვიდეს ემისა იგი მღვედლისა მს და ბრქეს ეკესა მს შემ-
წარველისა მოვეუ მე კარგი მესართ სავსათჳს 15. და ბრქეს ეკეს მს შემ-
წარველმან 'კუბობისა ბრველით ცხელი ყოარე ვერ-ამსა და მისმან მოვე ყო-
ვლისათჳს რომლისათჳს გულისთაქმებდეს სულსა შენსა' და ბრქეს მს 'არა, არამედ
მოვეუ მე აქ, უფეთი არა, მოვიდა მღვერ'. 17. და იგი სოფეთა იგი დიდი ემისთა
მთა წინამე უფლისა რამდენი მუცრეს-ბრველი მხოვრბისა უფლისა 18. და
ემისა იგი სხელე იგი მახერად წინამე უფლისა და ემისა მს უფეთობათი 19. და
ორველი მუცრეს უქმის მს დეკან მისმან და მართეს მს ემითა ემად, რაგან-
იგი იფხვენ ქმისა თქობის თანა შენათჳს მხოვრბისა მს მათ დეკობსა 20. და
იფხობის ვი უქმის და ცოლი მისა და ბრქესა მოვედეს შენ უფალმან თქელი
სოფლისა მუცრეს შენისა მსს წელ თანათჳსთა, რომელ-მს ამახერადი წინამე
უფლისა' და წარვიდა ეგი იგი იფხულით თქესა 21. და მოხვედა უფალმან არს და

შე სამ ძე და რა ძედა და განდრდა ჟამს იგი სამოელ წინაშე უფლისა 22 და
 ვლი მოხუცებულ იყო ფრად და ქმობა, ჩასა-იგი უყოფდეს ძენი მისნი ჩინა ის
 ჩამართოსა 23 და პეტე მათ ჩასათეს ვერე იქნა სოტყისა ამისთჳს, ჩამტე
 მქმს მჳ პრისიანს ჟისა უფლისა? 24 ნუ ვერე, შეიღო, არა ვყოი არს მამუ
 ქე, რომელი მქმს თქუენთჳს, ნუ ვერე სამი, ვითარმუცა არა მამუქე, არა
 უფლისსა 25 უკეთუ შეყოფის კაცმან კაცსა, ილოცვედ მისთჳს კაცნი უფლის
 მამართ, უკეთუ უფლისა შეყოფის, ვინ ილოცოს მისთჳს? და არა ისმენდეს მსა
 მამის მართსა, რომელი ნებით უნდა უფლისა განარუნება მათი 26 და ჟამს იგი
 სამოელ ვადრდა და განდრდებოდა, იყო იგი სათრი უფლისა და კაცთა 27 და
 მოვიდა კყო ღმრთისა ვლისა და პეტე მას სამს იტყეს უფალი გამოხატვითი ვა
 მოუცხადე სახლისა მამისა შენისა, ვიარე იფრესია იყინა ევრობტეს მინად დარბ
 ისა 28 და გამოიფრე სახლი მამისა შენისა უფელთაგან ტომთა ძრამლისა
 ჩედა მღვდლად და აღლუთა საკურთხეველსა ზედა ჩემსა და კუბეად სატველისა
 და აღუბად უფელისა და მივეც სულსა მამისა შენისა უფელი იტელი ძეთა ძი
 რამლისა საქმლად 29 და ჩასათეს მხებელი თქუენ საკურთხეველსა ჩემსა და
 მსუერპლსა ჩემსა უჩქებოთთა თვალთა და აღიფენ ძენი შენი უფროს ჩემსა
 კურთხეად მათეს პრველად უფელი ნათი მსუერპლთა სახლისა ძრამლისა?
 30 ამისთჳს ამს იტყეს უფალი ღმერთი ძრამლისა ვიქუ ვითარმუ სახლი შენ
 და სახლი მამისა შენისა ვადრდას წინაშე ჩემსა უკუნისამდე და აჳ იტყეს უფალი
 ნესად იყოფენ, არამუ მადიდებელი ჩემსა ვადრად და შეურაცხსმოფენი ჩემსა
 შეურაცხ იქმენ 31 ასა ქერა, დღენი მოღუენს, - იტყეს უფალი, - და მოქენ
 ნათიყო შენი და იქელი სახლისა მამისა შენისა, 32 და არა იყოს მოხუცებელი
 შენი ტამრას მის ჩემსა 33 და არა აყოიო შენგან კყო საკურთხეველთაგან
 ჩემსა, ჩათს ევებოდის თვალთა მისთა და დიდებოდის ველი მისი და ყველი
 ნამობი სახლისა შენისა დაეცეს მხებოთთა კაცთათა 34 და ქე იყენ სხ
 წილად შენდა, რომელი მოქროს ირთა მათგან ძეთა შენთა ზედა და მოქუენ
 იფენ და ფრენ ჟრამსად იწივე 35 და აღუდგინო ჩემდა მღვდელი საწმენო
 რომელმან უფელად ველისა ჩემისა კოს და უქერი მს სახლი საწმენო, და უ
 დოდის იგი ცხებულსა ჩემსა უფელით დღეთა 36 და იყოს, ყველავე ნემუი სა
 ხლისა შენისა მოვიდოდის იაუენის-ცემად მისა დანეთა ევებოთათა და ქათა
 ევებოთა ბერთა და პეტეს დამდგენე მჳ ჟრას იფენ სახლდელისა შენსა ჟამს
 ბერისა.

3

1 და ჟამს იგი სამოელ იყო მახერად უფლისა წინაშე ვლი მღვდელისა 2
 და სოტყისა უფლისა იყო პეტროსან მათ დღეთა მისა და არა იყო მოღუე განმტე
 მისა 3 და იყო მათ დღეთა მისა და ვლის ვინსა აფელის თვისა და თვალთა
 მისთა იტყეს დამხმესად და ვრ ექლი ხევეად 4 სათლისა ღმრთისა ვიარე იფენ
 მადრედ და სამოელს ვინსა ტამრას მს მისა, სადა-იგი იფე კოდისი ღმრთისა 5
 უწოდდა უფალი სამოელს და პეტეა სამოელ სამოელ და პეტეა ასა ქერა ვარ
 ჩასა მიქენ მჳ და მოვიდა იგი ვლისა და პეტეა მას ვლი არა ვიწოდე შენ, მო
 იქენ და დამხმე შენო, და მოვიდა და დამხმე 6 და მქმინა უფელმან წიფესად
 მისა შენად და პეტეა სამოელ სამოელ და აღდგა სამოელ და მოვიდა ვლისა და
 პეტეა ასა ქერა ჩამოე მოქოდე მჳ და პეტეა მას ვლი არა ვიწოდე მოვედ და

დაძინე შვილი. 7. და სამოვლას ვერც ებრძოდე უბრძონა და ვერც გამოეცხადებოდეს სიტყვის უფროსა მ და შერბე შეხინა უფრომან წოდეს სამოვლას მას შვი ალფა იგი და მოვდა ღრის და სრქუა 'ის, აქი ვარ, რამეთუ მიწოდე მე, და ვუღიბნებო ვლი, ვიანამდე უფალი უწოდეს ყმისა მის. 8. და სრქუა სამოვლას 'შაბეც და დაძინე შვილი, და იყოს, იდეც კარგობის მე, აქუა უფალი უფალი, რამეთუ ქმის მისისა შესა' წარვიდა სამოვლ, დაძინა აფვილს იქსა. 9. მოვდა უფალი დადგა მს ზედა და უწოდეს მს, ვიანა-იგი სრქულ.

17

1. და შერბიეს უცხოებლთა მათ მანცენი მათ სრქულად და შერბიეს სოქიად ჰერბიტნისა, დაძინაეს შობის სოქიას და შობის ეზიყის და აფვიტს 2. და სოვლ და კერი ძარბლესანი შერბიეს და დაძინაეს იდეცს მს მარბარისა, ქერი ამირ და იფი იმირ და განქვეჩეს ძარბლენი სრქულად წინაშე უცხოებლთა 3. და უცხოებლნი იგი განქვეჩეს და დადგეს მათს მს კრიკტორი და ძარბლი აფი მათს მს ამირ და იდეც იგი შობის მათსა. 4. და გამოვიდა კერი უფლისა მისენ განწობლისა უცხოებლთასა, კრლიად იგი სხელი მათ, კრელი, სობლმ მთი თბ წერის და მტკიცელ 5. და ჩაგებეთი რეკლასა ეფვა იქსა მათსა და თარბე ვაქველი ეზის მს, და იგი სსწობის თარბისა მათსა ბუთ თბ სოვდა რელი და რენა 6. და სსწობელნი რეკლასნი ქსტეს წელია მათსა და მსტი რელიას ზედა ზეჭის მათსა. 7. და ტარი უბურისა მათსა ვიანა და რბილეს იქსეა სსწობელი მს, წინაფილი უწინაეს მთა 8. დადგა და დარბეკო განწობლისა მს მათნი ძარბლესი და ეტოეს მათ 'უახლოსე განბიული წესად და სრქულად ზეც წინაშე' თს მე ვარ უცხოებელი და აქეც ვარკენს სოვლანი' გამოაჩიო თესს აქეცისა და ვარბიოვდალენსი ზეჭიად. 9. ედოთი უფლის სედა სრქულად და მოვლეს მე ვიანეო აქეცად მთა ედოთი მე ქსელი მს და მოვდა იგი იფვიო აქეც ზეჭიად მთისა და მარბადი ზეც. 10. და უცხოებლმან იქეა 'ის, ქერი, მე ვიდეცე განწობლსა შობის ძარბლესის დეც მოვცეო მე კერი და მარბოდ ვიქვენი თნი'. 11. და ქს სოვს და კრელს ძარბლეს სიტყვის იგი უცხოებლთანი მს და განსრქობ და ზეჭნი მათ ფრიად. 12. და დიუთ იგი მს კრელს ვერბიოვლია, ქე იგი სოვლები ჰერბიტნისათ და სხელი მთი იქე და მს ქსტეს რე მე და კერი მოვცებელი იგი დიუთ სოვლისა და ვარბიოვლ წელია. 13. და კრელს სანი თნი იქესნი უხუცენი სოვლის თბა სრქულად და ქე თს სხელები სანი მათ ღია იქესია, რბილნი კარბულ იფეს სრქულად ეკლს პრმში მთი, და ზეჭეობი მთი - მბანად - და მესამ - სხე. 14. დიუთ იგი უქვეჩეს და სანი ქე უხუცენი კარბულ სოვლის თბა სრქულად. 15. და დიუთ წარვიდა და მოქე სოვლისენ და წარვიდა მათს თესისა მქსად ებრძონა მათს თესისათ სოვლეს. 16. და წარბიოვს უცხოებელი იგი მარბად და მქსტი, აფხს წინაშე განწობლისა მს ძარბლესისა და ქერი ფს იმბოყისა მათ დიუთი. 17. და სრქუა იქე ქს თესს დიუთს მარბოდ მათს შენს სოველი კრლისა მს და თთ ქე ჯეჭისა ჰერი და მოვედ სარბად მათს შენსა. 18. და თთ ქე სიქესი სეველი შერბოური თბისთესა მს, და მათსა იკოთე მშობლია, და სსწობე მომარბოდ და მათარ მე სოვლებუ მათი. 19. სოვლ და კრელი ძარბლი იდეცს მს მთს

მხრობის უცხოებლად მათ 20 და აღიმათ დავით განთავად და ცხობანი უკნის
 დაუბრუნა მკვლელობა წარღვი და წარვიდა ვითარცა ამქრო მის იესე მკვლელობა
 არს მის, რომელი განსრულ იყო მხრობად, და დაღაფენია იგი მანქანა მის 21 და
 განქრეფეს მქრო მხრობადანი მხრობად და უცხოებლნი იგი განქრეფეს მხრობად
 განქრობლის მის მკვლამხრობადანი 22 და დაიდა დავით სპირიტუალური 23
 მოთხოვდა იგი კვლამ მკვლელობისკვლეობად და მხრობად მანქანად განქრობლის
 მის მხრობადანი და მოკითხა მანქანა თუენი მხრობადანი 23 და ვითრე იგი ვით
 დადა მათ, ასე ქრე, ვით იგი ამალევი აღმოვიდა, რომლის სხელი მისი ვი
 ლად დაღობული რომელი იგი ვითი, განქრობლისგან უცხოებლადანი და
 ვითრე იგი სტრუქციონერ მისის და ქმეს სტრუქციონერ ქე დავით 24 და ვითრე
 კაცს მხრობადანი და მხრობე ვით იგი შეუბნა და იღობოქს ფრად პირსგან
 მისის 25 და იქვე კაცს მხრობადანგანმან შეუბნა კაცს მის, რომელი აღი
 ვალს რამეთუ ვეფერება მხრობადანი აღიბოქს და კაცს რომელმან მოკლს
 იგი განსრულდეს იგი შეუბნა და მღელი მისი მოკლეს მის, და სხელი მისის მისის
 ვის თავსუდად მხრობადანი მოკლს. 26 და იქვე დავით 'რადე ვის კაცს მის
 რომელმან მოკლს უცხოებლი ქე და მისის ვეფერება მხრობადანგან? 27
 მქრე მის არმან მან სტრუქციონერს და ვითრე ქე 'ქრე ვის კაცს მის, რ
 მელმან მოკლს იგი'. 28 და ქმა ქე ვითმს, მის მისს, უცხოებლი ვითრე რა
 იგი კაცის მათ და განქრობლნი დავით ველისწარმოთ ვითმს და მქრე
 'რადათვის მქ ქრე მოსრულ ხარ მქ? ვის დაღობულებს მკრეფნი იგი ცხობანი
 უკანონო ხედა? მქ არა ვითა ამხრობადანგან მქრო და უცხოებლი ველის წი
 სის, რამეთუ ხელად მხრობადანგან მოსრულ ხარ მქ? 29 იქვე დავით 'რა მკ
 რე მქ იქ? იქ ხე რას სტრუქციონერ ვითრე?' 30 და წარვიდა მისგან სხვის
 იფილის და იქვე ვითრე 31 და ქმეს სტრუქციონერ ქე დავითმნი, რომელს
 იფილი და უხობეს სულს და მოვინქს იგი წინამე სულმს 32 და იქვე დავით
 ხე შექრეფეს ველი უფლის სხვის მისთვის, რამეთუ მინა მქრო განვიდა
 უცხოებლის ამს თანა და მხრობადანი. 33 მქრე სულ დავითს 'ვრ მკრე
 განსრულად უცხოებლის ამს თანა, რამეთუ მქ არმან ხარ, ხელი იგი მანქანა მის
 მხრობადანი სპირიტუალური თუენი'. 34 და მქრე დავით სულს 'რეფენი იგი მინა
 მქრო რადეს მოვიდას ღობი მქ დავით, განვიდას ცხობანი კოლტისგან. 35 ვი
 ვით შეუბნოდა მის მკვლე იგი და გამოვიდა პირსგან მისის უცხოებლი მო
 მქროს მქ უცხოებლი ვით მის, დავით და მოკრეფენი 36 ღობი და დავით
 კვლად მინა მქრო და იფილი უცხოებლი ქე წინამე ვეფერება ვითარცა ვით
 მოვიდა მქ განვიდა და მოკრე იგი და მოვინქს დავით ვეფერება მხრობადანგან
 არმან ვის არა უცხოებლი ქე წინამე ვეფერება ქე რომელი იფილი გან
 წრობის აღიბონი სპირიტუალური? 37 და იქვე დავით 'უფლებს, რომელმან ვი
 მინა მქ პირსგან ღობის და კვლავან დავითმანი მან განსრულდეს მქ
 კვლავან ამს უცხოებლადანი' და მქრე სულ დავითს 'განვიდა და უფლი იფი
 მქ მის' 38 და შეუბნა სულ დავითს სპირიტუალური თუენი და რამეთუ რადეს
 დავით თუენი მის 39 და მოკრე მის თორმე და მკრეფნი დავით მხრობადანი ვი
 რე მის მისის მის და კვლავან დავით სულს მან თუენის ქრე მის და იფილის
 რამეთუ ვეფერება იგი და მქრე დავით სულს 'ვრ განვიდა მქრო, რამეთუ არ
 ხეფენი ვრ მის', და განსრულდა იგი მისგან 40 და მოკრე დავით რადეს კვლად
 მისს და გამოვინქს თუენი ქრე მხრობადანი კვლად მისგან, და მოვინქს იფი ვი

კანონს მს მწველობის და შურდული მისაქმნეა კვლას მძისა და მოუდა კაცის
 მს უცხოებლას 41 და მოუდა უცხოებელი იგი და მოუდა დავის და კაცო იგი
 რამელსა აქმნეა დავი მისი, წინაშეობა მს 42 და მოუდა უცხოებელს მს
 ვილიად და ძლიად დავი, და შურასკითო იგი რამეთუ ყრმა იგი და თავად იგი
 შწაოთ იგი და თვლიას შურასკ 43 და პქუა უცხოებელს მს 'დავით
 'ძალი სუ ვასა მუ რამეთუ კანთხეუდ აწმნას და ქითა ჩუ ზედა' და მწველი
 უცხოებელი იგი ვრმას მძისო თქონა 44 და პქუა უცხოებელს მს დავის
 შოდე ჩუდა და მოუდა კარტი მწი სქმლად შურასველია ცისას და შუეთა
 ქუეყანასა. 45 და დავი პქუა უცხოებელს მს შუ მძიად ჩუდა
 მძიულიად და ღახურთა, მუ მოუდა სხელიას უფლის ძალიანსა, ღმრისა კან-
 წყობლის მს ძარსწლისა, ქრძელსა იუდეო დუქ 46 და შუაქერს უფლებს
 კვლას ჩუთა დუქს და მოუდა შუ და ადული თუ შუგან და მოუდა კვამს მწი
 სქმლად შურასველია ცისას და შუეთა ქუეყანასა და ცხას ვიდელებს კარ-
 ცილებს რამეთუ არ ღმრთი ძარსწლას შრისა 47. და ცხას ვიდელებს კრებულ-
 მს, რამეთუ არა ღახურთა იქნეს ეს უფლებს, რამეთუ უფალი არ მძილიად,
 და მოუდეს იქნეს კვლას ჩუთა 48 და ადუდა უცხოებელი იგი, მოუდა
 დავის სძობლად და დავი ძარდა და განუდა განწყობლის მძეს შუაქმლად
 უცხოებელს მს 49. მოუ კვლი თვის დავი ვამარანს მს და მოუდა ქუა
 ერთი, და ვამარას იგი და სუ უცხოებელს მს შუგლას და განუდა ქუა იგი
 ჩუხუტისაგან შუგლად მს და დავა პრადუქციო ქუეყანას ზედა 50. და გან-
 ძლიერდა დავი უფროს უცხოებელს მს მს დავის შრას და სუ უცხოებელს
 მს და მოუდა იგი და მძიული არ იგი კვლას დავითსა 51 და შარსოდა დავი,
 დავე მს ზედა და უქრა მძიულს და განსტყუ ქარქმისაგან თვისის, და
 მოუდა იგი და მოუდა თუ მისი მძიულიად ში და ძლიეს უცხოებელს ში.
 რამეთუ მოუდა ძლიერ იგი და იუდეოდა 52 და ადუდა კაცი იგი ძარსწლი-
 სანი და იუდასნი და ღაღტუქ და სიდედს უცხოებელს ში ვიდე შუგლად
 კვლის და ვიდე სქმლად ძალიანსა და დავეს წადუღნი უცხოებელისნი ვსას
 ზედა სქმლას და ვიდე კვამდე და ძალიანდებ 53 და მოუდა კაცი ძარ-
 სწლისანი და მოუდა მძიუდ უცხოებელს ში და წარმოტყუეს მძიუდ
 ში 54 და მოუდა დავი თუ იგი უცხოებელს მს და შუალი არესალსმდ
 და სქურველი მს დავა სპოდეგლს თვისს 55 და იგი ვიდედა ძლიად სული
 დავით, განრავიდა მძილად უცხოებელს მს, პქუა აქმნეს მოუდა და პქუა 'სოდე
 მს სული მწი, უფალი ჩუთ შუდე არ ვი'. 56. იქუა მუდებს 'ვიდე ვის ძი
 არ ქანუქ ქე'. 57. და ვიდე მოუდა დავი მოუდასგან უცხოებელსა, წარმო-
 ვის იგი წინაშე სულიად და თუ იგი უცხოებელს მს იქნეა კვლას მძისა 58
 და პქუა მს სული 'ვის ძი სარ ქანუქ' და იქუა დავი 'ძი ვარ მძისა
 შრისა იქნეს სულიუდის'.

1 და ვიდედა შუდა დავი სულიად და აღახურეს სიტყვის თვისნი
 მძისა მძისანი, და ძლიად იგი თხიან და შუეო სული მისი სულიად დავითსა, და
 შუეოდა იგი თხიან სულიად თვისსა ახა. 2 და წარუყნას იგი სული შურ
 დლიოგან და ძლიად მოუდა იგი სხად მძისა თვისსა. 3 და აღოქუეს თხიან

და დავით აღმაშენებლის, სამეფო შეფუძნის იგი სულსებრთ თვისის სულ მოკლეს თვისის 4 და განმარტყვა არმათს სამოსელი თვისი და მისცა იგი დავითს, ვინც და მხოლოდ მხოლოდად და სარტყლად დააფხვინა იგი სულ ქვედა მის წესს მშობლისა 5 განადრდა დავით და შემოვიდა და გულსებრთ-მყოფის თვისის სარტყს ვარჯჯა აფხვინება მის სულ წინაშე თვალთა მონათს მსგავსისა 6 და რაგანს შარბა-ფილდეც ივინი მო-რბა-ქველად იგი მოკლეს მისცა მსგავსისა განადრდა მშობრებისა მცემელნი მოკლეს და დავითისა შემოხვედეს სულის მესხის ქვედათვინ ქალქისა არაშლისათა კვამ და ძირსად და შეხმად მოხვითა და ქართს, სქივითა და სხარულთა დავითს 7 შეამხმადეს ფედახიცა იგი მნი-ბანი და ვერცხე შობის სულ ათხველი, დავით ბერძენელი 8 და განმარტყნა გულმწრობით სულ და პირსტ-ქნდა სტყუას ქე ფრად წინაშე სულის მს-თვის და იქა სულ მსცეს დავითს ბერძენელი და შე ათხველი და რადე აქს მის განის მყოფისა?

საწმინდესი სინდისი ლეონტიძისა

შესაქმე

1

1 რამხმად ქნა იქცობს ცა და ქვეყანა 2 და ქვეყანა ქე იგი ქ-ლი და განმარტყნელ და მხელა იგი ზეა უფარულია და სულ იქცობს იქცობს ზეა წყლისა 3 და იქცა იქცობს 'იუფ ნაგელ' და იგი ნაგელი 4 და იქცა იქცობს ნაგელი იგი რამეც ცოლ და განმარტყნა იქცობს შობის სულს და შობის მხელისა 5 და უწოდა იქცობს ნაგელს მის ფაშ და მხელს მის უწოდა ფაშ და იგი შქერი და იგი განათად ფაშ იგი პირველი 6 და იქცა იქცობს 'იუფ სამართა შობის წყლისა' და იუფ განმარტყნელ შობის წყლისა და იგი ვარჯ 7 და განყო იქცობს შობის წყლისა მის რამდენად იგი ქვეშ სამართის მის და შობის წყლისა მის რამდენად იგი ზეა სამართის მის 6 და უწოდა იქცობს სამართის მის ცა და იქცა იქცობს რამეც ცოლ და იგი შქერი და იგი განათად ფაშ იგი შობის

8 და იქცა იქცობს შერბელ წყლისა 9 რამდენად იქცა ცა ქვეშ ცა მხარეცხელს ქრის და განმარტყნა ქველ და იგი ვარჯ და შერბელ წყლისა იგი ქვეშ ცა მხარეცხელს ქრის და განმარტყნა ქველ 10 და უწოდა იქცობს ქველს მის ქვეყანა და მხარეცხელს მის წყლისა უწოდა ზარბ და იქცა იქცობს რამეც ცოლ 11 და იქცა იქცობს 'რამდენად ქვეყანისა შერბ-ელი თვისის სარტყს აქლად-აქლად და მავსად-მავსად და 12 სარ-ტყს რამდენად განმარტყნა სარტყს რამდენად აქლად მის მის ანდვ იუფ მავსად-მავსად და აქლად-აქლად ქვეყანისა ზეა' და იგი ვარჯ 12 და განყო ქვეყანისა შერბელი თვისის სარტყს აქლად-აქლად და მავსად-მავსად და 13 სარტყს რამდენად განმარტყნა სარტყს რამდენად აქლად მის ანდვ იუფ აქლად-აქლად ქვეყანისა ზეა და იქცა იქცობს რამეც ცოლ 13 და იგი შქერი და იგი განათად ფაშ იგი შობის

14. და თქუ ეძრომან: "იყნუ მათობი ქუეყანა ზუა სამყაროს ცხენი/ განმნაოლებულად ქუეყანის, განსყოფულად შირს დღისა და შირს ღამისა და იყნუ სამყოფულად და დღესად და წელ-ჩაღესად. 15. და იყნუ განმნაოლებულად სამყაროს ცხენი, რათა მხუც ქუეყანა ზუა" და იქნა ვერისი, 16. და შექმნა ეძრომან ორნი ქუ ხაღლისა დიდ-დიდი, მათობი ქუ დიდი მგულობულად დღისა და მათობი ქუ უსკანში მგლობულად ღამისა, და ვარსკვლავნი 17. და დასნა იყნი სამყაროს ცხენი, რათა მათობენ ქუეყანა ზუა, 18. და შავ-რომენ დღეს და ღამეს და განსყოფილენ შირს ხაღლისა და შირს მგლობისა და ძალი ეძრომან, რამეთუ კოლ 19. და იყო შქუბრი და იყო ვანთად დღე იგი შუობი.

20. და თქუ ეძრომან: "გამოეცნოი წელთა სიმუხნველი ცხოველი და მერხველი ფროიანი ქუეყანის ზუა მგესად სამყაროს ცხენს" და იყო ვერ 21. და შექმნა ეძრომან ვჴსი იგი დიდი და სიმბელი ყოველია საქთვართა ქუეყანადეთა, რომენი გამოეცნენ წელთა თქლად-თქლადესენ მათისა და ძალი ეძრომან, რამეთუ კოლ 22. და აქრახსა იყნი ეძრომან და თქუ: "ღირსდეთ და განსრადეთ და ადებეთ წელნი იგი ზუესნი და მერხველნი ვუ განსრადეთ ქუეყანა ზუა" 23. და იყო შქუბრი და იყო ვანთად დღე იგი შუობი.

24. და თქუ ეძრომან: "გამოეცნოი ქუეყანამ სიმუხნველი ცხოველი თქლად-თქლადი ობობერი და ქუეყანადელი მკურ ქუეყანისა და ყოველი პირუბენ და ყოველი ქუეყანადელი თქლად-თქლადი" და იყო ვერ 25. და შექმნა ეძრომან მკური ქუეყანისი თქლად-თქლადი სურ მათისა და ძალი ეძრომან, რამეთუ კოლ 26. და თქუ ეძრომან ვქნო კყო ხაღად და მგესად ზუენი და შავ-რომენ იყნო ზუა ზუესი და მერხველია ცხენი და საქთვართა პირუბეთი და ყოველი ქუეყანადელი, რომენი ვაქნენ ქუეყანა ზუა. 27. და შექმნა ეძრომან კყო ხაღად ეძროეებსა შექმნა იგი მამაკაცი და დედაცად შექმნა იყნი 28. აქრახსა იყნი ეძრომან და თქუ: "ღირსდეთ და განსრადეთ და ადებეთ ქუეყანა და უღუებთ მს ზუა და შავ-რომენ თყნო ზუა ზუესი და მერხველია ცხენი და ყოველი საქთვართა და ყოველი ქუეყანადელი, რომენი ვაქნენ ქუეყანა ზუა." 29. და თქუ ეძრომან ას, ვერა, მკურ თქუნ ყოველი თუთა თქლოენი სადსეთ თქლი, რომელ ას მის ზუა ყოველის ქუეყანისისა, და ყოველი მს, რომელსა აქუ მს თანა ნყოფი სადსეთ თქლისა, - თქუნდა იოს სქლად - 30. და ყოველია მერხველია ცხენი და ყოველია ქუეყანადელი, რომენი ვაქნენ ქუეყანა ზუა, რომელსა აქუ მს თანა სიმუხნველი ცხოველია, და ყოველი თუთა მგლობისა სქლად და იყო ვერ 31. და ძალი ეძრომან ყოველი რაფენი ქნა, და ას ქერა კოლ იყო ფრად და იყო შქუბრი და იყო ვანთად დღე იგი შუობი.

8

1. და ქუენა ეძრომან ძრასმ მუხის მს თანა მამორქა, ვუა რა იყო კათა ზუა კარეს მისთა სუქის ვანა 2. აძილნა თუღენი თქნი ძრასმ და ას ქერა, სანი კაქნი შოფორენ და შიადენ მს ზუა და ვანოცა ძილნა იყნი ძრასმ, მამორფა მათ კათი მს კარესთა და აუღუანის-სუა მას ზუა ქუეყანისისა 3. და მქუე მთ იუღლინ უღოუ ვიხუე მადლი წინამე თქუენსა, ნე

და თქვა: „აუთოუ იბოჩენ მუნ მინა ორმოცე“ და თქვა უფალმან: „არა წარწყმედი ორმოცეთა მათეს“ 30. და თქვა ამრასმე: „წუაუაუ კანძისხე უფალი აუთოუ ვრტაოლი“ იბოჩენ თუ მუნ ოცდაათ“ და თქვა უფალმან: „არა წარწყმედი ვხოთ თუ მუნ ოცდაათ“ 31. და თქვა ამრასმე: „ვრტოლი მუნა უფლის მიმართ, აუთოუ იბოჩენ მუნ ოც“ და თქვა უფალმან: „არა წარწყმედი ოცთა მათეს“ 32. და თქვა ამრასმე: „ქათხისდა ვრტაოთ უფლის მიმართ: აუთოუ იბოჩენ მუნ ათ“ და თქვა უფალმან: „არა წარწყმედი ათთა მათეს“ 33. და წარვიდა უფალი ვოთხეს; დასქენა ამრასმე სიტყვად მის მიმართ, და ამრასმე წარვიდა აფვილად თეს.

ბებრასანა ვებრისა გობრისა

წარებათი

იყო მათ ვამთა ოცენ ვორცი კასდეკელი იქმს ქრისტესადეს, მათ დღეთა კასდეკათ ქალქით კყო ვნძე მთავართა მესამე მიწას ებრისას, წარვიდა ჰრომელ მუგეთა წინაშე მასბურცად და სიქის მოღვსად და მთვე დღეთა კყო ვნძე იყო კლასტის მინა და ქსნეს ორ შურ: მშ და ძაღლი სახელი მის მიწისა ომქნალი, ბოლი ძაღლისა - სესანა.

და ვოთრ აღებრედნეს მშობენი იყო დამთეს შურენი მათი ომღად აღდეს და წარვიდა წიფად ქალქად იქმსადმე, იმე-ყეს საბოფსად იყო ყოველი ქრისტესეთა - წიფად აღდგომი - და მუყუარეს მუნ.

ესე მის სესანასი მიქმეს; დეგდალობისა, ბოლი სესანა მსასბურცად მთავრისა, სარს მუღუქვსა.

ბოლი ესე მსებო კასდეკელი მათა წინაშე მუგეს ჰრომელ და ქვექეს მსახენი, ჰრომს მშობლად ველს ზუა მტადანისსა და მოსეს ებრისმან მსბესა მს კასდეკელს ბოლი უბოველი და ქსა წინაღდგომის მტერთა ძლი-ქნად, ვადქმედს წარქენს სიჯტოლად და შუბეს მუგს მსახეთა და მს თან მთავარი მსახერი და მუყუენს წინაშე მუგეს მუგს მსახეთა და ყოველი მთავარი, ბოლი მუგეს კანქეს სიჯტოლი მათ მიმან იქეს ტარლად მსახეთა მათ და ვეპრემოქს საბოფს მთვეს პრედად მუჯელი მუნი და მუგეპანენ ზეენ ტანისა მს ებრისა ოქენისა და მშინდა ოცენ სიჯტოლი ზეენი, რამეთუ შუა-მუნდავქმენ და შუნე ვა ესე ზეენ ზუა და უბრალი იყო სისბოთა ზეენ-თეს.

ბოლი საბოფსდა ქსა მშინდა ოქეს ესე მუგეს და მტერეთა სიტყვა მათ და მოქეს მთ სიჯტო ველს საბოფსისა და მუყუენეს ტანისა ებრისისა, წიფისა ვოქმისა და მთარეს საბოფსითა ქრისტეთა და იქმენეს მთ ვიფესნი იყო წიფათა მოქქელისა და დოდათ აფე აღდეს მსახენი იყო და სისბოთი საბოფსი შუბისქ და ვნეოფეს აფვილს მს კეთთა სიჯტისა, აღდგოქ და მსაგომესქ ებრისა საბოფსისა მს ზუა და ზარისისა და ეფოფეს ზეენ სიჯტოლისა მს დედათ ვნთ რამეთუ დარს-მუნს ზეენ ებრისმან ქეთისა ვიფესნი სიჯტად და სიჯტისა მს დედაქვსდა კარქისა და სისბოსა ქრისტეს, თან ებრისა დედათა მს მუყუენისა, რამეთუ თან უფროს ებრისეს ვრტოლი მადლით და ქვექრესქ ვიჯეთა ქვექმელით, რამეთუ იყო თან

კერძოვედ უკეთია უკეთსმდე ამჟ. ხოლო ვა ნამბოთა ჩვენთა, ნაყოფს სმ-
წარსითა, მკეთია მხელისათა და ქობლეს იყინი შოვედის მუკნამს და
აღბუქნს თაჟი ჩვენს ჩვენს.

ამს რა მკვეფია ზამლოცხ, აღიძრა კონებითა და ტორიან, ჩამოტყ-
თარცა ცხოვრათა, თაჟი თქნი კვავ წარუტყნეს და, ვითარცა სწავნამს მკველი
მათს სწავლობდეს მამჩ მუფია ზამლოცხ წინამუ მუფისა და გამოთბონა და
წიქითა ვანოტყენს ხოლო იყინი ვვეტყებოდეს ზამლოცხს, რათა წარსმეს ქვეყნად
მათს და მსკეს მუკელი ქრისტეთი და ხოლო-ღვთისა წყლითა ყოველსა ესა მათს.

ხოლო ამბნა მათი ზამლოცხ და მოსთბონა მღვდელნი პეტრეაჟსა და
ბრძნენსა ხოლო მუფისაგან და წაროდეს სხარულითა და ვითარცა მოკლეს ე-
თარ ესო დღისა სავალსა, მიჟსა მამბე, ვითარმედ მუქს მოვალს ცოცხალი და
ყოველნი მათგანნი მის თანა მამჩ მუტონეს თნი იგი სავისთვინი ხოლმასა და
სოსამას, ხოლმას, ხენამე, ტომეარე, ხეია, ვხა, ხარცა, ხარცა, ხანასა და
თბონიონი სმუქუთა და მოვეტყუოდეს მდინარეა ზესა დღისა დღამარას.

და ვანო მუქეს ესო იგი და დადგენს წყალს მს იმეტი და ამეტი და
უკეთეს მღვდელთა მდინარს იგი და მოჟეს ყოველი ესო მდინარესა მს, და ვანი
მანებოდეს და აღმოვოდეს გამოსავალსა ესოსა და დადგენდა ზამლოცხ კვლს
ყოველსა ესა თ დეე და აღმარონეს კარეტი და შქირეს მღვდელთა ვანი და მ-
არონეს ქრისტეს სიფებლითა და ვანებდეს მღვდელნი და ვანიკარე ყოველი წეს
ქრისტონობისა და დებდეს კერძედა და წარედა წიქითა დღითა ბრძე და
ვანიხას ველს თქნს და თქვა წაროდეს იქუსალმედ, და მსკეს ვლამე
ყოველი იგი მონავნი და დედალარი იგი პეტრეაქველ იგი და ვითად ვანე-
ბნეს ვითარმას ზამლოცხ და პეტრეაჟ.

ბრძე სარა მადონამს პეტრეაჟსა, ესე ზამლოცხ, მამას და ემსი ბრ-
ჯითა, კყო სრული სობნითა და დროსობობუბითა ამს მივე დაა მენ სესან
ცოლად, და სინდა წიქდსა პეტრეაჟსა სიტყუთა მისი და მსკეს სესანა ცოლად
მასა და წაროდეს თეს ქალაქად კოლად და მუ იღეს ვიმე მათგან, და იერი
ათან მამბდენი სენი და აღმარდა მუ დედამან სემან წარდა მნს თესა
მამბურესსა მნს ვლამეთას დეე და დამ დეუკადებულად.

და ვითარცა ვქმენ მუ თორმეტის წელს მამბდელი სენთა ვანოდეს ყველი
რაცა აქნდა და წაროდეს იქუსალმედ მამჩ მამამან სემან დარწრა ვური
პეტრეაქესგან და ვანოვნა დედასგან სენთა და მუტყებო მუ მკვდეს მისსა და
დასდურას, ვითარცა ღუარნი ცოცხლნი თქნი თუდითა და პარს სენთა და მრქე
შენ, მადლოთ მადლო სემო, ქერა დავტყებ მენ იღვად სემგან და მიკეთად
შენ დერისა ცოლისა, მამას, ყოველი მრადელსა და უფალსა რამეთუ იგი თს
მამას იბოლითა და მადველი ქერითა ნუ ვემბნ, მუკელი სემო ხოლო მენ მუ-
დინდისა მამამს მური დოდე სოფარელოსათეს ქრისტესისა და დათა მთ
ღამრქეთა და თუ მენ ქალთა ვებნოდს მას, ვითარცა მათ მს ვკრსი მივეს
ყოველი რაცა სობოი მს, იღეს რა ვანდეს მსგან, და მომეს ამბოქენსა სო-
კენთა და წარედა წარდ იბინდესა კეთს მათ თანა ველოთა რამელრას ყოფა
მისი იეს მამან უფალმან იესო.

ხოლო დედა სენი მსკეს პეტრეაქს მამბურად ვლამეთა დედათა
უკლურთა, ხოლო მუ ემსთურეს მადონას სიმქსა ვერჯლს თ წელ და
ესკობედე ქენთა მათეს ქრისტეთა, ვურ-კუბისა, დავლესა და დევიობისათეს

მისას და სამოღონას მისას და ვეჯათს და ტილომას და სუფარისას ყოველს
მეყვეს, რამეთუ არა ვინ ყოფილ იყო, არც იყო მოძის აფრესაღმსა ზიბი-მის
მეყინეზნითა მუჯლისა ეზას ძველსა და ძალსა ყოველსავე იქუ აწეპილ ზედა
და იქუ: ქუდაჲ მუჯლი ზედა ძალსა მესა, ყოარცა ძალსა ლომისა ძველსა, რა
მუჯი ანაზეს ყოველს ზედა რახვეტსა, ენა, ყოარცა რამი დედალი, მან
დვიდის სიმძლავსა აწიდას უფროს მამლისა და ყოველი ქვეყანა გვეგას თუ-
ლისა მისისას მუჯრეს მარჯალტოსნოისა, მუჯრეს და ენახილის, ენახიადის სე-
მული მისი ცეცხლესი დასახსი, მუჯრესი ფრთხი შიდალესად და მოძიარის მის
ზედა ვერც იყოს ცხოვრება მუჯი წინამძღუერებითა სულისა წინფასათა.

თქმეზული სიჭინებარბი აღმეგებინათჲს ეპლესიათარბა

ბოლი მუჯი ვეჯოდა სინის აღმეგებლათჲს ეკლესიას, იდე-იდე წარყმართა
მუჯი და ყოველი ერი მოსწრაფებით ქრისტესანმას, ყოარც მთველთა მათ მოძო-
ვადმე სანერჩხითა. არცუა მუჯემან მოსწრაფესს წინფას სინის სადა უძეწი
სალი დეზინას? ბოლი ნუგარამან მის არცუა სადაჲს მუჯეთა ვარგება მტოცე
არ, ბოლი მუჯემან არცუა მუჯარან მუჯელნი ვე მუჯნი და მუჯ მიხესს კოხე-
სათა, არამე არა ქარსი, არამე არა ვარდი სანოხესს მის სამეფოსს და საძეთა
სიმძლავსა და მამლისათა მათ სუაფუერესსა და ვეჯოდა მათ სულხველესსა, არა-
მე მის მისა დეამეწი ტადარი სლოცველად ზედა რამული ვესი ვერსინამე.

და მუჯელად მოიღეს ზედა და იქეს მუჯესად და მოკვეთეს ნაჲ იყო და
მუჯადეს სუჯად და ძირთა მისთა ზედა დევეს სუაფუელი ეკლესიასა და იყო
სუჯრისა მის სანძელ სულთა და სანარველი რამული ზედა წერილ არს ბოლი
რესი მოსწრაფი ვინ აღმართეს სუჯე იყო სარველმოსქმეზული, იქეს სუჯრითა მათ
დმართესად და ვერ უძესს მისმან მუჯრეს სანარველს უძესცხე და მუჯნი მათ თანა,
იქეს ვერად-დვარათა ღრბეთა და მანქანათა შიდალესად, არა თუ აღმართესად იდეწ
ვერ მუჯელეს, არამე მუჯრადი და ვერ იქეს ყოველი სინამან და ღონის-ბიგსა
კეთთა, რათა სუჯრისა მის აღმართებითა სარველად დეზინი დევიდის და კვეწი
უძეძება დევეტოცენ სარწმუნოებასა და ყოარც ვერ მუჯრეს აღმართესად და
უძრევე იქეს სუჯნი იყო წარუდა მუჯნი და ყოველი ერი ეკლესიებული უფესაგან
და მუჯარც იქეს მის ზედა ბოლი ნუგარი სინი დამთა აფრესაღმსა და ათონ-
ზეწი დევიდი მუჯნი ბოლი სანარველი იყო კოხესა და დედექა კრებულთა
სუჯრისა მის ზედა

და ყოარცა მუჯელად იდეწ იყო წინამძღუერესი არსი ქე მათა არამან
და ხაღწ მუჯეთა ქარსი სანარველადეს და დევექს ირთვე წერილი იყო და
მტოცემან კარდამეზეს და წარქმინა სანძელად ქარსი და მუჯი მუჯმეს
ქმის სანძელსა და სანარველი ტუგისა და სუაფუროსანი ვერცე არცე ვარდი-
ბოჯი სიქეს სუჯითა და იქესმოდეს სანძელნი ვარგებნი და მუჯმოდეს დევიდი
იყო და დევიდოდეს და მუჯი მათ თანა ბოლი ნუგარი წინფას სინი დედექად
სუ ექმინან დანი სუჯნი მათა იყო მუჯე მუჯნი და წერილი იყო მუჯე ვინ და
ეწი ყოველს სანძელს ბოლი ქე რამე მუჯი მათა დარღვეს სანარველად
კარგებესს რამეთუ უძმუნოებასა მათა დარღვეს ქარსი მათა და წერილი
რამე დევექსი დევეს სანძელი იყო ეწიდას ეწიდას მუჯრესსა ბოლი ქმის ქე
ტუგისანი არამან ექმეს სანარველისანი რამეთუ ეკლესიებულთა მათთა იქესანი

რამეთუ არან იყენი მუცტ ამო აფვილით ძლივსა მადლისათა და უფროსა ქრისტესათა მოციქულთა და აღოცხდითი ღმრთის მიმართ, მუცხონი და მუცხონად დასჯიქეს ქსნი იგი და იგი არანა.

და დავეა წიგნად ნინო და განიპყნა კლნი თქნი ცად მიმართ და ფიგნი ღმრთის მიმართ, აღოცხდა და უფროებოდა, რათა არა დაამარტოვოსი სვეტი ქუ სარწმუნოებსა მტერმან, რომელსა წადიერებო წარმართებულ არს მუცქ და უფელი არა და უფრე არა უფრე ქათამა, სამთვე ვართა სეა ზარსა ლამქანმან ძლიერმან და დაღწესე კანი ქალქსანი და აღიქო ქალაქი სარსათა ლამქათა და მუცხელად შექმნეს ზარსადსაველები ზრინეთი და უფრელი და კლვა კრსა, უთარმეა სხელი დოდა და აღიქო უფელი აფვილი და მოვიდა ჩუქნ ზედა სარაგლი ზარსათა და მხელთა, და დადეს კარქნი ჩუქნი და განილთა სელი ჩუქნი, ხელი მე ფართოვ მხისათეს და ნათესათა მუცხათეს და მარჩულ მქსა, ქსნობეს ძლიერად ამს პრძინეს მუცქ სარსათა ხუარსა და მუცხობემს ხუარს ხუარსა უფელი ჰქონა განარჩეო პრსიკან მხელთა, უთარმე ქუ მქსა მოვეე კრესთა, მუარგულადი მე და არნი იგი სენ თანა და მოახლებულ იყნეს მხე ლისანი და ჩუქსა ვარქობს სვეტეს და კლვთეს.

და ამს ქსა ძლიერად, მორან მუცქ მუცხერქო, და ვარქობთლად მქნე მოღწეებან მან და თქვა: კლად ვესა? ვიქ, რამეთუ დოდა მქონს, და მხელთდა იღქრთა, რამეთუ ქუ ნიშნი მათსა წარწეხელსა არს და ქარღრის სტარქისა და ამს აფვილსა დოდასა და ნუგეშისა-გუგუბთა, უთარმე მოღუ-არა კლვთენი სარგულე მამარტად მოღურა და მოციქული ქრისტეი წიგნად ნინო, და მოციქე არს მან, მოძვალსა ჩუქნ ზედა და პრქვა: სეა არან მუცქნი სარსათნი ხუარს და ხუარს? სანსტანთი ვემან წარმოხვედითა? მუცქ მოხვედით, და დოდა სან არს ლამქარი, უხობი უფრემე სართ და ძლიერად დაღწეო ქალაქი ქუ მხელი დოცეთ უმრანეს ქართა და ნათესა წარყვეთი მხელთა სრადლობათა, მათსა მათ კდარსათა, ექა მოვიდა იგი, რომელსა თქვენ კლვთოვო, და განძა მარჯუენე თქი და დაწერა კლთის სხელ უფრთსა და მუცხელად თქნი იქსა უფელი იგი სარჩულნი კრსა და იქსა დოდასეს დო და ჩუქნ ვადოდასთი იღქრთა და უმარტოვო წიგნად და სანსტარსა ნინოს.

და უთარმე ცესკარი აფვილად, მუარვედ მოვიდა დათა მათ სენს, ხელი მე მუცხარე ვიყ და წიგნად ნინო ივე კლადქრობოლ და, ას, ქერა ზედათდაე მამეტე ართი უფლივეე ხაღლით მუხილი და მოხელარენი კვბოლისხვე ზეწარი და პრქენა სანი რამე სტეუანი ნეტარს ნინოს, ხელი იგი დოდა პრსა ზედა თქსა ხელი მამეტან მან მუო კლი სვეტსა მან და უქერა თვე და დამილად და წარლი სანსტესე კათასა და მე განკრებულადი მოვეხელე და ვარქე ნეტარს აფვილად, რა არს ქუ? ხელი მან მოხდარეა თვე სენი ქვეყნად და მე ტორილდ ვიქე ზარს მან ზედა და მუარგულსა ვამსა მუცხეობად აფვი ნეტარი იგი და მუე აფვილენი და განკრებოვით მან აფვილსა ხელი დედანი იგი იყნეს ქს.

და ას, კხილუ ხუბო იგი კვბოლისხვე რამოვიდა და მოვიდა ხარბისა მან თქსა და უთარ დოდასთა და დოდა ზედა ხარბისა მან ქვეყნითი დამოხებულად უთარ კარმებე წართა და ნელად რამოცხადებდა თქსად მან ზედა სვეტსა რამეთუ ხარბისად იგი ბრნი იგი მისი რამდისკან მოვედოლ იგი ხუბო იგი სტეული და უთარ რამეთუ იღქ იგი აფვილად იგი მქს.

გულგებულ ურთავარ და მხვე სამოხეს მს დარეხელს მისს ეკლესიას
 რამეთუ მუნ მტრად იყო ვინესა მისი, და იბოღა მუნ ნათელი ვითარცა ველის
 ზედალზე იწვენილი სამოხესა მს მისა იყო სრად, მტერებლ მოღვადე და
 უფლისა ერის სირადელს მს თანა და ვითარცა მოვიდეს და იბოღეს საცრფელს
 იგი ნათლის მარწმენადს სვეტი იგი ჩამოიფიდა აფვილად თესა მრევათუ
 დავეს ხარისსა თესს ზედა და დაეჭრა კლიშეუბებლად კაცთვან, - ნეტარ მს
 ვანსა რად იგი იწმენოდ - შიშის და სხარელითს აღიეს მტებითა ქალაქი და
 დახსიდაოდე მონარენი ცრემლითნი მევესა და მთავართა და უფელსა ერსა
 სულთქმობის სულსა მარისათი და ადიდებეს იმერისა და მსტარადეს ნეტარსა
 ნინოს და იწმენობდეს მს დღესა მისა სასწაულნი მრავალნი.

**თქვენილი წიგნისა ბასილი ეპისკოპოსისაჲმ შუკისათჲს
 რა სანთ სიხსნელისაჲმ შოკრწმენითათჲს**

ვითარცა-იგი რად არსი სვეტი იბოღეს უღავე აფვილთ სულმწაღთს
 მრავალენით და ვინებეს იგი მსტენთს და სამოხესა და აფვილთ სურნელთს
 და ვრეოდ მწერთ დოტყენთ ვეანს სურნელნი და ცოცხალნი და დაეჭინან
 წიხის წაღვლენათს. ვრეოდ მომუხენი და მხეკამხეველნი უღავე არა
 მხევედ ცოლით სიქეთ და სანოხესა მოუქისათი, არამედ გამოწულადეს და
 გამოუხებენ მტარულენათ და აფვი მისს თქისათი, რათა მომხედებდეს და
 ტოვითი აბოღებდეს მს და ივედრებდეს, რამედ ვიდრებდეს კაც ცოვადეს
 ცოფსა, რამელი შესატებელ იყს ჩაღისა მოღვდე, ამს იმერთ ითვლიან
 ილით დღედ განსაცვლით სარეზელსა მისისაჲს, რამეთუ რავან ვანტენებელ
 ექმს სენ იგი ცოფსა უხეზოც ჩაღითი კრენესათი, მისხ არღათა
 შესატებელ არ თქოც მისს მს დამღისა მოუვეთსა, რათა არ ვინესარს
 სენ იგი წიღალი ვეანს უფელს და დაეჭნეს სრავად რამეთუ ეფიღვის
 მწესარენა და ტოვით უფელს სულს დაქმნოს და მტარეზმორწმენეს
 იბოღისა მურ ვითარცა რად მს ვრ შეუღის ხესა მავარსა და ფიცხელსა
 ვანრენად არამედ იბოღეს და ფიტარს ეფიღის და შექმას, ვრწმიედ
 ვრწმესატებელ არ მწესარენა და განსაცვლი კაცსა, სარწმენოებითა მტერ-
 ეფსა და სანოხითა ვანტოკებულს იბოღისა მურ, არამედ ზეცესა და
 დაქმნოს.

უფელი რამელი მოწარადეს სურედ არ მერმეთი მთ ცოლით და
 სანოხელთა მიმხევედ, მს დარეხებით უფეს ურცეთი მთა მისა უხმძეს საყ-
 რბოლისა და სტანველისა მურეკებთ ვრ-არს ზეცედა, რათა ქალბო ხესსა
 ურცეთს და დაეჭმომიღებო იმერისა რამეთუ ვრწმენებულ ვართ მხეხერენად
 იბოღისა და ცოფსა ვინად არამედ ქალბო სირცესა და მლორად წინაღუდეგო
 განსაცვლით მომხმენით, რამეთუ ვრწმესატებელ არ კაცსა, რამელი ვინეს
 იბრისა თუცა არ მოწარედ მს ზედა დარეხელნი განსაცვლითნი და ურეთო
 ვინე მუდარენით ვრწმ მთ მოულორდეს წინაშე მისა და მფითი მითი და
 ეკოთხეს მტარ და სულე იყს და იბოღ ვითარცა სენ იბოვოდ იდენ ნავესა-
 ვან მუდარენს და მისისა და უფეთ ვინებო ცოფითა და დაეფერეო
 მორცესა ზედა ვანტებდეს ზედა და ვანტადედ მწესარენისა განსაცვლ-
 თნი სანოხედ ვინესსა ზეცესა მტენათ იბოღისათ.

ყოველი კაცი, რომელი ჰყვარებდა სიყვარულს მარტ, უმჯობეს მოეცემა, საქმედ ყოვლისა, შევაქვს არს კაცს უფროსსა და სწავლასა, რომელი ჰყვარებდა იტყუნ, ვითარმედ: 'რადგან უფროსს განძვედეს სენი ჩემი, უმჯობეს არს რაგან ჩემსა', რამეთუ უმჯობეს არს კაცისა, თუ მონაცემი სიმართლითა მოეცემა თუ იმსახურის, ვინაჲ არს უმჯობესად მოეცემა სიქმედ ყოვლისა საქმედ უფროსს მარტხანა მუშაობით განმარტხანა არს ყოვლისაგან საქმისა სიბოცხისა. რამედ არს მერძალა თუაღიასა და ქონასა და ძლიერს ჩიბვისსა და გულსწერობისა და რიგხასა ვებოთ და ნებისა ურცოვისა და ტყვეობისა და ძვრის-ქანებისა და სიბოცხისა ვიგნას მოეცისსა და დაცვისა თვისსა თვისსა ყოვლისაგან შევინების სე-ლიერისა და ურცოვლისა, უმწიფობისა და სწამადით რამდენსა გულსმოყვანებდ იქონს საქმედ საქმეთა სულიერებისათა უწოდებ მარ, რამეთუ უწიფეს მას სიყვად გნისა მას იქონს, ძელსა და შესაქმრებელსა, სავსესა შრომითა ურცოვითა და მის ვადგენითა ჭირითა, რომელსა არს ყოველი ვიღებან დეკლარაციებისა და სიბიჯისა მისისაგან და არცა რამდენა იქონს სიყვად მას მინა გულსმოყვანებდ შემძლებელ იქმნან ყოველივე მარტხანა თვის სიბიჯისა მისისა, არამედ რამდენიმე მაყვანნი, რომელთა ყოვლითა გულსმოყვანებითა წადიერად და ძლიერად შემსაოყვინ ქობრებსა მას სიყვანესა და სარწმუნობით ვინებისა მტკიცითა და სისიქითა მუორგულვებითა იქონს სიყვად გნისა მას იქონს. მინა იტყუნის იქონება მისი ფართობად და სიბიჯად მისი - მარტხანა სიყვად და სიბიჯითა ვიღებდ მას მინა ვადგებდის მარტხან ქობრებსა მას სიყვანესა.

მარტის გვექმედ ვინებისა მინა საქმე სიმართლისა და ქობრესა იგი სიყვანითა და სიბიჯითა სიბიჯისა მინისათს, რათა შეამკო იგი სიმართლითა და ვინებობით სიბიჯისა ყოველისა და განათავსებელი მიღებებისაგან სიბიჯითა გულსმოყვანითა და ნებისაგან ურცოვისა და განმარტი იგი მინაქმისაგან სიყვან და განდევნი ვინებისა მინა, რათა არს მძლე გვექმედ მარტ განსიყვანებისა ურცოვით მარტხანად, რომელნი იბარებდნ უბოძისა ბიჯისაგან და ცხადად ვიღებდ და უღებობისაგან მივე ურცოვითა მინა სიბიჯითა სიყვად და ვიღებდ ვინისა სიბიჯითა ფისისა და სიბიჯად მინა მარტხან სიბიჯითა და საქმე ყოვლისა და ვინებისა და შრომითა მოიბინებსა და ნუ შეუდგ მარტხანითა სიბიჯითა შევინსა და ვინებდ, რათა არს მარტხან ვიღებდ ვინისა მინა სიყვანითა და სიბიჯითა, რათა არს მძლე გვექმედ ყოვლისა ნებისა მინა ნებისა სიბიჯისათა, აღუ-მარტ გულსმოყვანებსა მინა მინითა დიბიჯისათა, რათა არს ტყვიობისა სიბიჯითა მივე ნებისა და დარწმუნებ ვინებისა აღბრვის მისისა, რამეთუ კაცი უნდა და უნდა დიდაყო სიბიჯისა ყოვლისა იტყუნ, ვინათგან თუ იგი არს სიყვან, მარტხან არს მარტხანის იგი, რამეთუ ვინებისა მარტხანისა იქმნობს, ვითარმედ მარტხანსა მას სიბიჯისა ყოვლისა არს მინა საქმე ყოვლისა, რამედ ვითარ უნდა ყოვლისაგან არს, დიდაყო არს იტყუნ სიბიჯისა მინისა იბიჯებდ კაცი და სიბიჯებდ საქმედ ყოვლისა რომელი სიბიჯად ყოველი სიბიჯისა ყოვლისა და თუ არს იტყუნ, იტყუნ თვისა თვისა მარტხან და სიბიჯისა მისი არს იტყუნ ძლე საქმისა ყოვლისა, რამეთუ შევაქვს არს იტყუნ თუაღიასა დარწმუნებელია, რომელი ვინებდებდ არს სიყვად მარტხანებისა მისისა ვინა არს სიბიჯისა, რომელი მარტხან ნებისა ურცოვისა, რამეთუ წინაღუდის მისი იგი გულსმოყვანისა წინაშე თუაღიას მისი და არს თუაღის სიყვად მარტხანისა დიბიჯისა ვითარცა-იგი უნდა თუაღიას სარკე განსიყვად თუაღიას მისი მინ-

სადა, ვერაფერ უნდა კაცთა მართალია და მამოძღვრელი თვალსუფთა, რამდელი თუწებდეს სიყვარულსა ვერებისა მათისა ღმრთისა მიმართ და რამეთუ სრული სიყვარული ღმრთისა არს და არა არს მიწვენია სისხლის სისრულისა მისისა.

რამდელსა უფროს ღმრთის სიყვარულითა ჭეშმარიტათა, ვერმეძღვრულ არს იგი უღმაღ შეურაცხოვრებ მტყუნათა მისთა, არცა დიდთა და არცა მცირეთა და თათბურისა ჩუქნამან უკეთებდეს გულსკამ-ყო ჭეშმარიტად, ვითარმედ ღმრთისა მტყუნს ყოველთა გულსხრატათა და საქმეთა მისთა, არამცა დაიფრინა ცოლესა მისა და არამცა უღებუნა მტყუნის მისნი და არამცა დაიფრინა მისთჳ თავ-ღმად ღუწლთა და განსაყველთა მიწვერულთა მის ზედა, რამეთუ ყოველმან, რომელმან გულსმოფრინებ იქონს საქმედ ცოლესა და მოცუნად საბრუნათა ჭეშმარიტთა და მისა შემდგომად კვლადიქცეს ჩვეულებათავე თვისა მორცთათა, ამან არა თუ ცხობენსა იგი იღეს სიყვარულითა დაჭირეს, არამედ მოაგვრეს თვისა თვისსა პტყო იგი უკარსმოფრულთა ღმრთისათა სიჭირესსა მის მისა ჯოჯობევისსა და სტარჯველთა.

უფროსსა არს კაცისა ზრუნვა სიღლის თვისისა, ვიდრედა არა განცემისა სხვათა საქმეთსა და სიღლის თვისისა უღებ-ყოფისა, რამდელსა გზანი თვისნი კვლიად არა წარებანინეს, ვითარ შემდგომად არს სრულესისა მიწვერად?

ბრძენი, რამდელსა განცემისა ავეგი ყოვლისა, იგი არა ბრძენი არს, რამეთუ ბრძენმან სრულმან რამდელსა საქმე ქმნის და რამდელსა განიზრახის და სხვათა აუწყოს, შეყოობილესა არა არს მის იანს და არცა იმართლის ყოცრანსა საქმედ და განცემისა ბრძენისა ჭეშმარიტისა. ბრძენი იგი არს, რამდელსა ვრუნვა ყოლადვე არს შემდგომ-ნეს და გულსწიკომად არა აღიზრს და განსაყოფილად არს შეტრწინდეს და ყო-ველსა ზედა მოიძინებთ სულერტლებდეს და ყმითა არა ჭეცხობის ესე არს მთავარი ბრძენთა და მოძღვარი მოძღვართა. ფრად სიმძინითა ვერარს ღოვეთა ღმრთისა მიმართ, რათა იყოს იგი მტყუნს თხოვის მისისა საქმეთსა მისა მოიძინეს-სისა არა იხოვეს განსუქნესა ქრცოვლი, რამეთუ მოიძინება იხოველთა და მწუხარებათა არს.

უწითა სანა რამეთუ კაცნი მართლნი და საინონი ამს სოველსა არა თუ ნებარებენ, არამედ ზრუნეთ და მწუხარებ ყოველსავე სულერტლად მოიძინებენ ყოვლისა პირველად იუფეს ზრუნვა მტნი თავისა მტნისათჳ და მისა შემდგომად სხვათათჳ და უწითესა გამოიწყება სიღლის სარტებლისა საწინებლისაგან. ნუ სცემ მტნესა მტყუნისა და ნუცა ზღლი ცობილესა რამდელსა მისა იყოს განსოვნებათა უფროს სარტებლისა.

იგი განსაღვრულ სამეფითა შექმარებად პტყოთა ცობილესისათა, რამდელსა მიწინებ მტნი ზედა შემოსართა მტნისაგან და მოხუდეთა კაცთა, რამდელი მოსწრადე იყოს არამწუხარებად მოცუნისა სიმ კვლითა მუცხობის მის, რამდელთა მსახურესა ჩვეულებსა ცოლესა ყოვლისა პირველად იუფეს ზრუნვა მტნი მონებად უფლისა და რათა მართდის თუღმბისსკებდეს წინამუ მისა არა ზღლი თუ ცრცელითა და ღოვეთა, არამედ მტყუნთათა იღობილესა.

ნუ ვითარს სიყვლი ნუცა სიტყვითა ჩსხვისა გამოიღეს პრით მტნით, რომელ არს საქმე უსაბუნთა და უფერუთათა განაღვებ სული მტნი, რათა არა იგი ზუჯ ღლი და განსუქრობდეს, არამედ მტნად, მუცხარო მისმედ და ბრძენ და მოცე საქმედ და საწინებოთა სულერტლებსა და სსოვნთა და მოიძინება.

უკეთეს ქმნი რამე შენ საქმე ყოველსა ფარულად და მკონებელ არა განცხადებისა მისა, უწყობე ტყუილად დაღუპულ დასჯარო იგი კაცისა, ხელი ცხად არ იგი წინაშე ღმრთისა, რამელი შეგებს დაგარულთა ცემისა, და მკონებსა დაუმორჩილად და ძერსზრახვისა უკრძალე შრავლთა არა უწყობე ტყუილად, ხოლო სამბუნდნი მანთი მოხსილ არან სიტყუასა, მტყუანთა, და, პრძქათა მტყუანთა.

შეიყვ თუი შენ ყოველსა ვამს სმენად სწავლასა ცოლისისა და იფეს ქე ყოველი ჰყო, რამელი სხუათა მსმე-უნდეს და ძველ, იგი შენ ზედა იფილ და სუბექ იფის მოპოვნებად წუ გვირის სლვად გზისა შირისა მსლვად შიდა რამელი ვამწან შენ მოცემასა სარბოებისა და სარცხელ არს ქე ზედა, რამეს ქვედა შირისა და ღუაწლას ვამწანთა, რამელი თავეწარითი ღუაწან ზედას შინა და ქველს ქვედასა შირისა გზათა, რათა სარცხელი მუიბონი მოხვედრას შათა წარმხვლათა და ჩვენ მკარგელა არა ვუნებეს სლვად გზისა მშეობისა, რათამეა შეუიბნეო სარცხელი სლვას ჩუქნათა წარუვლა.

ჯერ არს ჩუქნად, რათა ყოველთა კაცთა თანა მშეობითი ვიდოდო და დაწქარესითი ვიქცოდით და მუადროდ ვებნდებოდით. შეზავებულ იგი ღმრთისმოვარეთა კაცთა თანა ვითარეა შეზავებულ ხარ სულსა შენსა თანა წუ მოიკებ შერს მუკობარსა გამოუვადლად ვადრებდეს არა გამოყოფითი შეზავება მის მუკობარსა მისსა თანა, რამელი მოვეო პარველ შენსა, რათა არა შეზავებოდ მუკობარსა იქვეწისა კვლად ვამბობნეო სმდლადითი უმჯობეს არს კაცისა ვლადე არაშეყოფად მუკობარსა, ვადრ არა ვამით ვამდ კვლადესა მუკობარისა მოიხელე მფრთი, ვითარეა საყოფი, რამეთუ ირნივე მკონებელ არან მოიკებულთა მისა.

მსარბოსათეს წუ აღმუიბონე, რათა არა გვიკობიან იფეს ზრუნეა შენ დად ვითარეა მარადის ცხოველსა და ვანგეასა შენ კვლად ვითარეა იფეს მისიკოდოდრასა მუკობარსა მარადის ექვეო ფარულად და ცხადად, რამეთუ დაწვესა სოყარულსა ქქნას არს, ვითარეა დაწვესა სოროტისა მტყონისა არს რამეს საქმესა რამე ვანყოფილად ვეს თანამე პარველად ძილად ვანგეასა მისი სულსა მსოსათეს და ვერო მონდევ ვანყოფილად ვიუვადონ ტყუილად და სმარბოსა მსმარებელი, რამეთუ უფროსი და უმჯობეს არს სადესეთა, უმხეაროდ მოე სულთა ვიყოფებოდე მათ, რამელი სმარბოსათეს და ტყუილადესათეს და მტარებდეს.

იგი შენ მარადის მსმარებელ პოყთა შენთა და მსმარადედ მღუქმელ სულსა და იფობე პოყთა სარცხელსა სულსა შენისა და მს მუადვეო რამელი მუკობარებდეს შენ ღმრთისა ვამსადლათეს და კვლადთა რამელი მოიქოდონ შენ ზედა მარადის, ჯერ არს სსობითი მქუბარესა და სმარბული, რამეთუ ზრუნეა და სმარბული არა დადევრებონ ჩვენ თანა უკრძალადე უწყობე ვითარემდ არა რა დადევრებს სმდევრებულსა ამს მეთა კაცისა ამსთეს ვერისებრ ვანდე ყოველი საქმე შენა და დაბარებ მკონებნი შენთა, რამეთუ არა ვლადევე ვეპოვონ ჩვენსი ვამბობნი სულსა შენისათეს იფეს ვინება შენა მღუქმე ცხოვრებისა შენისათეს და საქმესა უკრძალ ვლადევე წუ ივრებ ვინებისა შენსა უკეთეს ვინებას მუკობროსა ღმრთისა, წუ ვინებ მუკობროსა კაცისა ფრადი სარცხელი იფეს მს, რამელი მარადის მარბულეს თქვა თქნა და არა ვანყოფილეს მოყუასა ქე არს, რამელი მარადის ცხოველ არს ღმრთისა თანა ტყუილადესა, რამელი მს ქე იფეს და არანა მოივონ ქვედასა ზედა სმარბოთა მათ სულყოფითა ქე არს უმ-

დღერს ზოდარი, რომელიც სავსეა ადრიატიკის არს და სხვაგან არს იქ
მარცხელ ქე არს საქმე რომელი მხედის ცხოვრებას საბრძოლველ, ჩაბო ანა შეკრების
კაცს მოუხსნა თქმა ქე არს ცოლი გულისხმეულია, ჩაბო რომელი მსოფ
მოუხსნა თქმა და დადგინა იგი შენ თანა ქე არს სრული კაც, რომელიც ყვე
ლი გულისხმეულია მის სიბრძნით არს ქე არს მკვლარი დროისა, რომელიც
დადგინების შიშითა გულისხმეულია იმზე ჩაბო იგი ძლიერ სულითა და
არს უპოვითა უწოდებ ვითარზე საქმე მტყუარითა არს ვიძელად დადგინა უ
თარე არს სარგებელ არს მკურნალი სხელით, რომელმან ვერ შეუძლია ვინავე
ნად ხელმძღვანელობს უპოვით, ვერაფერ უსარგებლო არს სიბრძნე რომელმან ვერ
შეუძლია ვინავენი სწი იგი შიშით სულსაც თქმა

საფუძველი შიშის დროისა არს მკურნალისა მოვე სიტყვათა დროისა
კანონურად წინაშე მისა, რომელიც უფროს ცოლი დიდება და უშიშად ზრახველი
სამართალსა რომელიც ზრახველი დროისათჳს. ქონისა საქმე, საფუძველი
დროისით უფრო მოუხსნა შეწყობი, უწოდებ ვითარზე შეწყობი შეწყობად ხარ
სიტყვას ემბოსს და რეფორმებისს ნე შეუძლია სამტყუარითა შენითა და ნუცა მი
ხედავ სხვაგვარიცა შენითა ცოლითა ბილეთითა და ნუცა ზრახველი უსარგებლოა, არ
ზედ ვითარზე შენგარ ყველი ზრახველი უმეტრ, მოფლეთა და უსარგებ

ტადი დროისა არს გული ბრძნითა, რომელიც ყველითა დღითა ცხოვ
რისა მათისა სამტყუარზედ მის ვინ მომხმუნთა ვინაველითათა, არა თუ
დგინა, რომელიც იმტარებობს ნებსა შინა უპოვითა მათისა, იყინა მძღობელ არს
დროისა, არამედ რომელიც მტყუარად არად მდღითა და მომხმუნთა და დამ
მურად არად სწავლითა და გამოცდილ არად სულსმდღეობითა შინავენი შენი,
რომელიც შინა არს შენგარ, ნე შენგარ ვითარზე შენი არს

იმევე საბრძოლველ კაცისა საქმეობისა მისი და ნე სიტყვითა მისიანგარ, მარ
ჯალითა კაცის ვანგებია შიშით არს და სიტყვითა კვილითა იყინებელ კაცთა
ცოლი არს კაცის ვიღაცე არს ცოლითა და უფროს ცოდის, ვერ-არს მისა,
ჩაბო გულისხმეულია ცოლითა იგი და არა უფრო იქნეს მისთვის კაც ზრახვი იგი
არს, რომელიც უფროს დროითა და ზრახვის სულს თქმისათჳს და შეშინებულ
მტყუარსაც, რომელიც ხედავ დადგინულია გულისხმეულია მისითა ფრად უმ
ჯობეს არს კაცის სიკვდილი უპოვითა, ვიძრე არა უფლებითა ჭრებსა სულსისა
კაც, რომელიც ვერ მძღობ ექნეს უპოვითა თქმითა იგი მკვლელ არს სულს თქმისა
კაცის რომელიც უფროს ეგონი და შეგულებს უპოვითა, მკვლარი დროისა ვერ
შეძლებელ არს ვიღაც რომელიც უფროს ეგონი მის უფროს უპოვით თქმით
რომელიც უფროს ეგონი იგი ვერსიბრძნით არს რომელიც უფროს ვიწებლი,
იგი უპოვითი არს ვიწებლი იყინა, რომელიც შეგულებელ და ნე იყინა, რომ
ელიც დაეჭირებელ სულს სარგებელსა რომელიც შეგულებელ თქმა თქმისა
დროისა ყველითა დღითა ცხოვრებისა მისითა, ვერ-არს მისა, ჩაბო სხივითა მის
არსად ვინავენი მისგარ ვიძრე სიკვდილითა ცხოვრებას კაცისა შიშით არს
სიკვდილს მის და ცოლი მის დადგინებს უფროსად

სილი შენ შეილი ხეი შეილი დროზე რომელიც არს ვინავენიცა, და
უფროს შეგულებელ შენ საქმე საბრძოლველ, ნე არაღებ კაცთა და ნუცა შენით ხარ
დროისათჳს და ნუცა დღითა შენა სწავლ და ქარით იყინ სხე შენი, ვითარადმც
ერ მისად სწავლითა და წარსე დროთ თქმისა, ვინა ვიღითა სიტყვას და
სიტყვასა შენგარ თქმა ნუცად ვიღობსაც და აღუშვინა ჭემა, ვინა

ჩინებდა სვეტს? უკეთეს მენ დადგურე სწავლის მენს ზედა არამტარეს ნაქს
ღარს იქნე ღმრთისაგან მოღვაძე და უკეთეს შეურაცხ-მეცხე სოფლის მრჩევენი
ან განგამორს იმერობან შექენია მისი შენგან და კეთილ უკურნე

შედეგ თუი მენი სობრანესა საღმრთოსა, რომელი არს შექენ ყოლის
ყოლისა და საფას არს დაუღველი მან სული და კარცია შექენ დაქენი და
იგი გვექნეს მენ მამა და დედა და მეგობარ და შრომია მენი პეტე უკურნე ყო
ლის მოძინებისათჳს, რომელი შემძლებულ არს შევეყვანებო უფელსა მწუხარებას
კეთისა და უფად მს შევესად ძილის ნულის, ვითარცა შეურნელი ცვლის
სუკეების-ცხად სწავლის მსგერის მსგერ სენისა, ვერათვე სობრანეს შექენ არ
სწავლის და მოძინებისა ვითარცა-იგი კეთს მდიდრისა პურის-თხრისა ან მსურს.
ვერათვე ქრისტეანეს ან მსურს ურწმუნობისაგან სწავლად სიტყუა საბო
დათათჳს ვითარცა მდიდარი, რომელი პურს ითხოვ, სწმონა და სარცელი
დაძვედრის მათგან, რომელი იცნობედ მს ვერათვე ქრისტეანე რომელსა ურწმუ
ნის ასწავებეს ცოლის სწამესა.

ვითარცა-იგი, რაგამ იქნოს სული მობრისა, მუნიქებუე დაძებნ
საქმისენი შექენ რათა ან შეუდეს მიერ სული სობრანისა ტუნად მენა და
აძინეს საფუძელნი შექენ და ადვიდერის თუი მენი და შევიძლოს ვრცხა
გულისა მადურთა, ვერათვე ვღარს მწარადელ განმარებასა ამასეთგან პორტეს
მრჩეველისა, რათა ან პორტეს სიტყუა დაუთქოს ცვლის მენს და შე
რცხა ვამა აღობნდეს იგი მენ თანა, ნურცა იგი შეარცხებუეცხერებასა ვნეს
ვრცხებსა შექენსა და გამოლოს მს ნაყოფი იგი სობრანისა კეთი რომელი არ
ვღოდის სიტყუა განმარებებსა, ანმედ მწარადელ უცნობელად დადეს საფუძელი
ვითარცა ანმის იგი, საკლდედენ არს იგი ხერცხებასა შექენსთა.

რაგამ იქნოს სიტყუა ღმრთისათჳს და საბოგნათჳს, უხეშობე არს ს
ტეს დადებულსა ან უკეთ მწარადე მოგებედ საბოგნათა ცოლიდა მტარებს ამს
ვამა ვიქნებეს შემძლებულ ხარ, რამეთუ შექენსამს ჩვეულებებისამს კათოლის მენ
ლოცვად დღეს მან მრავალხის და შექენებასა დაძინესა შექენათვე ლოცვის
და რაგამ აღბეუე ძილისაგან, მსგერობე იმერისა და ნუცა რას სიტყუა ვ
მოყდნ პრისიგან შექენსა პრველ ლოცვისა და რაგამ განხევეუ კათი სწარს
შენსათი, დაწერე წინამუ შექენ სხე უფროსია და მადლი შექენე ღმრთის ვრ
ხთა შექენი და ქუცე სიტყუელი ვმისთჳს უღადვეუ სოფისა მენს და ვეძინ
და რაგამ კალაღებე სწარადე განმარადე ლოცვისა მენი ღმრთისა მობრ
ღმობრად.

ვითარცა-იგი ნამუქნი, რომლისა საფუძელი მისი კლდეა ზედა დაძებნ
არს და ქუთი აღდგოს და არკთა ვანგებთა აღმუხებულ არს დაღაცათუ უკურ
ნან ღმრთი ძილენი კან ქარს სიტყუნი, ვერ შეუძლოს დაძებნად მს ნამუქ
ნის, ვერათვე ზუტე უკეთეს უფელი ვანგებას სტარებასა ზექენისა ლოცვა და
ვექენთა იქნოს ამისა დაღებთა დაღაცათუ ვეუღვერებენ კანსაფელთა სობრ
ანეს მრავალხისა რამეთუ ვითარცა-იგი მეუფროსი მობრითა სობრელსა პრადენ
მრავალხისა სიტყუელი ვმძებნ და პრადენ, ვარცხი და მშუღდარსამეს
შეზღებულები, რომელი მოძინებენ სწამეს მათს პობრისა, ვერათვე ზუტე
მოყდნ უფროსან სიტყუელი არს თუ შეზღებუელი იქნოს და ვექენისაგან
კან სობრანისა და რკნისაგან, ანმედ შეზღებუელი ცოლისა ნესისაგან და მ
ღმრთისა სარწმუნობისაგან დასოდე შექენ ქე სიტყუელი ცვლის სწარეს მენ

სათა და ტაძრის შენს და სწორეს ზედა შენს და რაგანს პურს განსტყვევ ვინა
წელის სუბს კვეთავს, ვინე ვერა ან დასწრო, ნუცა შუამ და ნუცა მუდამ
და უაუთო ქრეთ ჰყოფდნ ანათა ქრესა შეგებობის მტერისაგან.

ან რა უფროსი შესაწყველი იბრძის ტყველისა და საყოფისთვისა და
ტორების ზეგნის წარმებვისათჳს ვითარე კაცი უწყსო და პირი რამდენი
ზრდასე ვიდრეს უმჯალესსა, რამელი იყინებნ და ეპობნ და ვანიკობასე
მოკლესი თქსა და ფიცენ ცრედ და ძქსა ზრდასე ვიდადუ ამბოხე კვეთარნი
რათა განებორი მტერელისა მასეთი პირობისა და ყრადლო მტერართა მფო-
ცეთა და ან ხოლო თუ მტერართა და ცრედეთა, ანამდე სამართალადეა მფო-
ცეთა, რამეთუ ქე ცოცხა დიდ არ, უდალოდ მთავნ და უაუთო გესეს შორადე
ანუ მტეობარ, უფარე მას რათა ვიდადუ განგარსალებელს და გარიდებელს
საქმეთა პირობთა და სანებელთა, რამეთუ ჩუედალესა პირობე არს და იდებებ
იძლის კაცი თქნეწ ნების მისსა და ვნაობან ვაცხობის ძალი პირობად
ჩუედალესსა, ისწრადე განმობხედ პირობეს ჩუედალესსა და შეყავ სული შენი
ყოლის ჩუედალესსა დადაცათუ ქე სხმ პირობ არ, იდეს ყვადნი და საბონი
საქმენ სხათა მწონე პირობთა და უცოერთა საქმეთა, რადგენ უპირობეს და
უსამხედეს არს, იდეს სხელი იძროის ვიდრეს დამხედებულისა და ვინებათა და
ვადისიტეთა მტერორსა, შეურაცხებით იქნებობის და ტყველით ფიცენ
სხელს მისს და ცრედ იქნებდენ განსიდას ზედა და მოსიდას კონსა ვნოსს
შროსსა, რამელი იდებენ არ ღარს სხეურ ქრილად, და კაცი მას ზედა სა-
ხელს იძროისსა ფიცადან კანონად და შეურაცხებით შუთი არედ საქმის
რამდისათჳსმე შეურაცხის და სანებელისათჳს ამს სოფლისა წარმეადრსა ვითარ
უკვე დაუდობს იძროისმან მათ და ან განურისხნეს შეურაცხებისათჳს სხელსა
მისს წიხის?

ხოლო ჩუენ ვერძინეთ ვიდრეს სანებელსა და შიშით და ძიოლით და
მადლობით და უფარებით ქვაოდით სხელს მისს წიხისა სსოდ და შეწყვე
მღახნებულად და მაცხოვრად ჩუენდა, რამეთუ მისს მშუენის ჩუენს, ვიდრესა, მიერ
მტერი და თუენის-ცხმა, ქესა და დიდესა მამისა და ძისა და წიხისა სულისა
იქ და მარადის და უცერთი უცრისამდე ამქ.

თქვენი პირობა

მე ვითარე ხე სამბრისა
ფრადლადეცხებულთა განმომუდით
მადლისაგან იძროისა, რამელი მომეცა,
რამეთუ ზეგნის ცოცხისა
ვინებებ მარადის
და მოკადე იძროისა
დამხედებელს თუი სემი
და სარცხელადე
იქ სულ-თქებით უფარესი
სხიფისა
იძროისა ძერეცხებელსა
და უნე წყალობისა მისსა

არა დარს ვარ მე წარდგომდე
 წინაშე შენსა, მამო.
 არცა ვერ-არს ლოცვა ჩემი მართლთა თნა,
 რამეთუ საცხე ვარ ცოდვითა
 და არაწმინდებითა,
 და ვერაქადრე ვარ ქმამდღად
 ვედრებასა შენდა მიმართ,
 არამედ მღუბრიად
 სულ-ოქებითა და ცრებლითა
 ვავერდებო
 შრალი ჩემი შენდობასა
 და ეოცისა ცოდვითა.
 უცხოთა მსაველი იგი
 უწყალი მოწყალე ექნა
 ქურცისა მის მარადის წყნებისა მხოცს,
 რადგან უფროს მოწყალე იმერთა
 სხორე იქნეს მათოც,
 რომელნი დღე და დამე
 უწუნოდ ვედრებოდნ
 და აწ ჩუქცი მამო,
 ვალოცოდეთ მარადის
 და კობივდეთ
 შენდობასა ცოდვითა
 და მიძიურსა წყალობასა

073363-976083

ქება და დიდება ქართულის ენისა

გამაზულ არა წინა ქართული დიდებულე მუარულე მოსლესსა მესიხისა სწამე
 სულად, რათა ვოცლესა წინა იმერთან ამილას ამოი ქათა და ქე ქათა მხინარე
 არს დღესამოდელე და სხარებისა მისა ამსა წინა ლაზარე სქეჯან და ახალმან სინო
 მოქცია და მძლენე დევიდელმან, ქე არან იანი დანი, ვითარცა მართამ და მართა
 და მუკობრობისა ამბოცის იქეთ, ვითარმედ ვოცელი სადგებლითა ამსა წინა მისა
 გამაზულ არა და რახისა დღისა მუდგარი ამბოცის იქეთ, დავით წინაწარმეტყველ-
 მან რამეთუ წელი ამისა ვითარცა ვითა დღის და სხარებისა მისა ქართულსა
 თვისა სული მართლისა წელი ზის რომელი ძათა არს და იტყვის ვოცელად რახ ამისა
 მარცხსა და ქე არს იანი დღის და რახისა დღისა მუდგარი, ამბოცის მის თანე
 დიდებულე სიკეთილითა საღიბს-ღებნისა მისთათა.

და ქე ქათა შექცული და კრახივული სხვითათა უფლისათა, მდამული და
 დამწებული მოვლან დღისა მის - მუარულე მოსლესსა უფლისსა - და სსწამულად
 ქე ქათა რახივოცელათობებულე წელი უბედურსა სხვითათა ქათა ქრისტესსა მოსლეთ-
 გან კადრე დღესამოდელე

და ქუთაისი რომელი წელი არს მიწვევად წარმოვიხარ ამო ქუთაისი

ლოცვათა წიგანი აღმოსანი, ლოცვათა ქრისტე მუცელად
შხრეკლი მისი თანე მქუ

პატრიარქის ბრძანება

(წარწერები)

პატივს მს ტყუან შევსამან შე ვსად ქრისტეს, ჩათა, რომელი დასთქო ნუ
თან, აღმოსცნეს და მსავლი ნათევი გამოიღოს აქ მეც მე სხუე სწიფობისა
და ყოთი ავთენეს მოუტრევათ მისა. პატივს მს ზაღლავარა შევადე არს
სწიფობისა ქუ და ყველი მოვეტრევი მისი კესა რომელს სვედეს პოლოს არ
ჩახებელი და მიწვედა ვერძელსა სმზელსა და მოაერღობისა მს მისს მს
მის პოეს ოთხი რტონი აღმოსცნულნი მს ზედა, და მოეცოდა და მოეა ჩაძე
რომელს ზედა დაღვანა ფერქი თქნი და ყოთი მამჯენა, იბლან ოთხი თავენი
ყოთი თავენი და ყოთი შვი, რომელი დაუტრეობულად შერეულეს ძირთა მათ ზედას.
და მოაძენსა ვერძელსა მს მის და იბლან ვეშარა რომელსა ავებტეხო პირი და
ვედულობა მონაქმსა მისი ხოლო რომელსა-ო- ზედა ფერქი ივებტე, ოთხნი
თავენი ივებტე მსტესანი გამოსრულნი ქრულთა და აღიბუნა თაველი თქნი და
იბლან რტონი მათ ზედა მკარედი ჩაძე თაველი და იქო მამად და შეტყვის
ვეშტენამან და სტკობემან მისმან და არს ვაღოსეპათევი განზრახვად გან-
საცდელთა მათეს, რომელთა არს უწეს ოდეს უტმონ, არეა რტონი მათეს,
რომლის მოეცებულ არს და ზედაც შეტრან ძირს მისოს თავეთა მათგან და
უფროსდა ვეშარსა მისეს, და არეა განზრახა, რომელსა ზედაც განზრახვებულსა
მონაქმსა მის

აქ ხოლო იგი სხე არს სიკუდლისა, რომელი სვედეს ძეთა ადამისა და
ჯერძობელი არს სოველი ქუ, სხუე ყოლითა პირიფოთი და სარკითა მუტნებლითა.
ხოლო ოთხი იგი რტონი არან დღენი კესანი და ოთხი იგი თავენი - ყოთი
თავენი და ყოთი შვი - არან დამე და დღე დაუტრეობულნი მათ ზედა, რომელი
მწკრულად დაღვანეს ცხოვრებასა კესანსა და ოთხი იგი მსტესანი შევადე არან
ოთხი მათ სოეთა, რომელია ზედა ავებტელ არს ვეშარა კესანი და ოდესეა ყოთი
მათგანი აღიბან, წარეკოს სიკუტელე ხოლო ვეშარა იგი, რომელსა აღვი პირი და
ვედულობა მონაქმსა მისი, სხუე არს ვაღოსეპოსია, რომელსა შევდენან
მოეცებენ ამს სოვლისანი შეშეგომად სიკუდლისა და მკარედი იგი თაველი წუთ
ქუ სმუტებელი არს ამს სოვლისა, რომელია შერეულეს შეყომობლითა მკარედიითა
მა სტკობეთა განზრახვითა.

და ყოთი აღმოსცნულეს ივებტესა-იული იგი პატივს მუცელს თვდეს 'რომლითა
ღობითა ვერ-არს მოქცედა მის სემსა?' ხოლო მს პატივს მს 'თაღენი მს ზედა
ვეშარა თავეთა ეპო, ჩამოე ვეშტეკეობულეს არან დაწველად კონებისა უფროს
მსხელისა ოთხისა, ჩამოე მსმთე შევსა ვსმძე რომელსა ქუთა და პატივს
მუცელს მკარედიითა 'ვედუო უწინარეს ამის წლისა იბლან მზე ყმამან ამან.
მაღლესი ნათევი თაველია, ჩამოე სესტად შეშავებსა ვსმადე ვეშარა მის

ამისათვის. ხოლო მეფემან გამოუცუთა ქუამი ქუეფანსა შინა და შენ შინა ჰქმნა აღსრდა ყრმისა მობელთა შისა თანა და ვითარ აღესრულნეს მის ზედა თანა წილსა ვამნი, შინა გამოყვანება ყრმისა მის, რამეთუ არა ვილეს რაა დასაღ-ბელთაგანი და შინა მეფემან დაფერებდა ყოველი უხალაო მისგან თითოეულად რაათა ყოველი იხილოს, იყოფის, რაა არს და დედანიცა შექმობღნი დასაფერებნეს ვხეს ზედა შისა, და მათ ვესს ვერ, ხოლო ყრმა იგი იყოხებოდა თითოეულსა მათ-განსა და იყინი უთხრობდეს და იყოხნა დედანიცა იგი, ხოლო მათ პრეტეს 'ეს ემსკნი არან, რომელი აღამყოთებენ და წარსწუმებენ კაცთა', და აღესო ყრმა იგი სიუფარულითა მათ ემსკათათა და პყოხებოდა მამია ყრმისა მის 'რომელი უშუენიერები იხილეს სლესა მის შენსა შინა?' ხოლო ყრმისმან მან პრეტეს 'არა რა ვიხილეს უშუენიერები მათ ემსკათასა და არცა რაა უსაჩადელეს არს ჩემდა მათსა' ევრება შენ, მეფე, არა რაა უფროსს მექმე არს შენდა, ვითარ ქალნი შექმობღნი, რაათა აკუფონეს მის ყოველსა ვამს, რომლითა აღამყოლებს ემსკო ძალსა თესს'.

მამის ბრძანა მეფემან გამოხმამა პლატისგან მის თვისსა ყოველი მახურთა შისა და დაფერებდა აფერესა მათსა გამოჩუენნი ყოველიანს სპრძანებელთა შისა დედანი შეუნიერნი და ქმნულეყოლინი მახურებმას შისა ზედა და აღესო პალატი მისი შვიითთა მათითა და ფრად იტანებოდა ძე მე-ფისა სპრქეს მისგან, რამეთუ არა რაათ უფრო აღმან ვინებდა მისი, ვითარ ამია ვერითა და ამქრო მეფემან ქალთა მათ, რაათა შეუნიერდეს და აზრებდეს ყოველ-სავე ვამს, დღე და ღამე და იმეგობრის და მოაქმენებდეს ყოველითა სხეთა სე-თურისათა, რომლითა შეუნიერ აღმრდა მისი გულსიქმებდ, ხოლო იყინი ფრად მოსწრაფე იყნეს აღსრულებდა ბრძანებმას მეფისსა და ოდესმე ქუეჩნის სპრ-ლითა და სხითა მამაკობროითა და ოდესმე სპურველითა შეიძენონ და ვლენთ წინაშე შისა, და ოდესმე სხითა მონადირეთათა, და ოდესმე ქართთა და ნესტეთა და წინაღიითა და თითოპროთა სხათოთა შექმობღნი აქუნებდეს, და ოდესმე ესპიჯოდეს და ზედამეტებოდეს განმომულებელნი და ვსავედ მრავალსა სიტყვასა აღსრესსა და მოაქმენებდეს, რაათა ვანუფენ ხადრომად და მოხებდეს სპოხეთა შინა სპმუებელთა და რაგამს ვანუფის ძე მეფისა, იყინიცა მის თანავე ამხიონ ჰენეთა და არმევე ვარემო შისა, და ამის ყოველსა შინა არევედეს ნებას მეფისსა და დაუქნოდეს შეჯღესა მისსა უფროსს სიტყვას მამაკობროთა.

ხოლო იგი ვინმე მათ შორის ქალი ვრთი, ასეული მეფისა ვინამე რომელი ტყვეობით მოქმუნულ იყო ამენებ მეფისა და იგი იგი იგი უშუენიერეს მათ ყოველ-თასა ხატითა და უკონიერეს სპრძნითა და უუარად იგი ძესა მეფისსა ქმნულეყოლიობისა და სპრძნისა მისისათვის, რამეთუ იგი იგი ფრად ვინიერ და სიტყვაპოხიერ და მრავალეს ამხილეს ძე მეფისა სპქესა მეფისსა და ვა-საკედნ ვანქარებმას ამის სოფლისსა და მოაქმენენ დემერისა და ამხილეს ცოომისა ვრძომსახურთა. ესმა ესე მეფესა და ვანისარა სიუფარულსათვის მის ქ-ლისა შინათ, რამეთუ პერებდა, ვითარმედ იხილოს მის მიერ.

ხოლო დღესა ერისა პრეტეს დედაკემან მან იოდასაცა 'უაუთო ვინებეს ძე მეფისა, რაათა ვინებნი შენი, რომელსა-ესე მარევე ვანმისულენ შენი თანა წილ-წილსა ერისა და მივეც აღიქემა, რაათა აღვიარი შეჯღელი შენი და ვამონებდეს დემერისა შენსა ორნივე ვიდრე სიკედლიამდე' პრეტეს ოოდასავ ქალსა მის 'და ვინა არს ჩემდა ნევემინის-ცემსა, უაუთო სიკედლიან წარმოტყავს უწინარეს ერისა წილწილსა?' პრეტეს დედაკემან მან 'უაუთო გერის სიკედლი, მის შინა სსე-

იველი ვაქუნდეს მოქცევის ნებისაჲთ და არა შრალეულ იყო ნების-ყოფის ჩემს სათქ, რამეთუ იტყუ მუნ, ვითარმუ ქარხელი წმიდა არს. პქუა ოდესაჲ: ვერც არს, არამუ არა ვაქუნდეს მგელი მოამბნებისა მათ თანა, რომელთა დაამბნეს და დამბრტეს სკეპოლი იგი ვითრეთა, და მერმე მუშხის, სუჯუა მამიზოდის გულისმოქმამან სუჯუაზმამან უდადებად სხუად საქმედ და მერმე შუჯუაზის ნებისა და მოამბგოს წარსაქმუჯულისა და ვიბოი მტერ ღმრთისა და მველიარ ემპარისა. პქუა თუდაკაცან მან: ოსამცეე თუეს ვრისა, ვინა ვრისა დამესა და ვუ პრამცენა და ნება მუნ, რამეთუ ქოდეშმან მკორესნ ნებაშან ვრ დამბლოს სსხუჯულისა მუნსა, რამეთუ შუჯოამბლი სული მოკაცს დაეცხად ღმრთისა და ვანაცხოველებ მუც-დგომად სკეპოდოსა.

ხოლო ოდესაჲ მდგრე ვიფად ნებისა მისისა და აღიქმის მოხმობე, რათა აღიარის ღმრთი, რამეთუ სუნებაჲ აძლებუდა ვიფად მის და ვინება მისი დაიწვლეოდა სწინეთა მათისა და შეამფოთუდა ვინება მისი ხოლო ღმრთი ჩუენი იესუ ქრისტე მუწუ ვუ პრთის მინა მისისა და არა ინება წარჩუე-დაი, ვითარცა იტყეს მუჭხალმუქუ დავით: შიდეგრე იძლებუთ დაეცხად და უფალმან კული აღმბერს მე და არა თუბესა უფალი მუქმეჩია მე, ქანეროლად და-მუ-ამცეფრა უოჯობების სულმან მუქმან. რამეთუ ვითარ მათ ოდეს გულისმოქცეათა მინა იყო, მიუბნა დამს-ოფესა მინა, ილუცოდა რას ღმრთისა მიმართ, რათა შუქნოს და ვანულის ვანი უხუობები, და კურთხეულ არს ღმრთი, რომედმან ვრის ნებას მო-შინა მისისა და იხლა ოდესაჲ ძილსა მინა ჩუენებით, ვითარმუა მოჩინა სსხუჯულისა და იხლნა მრავალეფრის სსხუებუნა და ტანძრის ოქროლუქუნისა და ყოველი ფიფერება, რომელთა ვრმესსაძლებულ არს ხოლცა მათი ხოლცისა ამს მინა და მერმე კიდევან იხლნა დედანი იგი მამრხუნელნი მისნი, რომელთაცან დაწვლეულ იყო გული მისი, და აფრეს ივინა უმბურეს და ესადილეს პრთის ძილუთასა და ღმრთისა სსხუებუნათა მათ თანა სსხუეველესათა და ესა ესმობა, რომელი ეტოდა: 'ქე არს იველი ვანსაქმუებელი წიფათია და მოამბეთაა. უკრისამდე იმუჯებენ ამს მინა.' და მერმე მოტაცეს უოჯობეთად და იხლნა სსხუ-ნელნი იგი სტანჯეველნი პრად-პრადნი, რომელთა ვრცონ მუქმულელ არს აღ-რატებუად ... და კულად ესა ესა 'ქე არს მისაქმული უდმრთისა და ყოველ-თა, რომელთა დაუტაცეს ქრისტე ღმრთი და შუჯუარეს სოფელი, აქა იტანჯებო-დან სკეპონოდ და უკრისამდე.'

და ვითარ მოვეო ვინებას თქმისა და აღიხლნა თუელნი თქმნი და იხლნა დედანი იგი, ვანეროდგომულ იფრეს მისა და ტროოდეს და მკოფებდეს, რამეთუ ვე-თნა, ვითარმუდ მომედარ არს ვანერობითა მათი ძილუთათა და აღფეა ოდესაჲ და იწყო ვანცად შუქნიერებისა მისისა და ვანცერებულ იყო, ვითარ შუქნაცს და უმბურ იფრეს წინამუ თუელთა მისთა სსხუებუნათა მათ თანა, რომელნი იხლნა სუე-ნებით.

და მოვიდა მუჯე ხოლცად მის თქმისა, რამეთუ ესა საქმე ესე და კეოხიოდა მის, თუ რას იხლნა და თუ რადა არს გულისმოქცეათა მისი ხოლო იგი უთხრობდა ყოველსა, რომელი-იგი იხლნა სსხუეველსა მინა - შუქნიერებასა სსხუებუნათა ეს-რადეთათა, და მერმე რათ-იგი იხლნა უოჯობების მინა - დაუამბუნელნი იგი და სსხუ-ნელნი სტანჯეველნი, და პქუა მას: შინთი ჩემო, მუბნაცს ვასლუვა უდამნოს და ქობრებასა მინახონებია მსოფრთას თანა და მუნ მონებასა ღმრთისა ცხოველისა სურვილისა მისთს და შინთა, რომელნი ვიბოლენ.

თქვა ბერძენს: "იგი ძნელა ერთი და შორდა სენი ფიცხელი და სულსიკეთი იქნა და შევიდა ქალაქად, რათამეთე განიკურნა და შეეძინა მის ფედაცყო ვინმე განკრძალული და მიმში დამოხსნა, წარუყვანა მონაზონი იგი სხლსა თქმა და მოსყურადა მის შერუნალითა და შერუნებდა მცენებლათეს დამოხსნა ხოლო განიკურნებოდა რაა ძნელა იგი, შერუნე-შერუნე იქუ ემსაგან შთაქნად ველის-სიტყუათა ბორბოთა მისა მიმართ ხოლო ფედა ერისა კადნიერ იქნა და უბრა კელი მისი და გამოუცხადნა ველისიტყუანი მისნი ხოლო ფედაცყო იგი ერისხელი ვეყოდა წუ ძნელ, წუ შერუნარებ ველისიტყუათა მეთა შერუნებულთა შერუნსათა არა უქნა, რამეთუ ხატი ანგელოზთაა ეპოსი და შერუნად და მახერად ქრისტესს აღმებულ ხარ სიწმინდისათეს და უბრებობისათეს" და ევალად მოქმენ შერუნებანი იგი და სულსიკეთანი და ტარდნი, რომელნი წინაგისტენ, იფეს მოქცე სენაფე შენდა და იქუ სინანულად, და ამის ბოქრისა და უნდოსსა სემისათეს, რომელ აქ დავტებობია ემსაგან შენდა, მრავალი შირი და ელოვას წარქვადო თესს შენსა. ხოლო ესე რაა ესა მოცენ და სხუანი მრავალი განემორა მისგან ველისიტყუათა ბორბოტი და იქუ ძმამან მან სარცხელად ფრად, რომელ ვერცა დათუ თუელთა თესთა შეუძლებდა შეადილვად ხოლო მამან ქრისტესმოყურებან ფედაცუმან სხიერებოთა თესთა იქუ ნუვეშინს-ცემად მისა და ვეყოდა წუ ვრცხუქნან, ძნელ, რამეთუ ველისიტყუათა ვეე არა სულსა შერუნსგან იგი, არამედ ემსაგან, რომელი გემურების შენ, და არა მხუბეს კარკათა შენა სიწმიდე, ხოლო შენ აქ აღიქურე პრძილად მისა მიმართ სინანულთა და მხუბან-გან იღუწიდი სიწმიდისათეს კარკათა შენისა" და ესეიო მძეობითი წარგანა ძნელა სენად თესად.

თქვა ბერძენს: "უვეთუ ებრძოდის სიძესა კარკათა შენთა, ვინა თუ ევლსა შენსა, გამოიძე თუ სადათ აღიძრა და ვანეუთუ მიზეზი იგი, რამეთუ არა ანუ შეეძინეს განადიასა, ანუ ემსაგანებან კარკათასა, ანუ ძილისგან მტრისა, ანუ სიძლისგან, ანუ ვინს თუი შენი უვეთეს ვსამე, ვინა თუ ვანეოთეს ვინმე შეუოებული ველისხმ-ყად და ვერძილე რამეთუ თქოერ ამასსა არა აღიძრეს მინაგან ევამისა ბრძოლას სიძესა".

თქვა ევალად: "უვეთუ დავეე სიძეთა და ივის პირი იგი მძღობელ რომელსა თან დაეცხულ იგი, ძილის აფელსა შენსა, წარედე მუნით, თუ არა ვერ შენსარ".

თქვა ევალად: "უვეთუ იხილო ძილსა მინა ფედაცყო იღუწი ფელსი რათა არა მოქცეი, რამეთუ სიტყუელი არს და მოამბობს სულსა".

თქვა ბერძენს: "უბრუნებლობია კარკათა და დეობლი და ფარულად წერითა და არაფი ვანეოთესა მვეელ არს სულსა და დამვეელ სიწმიდისა".

ვდა შენი ვინმე უდამისა, რომელსა ემორა წყალი ათონებე მელთონ და მოიღვენ წყალსა თესსა შრობითა და შირითა დიდითა ხოლო ვინა ვინა სულ-მოკლე იქნა და ვანიზრახვიდა, კოთამედ: "რად სემსარ არს შრომისა ესე? არამედ მიფიდე და დავედე მძღობულად წელსა მან". ხოლო ამან რაა ვანიზრახვიდა

მოქცე და იხილა ვინმე, რომელი შეეცა და პრეტენდია ნამოყვას მისთა კეთის მს
პერმს, ვითარმედ: "ეს ხარ შენ?" ხოლო მან მოუცა მე ვარ ანგლოში უფალმან
მომხელის აღრატყედ ნამოყვას შენსა და მოუცეს დიდის ძაღლისა" ხოლო ესე
რაც ესმს ბერსა, ვახლოურდა და შესძინა ბუჯითი ძილითითი სხუი მნაცან უფალმან
მს.

ბერი ვინმე მივიღოდა ქალაქად ვანოვიად კლდისქმრისა თქმისა, ხოლო ვმ
პეტან უჩინო-ყო კლდისქმრისი იგი ესმს ზედა, ხოლო ბერი დადგა დოცეად და
იტყოდა: "ვახლოობ შენ, უფალი, რამეთუ მიქცენ მე ვანსაყველისაგან". მამან ვერ
დარა მოითმინა ეწამეტან სიბრძნე და მოითმინებია ბერისა მის და ვითარ იგი
ყოველსავე ზედა მსაღლოდა დებრისა, არამედ ეს-ყო და თქუა: "ის, კლდისქმრისი
შენ, ბერი სიბრძნე!"

იტყოდა მამა სიქენ, ვითარმედ: მისა მოუცდა მამისა ამის და იხილეთა მის-
კან სიტყვისა და დყო მის თანა შედა დელს და არაინა მოუცო მის და ვითარ
ჩარბსებოდა, პრეტუ მას: "ყოფილედ და ქრისთლედ თაქსა შენსა, რამეთუ მე, ქურთა,
ყოფებინ ჩემნი ზღუდედ მხელის მქმნესი ჩემ შორის და დებრისა".

იტყოდეს ვითარმედ ბერისა, რამეთუ დავო ერებისთი წველი თხინვი ბერისა
და წველისა, იმით სეს და იტყოდა ვითარმედ: "მოძიკედინესესი ყოფიდა: სიძვასა და
ვეტლანსმოყვარებასა და ცუდადმზობრებასა" და მოვიდა მის მამა ახრასმ,
რამეთუ ესმს ვითარმედ ამს იტყოდა და პრეტუ მას: "შენ სოქე სიტყვისა ესე?" და
მან თქუა: "მე ვიქე". პრეტუ მას მამამან ახრასმ: "ის, ქურთა, შეხეულ სენსაჲ შენდა
და მხო ჭილისა ზედა სარეველსა დედაყოი ძალ-ვიცა არამოვიტყებედ, ვითარმედ არა
დედაყოი არს?" ხოლო მან თქუა: "არა, არამედ ჩინალოდვედ გულისიტყუესა ჩემსა
არამტყებედ მისა". პრეტუ მას მამამან ახრასმ: "არ უფედ არა ვიდექ მოვიკედინებოქ,
არამედ ცოცხალ არს ქურთა იგი და დამბულ არს კუალად მიხეულ ესმსა და იხილედ
ქუა და სხუი და სამუელ მათსა იქროა ძალ-ვიცა გულის შენსა, ვითარმეცა ქურთა
პრეტედ მოვიტყენ ვითარცა ქუა?" ხოლო მან თქუა: "არა, არამედ ესმრბოვი
გულისიტყუესა ჩემსა არაღუებედ". პრეტუ მას ბერმან: "ის, ვერცა, ცოცხალ არს,
ერმედ კუალად პრეტუ მამამან ახრასმ: "ის, ქურთა, ვახლოობ თინსა მისთეს, რამეთუ
ერთი გვეარბობს და ერთი ვახლოობს და თქმსა იტყესი შენთესა უკეთოდ მოვიტყენ
შენდა იხილედ მოთავადებო სწორად?" და მან თქუა: "არა, არამედ ქსელი გულის-
სიტყვისა ჩემსა კოვლის-ყოფად მოხელისა მის ჩემსა, ვითარცა-იგი მისა, რომელი
ბუჯარობს". მამან პრეტუ მას მამამან ახრასმ: "არ უფედ ცოცხალ არის ქურთა იგი,
არამედ დამბულ არის ჩილდასა ბერი".

ნეტარსა დედისა სარის ათვრამტესა წელსა მარბოდა ეწამყო სიძვისა და
არსადე ილოუცა, რასთამეცა ვახლოობს მისეან ბრძოლასა იგი, არამედ ესე ხოლო თქუა:
"დებრით, მომეცე ძალი!"

იგოფეს მისთვის წყნარსა სარძითს, ვითარმედ აგრეგდა იღქმე გული სიძესა და ველსა მოვედენს სიფლისა ამის ამოვსა, ვითარცა იტყვს უფროსად 'ყოველივე ასურა', ხოლო იგი არა მიეწევა შიშითა ღმრთისათა და მარტოა იქა ქრისთა შინა დღესა ყრდისა ზედა თქმისა ლოცვად და ქრეთა მის სული იგი სიძესა კარკილად და ბრქუა მას 'შენ მძლეუ შე სარა?' ხოლო მან ბრქუა 'შე არა გძლე არამედ უფრომან ზეუნმან იესუ ქრისტემან'.

ბ ა ი მ ო ლ ი მ ა რ ა დ ი ს ი ა მ ა მ ა ე ლ ი

ცხოვრება და შესხმია წმიდისა და დემეტრემოზილისა
მამისა ზეუნისა დიდისა პაპილისა

(ნაწევრები)

... ხოლო ამერიოვან ვრწოთ ქებად მისა და შემწედ მოუყვანით მისევე იგი და ზეუნს და ყოველითა დემეტრი, რათა შენაწიოს, რომელ უზღურებათა ზეუნის სიტყვასათა არა შეურაცხად გამოყვანითა დიდი ქე და დიდებული კაცო და რათა არა ფრიად უფარეს სხუათა მათ შემსძულთა მისთა გამოყვანე დიდაცათო მისეან ყოველივე სწორად ნაკლულევენ ვართ, ვითარცა ცისა სიმაღლისაკან და ბრწყინა-ლებსაკან მისის ნაკლულევენ ამოვმან ყოველი, რომელითაცა იხებონ მძებვეად შენ.

ხოლო აქ, უკეთესოცა ვხედვედით მას კარკივლისა დიდებულებისა და მშობელთა სიდიდისა მოუყარედ, ანუ თუ სხუათა რამე კარკივლთა საქეთა პატროსანთა, რომელთა ქვეყნისანი პატროსკებენ, უზემოთსადმეცა გამოყვანე იგი უფროს ყოველითა დასადებულთა ქვეყნისათა და, რა-იგი მისთვისცა აღეწერე უზემოთსმეცა იგი მათ ყოველითა, და, ვითად ამომეცა დიდებულ იყენს ჩემშირნი ქე იქებულნი, რომელ არამეცა ტყუილ და ზღაპარ იყენს, არამედ ტეშმარტათა მიერმეცა საქეთა შეგამევე იგი და რომელთა ზედა მრავალნი არიან მოწამე, რამეთუ მრავალთა კეთილთა მისთა მოუკობროს ქვეყნისა სიბრძნისა, საკრეველებათა და დიდებულთა მათა მისთა მშობელთა, რომელთა სესე არიან წიგნნი და კუდად მრავალთა დიდებულთა დიდადებენ ჩემსა ამის ქვეყნისა კადდეკისა მცედრნი მათეს, რამეთუ არა ვისა უფარეს იყენს ამონებთა და სიმიდრითა, ქრისთობათა და პატროსნებთა წინამე შეუვიდას და სიმაღლითა სუფარითათა და პატროთა ვრთა მიერ და ბრწყინალებითა სიტყვასათა, რომელთა უკეთესოცა ვეწენეს აღწერა, არარადმეცა გამოწიდე ტეშმარტად, ვითარცა არარაცა არიან ყოველი იგი სწორ-მართანი სიტყვანი და ტყუილნი მართი, რომელნი იქებენთ ადეთა თქმისა სიკრევეთ დიდებულებასა, ვითარცა მათთა მათ წიგნთა შინა იბოვბის, რომელთა ტეშმარტების იქებმად ვერ ძალ-ვება, რამეთუ არა იგი მათ თანა ტეშმარტო პატროსნება-ამისთვისა ტყუილთა მშარით მოვლტან და ეშსკეთა და დემეტრიო ვითმე ამითა და მტყუვართა, სიტელ-სებენ მშობელად მათდა, რომელთა უკეთესნი იგი საქენი და სიქედულნი ურწმუნოება არიან და, უკეთესო ტეშმარტად გამოწიდე, მიმბნდა უბრძეს იქმის სამცველებათა მათ.

... ქე უკეთ ვთქე მრავალითა ვრთი და ქე ვთქე არა თუ, რათამეცა დიდებულებასა რამე მხოლოსა შეგმსტე, რამეთუ ვითარცა არა ვეშარებთ ზღუასა მისდა შეხეულნი იგი მდინარენი, დიდაცათო შევლენ მრავალნი და დიდნი, ვრწოვ

არა ექმარებთან ამის ქებასი კაცობრი, არამედ ამბოხს ვიქე ქე, რაათა ვაძეწი, თუ ვითარია სხეთა მამართ საბოძობსათა ხედედა და ვითარ წარსედა მათ რამეთუ უკეთუ სხეთათს დიდ არს, რაათამცა დიდებულებითა მშობელთათა მოღუბს სტე რაადე დიდ არს ამბოხს უფროსად, რომელ-იგი პირველი მშობელი სხეთა ლოქან-ყნა იაყის თქმის მიერ და განადიდნა, ვითარცა მფრინარებს დაგუბებულმან და უმადეულმან.

... მფრინარებისათს უკუ ვარცოვლის და ძლიის და მსახეს სიკეთისათს, რომელთა ზედა მრავალთა ქედად მოხარულად, არად სავმარ არს თქმისა, არა თუ რამეთუ მათ ზედა უფარეს ვისამე იყო კაცთაგანისა, ვიდრე ჭამუდე იყო და არა ღუაწლათა მათ მრავალთა მიერ მოღუდინებეს სრულად ვარცნი, არამედ ამბოხს არა მხრეს ქეთართა საქმეთათს თქმისა, რაათა არა ვეძგავსო უფრონათა მათ მორცხვითა, რომელთა ვიდრე ძლი მათი ამბოხა რცხობათა მისა და ვარცნიართა წარსედა და ვანს მის მუმსარტესა რცხობისასა მოუძღოებულ იყნობ, რადამ-იგი მოუძღოდას ვერცენსი და სიწმი მეფეთა მიერ მძლეოთა მათ, არამედ მე სოფლისა საქმეთა მისთაგანს ერთი იდრე ვიქეუა რომელი-იგი არა უქმარ არს, და ვიქე, ვითარმედ მქმანებს ვიქელები, რომელთაცა აქმარებს ვინებია სოლი ქე არს სიმრანე, რომელსა იტყვან, ვითარმედ უზემთაქი არს ვიქეობსეუ საქმის ამის სოფლისა და უმადეობსეს.

... მსახეს მის მისს სიწმობისა რაა იყო, დიდის მის მამისა მიერ ვანსე-ღებობდა, რომელი-იგი მამის მამწაელედა საბოძობსა აქმნა პირტობსა, და მსახე-ღობდა მსახეს სწავლისა მის კოილსა, რომელსა ნაილისად უწოდეს დიდი დიდი და მხელისა წინადმდებობდა, და მის მიერ მსახეს საქმე და სიტყუა უზემთაგანდ და კოილად ნეტარმან მის, რომელი-იგი არა ვარცოვლსა რამე მსახელად, არე ხად-ობისა საქმეთა, თუ კლოიქებსა მრბოლათისა, თუ მწესისა ქეთობისა, რაათამცა იგივე ქეთი იყო მამწაელედ მისა, თუ რაათამცა ტყნითა თქმითა და ღობისათა მხარეებობდა, ვითარცა ზემარნი იგი წარმართობა იტყეს, არამედ მსახელად ქე სიმრანესა მუმსარტესა და დობროსმსხურებსა და, რაათა მოკლედ ვიქეუა სს-რულისა მის მამართ, რომელსა ვეღულობდა მიქდობდა, მისა მამართ მივიღოდა პირველთაგანითა მათ სწავლითა, რამეთუ, რომელსა ერთი იდრე წარვმართობს, ვინა თუ ვიქეობს-ვიყვია, ვინა თუ საქმე მოღუაწეობათა და მფრინარებს ნკლუდეყან იყოს მე ვიქეობეს, თუ არა რაათა ვანყოფილ არს ცალთუელთაგან, რომელთა დიდ არს დამტრეგება იგი ნაილისა მის ქრთის თუაღისა.

... ვინათგან უკუ კოილად მსახელი მის სწავლა იგი, რომელი მენ იხო-ზობდა, სოლი ვერ-იყო, რაათამცა არაია კოილთაგანი ვანერა მის, არემცა მერე-ზითა სულნელებსათა უფარეს ფეტრისამცა ვამონდა, რომელი-იგი ვიქელობს სულნელთა მუმსარტეს ნყოფიერებსა, ამბოხს ქართა ქალაქად მიწია მქალად მენ მყოფისა მათ სსწაელელთა ქსარისა ვიქე დიდსა მის და სიქმისა, რომელი-იგი ჩემსაცა სიტყუათა სწავლისა დასამ იქნა, რომელი-იგი სიტყუათა არს ვითარეს სხეთა მათ მუმსარტეთა ქალაქთა, უფროს ვიდრეა ძლითა, რომელსა მომწარე-მას სიმრანე არს სიტყუათა, რომელ უკეთუქე ვინ იქნეს სიმრანისა მოღუბად მის-ვან, ვითარმცა ვიქეობდ დავრღვა რამეთუ სხეთი ქალაქი სხეთსა რამე ზედა მო-ქალედ და მქეულ არან, სოლი ქე - სიმრანესა ზედა სიტყუათისა.

... მქმეს ქსართი მივიდა მინებთად ქალაქსა მის დასავლით-კრთობისა ვი-ველთა მოყარსა, რომელსა მისა იდრეს მრანესი და ფლობიოვინი კლოიენი, რა-

მელის გეოგრაფია მერვედას ვაშა დასწავლა ყველაზე სიმბოლითა მით კარგ-
მხასათა და ქარეთ მუნთა მოწინა ათხანად, რომელთა-იგი დედას არს ფილოსოფოსო-
მხისა და მოადრისა დმბრისა მიერ და კთალითა მათ სიმბრისა უძღვებრისა
ათხის, რომელთა-იგი მე ზემსარტად იქროსა ქალაქად მექნა და კთალითა მო-
მტყუებლად უფროს ყველათასა, რამეთუ მათ შემსმენებრს მე მხდა სრულად
რომელი პირველთა არს უცნობრ იყო, და სიტყუათა რას ვიხებდი ნეტარებას ვსოვე
და ამით ხანითა მსჯავს ვიქმენ სულისა, რომელი კარულთა მამისათა ვიხებდა და
მეფობისა მოვა და საქმისა მის ვარქარა იგი უხეშობის ექნა.

... ეს ექნა დაწვებას ზეგნისა მეგობრებისა და ნამერწყალი სიყვარულისა.
მერმე ექნა ქვეითაროცა საქმს: რამეთუ, ვითარცა არს ხაიესაი იგი სიმბოლითა არს
წიფელი, არამედ მსაკვევარს და გულანხილ და პირითა, მომკავებელი კლდეთა
მათ, რომელი დაფარულ არის ზღუასა მისა და ვერ ახილვენ მათ მწანერი, ვადრ
არს სცენ ხყო და ვანტებონ ქარეთ სხუას იტყვან ივანი და სხუას უც გულსა მა-
რადის და სწარყოებას მათ თანა არს არს და რას სავერულ არს, უკეთეს კაცს
ერკუენ, ვინაიდან თავადისა დმბრისა მიმართ ცრუ არის და მსაკვევარ და
პირითად აღმასარებელ მამს უკვე მოიღვეს მის სიმბოლი ვივინძე, რომელი
იყენს მუნ მომწადელ და მეცხოვრ იყენს მისდა და მამისა მისისა, იყენს მისდა
სიტყუად სახითა მეგობრებისადა, ხოლო არს სიყვარული იყო გულსა მისსა, არამედ
შური, და ვტოვებს მას ცალიობით სიტყუათა, რასამცა უფარეს მათს გამოძინეს
იგი, რამეთუ იყოვეს პირველთანი იგი ვინებისა მისისა სიმბოლითა და პტრეს მას
არს თავ-იღებდეს, რომელ ყველთა მიერ პტრე-იციებოდა, რამეთუ შურდა, რა-
მედ-იგი მათ შევბისა სამობლები ათხელთა ფილოსოფოსობისა და მრავლთა
ვაშთა ქსეულა, რასამცა არას უხებეს აქნდა უცხოისა მის და ძლადმობრულისა.

ხოლო მე ათხისმოფარებნს ამან და ამომან, ვერ გულისებთა-ყვე შური იგი
მათი და ვტონებდი, ვითარმედ სიყვარულით ვებნებან და ვიხილენ რას ივანი
ძლეული მას მიერ და დანთქმული მოკვეთა მათ შინა სიტყუათა მისათსა და
შემშურდა ქსოფნი იგი სიხადელი ათხელთა სიმბრისა და სიმბოლიტება იგი მის
ქალაქისა, რომელი სიმბრისესა ზედა ვართქმულ იყო ყველსა ქვეყანასა, რასამცა
ქარეთ ვროსა კაცისა მიერ ძლეულად და შურაქსად გამოძინდა, და ვრეე დავ
მელისა მათ და ძლეულთა სიტყუათა ჩემთა შეწყენად და აღფარებულ, რამეთუ მე-
რადეცა ძალი სიტყუათა ფრთად ვახადლოებეს ქვეითარითა მათ დაცებულნი იგი აღ-
ვადებრენ და შეესწორე სიტყუათა მათი მის თანა ძალითა ხოლო ვითარცა ვეან
მსაკვევარებას იგი მათი, რომელსა გამოაცხადებდეს მექნელად მოიქცენ და ფრთა
სიტყუათა ჩემთა მოვსკოე მისდა და ძლევისა მისი ვანადლოებრ, რამეთუ რაცის მე
დაუტყვენ ივანი ცნა ნეტარმან მან, რამეთუ მსხული იყო ვინებისა და მწარველი
უფროსს ელვისა, და იყო დართად სიტყუათა უხადრეთა მათ ზედა და ირკვეო-
ბითა მათ სიტყუათადასა შემსურვიდა და არს დაუტყვენ, ვადრ არს სრულიად მო-
კლდინსა და უსტყუად-არს ეს ექნა ზეგნი მორე სიყვარულსა არდარა ნამერ-
წყალი, არამედ აღ.

... ქარეთ უკვე აღიქო რას ყოვლითავე სწავლულებითა და სიმბრითა, რა-
ზომ-იგი ბუნებასა შინა კაცისა ეტყვის, რამეთუ უხეშობის დიდრითა არს წართ-
ლებს ხოლო მოწინა ვაშთ წარსლუბისა მიერ და დაწვებისა სრულსა მას ცხობებისა
მონაზონებისა და რასთა ვიწროსა ქნად საქმეთა მათ, რომელთათჳს ვსწარადეო
მამს უკვე ვარქმევიდგეს თანამოსწავლეთა მათ და მოძლეათა ზეგნათა კრ-

ბუნია და იქვე ხეხავს ცრებლოვად და აძულებად დაეცოდა მენ და ყოველი ღრესა საქმოდსა და სიტყვადსა ესებეს დაძირვად შეედა ამს ადგილსა ვაზროს თვისა ხელსა და ვაზროსი წიგნისა მისეა და შეესხეს სულსა, დაღაცათუ კაზირებასა არს საქმე ქუ, რამეთუ იგი მოუდრეველ იქნა მათა მამრად და წარვიდა, ხოლო მე დამოხმულ ვუმტე ათხანს შინა უფლებათა ხეხავს (რათა) ვაქცე ტეშაროტი) და კვლავ ამსიხუტეა, რამეთუ მან დამტევე, რომელი-ქუ არა დოტეგობდი მას და მისეა კვლავ მან მამტელტელოდსა საქმე, რომელი უწინარტე ეწინა არს სარწმუნო იგი, და იქნა, ვითარეა ეუბნისა ქრისტსა არად ვანკეუთა, არე ზუარსკთა ვითად აღზრდილი ვანყოფა, რომელი-იგი ფრად ვოდებდის, ვარსა არა თავს-ოფეე მყოფარ ვამ დაძირვებასა მას შინა ყოფა.

— ვაქცე წესსა მას მენაცოდსა, რომელი-იგი მენაცობოდურად ყოფიდა მას პირველ ნაშასა მისეცენ კვლავ და, რაგამს მას შინა წარვმართოს, მერმე დაბუტენ წინასა მას კრძასა ნაყისა ხევიად ქართსა და სეროსა, და რაგამს მყოფარ ვამ ვანცოდის სერო და აღფულებანი იგი ზუარსანი და სიტყვებანი ქართანი, მამან უკუანატრბო დაბუტენ და ნაყისა მმართველნი იგი აფიონნი კვლავ მისეცინან და კვლავ ვეროფე არს ბრბოლათა შინა, რამეთუ პირველ არს მეფარ და მერმე იქნის ამისთავ და კვლავ ამისთავ და მერმეა ვრბოთისა მოდის ქუ არს კოლი და ვეროფანი წესოვებასა, ხოლო ხუტნი ქუ ფრად უტეტი ამო ყოველიად ღრს იგი ქარეა ქნად, არამდე იქ უქსოვები არს ხუტე შორის დანი ქუ ყოველიად უმტოროსნი და იქნების ყოველიად უსაკებლეს, რამეთუ არს საბოვბისეცან, არამდე მანქანებისა მერ მესეცენი მღვდლობისა, არეა ღრბოთანი, არამდე მღვდოთანი არის სუდარანი და მეურნეობად, არე მატეფრად არავს უქესე ვაქსა, რომელსა არა ქმეჯლის ცნობა მებეხათა, არე მესუვესა წამლობა, ხოლო მღვდლობოდური და წამლობური, რომელი-იგი ყოველიად უფადესი და უხეველი არს, ქუ ხუტე მერ ფრად და უხეად ამეგბს, რომელსა არაია ეწრობის, არამდე უმბობლად მადის პტოვი იგი, ვრძას ემსა დავიქის და აღმოვეტის რომელი-ქუ ყოველიად დღეისა წიგნათა შეექმი თავით თხით და არა ღმრბობსა მერ და პრტე-ქყოფი არამტეხთა შთა, რომელია არა რაა აქენ ღრბის პტოვისა მას, ვარსა იფენ კვლითქეცა მისი, და მზავლეტის სიხელისა ღრბის ქეგმამლად მეგობარე არს, რომელსა ფრად ეწუარბინან სიტყვანი იგი საღბროთნი და ფრად დაეპოზიზინან უარქანი სულსადა, ხოლო უღრბის იგი ზუარობით სინ სუდარათა ზედა და აღმადღუნს წარმთა და არა ბქრს სუდარასა მისეან, არეა პრტეუტენ ღრბისა შთა ქეგმადობრბისეცან, არამდე პერეხენეა თვისა თვისა უმბინეს მათსა, რამეთუ კვლამდე მისეან ცნობა მისი მღვდულ არს.

ვარსა არა ქარეა იქნა დავი იგი და დიდებული მისილი, არამდე ვითარეა სხვისა ყოველსეე ზედა სსე და წეს კოლითა ეწნა ყოველიად, ვეროფე ამს საქმისა წესოვებასა ზედა, რამეთუ პირველ საღბროთთა წიგნთა იფენ უკოხევიად ვრსა ვამბობარეგმანებელი იგი მათი და არა უღრბის-რბისა პტოვი იგი, და მერმე აღეა კმეცა დოკობობისა და მერმე სუდარასა ზედა ხეუობისა და ქარელია სოვარსა ზედა ებსკობობობისა აქედა უფადსა, რომელსან არა მამტეტი პტოვი იგი, არეა მოტევი, არეა სევედა პტოვისა, არამდე პტოვისა მას მერ დეწედა იქნა.

წიგნები

5. რამეთუ ქმნარტად ღირსი იყო და საყვარელი ღმრთისა ნეტარი მამა, ნეტრი იოვანე, რომელმან-იგი მსჯესად აზრამხმს უცხოება აღირჩია და შერობით და სოვლანით ცხოვრება, და მისეა თავი თქნი მოჩილებას სულიერით მამათა, ვინაჲს მსჯესად მისს ქვეა აღიდა ღმერთმან და სახელოვან-ყო ყოვლითა საინო-ვითა და უფროს ყოვლისა სანატრელისა შვილისა მინიჭებითა, რომელ არს ნეტარი ვეფხე, რომლისა-იგი სხელი იდრე ეს არს საინოებათ მისთა სიმძლვლესა ვანთხ-ნებად, რომელი-იგი გამოხდა სამკულად სათესურსა ნეტვისა და მომამად წმინდასა მოციქულთა განანათლა ქართველთა ენა და ქვეყანა. რამეთუ, ვითარეა წამებენ მის მიერ თარგმნილთა წიგნთა შინა აღწერაღნი ასეფრწნი, ამის ღირსისა მოღვაწე-ობითა განსწავლულ იქნა ყოვლითა სობრინითა განმანათლებლად და შემსკომლად კლესიითა ნეტრთა, რომლისა-იგი სამუშავეთ მარებს შორიელთა და მძღობელთა, და თარგმნილთა მისთა წიგნთა სიტყობება, ვითარეა სიტყვ ოქროსთა ქამდელი, ობრის ყოველსა ქვეყანასა, არა ბოლო ქართლისსა, არამედ სამეგრეთოსსაჲსა, რამეთუ მაღაგარი და აბუკრია და სხუნიცა რაოდენნიმე წერილნი ქართლისაგან თარგმნა ბერძნულად.

7. ესე ნეტარი მამა ნეტრი იოვანე იყო სათესავით ქართველი, მშობლთა და პასიათგან დიდებულა და წარჩინებულა და სსინთა მთავართა შორის დავით ერ-პალატრისთა, შენე და ძბოენი და განთქმული წყობათა შინა, მაღალი და შენებრი პასიითა და ავბულეობითა კუამსათა და ბრძენი და ვაინორი ვინებითა და კვლისქმის-ყოფითა და საქმე შობითა ღმრთისათა და ყოვლითავე ყოვლისა საქმითა და ფრად საყვარელი და საყვარელი კთილადქმენებულისა დავით ერპალატრისა.

8. ბოლო ვინათგან ცეცხლი იგი ქრისტეს საყვარელსა იქნა მისს მსაფრად აღვებრა, ყოველივე დიდება ამის სოვლისა შეურაცხ-ყო და საყვედ შეურაცხა და მოწაცენი და სიმდიდრე და განსუტება, მვერლე და შიღნი თქნი და ნაღმენი და, რაოდენიცა-რას არს ამის სოვლანსა, სრულიად მოძულა და უგულვებელს-ყო და მერმე კვლად თავიცა თქნი სიტყვანებრ უფლისა, და აღილო ვეფხე მართა თქნთა სედა და ფარულად ყოველითგან სოვლთაჲს იქნება და იქნა ყოველითგან და შიღლია ღაყრასა დიდებულსა ობითა კლესიითაჲსა შვიდა.

9. ბოლო ვინათგან იქყო განცხადებად საქმეზან მისმან, ნეტართა მთი მამთა ღოცება ბოლო და საბერძნეთისა ქვეყნად მიმართა, რამეთუ ცდებოდა დიდ-პასს კაცობა, და ვარეთ მოსა უღებნოსასა მთიწია და მიმსტერსა ერისა შინა ვამთა არამცირებთა ჯოთისა მსაბერძნესა ღაყრლი ძბოენად თავი-იდე და სხუნი უნდონი მსაბერძნესი და შეურაცხნი სიმძაბლია აღსარებნა.

12. ბოლო შეგვიკობად რაოდენსაჲმე ვამბს, ვინათგან განთქმა სხელი მისი და პატრისა უფოდეს ბერძენნი და ქართველნი შეურნდა საქმე ესე და ამის ბრ-ისათჲს კვლად უცხოებასაჲს მიმართა რამეთუ აღილო ესე თქნი და რაოდენნიმე მოწაფენი და მოწამედს მოვიდა, ღაყრასა დიდისა ათამსესსა, და მენ შეწყნარა და იქნდა თავი თქნი ფარულად და ყოველითვე საქმეთა მოჩილებითა სიმძაბლითა და უბრძნულად იქნდა და დავით მარტულობისა შინა ირნი წელი ვინა უბრძნეს.

13. და მათ ვინა მზნ თუნი მისი თარნიე თქეს ქუეყანას მონხონ იქსა და, რამეთუ ამბოდა თუენქოთს, ვითარმედ უღუემსათა არს და ვინათუენ ფრთადი სიუარული აქუნდა მისს მამართ, მას მამართა და უღუემსათა მამათუდა და, ვინათუენ მუნ ვრს ბოვა, ფარულად გამოჩუდული და ესა, ვითარმედ მოაწმოდეს არს და თუენურ ცნობისა მუეყთასა იღუებლ მოაწმოდეს ბოვოდა და უკრთხეთა მზნა ზინხონისა უღუეთის თუენქოთს მადლი.

16. და მას ვინა იქსა განვეყობილესა სკლარიონისა და ქელითურისი ყოველი დიდურა და მუეჭნი და ფეოდალი შეწყუდულად იყუნეს ქალქისა მზნა დიდოთა ჭირთისა და იწროვითა. და ამას რაა მზნა იყუნეს ვანოზობეს, ვითარმედ მუეჭნი შეწყე დავით ერასტატისკან კიდე არიენ არს. და ვინათუენ ესა იყოველი სკლარიონისა დავებნეს, კაცისა წაღუენას არს ვეცობოდა, და დიდეს ზინხონისა მზნა იყუნეს, რამეთუ არცა ვნ იყო ვეყთარა კაცი, რამდელმანესე სრულყო ნებას ვულისა მისისა და ქსრეთ რაა იუწყოდეს ამს პარსისათს, ესას თუენქოთს და თარნიკოთს და ესეს, რამეთუ ღუენისა დიდეს თანხესსა არან, და მუეჭუდად სკესტოფორი, კაცი წარმხებული მათ ვინა მზნა მოაყარა პარსი ფეოდალისათა, წიგნებითა სამეფოთათა ღუენას წარმოადინეს და ვითარცა ბოვოდა, მისცა წიგნები თუთოუელად ვითარცა აქუნდა ბრძინება, ერთი - თანხის და ერთი - თარნიკ და ერთი - თუენეს და ესე პარს მოქუნეს, ვითა "უღმართა სკლარიონი ვაგუადეა და ქელითურისი ყოველი დიდურა იქ ვეფერებოთ სიწმოდესა იქუნეს, რათა თუენურ ყოვლისა მზნისა თუენა-თარნიე ბოვოდეს მუეყობისა ზუენისა", და სხუანი მრავალი ვერებნის და ქცხებითი ქურბეს სამეფოთა მათ წიგნითა მზნა.

17. ესე რაა ქსრეთ იქსა, ფრთადეს უღრობისა მოაყარდეს თანხეს და თუენეს და, უნდა თუ არა, მუეჭოდეს თარნიეს და იყუნეს ვერებნად მისს, რათა იღოდეს მუეყთა წინაშე ხოლო მას რაა ესა ვერებნას მათი, ფრთად შექუნეს და ვეცოდა, ვითარმედ: წმოდანი მამსო მე ცოდეთა ხეზითეს მისრულ ვარ ამს წმოდისა აფილოსა და მუეჭოდეს არს ხუნი მუეყთა წინაშე წარსლუა, რამეთუ მე ვიცო თუ რამდელსა პარსისათს მივბობენ, და, ვინათუენ დებრთმან ღრის-მუო და სხეს მონახონებნისა მუეყობეს მე ბერათუენ არცელი მუეყთა თანხეს მესასეთარი, არცელი სხუას ვის ქუეყანასა ზედა იქ ვეფერებოთ სიწმოდესა იქუნეს, დებრთის სიუარულითათს შემხვეტი და ხუ მაძულესო ამს პარსისათს, რამეთუ უადრო წიოდეს ამს სოფლისავე მფოთისა მოამცდებენ. და ივანი ვეფერებოდეს, ვითარმედ: "უადრო ამს ვინა ურს ვეწმეთ მუეყთა დიდეს რისხუას მოვაწვეთი სუენ ზედა და მონხეტრეს ამს ზედა", და ამს ცოდობისა ზედა ვარდაედა მუეჭული ერთი ხოლო უკრთახსტელ, უნდა თუ არა, ყოველი ბრალი მამსან თანხის და მამსან თუენეს ბოვოდეს და ძლით დარჩებუნეს წარსლუა.

18. ხოლო მასლი და კონსტანტი მას ვინა წუოდა ვინა იყუნეს და ყოველი ვასაგებელი ფეოდალსა ესესა და პარსიქონისა და ვითარცა აფიოდა თარნიეს სამეთოოდ, მუეჭუდად მუეყენა იყო პარსიქონისმან მუეყთა წინაშე და მუეჭნი და ფეოდალი სუადუდეს და სტეფით მოიკოთეს და ვუერდით დარბუს და უბრძანა ფეოდალმან მასლის და კონსტანტის და ფურყთა მუეჭოდეს და ფეოდალმან მოუგო, ვითარმედ: წმოდანი მამო, რაცა ამო იბოღოთ თანს ქქსა, დებრთმან მოაყარ სულსა მენსა!

19. და ქვეითარი რაა ვინს დახუდა თუენეს, მონავაზოებით მრავალურთა საქმეთათს ამბოდა და მან ყოველი სიღამლით შექუნესა და აღუოქეა, ვითა:

წმინდა მამო, ჩააცა მობრძანის მამობამ თქვენამ, თქვენს ბრძანებას, არ ვარდავქვე, ოდენ, დებრძან დაჯარმუხოს, შრომა თეს-ოდე და რომელთა სხოთა ვნებეს, წარვედ ერამალატის წინამუ და უჯული ჰირი ჩუნი იუწე და ვნეს დებრძან, რომელ იოტოთ იგი უღმრთო სკლარისი და ჩუენ ჰირისაგან გან-ვეარჩნეთ. ფრიად ვერსა დედოფალსა, ჩაათმეს ვანათვისუდედ და უთარ თ-ოთა მოდერეკლობას მისი, მოვეო ქარგი, ვითარმედ შე ჩუნთ ცოდვითათსი შე-მისე სანე ესე და უქვის უფალამ, რომელ სწორად სკედილისა მძიმე არს ესე საქმე ჩემ ზედა ვარსა ჩაა ვო, არა ვოცო წმინდას მუგობსა თქვენსა ურს ვერ ვქმნისი. და კუალად დედოფალმან და პარკამბონმან პრქვეს, ვითარმედ შენ ოდენ ამის ობოლთა კლი აღუქარ და, ჩააცა მარლი იოს, დებრძანს ჩუენგან იოტენ. და ქარგი წმინდის უფარებისა დამერეს ერამალატსა თნის და ქარგი იქნა მუგეთაგან და რომლითაცა სხოთა ერამალატსა წინამუ მოწის თორნიც.

20. ხოლო იმელა ჩაა იგი ერამალატმან, ფრიად ვანხარსა და ჩუენები მე-ფეთა მოითუდა, და უჯულივე საქმე თორნიც ვაყავდა, რომლისათესცა განზრახვა ვქმნეს, ჩაათა ლამქარნი წარმეზაგნეს საბერძნეთს, და სმასლარად თორნიც ვანძინეს ხოლო თორნიც ერამალატისა და თვისს ჩუენები მუგეთა წინამუ წარსესა და უჯული ნებას ერამალატისა იუწესა და მამან მისქენეს მუგეთა ზემონი ქუყანისი ს-ბერძნეთისანი ერამალატსა, ჩაათა თვისს სიცოცხლესა ჰქონდენ.

21. ხოლო თორნიც მოეწერეს 'ვაცია, რომელ დებრძან შევეჩვენეს, და ნუ-ჩარას ორველობ, და ოდეს დებრძანს წარვიძარათს, ყოველი წინადგეგონი ჩუენი დატყუენენ და უჯულივე ნატყუენავი მათი შენი იოს', რომლისათესცა მისეს ერამალატმან თორმეტე თანი მუგეთარი ჩვეული თორნიც და შეჩვენთა ქრისტე-სითა არტა სკლარისი და ვადრე სმარსეთამდე შოტად წარქცია და მერმე შოქცე და სიტყვისტარ მუგეთისას დატყუენსა ყოველი დიდებულნი საბერძნეთისანი და მინაგები მათი იყარ-ვი, და რომელიმე ლამქართა განუფი და რომელიმე თო დამძვარს ნატყუენავი დიდძალი ფრიად ოქროსა და ვეცხლი და სტავრია და სხუთა ქსეფითარნი და შურებქცა და მოკითხა ერამალატე და დიდად მოიმაგლა და იქნა და მუგეთავე წინამუ მოვიდა.

22. ხოლო ივანი დიდთა პატრიოთა მუგეთისი და მოწილედ მოკითხეს იქნა შუვე მათგანცა და გამოთხოვა და კუალად მააწმინდავე მოიქცე, ლაწრად დიდისა თანამსესსა. ხოლო მამანი სმარულთ მუგეთისეს და ამორს-უჯეს და მადლობეს დებრძანს, რომელმან კუალად მოაქცია მუგებოთ.

23. და ამისა შეგვეგომად ვანზრახეს მამათა ჩუენთა და იქვეს, ვითარმედ 'ესე ყოფას ჩუენი შეუძლებელ არს, კენი ვარა სახელოვანნი და ქართველნი მოვე-მაროებენ' და ესე გამოარჩის, ჩაათა თვისსუფლად თვის მონასტერი აღამქონ და ღათო უნდა საქმე ესე იოტეს, ვარსა ქართველთა განსუენებისათეს და უფროს ხოლო თორნიცს ამქენებისათეს თეს-ოდე ამისი კელ-ყოფდა და დებრძანს მომადლე მათა მოვეს აფეკლი მუგეთარი მუა მაწმინდისა და აღამქენს მონასტერი და ვულო-ანი წმინდას დებრძანსმობულისა სახელსა ზედა და წმინდას ოვანე ნაღლისმე-მულისასა ფრიადთა ოფლითა და ღუაწლითა და აფეკლი მრავალნი მონასტერნი და სადამდეგებულნი გარემოს დიდისა მონასტერისა ვადრე იმერად ზღუადმდე თვისთა საფასითა იყიდეს, რომელი-იგი მუგეთარი არან და სწიადელ და მომხვე-მელ ხელთარსა მონაზონთა საყოფლად.

24. და ვეროვე დამოისმასურთა მგვეთა, ვინათგან ქვეითანი მასტურქ მნი მასტურქს და დიდნი საქმნი უქმნეს, რომელნიცა აფილნი და სოფელნი სობორქს, ყოველი იქრობქეთთა დაბტკაცქს, რომელნი-იგი მრავალე არან და ძველ ფრიად ვითარე ამს ქვეითისა შეხვას.

25. ხოლო ვინათგან დიდი თორნიც წყობათა მინ აღზრდელ სოფრნი და სელაშქროთა საქმეთა, ამთი ქვეითათა პართათს უნებთა და მამაჲ უფერად და ვითარეა ვიქეთ, მამს იოყანე ყოფილნი და არა უნდა, რათამცა ამბოლა მას, რათათა არა მარეულს ვრძებთ მისი და ვითარე იყნეს მას ვამს კაცნი წარბ-წებულნი და ბატონსნი, შვიდიან და ეუბნებოდან მას ზემოქვეულთა ამთი პარ-თათს. მისნი ვითარე იბოლა იოყანე რამეთუ სიწარფობით იქს ამს, შვიმბა, ნუე-კუე ამს სხმსათს ზღვევთა რამდე სულიერნი შეძახვის ღირსსა მას და თქსიყა სულსა ამსთავსეა ჰქვეა მას მამამს იოყანე, ვითარმდე სუფარულთა მისი, ვხვადე რომელ მაღლითა დამოისმასთა ვროლად წარმართებულ სარ შექსათა მინა დამო-სათა და არა შეხვას, რათათა კრძალვისა ეზოთა ზღვევთა რამდე მოვარეკუა სულსა შინსა. იქ დაეკადე სოფლითათა მგვათ საქმეთა უნებთა და ამფრთავან სხვისა ნუეს ეუბნეს, ვარსა ვამბრულს ბუცქსა. ხოლო ბუცქსი იგი ქვეითანი კაცი იგი, რომელ პარსა მისსა მარდლითა სტყუათა არა გამოყოფოდა, არამდე ყოველივე სადამოთა და სულიერნი ქე რაჲ ქმს ღირსსა მას, შექსულად დაეკრდა ფერეთა თანს მისთა და კრძალით ეტყოდა, ვითარმდე: "და რად დაიდუქე აქამომდე და არა მამხილე წმადრ და დამართმებოლო მამსო?" ხოლო მამამს იოყანე აღაფერსა იგი და ჰქვეა "უფალის შეყრდენი, ვარსა იქ ხოლო კრძალქ" და მფრთავან მონასტრისა მისთა არდარავს ეუბნეს, ვარსა თუ უცხოთა ვნ მოვიდის და შეკრედი რამდე სტყუათა მოყარს მას და ქრეთ ქვეითარსა ამს სულიერნი ქობრძესა მინა აღზრდელნი დიდნი თქნი და დამოისმ მვიდა, და შექსარტად წამეს მამათა ჩვევთა მისთი, ვითარმდე: "ღმერთისმ შეყრდენი ცოფდანი მისნი და სუფერქს ქობრძესა ღირსო".

26. შეძვეომდე თორნიცს მოკვალესთა ვინიზრას ნეტარმან მამამან ჩვენმან იოყანე, რათათა აღიღოს ქე თქნი და რაგუენმბე მოწაფენი და ივლტოდის სსმთად, - რამეთუ პარველითარე უნდა შეღლინობთა და შვიოთ, ვარსა თავს-უფეა მქნ ვი-მამდე თორნიცს ამწუნებთათს და რათათა შუისინის სული მისი, - რამეთუ ამბოდა, ვითარმდე ქარაფელნი არამკრეფენი ხათქსანი და ერნი მყედრ არან მქნ და ამის პარსათს წარუდა ვიძრე ავიდრსამდე, რათათა მქრს მოყის ნეგი, კრძოთა სსმთ-ისათა მამავალი, და წარვიფეს მქნ და რომელი-იგი მას ვამს მოყარობდა ავიდრს, ღრად სუფარული იგი მამისა იოყანეთი, და მვეობრობისა მისისათს ვამოუცხადა მას გულისტყუათ თქნი ხოლო იგი წინააღიდეგა და, რათადნ შესაძლებელ იგი მის-ვან, ამროლებდა და ვითარ იბოლა მამსა იოყანე დამტკიცებელი თქსადე გვილს-სიტყუას ზედა ვამოუცხადა და ჰქვეა, ვითარმდე წმადრ მამსო, არა უხვეარ სარ მქნ, თუ რამამი სუფარული აქეს მგვეთა ღირსესისა შინსა და უკეთო ვადიტენთ დიდი პირთი მოწყენად არს სქნ ზედა მოწყენი მგვეთა და, ვითარეა პრძანს, ვერეა მქნ, და ვითარეა მოწყენა, უბრძანეს მგვეთს, რათათა სსმთისა წარაღიბნეს და ვითარეა ავიდრს დიდითა პარეთათა მოკარბნეს იყანი მგვეთა და დიად ამრალეს და ჰქვეს, ვითარმდე წმადრ მამსო, ჩვენ დიდი სუფარული გუქეს სიწმოდის თქუენისა და რაჲ არა ქე, რომელ ქრეთ ივლტოთ ჩვენგან და უცხოთა ქვეითისა წარბული?" მოვეო ნეტარმან იოყანე და ჰქვეა "დამოისმასურნი და თვომწერობელნი ჩვენო, გლხსეთ ქე ერისკაცი ვიფე

სოფელსა შინა მოვიდ და თანამდებნი ვუვლის მრავლისა, და შერებს, რათა უცხო-
მისა სამე წარვიდ და სული ჩემი ვაქებოწონ და გლახაკეთი ვაყოფებოდა და თუ
ყოთა მოქდა, არა უწყი, მოვიდა თვის ზემი თარხი და მისითა ვხითი დიდთა შევ-
ლითა შიავყარდი და ერსკრებასა და შერებას, რათა ამის ვოვლისებან თაქსოვლი
ეჭმნა და სულისა ჩემისა ზრუნვისა შეუდევ. მრავალთა ეამთა დიდთა სტყოთა
დაიმჭირეს და შერამ დიდთა ქრებისთა ძლით დააწმჭირეს მონასტრადვე შერევეს
და დიდთა მისითა ვაბურჯეს და ქარო ევლიად შოქვა თვისსვე მონასტრსა და
შემდევობად მკორფელსა ეამისა სიერისისა სენსა შიავყარდი და მრავალთა წელითა
ცხედარსა ზედა დაჯრდომილი მებებარე იყო და დრიადათა ტყეოლთა მოთმენდა და
მარადის მსაღვობდა ღმერთსა და ქარო შიავრულ იყო სენსა მას ზედა სასტყისა,
ყოთარცა საფესქსა დიდბაღსა და ყოთარცა პეტრესა და ნიქსა სამეფოსსა.

34. და ყოთარ ძალია ქვეითარი უღელურებასა თვისა, ევეტრებადა მამისა ევი-
მის, რათა შიავრულს ზრუნებას მონასტრისა, ხოლო იგი მოწმენბით ათვლებდა
მას, რათა შეუნდოს, რამეთუ უნდა შვიოთი ამის სოფლისა და არა თაქს-იღებდა
შვიოთისა შიავრდომად, ვარნა, ვნაითებან შეუბლებელ იყო მამისა მოხუცებულისა და
სენითებან ვანკაფელისა უჩქმბა, უნდა, თუ არა, მოწმულ ეჭმნა მას და ვადრე
ვარცყოდა შინა იყო, მოწმულებითა და პრძინებითა მისითა ვანკაფელსა საქყო
მონასტრისა, ყოთარცა იკონომოსი, და თენიერ მისისა პრძინებისა არანს იქმობდა.

38. ამისა შემდევობად სანატრულმან მამამან ჩუენმან ოცენე პარველითუ
მელისა მას საღვობისა შინა ვანკაფელმან, შესულენა და ღმერთისა მივიდა ვანმდირე
ბული ტყროთისა სათხოებათათა და ნებისყოფელი ღმერთისა.

45. ხოლო ჩუენ პარველსავე სიტყვასა მივიდეთ, რამეთუ ყოთარცა იგი
ზეთორე ვოქეთ, წარყენასა სამეფოთი შვილი თვისა ვეოებე მამამან ოცენე და
პარველად ქაროელი სწავლია ძქვასა და შერამ ბერძნულად ვანწავლია ვოვლითავე
სწავლულებითა სრულებით და სიერითობასე მადლი ღმერთისა იყო მის ზედა და
ღმერთისებან მიუცა ვუვლისმბს-ყოფია წეროლითა და სულისა წიგნისა მადლითა
დიდით, ყოთარცა უწყია ნეტარსა ოცენებ, მამისა მისა, ვამოცხადებოთა წიგნისა
ღმერთისმშობელისათა: რამეთუ ეამსა სიქმბეტისა მისისა, ვადრე ვრძადა იყო
სენითა მსაგროთა შეტრობილ იქმნა და სიკვდილსა მიებადა და იტყოდა ნეტარი
ოცენე, ყოთარმდე: სახოება წარყენარე ცხოვრებისა მისისა, რამეთუ ეცობებო
მექსა შინა სულითა აღმობლებსა ვნაითებან არცადა სიტყვასა დამოძილ იყო მას
თანა, არცა ენა და ყოთარ-იგი შემეოთებულ ვოვც, წარვედ ტადარსა წიგნისა
ღმერთისმშობელისა და დავყარდი ჩინამე ხატსა წიგნისა დევიდელისა და ცრუ-
ლითა მუჯრავლითა ევეტრებოდა უბრწევლსა მარადის ქაღველსა ღმერთისმშობელსა,
რათა შემწე ვერს და ვის ღმრებელსა და ვამცენ მდიდელსა, რათა მწარადე დე
მივიდეს და ანთარის ვარცესა და სიხლესა უფლისსა და ყოთარ-იგი შემეოთებულ
ვოვც და აღვისწარადეი ხოლად, თუ რა-ძი იქმნა, ვანვალი ვარი სენაქისა, სავ-იგი
დამებდა შრომარე და მუქსულად ვიწონე სული სოღნულებისა საყრდელი
რამეთუ იქმნა მიხევესა წიგნისა ღმერთისმშობელისა და ვთბილე ვეოებე, რამეთუ
მადლითა მისითა აღვემობლ იყო და ვედა ცხედარსა ზედა ვოვლითორი მრაველი და
უწმებლი.

46. და მრავალნი წიგნნი წარსენის ჩინამე დავით ეურასაღვლესა, რამდენ-
იგი ძიღნა რა, ყოთარცა იყო მოწმებუნი, სახარულითა დავითი და აღიღებდა
ღმერთსა და იტყოდა, ყოთარმდე: შადლი ღმერთსა, რამდენმან ჩუენთა ამით ეამთა

მხელი ოქრობითა გამოიხსნა, და ზედასზედა მოუწერნ, ჩათა თარგმნილეს და წარსკვნილეს და იგი სხატარელი შეესვენებულად თარგმნი და ჩათარგმნათ არა სკვნილეს გამოტყუებას თვისა თქმს, არამედ დღე და დამე ტრბოლს მის თაფლსა წყლისა სდებორობასა შეერბოდა, რომელსა მიერ დატყობი ენა ზეწი და ეკლესია, რამეთუ თარგმნა წყენი სდებორობა, რომელთა აღრიცხუა ქანდაცა შეუძლებელ არა, რომელთაგანნი ჩარდენილნი მოუტყუებენო, ჩათა მათ მიერ სხვათათვისა ვერცის ქრისტეს მოწმებუთა, რამეთუ არა თუ უღუემათა და მთარგმნადს ოდენ თარგმნა, ჩათამცა აღრიცხუენით თითოეულად, არამედ სამეფოსცა და ეზოსა და სხვათა ქვეყანათა ადგილად.

55. იქნა ოდესმე ვეუღლესი ფრთად და მარცხ და იწინი და ივლისი და აცხტობი უწერხად ვარდელი და ღრად მისჭირდა ქვეყანასა, ვადრედა ფურცელი სხვა და ვხანოთა ვაგმა და სეოდა და დიდსა ურვასა მისა აფხეს კაქნი არს მკარე მხმსტერი მხმსტერისა ჩუენსაა მისა ზედა, სდა-იგი შენ არს ეკლესია წმინდისა ელისა წინასწარმეტყველისა და ვითარ მოწინა დღესწარული წმინდისა ელიისი, პირველ დიდსა ვითარსა უბრძანა მამამს ოცენე შეიღეს თქმს ეუთვესე ვითარმედ: წაროყენეს მამა და წარეგვი ეკლესიას წმინდისა ელიისა და დამე ათვი და გამსწარეა აღსარული, და ოდეს ამს უბრძანებდა, მრავალნი მამნი შეკრებულ ოცენეს წინაშე მამისა ოცენესა და რვე ვანქრობისმსხედ უბრძანა, ვითა: ვამბო, სწამებნი უკუნა წაღუო, რამეთუ ვსაც დებრისა, რომელ არა შეუტყუო ათად, წარედეს და დამე ათეს და ვითარ მოწინა გამსწარევისა ვამ, შეკრბის წმინდა მამა ჩუენი ეუთვე და ვითარ იწეს ლოცუად, პირველ სხატრებსა წარკობესს ვამბინდა მკარე დროული ქრობისა ზედა და მსვე ვამს აღვიო ცო დრობლისა და ვადრე ვამს ზარებდამე შეკრბა წინა სამხელი და დათარი ვოღო ქადონა და ვითარცა მთლეს ქვ დებრისა ეკლესიისით მხადლობეს და ვითარცა გამსწარეა აღსარულეს და სწოდელი მთლეს წარმოვიდეს მისა და, რომელთა მისა აქნდა სწამებნი, მოღმსნებით მოამოვიდეს მხმსტრად, ბოლი რომელთა არა აქნდა, - მრობითა და ჭირითა და ქარეთ ომნივე მხადლობეს დებრისა და სუტარს მამისა ოცენეს.

108. იგი წმინდა მამა ჩუენი ეუთვი სხითა შეუდრო და კონებთა წრველ და მადამ და სულთა განათლებულ და წმინდა და ვეამათა მთლეს სდებორობა მისა სკვითა და მოღუენებათა და მსაკითა წესოთ და ოქროთ წამებთა წარღთათათა არანს დამტკიცენ ოყოთ თქმით, ვინა ოდენ და ეკლესიას დგომისა შენ, რამეთუ აგან იგი ოქროთ ქურობისა და ეკლესიას მოყრბინობს ეკლემქობითა, ვითარცა ხედა შეარეგული, და პირი და თუღნი მამნი აფხინა ქადონად მამარი შეუველ, ბოლი სენასა მისა მოღუენებათა მისთა აღრაცხეთა ვამცა ძალ-ვევა რომელნი-იგი დებრამს მბოლომს უწერს, რამეთუ ვოველნივე დარულად აღსარულე-ბოდეს მის მიერ ბოლი არს სწობლად მისა მამას და მამისა მის ზედა ვაქე მამამ და რომელიცა ვან სწობებსა გამობობს, მის თანა პობს მის მიერ აღსარულეზულად ვოღლად და შეწერულად ბოლი სწამად და ქაღწულესა შეუტყული და უბრწო დებრისა, ვითარცა ახველიონს დებრისასა და ცოთა მისა მოყესა, ბოლი თარგმანება წყნითა აქნდა ნამეტნაყად ვოველთა სწობებათა და ვერეზად და ვანმსათლებლად ნაფსაყუს ჩუენისა.

109. აღსარულნი წმინდამს მამამს ჩუენმს ეუთვი ათობსტერსა წელისა ვითა შედგომად მამისა თქმისა აღსარულეზობისა და მერმე ვდებრითა ზემო-

სწავლას მათ წიდათა შერთათა - ასევე ებრძობისათა და თუანე ვრცელს ძლათა - იქნა წინამძღურობისაგან, რამეთუ ხუცუდეს ღირსი იგი ბერძნი რამელ მისეხთა მრავალეფთა ზრუნეთათა დაქარწყოდა თარგმანებისაგან წიდათა წყ რალთათა და ქრეთ მოიკლდა და თესს სენასა დაუდა და წინამძღურობათ მათთა შეკვეთა ვიარვის, რომლისათჳს ეტეო მამსა იოანეს, თესსვე ნათესას, და თაჳდა წიგნთა საღმრთოთა თარგმანებას შეუდგა და ფრადნი წიგნნი თარგმნა, რომელთაგანნი ჩაიფინებო შენი გვქუტებთან.

10. ხოლო აქუნდა ზრუნვაჲცა დიდს ღვრისა და, ვიდრეღეს ეჩნეს, კოლიად განაგებდა, ხოლო უკუნიასქელ იქუც თვეუდობად და ამბოხებად და წინამძღუროთა ზედასწავა ევალებად და უძუტეს და უძუტეს აღორძინებოდა ამბოხება მათი, ვიდრეღეს საძულოად ადუდეს და აქუცეს კრებანი მუცესა შვიოსა მათსათჳს. ხოლო ენა რაა მუცესან, ვითარმედ დიდი ეფოვი არს განმეტელი მათი, აღუწოდა მას საძულოად, რაათა უოველი ჭეშმარიტი ძქარის მისეგან, რამეთუ დიდი სარწმუნოება და სიყუარული ჰქონდა მის მიძართ ღირებვის მისსათჳს.

11. და ვითარცა წარუდოდა წინამუ შუესა, შერანსა მასი უოველი და ნუგეშისისე და ტაბლას კოლი განუშდა და ლოცვას დაეცურა და მერმე წარუდა სანატრელსა და ქრისტეს ნებისყოფელისა თეოთანე ხუცისა, რომლის მიძართ დიდი სიყუარული აქუნდა მამსა ეფოვის, რამეთუ სიწმიოთაგან აჲს აღზრდილ იყო და უოვლითა სასწავლითა განმეტებულ იყო და იყო იგი მღვდელი სასწავი უფლისა და სწავლული ფრად და კვლავნებით შერალი წიგნთა საღმრთოთა, რომლისათჳს წამებდა მამა ეფოვი ვითარმედ: 'უფროსი ათბისეთსა ფრადქრისა უქრთან წიგნნი მონატრისანი მისა და ვარ', და ფრადთა ასევე და თუანე შერეუტეს, მრავალეფთა მას კითხავს სულეოდა მამა ხუცნი ამს უკუ წე ტარისა შერისა წარუდა და მოიკთხა იგი ტარლით და ლოცვას დაეცურა. ხოლო იგი მოხუცა და ცრემლით ჰქუა, ვითარმედ: 'ვა მე უმადურესა, რამეთუ არა რაოდეს ვიხილო შენ კრეილად, მ წმიდაი მამათ' და თუი მამაჲცა ეფოვი ეწამე ბოდა სიტყუათა მისთა, რომელი-იგი აქმსაჲცა და აღესრულა ორთავე წინამწარმეტყუელთა.

12. რამეთუ, ვითარცა ვიქუი, აღუდა დემონუმისოლი მამა ხუცნი ეფოვი საძულოად და ვითარცა ენა მუცესან მისეგან მისი, დიდითა ბრტყეთა მოიკთხა იგი და გამოკითხა საქმე ღვრისა. და ვიდრე დაურჯებამდე უოვლისა სურავისა მრავალნი ვანა ვარდაიჯეს და მოწინა დეესსწავლი წიგნისა თუანე ღმრთობმეტყუელისა და ვითარცა აქუნდა ხუცულებთა, დიდებულად ვარდაიჯდა და მრავალნი ვლასანი აღუქნა და მონახისთა მათ, რომელთა თანა იყო, კოლიად ნუგეშისისე და თუი თუიო თესთ მსახურსა და უოვლითა კოლითა აღუქნა და ამის შემდეგობად თაჳდმან პირი იქნა და მერმე ვანისეხთა შრომისაგან და ვითარცა აღუდა, მოქუენა ხეტი წიგნისა თუანე მსახურებლისა, რომელი შატყრისადა მოყვა ვასავეტელად, და უბრძანა მოწავესა, რაათა წარუდეს და უბრძანა, ვითარცა ვერ-არს შეკამბუა მისი და მერმე ბრქუა, ვითარმედ: 'ვითარ-იგი გვქმს ხუცნი, ნუგეშოდა ვრ ვაჯერო, შერალი არამედ დამოსქნ სავდარსა და შე თუი წარუდე'. ხოლო იგი ვადრთ იგი მღვდელყოფელი და მსკოენი, და მათ არა იყოდეს სიმევერე მისი და შრონებთა და ვითარ წარუდეს ხანი რაოდენიმე ბოვა ენბე ვლასაჲ, რომელი ორთოდა ქველისსაქმარსა, და დაეფა წიგნთა მამა ხუცნი, რაათამუა მისეჲ მას ქველისსაქმარი, ხოლო იგი აღუდა შემოსილი ბრძნებთა და მომხარია მისეგან

ველისაჲსა ხლი ვითრც დაჯდა მსკერძს მს სვედარმს, მეს ვამტყუა და იყო სიღბოლი და აქ-იქ ვაძიებოდა ვიწმინდის ფიქლი მწველა წინა და იგი და სანატრელი მამა ჩვენი და ვითრც ვარდამაყოფი, ფრადი ქრ ჴმ რმა მს ზედა, რამეთუ ვოველი მვენიერ იყნეს და ვოველი ტროვეს და ივლოვეს და მარე წარღეს მონსტრად, სადა-იგი სვეტუყო.

13. და ვითრ ესა კოტანტი მევეს, დიად ზეწუნსა და წარუღონს თვის ვინმე სკეთარი და მოკითხს იგი და ვეროვე მოქალაქეთა, დიდებულთა და მოვართა და მღვდელთა დიდი სარწმუნოება და სიყვარული აქნდა და ვოველი მოვიდოვეს და კრებულთა იღვბოვოვეს და ამბოზ-უყოვეს და წარვიდოვეს ქართველთათჳს ელა რა ვნ თქეს? რამეთუ ვოლავე ვანუშორებულ იყნეს ან-ველისთა მომადესა მს ვემა მისსა და ტყუითა ფრადითა ველოვეს სომღეს თესსა და ქარე ღოვესა მისა და მადლობასა ღმრთისსა ვარდაიკელსა სამეზს სანატრელი იგი და ღმრთამებოლი მამა ჩვენი ევთვე და ფრადი მწუხარება მოიწა ჩვეს ზედა, რომელნი დავადიო ტუბლსა მს და სწაველსა მამსა ჩვენსა ხლი იგი წარვიდა წინამე ღმრთისსა, საივლსა მს მოვიწადილებულს, ვოველი თანა წიფათა, რომელნი სკუქნითეან საინო-უფესი ეზმრთსა, და მოს არს ქარე-მისათჳს სულითა ჩვენთასა წინამე სამეზსა წიფთსა ხლი სავთისნნი იგი სწილნი მისნი აღმოიყენეს თესსეჲ მომსტრასა და დიდხესი სამომოსა ღუქუ-მისა, ტადრსა მისა წიფთსა თუთუ სათლსმტყუბლსა და, რომელნი სარწმუნო-ბა მოუკებონ, კრნებოსა მადლითა აღმოიქმნენ უხუცხო კანონებოთა მისთა წინამე ღმრთისსა.

14. აფხარელსა სამეზს სანატრელი მამა ჩვენი ევთვე თესს მძისა ათე-მეტსა, დეესა თრმისასა, იდიკთონსა აფრთმეტსა, წელითა დამსამთვან სიყლი-სათი კქესათს ზუთსოცდამათეკქესმეტსა წელსა, სავიდებულად მძისა და მისა და სულსა წიფთსა, რომლისა არს დიფესა და პეტე აქ და მარადს და უკნითი უკნისამე, ამნ.

თარგმანი ხუთის-მონასტრის

მეტაფრასული კრებულის შესავალი

ვინათეან უკრს მდიდარმს მს დიდებითა და უწარულქმან წყალობითა დმრთისს, მოკმებითა ვოვადამიფის ღმრთისმშობელისათა და მადლითა მოძღუ-რისა და ვამწარდელის ჩემსა ვითრც მოწამედელისათა, - რამეთუ ესა არს ქაქე-მა იფეს სხულისა მისთა მესმეგ მისა, რომელსაჲ ქსამღელითა ობონს ვოველი კრებისანი ქართველთანი, - დიდი პირუტყვისსმ ქე პირი ზეს და ევლიად მეცა უღირმან ამნ, ევე მრავალი მოწარედესა ამისეს და სიყვარულისათჳს ამთა წიფთსა და ვოველითა ქართველთა სათესესა დიდებულ მრუხეთა სულსა ზემისა და ტროლითა კოვდათ სემითა და მევეადრე საქესა უხუცხოესა ძალისა ჩემსსა, რი-მელ არს თარგმანება წიფთთა ბერძნულსათჳს ქართველად ამბოვსეჲ უხუცხოეთი თანამე, რათა ვაქეწო ვოველითა მიზეზი წიფთთა ამთა და თუ ვინა დიწკრესი, ანუ ვის მიერ და თუ რა და რა თარგმანესი შევლითა მიერ თარგმანთა.

უწინარეს უკრს ქრისტეს, მისა ღმრთისსა, ვორცოვლად ზეწუნდა მოსილესა, ვამთა მათ მისა პირველითა იგი წესი და მრძანება სამეუფოთა, მრძენთა მათ მიერ

ბუნება შეუღალ დაფუძელი ხოლო უმეტესად იულის ვისმე მიერ პრობლემა
კრისის მტაცად განქუბული და შერძალული რომელს-იგი აქუნდა პერმან
ზღვს და ქულისა, რათა ყოველივე მოაგანი, ყოველს შინს სოფელს გან-
ფირონი, წარდენ ყოველივე საქეთა და მხეაეთა შათა კაცის მიერ სამეფოსა,
ბორბთადა და კოლითა დაუღებულად და რათა რა წელნივე აღვიდინს
პრობლე, ანუ თუ წარსკვლენ წერილითა მათ და მუნ შეფისა მიერ და მოაგროთა და
ათორბეთა მათ მიერ ფილოსოფოსთა, ბუნთა ქალაქისათა, გამოძიებობის
თუთოებულად ყოველივე საქეთა შათა უკუთუ ვისმე აქნეს უსამართლოდ, ანუ თუ
ქრამის მოკლეს და მოკლეს განა თუ შერათა ვითათამე მოხატვის ვისმე იყარ-
ყვის და მოხატვის.

ქუ ყოველი რაა წულულად გამოიძინ, უკუთუ კოლი იულის კოლიადვის
სამთაგროდ თეს, უკუთუ კოლი არა მიუდის უკუთამსტელი სამეფელი ამს
იქმოდეს წარმართნი იგი ფრიადუა კოლიად, რათა ამს მიერ მხეგობით
განმეგობობის სოფელი ქვეუ წეთი ეგრის თუთი თავადიდა კრისათა და შეფეთა, რი-
მელ-ქუ შეფისა ბერძენისა უბრით უკუთუა, დადათუ არასრულად დაქრენ
ყოველსვე რას მომადლიათეს ნათქვამთა, და ქუ შეუღალ და წეთი მოაგან შეუღალ-
ბელ არს ამით უკუე წეთითა იქრებოდეს დუარბლეთა წმინდათა მოწამეთანი და
პალატად სამეფოდ შერბებოდა ყოველივე იგი სრული და ქვემართებასა საქმისა,
ხოლო რომელ-ქუ ბუნად იფენეს წამებანი წმინდათანი, აღიწერნეს ქრესტანდ; რა-
კამს-იგი დიდად შორება სამელ, აღმყოფებული ქრისტეს შინათა და სამწესათა
მისთა, და ეხებება დონესა განმანად მესნელისა მიერ ჩუენისა ძლეულესსა მს
თესისა და უკრარაა მოე, მამინ შეუღალ შეუღალ მათ უღმროთათა და მოაგროთა უმ-
ჯულთათა და აღვიგანა დეენულესათა ქრისტესათა ზედა ქოლენს სსტეკო, ვიძრენა
რომელნიმე მოსწეენან და რომელნიმე ღვთოვლულესათა ხოლო რომელნი-იგი
მოსწეეებოდეს სსტელისათა ქრისტესისა, მოაგან თათუთი წამებისა დაქრისა შეუღალ-
ბელ იგი, რათამცეა დაძრეს ქრისტესათა, კოლიად, რომელნი-იგი მომსათეს
ღვთოვლულ იფენეს შათათა შინა, მამცეა რაა აღიწერეს, თუ რაა იქმენის ქალაქთა
შინა? ვარის თუ მიუდის ვისმე კაცი ქრისტესან, უკუთუ ითოვის იფენ დაძალულათა
მათ შინა, და იგიცა მადით ვისმე და ღვთობნი, და აუწეს მს, რა-იგი მს ამბო-
დის, ვითარბედ მს რომელსამე ადვილსა იქამს ვისმე წმინდა; რომელ-ქუ ქმის რაა
მს ამბობთეს იფენ, რათა დაძრეს მოსაქსენებულად და არა სრულად განქარდეს
გამთაგან, დაქრის რაამე, ვითარცა ნაქმროთა ბატი გამოხსებული ხოლო ჭე-
მარობენი იგი და მოაგროთა მიერ აღიწერონი მობთენს პალატენს და სოფენენს სა-
მეფეობან, ვითარცა სსმბორე სტეკემან გამოიძინა, ქარეთ უკუე აღიწერნეს ბუნნი
იგი ცხორებანი წმინდათანი და უკუთამსტელ შეუღლებულათა მიერ განბრწენეს, რი-
მელსაცა-ამს ზედა ფრიად იმარბება ემსკო.

ხოლო არაგან ამოვა ქვეითარი კაცი, რომელსამცე აქუნდა მადლი და
სამბრანე ხულოთნი და დიდება და კლმწიფება კარგიელი, რათამცე გამოიჭენეს
იფენისა სავანბურთაგან სამეფეთათა და შეწყენეს იფენისა და შეფისმენეს და ქრისტე-
ნეთა კლესიისადა მიუცეს, ვიძრენ დღეთადმდე მასილი შეფისათა უკუთამსტელად
სამე შემეფობად ემბათ, გამოიძინა კაცი იგი საყურველი, სემგონს სანატრელი, რომელი
შემეგობლ იგი სიმბრანითა სავანბურთადა და კაცობრეთათა და აქუნდა მს კლმ-
წიფებადაცე ფრიადი პალატეს შინა, რამეთუ იგი ღვთობენი.

ამს სსსრკ-ში აღიწერა ქრისტესთვის ათობები ქვ წიგნი მცხეთაში და მისთვის კვლავითი სსსრკ-ისთვის ქსედილია ქვ მარჯალიტი რომ ღმერთსა ყოველი კვლავითი მს იყავი და მისი განათლებები და სწორება სსსრკ-ის სტრუქტურა

34733333
1955

ბოლო უკვეთი ვინე იტყობს თუ 'ვინაიდან ქოვენი სსსრკ-ის ათობები ქვ წიგნი მცხეთაში, რად არა თანამშენი წიგნი მისთვის წიგნი და ვიწრო' მე ვიწრო მუშაობი მიზეზი, - რამეთუ კვი რამის სიწმილია ბუნებათა მომხმარებელი არა, მს ბუნებ ბოლო და სანთავეთა არ სკადს, - რამეთუ უფრო სწორიათ არ სკადს და ამისთვის დამთავ უსარგებლო, რომელიც მე უღიბს ამს, თუფილეს, რვე სუცეს-მინაზისა, მოწილეს ვიწრო მოწილესა, რომელი არ დარს ვარ მოწილეს-წიგნებელ მისა, ათობები მისთვის ერთ ქვ გამოძლია უკვეთი გამსარესი დიქციონი, სხვათათვის კვლავ და უკვეთი არა, ამისთვის დიქციონი სსსრკ-ის გამოძლია, შექმნილობის კვლავ და სხვათათვის კვლავითი კორიკამს სხვათათვის თან დიქციონის დამხმარეს, რამეთუ ორანი ქვლინი მოიფილეს დარსკანად თუ არა მკარეს მისა ვინა მრავალი კვლავი იქმნებოდა ან დარსკანად, უკვეთი ვინე სწორად ამს, რადე ან მისთვის, სრულად დარსკანად და შექმნილობად და დიქციონი დიქციონი უკვეთი.

სსსრკ-ის ათობების სტრუქტურა

სრულსა და ერთსა

ქოვენი იყენ ამის ბუნათვის, ბოლო რვე, ვინე თუ თუ მის უღიბესსა სტრუქტურა მისთვის მოიწილეს ამისთვის, რამეთუ დიქციონის სტრუქტურა ყოველია მიზეზს მს ყოველსა და თანად ყოველს უწილეს, და ვითარცა სრულად და ვითარცა ერთად უღიბობს სრულ უკვე არა არა ბოლო, ვითარცა თქმნილი და თანად თქმნი თანა თქმნი მისა ქრისტესთვის განათლებული და ყოველ ყოველსა სრული, არამედ ვითარცა სწორი, ყოველივე სწორი აღმთავისა ყოველსა უმთავისა განსაზღვრებს, ბოლო თუ სრულსა მისისა და სსსრკ-ის სწორი გარდაღნილ არა და არცა ერთს რასაცაზე დიქციონს, ანუ გარდაღნილს, არამედ განსვენს თანად ყოველი სწორი და სწორი ყოველი მოუღებელია მის მიქციონს და დიქციონს მისთვის თქმნილსა თქმნი ბოლო კვლავ სრულ იქმნებს იგი, ვითარცა დიქციონის და მარჯის სრული და ვითარცა მოუღებელი ვითარცა ყოველი თანა მისთვის თქმნი წინათვე მისთვის და სწორად მოიქცევი ქრისტესთვის მის დიქციონისა და იგივეთა და სწორი სკადსა და მოუღებელია მიქციონს მის, რომელია სრული ყოველი სრულსა-ქმნებს და დიქციონს თქმნი სრულსა.

ბოლო ერთ, რამეთუ ყოველი მის ქრისტესთვის არა ერთს მის სწორად მოიქცევილსა და ყოველივე ერთს გამოუღებობს მიზეზ არა, რამეთუ არა არა არა მისთვის მოუღებელ ერთს, არამედ, ვითარცა ყოველი რიქვი ერთსა მისთვის და ერთ ირავსა და ათავსა იქმნებს და სსსრკ-ის ერთ და მისთვის და მათად - ერთ ვიწრო ყოველი და ყოველი ყოველი სწორად ერთსა მისთვის მოიღებენ და ყოველი იგი ერთ ყოველივე მისთვის არა და არა ერთ მისთვის

ვალთა ერთიანნი არს, ყოველთა მიზეზი იგი ერთი, არამედ პირველყოვლისა ერთსა და მრავალთა განსაზღვრებისა, რამეთუ არცა სადა არს სადმე სიმრავლე არამარტუ ბული ერთისა, არამედ მრავალნი იგი ნაწილებითა ერთი იქმნებთან ყოველად შემოკრებოთა და მრავალნი იგი შემოსუვეითა მინა ერთ არიან მათი თანამოკრძელებსა მს გუამსა მინა; და მრავალნი რიცხვითა, ვინა ძალითა არიან სხითა; და მრავალნი სხითა ერთ არიან ხატესითა; და მრავალნი წინაგანმავლობითა ერთ არიან დანამითა და არა ჩინა არს არსიანნი, რომელი არს სადმე მოიღეს ერთსა ყოველთა მიმართ ერთობითა ყოველსადაც და ყოველად ყოველთა წინაიდგომითა და ერთობითა წინს შემოკრებითა. და თუნორი ერთისა ვერ არს სიმრავლე ბული თუნორ სიმრავლისა არს ერთი, ვითარ-იგი ერთობა უპირატეს არს პირველ ყოვლისა რიცხუსა განმრავლებულისა და უკეთეს ყინმე ყოვლისა ყოველთა შემოკრებულესა დადგეს, ყოველივე იყოს ყოველად ერთ.

მის თანა ქვეა სიტყვარ იყავ, ვითარმედ თითოეულისა ყოვლისა პირველ-მოკრებული სხე შეერთებად იქებებს შეერთებულთა და ყოველთა შემნადიებელ არს ერთი და უკეთეს მისში ერთი, არცა ყოველთა, არცა ნაწილი, არცა სხვა რამედ არსიანნი იყოს, რამეთუ ყოველსავე თავსა შორის თვისს ერთსახეობითა მი-ულადეს ერთი და წინამოუღეს ამისთვის უკვე დამოარსებებულებსა ყოველსა დამოარსებებულისა, ვითარცა ყოველთა მიზეზსა, უვალთმ სხელის-დებოთა ერთობისადაც და ერთ არს დამართი მამა და ერთ უფალი იქუ ქრისტე და ერთ იგი სული წმიდა ზემთა გარდამატებულითა მათ ყოვლისა დამოარსებისა ერთობისა განყოფილებითა, რომლისა შორის ყოველი ერთობითად შემოკრებულ არს და უფროსად შეერთებულ არს და პირველითგან არს იგი ზემთა არსებისა, ვინადაც მის შორის ყოველივე სამართლად აღმოუცებებს და დათუნებებს, რომლისაგან და რომლისა მიერ და რომლისათვის და რომლისა შორის და რომლისა მიმართ ყოველივე არს და განწესებულ არს და ჰერეს და იძრობებს და აღიქმებს და მოიქცეობს და არსადაც მხოთ არსიანნი რამედ რომელი არა ერთსა შორის არს, ერთსა მის რომლისა ყოველი დამოარსებება ზემთა არსებისა სხელ-იღებს და არს, ვითარ-იგი არს და მის შორის სრულ იქმნების და ცხოველ არს ყოველივე ვინადაცა სემარ არს სუნ-დაცა, რათა მრავლობისაგან ერთობად მოქცეულნი ძალითა საღმრთოსა მის ერთობისადაც ერთობითად უვალთმდეთ ყოვლადსა მის და ერთსა დამოარსებებსა, ერთსა მიზეზსა ყოველთა, რომელი-იგი პირველ ყოვლისა ერთსა და მრავლისა, და ერთობითა და ყოვლისა, და საზღვრებსა და უსაზღვრობისა, და დამსარულისა და დარქ-რულეებულობისა განსაზღვრებს ყოველთა და ყოველად ყოველითერთ და თინად პირველ ყოველთა და ზემთა ყოველთა ერთობითად მიზეზ არს და იგი მის ერთ-ყოფისა; ზემთა არს და თვი მის ერთ-ყოფისა; განსაზღვრებს, ვინადაცან არს-ლითა ერთი არსთა შორის ერთიანებედ არს, ბოლო რიცხუ არსებისა მიმდებელ არს.

ბოლო ზემთა არსებისა იგი ერთი არსებობისა მსაცა ერთსა და ყოველთა რიცხვითა განსაზღვრებს, და იგი არს ერთისა მსაცა რიცხუსა და ყოველთა არსთა დანამად და მიზეზ და რიცხუ და წეს ვინადაცა ერთობად და სამებად ჩინა ივალთმ-ბოდის ზემთა ყოველთა დამოარსებება, არა სუნებური არს, არცა სხვათა რამედ არსთა შგავსად ცნობილი ერთობა ვინა სიმობა მისა, არამედ რათა ზემთამყოფებულსა მის და დამოარსებებულსა ქმნარატებითა ვაქებდეთ, ამისთვის სამებად და ერთობით თქებოთა დამოარს სხელთათა ზემთა სხელისისა მის სხელ-ქაღვში არსთა შორის უშემოთავისა არსებობისა, ბოლო არცა ერთი არს ერთობა, არცა სიმობა, არცა

რაც, არც ბრველობა, არც მშობლობა, არც სხვა რაიმე არსიანობა, ანუ ცნობილი არსიანობის რაღაცენაშუ, რომელმანაც უძლი კანცხადება ზემოა უკლას ვარებასა და სიტყვასა მას დაფარულებას ზემოა უკვლას სიტყვასა და ვარებათა ზემოარსებით ზემოაზოფისა ზემოაღმართებისა, არამედ შეუკლას მისა დაქვედრებულ არს.

და ვრცელა თუ მას სხვაერებას სიტყვას, ვითარ-იგი შეუკლას, ვრცელ შეუკლასეთ მისა, არამედ სერყელთა მოკონებად რაიმე, ანუ თქუმად ვა-მოთქუქმულას მის ზემებასათუ წადიერნი უსტარობქმას ამას სხვლთას ვანუკო-ნებით მას უსარტყსად და ათოცა ვითარზე ვრცელს უქმნებით დროსმეტყველთა თანა, ზოლი საქმეთა ჭემსარტყებისაგან ქუე დაქმებით, ვინაიცა თუი დროსმეტყველთა იგი უკოთქმულსავე მას აღმადლობას უფროს პტყეს-სტყენ, ვითარცა ვან-მსარტყელს სტყობას მისთანათა მათ ვინათაქათათაგან და მადონებულს ყოველ-თავე მისთან სტმართათა ცნობათა, რომელთას ზემოაღმარტყებულ არს უზემოაქთ იგი ყოველსავე სხვლთას და ყოველს სიტყვას და ცნობისა და ქრეთ უკლას-სტყულ ყოველთერისა მას თაყადსა შეკრთებენ, რათენ ოდენ შეხამებულ არს სტყ-ვარ შეკრთება მისი.

ქრეთ ზუამ ზუენ საყნარნი ქუე დროთას სხვლნი შემოკრთებით და, რათენ მასწადომელ იყო ვანქმსარტყით, არა ზოლი ამათას ზემამრტყით ცნო-მისაგან ნაკოლდუნად, რამეთუ ქუე ჭემსარტყებით ანკლოზთაიცა თქუან, არცა თუი მას ანკლოზთა ოდენ ვალობისასა უდარესად, რომელთა-იგი უკლასასტყელისაიცა რაიმე ვალობას ვრცელს მოქმენ არან უსარტყენი ზენთა დროსმეტყველთანი, არცა თუი მათ დროსმეტყველთას ოდენ, არცა თუი მათ მოლდუნათას, ვინა სტყულს მათსა შეუკობლთას ოდენ, არამედ თუი ზუენ თანაზობისათაიცა უკონესად და უკლასასტყელსაგ, ვინაიცა უკვლო მართლმეტყველთას აქეს თქუებლთა ამით და, რათენ შემოკესი ზუენ, ნამდვილ შეხებულ რაიმე ვართ ზუენ ვინებთათა დროის სხვლთას სტყუათა თარგმანებსა, ყოველთა ვითლთა მისუნესად შეარსებუ-ბოდედ საქმე ქუე რომელი-იგი მოკუნამქმეს პრველად თუი მას თქუმასა და ამისა შემდგომად ვითლად თქუმასა და რაიცა-რას ზუენგან დაკლდებულ არს აქ-სადმართათა მათ სხვლთაგანი, ამით თანა ვინადელი სტყუათა, იგიცა ამისვე ქვეითა-რისა ველისქმს-ყოფის მოქმენ არს წქმსადენ ზემოთქმულთა ამით თარგმანე-სათასა.

ზოლი უკვლო არა მართლმეტყველობა, ანუ უსრულობა რაიმე აქეს სტყუათა ამით და შეუკობლ ვართ ჭემსარტყისა ანუ ყოველსაგანვე, ანუ ვრ-ძობის რაღაცენაშუ, შერის სადმე კაცობოუარებას არს ვანმართებას უნებლოთ უბე-ცრისა და მოკემად სტყუათა მოქმენსა სწავლისასა და შეწყ-ყოფად ჭემებულსა ძარბას ვერ კმასოუფელისასა და ვერნებად არამუნებულსა სხვლდებისასა, და რომელსაშუ თაყით თქლით და რომელსაშუ სხვათა მურ მოპოქმებად და ყოველსავე სხვი-ვისა მურ მიღებად და ზუენდა მამართ მოწყნებად, ვინაიცა სუ დაბურენი ქველს-მოქმელებად კაცისა შეგობრისა შერის, რამეთუ ზუდა, ვითარ-ქუე ზუენცა მოკე-მულენი იგი ზუენდა მადელთადათრობითუნი სტყუაუნი არცა ერთი რას თავით ოდენ ზუენთა მისა შეუკლასათა.

არამედ უსტყოდ და მურწყელად ვარდამოკვცხეს და ვარდამოკვცხე თქუენცა და სხვათა წმადათა და დროსთა კაცთა, რათენისა-რას ზუენცა ქუ ვართ სტყუად და რომელთა მტყუელნიცა და მმუნებლნი არართთ უსამართლოებენ ვა-

რეგან წესთა თაყუბულთა, ამთავნა არაჩა და ედუფარაჲს, ვარსა თუ საძმე გულის-
მის-ყოფისა, ანუ თარგმანებსა მისთა ზედა მოუხელურებულ ვეფხეთ, არამედ ქვენი
ვითარცა დებრისა საყურადღ-უნანს, ქარეთი ამერობებოდედ და იქქამბოდე და ქე
იყავს ზუნს მიერ საცნაურთა მათ დებრის სახელეზთა დასასრულა.

34736728
3082070223

პროქლე დიადონისი

ერთობა და სიმრავლისათჳს

ყოველი სიმრავლე ეზარებოს ჩათავე ერთსა, ხოლო თუ არ ეზარებოს,
არცა ყოველი ერთ იყოს, არცა თითოეული მრავლითა, რომელთაცან სიმრავლე
არამედ იყოს თითოეულიცა მათი მრავალ და ქსე ვიდრე უსაზღვრობამდე და თ-
თოეულთა ამით უსაზღვრობათა იყოს კვლად სიმრავლე უსაზღვროთა, არცა
ერთსა არ თანმზარებელი, არცა თქვისსა საყოფილისადმი და არცა თქს მობის თ-
თოეულისადმი, ვინა ყოვლად ყოვლითერი იყოს უსაზღვრო, რამეთუ თითოეული
რომელიცა შეიძენს, ანუ ერთი იყოს, ანუ არა ერთი, და თუ არა ერთი, ანუ მრავალ,
ანუ არაჩა ხოლო თუ და თითოეული არაჩა და არაჩათაცან არაჩა და კვლად
უკეთუ თითოეული მრავალ იყოს, უსაზღვრობითი უსაზღვრო თითოეული, არამედ
ქსე შეუძლებელ, რამეთუ არ ცდებს რაადე მყოფთა უსაზღვრობითი უსაზღვროთა,
რამეთუ უსაზღვრობისა არა რაა უფროსს არს, ხოლო ყოვლიბისა მობის თ-
თოეულისა უფრო, და არცა არაჩაობისაცან რაა შესაძლებელ არს წარმოფეტად,
ვინა ყოველი სიმრავლე ეზარებოს ჩათავე ერთსა.

არათა მიზეზისათჳს

ყოველინი მყოფთა იწარმოებთან ერთის მიზეზისად, პირველისა, რამეთუ
ანუ არა რომლისაა არს მიზეზნი მყოფთასა, ანუ მრავლითე იყვნენ მიზეზნი და ვა-
საზღვრებულ ყოველინი, ანუ ვიდრე უსაზღვრობამდე იყოს აღსავალი და სხუთა
სხესა მიზეზ და არადა დაუცქრის ვუპოებნით მყოფობისა მიზეზისა ხოლო
თუ არ იყოს მყოფთა მიზეზნი, არენა იყოს წესი პირველთა და შემდგომთა, და
მასრულებულთა და ესარულებადთა, და მამკობთა და მკობილთა, და მშობულთა და
შობადთა, და მქმნელთა და ქმნადთა, და არცა კვლოცხება და ზედმჩენება რა-
თავე მყოფთაცანისა, რამეთუ უკეთუ ცნობა მიზეზთა საქმე და აღსასრული არს
ზედმჩენებულისა და კვლოცხებისა, და მამონდა ვრცეუ ზედმჩენად კვლოც-
ხასა, რაგანს მიზეზნი ვეცხეთ მყოფთანი და კვლად, უკეთუ მრავლითე მივიღან
მიზეზნი, იგივე იყვნენ პირველცა და შემდეგმ ერთმანერობისადმი და უძლიერეს და
უფლებერეს, რამეთუ ყოველი წარმომჩენელი უძვიბეს წარმოჩენილისა მენებთა,
რამეთუ არაჩათ ვახვიოფან ერთმანერობისაცან, ანუ უპრავლეზთა, ანუ უძვირესთა
სამუადლთა მიერ ეზარებოდის და ქებოდის მიზეზთანი თქსა მიზეზსა და წარმო-
ჩენელსა, და რამეთუ სამუადლთაყ ყოველთა უძვიბეს იყოს, რომელთადა მიზეზცა
არს და, რაზომცა უპრავლე იყვნენ სამუადლი, ცხობიდა უფროსს და უძლიერეს
მიზეზნი.

ხოლო თუ ვიდრე უსაზღვრობამდე იყოს აღსავალი მიზეზისა და სხუთა
სხესა მიერ იყოს მარადის მიზეზ, კვლად არრობლისა იყოს ზედმჩენებულესა და
კვლოცხება, რამეთუ უსაზღვროთა არრობელთა იყოს ცნობა, ხოლო თუ მიზეზნი

ყოცნებოდან, არცა შეწყვიტოს იუბ კვლითებასა და ზედმეცნიერებასა და უაქოუ
ჯერ-ასს, ჩაათა იუბ მიზეზი მყოფთა და განსაზღვრებულ და გარყოფილ არან
მიზეზსა მიზეზობათგან და არა ვიდრე ესაზღვრობამდე იუბ აღსავალი მყოფთა,
იუბ ვიდრეზე პირველი მიზეზი მყოფთა, რომლისა გამო, ვითარ ძირისგან, იქარ
მიზეზოდან თითოეული, და რომელნიმე იყვნენ უმბლობელეს მისსა, ხოლო რომელ
ნიმე უმბობელეს, ვინაა აღმობინა, ვითარმედ ერთ არა მიზეზი პირველი ამისთვის
რომელ ყოველი სიმბავე შეწყვიტად წარმოადგა პირველსა.

არათა დასამბობისთვის

ყოველთა მყოფთა დასამბი და მიზეზი უბრატესი ცოლობისა არა, ვინაა,
უაქოუ ერთისა მიზეზისა მიერ იწარმოებისა მყოფნი, ამის უაქუ მიზეზისა არა
ყოფილად კამ თქვამს, არა უბეობეს ცოლობისა, ხოლო უაქოუ უბეობეს ცო-
ლობისა, რაა უაქუ წარმოვლის რამბზე პირველსა მისგან მიზეზისა მყოფთადმ,
არა არა? და თუ არა, იუბ უაქუ, რამეთუ არა დაუცავთ მის წესსა მიზეზისა,
რამეთუ სათანადო არა, ჩაათა წარმოვლიდეს რამე მიზეზისგან მიზეზობათგან და
უფროს ხოლო მის უბრატესისგან, რომლისადმი ყოველი იტყოდ არა და რომ-
ლისა მიერ იარსებნ თითოეული მყოფთა, ხოლო თუ არა თანმარსებნ მის
მყოფთადმ, ვითარდა ცოლობისა, იუბ ვიდრეზე უბეობეს ცოლობისა შირის
მყოფთისა წარმოვლელი პირველსა მიზეზისგან, რამეთუ უბეობესი ცოლობისა
და უბეობასი არ თანმსიყმ თეს გამო მიზეზობათა უდარეს ცოლობისა რათუ
შეწყვიტათა თესგამათადმ, მერა რამეთუ იუ უბეობესი ცოლობისა? ვინადა თუ
მის უბეობესობისა უბეცესისა ცოლობისა ვიტყ თანმობეცელი და შირატებელი,
რომლისათესეა არა თუ უბეობეს თესე არა ცოლობისა ცოლობისა, უაქანას-
ნელ უაქუ და შეწყვიტ ცოლობისა არა ცოლობისა, ხოლო თუ მყოფნი ყოველნი
ცოლობისა არან მტერეუ და წადერ, ვითარ იუბ ამის მიზეზისა სხუა რათუ
უბრატესი? რამეთუ უაქოუ იწადებ მის რაა უფრო ცრეფობის ცოლობისა?
ხოლო თუ არ ცრეფობის, ვითარ ყოველთა მიზეზსა არ ცრეფის წარმოქმელი მის-
გან? ხოლო თუ ცოლობისა არა, რომლისადმი ყოველნი მყოფნი იტყოდ არან
იუბ დასამბი და მიზეზი უბრატესი ყოველთა ცოლობისა.

მიზეზი, მიზეზობანი, უმიზეზობა

ყოველი თანმარტული ზარტელეს უდარეს არა და ყოველი თანმარტული
უზარტელესა, რამეთუ ყოველი თანმარტული პირველ თანმარტულსა ქარელეს
არა, სრულ იქმნეს ვიდრეზე თანმარტობათა, უდარეს ვინადა ზარტობათა, რომლისა
მიერ სრულ იქმნებნ, ხოლო თუ იუ ქარელ ზარტობათა მისთა იქმნეს სრულ,
სამნი, ვითარმედ უდარეს მისსა არა, ხოლო თანმარტული ერთსა რომლისადმ
არა და არა ყოველთა წარმოვობილ და რომელსა რაა სადუ ერთისათეს ზედეს მის
ყოფილად უდარესი მყოფობისა ყოველთა პირველსა მიმართ და რამეთუ რომელნიმე
ყოველთა მიზეზისადმი უბეობესეს, ხოლო რომელნიმე დამე და უბრატესე, თესებელ-
რეს ვიდრეზე და ესრეველებს თანმარტობათა თანმარტებელთა, ხოლო თანმარ-
ტული თანმარტობათა, ვითარ-რაა შემოკლებით იუბ სამნი, არა უაქუ ერთ
პირველი მრავალთა, ხოლო თანმარტული შირის მრავალთს ქრამად ერთ და არ
ერთ, ხოლო თანმარტულების არა ერთ და ერთ ერთამად.

მშვენიერება და უმშვენიერესობა

ყოველი გზა არსებით მშვენიერებას მიერ სრულ იქნება შემოქმედით ბრველიადე მიმართ, ხოლო თუ წარმომარტულები ბრველ უმშვენიერესობას მშვენიერება წარმოაქვს, ვინა მშვენიერება წარმომარტულებთან წარმოაქვს წარმომარტულებთან, რამეთუ მშვენიერება მშვენიერების მიერ იქნება მშვენიერება და არა უმშვენიერების მიერ. ვინა გზა არსებით შორის უდარტულებთან შიშობისა დაცეს მშვენიერებას შიშობისა შიშობის მიმართ და ვითარ არს იგი ბრველ ქე სხვეა წარმოაქვს შემოქმედობას, ვინა მშვენიერებას მიერ აქუს მს მშვენიერებას.

სხველიადა და უსხველიადა

ყოველი სხველი ბუნებით ვინადა არს, ხოლო ყოველი უსხველიადა ვინა, არამედ სხველი ბუნებით უსხველიადა იქნება უმშვენიერესად სხველიადა შიშობისადა, რამეთუ იგი მს მსხველიადა, იქს, და სხველიადა უსხველიადა მსხველიადა შიშობისადა.

ხოლო სხველი, ვითარ სხველი, შიშობად იდენ განწარმედებადა არს და ვინადა და ყოველიადა განწარმედებადა ვინადა უსხველიადა, არამედ უსხველიადა ვინადა არს, რამეთუ ვინა უსხველიადა განწარმედებადა უსხველიადა და არც სხველ მშვენიერებადა მარტუთი და მსხველიადა, რამეთუ არს არს მსხველი შემოქმედებით და თუ არს, უსხველიადა არს, ვინადა სხველი, ვითარცა სხველი, მოქმედებადა ვინადა უსხველი, შიშობად განწარმედებადა იდენ და ვინადა წინამდებარე.

ვინადა ყოველიადა მსხველიადა აქუს ძალი შემოქმედებით, ხოლო სხველი არს ვითარ სხველი მოქმედებადა, არამედ მს შორის შემოქმედებისა ძალისა მიერ, ვინადა უსხველიადა და უსხველი სხველი თეს შორის მსხველიადა უსხველიადა იქს, იმქმედების რაა, ვინადა უსხველიადა ვინადა იზარტებადა, იქნება რაა სხველიადა შორის, რამეთუ მსხველიადა სხველიადა და მარტუთ განწარმედებისა და განწარმედებისა შიშობისა ბუნებისადა განწარმედებით და განწარმედებით არსებით თესთან.

არსებისადა სხველიადა

ყოველი უსხველიადა თესთანადა უსხველიადა არს და თესთანადა მსხველიადა ვინადა ვინადადა ეზარტებადა, ხოლო თუ განწარმედებადა, მოქმედებადა თესთანადა მსხველიადა განწარმედებადა მსხველიადა, ვითარცადა არც არსებადა და თუ ვინადა, არს მსხველიადა თესთანადა, ხოლო თუ უსხველიადა, იქს განწარმედებადა მსხველიადა, ვითარ სხველ სხველიადა, ვინადა ყოველი შემოქმედებადა უსხველიადა განწარმედებადადა იზარტებადა, იზარტებადა რაა სხველიადა.

სხველი, მსხველი და წყაროა ცხოველობისა

ყოველი სხველი ცხოველობადა არს და ცხოველი, რამეთუ სადაცა წარმოადეს სხველი, ქე ცხოველი იქნებადა სხველიადა და დაცული სხველიადა მსხველიადა შიშობისადა უსხველიადა იქნებადა, რამეთუ არს სხველიადა მიერ ცხოველობადა, არს სხველიადა რაადა და არს სხველიადა მიერ, არამედ შიშობად სხველიადა მიერ შემოქმედებადა არს, რამეთუ ყოველი მსხველიადა თესთანადა შიშობებადადა არს თესთანადა თესთანადა მსხველიადა არს თესთანადა რაადა, ხოლო რამეთუ არც ვინადა მსხველიადა არს თესთანადა, არს

ნა იზარბ და არც თბ მძღეს ხლი სული იზარბეს მძენ, რბმლბდეს
წარმბდებლ არ და სულიწად იქებს შრბრბული სულიბ, ხლი თუ
სბუღბბბბ მბქს სულიწბ, მუ სბუღბბბბ იბ, მუ სბუღბბ შბლბდ
მუ წრბმბდ სბუღბბბ და სბუღბბბ, ხლი თუ სბუღბ შბლბდ და არ
სბუღბბბ იბ სბუღბბბბბ მბ და არბბა უწბბბ თბ თბბბ და მბ
უწბბბბბბ თბბბ რბბუ სბუღბბბბ არ სბბბ და უწბბბ ბბბბბბ
სბუღბბბბბ თბბბ, ხლი თუ მბ შრბ რბბ არ სბუღბბბ, არ ჰბბბ
ბბბ შბბბბბბბ ბბბ სბბბბ, რბბუ შრბრბული სბუღბბბბბ
სბუღბბ არ და არ სბუღბბბ შბლბდ, რბბუ შბლბბ სბუღბბბბ
ბბბბ და უბრბბული სბუღბბბბ არ, ხლი შბბბბბბ მბბა წრბმბდ
სბუღბბბბ და სბუღბბ, ხლი სული არ არ ბბბბბ და უბრბბული
სბუღბბბბ, ბბბა წრბმბდ სბუღბბბ იბ და სბუღბბბბ - სული

ბბბბბბბბ

ბბბბ ბბბბბბბ

წბბბბბბ ბბბბბბ და ბბბბ და სული სბუღბბბბ, მბბ თბბბბბ-
სბუღბბბბბ ბბბბბბ სბუღბბ, ბბბბბბ სბუღბბბ ბბბბბბბბ და ბბბბბბბ
სბუღბბ ბბბბბბბბბბბ, ბბბბბ ბბბბბბბ ბბბბბბბ, ბბბბბ ბბბბბბბ
და სბუღბბბბბბბბბ სბუღბბბბ ბბბბბბბ და ბბბბბბ სბუღბბ ბბბბბ
სბუღბბბ ბბბბბბ სბუღბბ ბბბ ბბბბბბბბბ და ბბბბბბბ ბბბბბ
ბბბბბბბ, ბბბბბბბ, ბბბბბბბ, ბბბბბბბ ბბბბბბ და ბბბბბბბბ და
ბბბბბბბ სბუღბბბ ბბბბბბ და ბბბბბბ სბუღბბ ბბბბბბბბბბბ და ბბბ-
ბბბბბ ბბბბბბბ ბ, ბბბბ ბბბბბბბ ბბ ბბბბბ ბბბბბბ, სბუღბბ
ბბბბ, ბბბბბ ბბბბბბბ ბბბბბბ სბუღბბ ბბბ ბბბბბ ბბბბბბბბ
ბბბბბბბბბბბ ბბბბბბ სბუღბბბბ ბბბბ ბბბბბბ და ბბბბ-
ბბბბბბბ ბბბბ ბბბბ ბბბბბბბბბბბბ, სბუღბბბბბბ სული
სბუღბბბბ და სული ბბბბბბ სბუღბბბბ და ბბბბბბ ბბბბბბბბბბ
ბბბბ სბუღბბბბ.

ბბ ბბბბბბ ბბბბბბ, ბბბბ და ბბბ, რბბბბბ ბბბბბბბბ
სბუღბბბ ბბბ სბუღბბბბ ბბბ ბბბ, ბბბბბბბბბბბბ ბბ
სბუღბბბბ და
ბბბბბბბბ, ბბბბბბბბ ბბბბბბბბ სბუღბბ ბბბბბ ბბბბბ
ბბბ, რბბბ ბბბბ ბბბ ბბბბბბბ სბუღბბ ბბბბბბბბბბბ
ბბბბბბბბბ ბბბბბბ და ბბბბბბბბბ ბბბბბბ და ბბბბბ
ბბბბბბბბბ სბუღბბბბბ ბბბ, ბბბ და ბბბბბბბბ ბბბბბ
ბბბბბ, რბ-
ბბბბბ ბბბ ბბბბბ სბუღბბბ ბბბ სული ბბბბბბ.

ბბბბბ ბბ ბბბ ბბბბბბბ, ბბბბბ ბბბ სბუღბბ და ბბბბბბ ბ-
ბბბ სბუღბბბ ბბბბბბ ბბბ ბბბბბბბბბბ ბბბბბ ბბბბბბბბ
და ბბბბ-
ბბბბ ბბბბბბბ და ბბბბბბბ სბუღბბბ ბბბბბბბბბბბ და ბბბბბ
ბბბბ ბბბ ბბბბბბბბბ ბბბბ ბბბ ბბბბბბბ ბბ ბბ

და ბბ, ბბბბბბ ბბბბ, ბბბბბ სბუღბბ ბბ ბბბბბბბ
ბბბბბბბბბბ და ბბბბბბბბ ბბბბ სბუღბბ და სული სბუღბბბბ

და ამს შინა არს შემკობა წაღწევის დღესასწაულთა ყოველთა, აქებულ წმინდათა მოხელეთადა.

მოცე უფალო, პოქად წყალობა შენი მას დღესა შინა სულთა ჩვენთა ცოდვლათა და უწყალოდ გუებულთა ბოროტსმობელთა მთერ ემსერსა უფალო, აქენ სული ჩვენი სიყვდილისგან, აუღანი ჩვენთა - ცრუბოთიგან და დღწითა ჩვენთა ბრკობისგან, ამენ დიდება შენა, უფალო, რომელმან ღირს-მყოფ შე უღირს ქვე აღბრუნებად საქმის ამის

სახურს მარტყოფი 864 წ. 273v-274r

მიქაელისი:

ღაიწურს წმიდას ქვე რათხოვი დასამაოთიგან წყლისა ხესა, ქრისტოჲსა რა ზ. შობითგან უფლისა ჩვენისა იესუ ქრისტესითა წაღათ რა ქრისტე ჰაურო, შეგწყაულენ ქრობით, ამენ.

შეურალი ამის მიქელ ლოცვისა მომეტყუი და შემბრდეთ სოცებ ხეს და მბრძლიცა მიქელ დაიკონი მომეტყუი წმიდას ლოცვისა იქუნთა უფალი მგარეულ გუქმბენთ ყოველთა ქრობით, ამენ

ღვიშის რათხოვი, 897 წ. 387r

მიქაელისი:

სახელთა მამისათა და ძისათა და სულთსა წმიდისათა, მუბებთა წმიდისა ღმრთისმშობელისათა და წმიდისა ნათლისმცემელისათა და წმიდათა მსარებელთათა და ყოველთა წმიდათა მისათა ღირს ვიქენ შე ვლასყო სოფრს, აღბრუნებად წმიდას ამს წიგნსა სხარებასა რათხოვსა დრთადითა მოღუქვითა სულიერითა მათა ჩემთათა, სლოცველად ყოვლისა ამს კრებულთათქ და ყოველთა ნათესავთა ჩუნთა ქრცოვლად და სლოცველად მეფეთა ჩუნთა ღმრთოდებულთა აგრნებე კრსამადატრსა და ღმრთობობითა ნამობთა მათთა დავით ქრსოვსა და მეფეღვითა და ნამობთა მათთათქ და სლოცველთა სულთა გარდაცვლულ ბულითათქ სულთა მამისა გამბრეღისისა და ყოველთა მათა ჩუნთა გარდაცვლულ ბულითათქ და სულთა მეფეთა ჩუნთათქ არსენისა, დაიოთსა, ამოტისა და ყოველთა თქთა გარდაცვლულთათქ

აქ ვინცა ღირს იქმნეთ აღბრკობიყად და მახურებად წმიდას ამს სხარებასა, მოცესქენთა წმიდათა შინა ლოცვათა იქუნთა ჩვენ და ყოველნი, რომელნი წერელ არიან, ჩათა იქუნთა მოვანბოს ღმრთობს კოლო სუკურთა

ღვიშის რათხოვი, 897 წ

გამბრეღისი:

სახელთა მამისათა და ძისათა და სულთსა წმიდისათა, მუბებთა წმიდისა ღმრთისმშობელისათა, ღმრთებთა სტეობისისა ვჯარისათა, მუბებთა წმიდისა იოვანე ნათლისმცემელისათა და წმიდათა მსარებელთათა და მოციქულთათა და წმიდათა წინასწარმეტყველთათა, წმიდათა მღვდელმობურთათა და ყოველთა მამათათა და ყოველთა წმიდათა ნებისყოფელთა მისათა ღირს ვიქენ შე კრცოვლად წმიდას ქვე სხარებასა კლათა გამბრეულ მღვდელთა ნარწყისათა თავად

შვეტს ჩემს ხელსაღს სლოცვლად და შეხვედრად მშობელთა ჩემთა მარადტოვის, თავთხარისის და მშათა და დათა სემთათს და ჩემთა ცოდვათა და თანაცხოვრებულთა ჩემსათა საქარად და შეუდართა საქსებულად აღარაინისის და დამკლდისის.

აქ ვხეცე იკითხვიდე წმინდა ამს სხარებთა, სემცე დაიწმუბულ ვართ ლოცვას წმინდა თქვენსა ცოცხალნი და შეუდართ, რათა თქვენცა უფალმან შველი მივინჯოს, ამქ.

დაიწერა წმინდა ქე სხარებთა შებებრდს ველთა უცხად მხარეკლისა ვაბრედისითა, თანაშქეწითა და მოღუაქებითა ვაბრედისითა და გვარკისითა, რამეთუ დიდი გულმბოფეინებთა მარეტეს ამს წმინდა სხარებთა დაიწერათ ქებებულდეს არან ვოლდს შინა, ამქ დასამბოფან წელნი იფეტს შუბ, ქარინი იყო რ სე სადოდებულად მამისა და ძისა და წმინდა სულისა აქ და მარადს და უარითა უარსამდე ამქ

(გრუქის რამთაჲ 936 F. 290)

გრიგოლისა:

აფიქს დემონისს ვარგულ მოძებული ამს წმინდა ვანგელისა და ვანარქს დემონისს ყოველი სხარულია მისთაჲს და მხარული ამს წმინდა სხარებთა უფალმან შეწყალქ

(გრუქის რამთაჲ 936 F. 229.)

ივანესი:

აფიქსა შენდა, დემონი ძრიელი და ცხოელი, რომელმან სრულ-სეჲ საქმს ქე დასრულა იფეტარი სწელარეთა ქრისტე, შეწყალე ტომთე მოძებული და ივანე, მწარედ ცოდელი მწერალი, და თოჯინე მისა სემი და ვარგი, ამქ

მთ. -1 იადუარა, X ს. / ნახუარა 291.)

იოვანე-ზოსიმესი:

აქ ვხედრები შე ვლასეი და ფრიად ცოდელი მოძებული და მხარული ამის იოვანე თქვენს ყოველი დმონობოფარეთა და მისთა სემთა, რომელნი ამს სხარებთა მათ იფეტარი, მოგვექეწით სენს ცოდელნი, რომელნი-ქე ვაქრონი, წმინდა ლოცვას თქვენსა ცოცხალნი და შველდებულნი, რათა წყალბითა დმონოსათა და მუხებითა წმინდა მისთათა და ლოცვითა წმინდა თქვენითა დონ-მეტეს მარეუებით მის ყოველნი და ვექსიმსეჲ ყოველია ქსა იგი ტაბლი მის, დონსეჲ ვართ ყოველნი სენად ქსისა მის და შეხეად და დამკლდებულ სხუდველს ცათს მუხებითა ყოველია წმინდათა უარითა უარსამდე, ამქ.

და სემცე ვხეცეს დაიქებებს, ესეცა ვხ ვებდქ, და რომელი-რამე დამკლდოს, შემხდვეთ დმონოსთს და ლოცე-სეჲ სემთს, რამეთუ შრწამს თქვენს ლოცვა და თქვენცა ქრისტემან შეწყალქთს ყოველნი

მთ. -34, ლიტურგიული კრებული, X ს. შუა, 33.)

კროლესან ქრისტესმოყვარენი და სნატრულნი და წმინანი მამანი და ძმანი ჩემო, პირველად შეგებრდები ყოველითა ვადრებით, შემინდვეთ ღმრთისათჳს ესე ვინი დაიდ უცხოობისა და უფუნურებისა ჩემისა ვამსა დაძმობრკვან. დაიდ მამსა ლილად არან, დედად ნუ ვინ იშხებრებთ, ნუცა მას და ნუ რამდღოცა ჩემსა დაძმურელი მოგებრდეს, ამისათჳს, წმინდანი ღმრთობისთ, რამეთუ მიწყებთ რვეუნი ვიყვ და, სადაცა რამე მეთი ვსო, ჩუროთი ჩემთ ვულით და რვეა მამარს, და უფროსებან დავაქლი, და ზოგი ვრბელი ლოცვათ, ვინა სხუას რამე ორად ვაწყვეთ, ვინა სიტყუეზი მრავალთაგან ქუე დაუტეოთ, ვინა შეუმბეტი უცხოობითა და დაიდ უფუნურებითა ჩემითა და ეზმოდურობითა.

ნათელნი და წმინანი მამანი, დაიდ თაყუევი და თაქობინე და ამსატყვინი და ყოველითა ბოროტითა სავსსი ვიყვ სიყრბით ჩემთაგან და ვერეს თაყ-უყვ ბორ-ნიღებთი ვრთისა მოძღუარსა და არცა იყო ჩემ თანა ყოლადეუ სიმბამლსი და ბორ-ნიღებსა, არამედ ყოლადეუ ნებასა ჩემსა ბოროტსა შედგომილ ვიყვ და დაიღნებ დღესი ჩემსი ამსა უყოფისა ვანგებასა ჩემსა მინა და ცოდეითა და ბრალითა და ყოველითა სიმბლწითა სავსსი წაქეჩელი საღუენოდ შემინდვეთ და ლოცვა-ვით ჩემთს ღმრთისა სიყვარულისათჳს, რამეთუ მე ვრთად მრწამს თქუენი ლოცვათ და ვს დებრბანს წყალობას ჩემ ზედა, არადრსისა ამის, და შემინდებეს შეყოფებანი ჩემნი ვრაცხებნი თქუენითა წმიდითა ლოცვათა, ამენ.

—მოლო შენ უაყო სწორად, ესე მუტნი ლოცვანი ვამთაგან კოდე ვრთებან დაწერენ და ესე კალბტისისა ლოცვანი იმ-ნი ვრთედ კოდე მიწყებით ვრთებან დაწერენ და მუტნი ფსალმუნნი ვრთე კოდე მიწყებით სიყნაურად ქვეენ და დაწერენ და მერსე ვრთა რად უნდეს ვის, ვრთე იტორდის სხუას ნუ ვინ სყოების ჩემებრ უც-ცად, რამეთუ არა შეგებეს და არცა სადა ვყოლ არს შემატებათ, ვინა დაკლებას რასამე უფროსს ვანსაზღვრებულისა მის წმიდითა მამათა და მოძღუარობას.

მან-34 წამატებას, ლიტურგიკული კრებულთა X ს მუ. მს.

...მ. სამხინელი ესე და ზარისდასაყველი სავსსი, მიწყებანი ჩემს ზედა ძმანი ჩემნი, რამებლსა ყოლადეუ უგლომელ არან ვანებანი ჩუენნი და შეხულებულ ცხო-ბანი ჩუენნი, რამეთუ დღეს, ასა, ქურა, თუადნი ჩემნი წერენ ამით სიტყუითა და იყოს ვამს, თდეს-იგი თქუენ ადმოკითხვიდეოთ, მინა და სიყარქმულ იყენენ ამს მწერალნი და ესე შეშხარბიად უწეო და ვეროდეს მოყვარნი დაიღნებულსა სულსა ჩემსა მოქცეათ და სინანული, არამედ შე-მოლო-უმოსეს ზატი იგი ღმრთობსახურე-ბისა და ძაღსა მისსა უვარ-ყოფს.

...მ. უფალი სახირო, მიწყალბათა შენთა ვაფუეცებ ნუ დამხეი მე დრისად სავსეთია ჩემთა სადაყვლით, არამედ ვიყ ჩემ თანა შეგებად სახიერებისა შენისა და ვ-ნატდე განსაყარალბული ესე ვული მუკრუალბითა მავთი მადლისა შენისათა და მოძეუ მე სათნოთა სინანული პირველ მოვლინებისა ჩემდა მწოდებულისა შენისა რაათა არა ვიბოო, ვითარცა ორველი იგი მონაა, რამებლმან მოსლუას უფლისა თვისისა უფლებ-ყო, და მუტს მოვლინენ ჩემ ზედა ზატრინი იგი, უღებთათჳს განმზადე მუდონი, მხელსა მას ვარსესხელსა, არამედ დრის ვიქმნე მათ თანა, რამებლთა მუტდე

ნეს უწოდებდნენ და რომელია დაეყარნეს ცოფანი და ვადებზე სხედს შენ
მოწყალის ღმრთისა ჩემისა ვადე უწინსადაც და უარითა უარსადაც ამქ
დაიწერა და განსრულდა და შეიძინა წიგნა ესე იადვარი იერუსალიმისა
უდაბნოთა ღერისა შინ დღისა წიგნისა სამასისა ყველთა იოანე შეუთობელისადაც
დღეთა იოანე კერახელისა პატრიარქისა დასამართებთა წელთა ქართველთა
ხედა, ქრისტიანი იყო მან რომელი რამე დამკლოს შეზნევეთ ღმრთოსათჳს და
ლაყვანეთ ზებოთ, რამეთუ მე ფრთად მიწამს ბეჭენი ლაყვანა, და ბქვენი
ქრისტესან შეიწყალენ, უფლები, ამქ იყავს სხელი უფლისა კერახელ
უწინსადაც ამქ.

სექც მ.)

ხეზეთ მკალობელისა

ესე იადვარისა დამხრეკლანი იფფორე პალატრულან დაუდებულან დამაწ-
რისა ცოფელისა მე სეზეთს მკალობელისა და აქ გვედრებთი ჩვენ, იბნივე, ცოფ-
ელნი, უფლები, რომელნი ამასტრებდეთ იადვართა ამათ, რასათა მოცქეტნეთ
ჩვენ, ცოფელნი ესე წიგნათა შინ ლაყვანა ბქვენთა, ამქ, და ბქვენი ქრისტე-
სან შეიწყალენ, ამქ დაიწერნეს სამწიგნად შინა

წინ-40, იადვარი X ს. 253ბ.)

იოანე კუმბურდოელისა

სხელითა მამისათა და ძმისათა და ხელისა წიგნისათა და მუხებთა
წიგნისა ღმრთოსამობელისათა და ძლიერებითა ცხოველსმოფელისა უფარისათა და
წიგნისა ნაილისმცემელისა და მოცქელისათა და მუხებთა მოძმისათა და ულას-
ისთა მე ვლასიკო და ცოფელი ვრეკოლ და უწარყვეთი უფლები მადელთა,
ღარსამყო დებრანან წიგნისა ამის შინსა სეზნელთად და დაედომად აფელისა, სდა
მოსე იფალი იბალი, და მენ შინა მოვიცენ წიგნანი ესე იადვარისა გამოცრებულნი
სამწიგნელად ჩედა, უწესისა, და სლოცველად უფლები თქლთა ზებოთჳს, შეუცა-
ლანებლთა და შეცალაბულთათჳს აქ გვედრებთი უფლები, რომელნი ამასტრებდეთ
წიგნისა ლაყვანა ბქვენთა მოცქეტნით და ბქვენ უფლებან შეიწყალენ, ამქ
და რომელან ამათ შინთა თეს-იფე და მომცეს, იოანე კუმბურდოელი, ქრისტესან
შეიწყალენ, ამქ.

წინ-40, იადვარი X ს. 253ბ-254ბ.)

დავითისი

მე იოანე თარნიკ-ყოფილან, და მსამს ჩემან, იოანე-ვარსა-ვანე, ძეთა
სულკერახელისა ნორდვანელისათა, მოვივეთ და დაიწერეთ წიგნა ესე ჩვენი, რომელი
წიგნადეს წიგნათა მამთა შერ სამთასან, რომელსა შინ იოფებან პრავლ-
ფერნი მადელნი, მკერხელნი სკლასანი, სლოცველად და სდამებულად პრავლად
მადერისა და ღმრთოსამასტრისა ზეფისა და უფლებსა აღმოსავლისა კერასლავისა
დავითოსჳს, რასათა სანთად ღმრთოსა ქვეათა მისათჳს დაუცქეროს მადელან
სფეფთა დაქრებულეთი, რამეთუ მართლმადიდებლობისა თვალთა ანს და, მთავსად
შემოქმედისა თქლთა სიძაბულისა წესსა შინა დაუდებულად ბქვეთს და სდამართოსა

სიყვარულის ვაქეთა ავტორული და მოწყობისა ქრისტესმადე შეფარის, რამეთუ სული წმიდა თანამშრომელია იქუ, რომელი ორბს ვინებსა მისა მისა ვითარცა თუ ავტორულსა ზედა სიყვარულსა, და მისა შემდგომად სარწმუნოდ თუთა სიყვარულსა - პარველად ოვანუ თონის-ყოფილისათუ, და აქ წმიდათა მუცეთა მურ ოვანუ სენკელიზისათუ, რომელმანცა სიყვარულისათუ დანთათა დავით დიდებია ქვეყნისა და ბოუ ზეესია, რამეთუ დართისა მურ ზეყარადი დიდებსა მისა მისა და პეტრესა წმიდათა მუცეთა მურ შერადელ შოყვალა სურ ქრისტიანობისა და შუბისა სსმ მუდამხოვთა, არამედ ამსეა სსესა მისა დიდა და ვრთველად მსახურა ძესა ცხოვრებისა და წმიდათა მუცეთა რაყამ-იგი გამონდა ქვეყნისა სამტრედიისა კაცი ვახლავებული და შვილიშდ აღუფცა წმიდათა მუცეთა, ამს მსწრად და მოიწია ძლიერისა და ყოვლით კრხოვე უსვევლისა დიდი კრასლავისა და შრისხებითა ამითთა დამუცა ვანზრახვია მისი და ვანსტყეს წმიდათა მუცეთი, - დმწრომან დავიციან სულით და ვარცოლ - და მურმე ოვანუ ვარაზ-ვანსისათუ და მუდელისა მისისა და შვილისა მისთა მიქველისა და ჩორდგულ ზორანისა და ჩორლოდისათუ და თონისკისათუ, და მსისწულთა სემთა ჩორდგულ პეტრისკისათუ და მურაგ პეტრისკისათუ, და სარწმუნოდ სულსა მურაგ მ-ვრსტრისისა და შრობელთა სემთა ჩორდგულისათუ და მართობისათუ, და მისთა სემთა მურაგტრისათუ და არმუშასათუ და ანუპარმისათუ, და მამისმთათა მურ-პამისათუ და არმუშასათუ, და ყოვლითა სსლისა სემთა მიყვალვებულიათუ.

აქ გვევრები ყოვლითა ქრისტესმორჩმუნეთა, რომელი დარს იქმნეთ დ-მოკითხვად წმიდას ამს წიგნსა, ვისა თუ სმხად და რჩევიდით მადლისკ სდმართისა, ყეთ სიყვარული ქრისტესათუ და მოვეტუნეთი წმიდათა მისა ლოყვითა თქუნთა, რომელი-თუ ზემო წერელ ვართ, და თქეთ წმიდათა პართა თქუნთა აღკოცა პრალი სიყვარულსა, რათა თქუნთითი დარს-ვეფრებ ქრისტეს მან მამხეველად სს-ვეფრისა მისსა, რომელსა შუენს დიდებსა და თავთარს-ყესა თანა მამით და სულით წმიდითი აქ და მარადს და ურწითა ურწისმადე აქ.

დაიწერა წმიდათა თუ წიგნი დიდებულსა ლავრისა იშქს, სარწმუნოდ წმიდას ნაოლისმეფლისსა, მამობსა სდახსა, - ქრისტესმან აკურთხეთ - ყლითა სტყუნუ დეკანოზისათა და მისთავე ყლითა შუბისა, - დმწრომან აკურთხეთ ქრისტიანი ითა რაზ.

თუ ანუგისი მუ უღრისმან დავით, დსწულმან დმწრომებისოდსა მისთა მიქველ მოდრეკლისმან, დაიწერა თუ რაა სოუცბითა დამეკობს, შუბინვე დართისათუ და ლოყვა-ყეთ

(სა-მ, კრებული 977 წ. 376 - 377)

ოვანესი:

სახელთა მამისათა და ძისათა და სულისა წმიდისათა, ძლიერებითა ცხოველისა, პეტრონისა ვერანათა, მურხებითა წმიდას დართისმამობელისათა, მურხებითა წმიდისა ოვანუ ნაოლისმეფლისათა და წმიდისა ოვანუ მანარებელისათა და წმიდათა მოკითხელთა და მუდელთა მოძუარათა და წმიდათა მამათათა და მურხებითა წმიდისა და დმწრომებისოდისა მამისა სიყვარულსა მარლისათა მუ ოვანუ დარს ვაქმე მოვებად წმიდისა ამს წიგნსა, რომელი თარგმნა შვილიშდ სემსან ვლითუ მურხელისკან, და შრომია დიდი ვარუქეთ ამს ზედა სავსტრეხელად სულისა სიყვარულსა.

აქ ვრცეა მუხამბეუი წიგნათა ამი სიგვეთა ნეტარის მამის ჩუენის
მასლისთა, განმანათლებლათ სულთათა, იმუხამბე დაჯიჯიჩის, ლოცვის
მოცუქსეხითა მე ოყენე და სულაჩხად და ქარსიულად მას ჩემ ოყენე ორბნი,
ყოფლი და შილი ჩემი ვყოძი, ჩამბლმან ოარგენა ქე და სულაჩხად, მამი
ჩემი ორბნი, ოყოფარე და ვარე, და თქუან სულად სისიფელი მოცუქსე
უფაღმან.

დაჩქრა მისი წიგნათა ორბნი, სიოფელსა წიგნსა იმუხამბე-მბლმანსა,
მონსტერსა წიგნსა ოყენე მასჩუბლმანსა, იხეჯტონსა ე

სა-32, მასლი დიდი მოძილეთა 977 წ. 361

ორბე მუხამბე:

სახელთა მამსათა და მასათა და სულთა წიგნსათა, მუხამბეთა წიგნსა
და ყოლაფიფებულსა იმუხამბე-მბლმანსა, მარადს ქაჩუელსა მარამსითა,
ძლითა ცხოველსყოფელსა მტრობნისა ვერასათა, მუხამბეთა წიგნსა და ნე-
ტარისა წინაწამტყუელსა ოყენე საღოსმეტყუელსათა, მუხამბეთა და შუქენათა
წიგნათა და ყოლაფიფებულსა მოქიქელათა და წიგნათა წინაწამტყუელსათა,
მუხამბეთა წიგნათა მასჩუბლმანსა მათე მარკს, ლეა და ოყენსითა, მუხამ-
ბეთა წიგნათა მონსტერსათა და დონსა მუფელსმეტყუელსათა და ნეტარისა მ-
მასათა დონს ვიქმე მე ვლმსი, ოყენე საჩიოულად მერა, იმუხამბე-
წიგნსა ამს სახარესსა ორბთესა მოღუქსეხითა სულთა წიგნსათა და შუქენათა იმუხამ-
ბე-მბლმანსა კაცათა, სალოცელად სულთა ჩემსა ცოფელსა და სამიძღურებუ-
ლად ოყენსა ჩემსა და სალოცელად სულთა მამბლმანსა ჩემსა და ყოფლითა
თესთა ჩუენათეს, სულაჩხად და ქარსიულად, და სალოცელად მუფელსა ჩუენათეს
იმუხამბე-მბლმანსა საგრატ ქარსიულად მუფელსა დიდი მუცხტრობისა, სულად ვრ-
ძისათეა ვრბთესა და იმუხამბე-მბლმანსა მეთა მათათეს, ქარსტემს ყოფლი
ადიქინს მოქიქებლათ მითა ეთთა უქუნსმდე

აქ ვრცეა დონს იქმნეი იმუხამბე-
წიგნსა, მოქიქეხით სულთა ჩემსა ცოფელსა წიგნათა ლოცვისა თქუენისა და ყოფლითა
ვრამითა მოყენიქუნს იმუხამბე-
წიგნსა კოლნი სულაჩხად და ყოფლითა დონსა ვართ
სასიფელსა ეთთა და სახარულსა მის ქრის სხუად ქარსტე იქუესა მერ
უფლისა ჩუენისა მის დიქენსა ვლმანსა მინა მამისა ორბ სულითა წიგნითარ
სულაჩხად მამართ სულაჩხად, იქმ.

დაჩქრა დანამბოვანთა წელთა ხეობ ქრისიონი იყო მუცამბე-
მბლმანსა

რ-32

სამბლმანს ორბთესა 973 წ. 237 ფა

მითე:

წინამე მასლსა ელქისთა, მასლსა საკრამტყულსა ზედა დიქენსა სადიქებუ-
ლად იმუხამბე-მბლმანსა მუფელსა მუფელსა, - იდიქინს იმუხამბე-
მბლმანსა იმუხამბე-მბლმანსა დიდი მუცხტრობისა, მამბლმანსა საჩუბლმანსა მუფელსა და
კოლაფიფებულსა წიგნსა მამსა ეთთეს, - ქარსტემს შუქიქ ქე წიგნსა
მასჩუბლმანსა მათ და ყოფლითა რებულსა მამბლმანსა ეთთა უქუნსმდე ცოცხლათა
და მოცუქსეხითა ცხოვრესა მის სულაჩხად, იქმ.

აქ ვსიყა ვინ ჩაათაჲ მიზეზთა გამოაყეს წიგნისა ნათლისმცემელსა, ანუ ვახუტანის, ვინა ვაჟიღის და ჩუენი სსყოფელი და ვუღოსმოდენება დაამუენა ვა-
შა-ურისმდებს თავადი დემრით და ნაწილობჲა მისი იუდას თანა არს იქნათი-
ტელის და წიგნისა თუენუ ნათლისმცემლისა მკლელობჲა თანა დამუებებს და ესე
წიგნისა მსარგებელი არან მოსაუღონი მისნი დღესა მას აფეობისთა სამზელსა,
ოღეს ყოველი დამაღებელი წარმოადეს ვანკობხად წინაშე საფარისა დავსამაშისა
ძისა ღმრთისათა, თუაღებუჲად მსაუღლისათა, რომლისთა არს დღევთა უკნითი
უკუნისამდე ამჲს.

და ამსვე პირსა ზუჲა მუენთა სიმტკიცე დაწერონ, - დიდენი დემრისა
მე აჲსე მერამს, მერალმან მატბერდელმან, მატბერდს დაწერე და პარალელ
მუენირე სალოცველად ყოველთა ძმთა მატბერდელთა, ყოველნი აქრისებნი დემრ-
ისა

წესე 23მე/

მიხივე

სახელისა წიგნისა სამებისასა მკადავებულნი ზეგარდამი ქებულნი და
დაღებულნი წიგნისა მღვდელთმობღურისა, ნეტარნი ვრიგული ნიხელ ვისკობისი
და დონისი ებრანე ებრელ მამადმთავრო და ვანთქებულნი წიგნითა მასელი
მუენისი ყოველთა მოწმებულთა და დაღებულთა იბოლიტს, წინაწარმტყველნი
გამოთქებულთა მღვდთა მუენირეად მტბერდელნი, დიად ვანსაყრებულნი კაცნი
პოენილნი გულთად უფლისად წოდებულნი მონად ქრისტესა, სამკვდრებელი
სულისა წიგნისა, რომელმსცა გამოუჩინებელი და დაფარული სობრისისი ე-
მოიგებენა, და სული წრველი განსლდა გუამთა თქუენთა და დაწერეთთა ვაჲ
სისა ქრისტესა პრად-პრადთა წიგნთა თარგმანებანი და შესმინი წიგნისა და
ყოველდაღებულისა ღმრთისმმობღურისანი და ზენ ვაუწყო წესი აწინველის
ქვეყნისა ღმრთისმსახურებით და მისაეგებელი ნეტარისა მის საუკუნისა სსყოფით
ცხოვრებისა, ვითარჲა ხოლელი, დაუმტკიცეთ გულისმსმყოფელთა, ვითარჲა თქუ
დათელ, საყრველმან წინაწარმტყველმან, მისნი გამობრწუნდენ გულისმს-
მოფელნი იგი, ვითარჲა მმრწყინებულება სამართისა, და რომელთა ცოლიად გუ-
ლესჲ დაწერება ზუჲისა სიმღიდრეთა წარგებითა ქუეყნისა მონაცემისათა და
მკლესმსაქმისა მართსა მოგენება, ვითარჲა ნეტრე, ობრის წინაშე ღმრთისა და კაცთა
ყოველთა ათულებს მიმაცხად მათა, დიდაცათუ გლასჲ ვინმე იყოს, ვითარჲა
წერად არს: მუენარო, ემბავეს ვინმეველსა და შემსა-უჲე უფროს ძალისა მერსა,
რამეთუ დემრით არს მომცემელი ძალისა. ამისთჲს მუჲა არა დაუყარმ სწრაფთა
სულისა ჩუბისა მიზეზითა საკლდეუგებისათა და მუთადე კოილსა გულობდერე-
მისა მე ცოფელი და უნარჩვენი ყოველთა მოწმეთათა აჲსე მერით, და განვსარულე
წიგნითა ესე წიგნისა კაცისა შესაქმნ და მუირედ - წიგნი თუელითა და
სახისმტყველი და იბოლიტე და ქართლისა მოქცევა და ცხოვრება ნეტარისა
მის და დაღებულისა მღვდელთმობღურისა იაკობ სასიბზვლისა და თარგმანება
ზოგარე ფსალმუნთა დავითისათა მღღერებუთა და თანადგომითა დედისმისა
ჩუბისა მიქელისა და ამისა ჩუბისა დავითისითა, და სხუთა არა არავის პრათჲ
თენიერ სიკლესიერსა ჩუბისა, და მუენირე მატბერდს, საყოველთა წიგნისა
ღმრთისმმობღურისა, რომელსაჲა მინა აფეობადე - სალოცველად სულისა ჩუბისა

სოფლისა და მშობელთა ჩემსა და სალოცველად შევეთა... ზეგრატ მუცის ქუ
სოფლისა მუცისა მათათს

მეტყველს კრებულს X ს-ის 70-80-იანი წლები 2006

კრიკესი

მე სოფლებს და ფრთა უფლებს კრიკე წმინდა მთის სანაწიფის
დეკონისს მინაბორღლებს, დათუას ხეცისა მიწაფებს, ევლს-ფაფინს ფრი-
აფთა წადრებთა ამს წმინდა სანარესისა მოცხად და ამს წმინდა მთის
შეწირვად დებომს მიწაფლებს განმარტუა და დამწერეს სალოცველად ჩემსა და
მთავა ქრს დაუფებულს, პეტროსსმზ მუფელს, ორი თავი, - მათსი და
მარკოსისი, - დებომს აყრთხეს! - და ორსე ფრთა სოფლებს და დიად
უფებურსმზ ზისძე ორი თავი, - ლუკასი და თომასი, და კარბოსი განკვსა და
ქრისტოკონი სრულად და სხვისა ქე სოფლი განკვსა

მონ-38, თბილისი, 142 V, 979 F.

ოვანე-მირახი:

დაივსა მზდა, სამებო, რომელსმ დარს-მეკ ევლსე ქე აღსრულვებად
საქმის ამს კვალითა, რომლისათესეა წადირ ვიყავი მანებრესათს დებრთე-
ფრებულთა უფლთა და წმინდა მათისა პირველად ოვანე-თომასი სანე-
ლოზისათს და ვანს-გან-ოვანესოსს და მუცლთა მათათს ქრთითა, ავიღებ
დებომს და შეწყალეს წმინდა ოქრობრი, რომლისა მცავსი არა.

და ადრეწე წმინდა ქე წიხი 'ქობრესა წმინდა ოვანე ოქრობრესა' და
წაწილთა უპოვებესა'. რომელი ქმისა მუქესს ჩემსა მუცელი, არა დამვლია და
გაქობრულე წმინდა დებრისათა და მადლითა წმინდა ოქრობრისათა. დებომს
უბებრეწ ორსე სანელოსს და წმინდა ოქრობრისა თანადესაფერეს, ოვანე-
თომასი და ოვანე-ვანს-მესეს და მუცლთა მათა ორსე ქობრესათა მუხ ვეკ
წმინდა ოქრობრი.

დაიწრა წმინდა ქე წიხი ლერისა მზს დაფებულს ომს, საოფელს
წმინდა და დაფებულს სალოცვებულსსა, წინამძღურობსა წმინდა ხანასს, -
დებომს ავიღეს და სოფანი მუქიფეს - ევლთა სე ევლსესა, სანელოზის
ოვანე მირახითა. დებომს დაჯადერის ვნ ავთხიადე, ქეწებულმეკ ვარ წმი-
დათა ლოკათა ოქებთა, რათა ოქებესე უფლებს მადლი მოვანებოს, ამქ. ხელი
რომელი სოცხთი დამკლეს, დებომს დაჯადეროს, მზდობს ყავი, რათა დებომს
ოქებესე შეიხდოს კრთესეა მათსა შეწილეს ზედა წყალობისა მისა მკობ-
ველს ზედა, მადლი სულისა წმინდა მძებელთა ზედა, ამქ.

სა-3, კრებულს 979-980 წწ. 147 - 148

პეტრესი:

სანელოთა მანახათა, მისათა და სულისა წმინდათა და მადლითა
აფეობისათა, მუხებთა სოფლადწმინდა დებრისმძღურობისათა და ძღუეწებითა
სოფლადწმინდასა პეტროსსსა ევანჯილსათა და მუხებთა წმინდათა მათათსე-
ლოზისათა და სქრამს-ქრამსითათა და სოფლთა წმინდათა ძეგლობისათა, მე

ობებითა წმინდა ნათლისმცემლისადა და წმინდა მხარგრებისადა, მოხებითა წმინდა მიწამეთადა და უფლთა წმინდა შინადა, რომელი სუკრითა და სანთ ვეფხეს შუა, მე ვლასკან შინამან და ფრად ცოფელმან მეტრე მოყვე წმინდა ქე პარკლოტონი საფლავსა წმინდა დროისმომბუღლისა, წმინდა ვესმინო და შესარებელსა უფელთსა, სლოკველად სულსა ჩემსათს და ქველთა მოძღუარათა, მშობელთა, ძმთა და დათა სულურთა და ქორციელთა და უფლთა თქმსა ჩემსათს.

აქ დამბოივად ვეფხვრები, წმინდა ღირსი, ვინც იმასურებდო, ღოცესა თქვენსა მოვთქვინითა, ვისცა უბრძომა აქა შინა, და მე შემინდევითა, არაჲ შენდევ მხრეცა უღებებსა ჩემსათს, ვიწყარე რომელი დამკლოსს, შემინდევით სოკრულთსათს დროისა და თქუცქა დემრამან შეგინდოს, მლოკველთა და მძუნელთა, კრამანდ, აძე, იყფე.

დაიწერა წმიდა ქე პარკლოტონი საფლავსა წმინდა დროისმომბუღლისა, წმინდა ვესმინოს, შესარებელსა უფელთსა, სუტესა შინა მოძღურისა ჩემსა საქარაძისა, რომელ სხმს მოკველთა, მადლი მისი მუთ ვეფხე, აძე კრამარხა იყო სად.

წმინდა -13 პარკლოტონი, 1344 წ., 270.)

გიორგი მორჩეველისა:

სახელთა დროისადა ქე ანდერის მე, გიორგი მორჩეველმან, დაიწერე სსარულესა ზედა ცნობისა ჩემსისა, ქე მარხენი მოძღურისა ჩემსა, ნხოხრელსა, ჩემდა მოცენეს აქ მე დროთეკნულსა ქემსა ქორციელთა შემოწარეს სანაწმინდა ვინ ჩათამცა მოხეთითა, ანუ მტლავრებით, ანუ მკლავითა, ანუ მოძარებით ქე მარხენი ამბ ველესისა გამოკენეს და წაიკუნეს, კოვლმცა არს დროისა პართა და წმინდა სანას მადლითა და უფლთა წმინდათა მადლითა, და ნსტორს და არიუს თანამცა არს ნაწილი მისი და ვინ ქე ჩემს ანდერის ამოკუთოს, ანუ ვინ შინა დასწანეს, თხიერ მთლოლ დედად აქმარებლეს, სხუად არა ვის ველ-ქიოვებთ ველსით ვანმსა და ვინ ქე ჩემს ანდერს დაამტკიცოს ვჯარო აქეს და კერხვეთა წმინდათა მამსო, ვინ აქმარებდო, ღოცესა ვეფხევითა მოძღურთა ჩემს, ნხოხრელთა და მე გიორგი მორჩეველი

წმინდა-5 მარტინა, 1332 წ., 31

თეანესი:

სახელთა უფლადმორყარის სამებისა, ერთისებისა, სამეუამოვნისა და ერთობროვებისა, მამისა და ძისა და სულსა წმინდასადა, რომელ არს ერთიველ სუკრითივან და უკუნისამდე მოხებითა სისოსსა და ვანმანათლებელსა ჩვენსა უფლადწმინდასა დროისმომბუღლისადა, ძლიერთა შეწყენითა ცხოველსმოძღურისა პეტროსისა ვჯარისადა, ვდარებითა წმინდათა ანკელთსა, მოვარანგელთსა და უფლთა ზეკისა ძლითადა, მოხებითა დიდებულთა წინამორბედსა და ნათლისმცემელისა თეანესითა და წმინდა თეანე დროისმცეტეველისადა, მოხებითა უფლადქებულთა მოციქულთა და წმინდათა მიწამეთა, ღირსთა მღვდელთა მოძღურთა და სხატრელთა მამთადა და წმინდა მამისა ჩვენსა სანასითა, ამით უფლთა ობითა, და შეწყენითა მოძღურისა ჩემსა თეანე ვოლგოთელსადა ღირს-მყო სს-

იქმან ღვთისმშობელს ჩემსა, უნაჩუყელი ყოველია მიწამეთა, ჩუკა მღვდელი ცოფ-
ული თუენუ აღჩუად წმინდა ამის წიგნსა სდგებულად სხულისა მისისა წმინდას
და საქმულად ყოველია წმინდას მის თანსა და განსწავლულად შილითა უცუქი-
თსა და სდგინებულად ყოველის სულის ჩემსა და სალოცულად სულისა მოსოფ-
ეთისა, მშობელთა და ძმისა ჩემისა სულიერითა და კარგიდითათჳს მუწუდებნას
იქრო, ყოველია მზალნი მათნი.

ამნი და მამნი, ვან იქმანებვეთ ამის წმინდას მარტყათა, ღოცუ-დათ სო-
ფიერდობითი დღობის თუენებთჳს და სწავლობულისა დამტყობითჳს ჩას ვუ-
ბოდა ვიდუჩუო.

დაჩუენა ქრისტიონსა უწმ ვერაგებობს და შუბისა კვლითა ნსაოცრებითა.
დებრითან აკურსებენ სული მათი, ამენ

წინ-5, მარტყანი 1052 წ. 441

თეოფილე ზუცხ-მონაზონისა

რომელი-ვე შილოდ ხარ მუთუ მუწუეთა, უფალი დამაფებულთა და
მთყარი საუკუნეთა, რომელი საწმინდადრობითა აფიღები და უნაძრებოთ თუენის
იკებენ, რომელი დიდებულ ხარ ყოველია ზუდა ქმულია შენთა, რომელი დარს-
მანი ხარ და უბოდა მოწმინდულ და სამარადისო, რომელი ზემო ხარ და კარ-
წასრულ ყოველიაგანუ ვრძხათა, ვამთ და ცნობათა, რომელი ხარ მუწუიერება
აწმისა და შესწმინდული ძლითა, რომელი სთრველესა მს ცათსა აქრობ
სოფელსა თანს სმადირითა, რომლის სუფუთა მოუკლებულ და მიწყალესა მი-
ფობობულ.

შილოთი წმინდა, შილოთი ტყბული, შილოთი სხუერი და კაცობიერაყო,
დებრით დებრითითა და უფალი უფლებითითა, რომელსა ვაქეს მღვდირება უნ-
ძობელი და კლმწიფება წინადაფიერობელი, რომელი კამობარწყნებ სხულისგან
საფელსა და აფილად შესუკლავს წინა-შესდგომობსა საქმითსა, რომელმან განამუ-
ნენ ცნის ვარსკელათითა, სოლო ვრძხებნი იგი ცნის სრულ-მუწუ მადლითა, რომელ-
მან შამუვე ქუცუნას ნერეთა მთი მურ მრავალეფრითა და თუთისხეთა მურ ყუ-
ვლითა ვანბორხულუ იგი, სოლო კაცსა მტრევე მტრეთა მთი დებრით-ყოფისათა
და აღამადლე იგი საკურელითა მთი სმადლითა დიდესა თანს უადრესა, რომელი-
ვე დბრითმუწურთად ვანაგებ ყოველსავე და აქრობ რისხესა წყალობითა, რომელი
სოვითაგან განთა შესწადებ საქმითა დიდებულთა, რომელსა არა ვნებენ სიყვლილი
ცოფიერობისა, არამედ მოტყუას და სინანული მთი საცხობრებულად, რომელი აღადგენ
ქუცუნისაგან ვლახსა და ორთა მთავან სურეთა აღადგინებ დარდობისა და აღ-
დასებენ მს სმ და აღამადლებ, განის არა დიდებენ მს მუწადებუ არამედ
დბრებუა მთყურთა თანს ვრისა შინისათა დიდებულესადი ქუ საქმისა ვან გან-
ცადის, რომელი-ქუ მრავალესა ქმენ მრავლათა ზუდა, სოლო უმტყებუ აღ-
ბრულუ დღმს უნადობესა ჩემსა ზუდა და აღბრულესითა არა ლტობითა, არამედ
საკურველითა, რომლის ამის ყოვლისათჳს ვაქრობუე შენ და თუენის-გუც და
ვანადობ ვრველთა მთი და ურცხეთა წყალობითა შენთა, რამეთუ ვანმარადულენ და
ვარდამსტენ ქველმობიქუცუნებანი სულერებულესთა შინისანი უნადრუცესა ზუდა
ჩემსა აღიარებ მადლისა ვსადებენ წყალობისა, არა დიდებურად ქოვლისობიქუცუნესა,
არამედ განკურადები და უსტყუელ ვარ და ვადებენ მღვდირთად ვანუვლელთა მთი

განკითხვათა შინა. ნაძველუ ნაძველუ შემსარტად შენ ხარ უფალი მბოლღო, ღმერთი დიდი, ღმერთი წმიდა და ძირუქმებული, რომლისა მღერვებდათ ვნ შეუხლოს გამოიქმნად, ანუ ვნ სამხუნელ-ცხეს ყოველი ცალობანი მძინა?

რამეთუ ჩემოს, მ მუფეო უფალი, უბრუნველად იფენ ყოფა სოფელს ამს მინა დიდ იყო, და ფრადუც დიდ და ნამეტანე და არა მოვებე არცე აქი შემ-ვაესებულად ცოდვთა ჩემთა, რამეთუ ფრად არან და მრავალ ცოდვანი ჩემი წინამუ ღმრთიუებისა შინას, რომლისათჳსე აჯიფრებო და შეგორებო და აღუარებ წინამუ სუფელისა შინისა ბრალთა ჩემთა, ცოდვთა სიჭამუტისა და უბეტრებისა ჩემ-სათა ნუ მოვებებო მიწყალე მე უფალი, მიწყალე და უბახნე ჭირვეულს სულს ჩემს! ვახეთიქ, მუფეო, ვახეთიქ კელითწერლი ბრალთა ჩემთა! დამჩრე მე მაცხოვარ, დამჩრე კელითწერლი იგი ღებნებისა და გამოქრისალ მოძილე წი-დარ, მოძილე უნდოებისა ზედა ჩემსა და განხათლენ დამხელებულნი თუღნი სუ-ლისა ჩემსანი!

მ, წმიდა წმიდათა, მაყარი მაყართა და სრულმოყოფელი ყოველია, ღმერთი დიდებისა და უფალი სუფელისა, რომელსა ვამხურებენ დანი იგი მვერუდნი ზეცისა მვერობათნი კრებულს მს თანა და სულესა წმიდათა, მ-მინე, ენა უნდოა ვფრებისა ჩემისა და წმიდა-მაცე მე ყოველსაგან ბორბისა და ბრძელისა ვნებათისა და ბრძინე სხოვრო, შეწყალეხე ჩემი არცე აქი და მერბე სამთა მათ შინა ვამთა საშველისათა და ნუცე ვარდამატებულენა მადლია შინა მუქმებისა მე ვარდამატებულენა სტანველია, არამედ ვანაცე ცხობენა ჩემი ვა-რესად შეცვალენთა მუხებთა ყოველწმიდასა ღმრთისწმინდისა და ძალია მს წმიდათა უსტველიათა, დიდებულთა მოციქულთა და მოძღუართა და ბოვნი მიწამეთათა, ხოლო უბეტყალდა, რომელი წერილ არან წიგნსა ამს სუფელისა თჳსსა, რომელი-ქე მუქმნადი თარგმანებით უნდოებისაგან ჩემსა ყოველადღოვან წამს-ყოფამან შემან, ვითარეა კელისაგან ვარდა, სულნელენა იგი მაყართა და მატელისაგან თარგმებო, სამოსელი იგი მუფეთა, და ფრეტრისაგან უნდოსს სტებო-მა და სინათლე სსოვრელი იგი და სწაველი ყოველია კაცთა.

ნათელი ნათელთა და დიდები წმიდათა და სიძვიდრეო ამთა, მუფეო დიდებისა და უესტრელი წყალიზისა იესე ჭრისტე ძეო და სოფელი ღმრთის ცხოველსა, რომელი არა მართალთა მოხუდე წოდებად, არამედ ჩემებთა ცო-ფლია - სანახულად, რომელმან ყოველუე შემსავსებულად დიდებისა შინსა აღს-რულე რამეთუ ქე პარველოვანე ჩეს არს შენდა, რათა სიეთიანე ქანთა და უნდოთა მუქმნადე საქმნი დიდებულნი, რათა ყოველიუე იურს ღმრთიუებისა შინსა მიერ აღსრულებულ და რათა შენ თავადისა მისა მამოურთი და სულითა მოვრცე ყოველი მუელი ზეცისათა, ქვეანსათა და ქვესტრელითა და ყოველმან ენამან თ-კობის ყოველწმიდასა სამეხსა, ღმერთსა ჩემსა.

მოიქმენ, უფალი, მოიქმენ პარველდამხებულნი მონანი შენი მშობლნი სანატრელისა და წიღისა მამისა გორგი მაწმოდელისანი, მართან და იაკობ, რომ-ლისა მადლითა და ღოცეთა აქნა, რაა-ქე აქნა და კელად უნდონიყ იგი მშ-მელნი უღირსებისა ჩემსანი, მართან და იოანე ცოდველსა თანა სულსა ჩემსა, რ-მელმან აღწერე ქე ვრთიუე ყოველიუე რომელნიყა შეწყე მუქმნეს ყოფად ამს საქმით, ანუ სოფელი, მოეცე მათ მადლი და კრახთეცა და ქნა ცოდვითან და ყოველნი, რომელნი იყოთხოვენ და ასმუნენ ველსმოფრებე და სწიფელი, დოცვენ და დიდარენ და ესენენ ივინი სოკეწისაგან საშველისა.

კვლად და მრავალხის შეკრებები შენ უფალო და ყველაზე, წარმართებ სულებს სულის ჩემსანი დავათ მამარი წმინდას შენგნათა შენგნათა და მოძვე მე მქმნელი ძალი იგი ირცევი და შენგნთ ქრისს ამს თან ათვრთებნი იგი რათა სრულ იქნეს სენ ზედა მოწყალესა შენი და სრულობას სრულეს შენ სრულიად იღვრებოდს სრული იგი სახელი შენი, წმინდისა სახესნისა, რამეთუ შენ ხარ იმერისი შობლია, სრული, მაგალი, დავსამაზო, გამოუსახველი განუადელი და უსაზღვრო, მოკლადელი უადლო გამოუქმებელი უბოლო, მოქმადელი უბრწყელი და სამარადისო, და შენი არს ყოველივე ღვთისა, ჰბოვი სიმტკიცე და სიფხვან აჲ და მარადს და უადღეთა მათ სავარეთა უერთით უერთსამდეს, ამნ.

ლოცვა-ყოფა წმინდის იმროსინო, ცოფელისა იფიფილესითს, რეცა თარგმანისა, რამეთუ მე არჩასათეს სესქა, არამედ ლოცუათეს თქვენთა წმინდათა თეს-მე მონათა ამის.

ხოლო ყველაზე და ვამცხებ ყოველია კვლასათა რომელსაცა მამარის წიგნი ქცე რათა უადეთო ვინმე წერდეს ამირ, ვითა ესე პოსს ვერეთ წერდობ შეუცვალებულად, რათა არა მრალელ იქნეს საშველოთენ საღებროთა, და ნუცა სიტყუას სკვალუნ, ნუცა თვისა და ნუცა წერტობს, რამეთუ მე თავით ჩემით არჩაი დამწერეთ, არცა ჩამრთობს და არცა დამბლია, რადგენ ჩემგან ვცემოდა და ქართული ენა თეს-იფებდა, არამედ ვითარცა მერძულად მამოცნა წიგნთა შინა მართლითა და ფრადეთა წარმხებულთა, ქართველ ქართულად დამწერეთ, ხოლო უადეთო ვინმე ამს ურწმუნო იოს, შენამენ და მიერ ისინენ მქმნარტვას სიტყუას ქართველ კვლად ყველაზე წამბბლეთათა და დეკროთა, რათა არცა ტანსა ზედა, არცა წიგნთა ზედა და არცა ენათა ზედა განმყოფენ საკლესიოდ კობესას, არამედ შეკრეთთა ზედა და იმროსინოშითა და ქცე წიქი ისეარს მსუცა, რომელი უბრესს კვლესითა საძრწინველისათა, რათა პირველსა დეესს მოკლემოდს წიგნი და დეე ყოველ დამწერათის მკობსელებან ცისკრად წარსკობხე იგი საკობხე.

რამეთუ თვითა თქვენ განმტევი და განიკობხე, თუ არა სარტებელ არს ქცე ჩვენდა, უადეთო მერტებნი ქოფენს მას სიმრწესსა ზედა და წეროლესსა და წეროლთა მათთა სიტყუსა და აღნიშვნასა კვლად დამწეროფენ და წარმხებოფენ, რომელთა თვის ენა მას ზედა ამოუფებნი, და ჩვენ ჩვენსა უწიველდობასა ზედა არა ვქმნოდით ამს.

თარგმანა უკეს ქცე მუტაფრისი ქალქსა შინა სასეუფოს კონსტანტინებოლეს, მონასტერსა შინა ყოვლიმუქმორსა ტრინიდადელის, დედისა იმროსისა, უფროსისა მიერ იფიფილეს რეცა სუცეს-მონაზონისა და ძავე კლეთა მიერ დანესსა დამამაზოცნათა წელია ექვსთას სუახობმხოცამუქმესსა იფიფტობისა ოთხსა მერძულად შეგობას აღმოსავლელის ვეროცი ესაროსისა მერტატის ძისსა, რომლისა მრძინებთა და მოღუქვითა ვიწვე თარგმნად წიგნთა საღებროთა ქვენურისაგან ქართულად, - მივეს იმეროსს სრულესა კოლოლითა ექცე და სავარნიდ! - ხოლო სამერწნის დეფიფლობასა მართა, ძავე ვეროცის დისისა, და მივებას სიყოფორე მოტნარტოსა და აღუქი კონსტანტინოსისა, მას ვამს, იფეს მარტატს ძალი მართად დეფიფალი აღმოსავლეთი კონსტანტინებოლეს შუბოფიდა და ჩვენ ზედა მივეფესსა იქვე ქობსტეს მას იმროსისა, რომელი-იგი სუფესმცე საუკროდ სულია ზედა და ვარცთა ჩვენთა აჲ და ყოველთა მამარი სავარეთთა უერთსამდეს, ამნ.

(სა-მე) მუტაფრისელი კრებულა 1887 წ. 285-188)

ოცანე-ზოსიმეს:

შემოს მესამედ წმინდა ქუ წინი მრავალთა ტყუთა ზრობასათა მანაჲ-
მოდს კელთა ოცანე ფრიად ცოდვილსა ზოსიმესათა დღეთა ოდენ პირითად
მოხუცებულობისა ჩემსათა, პაპსნებისა და ფრიად მოსწრაფვე მოღუეწენისა
შეკულ და შეკულ სტეფანოსთა მღვდელთათა, დასამოიყენათა წელთა ქართულად
ხე შე და ქრინიკოსს ს-სა.

აჲ გვედრებთ თქუენ, ყოველთა ღმრთისმოყუარეთა მამათა და ძმთა
ჩუენთა, გვედოთ წმინდასა ლოცვასა თქუენსა მე, ფრიად ცოდვილი ოცანე და
შეკულ და შეკულ და მოძვილი და ძმნი ჩუენნი და ყოველნივე ჩუენიელნი,
ცოცხალნი და მიცუალბუღნი, სულიერნი და გარციელნი, რამეთუ ჩუენ ფრიად
გურჩამს თქუენი ლოცვა, და უფელი დაკლებული ჩუენი შეგნადუთა ღმრთისათჳ
და თქუენთა ქრისტემან შეგინდვენ და შეგინჯალენთ ყოველნი, ამენ.

ქრისტე შეიწყალე შეკულ და შეკულ, გამბრელ, ვერაც ვიორცი, ოცანე-
ზოსიმე და ყოველნი ძმნი და ყოველნი ქრისტეანენი და უფროს ყოველთა
ყოველნი ქართულნი.

ლოცვა-ფატი ჩუენთჳს, წმინდსი, ლოცვა-ფატი, ამენ

მანური მრავალთა 274, 981 წ

ოცანე-ზოსიმეს წერილი შეკულს

ქ ვერიდელისონ. ქრისტემან მოძმოთჳს უფარი და წმინდა ლოცვა თქუენი
ძმთა და უფალი ჩემი შეკულ რამელი გებრძანა, დამიწერია შარამ მეცხტელ-
სა ან ეხოვე სხუთა ვერაჲ ვიყოფე, რამეთუ დაწერე ჩუენიელნი, რამელ დაწის
საკონსუტად დაწერე შემინდვე არაჲ მქონდა ყოველთა ძმთა თაყუანის-ცემისა და
ლოცვასა მოვაქსენებ ქუ მე აღრე დაწერე ვანა არა ვინ ეხოვე ვისმე მოვე აჲ
ქრისტესდა წარმოძიებთან, - დურთომან მოაწიფ.

თუ რას მაწერებდჳ მისარინ, ვერატი ვიხლი

მან-6 1r, 982 წ

მონაწიარკჳნი

ოცანე-ზოსიმესი:

ქუ ძლისძარნი და ღმრთისმშობლისანი ამხობეს ვისინეთი, რაჯენ სხუთნი
არღარა სწერთან ამს შინა, რათა, რამელთა დღესასწაული იფის რამელთაჲჲ ქმსა
ზედა, ქუენი მის ქრსანივე ჭირისა მავიერ ითქუენებ, თუ ვინდჳ, და ლოცვასა წმ-
დასა თქუენსა გვედოთ.

მან-26, ივევარი X ს შუა 225 წ

ოცანე-ზოსიმესი:

სამაწმინდას მესმა მოძღუარითან, ვითარმედ სამსა მუკლისა მოდრეკია არს
მადლისა მისაცემულად ღმრთისა პირველ ჭამისა და - სამი შემდგომად მისა და ს-

საწმინდის მესამე ვითარებზე იმ, ვინა ქ და ვინა ა, რამეთუ შევლით მოძრევის არს პურისა ჭამისა ფსად, რომელ ჭამის კაცსა და აჩვენაიყო, და რამეთუ შევლით ვერ-არს ტაბლისა კურთხევა, რავეწმინა იყენ და ყოველია ცრიაკეთა და დღე საწმინდათაყა განთა ილიოვეს ზერძენა სეზუქადრე, ზოლი თქუენ, ვინა ვინე ვინე მე შემინვეთ და ლოცვისა წიდასა კველით მე ფრიად ცოდილია ქუ და წმინდა მინი ყოველია და თქუენა ლოცვა-ყო

მან-34, ლიტურგიული კრებელი X ს შუა 2/1

მათეს

შემინვეთ, ყოლია ქუ აქსიმოვე მე დამხმევი და წადმართ სხუას ვსმე დაუმევი ლოცვა-ყო, ეჭრისმან კარწმინის.

შეწადენ ეჭრისმან მოძღუარსა სესა სამოხელსა და ყოველია მოწინეთა მისთა და მათეს ამის დამწარველსა

მან-75, მარტინი XI ს, 13/1

საინსტრუქციო დოკუმენტები

სოცელი მაგრატ შეფისა ობიზარ და მოყნადოროველ მამებს

მოიღეს ჩუენ წინაშე ქეთათს, სახლსა სამეუფოებელსა ჩუენსა, ქუ მამანი მოყნადოროვლი და მამანი ობიზარნი და მოიყვანეს მოყნადოროვლასა ხატისა წმინდათა მოციქულთა პეტრესი და პავლისი და სანაილსა წმინდასა მართლითუ მოციქულთანი და მოიტუნეს სოცელი გურგენ ერისთავი-ერისთავისა, გურგენ შეფისა შეფისა, პახის ჩუხისა მაგრატ ერისთავისი და მამის ჩუხისა ვიორგი შეფისა, რომლითა-იგი ტყენი და ზეჯარნი მოყნადორისათვის დაეპტკუნეს, და კრულისთა მოწმინდნი კათალიკონა და მღვდელმობღუერათნი.

და მოიღეს ობიზართა დაწერილი გუარამ მამფლისა, რომლითა მს ტყენი და ზეჯარნი მოყნადორილთა ეწმოდეს, და მათ მოყნადორისა სოცელია მინა გუარამ მამფლისა დაწერილი, რომელ ობიზართათვის დაწერია, არაქუქუელ იყო არცა დაეპტკებულად და არცა გარდაეგებულად.

და ჩუენ ქუ შეითი მათი გუამისმე, რავეენ იგი წმიდანი უფანონი მშუოდონისა და დაწმარებისა და ჩუენ შეფთა ლოცვისათვის დამქუებულნი არიან და გულს-მოდენისა ეჭრისმან და მადლის მათი წმიდათამან და კულ-ყუე ხარკეთი საურესა მათსა შეჯრისქუ კარსა დარბაზსა ჩუენისასა მღვდელმობღუერანი, ერისთავი-ერისთავნი, ერისთავნი და ყოველია კეთა, სეზოთა და ქვეზოთა, აზნაურნი, შეკოეჩნი საძვითა საქეთანი, და დავტხეთი წინაშე ჩუენსა და წიციოთხეთი მათისა და მათისა დაწერილინი და, რომელი სოცელს-გენთა იყო მათ შორის, მოცემსენო, და სამართლად ქუ ვაყოფინო, რომელ კვლი არიანი მრავალნი და მტკიცენი იყენეს და ჩუენგან მათი ვატხეთი არა ვერ-იყო და სულსა მათ პირველია შეფისა არა დავამსიმეზოთ და თუქა ობიზარნი უწუეკმისიტემოდ ვაგუეშუნეს ივინი შეწუფებოვქს და ქუ ჩუენ ბრალად შევინათო.

და აქ სალოცველად შეფისისა ჩუხისა და შეფისა ჩუხისა ვიორგი ერისთავისა და სალოცველად სულსა მათ პირველია შეფისა ქარე ვანავე და დავამტკაც საქუ მათი ტყენი და ზეჯარნი ამინი, ვინა მათ პირველია შეფთა

დაწერილია სიგელით შიგან უჩუჩის, ნიშნით ზღვარნი სამხრით - სამხრის
წყალი ვითა მდებარის წყალს ჩაბრვის და ტახარის კლდე და ქვედათ ვითა ჩა-
ვალს დასვლით - კვანთა ქედი და ჩრდილით - დიდების ხეობის და
საქაბისკარი, ვითა ქვე-ქედი წყალს დიდი ქედი ერთადი ესე ზღვარნი მტკიცენ
არის მოგნადობრივითა ზედა და ქვეს ამერიით არის ესე საქმე და სამხრითი-
ზარია, საღვთველითა სათაბისკან კოდე

და ამისა ნაცვლად, ჩათამცა იმზარნიცა გულისხმე-ვაფნ, სალოცვლად
სულისა ჩემის თავსეუ ჩემს დაეთამჩე ავლე სამამსახდობისა სამსახერებლისა
ჩუქნიცვან მარვენი სიგელი და მივეე იმზარია სტრამეზოდ და გარდატყუოდ
მათ შორის სარდი და სარჩელი, რათა ესე ორნივე წმიდანი უფამნირა მშუადობით
და უშუთაველად იყვნენ და მეფობას ჩემსა და ძეს ჩემსა ვითრე ერსადღეს
გულოცოდენ და მათ პარველითა მეფეთა, მამულებითა და შემწირველითა,
ულოცოდენ, რათა დემონის მუხებითა მათ წმიდათა მოციქულთათა და მადე
მომართ უფრებთა მათ წმიდათა მამათათა დღესა მს განკობხესსა უღბონ
სიგელდა სულს ჩემსა, მიქსანს სსველითაცან სსუტენთა

აქ ვისეა მხითი პრძახები და სიგელი ესე ჩუენი, შემდგომთა ჩუენთა მო-
მავალითა მეფეთა, ერისთავ-ერისთავთა, ერისთავთა, ტაროს და კარეჯოსის ტა-
ნუტერისა და ყოველითა კვლისუფლითა და საქმისმოქმეითა, დაუმტკიცეთ და ნუგნ
ქვე-მოფიო შიდას და შეეცალებს ამისა და უაფეთ ვინმე ჩასაცა ვანსა რაფე
გუარი კაცი, დიდი ვინა მუიჩე აფექს და ამს ნაქმარსა ჩუენსა აქვედეს, ვა-
ფრისხდებს მამთა ძე და სული წმიდაი და ესეცა წმიდანი მოციქულნი არის მო-
სავედნი სულისა მხისანი დღესა მს განკობხესსა და ჩუენი პრადნი მისგან აძენ
დემონან.

და აქვენ, წმიდანი, მეუფეთა ქართლისა კათალიკონი და წმიდანი მღვდელ-
მობღუარნი, უფუარობითა დაუმტკიცეთ...!

მაგრიტ მეფის სიგელი მეფობის ღაერას

... ღამქარნი დიდი წარმარანი და ვერ დაეპობილეთ ღამქარი და ადო-
ყნეს მამულები წმიდისა უფამნირის ღაერისა მღუომსანი და ესე წმიდათა მამთა
მღუომვლითა ფრად] დაუმბიდა, რომლისათვისცა გულს-ვიფერეთ შესატყვლად
აღორებელისა მამულისა წმიდისა ღაერისა და დაკლებულობისა მათისა ვასაერენე
მელად, მოსატყვებლად] სულსა პარველკარდაცვალებულითა მეფეთა, მამთა ჩემთა
და სალოცვლად] სულისა ჩემისა და საღვთებულად ცოდეათა ჩემთა შემწირე წმი-
დისა მამისა შორს, ღაერისა მღუომსისა და წმიდათა მამთა მღუომვლისა
მანგლისსიკვეს აფელი მოციქულებური ყოვლითა მღვერთა მამთა, მათთა,
პარათა, წყლითა, ტუთა, კლდითა, წიქულთითა და ყოველითა საქმითა და უჩრითა
და ვითავსებულეთ ყოვლისა შესავლისა და ვამოსავლესიდან სავედმწიფობისა,
საწინათვისისა, სახანაურისა, საქიხისხოვისა, საყვებუფლითა, სამხერისა, სყო-
დისა, სყოზრისა და ყოვლისა დემონისგან დასადებულისა შესავლისა და ვამო-
სავლისგან, და არაით ზედაე თუნიერ სამსახერებელისა მს წმიდისა ღაერისა
მღუომისა, რამეთუ თავისუფლობით შემწირეს ყოვლისა მეუბნელისა და დამკლე
მღოსიგან, რათა მუხებითა წმიდისა მამისა შიონითა, ღოცეთა წმიდათა მამთა
მღუომვლითათა მოვეწიჭეს დემონისა შიერ შემდომთა ამს ნაქმარისა და დაკლებს

მადისა, წარმებრძოლ ღაშქრობის ქე და ყოველივე დღენი ქობივისს ნებისა
ნებისა მისა ღმრთისა მშვიდობისა და მტერისა ჩემისა ზედა ზღვეთ ადგილზედ
და შეძვერობად სიყვადლისა მერს იყოს წინაშე ღმრთისა სულისა ჩემსათვის წმინდა
იგი და მადლი მათ ყოველთა წმინდასა მადლისა.

აქ ვინცა მხრობა ბრძნებთ და სიყვლი ქე ზეწი, შეძვერობად ჩვენსა მათ
მადლისა მვეთა, ერთსავე-ერთსავე, ერთსავეთა, ახსარითა, ცხრისავეთა, ვეცხვი
ფაღისა, ჩინებულთა და ყოველთავე საქმისმოქმედთა ჩვენთა, დაუმტკიცეთ და სიყვნი
უნდალო ბრძნებულსა ამს და ვაცებულსა ჩვენსა, სიყვ რას ვინ დააკეთებთ, სი
ფიქსა და სი მტკიცესა თუხიერ შეწყვეტისა და თანავერობისა, და უკეთო ვინცე ვა-
მოძნედე ღმრთისა უფროსყოფელად და ამს წმინდასა ღაერისა შეტყოფად აღესცა
და რასაცა ვინა, ანუ რასაცა მიზეზისა მოღებთა, ვინა თუ იგი ადგილი
შეუცვლით მის წმინდასა ღაერისა, ანუ თუ ქე წმინდა, ვაცებულთა ჩვენსა, შეუძლ-
ნეთ უარსმოყოფელთავე ღმრთისათა თანა დასჯილ ხართ, ავინცა წმინდა მადლი და
მადლი მის წმინდასა ღაერისა არს მოხვედრი თქვენი ცოდვითავე და მადლისა
ჩემისა კარდაძველი ხართ წინაშე ღმრთისა.

და თქვენ ქრისტესა მერს ვითრე ქართლისა კათალიკონისა, და წმინდასა
მადელადმოხელარისა დაწერილი ქე ზეწი დაუმტკიცეთ ვითა წესი არს, წაღარითი და
შეწინებარით დაწერით, ვინცა უმცროს და შეუცვალის.

დაიწერა ბრძნებთ და სიყვლი ქე ზეწი რადიკტობისა მვერობისა ჩემსისა
მყოლასა, კვლითა თუხან მწიგნობრისა მწერელისათა.

კრიველებოს! ქე ვითა, - აღიღებ ღმრთისა - აღიღესა მავრატ აფხვისა
მეფესა და ყოვლისა აღმოსავლეთისა სიყვლისობისა დაიწერა და ბორცუდსჯარით
სალოცულად მვერობისა მადისა და შუღისა მათათვის მვერობისა მოხსტრისადა
შეუწინაეს, ძე ვითრე, ქართლისა კათალიკონი, მიწაშე ვარ დაწერილსა მათსა.

აქ, ვინცა ვინ რამისცა ვუარმის კემის რასაცა ვინა, ვითა მათსა დაწერილსა
სწერისა, უმცროს და მადლისა დაწერილი მათი ვინა ვინა ცვალებითა, ვინა სიყვნი-
თაგან ვინათსა იყადრის ანუ შიდა ანუ ცვალებად, ანუ შესავალად და საყვნი-
ფლოდ ვაქადის, ანუ მვეარი და ვამოსავალი რას დასდეს და, ვითა დაიწერისა და
ვათუთავისუფლებთა, მის ზედა მკუდრად და შეუვალად არა იყარს, ბრძნავსცეა მ-
მათ, ძე და სიყვლი წმინდა, წმინდა ღმრთისაშემოძღვლი და კრულთა არის დაესტამ-
თისა უფლისა სიყვითა, ათრამტეთა წმინდასა მოციქულთა მადლისა, ექვსთა კრ-
მათა მადლისა, ხუთთა პატრიარქთა ვუარითა, წმინდასა დედაქალაქისა და
სიყვნიცხოვლისა მადლისა, ჩემ ვლამსესა ვუარითა ვაქვნივლად სიყვით და ვარ-
ციო ამს ვიფიქსა და მის საყვნიქეს! არსცეა სწილი მათსა თუხან თანა ძიკარო-
ტელსა და ყოველთა მწვევლებულთა და უფლისა უარსმოყოფელთა თანა შერაცხილი
და ვინ დაუმტკიცოს და არა მადლისა ბრძნებულთა და დაწერილი მათი, მიღებ
კრთხვეთი ღმრთისაგან და ჩემ ვლამსესაგან.

აღიღებ ღმრთისა, - ქე ვითა უბღვეულსა მვეთა მეფესა დაიწერისა და
შეუწინაეს ბორცუდსჯარით მვერობისათვის სალოცულად მვერობისა მათისა, -
შეწინებ ღმრთისა მადლი წმინდასა მათსა და ვეცხვი, შეცა მიწასა მვერობისა მ-
ათისა, თუხანესა მესა ღმრთისა ერთსავე-ერთსავეთა, დაუმტკიცებთა უმცროს
არს ბრძნებთ მათი ჩემსკრე, მონისა მათისა.

... შენებელი და დამკლაველი შთი არა ვინ გუობრძნებია და არც მშლელი და მკაცველი ბრძანების ამის ჩვენისა.

და ეს ამისთვის გუიქია, რათა დბრძონს მველითა და მუიქნითა წმადის მამის შოისითა სწუიქროისა ამის ცხობებისა ყოილად წარმშართის შეფისა სენ და სვეიქნეს მს მღვინებელ მექნეს სელისა ჩემისა, დღეს მს სმინელს ვაჩიობებისა.

აჲ ვინე მსითა ბრძანებაი და სიგელი ესე შენი შემდგომად ჩვენსა შო-
მეალითა შეფითა, ერისთავით-ერისთავითა, აზნაურითა, მემამულეთა და მოსაკრავეთა,
ციხისთავითა, კვისიფალოთა, მხნდატურითა, შურტათა ჩინებულთა და ყველთა საქმის-
მოქმედთა, დაუტკიცეთ და ნუ ვინ უშლავთ ბრძანებასა ამის და ვაგებულს ჩვენსა
და ნუცა რას დაკლებთ, ნუ დიდსა და ნუ მცირეს თუნიურ მექნისა და
თანაფეომისა.

და უთქოუ ვინმე რამსაცა გუარშან კაცმან, რასაცა ვამს ელ-ვის და
იკადროს ამის ბრძანებისა შეუნისა შეცალებად, წმადთა მამთა შთი და ყველი
წმიდანიმცა არიან მოსაჯულნი...)

საწერის მასალის გონივრის მიხედვით ძველ წარღობილ ძველებში მხოლოდ გვხვდება შემოკლებული სიტყვები და უმთავრესად შემოდან ახლაც საწყისი ნაწილი - (ქარავმა) ზოგჯერ სიტყვა შემოკლებულია, აღნიშნული არა წარმოადგენს.

სიტყვათა შემოკლების საყრდენი წესები აქვს, მაგრამ უნიშვნელოვანია:

ა) შემოკლების ადგილებზე საწერის ძირს წარმოადგენს შესაძლოა, სიტყვა მხოლოდ ერთი ძირითადი აღნიშნოს: ა (რამეთუ), ბ (მოლო).

ბ) შემოკლების ადგილებზე აღნიშნულ სიტყვას საწერის და მთლიან ძივს: ვ ე (ვიდრე), თ ი (თუდალი), რ ა (რათა), ქ ვს (ქრისტესს), ღ ის (ღმრთისს)..

გ) შემოკლების აღნიშვნა დუბლეული (ძირისდული) თანხმოვნები და გრამატიკული მარჯობების მიხედვით (მიხედვით) ღ ის (ღმრთისს) წყნ კლასი (წინაწარმოებულთა) და მისი.

დ) ძველ ქართულში რაცხეთი უნიშვნელობები ძივებით გამოიყვამდა ძივს ქარავმა ძივს:

ა - ბ, გ - ვ, ი - თ, თ - მ, რ - ნ, ს - ზ, თ - ზ და მისი.

ქვემოთ წარმოადგენს ძველ ქართულში ადრეზე გავრცელებულ შემოკლებებს:

ა დ	არამდე	ად ა	ადეა
ამ ნ	ამენ	ამს ნწელი	ამესსწელი
ამ რ	ამერ	ა რ	ერისთავი
ამ რთენ	ამერიოვან	ა რ თ	ერისთავი-ერისთავი
ამ ს	ამს	ამს ვითრი	მცვეთარი
ამ თ	ამთ	ამს თარი	მცვეთარი
ამ ზ	ამზ	ამ ზ	ეთიარვე
ბ რ ტი	ბორითი	ბ რ	ეთიარვე
გ ი	გორგავგორგი	გ ი	ვიდრე
გ რ რ	გამრთელ	გ რ ე	ვიდრეზე
გ რ კლ	გრივოლ	გ რ ს	ვიდრეზედს
გ ლი	გული	გ რ	ეთიარ
გ ლ ში	გალობა	გ რ ი	ეთიარ
გ მ რ	გამსლეა	გ რ მ	ეთიარმან
გ მ ნ	გობაროვან	გ მ	ზედა
დ ბ ა	დამა	დ ბ ა	თანა
დ ბ ში	დამადგენა	დ ბ ე	თავი
დ ბ ში	დიდესა	დ ბ ლი	თუჯლი
დ ბ ლი	დიდესული	დ ბ ნ	თანა
დ ბ ლ ში	დიდესულებია	დ ბ სი	თუხი
დ ბ თ	დავით	დ ბ ნი	თუხნი

თსთა	თესთა	შშდე	შამდე
თქა	თქუა	შშო	შამო
თქეს	თქუეს	შშნი	შამნი
თქას	თქუას	შშოა	შამოა
თქმა	თქუმა	შშოი	შამოი
თქმლი	თქუმლი	შრა	შაერ
თქნ	თქუნ	შრაოცნ	შაეროცან
თქნი	თქუნნი	შრამ	შარიამ
თქნი	თქუნნი	შრამს	შარიამს
თქნსა	თქუნსა	შქლ	შაქელ
თუნისცმა	თაუნისისცმია	შესა	შესა
თუნისმცმელი	თაუნისისმცმელი	შესლა	შესელა
იე	იოენი	შონ	შაშინ
იშლი	ისარაშლი	შეფე	შაეფე
იშმი	იერესალში	შეფნი	შაეფნი
იმლში	იერესალში	თნი	უფალი
იე	იესე	თნ	უფალმან
იეს	იესეს	თსა	უფალსა
იოლი	ეოლი	თისა	უფალსა
ილა	ეოლა	თითა	უფალითა
იოიბა	ეოიბევა	თიდ	უფლა
იოიხლი	ეოიხევალი	თო	უფალი
იკეშლი	ეოიხევალი	ოქი	უქანი
იკი	ეოი	ოქნი	უქანი
იკენ	ეოემან	იქნ	იქნ
იკევი	ეოევი	იქნი	იქნი
იქეს	ეოედის	იქე	იქე
იქნ	ეოენ	იქნი	იქნი
იქს	ეოეს, ეოედის	იქენი	იქენი
იქთ	ეოთ	იქე	იქე
იქთი	ეოთი	იქნი	იქნი
იქთე	ეოთე	იქსა	იქსა
იქენ	ეოენ	იქ	იქ
იქეს	ეოედის	იქა	იქა
იქეო	ეოეო	იქლი	იქელი
იქეა	ეოეა	იქი	იქელი
იქენ	ეოემან	იქლნ	იქელიმან
იქესა	ეოემასა	იქნ	იქელიმან
იქესა	ეოემასა	იქლნი	იქელინი
იქეთა	ეოეთა	იქნი	იქელინი

ჰა	ჰანა	წალ ^ი	წინაწამბეუველი
ჰე	ჰეხეგომად	წალ ^ნ	წინაწამბეუველან
ჰე	ჰეჩყალე	წალ ^{სა}	წინაწამბეუველსა
ჰე ^ნ	ჰეჩყალენ	წალ ^{ისა}	წინაწამბეუველისა
ჰე	ჰეჩი	წალ ^{იისა}	წინაწამბეუველიისა
ჰე ^ნ	ჰეჩენ	წალ ^{ნი}	წინაწამბეუველნი
ჰე ^{ნა}	ჰეჩენი	წალ ^{თა}	წინაწამბეუველთა
ჰე ^{ჰე}	ჰეჩეგომად	წალ ^{მა}	წინაწამბეუველგმა
ჰე ^ნ	ჰეჩინს ^{მთეგრის}	წალ ^{ცე^{ლი}}	წინაწამბეუველცი ^{ლი}
ჩა	ჩეჩი	წალ ^{ცე^{ლმა}}	წინაწამბეუველცელმა
ჩა ^ნ	ჩეჩინ	ჭე ^ი	ჭეშმარიტი
ჩა ^{ნა}	ჩეჩისა	ჭე ^დ	ჭეშმარიტად
ჩა ^ნ	ჩეჩენ	ჭე ^{ჰე}	ჭეშმარიტება
ჩა ^{ნა}	ჩეჩენი	ხ	ხელი
ჩა ^{ნო}	ჩეჩენო	ხა ^{ბ^ი}	ხარება
ცა ^ი	ცოდეა	ჰა	ჰმა
ცა ^{ელ^ი}	ცოდეელი	ჰა ^ნ	ჰმან
ცა ^ი	ცოლი	ჰა ^{ნი}	ჰმანი
ცა ^ნ	ცოლმან	ჰა ^{ნა}	ჰმანა
ძა ^ი	ძალი	ჯი	ჯუარი
ძა ^{რი}	ძლიერი	ჯ ^ნ	ჯუარმან
ძა ^{რ^{მა}}	ძლიერება	ჯა ^{ნა}	ჯუარისა
ძა ^ა	ძმა	ჯი ^{სა}	ჯუარისა
ძა ^ნ	ძმაპან	ჯ ^ო	ჯუართო
ძა ^{ნა}	ძმისა	ჯა ^{ს^{ცემა}}	ჯუარს-ცუმსა
ძა ^ნ	ძემან	ჯა ^{ს^{ცელ^ი}}	ჯუარს-ცუმელი
ძა ^{ნი}	ძენი	ჯჯ ^{ხით}	ჯოჯობითი
წა	წმდება	პა	პურთა
წა ^ნ	წმდებან	პა ^ნ	პურთამან
წა	წმდებსა	პა ^{ნა}	პურთისა
წა ^{სა}	წმდებსა	პა ^{ნი}	პურთინი
წა ^ო	წმდართ	პა ^{ნა}	პურთათა
წა ^{ნი}	წმდენი	პა ^{ნო}	პურთანო
წა ^{ნა}	წმდეთა	პა ^{ნა}	პურთაება
წა ^ო	წმდებო	პა ^{ქა}	პაქეა
წა ^ა	წმდება	პა ^{ქსა}	პაქესა
წა ^ნ	წმდებან	პა ^{ქსა}	პაქესა
წა ^{ნი}	წმდებანი	პა ^{ქსა}	პაქესანი

- ბოლნისის წარწერები, IV-VI სს, ის ქართული წარწერების კრებული, I გამოცემა
 ნ. შიშინაშვილი, თბ, 1980.
- ურბნისის წარწერა, V ს, I 62b, ის: ქართული წარწერების კრებული, I გამოცემა ნ.
 შიშინაშვილი, თბ, 1980.
- სადაკლესტრო წარწერა, V ს. ის ვ. პოქრობიძე, ჯვარისა ძველი საქართველოს
 არქივი II ტფ, 1927.
- უკანეთის წარწერა, V-VI ს-ის დასაწყისი, ის ლ. მუსხელიშვილი, უკანეთის
 ძვითარული ნაშთები ქრისტე მოამბე X, თბ, 1941; ვ. სლოგაცა, ქართული
 სამართლის ძველში დახვეწილი საქართველოს რამდენიმე წარწერებზე
 შიშინაშვილი, სტუდ. სერია, 1972, №4.
- ბუჯაღის წარწერები, VI ს, ის ვ. წერეთელი, უძველესი ქართული წარწერები
 პალესტინიდან, თბ, 1960.
- მეტეხის წარწერები, VI-VII სს, ის ივ. ჯავახიშვილი, ქართული დამწერლო-
 ბამბოკრძობის ძეგლები, ტფ, 1926.
- წყისის წარწერა, 616-619 წ. ის ა. შიშინაშვილი, ძველი ქართული ქრისტიანობა, ტფ,
 1935.
- აფხაზის წარწერები, VIII-XI სს, ის ივ. ჯავახიშვილი, ქართული დამწერლო-
 ბამბოკრძობის ძეგლები, ტფ, 1926; ვ. მარაშვილი, სტეფანოს
 მამულის ფრესკული წარწერა აფხაზის სოხომი, თბ, 1977; ნ. ალექსანდრე, აფ-
 ხაზის სოხომის ოთხი წარწერა, თბ, 1983; თ. შარბაგია, აფხაზის სოხომის
 წარწერები, თბ, 1957.
- კრავის წარწერა, 906 წ. ის ნ. მუხომბერი, კრავის წმ. კირილეს ეკლესიის
 სამხრეთული წარწერა: საქ. შუენ. აკად. მოამბე V, №10, თბ, 1944.
- იშხნის წარწერა, XI ს-ის დასაწყისი, ის ვ. თაყაიშვილი, 1917 წლის არქეოლოგი-
 ური ექსპედიციის სამხრეთ საქართველოში, თბ, 1960.
- ოშკის წარწერა, X ს. შუა, ის ვ. თაყაიშვილი, 1917 წლის არქეოლოგიური
 ექსპედიციის სამხრეთ საქართველოში, თბ, 1960.
- მარტვილის წარწერა, 906 წ. ის ვ. სლოგაცა, ქართული წარწერების კრებული, II
 თბ, 1980.
- ქუთაისის წარწერა, XI ს-ის დასაწყისი, ის ვ. სლოგაცა, ქართული წარწერების
 კრებული, II, თბ, 1980.
- ნიკორწმინდის წარწერა, XI ს-ის დასაწყისი, ის ვ. სლოგაცა, ქართული წარწერ-
 ბის კრებული, II, თბ, 1980.

სახეობითი და ავტორითი ბიბლიოგრაფია

ივრემის წინაწარმოები, VI-VII სს, გამოცემა ივ. ჯავახიშვილი, ტფ უნი-
 ვერსიტეტი, 1923; ივ. ჯავახიშვილი, ქართული პალეოგრაფია, თბ, 1949.

ნაწევრები სახარებოდან, VI-VII ს. გამოცეა ა. შანიძემ, თბ., 1984.

სანმეტი ლექციონარი, VII ს. გამოცეა ა. შანიძემ, თბ., 1944.

იაკობის პირველსახარება, VII ს. გამოცეა ა. შანიძემ თსუ ძველი ქართული წიგნების განყოფილებაში, 20, თბ., 1977.

სანმეტი მრავალთაგი, VIII ს. I ნახ. გამოცეა ა. შანიძემ ტფილისის უნივერსიტეტის მოამბე VII ტფ., 1927.

სანმეტი ლექციონარი, VIII ს. II ნახ. გამოცეა ა. შანიძემ ტფილისის უნივერსიტეტის მოამბე III ტფ., 1923.

საგნარკვევი ტექსტები

იაკობ ხუცევი, წამება წმინდა მუშინიკისი, იტყება ზ. სარჯველაძის, კ. დანელიას და ე. ვოენაშვილის გამოცემის მიხედვით, თბ., 1985.

თეანე სახანის ძე, წამება წმინდა და ნეტარისა მოწამისა ქრისტეშისა ჰაბოასი, იტყება ძველი ქართული აგიოგრაფიული ლიტერატურის ძეგლებს I ტომის მიხედვით, თბ., 1984.

წამება წმინდა სტეფანოსი, იტყება სონური მრავალთაგის მიხედვით, თბ., 1959.

თეანე ოქროპირი, თეანეშ თავისკუთისა საკითხავი მეორე, იტყება სონური მრავალთაგის მიხედვით, თბ., 1959.

ნაწევრები ადიშის ოსთავიდან (897 წ.) იტყება ა. შანიძის გამოცემის მიხედვით: ქართული ოსთავის ორი ძველი რედაქცია სამი შტამბრული ხელნაწერის მიხედვით, თბ., 1945.

ვათრგი მერხლე "გრიგორე ხანძთელის ცხოვრება", იტყება ზ. სარჯველაძის, კ. დანელიას და ე. ვოენაშვილის გამოცემის მიხედვით, თბ., 1985.

წიგნი რუთისი, ომკური ბაბლიის ხელნაწერიდან (978 წ.) იტყება წიგნი ძუელისი დიქუმსანისი მუკ ნავეთის მიხედვით, თბ., 1991.

ქება ქებათა, იტყება ომკური ბაბლიის ხელნაწერის (978 წ.) მიხედვით.

ფსალმუნნი, იტყება მ. შანიძის გამოცემის მიხედვით, თბ., 1960.

ცნობასათვის და უწყებისათვის ჭეშმარიტად, იტყება მ. შანიძის გამოცემის მიხედვით ფსალმუნნი, თბ., 1960.

საგლეგ ეპისტოლე კორინთელთა მიმართ პირველი, დაბეჭდილია კ. დანელიას და ქ. ბოქნაძის გამოცემის მიხედვით პეტერბურგში, თბ., 1974.

საგლეგ ეპისტოლე კორინთელთა მიმართ, დაბეჭდილია კ. დანელიას და ქ. ბოქნაძის გამოცემის მიხედვით პეტერბურგში, თბ., 1974.

კათოლიკე ეპისტოლენი, დაბეჭდილია ქ. ლორთქიფანიძის გამოცემის მიხედვით კათოლიკე ეპისტოლეთა ქართული ფრწოები, თბ., 1956.

ნაწევრები ლატალის ლექციონარიდან, იტყება მუსტოის მუსეუმში დაცული ხელნაწერის (X ს.) მიხედვით.

ნაწევრები სონური ლექციონარიდან, იტყება სინ-37 ხელნაწერის (X ს.) მიხედვით.

ცხოვრება წმიდის ნინოაძის, აღებული პეტრეს ქრებულის 2. ვიკინოზილის და ვ. კონსტანტინის გამოცემის მიხედვით, თბ. 1979.

აქებული წმიდის პასლი ეპისკოპოსისა შერისაოთხ და სხმ სწავლილიაა მარწმუნეთათხ, აღებული ღ. ანულის გამოცემადან შამას სწავლინი, თბ. 1985.

თანე მინნი, მე ვითარე ხე წამორისა, აღებული ღ. ხინძის გამოცემის მიხედვით: თანე მინნი, პოეზია, თბ. 1987.

თანე-ზოსიმე, ტეზია და დიდება ქართლის ენისა, აღებული სწორი მრავალთაგან მიხედვით, თბ. 1959.

ბადაყარაინი, აღებული ღ. ანულის გამოცემის მიხედვით: ბადაყარაინის ქართული რედაქციონი, თბ. 1957.

ნოველები, აღებული 2. დვალის გამოცემის მიხედვით: შუა სუკურეთა ნოველების ძველი ქართული თარგმანები, I თბ. 1966, II თბ. 1974.

გრიგოლი დმრთისმეტყველი, ცხოვრება და შესწავლა წმიდისა და დმრთამე-მოსილასა შამისა სუენისა დიდისა პასლისი, ვეფხეშე შოაწმოდლის თარგმანი, აღებული X-XI სუკურეთა ხელნაწერების მიხედვით.

გიორგი შოაწმოდელი, ცხოვრება იოანესი და ეფთემესი, აღებული იე ვეფხეშელის გამოცემის მიხედვით, თბ. 1945.

იყოფილე ხეცვ-მოწაზონი, მეტაფრასული ქრებულის შესავალი, აღებული ათონური კოლექციის აღწერილობის მიხედვით: ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა, ათონური კოლექცია, I თბ. 1986.

ფხედედითანხე არეობველი, სრულსათხ და ეროსი, ვერე მყარის თარგმანი, აღებული ს. ქუციშელის გამოცემის მიხედვით: პეტრე იბერიელი სწავლილი-დონისე არეობველის შრომები, თბ. 1961.

პროკლე დიადოხოსი, შრომები, თანე პეტრიწის თარგმანი, აღებული ს. ვუტხიშელის გამოცემის მიხედვით, თბ. 1940.

სიგელი ბეგრატ შუფისა ოპიზარ და მუჯნაბოროულ მამებს, 1054-1072 წწ. აღებული ქართული ისტორიული საბუთების კარბუბის მიხედვით: გამოსაცემად მოამზადეს ო. ქუციშემ, ვ. სილოვაემ, ნ. შომაშვილმა, თბ. 1984.

ბეგრატ მუფის სიგელი მღვიმის ღაერას, 1057-1058 წწ. აღებული იმეუ გამოცემის მიხედვით.

გიორგი შუფის სიგელი მღვიმის ღაერას, 1073 წ. აღებული იმეუ გამოცემის მიხედვით.

ჩვენსე მადწია 10 000-ზე მეტს ქართულს ხელნაწრს, რომელსე დაცულია საქართველოს, რუსეთის, გერმანიის, ავსტრიის, ინგლისის, საფრანგეთის, იტალიის, ბულგარეთის, აშშ-ისა და სხვა ქვეყნების მუზეუმებსა და ბიბლიოთეკებს.

ხელნაწრთა დიდი ნაწილი თავმოყრილია საქართველოს მუზეუმებსა აკადემიის ქვეყლის სახელობის ხელნაწრთა ინსტიტუტში. იგი ილია ამულანქ დარსა ამ ინსტიტუტის ფონდებში ხელნაწრთა თითო კოლექცია ინახება:

A - ყოფილი საეკლესიო მუზეუმისა და უნივერსიტეტის სიძველეთა მუზეუმის;

H - ყოფილი საისტორიო-საეპოგრაფიო საზოგადოებისა;

S - ყოფილი ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოებისა;

Q - ძალი მასალა.

ძველი ქართული ხელნაწრების მნიშვნელოვანი ფონდებთა დაცული საქართველოს არქივში, ერთწულ ბიბლიოთეკაში, ქუთაისის, შუტაის, აგრეთვე საქართველოს სხვა ქალაქებისა და რაიონების მუზეუმებში.

ქართული ეტიმოლოგიის უძველესე ფასეული სინის მთაზე იერუსალიმსა და თორის მთაზე დაცული ხელნაწრთა კოლექცია.

ქვემოთ წარმოდგენილ ცხობებს ველსე აღწინდელი და უმნიშვნელოვანე ხელნაწრების შესახებ.

1. ქართულ-გერმული პალიმნესტის ერთი ფურცელი, რომელიც იერების წინაწარმეტყველების ფრამენტს შუტაეს ინახება ოქსფორდის სნგლისი კოლეჯის ბიბლიოთეკაში. ამავე ხელნაწრის ორი ფურცელი დაცულია კემბრიჯის სნგლისი უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკაში. ხელნაწრთა VI-VII საუკუნის მუხნისა იგი იერუსალიმში შეუქმნიათ და საგულეებელია ბიბლიის ბოლიან ტექსტს შუტაე XI საუკუნეში ხელნაწრთა დაუშლიათ და გამოუყენებიათ ებრაული თაღმუდისთვის. მე-19 საუკუნის ბოლის მისი ფურცლები ითოვს კართს სინკოგაში, შუტაეში იხინი ოქსფორდსა და კემბრიჯში მოხვედრილან. ხელნაწრის უდიდესი ნაწილი დავრგულია ამოკითხეს და გამოსცეს იგი ჯავახიშვილსა და ა. შინიქს.
2. A-737 - შუტაეს საქმე მოციქულთს ამოკრფელი ფრისის ნაწილებს ინახება ობლიანში, ხელნაწრთა ინსტიტუტში. თარიღებს VI-VII საუკუნეებოთ, პალიმნესტით ამოკითხეს და გამოსცეს იგი ჯავახიშვილსა.
3. A-89 - თახიანის ტექსტის ნაწილებში ინახება ხელნაწრთა ინსტიტუტში. თარიღებს VI-VII საუკუნეებოთ, პალიმნესტით ამოკითხეს და გამოსცეს იგი ჯავახიშვილსა და ლ. ქავთამ.
4. A-844 - თახიანის ტექსტის ნაწილები როგორც ვართყა, ეს ხელნაწრთა და A-89 ერთი წიგნის შესდგენელი ნაწილებოთ.
5. A-999 - ბიბლიის (ძველი და ძალი აღიქმის) წიგნთა ნაწილები, ინახება ხელნაწრთა ინსტიტუტში. თარიღებს VI-VII საუკუნეებოთ, პალიმნესტით ამოკითხეს და გამოსცეს იგი ჯავახიშვილსა.
6. ხანშეტი ლექსიონარი, VII ს-ისა, ინახება ვრაცის უნივერსიტეტში საქარის დაცული იგი სინის მთაზე წიხე ვატერინის სახელობის ბონატერში. 1863 წელს ა. ცავარულსა აღწერა ამ ხელნაწრის 29 ფურცელი. 1897 წელს შუტაეს

პირველი პერიოდში 27 ფურცელი ერთ ფურცელი შედგენილი პირბრუნვით (სხედლის) აღმოჩნდა მხედრის ერთი კოლექციაში, ერთი კ - ბარბოს ერთ-ერთ ბიბლიოთეკაში გამოსცეს ა შინძემ, ე ვარიანს და ბ უტოქმ

7. იკონის წინაჩესმარების (პროტოკანცელის) ნაწილები, თარიღდება VII სთის იანხეს ენის სესტრია) ერთეულ ბიბლიოთეკაში, პალიმესტეი ამოკოტეს გამოსცეს ჯ. შერდზოლმა და ა შინძემ.
8. ესთა პირველის ნაწილები, თარიღდება VII სთის იანხეს ენის ერთეულ ბიბლიოთეკაში, პალიმესტეი ამოკოტეს და გამოსცეს ჯ. შერდზოლმა.
9. შრავალითის ფრამენტები, VIII ს-ის ხახვრისა, იანხეს ხელნაწერთა ინსტიტუტში, პალიმესტეი ამოკოტეს და გამოსცეს ა შინძემ.
10. თახთის ფრამენტები, VII ს-ის I ხახვრისა, იანხეს ენის ერთეულ ბიბლიოთეკაში, პალიმესტეი ამოკოტეს და გამოსცეს ჯ. შერდზოლმა.
11. ლექციონარის ფრამენტები, VII სთის II ხახვრისა, იანხეს ხელნაწერთა ინსტიტუტში (H-1329), პალიმესტეი ამოკოტეს და გამოსცეს ა შინძემ.
12. შრავალითი, 854 წლისა, დაცულია სინის მარზე წმიდა ეკატერინეს სახელობის მონასტერში, შენწლია იურესლანთში, სამწოდის ლაყრამი გამოსცეს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ძველი ქართული ენის კათედრის წევრებმა (რედაქტორი - ა შინძემ).
13. თახთაი, 897 წლისა, იანხეს მესტის მარკაპოკიდნობის მუხუდებში, გადამწრალია შტებერდში, შოკვანახთი დაცული იყო სავისის ეკლესიაში, გამოსცეს ა შინძემ.
14. შრავალითი, IX-X საუკუნეებისა, იანხეს ხელნაწერთა ინსტიტუტში (A-1091), გადამწრალია შტებერდში, იანხებოდა უფანისის (ეურია) თახე სალიმესტელის ეკლესიაში, გამოსცეს თხე ძველი ქართული ენის კათედრის წევრებმა (რედაქტორები - ა შინძე, ზ. შენწორის).
15. თახთაი, 906 წლისა, დაცულია თახის ქართული მონასტერში, გადამწრალია თახისაში, გამოსცეს რ. ბლეცხე.
16. თახე მოსი, ლომინარ (სამოხეს), 926-930 წწ. იანხეს სინის მარზე წმიდა ეკატერინეს სახელობის მონასტერში, გამოსცეს ილია ამულაძემ.
17. თახთაი, 936 წლისა, იანხეს ხელნაწერთა ინსტიტუტში (H-1660), გადამწრალია შტებერდში, შენწლია იანხესოდა ჯრუბის მონასტერში, გამოსცეს ა შინძემ.
18. შახთა სწავლანი, X ს-ის პირველი ხახვრისა, იანხეს ხელნაწერთა ინსტიტუტში, გამოსცეს ილია ამულაძემ.
19. იდეგარი, იანხეს სინის მარზე წმიდა ეკატერინეს სახელობის მონასტერში (H-34), გამოსცეს ე. შერდველმა, ლ. ხუცერისმა, ე. შინწოფხა.
20. ასტრონომიული ტრაქტატი, 949 წლისა, იანხეს სასტ-შტებერდში, აღმოსავლეთკიდნობის ინსტიტუტში.
21. იდეგარი, 954 წლისა, იანხეს სინის მარზე წმიდა ეკატერინეს სახელობის მონასტერში (H-25), გამოსცეს ე. შერდველმა.
22. შრავალითი, X საუკუნისა, იანხეს ხელნაწერთა ინსტიტუტში (A-B), დაცული იყო სესტეში.
23. თახე იქრობარის ცხოვრება, 968 წლისა, იანხეს ხელნაწერთა ინსტიტუტში (H-2124), გამოსცეს რ. ვარანამ.

24. ოთხთავი, 973 წლის, ინახება ხელნაწერთა ინსტიტუტში (A-1453) გადაწერილია შატბერდში და მამინე შუქიძეს პარხლას ოთხე სათლისძეცვლის კრების გამოცეა ა შინძებ
25. კრებული X ს-ის 70-იანი წლებში, ინახება ხელნაწერთა ინსტიტუტში (B-144) გადაწერილია შატბერდში გამოსცეს მ გიგინეიშვილმა და ე გიგინეიშვილმა
26. საქმე მოციქულია, 974 წლის, ინახება სინის მთაზე წმიდა ვატირინეს სახელობის მონასტერში (1439)
27. ნეუმრეზული იაფგარი, X ს., ინახება ხელნაწერთა ინსტიტუტში (A-603) გამოცეა ე კრებებ
28. ოთხთავი, X ს-ის მეორე ნახევრისა, ინახება პარვიარდის უნივერსიტეტში (22) გადაწერილია შერთში
29. კრებული, 977 წლის, ინახება ათონის ქართველთა მონასტერში (1660) ნაწილობრივ გამოსცეა ნ მარმა
30. საქმე მოციქულია, 977 წლის, ინახება სინის მთაზე წმიდა ვატირინეს სახელობის მონასტერში (1660)
31. ზობლია, 978 წლის, ინახება ათონის ქართველთა მონასტერში (16) გადაწერილია ომეში დიდა ნაწილი გამოცემულია ნ მარის, ა შინძის, მ შავრის ე ქარციკიძის, ო ექვტიშვილის, კ დანელას, მ გიგინეიშვილის ე კვიციანის ე ცხედელიანის მიერ
32. იაფგარი, 978-988 წწ., ინახება ხელნაწერთა ინსტიტუტში (S-425) გამოცემულია ე შატბერდის, ლ ხუცესიანის, ე ქანკვეის მიერ
33. ჭალ-ეტირატის იაფგარი, X ს., ინახება ხელნაწერთა ინსტიტუტში (H-2123) გამოცესეა ა, შინძებ, ა მარტიროსოვის და ა ჯიშაშვილმა
34. ოთხთავი, X ს., ინახება ხელნაწერთა ინსტიტუტში (A-506) დაეული იუ ქანში გამოსცეა ი ოშიაშვილმა
35. მრავალთავი, X ს., ინახება ხელნაწერთა ინსტიტუტში (A-144) დაეული იუ ჯარჯუაში გამოსცეა ი მვალაშვილმა
36. ოთხთავი, 979 წლის, დაეულია სინის მთაზე, წმიდა ვატირინეს სახელობის მონასტერში (1439)
37. მრავალთავი, X ს., ინახება ხელნაწერთა ინსტიტუტში (A-95) გადაწერილია პარხლამში
38. ფსალმუნნი, X ს., ინახება სინის მთაზე, წმიდა ვატირინეს სახელობის მონასტერში (1442) გამოსცესეა მ შინძებ
39. კრებული, 981 წლის, ინახება ათონის ქართველთა მონასტერში (1432) ნაწილობრივ გამოსცეა ე ქარციკიძებ
40. კრებული, 982 წლის, ინახება სინის მთაზე, წმიდა ვატირინეს სახელობის მონასტერში (146)
41. კრებული, X ს., ინახება სინის მთაზე, წმიდა ვატირინეს სახელობის მონასტერში (1497) ნაწილობრივ გამოსცეა ი ოშიაშვილმა
42. ოთხთავი, 985 წლის, ინახება სანკტ-პეტერბურგში, სალტიკოვ-შჩედრინის სახელობის საჯარო ბიბლიოთეკაში გამოსცესეა რ მლივიტს და ი ოშიაშვილმა

ა

აბა-ბი/აბაბ-ბი/აბაბ-ბი/აბაბ-ბი მამა
მასწავლებელი პირი – მინაზონი;
მდედლის მონასტრის წინამძღვარი
აბაბაბი/ბი მონასტრის წინამძღვარა-
განი

აბაბ-ბი, იხ. აბა-ბი
აბაბაბი/ბი განმარტება; განმარტება
აბაბი ჩამოკიდება
აბაბაბ-ბი ჩამოკიდებული
აბაბაბაბაბაბაბაბაბაბაბი იარაღის დამკარ-
გავე

აბაბა-ბი, იხ. აბაბა-ბი
აბაბაბ-ბი/აბაბა-ბი ხანაყ-ხაყი
აფელი, დასაცემებული აფელი
აბაბა, იხ. აბაბაბა

აბაბაბ-ბი, იხ. აბაბაბაბ-ბი
აბაბაბაბა-ბი ავტობუსი; შეფერვალობა
აბაბა ბი

აბაბი აფხა; მოსმობა
აბაბა, იხ. აბაბაბა
აბაბაბაბა-ბი, იხ. აბაბაბაბაბა-ბი
აბაბაბა, იხ. აბაბაბა
აბაბაბაბა-ბი, იხ. აბაბაბაბაბა-ბი

აბაბა-ბი/აბაბაბაბ-ბი/აბაბაბაბ-ბი/აბაბა-
ბაბაბა-ბი/აბაბაბაბაბა-ბი აღმასი
აბაბაბაბა-ბი, იხ. აბაბა-ბი
აბაბაბა-ბი, იხ. აბაბა-ბი
აბაბა-ბი მარტი

აბაბაბ-აბაბი დაწესება; მოწესრიგება
აბაბი გამო; მიზეზით
აბაბაბა გამო; მიზეზით
აბაბაბა-ბი აფელი/ბორი
აბაბაბა-ბაბაბაბა-ბი აფელი/ბორი
აბაბაბაბა-ბი აფელი/ბორი
აბაბაბაბა-ბი აფელი/ბორი
აბაბაბაბა-ბი აფელი/ბორი
აბაბაბაბა-ბი აფელი/ბორი

აბაბა-ბი აფელი/ბორი
აბაბაბა-ბი აფელი/ბორი
აბაბაბა-ბი აფელი/ბორი
აბაბაბა-ბი აფელი/ბორი
აბაბაბა-ბი აფელი/ბორი

აბაბაბა-ბი აფელი/ბორი
აბაბაბა-ბი აფელი/ბორი
აბაბაბა-ბი აფელი/ბორი
აბაბაბა-ბი აფელი/ბორი
აბაბაბა-ბი აფელი/ბორი
აბაბაბა-ბი აფელი/ბორი
აბაბაბა-ბი აფელი/ბორი
აბაბაბა-ბი აფელი/ბორი
აბაბაბა-ბი აფელი/ბორი
აბაბაბა-ბი აფელი/ბორი

აბაბა-ბი აფელი/ბორი
აბაბა-ბი აფელი/ბორი
აბაბა-ბი აფელი/ბორი
აბაბა-ბი აფელი/ბორი
აბაბა-ბი აფელი/ბორი
აბაბა-ბი აფელი/ბორი
აბაბა-ბი აფელი/ბორი
აბაბა-ბი აფელი/ბორი
აბაბა-ბი აფელი/ბორი
აბაბა-ბი აფელი/ბორი

აბაბა-ბი აფელი/ბორი
აბაბა-ბი აფელი/ბორი
აბაბა-ბი აფელი/ბორი
აბაბა-ბი აფელი/ბორი
აბაბა-ბი აფელი/ბორი
აბაბა-ბი აფელი/ბორი
აბაბა-ბი აფელი/ბორი
აბაბა-ბი აფელი/ბორი
აბაბა-ბი აფელი/ბორი
აბაბა-ბი აფელი/ბორი

არაპროცესორია-ი აღფენის შემსუღობა;
აღფენა
არაპროცესორ-ი ამფენებელი აღფენი
არაპროც-ი ამფელი ნათესა აღფელი
ხაზით
არაპროცორ-ი ამფენი ნაცელი
შემსუღობის შემსრულებელი
(დაკლებულის)
არაპროცორია-ი შემსრულებლობა
(დაკლებულის); შუცება
არაპროცორია-ი აღმფრელი წამქეზ-
ბელი
არაპროცორია-ი აღფენი წამქეზება
არაპროცორია-ი აღმფრელი შემამ-
ფოთებელი
არაპროცორია-ი აღმფრელი
წამაღლები
არაპროცორია-ი აღფენის
შემსუღობა
არაპროცორია-ი ამობრებელი; ამკლები
არაპროც-ი ზეწით
არაპროცორია-ი აღმფრელი;
აფენი; აფენება
არაპროცორ-ი აღმფრელი; აფენებელი
არაპროცორია-ი აღმფრელი
არაპროცორია-ი აღმსვლა
არაპროცორ-ი აღმფრელი
არაპროცორია-ი შემსრულებელი
არაპროცორია-ი ამობრება; შეს-
რულება
არაპროცორ-ია-ი შესრულება
არაპროცორია-ი შემამსუღობებელი
არაპროც-ი გადამტება
არაპროცორ-ი გადამტებელი (უფრო
დიდი)
არაპროცორია-ი აღმტება; დიდ-
ბელება
არაპროცორ-ია-ი გადამტება
არაპროცორ-ი ამობრება (ცხელი)
არაპროცორია-ი ამობრება ამობრება; ძელი;
გამაგება
არაპროცორ-ია-ი ამობრება-ი ძელი
გამაგებელი
არაპროცორ-ი, ა. არაპროცორ-ი
არაპროცორია-ი სიკეთე

არაპროცორ-ია-ი სიკეთე ქვემო-
ქვეგება
არაპროცორ-ია-ი არაპროცორ-ი ამფენ-
ბელი; შემსრულებელი
არაპროც-ი გაფენა
არაპროცორ-ი ბელები (ამობრელი)
არაპროც-ი აღმფრელი; ამფენი
არაპროც-ი გამაგება
არაპროცორ-ი გამაგებელი
არაპროცორ-ი შემამსრულებელი
არაპროცორია-ი აღფენი
არაპროც-ი შემობრება; მოზრება
არაპროცორ-ი ამობრებელი; გამაგებელი
არაპროცორ-ი დაგაგებელი (გარანტი)
არაპროცორ-ი მოზრებელი; გა-
მაგებობილებელი
არაპროცორ-ი გამტრება; ბრება
(მოზრება); შემსრულებელი
არაპროც-ი შემსრულებელი
არაპროცორ-ი მოზრებელი
არაპროცორ-ი აღმფრელი
არაპროცორ-ი ამობრება
არაპროც-ი ამობრება
არაპროც-ი ამობრება
არაპროც-ი სიკეთის ამობრება
არაპროც-ი ამობრება; ამობრება
არაპროც-ი გამტრება; დიდტრება
არაპროც-ი ამობრება; გამტრება
არაპროც-ი ამობრება
არაპროც-ი ამობრება (ამობრება)
არაპროცორ-ია ამობრება; ამობრება
არაპროცორ-ია ამობრება; ამობრება
არაპროცორ-ია ამობრება
არაპროც-ი ამობრება
არაპროც-ი ამობრება
არაპროც-ი ამობრება; თქმა; გადამტ-
ებელი
არაპროცორ-ია-ი თქმობა
არაპროცორ-ია-ი ნათესა; თქმობა
არაპროც-ი ამობრება; ამობრება
არაპროც-ი ამობრება; ამობრება
არაპროცორ-ია ამობრება (ამობრება
წარაგება)

8648-47783 გაცილებს
 8640007783-0 კვლავ მოეზარება
 86400783-0 განეზარება
 86400000-0 მიშვებს, ნებს

დაბრუნდება

864-47783 გაცილებს
 8640000-0 ეზზე შვიდი
 864000000000 სულა
 8640-47783 განეზებს განეზარება
 გაცილებს
 8640-0000 მიშვებს ეზს დაბობს
 8640000-47783 ვინებს შუერატეობა
 8640 აქნებ
 8640-0 იძუბ
 8640783-0 იძუბ
 864 შრეტე
 864ს გაცილებს
 864000-47783 დაეზებს
 8640 მიწებს; ღებ
 8640-0 ღარობს; შდობს
 8640-0 ურეტე
 86400000 ურეტობს
 864000000000-0 კვლის სეფარული
 (ხანგრძლივი გლოვი)
 8640000 შუეტე
 8640-0 შნე
 8640 მიხვედა
 86400000-0 აგრინული ქრისტანული
 მიხვერებს ზოვი ხეტის წარმო-
 მიხვეული
 864-0 იძობ
 8640000-0 სმილდე ამილუბებლობს
 86400-0 კოსე
 8640-0 ვერი
 864000-0 თბი
 8640 შუეტე; წაქებს
 8640-0 სეფარული (გადმოყოფობს)
 8640-0 თაღლისკერი
 864000-0 სეფარული
 864000-0 თაღლისკერი
 86400-0 ფისი
 864000-0 კოე
 86400 ვინებს ფიქის აზის ვან-
 ზრეტე; სინდობს
 8640000000-0 სხარტი ვინებს შიონე

864000000000-0 მიხვეული
 864000000000-0 სმილდე
 864000000000-0 შუეტარი; სულელი
 864000000000-0 მიხვეული
 864000-0 სეფე
 864000000000-0, იხ. 86400000-
 864000-0

8640000-0 ვინობს; სულერი
 864000-0 ვინობს; სულერი
 864000-0 ნაფიქს; ჩაფიქს; მი-
 ჩეული
 864000000000-0 განმარბობელი;
 ვინებს; მიხვეანი
 864000-47783 ვინებს; მიხვეანი
 8640-0 კვარი; დაეზებელი
 8640000-0 კვარი
 8640-0, იხ. 864000-0
 86400-000000-0 ფიქსობს ტან-
 სეფელი
 864000-0 დახვეული; მიხვეული
 (ქარი); ვერტი
 8640000000-0 შუეტე; დახვე
 86400-0 ადებრა; შიბობა
 864000-0 ლური
 86400000 დახვე (ლური);
 8640-0 შრედი (ერტილი)
 86400-0 სწელი (ერტილი)
 8640-0 შრეტი
 86400-0 ცოე
 864000000-0 ცოე
 86400-0 რკელი
 86400-0 ში
 8640-0 ვინობს; შხეფი
 86400000 ვინობს; შხეფი
 86400-0 ხეფი
 864000000-0 ვინობს
 86400000000000 ვინობს
 დახვენი
 864000000000-0 ხანგრძლივი
 86400000000000-0 შუერატეობა
 შუერი ღარობს
 86400000000000-0 სეფე (ერტილი)
 აფებელი
 864000 ვინობს
 86400-0 ღარობს

მანქანა დატვიხა დაქვობა დასმა, დატვიხა (მრავლობა)
 მანქანის ჩამოსხმული
 მანქანის დატვიხული დაქვობილი,
 ჩამოსხმული დაქვული
 მანქანის დაძვლა, მოძვლა
 მანქანისმართვისას დაძვლა,
 ვასამართლებს
 მანქანისმართვისასმართლის დას-
 ვული, ვასამართლებული
 მანქანისა-ში დაძვლა
 მანქანის მიტოვება მიტოვება
 მანქანა, აბ. მანქანის
 მანქანისმართვის დატოვება, მი-
 ტოვება
 მანქანისა-ში დატოვებული
 მანქანისა-ში დატოვება
 მანქანისმართვის ატვიხა, მოძიხა
 მანქანისა-ში დატოვებული
 მანქანა ამოტყვის ამოტყვის
 მანქანის ამოტყვული ამოტყვული
 მანქანა, აბ. მანქანის
 მანქანისა-ში დატყვის
 მანქანისა-ში დატყვის
 მანქანა თავის ვაჭვართა
 მანქანისა-ში შერეული
 მანქანის დასმის
 მანქანის ვაჭვართა მოძიხა
 მანქანის ვაჭვართა შერეული
 მანქანისა-ში ახტრება დახტრება, აკლეს
 მანქანისა-ში შერეული
 მანქანისა-ში დატვიხებული დატვიხა
 მანქანის დაღმარება
 მანქანისმართვის შერეული
 შერეული
 მანქანისმართვისა-ში შერეული
 მანქანისმართვისა-ში შერეული
 მანქანისა-ში ესტურება
 მანქანისა-ში დატვიხა
 მანქანისა-ში შერეული დატვიხა-
 შილი
 მანქანისმართვისა-ში ვაჭვართებელი
 მანქანისა-ში არამართი შერეული
 მანქანისმართვისა-ში არამართი, შერეული

მანქანისმართვისა-ში არამართი, შერე-
 ულებლობა
 მანქანისმართვისა-ში ხაჭვობისა-ში, შერეული
 მანქანისმართვისა-ში დატვიხებული
 მანქანისა-ში ხაჭვული
 მანქანისმართვისა-ში დატვიხა
 მანქანისმართვისა-ში წინადადება მართა
 მანქანისმართვისა-ში დატვიხა
 მანქანისმართვისა-ში მოვლითებული ატვიხა
 მანქანისმართვისა-ში ვაჭვართელი
 მანქანისმართვისა-ში ვაჭვართისა-ში
 მანქანისმართვისა-ში სიტყვა მოკლებული
 მანქანისმართვისა-ში გამოხატული, სიტყვა
 მანქანისმართვისა-ში გამოხატვისა-ში სი-
 სიტყვა
 მანქანისმართვისა-ში დატვიხებული
 მანქანისმართვისა-ში დატვიხებული
 მანქანისმართვისა-ში დატვიხული, შერეული
 მანქანისმართვისა-ში მართალი დატვიხული
 მანქანისმართვისა-ში სიტყვა დატვი-
 ხებული, უტვიხობა
 მანქანისმართვისა-ში უტვიხა
 მანქანისმართვისა-ში უტვიხობა
 მანქანისმართვისა-ში არამართი შერეული
 მანქანისმართვისა-ში შერეული
 მანქანისმართვისა-ში დატვიხებული
 (არამართი)
 მანქანისმართვისა-ში მოვლითა
 მანქანისმართვისა-ში შერეული
 მანქანისმართვისა-ში ატვიხა
 მანქანისმართვისა-ში ვაჭვართა
 მანქანისმართვისა-ში დატვიხა
 მანქანისა-ში ვაჭვართა
 მანქანისმართვისა-ში შერეული
 მანქანისმართვისა-ში დატვიხა
 მანქანისმართვისა-ში შერეული
 მანქანისმართვისა-ში შერეული
 მანქანისმართვისა-ში შერეული
 მანქანისმართვისა-ში ხაჭვობისა-ში შერეული-
 ახილი
 მანქანისა-ში შერეული
 მანქანისმართვისა-ში შერეული ატვიხა
 მანქანისმართვისა-ში შერეული
 შერეული
 მანქანისა-ში შერეული, მოვლითა (სიტყვა)
 მანქანისმართვისა-ში ვაჭვართისა-ში
 მანქანისმართვისა-ში ვაჭვართისა-ში

მანქანის ამოღ ქვევ
 მანქანის ამო
 მანქანის ფაქტურა; წინადაცვა
 მანქანის სიცხე
 მანქანის დამწვრებები; დანქარება;
 მოსვენება
 მანქანის დამწვრებელი; დანქ-
 ნარებული მოსვენებული
 მანქანის შესახებ
 მანქანა, ის მანქანა
 მანქანის/მანქანის დამტყუბ
 მანქანის გაქორცება; გახველება
 მანქანის მოხუცება; მოვლა
 მანქანის გაძენება
 მანქანის/მანქანის დასაყვრებული
 მანქანის/მანქანის-მ დაძვლებს
 მანქანის დახრახება
 მანქანის/მანქანის დახრახებული
 მანქანის იძულებით დანქნა
 მანქანის მხელეტი
 მანქანის/მანქანის დახველებელი; მქნელებ-
 ანი
 მანქანის დაძვრება; დაძვრება; დანიშნა
 დაკონტება
 მანქანის/მანქანის დაძვრელი; დანიშნული
 დაკონტებული
 მანქანის/მანქანის-მ დაძვრება; კანქნება;
 დაკონტება
 მანქანის დაძვრება; კანქნება
 მანქანის/მანქანის დაძვრელი
 მანქანის, ის მანქანის
 მანქანის დანიშნა (საკოლის)
 მანქანის/მანქანის დანიშნული
 მანქანის/მანქანის-მ დანიშნა
 მანქანის დაქორცება
 მანქანის/მანქანის დანიშნული
 მანქანის წიხლის კრა
 მანქანის დანქნა (დახრა)
 მანქანის, ის მანქანის
 მანქანის-მ დანიშნა
 მანქანის დაძვრება
 მანქანის-მ მქნეტი
 მანქანის/მანქანის დანქნება

მანქანის/მანქანის დაძვრელი; მანქანის/მანქანის-
 მანქანის დაძვრება; დანქნება; მანქანის
 ხელის
 მანქანის დაძვრელი; მანქანის/მანქანის
 მანქანის, ის მანქანის
 მანქანის მქნება
 მანქანის დაძვრება
 მანქანის/მანქანის დაძვრელი
 მანქანის/მანქანის-მ მქნება (ქნ. მქ)
 მანქანის დაძვრელი
 მანქანის დაძვრება
 მანქანის/მანქანის ხელის
 მანქანის-მ ამოხვეტი
 მანქანის/მანქანის დახრახელი
 მანქანის/მანქანის-მ მქნება;
 დაქორცება; დაძვრება
 მანქანის, ის მანქანის
 მანქანის, ის მანქანის
 მანქანის/მანქანის-მ სქნება; გაქორცებული;
 დაძვრებული
 მანქანის/მანქანის დაძვრება
 მანქანის მუხრახლება
 მანქანის დაძვრება
 მანქანის დაძვრული
 მანქანის/მანქანის დაძვრული
 მანქანის გაქორცება
 მანქანის ხარჭი დაძვრება
 მანქანის/მანქანის-მ ხარჭი
 მანქანის დაძვრება
 მანქანის/მანქანის სქნება
 მანქანის/მანქანის-მ ქნება
 მანქანის დაძვრება
 მანქანის/მანქანის გაქორცული
 მანქანის ხელის მქნება; მქნება;
 მქნება
 მანქანის-მ ხელის მქნება
 მანქანის/მანქანის-მ კანქნული
 მანქანის დაძვრება; მქნება; მქ-
 ნება
 მანქანის/მანქანის-მ მქნება; მქნება
 მქნება
 მანქანის/მანქანის მქნება; მქნება
 მანქანის/მანქანის-მ მქნება
 მანქანის მქნება
 მანქანის გაძვრება; გაძვრება

თანამი ქალი
 თანამსარგ-ი სავთი ფილოსოფიისა
 თხზულებს
 თარგმანება-ი სობრანე
 თარგმ-ი მრავალი ძეგლი
 თარგმ-ი დიდი
 თარგმანება-ი სიდიდე სიძლიერე
 თარგმ-ი დიდი ძეგლი
 თარგმ-ი სიდიდებელი
 თარგმანება-ი დიდებისათვის ვახ-
 ლებელი
 თარგმანება-ი დიდების შესახა
 ქება
 თარგმანება-ი შეკების მოგვარული
 თარგმანება-ი შეკებისმო-
 ვარება
 თარგმანება-ი დიდებულთათვის
 წარჩინებულთათვის
 თარგმანება-ი ძვირფასი; ძვირი
 თარგმანება-ი ქედმაღლობა
 თარგმანება-ი დიდი საქმე
 თარგმანება-ი კითხვის ნიშანი
 თარგმანება-ი სობრანე
 თარგმანება-ი აწყნებელი
 თარგმ-ი სიდიდე
 თარგმანე ორი დრამა
 თარგმ-ი, ახ. თარგმან-ი
 თარგმ-ი, ახ. თარგმან-ი
 თარგმ-ი წყაღდიობა
 თარგმან-ი თარგმან-ი თარგმან-ი
 თარგმან-ი დიდი; მოზრდილი
 თარგმან-ი, ახ. თარგმან-ი
 თარგმანება-ი გმობა
 თარგმ-ი მხე დიდებულთათვის
 თარგმ-ი ძვირფასი; ძვირი
 თარგმანება-ი ძვირფასი; ძვირი
 თარგმ-ი სამდიტო; განცუღარია
 თარგმან-ი ღვთიური წარმომავლობის
 გმობი
 თარგმ-ი დიდი
 თარგმან-ი დიდი
 თარგმან-ი დიდი
 თარგმ-ი ვადსახად
 თარგმ-ი დიდი (ფილოსოფიისა)
 თარგმ-ი დიდი

თარგმ-ი წარმართთა კრები
 თარგმან-ი, ახ. თარგმან-ი
 თარგმან-ი თარგმან-ი დიდი
 ფილოსოფიისა
 თარგმან-ი, ახ. თარგმან-ი
 თარგმან-ი თარგმან-ი ლოცვისა
 მოსახებებელი პირთა სია
 თარგმ-ი, ახ. თარგმ-ი
 თარგმ-ი სიდიდის ქმარი
 თარგმან-ი ტყულის წყინი
 თარგმ-ი დიდი (დიდი მონეტა)
 თარგმ-ი დიდი მონეტა
 თარგმ-ი და (კავში)
 თარგმ-ი, ახ. თარგმ-ი
 თარგმ-ი თარგმან-ი სანჯარო (კოცის ნაბე-
 ვარი)
 თარგმან-ი უსასიფლოდ
 თარგმან-ი შეკრებილი სავანების მხე
 თარგმ-ი ფილოსოფიისა (ქუჩის
 დანგი)
 თარგმ-ი, ახ. თარგმ-ი
 თარგმან-ი, ახ. თარგმან-ი
 თარგმან-ი თარგმან-ი თარგმან-ი ფილოსო-
 ფიისა (დაახლ. 13 დანგი)
 თარგმან-ი, ახ. თარგმან-ი
 თარგმან-ი ოქროს ფული
 თარგმან-ი ოქროს ფული (დრამა)
 თარგმ-ი ვადსახად
 თარგმ-ი ვადსახადი
 თარგმ-ი წამა
 თარგმ-ი ძვირფასეულობა
 თარგმ-ი მრავალი ვერსია
 თარგმ-ი მრავალი
 თარგმან-ი მრავალი; სივრცე
 თარგმ-ი კერძობა
 თარგმან-ი ვადსახადი ვადსახადი
 თარგმ-ი ვადსახადი
 თარგმ-ი ნაბეჭდი (ლოცვისა)
 თარგმან-ი ნაბეჭდი (ლოცვისა)
 თარგმ-ი თარგმ-ი დიდებულებს
 თარგმან-ი თარგმან-ი დიდი
 თარგმან-ი თარგმან-ი თარგმან-ი
 უკანაფილებს
 თარგმან-ი სივრცე

2523-ი გამოა
25236-ი ლეკოფა
25236406-0100254006-01000125401-
06-0 ხს დის; ოქროს ვერცხლის
და სპილენძის ნაფრობი
25236-010025406-ი წარმართი
252363403-ი წარმართული
252364078, იხ. 25236423
2523654078-ი პარყინულებს
252366-ი, იხ. 25236-ი
252378-ი, იხ. 25238-ი
25238-010025408-ი სამხელი მოსანთ-
ლავი; განმარტულებული
252384074-ი მლაპობი
2523848236306-ი ბლეუ
25238482363078-ი ქანბლოვბა
2523848236308-ი ბლეუ
2523848-ი ბლეუ
25238-25239-ი სვიდასხე ქანუ მუტველი
2523830078-ი მუხვი (ქანბოჭრული)
252384086-ი ბლეუ
2523843478-ი მჭერმჭეტელებს
25238478-ი ბლეუ; ციკლოპის მოყვარული
25238480878-ი მჭერმჭეტელებს
2523878-ი უფხო ქანუ მოღასარაყ
25238806-ი მღელად გასაცებს
25238-ი, იხ. 25238-ი
252380012364-ი წოფელი
252384808-ი მონაზობი ქელი
2523848078-ი მონაზობის
252386-010023786-ი ცხელი
252386-ი, იხ. 25238-ი
2523868-ი ცხელიბა
25238-ი ხელბობოცი
2523878-ი მუფის მოაფვილე
252388078-ი მუფის მოაფვილეობა
252388-ი მგზავრი
252388-ი თაფვიობი; ხელბობენელი
25238978-ი მოხმობოჭრის-ი წურული
25238988-ი ხელბობენელი
2523899-ი მორხველი
252-ი ხელბი; ვარი
252389999999999-ი ვარსიკვი
2523899-ი ორმოცდაათი
25238999999-ი ორმოცდაათი

25238999999-ი ორმოცდაათი კვრის
მუთავრი
252389999999999-ი ორმოცდაათწინა
2523899999-ი ხსხელბონი
252389999-ი მუხვი
2523908-ი მჭელელებს (ქანბოჭრი)
240784078-ი ვიოად
240784078-ი ვიოობა
2407840780-ი ხსხრობი
24078368-ი მღელვი
240786-ი ვიოად
24078708-ი ვიოახლე
2407874078-ი ვიოობი; ვიოობის
(მორხველი)
24078740780-ი ვიოაველი
240788-ი თანამობორე
2407884078-ი თანამობორე
24078784-ი ცილოფელი
2407884078-ი ვიოამხელი
2407884078-ი ხსხვერი
2407884078-ი ცილე მარესი მუფი
24078884078-ი თანამოხვეფრობა
24078840784078-ი ხელბი წი-
ნამბოფლობა
24078840786-ი მღელვებს
240788908-ი ვიოობა
2407888-ი ვიოხლოფენს
24078884-ი ვიოხლოფენს
240788-ი ვიოად
24078888-ი ვიოად; მოღასარად
24078888-ი ვიოობი; მოღასარი
24078888-ი მღელი
240788888-ი მღელვი (თანამარი) თანამ-
ფლობის პირი
2407888888-ი მღელვი (თანამარი)
თანამფლობის
2407888888-ი ვიოამხე
24078888-ი ვიოავარი; მღელვი
24078888-ი ვიოავარი; მღელვად
2407888888-ი სხხრობა
2407888888-ი ვიოავრობა
2407888888-ი თანამობორე
24078888-ი თანამობორე; ვიოხლოფენი
2407888888-ი თანამობორეობა; ვიო-
ხლოფენს

თანამშრომელს ერთად ქობენებს.
თანამშრომელ-მწერს ერთი და იმავე
საწიქებონებს აღმარებს
თანამშრომელ-ში ერთად მლოცველი
თანამშრომელ-მწერს ერთად ღოცვა
თანამშრომელ-ში მორჩილი; დამტყუნი
თანამშრომელ-ში მგ საერთო თანამე საერთო
თანამშრომელ-ში მსაყვი
თანამშრომელ-ში დამხმარე
თანამშრომელ-ში ერთად მოეპყრე
თანამშრომელ-ში მ-საზღვრე
თანამშრომელ-ში მისაწილე
თანამშრომელ-ში ერთად ყოფნა
თანამშრომელ-ში ერთად;

დამტყუნი

თანამშრომელ-ში თანაგრძობა
თანამშრომელ-ში ერთად მავალი
თანამშრომელ-ში ერთმორჩილენ
თანამშრომელ-ში თანამებრძოლი
თანამშრომელ-ში თანამეხუფრე
თანამშრომელ-ში ერთ მტრქვეშ მყოფი
თანამშრომელ-ში ვეჭვლი; ვამომარ-

ჩვეული

თანამშრომელ-ში ვამოსარჩევს
(დამხმარეს)
თანამშრომელ-ში მოადგულე
თანამშრომელ-ში სქენა
თანამშრომელ-ში სქენაობა
თანამშრომელ-ში მოდგე მომწიფანი
თანამშრომელ-ში ერთად მსმელი
თანამშრომელ-ში ღებნი
თანამშრომელ-ში საერთო ღებნი;

საქეყო

თანამშრომელ-ში შეიქმულებსზე

დაფიცებული

თანამშრომელ-ში შეიქმულებსზე

დაფიცებს

თანამშრომელ-ში/თანამშრომელ-ში

თანამოსაქმეობა; დამხმარებს

თანამშრომელ-ში დამხმარებს
თანამშრომელ-ში, იხ. თანამშრომელ-ში

თანამშრომელ-ში დამხმარე;

თანამებრძოლი

თანამშრომელ-ში დამხმარეს;

თანამებრძოლობა

თანამშრომელ-ში/მწერს დამხმარეს
თანამშრომელ-ში მწეობარი
თანამშრომელ-ში მწეობარი
თანამშრომელ-ში მოწე
თანამშრომელ-ში/თანამშრომელ-ში მოწე

შიმა; დადამტყუნი

თანამშრომელ-ში, იხ. თანამშრომელ-ში
თანამშრომელ-ში ერთად მქობენებს;
მუუღვე მოხმარე
თანამშრომელ-ში/თანამშრომელ-ში ერთად
ყოფნა; დამხმარებს

თანამშრომელ-ში, იხ. თანამშრომელ-ში
თანამშრომელ-ში/მწერს საერთო სხარელი
თანამშრომელ-ში თანატოლი
თანამშრომელ-ში თანამეხუფრე
თანამშრომელ-ში თანამე საერთო
თანამშრომელ-ში თანამე საერთო
თანამშრომელ-ში მტერი
თანამშრომელ-ში ერთად მომეხუფე
თანამშრომელ-ში ერთად ყოფნა
თანამშრომელ-ში თანამე საერთო
თანამშრომელ-ში თანამე საერთო
თანამშრომელ-ში/მწერს-ში ერთად
ქობენებს

თანამშრომელ-ში ერთად ქობენებს

თანამშრომელ-ში ერთად დამტყუნი

თანამშრომელ-ში, იხ. თანამშრომელ-ში

თანამშრომელ-ში მუუღვე

თანამშრომელ-ში თანამეხუფრე

თანამშრომელ-ში თანამებრძობი

თანამშრომელ-ში თანამებრძობი

თანამშრომელ-ში თანამებრძოლი

თანამშრომელ-ში თანამებრძოლობა

თანამშრომელ-ში თანახმა

თანამშრომელ-ში ერთად მუუღვი

თანამშრომელ-ში ერთად მუუღვი

თანამშრომელ-ში ვალი

თანამშრომელ-ში მსაყვად მომელი

თანამშრომელ-ში მსაყვად შიმა

თანამშრომელ-ში ერთად დარტყული

თანამშრომელ-ში ერთად დარტყე

თანამშრომელ-ში თანამებრძობა

თანამშრომელ-ში ერთად; მსმელი

თანამშრომელ-ში საფიქრელი

თანამშრომელ-ში ერთად მოწინებს

082223040076-ი შავალი თანამდებობის
 სერვი პირი
 0820070626 იმედი
 0804-ი ექთანი; ექთან მხარე
 0804-2889 ექთან-ექტი
 08004 ექთ
 08-ი სთისის სწყეთ
 082400-84840768 დახმობის
 (სუფრასთან)
 082400864076843-8 სუფრასთან
 მსგებობა
 0824008630768-ი სუფრასთან მკვდობი
 082400-740768 სუფრასთან ვედობს
 082408-8432 მიწოლა (სუფრასთან)
 0800840076-ი წყლოაღრიცხვის
 (მოქმედებს) ცოლი
 08076-ი შეტბული
 082008280076-ი სასულიერო კანონია
 წყენი
 08243-10002466-ი ჩანახტი
 076-ი მჭარქანი
 076284-ი ბერძნული
 0762-8 თანაჯ განქველი ხაზი მჭარჯ
 რამ
 1240076-ი, რ. 3240076-ი
 1240762-8 მოაჭრობა
 124076-ი, რ. 324076-ი
 120084008-ი ზუგამსუველი
 0438-ი მსხე
 0407-8 დარქინი
 05462-8 თუნი
 0546407689 იმეჯარად
 0546407626-ი ვარდელი
 05460828-ი ვარდელი
 05408404-ი ძრასწყერი
 0540840804083840-ი სოჭრის
 უროველი (143 ხაზობ)
 05408408082840-ი ძრის დასაყენებელი
 08242-ი ხონბალი
 082423076-ი ხონბალი
 0824376-ი უროვერი ცხოველი
 0820000-ი მარტბაყო ფონი ხაზობლისა
 0820840-ი მობიოლი
 08-ი მტარი ხაზბული
 0807-8 წარბული

0808408 ურბებურად; მუბოსველი
 0830 იმეჯარად
 08300762-8 იმეჯარობა
 084308-ი შობარჯი; ქვეწარმსველი
 08407-8 ვარჯის მძელი მქანქებული
 084076 უარჯოდ
 08407624 უარჯოდ ხაზბული; ვასბერის
 ხაზბული
 08407-80768 დავარჯობს
 0840-ი უტო ხაზბული
 08283840-ი დავებბული
 08283840768 დავებბული უტო
 0828384076800-ი უტოანი
 082838-ი, რ. 082838-ი

დ

224408-ი, რ. 224408-ი
 224076-ი მარჯბლის ხაზბული
 2240-8 ფტბლის ხაზბული
 2480084-ი გამბებელი
 2480084282-ი/24800840762-8 გამბებელი
 248008408076-ი გამბებელი
 24800840762-8, რ. 24800840762-8
 2484282 გამბებელი; თაგბბობს
 24842820-ი გამბებელი
 2488-ი მთავარო ხაზბარჯი მხარე
 24888-ი სეფა
 2488826-ი სეფიანი
 248-ი თაგბბებბული ხელხაზბული; დუზა
 24888 მორბუჯი გამბებელი
 240842800076-ი მოუხაზბული
 2408428000768-ი მოუხაზბობისა
 24076082-8 საყოველთაო
 24082-8 ხს მარბლეჭბანი ხაზბობს
 2408282-8 მჭებბი; ხაზბური
 24280762-8 მბელი წელი
 2428082-ი უტის გამბობქველი
 24276-ი მჭებბი
 24282-ი ფეფოლოანი კომბოსტო
 24284-8 კამბაი; თაღი
 2428408-ი კამბობისი; თაღიანი
 24288-ი თუზის ხაზბობს
 2428-ი დობრი
 24824282 დუჯარჯბ; ბრქენჯი
 248242820-ი დუჯარჯი ბრქენჯი

ქადაგებისათვის ფულს დაძებნა
 დაფუძნა
 ქადაგის-ი, ან ქადაგის-ი
 ქადაგებისათვის წარმართული
 ქადაგებისათვის კრებითადაცხადებულნი
 ქადაგებისათვის კრებითადაცხადებულნი
 ქადაგის შეწირვა (შეხვედრისა)
 ქადაგის კრებითი
 ქადაგის უფროტი
 ქადაგის შეწირული
 ქადაგის, ან ქადაგის
 ქადაგისათვის შარავს; შობიანი
 ქადაგის ნაწილი; ნახევარი; შარავ
 ქადაგისათვის ნახევარდაცხადი
 ქადაგისათვის შარავს ნახევარდაცხადობა
 ქადაგისათვის ქრისტიანთა დღეს
 საქმეული
 ქადაგისათვის ნახევარად კაცი
 ქადაგის ნაწილი
 ქადაგის, ან ქადაგის
 ქადაგის უფროტი (წიგნისა)
 ქადაგის თხის (კამოწმების) კრებითი;
 სახურავი; ნივანი
 ქადაგისათვის თხის ჭურჭელი
 ქადაგისათვის ჩამოღებისათვის
 ქადაგის წერილი ფიქსი; ბეჭეტი
 ქადაგის ცალკე განხილვა ვარდა
 ქადაგის ქადაგის; ნაწილი; შარავი კიდური
 (სხულის ნაწილის) ანა
 ქადაგის ჩამოკიდება; დაკიდება; დატყორცილება
 ქადაგისათვის ჩამოკიდებული; დატყორცილებული
 ქადაგის ცალკე
 ქადაგისათვის/ქადაგისათვის ცალკე უმბრძოლად
 ქადაგისათვის, ან ქადაგისათვის
 ქადაგის-ქადაგისათვის-ქადაგის მოშორებითი;
 ცალკე ცალკე
 ქადაგის-ქადაგის, ან ქადაგის-ქადაგის
 ქადაგის-ქადაგის ვაცლი; მოშორება
 ქადაგის-ქადაგის ვაცლი; მოშორება
 ქადაგისათვის კითხვა; შეკითხვა; მისაღება;
 განამართლება
 ქადაგისათვის ნაკობი; შეკობული
 ქადაგისათვის შეკობილი

თხისათვის ნაკობი
 თხისათვის ქადაგისის ნახევარი
 თხისათვის თხის; ნახევარი; დღის
 განსაჯრული
 თხისათვის ხმა (გალობისა)
 თხისათვის ტაროლი
 თხისათვის ჭიჭიანი
 თხისათვის სანახევარი
 თხისათვის-ნახევარისათვის მიჭურჭული
 საუნჯის მწე
 თხისათვის-თხის, ან თხისათვის-თხის
 თხისათვის-თხისათვის-თხისათვის დარჩინი
 თხისათვის-თხის, ან თხისათვის-თხის
 თხისათვის-თხის, ან თხისათვის-თხის
 თხისათვის ზე
 თხისათვის წყვილი
 თხისათვის-თხისათვის წყვილობრილი
 თხისათვის მონა
 თხისათვის მონობა
 თხისათვის-თხისათვის, ან თხისათვის-თხისათვის
 თხისათვის-თხის კობი
 თხისათვის ქისა
 თხისათვის კელათი
 თხისათვის-თხისათვის კაცობა განმედილი
 თხისათვის-თხისათვის კაცობა განმედილი
 თხისათვის დაცხადი
 თხისათვის კელათი; ქვიანი
 თხისათვის სარეგული
 თხისათვის დანკლავი; მოსკლავი
 თხისათვის-თხისათვის კელათის მწე
 თხისათვის-თხისათვის კელათის მწე დაფუძნება
 თხისათვის-თხისათვის საკვება შეწირვა
 თხისათვის-თხისათვის საკვება
 თხისათვის-თხისათვის დატყორცილებული
 თხისათვის საკვება
 თხისათვის-თხისათვის ვაფნა; დატყორცილებული
 თხისათვის-თხისათვის შეკობული; ქადაგისათვის
 თხისათვის, ან თხისათვის
 თხისათვის საკვების
 თხისათვის-თხისათვის საკვების; დანკლავი
 ფულჭედილი
 თხისათვის-თხისათვის დატყორცილებული
 საკვებისობა
 თხისათვის-თხისათვის ვაფნა; დატყორცილებული

დანაბრ-ი ღამბარ; სანთელი
 დანაბრ(ა) მსლა; გვარდია; გვარდ-
 ელი
 დანაბრა-მ, ან დანაბრა-მ
 დანაბრა-მ/დანაბრა-მ/დანაბრა-მ ფიდი
 თუფი
 დანაბრა-ი ბერა
 დანა-ი ძაფი; სიძი
 დანაბრ(ა)-ი ნარდი (ნელსკეტხელი)
 დანაბრა-ი სიძინი
 დანაბრა-ი ურთვერი ფრინველი
 დანაბრა-ი სისხლე
 დანაბრა-ი სიძარბებელი
 დან-ი თაქელი
 დანაბრა თაქელიან; თამაზი; ბუბრობა
 დანაბრა(ა)ს(ა)ს(ა) თაქელიან; ბუბრობა
 დანაბრა თაქელიან
 დანაბრა(ა)ს(ა)ს(ა) პარტაი
 დანაბრა(ა)ს(ა)ს(ა) ღამბარის ბერა ადუბს
 შერბრტყა
 დანაბრა(ა)ს(ა)ს(ა)-ი სარდალი
 დანაბრა-ი შუბი; მახელი
 დანაბრა(ა)ს(ა)ს(ა) შუბისანი; მახელი-სანი
 დანა-ი ძილი; მხელი
 დანაბრა წამსი; ცხესა
 დან-ი ღამბარ; სიღრუჭე
 დანაბრა-ი ლუგობი
 დანაბრა-ი ლუგს შამბიანელი
 დანაბრა-ი წამსისანი
 დანაბრა-ი სარკე
 დან-ი ლელი; ღერწამი
 დანაბრა-მ აფიშელი
 დანაბრა-ი/დანაბრა-ი ღერწამი
 დან-ი ლუბი (ურთვერი; ბუბრატი)
 დანაბრა(ა)ს(ა)ს(ა) ბუგის შამბიანელი
 დანაბრა-ი, ან დანაბრა-ი
 დანა ლუბი; ბიჭელი
 დანა-ი გლეხელი; ბიჭელი
 დანაბრა-მ ბრწყინვალესა
 დან-ი გამამარტე; სიტყა
 დანაბრა-ი
 დანაბრა-ი/დანაბრა-ი ანერბი
 დანაბრა-ი, ან დანაბრა-ი
 დანაბრა-ი, ან დანაბრა-ი

დანაბრა-ი/დანაბრა-ი/დანაბრა-ი
 ლუგის ბაღი
 დანაბრა(ა)ს(ა)ს(ა) ლუგე (ბოცე)
 დანაბრა-მ შიუბი
 დანა-ი სარკე; შინი
 დანაბრა-ი ბოცე; შუბი
 დანაბრა-ი ძვარვანი; ტყა
 დანაბრა-ი ლაფი
 დანაბრა-ი ლაფი
 დანაბრა-ი ფიცის ქალიღელი
 დანაბრა-ი ნაესადური
 დან-ი ქარი
 დანა-ი ურცხე
 დანაბრა-მ ურცხობა
 დანა-ი უწინდური; უწესი
 დანაბრა-მ უწინდურესი; უწესობა
 დანაბრა-მ ლოცვა; დამსოფე
 დანაბრა-მ ლოცვა; დამსოფე
 დანაბრა-ი უბრალო; ფუფი
 დანაბრა უბრალო; ფუფი
 დანაბრა(ა)ს(ა)ს(ა) უბრალოდანი
 დანაბრა-მ უბრალობა; სიძარბე
 დანა-მ სიყუი (გარეანქ)
 დანა მლიქვადობა; პარტაი; ად-
 რა; ბუფი
 დანაბრა-მ მლიქვადობა; პარტაი
 დანაბრა(ა)ს(ა)ს(ა) მლიქვადობა
 დანაბრა-ი, ან დანაბრა-ი
 დანაბრა-ი დამარბებელი
 დანა ტყელი; წიხლი
 დანაბრა-ი ტყელი; გლეხი/წაფე
 დანაბრა-ი/დანაბრა-ი
 ტყელი; წიხლი
 დანაბრა-ი/დანაბრა-ი ტყელი
 დანაბრა-მ, ან დანაბრა-მ
 დანა-მ ფიდი უბი
 დანა-ი ნატეხი (კლდის)
 დანაბრა-ი/დანაბრა-ი ქვანი
 დანა-მ წიხლი ფული
 დანაბრა(ა)ს(ა)ს(ა)-მ ღობის მცაქესა
 დანაბრა(ა)ს(ა)ს(ა)-მ ღობისებურობა
 დანაბრა-ი ცრეფი
 დანა-ი ფუფი
 დანაბრა(ა)ს(ა)ს(ა) ფიდი ლოცვა
 დანაბრა-მ ანერბი

შეიქმნა: 2015 წლის 31 მარტი

შეიქმნა: 2015 წლის 31 მარტი

შეიქმნა: 2015 წლის 31 მარტი

შეიქმნა: 2015 წლის 31 მარტი

შეიქმნა: 2015 წლის 31 მარტი

შეიქმნა: 2015 წლის 31 მარტი

200008-ი მუხმის გამჭვირვალი სრულ
 ფრესი; ქრესი
 200009-ი ფრესი
 200010-ი გამჭვირვალი ფრესი
 200011-ი ფრესი (განსჯ) დამკრული
 200012-ი, აბ. 200013-ი
 200014-ი/200015-ი თანამშრომელი-
 ათე სული წიფის მოფენის ფრესა-
 წიფელი
 200016-ი/200017-ი მანქანის უფლის
 (უფლის) მფრინველი გამჭვირვალი
 200018-ი მუხმის მუხმის
 200019-ი ფრესი
 200020-ი სამხელის მწე
 200021-ი სარკმლის გამჭვირვალი
 მუხმის
 200022-ი მონტაჟი
 200023-ი ღრის მწე
 200024-ი მუხმის მუხმის მუხმი
 200025-ი მონტაჟი (საქონლის...)
 200026-ი მუხმი
 200027-ი მუხმი
 200028-ი ზევის ნაბრის
 მუხმის
 200029-ი მონტაჟი
 200030-ი მონტაჟი/200031-ი მონტაჟი/200032-ი
 მონტაჟი
 200033-ი მონტაჟი (სრულ ფრესი)
 200034-ი მონტაჟი (სრული მოჭმურ)
 200035-ი სუფრისთან მუხმი; ქრესი
 მონტაჟი
 200036-ი/200037-ი თანამშრომელი/200038-ი
 მონტაჟი სუფრის გამჭვირ
 მონტაჟის მონტაჟი
 200039-ი მონტაჟი
 200040-ი მონტაჟი
 200041-ი მონტაჟი
 200042-ი, აბ. 200043-ი
 200044-ი, აბ. 200045-ი
 200046-ი/200047-ი/200048-ი/200049-ი
 200050-ი მონტაჟი

200051-ი/200052-ი კარის მუხმი
 200053-ი კარის მონტაჟი
 200054-ი ფრესის მონტაჟი/200055-ი
 200056-ი კარის მონტაჟი
 200057-ი კარის მონტაჟი/200058-ი
 200059-ი მუხმი (ფრესი)
 200060-ი მუხმი
 200061-ი მონტაჟის მუხმი
 200062-ი მონტაჟი; მონტაჟი
 200063-ი მონტაჟი; მონტაჟი
 200064-ი ფრესის მონტაჟი
 (მონტაჟი)
 200065-ი ფრესი მუხმი (მონტაჟი)
 200066-ი კარის მონტაჟი
 (მონტაჟი)
 200067-ი კარის მონტაჟი
 მუხმი
 200068-ი კარის მონტაჟი
 200069-ი მონტაჟი
 200070-ი მონტაჟი
 200071-ი მონტაჟი
 200072-ი მონტაჟი
 200073-ი მონტაჟი
 200074-ი მონტაჟი
 200075-ი მონტაჟი
 200076-ი მონტაჟი
 200077-ი მონტაჟი
 200078-ი მონტაჟი
 200079-ი მონტაჟი
 200080-ი მონტაჟი
 200081-ი მონტაჟი
 200082-ი მონტაჟი
 200083-ი მონტაჟი
 200084-ი მონტაჟი
 200085-ი მონტაჟი
 200086-ი მონტაჟი
 200087-ი მონტაჟი
 200088-ი მონტაჟი
 200089-ი მონტაჟი
 200090-ი მონტაჟი

090010436 ტრიალი
 090010533 ვარკეთილი (სმსსა)
 090043000 მამბიკეტა; მოსტეფ-
 რაია; ფესუსი
 090086643001 შემსრულებელი
 090060401 აქია-ეკო მომენტალი
 09008409000-0/09008409000-2
 მიმოქცეა; მოძრაობა; ფესუსი
 09008409000-2, 09008409000-
 3ა-0
 0900949000-2 მიმოქცეა-მიმოხველი
 09008493000-0 გადამსწველი; გადამ-
 დარე (წელი)
 090086643001-0 აქლები; ამობრუნელი
 090086643001-0 გამრცელებელი (სმსსა)
 09008664301 შერყეა; ანძვარი
 090086643000-0 შერყობს
 090086643000-0/090086643000-2 შერ-
 ყეობს; მიმოხველი
 090086643000-2, 090086643000-2
 09009493000-0 აქია-ეკო მგარებელი
 (წამლებ-წამოძვება)
 090086643000-0 წამლებ-წამოძვები
 090086643000-0 შერყვარი; მიხეტილ
 090086643000-0 ხეტილი
 0900949000-0 სსსსსსსსსსსსსსსსსსს
 ადმბრუნებული
 09009493000-2 ხეტილი
 0900949000-0 მიმოხველი
 090086643001 მიმოხველი
 090086643001-0 გზა
 090086643000-0 ასობრუნელი; ძა-
 რები
 090086643000-0 სტრიალებელი; სა-
 ბრუნებელი
 090086643000-0 წამლებ-წამოსალები
 090086643000-2 მიმოხველობა
 090086643000-2 აქია-ეკო ხარბელი;
 ფესუსი
 090086643000 ასობრები; აქლებს; ხრები;
 ფესუსი; მიმოქცეა
 090086643000-0 ასობრუნელი; აქე-
 ბელი; მიმოქცეა

090086643000-0 მიღობა; ვარკე-
 თლი
 090086643000 შერყობება (წელი)
 090086643000 ვარკეთილი (სმსსა)
 090086643001-0 ვარკეთილი (სმსსა)
 090086643000 მიღებ-მოღება; შერყეა;
 ფესუსი (წელი)
 090086643000 ქაღებეს (წელი)
 090086643000-0 მიმოქცეა; მოტრიალ
 090086643000 ქაღელი (ქაღა-ეკო)
 090086643000 აქია-ეკო ხარბელი; ტრ-
 იალი
 090086643000-0 მიხეველ-მიხეველი (გზა)
 090086643000-0 ანძვარი; მიხეველ-
 მიხეველი
 090086643000 წამლებ-წამოძვება
 090086643000 წამლებ-წამოძვები
 090086643000-0 წამლებ-წამოძვები
 090086643000-0 აქია-ეკო ხეტილს; ხარ-
 ბი
 090086643000 მიმოხრა; ცვალებობა
 090086643000-0 ცვალებელი
 090086643000-0 აქილ-შეჯილი
 090086643000 ძეგსა (წელი)
 090086643000-0 ხეტილი
 090086643000 რყეა; აქია-ეკო ხეტილს
 090086643000 დათეღობება; დამტრეა
 090086643000 დათეღობება; დამტრეა
 090086643000-0 აქია-ეკო ხეტილს
 090086643000-0 მიმოხრა
 090086643000-0 მიმოხრა; შერყვარი
 090086643000-0 გადამბრალი
 090086643000-0 მიმოხრე
 090086643000-0 მიმოხრე
 090086643000-0 ხარბელი; მიმოხრა
 090086643000-0 შერყეა
 090086643000-0 წამოძვრა; მიმოხრებული
 090086643000-0 აქლები; აქები
 090086643000-0 მიმოხრებული
 დამბრუნებელი
 090086643000-0 მიძვება; წამლები; შერყ-
 ნარებული
 090086643000-2 მიღება; წამლები; შერყ-
 ნარება
 090086643000-0 მიღება; შერყნარება

არსად შემოცრა; შებოძვეთ
 არსად-ი გამგარველი
 არსად-ი დაცვა; დაფარვა; დაცვეთ
 არსად-ი დაცვა; დაფარვა;
 დაცვეთ
 არსად-ი-მ დაცვა; დაფარვა
 არსად-ი გაყვარებით; დაფარვებით
 არსად-ი მოკლა
 არსად-ი მოკლა
 არსად-ი მოჭრა; მოკლა; (ჭაღისა)
 არსად-ი მოკლილი; მოჭრილი
 არსად-ი მოჭრა
 არსად-ი მოკრევა
 არსად-ი მოკრევა
 არსად-ი მონახუნება
 არსად-ი მიხუტარა; მოკლე
 არსად-ი დახოცა
 არსად-ი შეღება
 არსად-ი შეღებელი
 არსად-ი დაღწევა; დაშტრევა
 არსად-ი დაღწილი; დაშტრეული
 არსად-ი მოხლოდელი
 არსად-ი მხალეული
 არსად-ი მოღონა; აღოცა
 არსად-ი ღოცით მოკლა
 არსად-ი მოხლება; მოხრახლება;
 მოხურება
 არსად-ი სწრაფად მოხელი
 არსად-ი მხარული
 არსად-ი მხარულება
 არსად-ი შესტრეული; შეურაცხ-
 შეფული
 არსად-ი მოამკინებელი
 არსად-ი რეკება; მომადლორება
 არსად-ი/არსად-ი მოხელი;
 მოხელის შემტეობა
 არსად-ი, იხ. არსად-ი-მ
 არსად-ი-ი გამოშტრეული
 არსად-ი-ი მოამკეული
 არსად-ი-ი გამხარამკეული
 არსად-ი-ი მომინტეული; მოქე-
 ბელი
 არსად-ი-ი მოხურება
 არსად-ი-ი გამომარველი
 არსად-ი-ი კობე (შეკობე)

არსად-ი-ი მორთვა; გამოხდება
 თავდასხმა; დამორება
 არსად-ი-ი გამოხდება; მომარ-
 ველებელი; მორთული
 არსად-ი-ი მოხურება
 არსად-ი-ი მომარველებელი
 არსად-ი-ი დამორებელი
 არსად-ი-ი დამოხლორებელი
 არსად-ი-ი მომკევი; მომარველებელი
 არსად-ი-ი აწევა
 არსად-ი-ი დამორება
 არსად-ი-ი შექრებელი;
 მომარველებელი
 არსად-ი-ი მომწევი (მომტანი; მომ-
 ვანი)
 არსად-ი-ი შემარველებელი
 არსად-ი-ი გამხურებელი
 არსად-ი-ი შემტანი; მომღები
 არსად-ი-ი შემტანი; მომღები
 არსად-ი-ი-მ შემტანი; მოღება
 არსად-ი-ი-მ მოღელი; დათვლორება
 არსად-ი-ი გამოცხადება; მგობელი
 არსად-ი-ი გამხურებელი; მომ-
 ფიქრებელი
 არსად-ი-ი მომტანი; მომტანი;
 მომარველი
 არსად-ი-ი მომარვე
 არსად-ი-ი მოღებება; მომღება
 არსად-ი-ი მოღებებელი; მომღ-
 ბელი
 არსად-ი-ი მომარველი; გადამორე-
 ბელი
 არსად-ი-ი შემტანი; დასტრება; გახ-
 არამკება
 არსად-ი-ი-მ სიხარამკე
 არსად-ი-ი დამლორეული
 არსად-ი-ი-მ მომარვეება
 არსად-ი-ი დამამოხლორებელი;
 შესაფერისი
 არსად-ი-ი ჩასაფრებელი
 არსად-ი-ი ჩასაფრება
 არსად-ი-ი მოღამარვე; დამორებელი
 არსად-ი-ი-მ/არსად-ი-მ-მ ღა-
 მარკი
 არსად-ი-ი-მ, იხ. არსად-ი-ი-მ

შინაგარეშე-სი მომსახურებელი
 შინაგარეშე-სი დატვირთვა; სული გუნება
 შინაგარეშე-სი მსვენელი
 შინაგარეშე-სი ძალადობა
 შინაგარეშე-სი გამარჯვება; მორცხე
 შინაგარეშე-სი გამამარცხელი გამხდელი
 (ტანსაცემისა)
 შინაგარეშე-სი გრანდულუბა; მოქამ-
 ვლა
 შინაგარეშე-სი მწყევლი
 შინაგარეშე-სი/შინაგარეშე-სი მოქი-
 თალი
 შინაგარეშე-სი, იხ. შინაგარეშე-სი-
 შინაგარეშე-სი დაწილდება
 შინაგარეშე-სი-სი მომხდება
 შინაგარეშე-სი-სი დამსხვებელი მომხტი-
 ცებელი
 შინაგარეშე-სი, იხ. შინაგარეშე-სი-
 შინაგარეშე-სი დამსხვებელი
 შინაგარეშე-სი დაცვა
 შინაგარეშე-სი დამცველი; მწყემსი
 შინაგარეშე-სი/შინაგარეშე-სი-სი მკვდარი
 შინაგარეშე-სი-სი დამოკაცე; მომსახი
 შინაგარეშე-სი-სი გეპირებულე; შერწრო-
 ბელი
 შინაგარეშე-სი მქლეუ გამხდარი
 შინაგარეშე-სი-სი დამსხვებელი
 შინაგარეშე-სი-სი მხსველი; დამთვალერე-
 ბელი; მომომავალი
 შინაგარეშე-სი თვადამსხველი; მტერი
 შინაგარეშე-სი-სი გამსხვებელი
 შინაგარეშე-სი-სი მომსხვებელი; გზ-
 სენება
 შინაგარეშე-სი უდროოდ გარეხილი
 შინაგარეშე-სი-სი ჭინება; შინაგარეშე-სი
 შინაგარეშე-სი-სი შეტება
 შინაგარეშე-სი-სი დაქორაყება
 შინაგარეშე-სი-სი ნათესავი
 შინაგარეშე-სი-სი თანამონა
 შინაგარეშე-სი-სი მასლომელი
 შინაგარეშე-სი-სი ნასარცი
 შინაგარეშე-სი-სი ნათესაველი
 შინაგარეშე-სი-სი დამონება
 შინაგარეშე-სი-სი მოკრეფა
 შინაგარეშე-სი-სი შემკველელი; შემკვდრე

შინაგარეშე-სი/შინაგარეშე-სი მუცელი
 ცვალებადობა; მემკვიდრეობა
 შინაგარეშე-სი-სი, იხ. შინაგარეშე-სი-
 შინაგარეშე-სი ნახე; დათვალერე; მომხნი
 შინაგარეშე-სი-სი დანება
 შინაგარეშე-სი-სი მონური
 შინაგარეშე-სი/შინაგარეშე-სი-სი ხს ნაქრე-
 მისებ დამსხვებელი ხომლდი
 შინაგარეშე-სი-სი, იხ. შინაგარეშე-სი-
 შინაგარეშე-სი მორთე; გაქვება
 შინაგარეშე-სი-სი მოხება
 შინაგარეშე-სი-სი მოხდება
 შინაგარეშე-სი-სი მომარული
 შინაგარეშე-სი-სი ძალდატანება
 შინაგარეშე-სი-სი მოხე; მოხეობა
 შინაგარეშე-სი-სი მოლეკალი; მოვინილი
 შინაგარეშე-სი-სი მოხება; შეტება
 შინაგარეშე-სი-სი მოხეობელი; შეტენილი
 შინაგარეშე-სი-სი მოხეობა; მოტება; მოყვება
 შინაგარეშე-სი-სი მოხეობელი; მოტენილი;
 მოყვანილი
 შინაგარეშე-სი-სი დათვლა; ღირსეუ
 შინაგარეშე-სი-სი მომხნილი
 შინაგარეშე-სი/შინაგარეშე-სი-სი სარმლი
 შინაგარეშე-სი, იხ. შინაგარეშე-სი-
 შინაგარეშე-სი-სი მორცხე; ხომლის ან ჩარხის
 ნაწილი
 შინაგარეშე-სი-სი მოვარდნილი; მომორე-
 ბელი
 შინაგარეშე-სი-სი მოხეობებელი
 შინაგარეშე-სი/შინაგარეშე-სი-სი შეტება; შეტება
 შინაგარეშე-სი-სი მუცე; დაქორაყებული
 შინაგარეშე-სი, იხ. შინაგარეშე-სი-
 შინაგარეშე-სი-სი შეტენილი; ნაშოენი
 შინაგარეშე-სი-სი შეტენილი; ნაშოენი
 შინაგარეშე-სი-სი მომხება
 შინაგარეშე-სი-სი მოტება; მოყვება; მორამეუ
 შინაგარეშე-სი-სი მოტენილი; მოყვანილი;
 მორამეული
 შინაგარეშე-სი-სი მოხდება; მოწყეა
 შინაგარეშე-სი-სი მოხდება; მოწყეული
 შინაგარეშე-სი-სი-სი მოხდება; მოწყეა
 შინაგარეშე-სი/შინაგარეშე-სი-სი ამოხდებული
 მოხდება
 შინაგარეშე-სი, იხ. შინაგარეშე-სი

შენიშვნა შერევა; ვარტეზა
შენიშვნა-ი ვარტეზოლი
შენიშვნა ცეფ
შენიშვნა შემორტემა მარტელის;
ჩაგმა
შენიშვნა-ი ქამარშემორტეზული პე-
ზილილი
შენიშვნა-ი შემოსე
შენიშვნა შემოსე
შენიშვნა მისხმა (ნოსისა)
შენიშვნა ობრტეზა
შენიშვნა-ი ობრტეზული უფროდ
შენიშვნა
შენიშვნა-ი უფროდ
შენიშვნა-ი დამორტეზება
შენიშვნა, ობ. შენიშვნა
შენიშვნა დეფტეზა
შენიშვნა მოჭევა; შემოჭრა
შენიშვნა-ი მოჭევა; მორიდებული
შენიშვნა-ი მოჭევა
შენიშვნა შემოსე, ჩაგმა
შენიშვნა-ი შემოსე
შენიშვნა-ი მოალოდ; დეტრილი
შენიშვნა-ი მოსაფეზი
შენიშვნა-ი შესაქმნი; კონფა
შენიშვნა-ი მოსაჭევა
შესაძლებელი
შენიშვნა-ი თანმეზგერი შემზობლი
შენიშვნა-ი მზარე უფრო
შენიშვნა-ი ოფტე შემოსარტეზა
შენიშვნა-ი მოსაფეზი
შენიშვნა-ი დამორტეზული
შენიშვნა-ი მომეფე
შენიშვნა-ი მოსაჭევა
შენიშვნა-ი შემოსაფეზი
შენიშვნა ოფტეზა; ოფტეზა კონა
შენიშვნა-ი შემოსე
შენიშვნა-ი მატანი; მოსაჭევა
შენიშვნა-ი მელოზელი
შენიშვნა-ი ხელსალო
შენიშვნა-ი მოსაჭევა
შენიშვნა-ი ვარტეზა; დეფტეზა
შენიშვნა-ი შესაქმნი (მარტელის)
შესაფრეზული

შენიშვნა-ი სარტეზი მოსა-
ჭევა
შენიშვნა-ი მომეფე
შენიშვნა-ი სარტეზი შემოსე
შენიშვნა-ი სარტეზი მოსაჭევა
შენიშვნა-ი მამა
შენიშვნა-ი გზა
შენიშვნა-ი შესაქმნი; სარტეზი
შენიშვნა-ი შესაქმნი; სარტეზი
შენიშვნა-ი მოსაჭევა
შენიშვნა-ი სარტეზი ქამარი
შენიშვნა-ი ვარტეზული
შენიშვნა-ი ოფტეზა-ი მომეფე;
დამორტეზული
შენიშვნა-ი ოფტეზა
შენიშვნა-ი, ობ. შენიშვნა-ი
შენიშვნა-ი მოსაჭევა
შენიშვნა-ი მოსაჭევა; ოფტეზი
შენიშვნა-ი ოფტეზი; მოსაჭევა
შენიშვნა-ი სარტეზი; მოსაჭევა
შენიშვნა-ი სარტეზი
შენიშვნა-ი დამორტეზული
შენიშვნა-ი დამორტეზა
შენიშვნა-ი სარტეზი
შენიშვნა-ი სარტეზი
შენიშვნა-ი მოსაჭევა; ვარტეზა
შენიშვნა-ი მოსაჭევა; ვარტეზა
შენიშვნა-ი მოსაჭევა; დამ-
ორტეზული
შენიშვნა-ი მოსაჭევა; მოსა-
ჭევა
შენიშვნა-ი მოსაჭევა
შენიშვნა-ი ვარტეზა;
კოლეკოზა
შენიშვნა-ი მოსაჭევა
შენიშვნა-ი დამორტეზი
შენიშვნა-ი მოსაჭევა; მოსა-
ჭევა
შენიშვნა-ი მოსაჭევა
შენიშვნა-ი ვარტეზა; დამორტეზი
შენიშვნა-ი შესაქმნილი
შენიშვნა-ი სარტეზი
შენიშვნა-ი ხელსალო; ოფტეზა
შენიშვნა-ი ვარტეზა-ი ვარტეზა
შენიშვნა-ი ვარტეზა

მუშაზე მოწმუნდა წამლი მოხპობა
მუცლის გამწვანებელი
მუცლისვათი ვასტყენს; მეტეობინებს; ჩუ-
კბა
მუცლისვათ-ი ვასტყენული
მუცლა გამოხსნა; ვამოხედავ
მუცლის-ი დახსნული
მუცლა-ი დაჯგუჯული
მუცლისა დაგორავენს
მუცლათინებდა-მ მოტაცებას; შექნა
მუცლა-ი თანაცხელი
მუცლა-ი ქერდა
მუცლა-ი ქერლობა
მუცლათინდასა-ი ქერაღლად
მუცლათინებ-ი დამწველი
მუცლათინ-ი მესაქის თანამერქე გეზზე
მუცლა-ი აღმზარდელი
მუცლა-ი დამწველი
მუცლა-ი დამწერი; დამწველი;
მუცლობელი
მუცლა-ი დაქერა; დაჯგუჯ უღობა;
უფლებს
მუცლათინებდა-მ სმარაღე
მუცლათინებდა-მ მრავალნაირი სო-
ბოროტე
მუცლა-ი მრავალნაირი
მუცლათინებდა-მ ვანთქელობა
მუცლათინებდა-ი სხელოყენის; სხ-
ეღვანთქეობელი
მუცლათინებდა-ი სხელოყენის; სხ-
ეღვანთქეობელი
მუცლათინებდა-მ ვათიშელობა
მუცლა-ი პარქი
მუცლა-ი მრავალნაირი; სხვადას-
ხვათი
მუცლა-ი მრავალნაირი-ი მეტად არასწორი;
მეგრეხილ-მოგრეხილი
მუცლა-ი დღეგრძელება
მუცლათინებდა-ი მეტად შეფარებული
მუცლათინებდა-ი დღე ვატეურება
მუცლა-ი პერქნარი
მუცლათინებდა-მ პერქის უფროსობა
(მრავალი უფროსი)
მუცლა-ი მრავალი ტომი (ხალხი)

მუცლათინებდა-ი პერქოვლიანი
(ყურადღებანი)
მუცლათინებდა-ი პერქოვლიანობა
(ყურადღებანი)
მუცლათინებდა-ი დახსნული
გადაწმული
მუცლათინებდა-ი დახსნა-ი
გადაწმული; სორაღელი
მუცლათინებდა-ი მარცვლილი სი-
რაღელი
მუცლათინებდა-ი ხმადად მოგზაური
მუცლათინებდა-ი ფხეტი
მუცლათინებდა-ი ფხელობა
მუცლათინებდა-ი პერქის მეცხედვე
პარქი
მუცლათინებდა-ი დღეად მარცხველი
მუცლათინებდა-ი დღეად ზრუნვა
მუცლათინებდა-ი პერქი ხეწმს; მე-
ღარა
მუცლათინებდა-ი ხმა-ი ცელი; წარ-
მავლობა
მუცლათინებდა-ი სხვადა-ი შეფარ-
მეღვლეობა
მუცლათინებდა-ი დღეად მოღეაქე
მუცლათინებდა-ი დღეად მექელობელი
მუცლათინებდა-ი დღეად წყალობა
მუცლათინებდა-ი დღეად სამბარხი
მუცლათინებდა-ი ურეული; მრავალნა-
ირი (სწორი)
მუცლათინებდა-ი ხმადად დამწველებელი
მუცლათინებდა-ი მეტად ფიქტი; სხ-
ეღვ
მუცლათინებდა-ი სოქეუ აღმატება
მუცლათინებდა-ი მრავალმუცლი-
ანობა
მუცლათინებდა-ი მრავალი მუცლი
მუცლათინებდა-ი სიმტკიცე
მუცლათინებდა-ი დღეად წელი
მუცლათინებდა-ი დახსნა-ი
მუცლათინებდა-ი გამარჯობა
მუცლა-ი გამარჯობა-ი
მუცლათინებდა-ი სხვადასხვა სურვილის
ქონა
მუცლათინებდა-ი სხელოყენი
მუცლათინებდა-ი სხელოყენობა

ნაფარფარო-ი სერკელის შემარჯულ-
 ბელი
 ნაფო-ი მჭემსი
 ნაზარ-ი ნაკეღელი
 ნაო-ი ნელი; ნამხ; მშვიდი
 ნაფარ ნელი; მშვიდად
 ნაფარ-ი ნელი; მშვიდი
 ნაფარფარო ნელა
 ნაფარა დამშვიდებს; დაწყნარებს
 ნაფარ ნელი მშვიდად
 ნაფარ-ი ნელი მშვიდი
 ნაფარ-ნაფარ ნელი მშვიდად
 ნაფარ-ნაფარ-ნაფარ ნელი; სეკუტ-
 ზლის მომშაფრებელი (მხარშველი)
 ნაფარ-ი მოთხი (ოგნა; თბილი)
 ნაფარ-ი შეყვნილი
 ნაფარ-ი ე-მშენებელი (ტექ)
 ნაფარ-ი ნაფარ-ი ნაფარ-ი ნაფარ-ის
 (მჭედებელს) მომყვრობა
 ნაფარ-ი საყვარის ძარხვი
 ნაფარ-ი საყვარზე დაცრა
 ნაფარ-ი საყვარზე დაჯერვინებს
 ნაფარ-ი ფულტვი
 ნაფარ-ი ნესტი
 ნაფარ-ი ერთ-ერთი ცხადებენ
 (მჭედებელი ნესტი არიან...)
 ნაფარ-ი ნესტი
 ნაფარ-ი სიციფე უნდა
 ნაფარ-ი ნამთი; დარჩენილი
 ნაფარ-ი დაფშენილი
 ნაფარ დაფშენა
 ნაფარ-ი ტყელობი
 ნაფარ-ი ოგნა
 ნაფარ-ი მუჭებიდან
 ნაფარ-ი მუჭები
 ნაფარ-ი ქარიშხალი
 ნაფარ-ი სუტვი ქარი
 ნაფარ-ი კაკლისმზვები
 ნაფარ-ი ნელი; მტვრისა
 ნაფარ-ი ეანზანება; ლამაზი
 ნაფარ-ი ნაფარ-ი ნაფარ-ი მტვრის-
 აღურობა
 ნაფარ-ი, იხ. ნაფარ-ი
 ნაფარ-ი ნაფარ-ი
 ნაფარ-ი ნაფარ-ი

 საქართველოს
 ეროვნული
 ბიბლიოთეკა

ნაფარ-ი ვარკინი ნაფარ
 ნაფარ-ი ტყის (ტყელებს)
 ნაფარ-ი მჭემსი ნელი (მჭემს)
 ნაფარ-ი მჭემსი-ი მოყვანი ვარკინი
 ნაფარ-ი ნაფარ-ი ნაფარ-ი
 მჭემსი-ი ნაფარ-ი ნაფარ-ი
 ნაფარ-ი ვარკინი წილის სარჯული ოგნა
 ნაფარ-ი, იხ. ნაფარ-ი
 ნაფარ-ი ცხვირი
 ნაფარ-ი-ი ტუჭებიანი
 ნაფარ-ი ნაფარ-ი
 ნაფარ-ი ნამთი სანაწილი
 ნაფარ-ი ნამთი სანაწილი
 ნაფარ-ი აცხადსანაწილებელი
 ნაფარ-ი კლასი; უხარი
 ნაფარ-ი სანაწილებელი
 ნაფარ-ი მჭემსი; ნამთი კ-
 მომყვრობა
 ნაფარ-ი მჭემსი
 ნაფარ-ი მჭემსი
 ნაფარ-ი ნამთი
 ნაფარ-ი სანაწილი
 ნაფარ-ი ნაფარ-ი მჭემსი (ნაფარ)
 ნაფარ-ი ცხვირი; დარკინი
 ნაფარ-ი სანაწილი
 ნაფარ-ი-ი სიციფე
 ნაფარ-ი მჭემსი
 ნაფარ-ი მომყვრობა
 ნაფარ-ი მოყვანი დამარჯულ-
 ბელი
 ნაფარ-ი-ი უხვი
 ნაფარ-ი-ი უხვი
 ნაფარ-ი, იხ. ნაფარ-ი
 ნაფარ-ი მჭემსი
 ნაფარ-ი ხმა; კლასი (მომყვრობა)
 ნაფარ-ი-ი ტყელობის მჭემსი
 ნაფარ-ი ნაფარ-ი მჭემსი
 ნაფარ-ი ნაფარ-ი ნაფარ-ი მჭემსი
 ნაფარ-ი ნაფარ-ი
 ნაფარ-ი მჭემსი
 ნაფარ-ი-ი ნაფარ-ი
 ნაფარ-ი, იხ. ნაფარ-ი
 ნაფარ-ი მჭემსი
 ნაფარ-ი-ი ნაფარ-ი
 ნაფარ-ი, იხ. ნაფარ-ი
 ნაფარ-ი-ი ნაფარ-ი

0240036-00704036-01 ოქროთი ვაჭრობითი (მოკაშხელი) ოქროსფერა
 0240036-0, ო. 0240036-0
 0240036036036-01 ოქროსფერა
 0240036036036036-0 ოქროთი მოჭედელი
 (ვაჭრობითი)
 0240036036036036-01 ოქროთი მოჭედი (ვაჭრობითი)
 0240036-0, ო. 0240036-0
 0240036-03783 ოქროთი მოჭედი (ვაჭრობითი)
 02400360360036036-01 ოქროთი ვაჭრობითი; ოქროსფერა
 0240036036036036-02 მოაქროვებს
 0240036036-0 ოქროსფერა; ოქროთი ვაჭრობითი
 0240036036036 ოქროთი ვაჭრობითი
 0240036036-0 ოქროთი მოკაშხელი
 0240036036-0 ოქროს მუდანი
 0240036036-0 წილადები; მჭედებზე
 0240036036-0 მოაქროვებს
 0240036036-0 ოქროს ძვირი ნაქონი
 0240036036036-01 მოაქროვებს
 ოქროთი მოჭედელი
 0240036036-0 ოქროსი ნაქონი
 0240036036036036-0 ოქროსმოყვარება; სიმღერისმოყვარება
 0240036036036036-0 ოქროს სამკაული
 0240036036036 ოქროს ფერცული; ოქროს ვარჯი
 0240036036-01 ოქროს ღირებულება (მეორეხარისხიანი)
 0240036036-0 მჭედებზე
 0240036036-0 ოქროსფერა
 0240036036036-0 ოქროს ვაჭრობითი
 0240036036-0 ოქროს ძვირი ნაქონი
 0240036036-0 ოქროს მჭედები
 0240036036036-0 ოქროსფერა
 0240036036036-0 ოქროთი მოჭედელი
 0240036036036-0 ოქროთი მოჭედელი
 0240036036-0 ოქროსმჭედელი; მოაქროვებს

0240036036036036-0 ოქროსგან გამოქანდაკებული
 0240036036036-0 ოქროთი მოკაშხელი
 0240036-0 მეორეხარისხიანი მოჭედელი (სამკაშხელი)
 0240036-0 ვაჭრობითი; მჭედები
 0240036036-0 ოქროს წილადი და ვაჭრობითი
 0240036-02 მოაჭედებლობა; ვაჭრობითი; მჭედები
 0240036-02 მოაჭედებლობა; ვაჭრობითი
 0240036-01 მოჭედი
 0240036-02 ოქროსფერა; დანერგული; დანერგული
 0240036036036 ოქროსფერა; დანერგული; დანერგული; მოჭედელი

ბ

240036036-0 ერთგვარი სე
 240036036-03783 დანერგული
 240036-0 ბარბატი; დათქმული დანი
 240036036036-01 სამკაული
 240036-01 ნაქონი; მჭედი
 240036036-02 დანი; მჭედი
 240036036-0 ტომარა
 240036036-02 ძველი ღირებულება (მონეტები)
 240036-0 ტომარა
 240036036036-01 სამკაული კანი
 240036036-0 დანერგული; ბარბატი
 240036036-0, ო. 240036036-0
 240036036-0, ო. 240036036-0
 240036036-0240036036-0240036036-0
 036-01 სესტუმი, დუქანი
 240036-01 პანი პანი
 240036036-01 პანიპანი; წინაპარი
 240036036036036-01 მოაჭედებლობა
 240036036036036-01 წინაპარი; ვაჭრობითი
 240036036036-01 დანი თანამდებობის
 პანი ბარბატის სამკაული კანი
 (მეორეხარისხიანი)
 240036036-01 პანიკლტონი (წილის
 სესტუმი)
 240036036-01240036036-01 ეჭვი;
 კლტონი
 240036036-0, ო. 240036036-0

არხა გება; ზრდა; სუტება
 არხიზა-ი მუტანი
 არხიზაზა-ი/არხიზაზა-ი სიმსუქე
 არხიზ-ი მუტანი
 არხიზაზა-ი, იხ. არხიზაზა-ი
 არა-ი ერთგვარი მუტანზე
 არაპაპაზა-ი მადალი პრაკი
 არასტინე-ი აფეილ-მამული
 არასტინე-ი ნაესადგური
 არასტინე-ი დავითი (სადარცხეო
 წიგნი)
 არაფონი-ი თანამდებობის პირი
 არაფონი-ი მხედართმთავარი
 არიპაბ-ი იმპერატორის პირადი ქონება
 არიფინი/არინი-ი მადალი თანამდებობის
 პირი
 არიფინი/არინი/არინი-ი დიდი მოხ-
 ელნი
 არიფინი-ი, იხ. არიფინი-ი
 არიფ-ი წინამძღვარი
 არიფინი/არინი-ი დიდი მთავარი
 (პირველმთავარი)
 არიფინი/არინი-ი მეთვალყურე; მეფის
 მცველი
 არიფინი/არინი-ი სამდივნოს უფროსი
 არიფინი/არინი-ი მწერალთა უფროსი
 არინე-ი ჯარის უფროსი
 არინე-ი/არინი-ი არაწმინდა
 არინე-თხზა-ი საქმლის (პურის) თხოვნა;
 მათხოვრობა
 არინესინი/არინი-ი მათხოვარი
 არინესინი/არინი-ი მებურჯე
 არინესა-ი თანამსუფრუვე
 არინესაზა-ი/არინესაზა-ი ერთად
 ჭამა
 არინესაზა-ი, იხ. არინესაზა-ი
 არინესაზა-ი/არინი ერთად ჭამა
 არინესაზა-ი/არინი მშვეველი
 არინე-აძივა ჭამა
 არინესაზა-ი პურის საცხობი
 არინესაზა-ი ღვინის მომწესრიგებელი
 არინე-თამა ჭამა
 არინეა დამტერა; მუტანობა; ქონა
 არინეა-ი დამტერილი; მუტანობილი

არინეაზა-ი/არინეაზა-ი დამტერა;
 მუტანობა
 არინეაზა-ი, იხ. არინეაზა-ი

ჟ

ჯაბ-ი ფრთ; საათი წირვა
 ჯაბა-ი/ჯაბა-ი დროდადრო
 ჯაბაა ნების დართვა
 ჯაბაა-ი ფრთის, ცამის აღმნიშვნელი;
 მეთრე ქრონიკონი (15 წელითი
 ციკლი)
 ჯაბაა/ჯაბაა-ი ისტორიკოსობა
 ჯაბიზა-ი დროუბოთი არამუდმივი; წარ-
 მკალი
 ჯაბიზა-ი/ჯაბა-ი დროულად მარწყვა
 ჯაბიზი ჯაბა-ი დროდადრო
 ჯაბიზა-ი დროებით; დროდადრო
 ჯაბიზინი/ჯაბა-ი მწერალთა
 ჯაბიზინი/ჯაბა-ი წირვა
 ჯაბიზინი/ჯაბა-ი წირვა
 ჯაბიზინი/ჯაბა-ი მსაყვერის ფრთი
 ჯაბიზა-ი კაღობა; წირვის შესრულება
 ჯაბა, იხ. ჯაბა
 ჯაბა-ი ფრთ; სმარობა
 ჯაბა-ი ტარელი
 ჯაბა-ი ცილი
 ჯაბაა-ი მუსაწარავი; მსხვერპლი
 ჯაბაა-ი ტრეული
 ჯაბაა-ი ჩარქი
 ჯაბაა-ი შვითა; წიქლი; მღვდლარება

რ

რა-ი რა? რა? რაგორც ეს რაგვი
 ყოველი
 რაბა-ი რამდენი; რაგორი
 რაბაა-ი რაგორი
 რაბაა-ი რაგორობა
 რაბინი/რაბინი მოძღვარი
 რაბინი/რაბინი-ი მოძღვარი
 რაბინი, იხ. რაბინი
 რაბინი-ი, იხ. რაბინი-ი
 რაბინი/რაბინი, იხ. რაბინი/რაბინი
 რაბინი/რაბინი-ი იხ. რაბინი/რაბინი-ი
 რაბინი/რაბინი-ი რამდენჯერ

აქმ-ი ჩქისგან დამზადებული სვეტი
 აქხმ დხოურეა
 აქხმ თქმა რქეფა
 აქხმას რღვეთა დარღვეთა
 აქხმა წარღვთა
 აქხმა გაფუტება
 აქხმონება გაფუტება
 აქხმა აქიფა
 აქხმონება-მა/აქხმონება-მ გამო-
 ჩელომა
 აქხმონება-მ, იხ. აქხმონება-მ
 აქხმა, იხ. ზეფხმა
 აქხმა-ი, იხ. სქხმა-ი
 აქხმონა-ი ეპონორი
 აქხმონაგ-ი, იხ. სქხმონაგ-ი
 აქხმონსოგონა-ი, იხ. სქხმონსოგონა-ი
 აქხმონსახმინა-ი, იხ. ზეფხონსახ-
 მინა-ი

აქხმონსოგონა-ი, იხ. ზეფხონს-
 მსოგონა-ი
 აქხმა მოქვეთა მორთვა; ვაწეობა
 აქხმონ-ი მოქვეთილი; მორთული
 ვაწეობილი
 აქხმა ვარცხეთა ვაწმუნდა
 აქხმონება შერცხენა
 აქხმა ღებნება
 აქხმონა წელის დაღვეთნება
 აქხ, იხ. სქხ

ს

სააპოკრიფ-მ ემსამორებელი აველი
 სააპოკრიფ-მ სეაჩალი
 სააპოკრიფ-მ ცხადი; აქიარა
 სააპოკრიფ-იფთს გამოამწერაფებთ
 სააპონა ტანევა
 სააპონა-ი დეტანეული
 სააპონ-ი/სააპონ-მ ფარისა ჯოვის
 საგეობი
 სააპონ-მ, იხ. სააპონ-მ
 სააპონოგონ-მ სამთავრო
 სააპონოგონ-მ/სააპონოგონ-მ ზეფხორე-
 ბის (მარძილის) აველი
 სააპონოგონ-მ, იხ. სააპონოგონ-მ
 სააპონ-მ სააფრე (საგონისვის)
 ვაწეოთინილი

სააპონოგონ-მ საღელუქე
 სააპოკრიფ-მ სამაროლე
 სააპოკრიფ-მ სისართლე
 სააპოკრიფ-ი დესამანი (მოწყობილი)
 სააპონოგონ-მ დხოური
 სააპონ-მ სამთავო (მაგის ძაქრეფე)
 აველილი

სააპონოგონოგონ-მ არბერძნული
 სააპოკრიფ-ი მოკლე ზმალი
 სააპონა-ი დესაცინი
 სააპონოგონ-ი დესაცინი
 სააპონ-ი ებრაელთა წელის მეოქროსეცე
 რეე
 სააპონ-ი მაფე
 სააპონოგონ-ი მისამხა
 სააპონოგონოგონ-იფთსა სმის გამოლეფა
 სააპონ-ი ზეფქე
 სააპონ-ი თოჯე ზესაქრეფე
 სააპონოგონ-ი ზეფქედი; დესამტკიცებელი
 სააპონოგონ-ი წამოსახმა
 სააპონოგონ-ი ზემოსახეფე; წამოსახმა
 სააპონოგონ-მ მორთებნის მოქეტი
 სააპონოგონ-ი სარეჭარი
 სააპონოგონ-ი/სააპონოგონ-ი

დესადანამოლეფელი; ზესამრალე-
 ზელი
 სააპონ-ი დესადანამოლეფელი
 სააპონ-მ ზესამრალეფელი
 სააპონოგონ-ი, იხ. სააპონოგონ-ი
 სააპონ-ი სამარძილი (ორაფი)
 სააპონოგონ-მ ზესამრძილეფელი
 სამარძილი (ორაფი)
 სააპონ-მ/სააპონ-მ მახე
 სააპონა-ი ზეფე
 სააპონ-ი/სააპონ-ი საფარკელი;
 ვაფასაფარკებელი
 სააპონ-მ ვაწმეტი
 სააპონოგონ-მ საშეო; სისამართლი
 სააპონოგონოგონ-მ აქეცურეფი
 სააპონ-ი მანაე (მარძილი)
 სააპონ-ი თოჯე
 სააპონ-ი საგეობი
 სააპონ-ი ლოგინი
 სააპონ-ი ცოცხი; საგველი
 სააპონ-ი საგზალი

საწარმო-მ წმინთი; სასწრაფო ჩაგება
 საწარმო-მ სასწრაფო ჩაგება
 საწარმო წინა; სასწრაფო
 საწარმო-მ სათანადო
 საწარმო-მ სასურველი
 საწარმო-მ სასურველი; საქტორი
 საწარმო-მ სკაში
 საწარმო სასურველი
 საწარმო-მ დაცვა
 საწარმო-მ განთავსება
 საწარმო-მ უკონს დელი
 საწარმო-მ ტყელების მოწყობები
 საწარმო-მ ტყელები
 საწარმო-მ ფაფრითი
 საწარმო-მ სასადგლო (ბონდის)
 საწარმო-მ მოაგარი
 საწარმო-მ მოაგრობა
 საწარმო-მ/საწარმო-მ ტყეების; წარსულები
 საწარმო-მ, ის. საწარმო-მ
 საწარმო-მ/საწარმო-მ წარსულები;
 ტყეების
 საწარმო-მ, ის. საწარმო-მ
 საწარმო-მ/საწარმო-მ სადაგლო
 საწარმო-მ, ის. საწარმო-მ
 საწარმო-მ განთავსება
 საწარმო-მ განთავსების დღესასწაული
 საწარმო-მ განთავსებამდე
 საწარმო-მ განთავსების დღესასწაული
 საწარმო-მ ხარისხი (მოწყობილობა)
 საწარმო-მ/საწარმო-მ ლაბორატორია
 საწარმო-მ ლაბორატორია
 საწარმო-მ უდაბნოში მოციმციმის;
 უდაბნოში
 საწარმო-მ/საწარმო-მ სავაჭრო; ქონება; სანაგები
 საწარმო-მ სანაგები
 საწარმო-მ, ის. საწარმო-მ
 საწარმო-მ/საწარმო-მ სავაჭრო დაცვა
 საწარმო-მ საზოგადოება
 საწარმო-მ/საწარმო-მ მოყვანილობა
 საწარმო-მ/საწარმო-მ სავაჭრო
 საწარმო-მ საზოგადოება

საწარმო-მ სადგომი
 საწარმო-მ სადგომი
 საწარმო-მ სადგომი
 საწარმო-მ სასურველი; მოწყობები
 საწარმო-მ უცხოეთის ვაჭრობა
 საწარმო-მ საავადმყოფო
 საწარმო-მ შესავალი/სავალი; შეტვირთვების წყარო
 საწარმო-მ საფარითი
 საწარმო-მ/საწარმო-მ ფაფრითი
 საწარმო-მ საფარი; ვადასაფარებელი
 საწარმო-მ საფარი
 საწარმო-მ დასაფარავი; საფარითი
 საწარმო-მ/საწარმო-მ ფასი; სავაჭრო; ქონება
 საწარმო-მ, ის. საწარმო-მ
 საწარმო-მ ერთობის ორგანიზაცია
 საწარმო-მ, ის. საწარმო-მ
 საწარმო-მ დასაფარებელი (წიგნი)
 საწარმო-მ საწარმო; სასადგომი (ტყელები)
 საწარმო-მ/საწარმო-მ საფარითი
 მასალები
 საწარმო-მ სასადგლო
 საწარმო-მ/საწარმო-მ შესავალი
 საწარმო-მ, ის. საწარმო-მ
 საწარმო-მ ფაფრითი; ქარი; ფაფრითი
 საწარმო-მ ფაფრითი
 საწარმო-მ დასაფარებელი
 საწარმო-მ/საწარმო-მ მტკიცე მარი
 საწარმო-მ/საწარმო-მ საფარითი დაცვა; დამცავი
 საწარმო-მ დასაფარავი (მორბილი)
 საწარმო-მ საფარითი ქვა
 საწარმო-მ/საწარმო-მ საფარითი ქვა
 საწარმო-მ, ის. საწარმო-მ
 საწარმო-მ სასადგლო
 საწარმო-მ საზოგადოება; საწარმო
 საწარმო-მ ქალი სასადგლო
 საწარმო-მ საწარმო-მ/საწარმო-მ
 საწარმო-მ ცოლის ფული
 საწარმო-მ/საწარმო-მ საწარმო-მ, ის. საწარმო-მ
 საწარმო-მ
 საწარმო-მ ქალი მონასტერი

სახანძარშენაჲს-ჲ გამოხატვა; იგავ
სახორცასაჲს-ი ნიშუშ
სახანძარშენაჲს-ი მომარტებელი
სახანძარშენაჲს-ი მოგავე
სახანძარშენაჲს-ჲ იგავთა თხრობა
სახანძარშენაჲს-ი გამოკოებელი გამოშენ-
დაცბელი

სახანძარშენაჲს-ი იგავთამატყური
სახანძარ-ი მრავალსამრავლი
სახანძარშენაჲს-ჲ მავალითის მოყენა
სახანძარშენაჲს-ი იგავთამატყობა
სახანძარშენაჲს-ი მსაქურა-ჲ იგავთ-
მატყური გარგება

სახანძარშენაჲს-ჲ შველა
სახაქურ-ი იგავთ; იგავთის წყერი
სახაქურსა-მსახარსაქურა-ჲ ერთად
ცხოვრება

სახაქურსა-მ, ოხ. სახაქურსა-მ
სახაქური სახაქურ ვიქელ სახელში
სახაქურსა-ი მსაქურის შვილი
სახაქურ-ი ღამაში; კათლი
სახაქურსა-მ სიღამაშე
სახაქურ ვრავობა

სახაქურსა-ი შვილი
სახაქურსა-ი შესახვევი სვიარა
სახაქურსა-ი სახვევი (მატარვეელი)
სახაქურსა-ი წყერი (წყობის)
სახაქურსა-მ ხაქურს საქმე
სახაქურ-მ სამშველი

სააქურს-იოსაქურსა-ი/ი/ სააქ-
ურს-ი ფესიყებლი

სააქურსა-ი, ოხ. სააქურს-ი
სააქურსა-ი, ოხ. სააქურს-ი
სააქურსა-ი სვილო; სვიარი
სააქურს-ი კარს; ვირს; ცქენი
სააქურს-ი სამელი

სააქურსა-ი სამელშიყავი; სამელი;
ხელისიყელი

სააქურსა-ი ძვირფასი

სააქურს-ი ზორკელი (ქედზე დასადები)

სააქურს-ი საქური; გამოხადვევი

სააქურსა-მ საქურიება

სააქურსა-ი მგარებელი

სააქურსა-ი იგავთა სიყ-
ვარული; სამდიადისმოყურისა-მ-
გარება

სააქურსა-ი იგავთაჲნი
სააქურსა გამოხატება; საქურიება
სააქურსა-ი საქურიება; გამოხატება
სააქურს-ი, ოხ. სააქურს-ი

სააქურსა-ი საქური

სააქურსა-ი საქური

სააქურსა-მ საქურიება

სააქურს-იოსაქურსა-ი გუთანი

სააქურსა-ი, ოხ. სააქურს-ი

სააქურსა-იოსაქურსა-ი გუთნის გამოკევი

სააქურს-ი სხვისი

სააქურს-ი გამოხატული; დასხნელი
სააქურსა-ი მოსახვევი; გამოხატ-
ული

სააქურსა-მსაქურსა-ი მსახვევი; გამოხატება
სააქურს-ი, ოხ. სააქურს-ი

სააქურსა-იოსაქურსა-ი დუბელი; მარხელი
ცოქელი

სააქურსა-ი სვიარავი ვირი (3 საათი)
სააქურსა-ი სახვევი (მსათი;
სავისი)

სააქურსა-იოსაქურსა-ი კლიტი
სააქურსა-ი ვირი (მსათი)

სააქურსა-ი მოსამოვრებელი

სააქურსა-ი სახვევი; სსამოვრე

სააქურსა-ი სახვევი; სსამოვრე

სააქურსა-იოსაქურსა-ი მოხატვის სამელი
კარის წარმხატვლი

სააქურსა-ი მოხატვის სამელი კარის
წარმხატვლი

სააქურსა-ი მოხატვის სამელი
კარის წარმხატვლი

სააქურსა-ი სვილი; ფოლქვის კარს

(სახსართო ტეხი, ტყვილი)

სააქურსა-იოსაქურსა-ი სხლი ვიქ-
ლის ვარვი

სააქურსა-ი, ოხ. სააქურსა-ი

სააქურსა-ი სვილის წარვი (ძველი)

სააქურსა-იოსაქურსა-ი სვილის მქვიარე

სააქურსა-იოსაქურსა-ი სვილის დაპროვული

სააქურსა-ი, ოხ. სააქურსა-ი

უმჯობესი-მ/უფროსი-მ/უკეთესი-
 დროს-მ უკანონო; უსამართლო
 უმჯობესობა-მ უწესი უსამართლო
 უსამართლო-მ დაუფლებელი დაუფელი
 უსამართლო-მ 126 წამელი
 უსამართლო-მ მშვიდი მოსვენებული;
 უმტკუნველი
 უსამართლობა-მ თანაგრძობის უკონ-
 ლობა
 უსამართლო მშვიდად; აუღელვებლად
 უსამართლო-მ სიმტკუნველი
 უსამართლობა-მ უსაყოფავესი
 უსამართლო-მ უსამართლო
 უსამართლობა-მ უფრო უმტკუნველი
 უსამართლობა-მ უფროსე ბოლო
 უსამართლობა-მ სულ ბოლოს
 უსამართლობა-მ სულ ბოლოდ
 ქვეყნი
 უსამართლო-მ უარესი
 უსამართლო უმტკუნველი; უფარფელი
 უსამართლო-მ უმტკუნველი; უფარფელი
 უსამართლობა-მ უსამართლობა; უფარ-
 ფლობა
 უსამართლობა-მ უარესები
 უსამართლობა-მ უარესებლად ქვეყნი
 უსამართლო-მ უმთავრესი
 უსამართლობა-მ უსამართლო
 უსამართლობა-მ უფრო უღამაზი (უწინა)
 უსამართლობა-მ უფრო ურწმუნო
 (უსამართლო)
 უსამართლობა-მ უფრო დიდი სი-
 მართლესი
 უსამართლობა-მ უფროსე გამართლებს
 უსამართლობა-მ უფრო უწესი
 უსამართლობა-მ უფრო უფარფელი
 უსამართლობა-მ უფროსე; უკეთესი
 უსამართლობა-მ უფრო ღრუბანი
 უსამართლობა-მ მართალი
 უსამართლო დაუფლებლად; მართლად
 უსამართლობა-მ/უსამართლობა-მ უსამართლო
 უსამართლობა-მ, იმ უსამართლობა-მ
 უსამართლობა-მ პეტრონობა; უფლებას
 ფლობა; მფლობა
 უსამართლობა-მ დაუფლებელი პეტრონი

უსამართლობა-მ/უსამართლობა-მ
 უფლებას
 უსამართლობა-მ, იმ უსამართლობა-მ
 უსამართლობა-მ უარესები
 უსამართლობა-მ სამართლო
 უსამართლობა, იმ უსამართლობა-მ
 უსამართლობა-მ უფროსე; უსამართლობა (უფროსე)
 უსამართლობა-მ; უფროსე
 უსამართლობა, იმ უსამართლობა-მ
 უსამართლობა-მ/უსამართლობა-მ საფუძვლის გარეშე
 გამომტკუნველი
 უსამართლობა-მ საფუძვლის გარეშე გა-
 მომტკუნველი
 უსამართლობა-მ მტკუნველი ფუფუნებელი
 (განმარტკუნველი)
 უსამართლობა-მ სამსახური; მოვალეობა
 უსამართლობა-მ უმტკუნველი (საფუძვლი)
 უსამართლობა-მ დაუფლებელი; გაუმართლებელი
 ფუფუნე; ამის; უმტკუნველი
 უსამართლობა-მ უმტკუნველი; არის გამტკუნველი
 უსამართლობა-მ უსამართლობა
 უსამართლობა-მ უმტკუნველი (საფუძვლი)
 უსამართლობა, იმ უსამართლობა-მ
 უსამართლობა-მ ფუფუნე ღამაზი;
 უსამართლობა-მ
 უსამართლობა-მ ფუფუნე; ამისგან
 უსამართლობა-მ უკონლობა; სიღარიბე
 უსამართლობა-მ ღარიბი
 უსამართლობა-მ/უსამართლობა-მ უკონ-
 ლობა; სიღარიბე
 უსამართლობა-მ, იმ უსამართლობა-მ
 უსამართლობა-მ ღარიბი
 უსამართლობა-მ სიღარიბე
 უსამართლობა-მ მოუქრობის
 უსამართლობა-მ არქიტექტორი
 უსამართლობა-მ უფროსე ქვეყნი მყოფი;
 უმტკუნველი
 უსამართლობა-მ უფრო დიდი მყოფი; უღამაზი
 უსამართლობა-მ უმტკუნველი (უფროსე
 ქვეყნი მყოფი)
 უსამართლობა-მ უმტკუნველი
 უსამართლობა-მ უფროსე მყარი
 უსამართლობა-მ უფროსე; სიმტკუნველი
 უსამართლობა-მ უფროსე; სიღარიბე

შამურაძე, იმ. შამურაძე
შამბაძე მოძვედარი
შამბაძე მოძვედარი; ვაგუთხელი
შალაგაძე შუბითი შუბითაღებული
ქუთის ვარი, იმ. შვედრობა
შალაგაძე ვაშაძე
შალაგაძე-ი. თავისმოსაკეთი ცელი
შამო-ი ცელისწინების წერილი
შაგრაძე, იმ. შამრაძე
შაგრაძე-ი. შამრაძე-ი დიდი ღამბარი
შაგრაძე, იმ. შამრაძე
შაგრაძე-ი ჯიბინი ქმარი
შაგრაძე ფარანი (ვკობეტის მუცე)
შაგრაძე-ი საგუშაგო
შაგრაძე-ი სამაშაგო
შაგრაძე-ი ტარის მამური
შაგრაძე თანხარანი
შაგრაძე-ი მოშორება; მორიგება; რიდი;
ვაგრისობლება
შაგრაძე-ი საფართოვე; სიმდიდრე;
მოსვენება
შაგრაძე-ი შებურე; ვამაგება
შაგრაძე-ი ცელსამაში
შაგრაძე-ი/შაგრაძე-ი ფარშეგანი
შაგრაძე-ი, იმ. შაგრაძე-ი
შა-ი ფასი; ქონება
შაგრაძე-ი შუფასებული (მეტად
ძვირფასი)
შაგრაძე-ი დარბუღელი
შაგრაძე-ი/შაგრაძე-ი შვიდარი
შაგრაძე-ი ქონების მოძვედე
შაგრაძე-ი საღარი
შაგრაძე-ი/შაგრაძე-ი საღარი
შაგრაძე-ი შქოველი
შაგრაძე-ი შვიდარი
შა-აგრაძე შუფასება
შაგრაძე-ი დროინი; დამალი
შაგრაძე-ი/შაგრაძე-ი ქვეი
შაგრაძე-ი თამანი
შაგრაძე-ი/შაგრაძე-ი ნორ-ნორი; სხვადასხვა
შავალგვარი
შაგრაძე-ი/შაგრაძე-ი/შაგრაძე-ი/შაგრაძე-ი
შავალგვარობა
შაგრაძე-ი/შაგრაძე-ი იმ. შაგრაძე-
შაგრაძე-ი

შაგრაძე ფერი
შაგრაძე-ი წერილობითი დატარება
მოკურე
შაგრაძე-ი/შაგრაძე-ი ფერის შებენილი
შაგრაძე-ი/შაგრაძე-ი ფერისცვალების დღე
სასწავლი
შაგრაძე-ი/შაგრაძე-ი სწავლიდე
შაგრაძე-ი/შაგრაძე-ი ფერისცვალი
შაგრაძე-ი/შაგრაძე-ი შავალგვარანი
შაგრაძე-ი ფერის; ფერი
შაგრაძე-ი/შაგრაძე-ი მოფერისება
შაგრაძე-ი ფერი; ფერადობა
შაგრაძე-ი/შაგრაძე-ი ღამბაში
შაგრაძე-ი/შაგრაძე-ი სიღამაზე
შაგრაძე-ი/შაგრაძე-ი შვედლო; ფერშვე-
ლი
შაგრაძე-ი ნეტნი
შაგრაძე-ი წმინდა ფერისა
შაგრაძე-ი/შაგრაძე-ი ფესხეცელი
შაგრაძე-ი/შაგრაძე-ი ფესხეცელი
შაგრაძე-ი/შაგრაძე-ი ფესხეცელი
შაგრაძე-ი საფერზე (ფერის მარე)
შაგრაძე-ი/შაგრაძე-ი წილის ჩამარტეული
შაგრაძე-ი/შაგრაძე-ი ჩაწილება; დახვერა
შაგრაძე-ი/შაგრაძე-ი ფესხეცელიანი
შაგრაძე-ი/შაგრაძე-ი შავალგვანი
შაგრაძე-ი/შაგრაძე-ი პანეველიანფესხანი
შაგრაძე-ი/შაგრაძე-ი ჩაგრაძე-ი
შაგრაძე-ი შრელი
შაგრაძე-ი/შაგრაძე-ი შრელი
შაგრაძე-ი ფესვი; საშობლოს კრე
შაგრაძე-ი ფორანი
შაგრაძე, იმ. შაგრაძე
შაგრაძე-ი, იმ. შაგრაძე-ი
შაგრაძე-ი/შაგრაძე-ი წმიდა ნაწილია
დასვენებული იფიქსი ზარების
შაგრაძე კაჭრა
შაგრაძე-ი/შაგრაძე-ი ქვის სატე-
ორენი (სამბარი მანქანა)
შაგრაძე-ი, იმ. შაგრაძე-ი
შაგრაძე-ი შვედლოს სამოსელი
შაგრაძე-ი საწიქი (მაკი)
შაგრაძე-ი ზღვის არწივი
შაგრაძე-ი იმპერატორის კარის შებენ-
ავი ქონება

034758283-0 ცრე (ტელელი) მოქმობა
 0338232 ვინ: ღვინა
 03475829800 სანიღის გამოცე-
 ბელი
 0347582-0 სანიღისმი
 03445869200-0 ევროპარევი
 0349-0 ამოი ფუტუი უსამართლო
 034909 ამოიფი ფუტუი უსამართლო
 034909-0 ამოი ფუტუი უსამართლო
 034909080909000-0 ამოი ფუტუი ღე-
 პარევი

0349090909090900-0 ამპარტყენობა
 0349090909090900-0 ფუტუი ღამსარევი
 უსამართლო ღამსარევი
 0349090909090900-0 მატყურა
 0349090909090900-0 ამოი ვარევი
 0349090909090900-0 ტელელის ღამსარევი
 0349090909090900-0 ცრეზომე
 0349090909090900-0 ცრე
 0349090909090900-0 სიცრევი
 0349090909090900-0 სიცრევი ტელელი
 0349-0909 ამოიფი მონევი
 0349-0909 გამოცემა: თამიფი ძევი
 0349090909090900-0 ამოიფი

0349 რევი
 0349090909090900-0 ავი: მქარი (სანიღისვი)
 0349090909090900-0 ავი: მქარი
 0349090909090900-0 ფრევი: სვირევი
 0349090909090900-0 ფრევი: სვირევი
 0349090909090900-0 ამოიფი (სვირევი...)
 0349090909090900-0 ამპარტყენობა
 0349090909090900-0 გამოამქარევი
 0349-0 მნიშობი: თამიფი ცხარე
 0349090909090900-0 კრისიფი: დლოიფი
 0349090909090900-0 კრისიფი: დლოიფი

ცხელი
 0349090909090900-0 კრისიფი: დლოიფი
 ცხელი
 0349090909090900-0 სარევი
 0349090909090900-0 ცრევი ცხელის ფოვი
 0349-0, 0349090909090900-0
 0349090909090900-0 გამოცემა: ცხელი; მნიშობი
 0349090909090900-0 გამოამქარევი
 0349090909090900-0 გამოამქარევი
 0349090909090900-0 ცხელის მომევილი

0349090909090900-0 ცხელის სანიში
 0349090909090900-0 ცხელის სანიში
 ტელელი
 0349090909090900-0 ცხელის სანიში
 სიცრევი
 0349090909090900-0 ცხელის სანიში
 0349090909090900-0 ცხელის სანიში
 ღელის
 0349090909090900-0 ცხელის სანიში
 0349090909090900-0 ცხელის სანიში
 0349090909090900-0 ცხელის სანიში
 0349090909090900-0 ცხელის სანიში

0349090909090900-0 ცხელის სანიში
 0349090909090900-0 ცხელის სანიში
 0349090909090900-0 ცხელის სანიში
 0349090909090900-0 ცხელის სანიში
 0349090909090900-0 ცხელის სანიში
 0349090909090900-0 ცხელის სანიში
 0349090909090900-0 ცხელის სანიში
 0349090909090900-0 ცხელის სანიში
 0349090909090900-0 ცხელის სანიში
 0349090909090900-0 ცხელის სანიში
 0349090909090900-0 ცხელის სანიში
 0349090909090900-0 ცხელის სანიში
 0349090909090900-0 ცხელის სანიში
 0349090909090900-0 ცხელის სანიში
 0349090909090900-0 ცხელის სანიში
 0349090909090900-0 ცხელის სანიში

დ

0349090909090900-0 ცხელის სანიში
 0349090909090900-0 ცხელის სანიში
 0349090909090900-0 ცხელის სანიში
 0349090909090900-0 ცხელის სანიში
 0349090909090900-0 ცხელის სანიში
 0349090909090900-0 ცხელის სანიში
 0349090909090900-0 ცხელის სანიში
 0349090909090900-0 ცხელის სანიში
 0349090909090900-0 ცხელის სანიში
 0349090909090900-0 ცხელის სანიში

კლავანტისებრი უკლებრივი
 კლავება შეხლება
 კალენდრი ძლიერი
 კალემა მოქმედება; ძალდატანება
 კალნასებაი შეხადლებელი
 კალნასებაი-მ შემხლებობა
 კალწმობა-მ დახმარება
 კალწმან-ი ძლიერი
 კაპრუთმასობა-მ ძარღვის გაშლა
 (გებომა)
 კაპრუთმასობა ძარღვის დაქრა
 კაპრუთმასობა-ი ძარღვებდაქრული
 კაპრუთმასობა-მწვეს დაუბღურება
 კაპა-მ ძაბა; უხეში ქაოვლი; ტომარა
 კაპაბუთაქმარ-ი ძაბით (უხეში ქაო-
 ვლით) შემოსილი
 კაპრ-ი დარბული (საფისა); ნარბი
 კაპრა დარტება; ხმაური
 კაიფა-მ გაფიცრული კვლეა
 კაპა ძიება
 კაპრუ-წმან-მ დაფეხილება
 კა-ი ხე
 კაპრუთმასობა-ი ფიკარ (ხე) შემოკ-
 რული
 კაპაწმან-მ მამაშვილობა
 კაპაბუთა-ი ერთგარი ფრინველი
 კაპაწმან-ი შეყარაფი
 კაპრუ-მწვეს ძებნა; გამოძიება
 კაპრ-ი ფისი (ხმა)
 კაპრა-ი მარა (მოსტყეული)
 კაპრაკაბა დატარება; დასჯა
 კაპრაბუთა-ი მტკიცესაფუძელიანი
 კაპრაბუთა-საფუძელიანი
 კაპრაბუთა-მ სიმტკიცე
 კაპრაბუთა-ი ამოღლეული
 ამობხრული
 კაპრუთმასობა-მ სრულიად
 კაპრ-ი ჩაბლი
 კაპრ-ი შელიძეული
 კაპ-ი ძიება
 კაბა შეხლება
 კაბა გამარჯვება (მოქმ.) დამარცხება
 (წ. გვ.)
 კაბა მიცება; ძლევა
 კაბაბუთა-ი უბღლეელი

კაპრუთმასობა-ი ამმარცხება
 კაპრუთმასობა-მამარცხება
 ამმარცხება
 კაპრუთმასობა-ი, იხ. კაპრ-
 ბუთაკაბა
 კაპრუთმასობა-მწვეს ამმარცხება
 კაპრუთმასობა-ი გამარჯვებული
 კაპრ-ი დამარცხებული
 კაპრუთა-მამარცხება-მ დამარცხება
 (წ. გვ.)
 კაპრუთა-მ, იხ. კაპრუთა-მ
 კაპრ-მწვეს დამარცხება (მოქმ. გვ.)
 კაპრა-მწვეს გაძლიერება
 კაპრ ძლიეხ
 კაპრ-ი იღრბავი; მტკიცეაფი
 კაპრ ძლიეხ
 კაპრ გამო; მიხეზით; ძლიით; ძლიეხ
 კაპრ-ი გამო; გამოისობით; ძლიესაბერი
 კაპრუთმასობა-ი ენაბლე
 კაპრა-ი საგალობელი
 კაპრ-ი სიბის მხლეგული
 კაბა გაჭირება; გაძლეება
 კაპრა-ი გაჭირებუელი
 კაპრაბუთა-მ გაჭირება
 კაპრუთა მძიბე, ძლეად მიწევა
 კაპრუთა-ი ძლეი; მრუდი; არაწორი
 კაპრუთაბა-მ გაჭირება
 კაპრუთაბუთა-ი ძლედავანი
 კაპრაბუთა-ი ძლეად მისაწევი;
 ძლეად საფიქრებელი
 კაპრ-ი კრა
 კაპა გაძლეება; გაჭირება
 კაპრა ძლეად
 კაპრა-კაპრა მეტად ძლეად
 კაპრა დაცრა (მოქმ. გვ.) მოვლა
 კაპრა მიცება (სამ. მოქმ. გვ.) მოვლა
 კაპრა-ი მოვლილი; მომწეხსილი
 კაპრ-ი წითელი საღებავი; წითელი ხეით
 კაპრა-ი წითელი ტანსაცმელი
 კაპრაბუთა-ი წითელი ტან-
 საცმელით მოგაჭრე
 კაპრაბუთა-მ სწიოლე
 კაპრა დაძვრა; შეხება; ღლევა; მიწისძვრა
 კაპრა-ი მოძრავი კონება
 კაპრუთა/კაპრა-მ მიხე; რევა; კანკალი

ნაკონს წყოლა; ცუოლა
 ნაკონს-ი ცუოლილი
 ნაკონს ცამერა; ცუოვა (ხელობა)
 ნაკონს აურა; აშუება (სფერონა)
 ნაკონსა ცამორენა; ცამორენეა; დანერ-
 სება; დეუნება
 ნაკონსურ-ი ცამორენლი; ცამორ-
 ჩეული; დიდებული; დიდგვაროანი
 ნაკონსურაბა-ა/ნაკონსურაბა-ი
 ცამორენლობა; დიდებულება
 ნაკონსურაბა-ი, იხ. ნაკონსურა-
 ბა-ი
 ნაკონს ცეგზენა; მარძივე
 ნაკონსურ-ი ცეგზენლი; მარძიველი
 ნაკონსურაბა შედგენა (მოქმ. გვ.)
 ნაკონსურაბა მოძრობა; მოძორება
 ნარინა ცაქეება; ცეცება
 ნარინა წასვლა; წყენა
 ნარინაჲ ცამორეცა; ცახეა
 (სამოსლობა...)
 ნარინონა ცახრომა; წასვლა
 ნარინონა ცახლოლა
 ნარინონა ცახლოლა
 ნარინონაბა ცეგზენა; მუეზრომა;
 ცუოლებს (მოქმ. გვ.)
 ნარინონა ცუოლა (იხ. გვ.)
 ნარინონა დანერე; მისვლა
 ნარინონურ-ი დანერელი; მისვლი
 ნარინა ხელმორენა
 ნარინონა გინრა; დეტოება; მტოება
 ნარინონურ-ი გინრელი; მტოებელი
 ნარინონა დეგრება
 ნარინონურა/ნარინონურაბა მიწეობა
 ნარინონურა, იხ. ნარინონურა
 ნარინონურა/ნარინონურა დღეება (მოქმ.
 /იხ. გვ.) დეკარეა (მოქმ. /იხ. გვ.)
 ნარინონურ-ი დასღება; დასკარეა
 ნარინონურ-ი, იხ. ნარინონურ-ი
 ნარინონურ-ი-ი დღეება; დეკარეა
 ნარინონურ-ი/ნარინონურ-ი დღე-
 ბელი; დეკარეელი
 ნარინონურაბა-ი დღეება
 ნაკონსა წყერა; წარტება
 ნაკონსა შეხეება
 ნაკონსა წყეება; მიტეება (მრავლობა)

ნაკონს ცახეა; წარძივე; ცაშეება
 ნაკონსურ-ი ცახელი; მოძრობლი; მო-
 ძორებალი
 ნაკონსურა/ნაკონსურაბა წახეება; ცეცება; ცე-
 ცელებს; მოძობა; (იხ. გვ.) წახეება
 წყება; ცასკრება
 ნაკონსურ-ი წახელი
 ნაკონსურაბა ცეცება (მოქმ. გვ.)
 ნაკონსა ცამორენა მოძობა
 ნაკონსურ-ი დამლილი; დარღვეული;
 თავმშებელი
 ნაკონსურაბა-ი თავმშებელობა
 (უწყებობა)
 ნაკონს ცეცელებს; ცაშეება
 ნაკონსურ-ი, იხ. ნაკონსურ-ი
 ნაკონსურაბა/ნაკონსურ-ი, იხ. ნაკონსურაბა/ნაკონსურ-ი
 ნაკონსურაბა დასხაბეება
 ნაკონსურ-ი, იხ. ნაკონსურ-ი
 ნაკონსა, იხ. ნაკონსა
 ნაკონსა, იხ. ნაკონსა
 ნაკონსა/ნაკონსურაბა შედეგობა; პირდაპირ
 ნაკონსურაბა/ნაკონსურ-ი სწორად; მაგალი
 ნაკონსურაბა ცეცეწეება; ცეცხაწყელებს
 ნაკონსურ-ი წარწერა; დანერელი
 ნაკონსურა, იხ. ნაკონსურა
 ნაკონსურა-ი მახეველობა; დასხეა; ცამო-
 ქნებაცება
 ნაკონსურ-ი ცამოქნებაცებელი
 ნაკონსურა, იხ. ნაკონსურა
 ნაკონსა შეხეება; აღოცება; შეხეება
 ნაკონსურ-ი განკარეებელი; ცეცხაშეხელი;
 ძალადეკარეელი
 ნაკონსურ-ი ძალადეკარეა; ცეცხაშეხა
 წყება; დასხა; მიწოდება
 წყეობა-ი დასხეული; მიწეული
 წყეობა წროობა
 წყეობ-ი ცამი
 წყეობ-ი წერეა
 წყეობა დანერეა; მიწეა; შეხეება; დას-
 მარება
 წყეობა-ი დანერელი; შეხეებაცებელი;
 დამმარე
 წყეობ-ი წელი; ნაწლეა
 წყეობა/ნაკონსურ-ი ნაწლეა; მიწეული

მედიკონი-ი ცოლბმოენი
მედიკონია-მ ცოლბმოენებ
მედიკონი-ი მღაღბმინი; ხმურა
მედიკონია-მ ხმურა; ყვილი
მედიკონი-ი პოხმინი
მედიკონია-მ საქორება; გამოყენება
მედიკონი-ი ტპოლბმოენი
მედიკონია-მ ტპოლბმოენება
მედიკონია-ი ტპოლბმინი; ცოლბ-
მოენი
მედიკონია-მ ტპოლბმოენება;
ცოლბმოენება
მედიკონი-ი წყობმინი
მედიკონი-მ ტპოლბმოენა; სსამოენ
ხმინი
მედიკონი-ი ხმურა; უფუელი
მედიკონი-მ/მედიკონი-ი ხმინი; ხმურადალი;
მოლაბარაე
მედიკონი-ი, იხ. მედიკონი
მედიკონი-ი ხმურა; გამხარა; ხმურა
მედიკონია-მ მედიკონი-ი წოლა
მედიკონი-ი დაყირება; დახმება
მედიკონი-ი დაყირება; ხმინი გამოლებ
მედიკონი-ი ხმურადალი
მედიკონია-მ მღაღბ ხმ; ძიხლი
მედიკონია-მ ორმინი ამობრა
მედიკონი-ი ორმი
მედიკონი-ი მოხმურება
მედიკონი-ი, იხ. მედიკონი-ი
მედიკონია-მ თანაგარ ცლაფელი
მედიკონი-ი ხორცი; სხურელი; გვამი ნათე-
სევი
მედიკონი-ი ორმი; პრეე
მედიკონია-მ ხორციელი
მედიკონია-მ ხორცისმოყვარული
მედიკონი-ი ხორციელი; მინათესაეე;
ციცხალი; ხორციელი
მედიკონია-მ/მედიკონია-მ ხორ-
ცილებს; ნათესაბა; ხორციელი
ქება
მედიკონია-მ ხორციელი
მედიკონია-მ ლამაზი
მედიკონია-მ ხორცი და ძელი
მედიკონია-მ სსამოენი; სუფთაენი-
ანი

მედიკონია-მ ხმ; ყვილი
მედიკონია-მ
მედიკონი-ი, იხ. მედიკონი-ი
მედიკონია დაყირება
მედიკონი-ი თანაგარ; მინათესაეე
მედიკონია-მ მქმურება
მედიკონი-ი მუხვინი (სქმინა); ციელი;
ყვილი
მედიკონია დაყირება
მედიკონი-ი წინსტელის ნაწელი; ხდაე
მარცხელის ურინ დახმურება;
საწევი
მედიკონი-ი ყვილი; ციელი
მედიკონია-მ საყისყვილი
მედიკონი-ი ნათე ვება
მედიკონი-ი მოყლებს; დაყება; ნაყებობა
მედიკონი-ი მოყლებული; დაყებელი
მედიკონია-მ მოყება; მუხვინება
მედიკონი-ი ურინ
მედიკონია ლანმევი
მედიკონია-მ ლანმევი
მედიკონი-ი პურა; დეებელი
მედიკონი-ი/მედიკონი-ი თანაგარ
მედიკონია დაყირება
მედიკონია-მ გამოყენება
მედიკონი-ი გამოყენებული; მარცხელი
მედიკონია/მედიკონია-მ დარგობა; დაყვი
მედიკონი-ი მხევი
მედიკონია-მ ვახმურება
მედიკონია-მ ხურელბინი; ნაბრლები-
ანი
მედიკონია ვახმურება (ნამ გე)
მედიკონია ვახმურება (მოქმ გე)
მედიკონია-მ მუხვინი; მუხვილი
მედიკონი-ი, იხ. მედიკონი-ი
მედიკონი-ი სქელაე
მედიკონია-მ/მედიკონია-ი სქელი
მედიკონი-ი ძელი-ძელის
მედიკონია-მ ძელი-ძელის დარგული
ხმინი (ჯე)
მედიკონია-მ/მედიკონია-ი დაყვილი
მედიკონია-მ დაყვილი

26

კარავანა-მკარავანა-მ შვერმეტე
 ველმა
 კარაფი-მ შვერმეტეული
 კარაფია-მ, იხ. კარავანა-მ
 კარავანის-ი ოჯახის პეტრონი
 კარა-ი სამრავლე
 კარა-ი შაშიანი; შაშიანი ველი
 კარა-მ ხელმწიფლობა
 კარვანაგორ-ი იარაღის მკოვებელი
 კარვ-ი ვაჭვი; პირველი; ვაჭვის
 იარაღი
 კარვარ-ი ვაჭვიანი (ვაჭვანი); დიბე
 კარვარგორ-ი პირველადი
 კარვარგა-ი იარაღი
 კარვანა-მ ველობა; დამკვდრება
 კარვარ-ი დამკვდარი; დამკვდრებელი
 კარა ძლიერი მტკიცებელი
 კარავანარ-ი მოხუცთა თავშესაფარი
 შვიდი
 კარავანა-მ მოხუცთა თავშესაფარი
 კარაბა დავურება; დაცხოფილება
 კარავანარგორთა ვერ კოდე
 კარავინა, იხ. კარავი
 კარავანა მესაფრინობა; წესიერად
 კარავანა-ი ვურთების; წესური
 კარავანარგორ-ი მესტებელი; საქართვე
 მაშნევი
 კარავინა-ი მესაფრინობა; ღირსი
 კარავინარა-ი წესიერება
 კარავინარ მესაფრინობა; სასამლოდ
 კარავინარგორ წესიერად
 კარ-კრეა დაცხოფილება; აუცოლე
 ველობა; საქართვე
 კარ-რეხა საქართვე მაშნევი; დარქება
 კრეონ-ი სამარქული ქმნი
 კრეპა-ი შინძარი
 კრეპარ-ი შინძრული
 კრეონ-ი ძეგა
 კრეა მოპირება; მოკლებს; გამოწეო-
 ფობება
 კრეონ-ი გამოხატობური
 კრეონ-ი, იხ. კრეონ-ი
 კრეონ-იარკრეონ-ი მოპირებელი
 კრეონარა მოპირება
 კრეონ-იარკრეონარა-მ ძლიერი

კრეონარა-მ, იხ. კრეონ-ი
 კრეონარარ-ი მგარითა მებოსელი
 კრეონარა პრესინა
 კრეონ ნელი სელი
 კრეონარ-ი ვურთები
 კრეონარ-ი ვურთის მომძღვრის
 სერვისლარმა დუქანწიული
 კრეონარგორ-ი ვურთებელი
 კრეონარგორ-ი ღრმა მარქმუნე
 კრეონარა ვურთები
 კრეონარარ-ი ვურთებელი
 კრეონარ ვინად
 კრეონარ-იარკრეონარ-ი შვი ომნი
 კრეონარარა, იხ. კრეონარარ

კ

კარვინ-ი ახევი
 კარვინ-ი ახევი
 კარა ძე
 კარა-ი, იხ. კარა-ი
 კარავანარგორ-ი მოძიერსეანი
 კარავინარ-ი პეტრონი
 კარავინარა-ი სერი გამოწვეული
 კარავინარარა-მ კარი სეა; სიკოვი
 კარავინარ-ი მარქმუნელი
 კარავინარა-მ-იარკრეონარა-მ
 მარქმუნება; სიკოვი ღირსი
 კარავინარარა-მ, იხ. კარავინარარა-მ
 კარ-ი ცელი
 კარვინარარა-მ მოხანნი იხრის ცედი
 სიკოვი
 კარავინარარა-მ უცოფრა ნაქსაობა
 მოპირება შამომხელობა
 კარავინარ-მ პირიტი
 კარავინარარა-მ პირიტი
 კარავინარარ-ი უცოფრი
 კარავინარარა-მ-იარკრეონარარა-მ
 უცოფრება; პირიტი
 კარავინარარა-მ, იხ. კარავინარარარა-მ
 კარ-ი ფიქრი
 კარავინარ მარქმუნე; მკობლობა
 კარავინარარა მარქმუნე
 კარ-კრე-მ, იხ. კარ-კრე-მ
 კარ-ი რკინისკუთანი ვიხი
 კარავინარ სან

პასპატი თანამედროველი
 პასპა-პრესი ანგარიში; დარიცხვა
 პასპა შეტყობინება
 პასპრა-ი, იხ. პასპრა-ი
 პასპრაინს-პრესა, იხ. პასპრაინს-პრესა
 პასპრა სიმარცხვა
 პასპრა სისამარცხვა; გემრიელი
 პასპრაინს-პრესა-მ სტეკი
 პასპრა ანგარიში
 პასპრაინსი ერთად
 პას-ი პასრა (დოდება)
 პასპა-ოპინატი სიმარცხვა ასაკო ძლია
 პასპაინს-ი ასაკოინსი; მდილი
 პასპაინს-პრესა-ი თანატოლი
 პასპაინს-პრესა-ი თანატოლი
 პასპრაინს-ი მდილი
 პასპრაინს-ი-მ სიმარცხვა
 პას-ი ეს
 პასპრა-ი ასეთი
 პასპრა-ი
 პასპრა-ი ტრილომა
 პასპრა-ი ესე
 პასპრა-ი სისხლის გამოშვება
 პას-ი ეს
 პასპრა-მ დადარტურება
 პასპრა-ი იქნება; ვეფ
 პასპრა-ი ვეფ
 პასპრაინს-ი პასპრა-ი შეკარგოთუცქესი
 მთავარი კარსმცელი
 პასპრა-ი ინდოელი; ეთიოპელი
 პასპრა-ი პორიულისკედა (ერთ-ერთი
 თანავარსკვლავედი)
 პასპრაინს-პრესა-ი გადამღვარი; მდილი
 ლატე
 პასპრაინს-ი შუბის, ლახერისპირი
 პასპრაინს-ი შუბის, ლახერის შუ-
 ბარელებული

პასპრაინს-პრესა-ი წეროლა;
 პასპრაინს-ი
 პასპრაინს-ი, იხ. პასპრაინს-ი
 პასპრაინს-პრესა-ი რომელი; რომის
 იმერის მოქალაქე
 პასპრაინს-ი, იხ. პასპრაინს-პრესა-ი
 პასპრაინს-ი ლათინურად
 პასპრაინს-პრესა-ი ლათინური
 პასპრაინს-ი რომის იმერის მო-
 ქალაქებია
 პასპრაინს-ი, იხ. პასპრაინს-ი
 პასპრაინს-ი რომის იმერის მო-
 ქალაქებია
 პასპრაინს-ი რომის იმერის მო-
 ქალაქებია
 პასპრაინს-ი, იხ. პასპრაინს-ი
 პასპრაინს-ი ტეხნი
 პასპრაინს-ი ტეხნიანი
 პასპრაინს-ი არაქრისტოინი ვერაული
 პასპრაინს-ი/პასპრაინს-ი ურწმუნობა
 (არაქრისტოინობა)
 პასპრაინს-ი ვერაულიად
 პასპრაინს-ი ვერაული
 პასპრაინს-ი ურწმუნობებრივი
 არაქრისტოინული
 პასპრაინს-ი, იხ. პასპრაინს-ი
 პასპრაინს-ი იუდეა
 პასპრაინს-ი ურწმუნობებრივი არაქრის-
 ტოინული
 პასპრაინს-ი ურწმუნობა
 პასპრაინს-ი ურწმუნობა (ურწმუნო-
 ვერაულია) შეგახად

8

8-ი (პორისად)
 8-იანი ისანა (დოდება)

კლასიფიკაცია	248-250
ენისთვის	250-251
მასალა (1-11)	7
ფონეტიკა, გრაფიკა (12-15)	13
სინტაქსი, სემანტიკა, ფრაზოლოგია (16-23)	14

1 (16); 2 (17); 4 (18); 24 (19); უმარცხლო უ (20); მ (21); დიფთონგები
 დამავალი დიფთონგები (22); აღმავალი დიფთონგები (23); ძირითადი
 ფონეტიკური პროცესები: ასიმილაცია (24); დისიმილაცია (25-26);
 მეტათეზის (27); ზეგრაფიკარგვა (28); ზეგრაფიკა კანონიერება (29);
 ზეგრაფიკა მონაცვლეობა (30); ზეგრაფიკა შერწყმა (31);

მორფოლოგია	25

სახელთა ბრუნვა. ბრუნვები და მათი ნიშნები (32); ზეგრაფიკა ხმოვანი
 (33); მრავლობითი რიცხვის წარმოება (34); არსებითი სახელის ბრუნვა
 (35); თანხმოვნდების სახელთა ბრუნვა (36-38); ხმოვნდების სახელთა
 ბრუნვა (39-42); ადამიანის საკუთარ სახელთა ბრუნვა (43);
 გეოგრაფიულ სახელთა ბრუნვა (44); თვისებურად ბრუნვადი სახელები
 (45-46); ნათესაობითი დამავალი სახელი მარცხვლად (46); ნათესაობითი
 დამავალი რამდენიმე მარცხვლად (47); ადამიანის საკუთარ სახელთან
 დაკავშირებული მარცხვლი (48); გეოგრაფიულ სახელთან
 დაკავშირებული მარცხვლი (49); თანხვედრითი ბრუნვები
 (50); ნაწილაკითი ბრუნვები (51); ზედსართავი სახელი (52); ზედსართავი
 სახელის ხარისხის ფორმები (53); ზედსართავი სახელის წყობა არსებითთან
 მიმართებით (54); ზედსართავი სახელის ბრუნვა არსებითთან (55);
 ზედსართავი სახელი არსებითს ფუნქციით (56); რიცხვითი სახელი (57);
 რაოდენობითი რიცხვითი სახელი (58); რაოდენობითი რიცხვითი სახელი (59);
 წილობითი რიცხვითი სახელი (60); რიცხვითი სახელი არსებითს
 მარცხვლად (61-65); წილობითი რიცხვითი სახელის ბრუნვა არსებითთან
 (66); რიცხვითი სახელი არსებითს ფუნქციით (67); ნაცვალსახელი
 (68); პირის ნაცვალსახელები (69-71); ზეგრაფიკა ნაცვალსახელები (72-
 73); კეთილდღეობითი ნაცვალსახელები (74-75); კითხვითი ნაცვალსახელები
 (76-77); კითხვით-კეთილდღეობითი ნაცვალსახელები (78); მიმართებითი
 ნაცვალსახელები (79); განაზღვრებითი ნაცვალსახელები (80);
 განუსაზღვრელობითი ნაცვალსახელები (81-82); ურთიერთობითი ნაცვალსახელები
 (83); უარყოფითი ნაცვალსახელები (84); **წმინდა** უღვთის კატეგორიები
 (85); პირი და რიცხვი (86); სუბიექტური პირის ნიშნები (87-90);
 ობიექტური პირის ნიშნები (91-94); დამავალი ტიპის ნიშნები (95);
 დარი (96-98); კალი (99); ასექტი (100); აქტი (101); უზომობა (102-104);
 თანამიმდევრობა (105); სურვილი და შერჩევები (106-120); წარმოქმნის
 კატეგორიები: **წმინდანობა** (121-130); ვარდამავლობა (131); ცარი (132-133);

138); ქვაბი (139-145); კაუზატოვი (146); კონტაქტი (147); თება (148-159);
უღლებმა მოქმედებითი გვარის ხანაა უღლებმა (160-172); ვნების
გვარის ხანაა უღლებმა (173-182); სამუაღი გვარის ხანაა უღლებმა
(183-184); რაული ხანები (185); ფუტემინაცული ხანები (186-210)	154
სახელ ხანა, სარწისი (213-215); მიძღვობა (216-223)	154
ხანისხედა (224-231)	158
თანდებული (232)	159
კუმბორი (233-235)	160
ნაწილაკი (236-247)	160
შორისდებულე	162
სინტაქსის საბითუმები	163
წინადადების წყარები; შემსამტელი (249); ქვემდებარე (250); შემსამტ-
ლისა და ქვემდებარის რიცხვში ურთიერთობა (251); პირდაპირი დამატება
(252); პირდაპირი დამატებისა და შემსამტლის ურთიერთობა რიცხვში
(253); ირბი დამატება (254); ირბი დამატებისა და ხანა-შემსამტლის
ურთიერთობა რიცხვში (255); სახელისა და ხანის წება (256); უბრალო
დამატება (257); განსაზღვრება (258); აფელიის გარემობა (259); ფრის
გარემობა (260); ფარების გარემობა (261); მიხნის გარემობა (262);
მიხნის გარემობა (263); წინადადების ტიპები (264-265); შეწყვეტილი
წინადადება (266-267); რაული თანწყობილი წინადადება (268); რაული
ქვეყნობილი წინადადება (269-272); სინტაქსური მიძღვობა (273);
სინტაქსური და ფრასოლოგიური კატეგორიები (274-283)	
ლექსიკა (280-289)	181
წარმოშობა (292-305); კომპოზიტება (306-309); შეწყვეტილი სიტყვები
(310-312); ნახევრები ლექსიკა (313-321); სიტყვათა მიწვევლობის ცედა
(322)	
თარგმანი ლექსიკატება	184
საბითუმები მასალა	200
წინადადება	201
სახანობი ბამსებები	206
კავშირები ლექსიკატება	218
თავი ხეყვის, წამება წმოდისა შემანიკის დედოფლისა	226
თვანე სახანის ძე, წამება წმოდისა და ნეტარისა მიწამისა	
ქრისტესისა ჰამობი	242
წამება წმოდისა სტეფანესის	255
თვანე თქრობორი, თვანეს თვის-ყვეთისა საკობსევი შორს	258
ნაწვევები აღმის ობთავიდან	260
ვორიგი მერჩულე, შრომისა და მოღუაწება დონსად ცხორებისა
წმოდისა და ნეტარისა მიძის ჩვენისა გრეგოლისა არქიმანდრიტისა,
ხანობისა და შატბერდისა აღმაშენებლისა	264
წიენი რუდისა	293
ქება ქებათა	297

ფსალმები	302
ცნობისათვის და უწყებისათვის ჭეშმარიტად	304
პაულის ეპისტოლე კორინთელთა მიმართ პირველი	305
პაულის ეპისტოლე კორინთელთა მიმართ	307
კათალიკე ეპისტოლეები	307
ნაწევრები ლატინის დოქტრინარიდან	311
ნაწევრები სინური დოქტრინარიდან	316
ცხოვრება წმიდისა ნინოსისა	321
თქმული სიგონისა დემეტრიისათვის ვლენტიანასა	323
თქმული წმიდისა პაპისა ეპიკროპოსისა შერისათვის	
და სხმ წმინდანისა მარტინიანისათვის	325
ოთხე მამისი, მე ვითარცა ხე ხამარისა	331
ოთხეუ ზომისე, ქება და დიდება ქართლსა ქრისა	332
ბაღდაყარანი	333
სოფლები	336
ჯიჯილი დროსმეტყველი, ცხოვრება და შესძება წმიდისა	
და დემეტრიისილისა მამისა ნუქისა დიდი პაპისი	338
ვითრე მოაწმინდელი, ცხოვრება ოთხისი და ვერცხვისი	342
თოვანე სუეს-მონაზონი, მტკაფრისელი კრებულის შესავალი	349
ფსევდონიმე არეობსელი, სოფლისათვის და ჯიანსა	350
პროკლე დიდობისი, ჯიანსა და სომხელისათვის	354
ასთა მიზეზისათვის	354
ასთა დასამამისათვის	355
მიზეზი, მიზეზიანი, უმიზეზო	355
შეჯესისა და უშეჯესობისათვის	356
სხეულისათვის და უსხეულობისათვის	356
არსებისათვის სულითა	356
სული, მიზეზი და წყარო	356
ცხოვრობისა	357
ხატვრები	370
მანაქრები	371
სასტორიო დოკუმენტები	371
სოფლი ბეგრატ მეფისა იბრისი და მოყნადროულ მამებს	371
ბეგრატ მეფის სოფლი მღვიმის ლავრისა	372
ვითრე მეფის სოფლი მღვიმის ლავრისა	374
სიბრძანისა მამაკაპიტანისა	375
სიბრძანისა	376
სამეფოსისა ძაგოთისი სოფლისა	382
სამეფოსისა	385

გამომცემლობის რედაქტორი
კონსტანტინე

ე. ხარაზიშვილი
მ. კაციაშვილი

სულმოწერლია დასაბუთდა 20.04.97
საბუთი ქაღალდი 60x84 V16

პრობოთი საბუთი თამაზი - 36.4
საღირებუთო-საგამომცემლო თამაზი - 32.0

ტრაჟი 1000

ფასი საბუთსაბუთებო

თბილისის პედაგოგოური უნივერსიტეტის გამომცემლობა
თბილისი 380028, ი. ჭავჭავაძის პრ. №32

წიენი მომზადდა თბილისის დამოუკიდებელი უნივერსიტეტის
გამომცემლობაში ანგერი
თბილისი 380028, ი. ჭავჭავაძის პრ. №1

თბილისის პედაგოგოური უნივერსიტეტის საროტოპრინტო უბანი
თბილისი 380028, ი. ჭავჭავაძის პრ. №32

